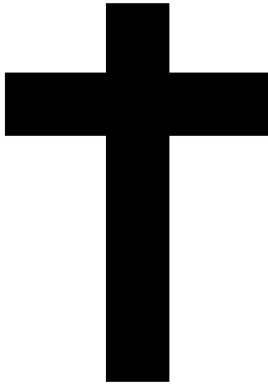

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

PIŊKOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

Matyu	1
Mak	81
Luk	129
Jon	210
Yabekbi	269
Rom	348
1 Korin	386
2 Korin	421
Galesia	444
Epesas	457
Pilipai	470
Kolosi	480
1 Tesalonaika	489
2 Tesalonaika	497
1 Timoti	502
2 Timoti	513
Taitus	521
Pilimon	526
Ibru	529
Jems	559
1 Pita	570
2 Pita	581
1 Jon	588
2 Jon	598
3 Jon	600
Jut	602
Pañalon Abi	606

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban panjetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unjungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan imgwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anjalagit unun do yosok. Anek pi morap agiron da wigi gen yan iminjek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanbek Sanbek Papi Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pinjkop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papi da Yesu do unun amin mani yan si nolisak. Unun papi Matyu da mandagit gwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anek Pinjkop minjat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minjat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinjkop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unjungwan Yesu da ilejon Pinjkop gen yagit. Pinjkop dakon minjat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panjet kabini kinjek iyi dakon geni aminon yan tentenanejek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unjudon Yesu da Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon anpak do minjat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unjudon Yesu da minjat aminyo iyi dakon panjet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unjudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1–4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon
man silip
(Lk 3.23-38)*

- 1 On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.
- 2 Abraham unun Aisak dakon datni.
Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.
- 3 Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Menji unun Tamar.)
Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.
- 4 Ram unun Aminadap dakon datni.
Aminadap unun Nason dakon datni.
Nason unun Salmon dakon datni.
- 5 Salmon unun Boas dakon datni. (Menji unun Reap.)
Boas unun Obet dakon datni. (Menji unun Rut.)
Obet unun Jesi dakon datni.
- 6 Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.
Anjakwan Dewit unun Solomon dakon datni. (Solomon dakon menji kalip Uria dakon minjatni egipgut.)
- 7 Solomon unun Reoboam dakon datni.
Reoboam unun Abiya dakon datni.
Abiya unun Asa dakon datni.
- 8 Asa unun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat unun Jeoram dakon datni.
Jeoram unun Usia dakon datni.
- 9 Usia unun Jotam dakon datni.
Jotam unun As dakon datni.
As unun Esekia dakon datni.
- 10 Esekia unun Manase dakon datni.
Manase unun Emon dakon datni.
Emon unun Josaia dakon datni.
- 11 Josaia unun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Unun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panjki yopba egipgwit.)
- 12 Babilon panjki egipgwit bisapmon, Joiakin unun Sealtiel dakon datni.
Sealtiel unun Serubabel dakon datni.
- 13 Serubabel unun Abiut dakon datni.
Abiut unun Eliakim dakon datni.
Eliakim unun Aso dakon datni.
- 14 Aso unun Sadok dakon datni.
Sadok unun Akim dakon datni.
Akim unun Eliut dakon datni.
- 15 Eliut unun Eleasa dakon datni.

Eleasa unun Matan
dakon datni.

Matan unun Jekop dakon
datni.

¹⁶ Jekop unun Josep dakon
datni.

Josep unun Maria dakon
eni.

Anjakwan Maria da Yesu
anjagit. Yesu unun Kristo yan
iyan.

¹⁷ Abrahamon da win Dew-
iron dagagit unun babikni 14
kabi.

Anjakwan Dewiron da win
uwalni da timik Babilon
miktimon panjiwit bisap
unun babikni 14 kabi.

Anjakwan Babilon egipgwiron
da win Kristo altagit unun kisi
babikni 14 kabi.

Yesu altagit

(Lk 2.1- 7)

¹⁸ Yesu Kristo altagit unun
dakon gen yan. Meni Maria
unun Josep da pasak do
kili manjiwit. Mani dima
panjakwan Maria unun monji
kwap kili awilgit. Monji
kwap awilgit unun Telagi
Wup da tapmimon da awilgit.

¹⁹ Anjakwan Josep unun Maria
monji kwapni kinda awilak
yan nandanej yipman det
do nandagit. Mani eni amin
kilegi do amin morap da
inamon Maria mayagi im do
dima nandagit. Yan do anej
pasilikon da kirinjik im do
nandagit.

²⁰ Josep yan nandanej
egakwan Amin Tagi dakon
anjelo kinda da dipminon
altan iminej yan iyigit, "Josep,
Dewit da kabikon nani, Maria

da monji kwap unun Telagi
Wup da tapmimon awilak, do
Maria pak do dima pasolgi.
²¹ Unun monji wili anjalarban
minjat amin kabini diwarini
wiririgek iyi do timitdisak, do
mani Yesu yan iyiki."

²² Unun yo morap altanakwa
Amin Tagi da kombi amin
anjagap aban gen yagit unun
bami noman tagit. Gen unun
yan tosok.

²³ "Nandaki. Minjat kinda
amin gat dima pakbi
kinda da monji kwap
awilek monji wili
kinda anjalasak.

Anjalarban mani Emanuel
yan yoni."

(Emanuel dakon mibili unun
yan: "Pinjop nin gat egisak.")

²⁴ Josep dipminon da
pidanej Amin Tagi dakon
anjelo da gen iyigit unun
guramigek minjatni Maria
pagit. ²⁵ Mani kalonji dima
pagek egi wigi Maria da monji
wili kinda anjalagit. Anjalarban
Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

*Gik dakon mibili nandak
nandak amin Yesu kok do apg-
wit*

¹ Judia miktimon kokup
kinda mani Betlehem unudon
Maria da Yesu anjalagit.
Unun bisapmon Erot da kila
amin madep yikgit. Yesu
altanakwan nandak nandak
amin gildat wisak tetgin da
Jerusalem kokup papmon
apgwit. ² Abin Jerusalem
amin yan yoyiwit, "Juda

amin dakon kila amin madep altagit unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kanjek gawak im do abaman.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit unun nandanek wiripdakgit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ununyo kisi yan gin nandanek wiripdakgwit. ⁴ Erot da gen unun nandanek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyinjet amin gat yan yoban abin muwukgwit. Muwukba yan yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?”

⁵ Yanban kobogi yan iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yan mandagit,

⁶ ‘Betlehem, Judia miktimon toso, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktimon dakon kokup morap yapmandal.

Unun amin da amin kabino Israel unun dakon kila amin madep egipdisak.’”

⁷ Yan yanba nandanek yoyinban kiwit. Kinakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bisapmansi altagit?”

⁸ Yoyinban gik noman tagit

dakon bisap iyinba nandanek Betlehem kokupmon yabegek yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusin koni. Kanjek abin nayinba nakyo kisi kin gawak iben.”

⁹ Yan yanban nandanek kinakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altan yomgut. Gik unun kinakwan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kanjek but galak madepsi ¹¹ nandanek yutnon wigek Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek njakben anek Monji gawak ingwit. Yan anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yuman nogi wukwi but galak do ingwit.

¹² Pinjkop da dipminon Erot do dima tobil kini do yoyinban nandanek kosit njaknwarin nan miktimnikon si kiwit.

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin Tagi dakon anelo da Josep dipminon altan iminek yan iyigit, “Erot da Monji anjakban kimotjak do wisikdisak, do gak pidan monji njakjak gat meni gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji njakjak gat meni gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yan anakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun

bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opak do yan imisat.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankewalan yan nandanek butjap madepsi nandagit. Yan nandanek Betlehem kokupmon ae kokup monij monij Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandanek kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinjik imni do dima nandagit.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan ingut. ²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat menji gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit.

²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unun nandanek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon toso, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit

(Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abin altagit. Abin altanek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minjat aminyo unudon kwa Pinjok gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon bisap

kwanj tosoq, do ji but tobil ani.”³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasij anmilip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda nan boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok.⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jordan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit.⁶ Kin yokwini yan kwok anakwa Jordan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi son yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pin kop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pin kop dakon butjap apdisak namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwanj? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima

yon. Yan si dayisat, Pin kop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak.¹⁰ Parenka unun kindap mibilon yipbi da tosoq. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat unun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak.¹² Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinji kisitnikon tanakwan apdisak. Abin ek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririt maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.”

*Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)*

¹³ Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanek Jordan Pakbikon, Jon da telagi pakbi son injak do opgut.¹⁴ Mani Jon da kirinik imin ek yan iyigit, “Nak da telagi pakbi son gaben do abil, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi son nabi kan, unun da tagi asak.”

15 Yan yanban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi son nabi. Yan anjaki Pinjkop da yo morap anej do nandisak unun kindasok dima yapmanjek kisisi an mudonej.” Yanban Jon da geni guramikgit.

16 Pakbi sonjek Yesu pakbikon da wigit. Winjek unudon gin kundu witdal kinjakwan Yesu yan kagit, Pinjkop dakon Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak pin kwenikon yikgit.

17 Anjakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yan altagit: “Unun Monjino. Butno unun do tagisi anjakwan but dasi galak tan imisat.”

4

*Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)*

1 Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da anjekwaljak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon anjigit. 2 Anki yipban Pinjkop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. 3 Anjakwan Panjekwal Amin da abinj altan iminek yan iyigit, “Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit.”

4 Mani Yesu da kobogi yan iyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pinjkop dakon gen kisi morap panjek egip egip pan.’”

5 Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pinjkop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. 6 Yipmanjek yan iyigit, “Pinjkop papiakon gen yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abinj gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pinjkop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

7 Mani Yesu da yan iyigit, “Pinjkop dakon papia da gen kinda gat yan yosok,

‘Amin Tagi Pinjkopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjekwaldo.’”

8 Sunduk da aeni Yesu iyin anan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit. 9 Yolinjek yan iyigit, “Nwakben anek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben.”

10 Yanban Yesu da yan iyigit, “Sunduk gak nepmandet! Pinjkop dakon papia da yan yosok:

‘Amin Tagi Pinjkopji unun nan gin gawak iminek oman anjimni.’”

11 Yan iyinban Sunduk Yesu yipmanj dek kinjakwan anjelo da abinj Yesu anjplugawit.

Yesu Galili miktimon pi wasagit

(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)

12 Yesu Jon dam tebanon yipgwit yan nandanek tobil Galili miktimon kigit.

13 Nasaret kokup yipmanjek

Kapaneam kokupmon kin unjodon egipgut. Kapaneam unjun Galili Pakbi idap ilenikon, Sebulan ae Naptali miktimon unjodon toso. 14 Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan:

15 “Sebulan miktim, ae Naptali miktim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Unjun miktim bamot kosit tapmon pikwan miktimon tomal.

Galili miktimon Amin Nwakjwari Kabikon nani morapmi ekwan.

16 Unjun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgon,

mani unjun da tenjeni madep altan yoban kikan.

Yesu da Pinjokop da Amin Kila Asak unjun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenjek sot amin panmilip agit

(Kilapmi 4.17-9.34)

Yesu da pini wasanjek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

17 Unjun bisapmon Yesu wasanjek Pinjokop dakon gen yan tenjenjek yan yagit, “Pinjokop da Amin Kila Asak unjun dakon bisap kwan toso, do ji but tobil ani.”

18 Yesu da Galili Pakbi idap kidipminj agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unjun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unjun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unjun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgwan mabal pigakwan egipgumal. 19 Unjun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abinj nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” 20 Yanban unjodon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek yolgimal.

21 Yesu timisok di kinjek ae amin bamori gat pindakgit, kinda unjun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unjun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anjakwal pindakgit. Pindagek yan yoban 22 nandanek unjodon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanjek yolgimal.

Yesu Pinjokop gen yanjek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

23 Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut

yutnikon amin yoyiŋ dekgit. Anek Piŋkop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyiŋ tenŋenagit. Yan anek sotni tonj ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap paŋmilip agit. ²⁴ Yan anjakwan gen bini da kiŋ irenŋtaŋ Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae koŋni tonj gat, ae sot kind a unun amin miktimon maŋ pagek giptimni nimnimikgaŋ unun gat, ae kidari alek tanbi unun kisi paŋapba Yesu da paŋmilip agit. ²⁵ Anjakwan Galili miŋat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

5

Yesu ileŋon Piŋkop dakon genyagit

¹ Yesu miŋat amin kabi madep pindagek ileŋon pawigi yigakwan paŋdet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyiŋ degek yan yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibiliyagit

(Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yan nandaŋ amin, unun amin da Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan,

do unun kisik kisik ekwan.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep an, unun Piŋkop da butni paŋteban akdisak,

do unun kisik kisik ekwan.

⁵ Amin morap iyi do nandaba paŋ, unun Piŋkop da yo morap yom do yagit unun yoban timitdaŋ, do unun kisik kisik ekwan.

⁶ Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandaŋ unudenŋi nandaŋ amin, unun Piŋkop da aripnikon yoban tugokdaŋ, do unun kisik kisik ekwan.

⁷ Amin morap notni do bupmi nandaŋ, unun amin Piŋkop da bupmi nandaŋ yomdisak, do unun kisik kisik ekwan.

⁸ Amin morap buri kilegisi tonj, unun amin da Piŋkop kokdaŋ, do unun kisik kisik ekwan.

⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Piŋkop dakon monjini yan yoyikdaŋ, do unun kisik kisik ekwan.

¹⁰ Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi

anjoman, unjuden amin
da Pinjkop da Amin
Kila Asak da kagagwan
egipdan,
do unun kisik kisik ek-
wan.

11 “Amin da ji do Yesu
dakon amin kabi yan yanek
yanba yokwi tok, ae top gen
mibili mibili yan damni, ae
yokwiyo kisi anjamni kan, ji
kisik kisik ani. 12 Kalip kombi
amin yan gin dapman yolyo
awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi
dakon tomni wukwisi Kwen
Kokupmon timitdan, do but
galak nandanek kisik kisik
ani.”

*Ji amin dakon tap ae tenjenji
ekwan*

(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

13 Yesu da sanbenek yan
yagit, “Ji amin dakon tap
ekwan. Mani tap galagini
pasilni kan, niansi anek
galagini ankaluk anen?
Galagini yipman detjak kan,
pini mini. Isal maba kwa
amin da bamon.

14 “Ji amin dakon tenjenji
yombem da ekwan. Kokup
madep kinda ilenon tanban
yo kinda da aripmi dima
anjongam asak. 15 Amin
da lam kolej kwoba ban
dima witjinba ton. Kwen
tamonikon yopba yut kagag-
wan amin ekwan unun kisi
tenjenan yoman. 16 Yanjin,
tenjenjisi da amin da dabilon
tenjenjosak. Yan anakwa amin

da anpakji tagisi kanek Kwen
Kokup Datji anjisini.”

*Pinjkop dakon gen teban do
yagit*

17 Yesu da sanbenek yan
yagit, “Nak gen teban ae
kombi amin dakon gen abo
kin isali asak do dima pigim.
Gen teban ae kombi amin
dakon gen bami ton anmudoni
do pigim. 18 Nak asisi
dayisat, kundu gat miktin gat
tonjil da aripmon gen teban
dakon gen jimjimjok kinda
dima pasildisak. Gen kisi
morap tan bami ton akdan.
19 Amin kinda da gen teban
moninisok kinda yapmanek
amin diwari yan gin ani
do yoyindetjak kan, unun
amin Kwen Kokup Pinjkop da
Kila Asak kokupmon mani
pinjisi. Mani amin kinda
da gen teban guramigek
amin diwari yan gin ani
do yoyindetjak kan, unun
amin Kwen Kokup Pinjkop da
Kila Asak kokupmon mani
wukwisi. 20 Asisi dayisat,
ji dakon anpak kilegi unun
da gen teban yoyindet ae
Parisi amin dakon anpak
dima yapni kan, ji Pinjkop
da Kwen Kokup Kila Asagon
dima wigikdan.”

*Amin dapba kimokgon
dakon gen*

(Lk 12.57-59)

21 Yesu da sanbenek yan
yagit, “Gen kinda babik da
abidawit unun ji kili nan-
dawit. Gen unun yan:

'Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda anjakban kimotjak kan, unun amin gen pikon kisak.'²² Mani nak yan dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kan, unun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yanba yokwi tok asak kan, unun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin kinda 'Gak nandan kokwingo tagi mini!' yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³ "Do paretgo altakon panobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yan nandisal kan,²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anek don kin Pinjokop do paret aki.

²⁵ "Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak.²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi

monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanjek don wanja kikedisal."

Minjat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanbenjek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Minjat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.'

²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kinda minjat kinda kanek unun do galak tan imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak.²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi.³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kan, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi."

Minjat pan kwinit dakon gen (Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da sanbenjek yan yagit, "Kalip gen yan yawit: 'Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat pankwinit dakon but piso papia kinda minjatni do mandan imjak.'

32 Mani abisok nak da yan dayisat, miñatgo kwiniƙ yipbi kwan wili kaluk pasak kañ, eni gak da gulusuñ al, do miñatgo da yumabi asak. Anjakwan wili unun kaluk pasak unun kisi yumabi asak. Do miñatgo yumabi dima anjakwan isal dogin dima kwiniƙgi.”

Gen pañteban ak dima akdo

33 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin Tagi da dabilon gen yan pañteban asal unun dima yapmanek kisi guramigek abi.’

34 Mani nak abisok yan dayisat, gen yan pañteban ak dimasi ani. Kwen Kokup unun Pinƙop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima pañteban ani. 35 Ae miktim unun Pinƙop dakon kandap yipyip tamoni, do miktim da manon genji dima yan pañteban ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yan pañteban ani. 36 Ae ji da busun dangwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yan pañteban ani. 37 Ji ‘asi’ bo ‘dima’ yan gin yoni kañ, unun da tagi. Gen unun da

kwenon sanbenek yon unun Yokwi Ami da pañalon asak.”

Yokwi anɗaba kobogi dima anyomni

(Lk 6.29-30)

38 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

‘Amin kinda da amin kinda dakon dabil anupbal asak kañ,

unun amin dakon dabilniyo kisi anupbal ani.

Ae amin kinda da amin kinda dakon geni anjak biripmitjak kañ,

unun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.’

39 Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi anɗaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kañ, mogimgo teri kinda kisi antobil ibi. 40 Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kañ, mirim imalgo gat kisi ibi. 41 Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kañ, yik unun imegek 2 kilomita kiki. 42 Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kañ, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kañ, manji dima ibi.”

Uwalnin but dasi galak tan yomnerj

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

43 Yesu da sanɓenɓek yaŋ yaɓiɓi, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yaŋ:

‘Notgo do but dasi galak taŋ yomɓenɓek uwalgo do nandabi yokwi toni.’

44 Mani nak da yaŋ dayisat, ji uwalji do but dasi galak taŋ yomni. Anek yokwi anɗaman amin do bisit ani. 45 Yaŋ anek Pinƙop Datji Kwen Kokup egisak unun dakon monjinisi egipni. Unun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anɓak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok.

46 Amin yokwi takis timit timit amin da notni banɓin but dasi galak taŋ yoman. Jiyo yaŋ gin ani kaŋ, Pinƙop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. 47 Ji notji banɓin gildat tagi yaŋ yoyini kaŋ, unun da tagi dima asak. Pinƙop dima nandan iman amin kabi kisi yaŋ gin an. 48 Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yaŋ gin gwaljigi mini kilegisi egipni.”

6

Amin paŋpulugok dakon gen

1 Yesu da sanɓenɓek yaŋ yaɓiɓi, “Ji kaŋ kimotni. Amin da dandani yaŋ do unun da dabilon anɓak tagi ani kaŋ, Datji Kwen Kokup egisak unun da unun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokɗan.

2 “Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unudeŋ amin kinda yabekbi mibiltan gamɓenɓek kwen dima pisosak. Yaŋ an amin unun amin da nandaba wukwan yomni yaŋ do an. Nak asisi dayisat, unun kobogi kisisi wagilni timikgan. 3 Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. 4 Yaŋ anaki Datgo yo pasili pindakɗak unun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

5 Yesu da sanɓenɓek yaŋ yaɓiɓi, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unudeŋ dima ani. Jamba but amin unun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Unun amin amin da pindatni do yaŋ an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan. 6 Mani gak bisit ak do nandisal kaŋ, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yaŋ anaki Datgo yo pasili pindakɗak unun da kobogi tagisi gamdisak. 7 Amin Nwakiŋwari Kabi gen isali morapmi yaŋapno pinƙopnin da genin nandisak yaŋ nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yaŋ

dima ani. ⁸ Ji unun amin da an unuden dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok. ⁹ Ji bisit yan ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal,
gak dakon man telagi
tosak.

¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ni-
non apjak.

Gak dakon gen guramit
Kwen Kokup tosok,
miktimon ninon yan gin
tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap
aripninon nibi.

¹² Nin amin notnin dakon
yokwini yopman gaman.
Unuden gin yokwinin
wiririk nibi.

¹³ Panjkewalon dimasi nipbi.
Yokwi Ami da kisiron
nan pulugan nipbi.’

¹⁴ “Ji notji dakon yokwini
yopman yomni kan, Datji
Kwen Kokup egisak unun
da yokwisi yopman damjak.

¹⁵ Mani amin dakon yokwini
dima yopman yomni kan,
Datji da yokwisi dima yop-
man damjak.”

*Pinjkop do nandanek jap
kelkel dakon gen*

¹⁶ Yesu da sanbenek yan
yagit, “Ji Pinjkop do nandanek
jap kelek egip do nandan kan,
jamba but amin da an unuden
tomno dabilyosi dima inan
toni. Yan ani kan, amin da ji
Pinjkop do nandanek jap dima
non yan dandani. Nak asisi
dayisat, unun amin kobogini

kisi wagilni timik mudon.
¹⁷ Mani ji Pinjkop do nandanek
jap kelek egip do nandan kan,
busun dangwanji wayigek
tomno dabilyosi pakbi ban
sugoni. ¹⁸ Yan anakwa amin
da ji jap kelek ekwan yan
dima nandan damni. Mani
Datji pasili egek yo pasili
pindakdak unun da dandanek
kobogi tagisi damdisak.”

*Yo tagisi panmuwut dakon
gen*

(Lk 12.33-34)

¹⁹ Yesu da sanbenek yan
yagit, “Ji on miktimon yo
tagisi panmuwut do nandak
nandak dima ani. Unun
yo monin da nokdan, ae
manut manut akdan, ae kabo
noknok da yutji tuwilek
panjisibikdan. ²⁰ Yo tagisi
Kwen Kokupmon panmuwut
do nandak nandak ani.
Unudon yo monin da dima
nokdan, ae manut manut
dima akdan, ae kabo noknok
da yutji tuwilek aripmi dima
timitdan. ²¹ Yo kabigo tagisi
dukwan ton, but nandak
nandakyosi kisi unudon gin
tokdisak.”

*Dabil unun giptim dakon
tenjenji*

(Lk 11.34-36)

²² Yesu da sanbenek yan
yagit, “Dabil unun giptim
dakon tenjenji. Dabilgo
tagisi kan, giptingo kalon
tenjenjini ton. ²³ Mani dabilgo
yokwi kan, giptingo kisi
pilin tuksi asak. Do tenjenji
butgokon tosok unun pilin

tuksi asak kan, unun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminek kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pin kop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Nandaba kik anek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

²⁵ Yesu da sanbenek yagit, “Unun do anek yan dayisat, ji egip egipji do nandaba kik anek jap pakbiyo ni ban nonej yan dima nandani. Ae giptimji do nandanek imal dukon ban panen, yan nandanek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmandak, ae giptimji da imal yapmandak. ²⁶ Ji minam pindakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap panmuwut yutnon jap dima panek panmuwuk yopman gan. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da jap upmokdok. Ji pinbi anakwa minam da yo madep yan nandan, ma? ²⁷ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan

nandan, ma? Unun aripmi dimasi.

²⁸ “Ji nido imal do nandaba kik an? Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupman gan. ²⁹ Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ³⁰ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yan si nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi ton si ban pan damdisak.

³¹ “Nandaba kik anek jap pakbiyo dukon ban nonej, bo imal dukon ban panen yan dima nandani. ³² Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da ji unun yo morap do wadan unun nandan mudosok. ³³ Do mibiltok Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pini ani, ae anakni kilegi wusik do pini ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak. ³⁴ Do anwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jig i unun iyi da aripmon tan tan an.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani
(Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

¹ Yesu da sanbejek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yan ani kan, Pin kop da jiyo kisi kokwin akdisak. ² Amin dakon anpak kokwin niansi ani, Pin kop da jiyo kisi unuden gin kokwin akdisak. ³ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴ Gaga da dabilon kindap kwik tanakwan nianon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat’ yan tagi iyiki? ⁵ Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakwan tagi paki.

⁶ “Yo telagi pisan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinjikbam.”

Bisit dakon mibili
(Lk 11.9-13)

⁷ Yesu da sanbejek yan yagit, “Pin kop bisit iyanba yo damjak. Pinisi anek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pin kop da witdal damjak. ⁸ Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witdal yomisak. ⁹ Monjisi

kinda da datni bret do iyanban tip kinda tagi imjak? ¹⁰ Bo tap kilap do iyanban tunon amin emari ton kinda tagi imjak? Unun aripmi dimasi. ¹¹ Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yansi nandani. Bisit iyanba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

¹² “Amin da anpak tagisi niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yansi ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen
(Lk 13.24)

¹³ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan. ¹⁴ Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwon.”

Kombi amin toptopmi dakon gen
(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

¹⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak

kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon piñan butni tan yoman. ¹⁶ Ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. ¹⁷ Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. ¹⁸ Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon sosoñ. ²⁰ Yan do, ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ 'Amin Tagino' yan yan naman amin unun kisisi Pinjkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yan si nayikdan, 'Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae koñ yolgiman, ae pi madep agiman.' ²³ Yan yanba yan si yoyikdisat, 'Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!' "

Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi

dima
(Lk 6.47-49)

²⁴ "Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktin tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktin tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktin yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit."

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minjat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek njwaknjwarisi agit. Amin kind a da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

Yesu da wuda tebani ton amin kind a armilip agit

(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

¹ Yesu ileñon da pin kinakwan minjat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani ton kind a da Yesukon kin njwakben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi armilip abi kilek token."

3 Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit. 4 Kilek tanban Yesu da yan iyigit, "Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptimngo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani."

Emat amin dakon oman monjini anmilip agit
(Lk 7.1-10)

5 Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kinda da abin anpulugosak do anek yan iyigit, 6 "Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak."

7 Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da kin anmilip aben."

8-9 Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, "Amin Tagi, nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kinda 'Ki!' yan iyiko kisak. Ae kinda 'Ap!' yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda 'Pi on aki!' yan iyiko pi asak. Do isal yum

gen gin yanaki oman monjino kilek tosak."

10 Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bunon yol awilgwit amin yan yoyigit, "Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim. 11 Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. 12 Mani Juda amin kalip Pin kop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdan."

13 Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, "Gak kin yo altoni do nandan teban tal unun yan gin noman tan imen kokdisal." Gen unun iyigit unun bisapmonsioni oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

14 Yesu unudon da kin Pita da yutnon wig kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. 15 Yan kanek kisitni kisirikon wutjiban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanjek Yesu do jap pan noman agit.

*Yesu da sot amin morapmi
panmilip agit*

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

16 Gildat pigakwan pilindo koŋni toŋ amin morapmi panpan apba gen yanek koŋ yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. 17 Yan anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

“Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

*Yesu yolyol dakon mibili
(Lk 9.57-60)*

18 Yesu da amin morapmi angwasiyek akba pindagek panetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kindu do kino.” 19 Anakwan gen teban yoyindet amin kindu da obin Yesu yan iyigit, “Yoyindet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

20 Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni toŋ. Ae minam kwen akwan unun yutni toŋ. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

21 Yanban panetni kindu da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen.”

22 Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

*Yesu da yanban mirim
madep yawokgit*

(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

23 Yan yanek boron wigakwan panetni kisi yolek wigiwit. 24 Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan anakwan Yesu dipmin pagakwan 25 panetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

26 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi.” Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. 27 Aban panetni tamtam yanek yawit, “On nianen amin kindu da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da koŋ yolgit

(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)

28 Yesu pakbi idap teri kindu Gadara miktimon kin altanban amin bamori koŋni toŋ unun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktimon da abin Yesu altan imgumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nan dima agipgwit. 29 Unun amin bamot da yan tidanek Yesu yan iyigimal, “Pinjok dakon Monji, nianji annim do abisal? Tepmi yomyom bisap

dima noman tanjakwan tepmi pi nimdisal?"

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit. ³¹ Konj unun da Yesu bisit tebaisi yang iyigimal, "Nol nipbi abiginen kanj, unun bit kabi da butgwan piginen do nandaman."

³² Yanba yoyigit, "Ji abigit!" Yan yanban konj da aminon da winj kinjek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek gilokon da pakbi idapgwan manek pakbi nan kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konj toj amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktim unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindanda amilip agit

(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu bot kindanda abidanej pakbi idap teri kindanda iyid kokupmon kigit. ² Anjakwan amin kabi kindanda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindanda waman unudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yang iyigit, "Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat."

³ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yang

yawit, "Ma! On amin Pinjkop kulabisak!"

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanej yang yoyigit, "Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan? ⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yang mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yang mudan nabi yangsi nandaba pisosak." Yang yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yang iyigit, "Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki."

⁷ Yan yanban nandanej amin unun pidan yutnikon kigit. ⁸ Minjat amin kabi madep unun yo njwaknwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinjkop anjkinjek yang yawit, "Mao, Pinjkop da tapmim madepsi amin do yomisak!"

Yesu da Matyu yang imgut

(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kin amin kindanda kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabennon yikgit. Kanek yang iyigit, "Abin nak nol." Yanban Matyu pidan Yesu yolggit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat pandetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi

amin diwari da pan̄detni yan yoyiwit, “Yoyin̄detji un̄un nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non̄?”

¹² Yesu da gen un̄un nandan̄ek yan yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan̄. Sotni ton̄ amin dagan̄ wuda wamagon kwan̄. ¹³ Ji kin̄ Pin̄kop da papiakon gen kinda tosoḡ un̄un dakon mibili nandan̄ kimotni. Gen un̄un yan:

‘Ji da paret an̄ un̄un do dima galak tosoḡ.

Ji da amin do bupmi nandan̄ yomni un̄un do galak tosoḡ.’

Gen yan̄ tosoḡ, do nandani, amin kilegi yan̄ ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan̄ ilit do pigim.”

Pin̄kop do nandan̄ek jap kelek egip egip dakon gen (Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ Yan̄ yan̄ban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon pan̄detni da abin̄ yan̄ iyiwit, “Nin̄ gat ae Parisi amin̄ gat Pin̄kop do nandan̄ek jap kelek egapno gak dakon pan̄det kabigo nido yan̄ dima an̄?”

¹⁵ Iyinjba Yesu da yoyigit, “Mon̄jisok kinda miñat pak do asak bisapmon mon̄jisok notni gat kisi ekwan̄, do bupmi dima nandan̄. Mani don̄ mon̄ji un̄un gwayen̄ an̄an̄ kin̄akwa notni un̄un bisapmon Pin̄kop do nandan̄ek jap kelek ekwan̄.”

¹⁶ “Nin̄ ilikba pigik garan̄i pudan̄kwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima sugan̄bi kinda nan̄ dima bupman̄gaman̄. Yan̄ kan̄, pakbikon sugono imal diwat un̄un da garan̄i ilikban pudan̄ ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yan̄ kan̄, wain da paptan̄ban meme gip sulukwan̄ wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin̄ da wain kalugi meme gip kalugikon kolejba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Yesu da miñatjok kinda aban̄ pidagit, ae miñat kinda sot agit un̄un an̄milip agit (Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen un̄un yoyin̄akwan̄ kila amin̄ kinda da abin̄ Yesu burikon gawak imin̄ek yan̄ iyigit, “Gwano on̄gwan̄jok kimokdok, mani gak da kin̄ kisitgo da kwenikon wutjin̄bi pidosak.” ¹⁹ Iyinjban nandan̄ek Yesu pan̄detni gat kisi kiwit.

²⁰ Kin̄akwa miñat kinda da abin̄ man̄jigwan̄ da Yesu dakon ilikba pigikni ilen̄jikon igayigit. Miñat un̄un dagan̄ mok an̄ek yawini man̄akwa egakwan̄ bilak 12 agit. ²¹ Miñat un̄un ilikba pigiknikon igayin̄ek noman token̄ yan̄ nandagit.

²² Aban̄ Yesu da tobiḡ kan̄ek yan̄ iyigit, “Gwano, dima

* **9:11:** Juda amin̄ da takis timit timit amin̄ do yokwi pakpak amin̄ yan̄si pindagwit. Nido takis timigek ae mon̄en̄ kabokon da di gat kisi timikgwit. **9:13:** Os 6.6; Mt 12.7 **9:14:** Lk 18.12 **9:21:** Mt 14.36

pasolgi. Nandan gadan namisal, do kilek tosol.” Yan yanban unjudon gin giptimni kilek tagit.

²³ Yesu kila amin da yutnon wigek kasisin pisok amin gat ae minjat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek ²⁴ yan yoyigit, “Abigit. Minjatjok unjun dima kunwak, unjun yum dipmin pokdok.” Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit. ²⁵ Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa wigi minjatjok kisirikon abidanban pidagit. ²⁶ Yan aban wasok tapmimi ton unjun agit dakon gen bini yoyinba unjun miktim dakon minjat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

²⁷ Yesu unjun miktim yipman kinakwan dabili mini amin bamori da abin yol-gumal. Yolek yan tidanek yan yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unjudon winbal yan yoyigit, “Nak da dabiljil panmilip aben do nandan gadan namamal bo dima?”

Yanban iyigimal, “Amin Tagi, nandan gadan gamamak.”

²⁹ Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witjinek yan yoyigit, “Nandan

gadan namamal unjun da aripmon gin noman tan damdisak.” ³⁰ Yanban dabili sintanakwal Yesu da yansop tebai anyominek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.” ³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unjun miktimon madepsi irentan ananj kigit.

³² Amin bamot unjun Yesu yipman dek kinakwal amin kadim konni ton kinda Yesukon ananj opgwit.

³³ Anjopba Yesu da konni yol iminakwan amin kadim unjun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo njwakjwarisi aban yan yawit, “Yo unjuden kinda Israel miktimon dima altagit.”

³⁴ Mani Parisi amin da yan yawit, “Kon dakon kila amin madep da tapmimon kon yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35–10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup monin ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tan tan awiron wigek amin yoyin degek Pinjop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyin tenjenagit. Anjek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unjun panmilip agit. ³⁶ Minjat amin kabiyo madepsi pindakban panpulugogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila

amini mini yombemsi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut. ³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanek panjet kabini yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. ³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinba pi amin panalon an yopban pinikon kin jap pan panmuwutni.”

10

Yabekbi 12 kabi dakon man

(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)

¹ Yesu da panjetni 12 kabi yoyinban apba kon yolyol ae sot mibili mibili kisisi panmilip agak dakon pi ani do yan mudan yomgut. ² Yabekbi 12 kabi dakon man unun yan:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji
Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin
Matyu,
ae Alpius dakon monji,
Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (unun kalip Selot*
da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut.)

Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut

(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)

⁵ Yesu da amin 12 kabi unun yabegok yan yoyigit, “Ji Amin Nwaktwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini. ⁶ Ji Israel amin kabi sipsip da yan kili pasilgwit unun amin kabikon kini. ⁷ Kinjek Pin kop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwan tosok unun dakon gen yan tentenoni. ⁸ Anek sotni ton amin panmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani ton panmilip ani, ae konni ton amin konni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa monej bo kopa monej dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup moninj kindakon kin altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kinda wusin kan unun gat gin egek yipman kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yan yoyini. ¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni

9:37: Lk 10.2 **10:1:** Mk 6.7; Lk 9.1 * **10:4:** Selot unun amin kabi kinda, Rom amin yolno kinakwa nin miktimmnin kila anej yan nandawit. **10:6:** Jer 50.6
10:7: Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11 **10:9:** Lk 10.4 **10:10:** Lk 10.7; 1Ko 9.14
10:12: Lk 10.5-6

kañ, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kañ, but yawotji unun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kinda da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kañ, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigi pakdan unun si yapmanjek jigi madepsi pakdan.”

Jigi mibili mibili altokdan
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem ban jon pinan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek akwan unun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmanjek muwut muwut yutnikon baljokdan. ¹⁸ Nak dakon man abin yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madepmon panjikdan. Panjwa kila amin madepmon ae Amin Nwaktjwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjenoni. ¹⁹ Gen pikon panji depmanjaka gen ni ban yonen ae gen

kobogi nian yoyinen yan nandanjek pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pinjkop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da menji datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan. ²² Nak nandan naman do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Pinjkop da yokwikon ban timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kañ, kokup unun yipmanjek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut minat monjiyo da yoyindetni dima yapmanjan. Ae oman amin da madepni dima yapmanjan. ²⁵ Minat monjiyo da yoyindetni da tilagon egipni kañ, unun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kañ, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kañ, gwakni ji do nandaba pinbisi anakwa man

10:14: Lk 10.10-12; Ya 13.51 **10:15:** Mt 11.24; Jut 7 **10:16:** Lk 10.3; Ro 16.19 **10:17:** Mk 13.9-11; Lk 12.11-12; 21.12-15 **10:20:** Jn 14.26 **10:21:** Mai 7.6; Mt 10.35; Mk 13.12; Lk 21.16 **10:24:** Lk 6.40; Jn 13.16; 15.20 **10:25:** Mt 9.34; 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15

wagil yokwisi damdan.”

Pinjkop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)

²⁶ Yesu da gen sanbejek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witjinbi da ton unun don noman tokdan. Ae gen pasili ton unun don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tentenoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tentenan yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimokgon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pinjkop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam monin unun yo moninisok, bamori dakon yuman nogi unun monej giman tabili kalonjin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Pinjkop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima pasolnej
(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbejek yan yagit, “Amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon

amin’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin’ yan iyikdisat. ³³ Mani amin kinda minat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin dima’ yan iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tan imin kimotdo

(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbejek yan yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yan dima nandani. Nak emat agak sibanan anan pigim. ³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da menji uwal an imdisak.

Anakwan minat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdan.’

³⁷ “Amin kinda menji datniyo do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tan yomisak unun yapmanek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni

guramigek nak dima noljak kañ, unun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kañ, unun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kañ, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugot amin da tomni tagisi timitdan
(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unun nak nan abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pinjkop nak yabekban pigim unun nan abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulugosot yan nandanek kombi amin kinda abidan anki yutnikon kilani asak kañ, Pinjkop da yo tagisi kombi amin do yomisak yan gin unun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulugosot yan nandanek amin kilegi kinda abidan anki yutnikon kilani asak kañ, unun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yan gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon panjetni kinda anpulugosot yan nandanek nak dakon panjetno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda koleñ imjak kañ, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namin?

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Jon da panjet kabini yabekban Yesukon kiwit
(Lk 7.18-35)

¹ Yesu panjetni 12 kabi yoyin dek mudanek unun kokup yipmanek Galili miktim dakon kokup pap tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yoyin dekgit.

² Anakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek panjet kabini yan yoyigit, ³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pinjkop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kinda don apdisak unun do jomjom ane?’”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji kin yo morap kañ nandanjo an unun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin sinjon, kandanpi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyinban Jon dakon panjet kabini kinakwa Yesu da minjat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal panwayin aban pindat do kiwit? ⁸ Unun dima kañ, ninan kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani tonji pagit unun kok do kiwit?”

Dima, kila amin madep da yutnon unuden amin da ekwan. ⁹ Dima kan, ae ninañ kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ¹⁰ Unun amin dogin Pinƙop da papiakon gen yan tosoƙ:

‘Nandani, geno yan tenƙosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anoman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pinƙop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanƙan.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Pinƙop da Amin Kila Akdisak unun do yan tenƙanƙawa wiñ Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Pinƙop dakon gen wasanek yagiron da wiñ abisok ekwamañon Pinƙop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Anƙawan amin da unun kirinjit do pi madep an. Yan anek emat jigiyo morapmisi panalon an. ¹⁴⁻¹⁵ Unun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan nandisat. Gen on nandak do galak ton amin ji pakyansu nandanek mibili nandan pisoni. Jon unun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwan unun nandan kokwini tagi dima. Unun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unun minat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon, ¹⁷ ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanek kunam tat do dima nandayin.’”

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Jon abinƙek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anƙawan, ‘Konni ton’ yan yawit. ¹⁹ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anƙawan kanek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan ingwit, mani Pinƙop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But tobil dima an amin unun bupmisi

(Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi ton morapmi agit, mani but tobil dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit, ²¹ “Korasin ae Bet-saida amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobil

bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam. ²² Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan. ²³ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi tonj abo pindagek ji but tobil dima awit. Unun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yanji dayisat, Pinjkop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom amin da jigi pakdan unun si yapmanek ji da jigi madepsi pakdan.”

Ji nagon obinekyik yawotni
(Lk 10.21-22)

²⁵ Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. ²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin

Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirinj panjeban aba yo jigi ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirinj pani. Nak dakon kindap kirinj unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinji, do nak gat egek Pinjkop do dayinj dekgo butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen

(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

¹ Sabat kindakon Yesu gat panjetni unun wit pi kind da bikbik nanj kiwit. Kinjek panjetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit. ² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, panjet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi anj?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinjkop do parekbi unun abidan nanjek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi,

11:23: WW 19.24-28; Ais 14.13-15

11:24: Mt 10.15; Lk 10.12

11:25:

1Ko 1.26-29

11:27: Mt 28.18; Jn 1.18;

3.35; 10.15; 17.2

11:28: Jer 31.25

11:29-30: 1Jn 5.3

12:1: GT 23.25

12:2: TP 20.10

12:3: 1Sa 21.1-6

12:4: MS 24.5-9

amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pinƙop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanjo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pinƙop da papiakon gen kinda tosok unun yan:

‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kinda anmiliƙ agit

(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmanakwan gen pikon yipnen yan nandanek iyiwit, “Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmiliƙ asak kan, unun gen teban yapmandak?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yanƙo, Sabat bisapmon amin kinda anpulugonen kan, gen teban yapmanƙan yan dima nandan.”

¹³ Yan yanek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo anjiniƙ a.” Yanban amin unun kisiri anjiniƙ aban kilek tan kisiri teri kinda yombem gin agit. ¹⁴ Anakwan Parisi amin da kin “Nian anek Yesu anatan?” yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Pinƙop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanek kigit. Kinakwan amin morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmiliƙ anek ¹⁶ Yesu iyi nianen amin kinda unun amin dima yoyini do yansop anjomgut. ¹⁷ Yan anakwan Pinƙop da kalipsigwan kombi amin Aisaia antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tar imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

19 Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

20 Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jok-galjak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

21 Anakwan amin miktimi miktimi egi anan kwan unun da mani do nandan gadan iminek panpulugosak do nandan teban tanek jomjom akdan.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

22 Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit. 23 Yan aban minjat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

24 Mani Parisi amin da gen unun nandanekek yawit, “On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak.”

25 Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anek yan yoyigit, “Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. 26 Yangin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. 27 Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigekek gulusun yon yan tagi dayini. 28 Mani Pin kop dakon Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

29 “Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

30 “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal annama. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgama, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

31 “Do yan dayisat, Pinjkop da yokwi morap gat ae Pinjkop do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pinjkop da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. 32 Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Pinjkop da diwarini tagi wiririk injak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pinjkop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak.”

Kindap yokwi unun bami yokwi potdan

(Lk 6.43-45)

33 Yesu da sanbenek yan yagit, “Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yan pindakgan. 34 Ji tunon amin emari ton yombem. Gen tagisi niansi anek yoni? Yo ni da butjigwan ton unun gen yogokjikon panalon an. 35 Amin kilegi unun burikon yo tagisi morapmi ton, do anpak kilegisi an. Ae amin yokwi unun burikon yo yokwi morapmi ton, do anpak yokwi an.

36 “Mani yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit

amin morap Pinjkop da mibili nido yawit unun do yoyinban kobogi iyin iyin akdan. 37 Gaga gen yosol unun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yan gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

38 Gen teban yoyin det amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yan iyiwit, “Yoyin det, gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek asi gak Pinjkop dakon pi nan asal yan gandanen.”

39 Yanba yan yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nan gin kokdan. 40 Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yan tap kilap da but kagagwan egipgut, yangin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yan potdisak. 41 Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan. 42 Miktim

saut tetgin dakon kila amin miñat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin miñat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdisak.”

Konj aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Konj kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴ yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ Kin kanban yut unun isal tosok ae sibat sibat ikdigan antilim abi kosok. ⁴⁵ Yan kosok, do kin konj 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak. Yanjin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yan gin altosok.”

Yesu dakon meni padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu miñat amin kabi madep gen yoyinjakwan meni padik padikni panabin yomakon agek Yesu gat yan nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanba

yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, “Menjo padik padikgo yomakon aben da gak gat yan nandat ak do yon.”

⁴⁸ Yanban iyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ⁴⁹ Yanek panjetni kabikon kisit suganek yagit, “Menjo padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun menjo padik padikno ae saminoyo.”

13

Jap yet tinjinok dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanek pakbi idap da ilenon pabigi yikgit.

² Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit.

³ Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda unun jap yet tinjinok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tinjinanawan diwari kosiron manba minam da abin nawit.

⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miktim tipmi ton timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jon keli ton timgwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutinba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktim tagisikon man

kwawit. Manj kwanjakra diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit. ⁹ Gen yosot unun pakyansu nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen unun yoyin mudanban panjet kabini da abin iyiwit, “Minjat amin kabiyu madep gen yoyinjak tilak gen ban nido yoyisal?”

¹¹ Yanja yan yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili toso unun ji da tagi nandani do Pinjkop da nandisak, mani unun amin do dima yolisak. ¹² Amin nak dakon gen nandanek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanjenek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandanek burikon dima yipmandak unun amin nak dakon gen diwari nandagit unun pasil imdisak. ¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unun dabil sinjanek kon, mani yo kinda dima kon. Mirak panjek nandan, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ Amin da yan anjakra kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unun bami ton asak. Gen unun yan yagit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sinjanek kokdan, mani dima kanja pisokdisak. ¹⁵ Unun do anek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni panj sopgwit, ae dabilni wamanj sopgwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba tagi panmilip abom.’

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanjo an unun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tintinok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanjenek yan yagit, “Kili jap yet tintinok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen nandanek butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen panjisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit

uñun amin kinda yombem. Uñun amin Piñkop dakon gen nandanek uñun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Piñkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban witald kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit uñun amin kinda yombem. Uñun amin Piñkop dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae moneñ da ankilikban uñun do galagisi nandanakwan uñun da Piñkop gen witinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit uñun amin kinda yombem. Uñun amin Piñkop dakon gen nandanek mibili nandan kimokdok. Uñun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tantan an.”

Jon pigaga kwon uñun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Piñkop da Amin Kila Asak uñun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tintinagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut uñun bikbikgwan jon yokwi dakon yeri tintinanjek kigit. ²⁶ Jap yet kwanek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon

anjek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi uñun nianon da kwawit?’

²⁸ “Iyinja yan yagit, ‘Uwal kinda da tintinagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitneñ do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan.

³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiken: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik yopni. Anjek jap bami pan iligej jap yutnokon pawigi yopni.’ ”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Piñkop da Amin Kila Asak uñun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit.

³² Mastat yet uñun jap yet kisi morap dakon pinbi. Yeri moninisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni uñun yapman mudanjek kindap da yan kwosok. Ae kilinj madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unjungwan yikgan.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Piñkop

da Amin Kila Asak unjun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anjakwan plaua unjun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Pinjkop dakon gen yagit
(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unjun Yesu da minjat amin kabi yoyigit unjun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyin tentenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anjakwan kombi gen kinda kalip yanbi unjun bami ton agit. Gen unjun yan:

“Nak da ji tilak gen dayikenj.

Yo kalipsi Pinjkop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unjun do dayikenj.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minjat amin kabi madepsi yopmanjek yutnon wigakwan pandetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unjun dakon mibili yanbi nandano.”

³⁷ Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unjun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unjun on miktim. Anek jap yet tagi unjun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minjat amin kabiyo. Ae jon yokwi unjun Yokwi Ami dakon minjat amin kabiyo.

³⁹ Anek uwal jon tintinagit unjun Sunduk, ae jap pakpak

bisap unjun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unjun Pinjkop dakon anjelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jon pilik kindapmon soson unjuden gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unjun anjelo kabini yabekban unjun da yo morap yokwi agak dakon yo paralon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unjungwan pigikdan. Pigi unjungwan kunam tagek iyon iyon yanjek egipdan. ⁴³ Unjun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tentenjosok unjuden tentenjanjek egipdan. Nak da gen yosot pakyansi nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unjun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nan kanjwan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanek yo kabini tan imgwit unjun kisisi aminon yuman nanjek unjun dakon moneji ban unjun miktim tim yuman nagit.”

Kindirin mani tonsi dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ae Pinjkop da Amin

Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak. ⁴⁶ Anjek kindirin kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanjek unun dakon moneji ban unun kindirin tagisi yumgut.”

Tap kilap simil simil yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjkop da Amin Kila Asak unun tap kilap simil simil yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgwan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgwan pikwan. ⁴⁸ Pigi tujanba ilikba ilenikon wikwan yigek tap kilap kokwinikgan. Tagi amin idap madepmon yopmanjek yokwi amin maba kwan. ⁴⁹ Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yan gin altokdisak. Anjelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan. ⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pigeke unungwan kunam tagek iyon iyon yanjek egipdan.”

⁵¹ Yan yanjek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandan mudoman.”

⁵² Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyinjet amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panabin amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak tan imgwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyin mudanek unun kokup yipmanjek ⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanjek yan yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim dukwan ban pagit? ⁵⁵ Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anjek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yan yanjek kurak tan iminjek nandaba pinban imgwit.

Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.” ⁵⁸ Amin unun dima nandan gadan imgwit, do Yesu unudon wasok tapmimi tonj morapmi dima agit.

14

*Erot da yanban Jon anjakgwit
(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae
9.7-9)*

¹ Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandane² oman amin kabini yan yoyigit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi tonj agak unun dakon tapmim tanj imisak."

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, "Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima." Gen unun nandane² Erot da obip amini yabekban kin Jon abidane² nap teban nan waman dam tebanon yipgwit. ⁵ Erot unun Jon anakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kinda yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anjakgit.

⁶ Don Erot dakon altok bisap do nandane² jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, "Yo nido nayiki, tagi gaben." ⁸ Iyiban menji da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji idapmon yipman nabi."

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani

amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinjigit. Obip amini yoyiban minatjok da gen iyigit unudenj anek ¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busunji mandan dagawit. ¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki menji do imgut. ¹² Anjakwan Jon dakon panjetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unun dakon geni iyiwit.

*Yesu da amin 5 tausen do
jap yomgut*

*(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae
Jon 6.1-13)*

¹³ Yesu unun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandane² iyi gin bot kinda abidane² miktim amini minikon kigit. Kinjakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandane² kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilenji nan yol ankiwit. ¹⁴ Anakwa bot unun panji ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon wijek amin kabi madepsi pindak bupmi nandane² sot amin panmilip agit. ¹⁵ Anjakwan pilindo panjetni da abin Yesu yan iyiwit, "Miktim amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin kinjek iyi do jap yuman noni."

¹⁶ Yanba yan yoyigit, "Nido kini? Disi jap yomgut."

17 Yoyinban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kind a tap kilap bamori dagin tan niman.”

18 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unun nagon panopni.” 19 Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kind a tap kilap bamot pabidank Kwen Kokup sijtanek gisamikgit. Yan anek bret jokgalek pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. 20 Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unun pandetni da similba yik madepsi 12 kabi yan tugawit. 21 Wili 5 tausen da jap nawit. Ae minat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

Yesu pakbi idapmon baman baman kigit

(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)

22 Yesu pandet kabini boron wigek pakbi idap teri kind a unun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu minat amin kabi madep yoyinban kiwit. 23 Yoyinban kinakwa iyi gin ilen kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ilenon egipgut. 24 Yesu ilenon egakwan pandet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidanakwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

25 Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman baman kin pandetni kabikon

noman tan yomgut. 26 Pakbi idapmon baman baman apban kanek pandetni si pasalgwit. Anek “Kon kind a abisak!” yan yanek yan tidawit.

27 Yan tidanakwa unudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

28 Yoyinban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kan, yanbi pakbi kwenon da baman baman gagon opbo.”

29 Iyiban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan yanban Pita da bot yipmanek pin pakbi kwenon bamanek Yesukon kigit. 30 Kinakwan mirim unun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidank yagit, “Amin Tagi nak anpuluga!”

31 Yan tidanban unudon gin Yesu da Pita abidank yan iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

32 Yan iyiban boron wigakwal mirim dagagit. 33 Daganakwan boron yikgwit amin unun Yesu gawak iminek yawit, “Asisi, gak Pin kop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 6.53-56)

34 Pakbi idap teri kind a Genesaret miktimon kin ilenikon wigakwan 35 unun miktimon amin da Yesu kan nandan yo awit. Kan nandan yo anek Yesu abik dakon

gen bin sanbenba miktim teri teri kigit. Kwan nandanek sot amin kisisi panabin yopmanakwa ³⁶ sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

15

Pinkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmandak (Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyindet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinek Yesu yan iyiwit, ² “Nido pandet kabigo babak dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap non?”

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinkop dakon gen teban yipmanek babakji dakon gen panjeban anek unun ban pan ekwan. Unun tagi dima.

⁴ Pinkop da yan yagit, ‘Ji menj datyo dakon pinbi egek geni guramitni’ ae kinda gat yan yosok, ‘Amin kinda da menj datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusun yoyin degek yan yoyan, ‘Menj datyo do nandaba wikwanek yo kabi unun do panpulugogi unun Pinkop do paretni kan unun tagi’ ji da sun yan yoyan.

⁶ Ji yan anek babakji dakon gen teban guramigek Pinkop dakon gen teban maba kisak.

⁷ Ji jamba but amin, Pinkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak antagap aban ji do gen yansi mandagit:

⁸ ‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman, mani but dasi nak dima nandan naman.’

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinkop dakon gen” yan yanek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’ ”

Yo noknogi da amin dakon but dima anupbal asak (Mk 7.14-23)

¹⁰ Yesu da minat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanek nandaba pisosak. ¹¹ Yo si nono pikwan unun do Pinkop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pinkop da nandaban yokwi tosok.”

¹² Yan yanban pandetni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi ton gak unun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak.

¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

15 Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyinjbi nandanen?”

16 Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pison?”
 17 Jap morap noman unun kwasopninon pige kosiri nan abigisak. 18 Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin panjupbal asak. 19 Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. 20 Amin da unun anpak morap anakwa Pinjop da pindakban yokwi an. Mani ji kisitji dima suganek jap non unun da yokwi dima asak.”

Kenan minjat kinda Yesu nandan gadan imgut

(Mk 7.24-30)

21 Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit. 22 Kin altanakwan Kenan minjat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano kon da madepsi anjupbal asak.”

23 Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan pandet kabini da obinek Yesu yan iyiwit, “Minjat on yan tidanek jigi niminek noldak. Unun tagi dima. Iyinjbi kwan.”

24 Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjop da nak Israel amin

sipsip kabini pasilbi unun banjin panpulugoken do yabekgit.”

25 Yanban nandanek minjat da abin gawak iminek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!”

26 Yan yanban Yesu da iyigit, “Minjat monjiyo dakon jap pinjan do yomyomi mini.”

27 Yanban minjat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinjan tewigi da tamokon da jap jimjim mon unun tagi non.”

28 Yanban Yesu da nandanek yan iyigit, “O minjat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yan gin altan gamdisak.” Yan iyinjakwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

29 Yesu unun kokup yipmanek Galili Pakbi Idap da ilenikon kigit. Kin unudon da ilen kindakon pawigi yikgit. 30 Pawigi yigakwan minjat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panapgwit. Kandapmi yokwi ae girenjikbi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unun Yesu da buron panabin yopmanakwa panmilip agit. 31 Anakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenjikbi da kosit agipgwit, ae dabili mini da sintawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinjop do tamtam yanek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do japyomgut
(Mk 8.1-10)

³² Yesu da paɗdet kabini yaŋ yoban apba yaŋ yoyigit, “On miɗat amin kabiyoy nin gat gildat kapbi egipmamaŋ. Kili japni kisi naŋ mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yomiɗek yabetno kini kan, kosiron inam kimot aɗek maŋ potdan.”

³³ Yaŋban paɗdetni da yaŋ iyiwit, “On miɗtim amini minikon bret morapmi dukon baŋ on miɗat amin morapyo yomno noni?”

³⁴ Yaŋba yoyigit, “Jikon bret nian da toŋ?”

Yaŋban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moniŋgok bamorisok daŋin taŋ nimaŋ.”

³⁵ Yaŋ yaŋakwa Yesu da miɗat amin kabiyoy madep miɗtimon pabiŋ yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyiŋban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Piŋkop ya yaŋ iyineɗ pudaŋ paɗdetni do yoban uŋun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi naŋba jap diwat tawit uŋun paɗdetni da timigeɗ yik madepsi 7 kabi simiɗgwiɗ. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miɗat monjiyo jap nawit uŋun dima manjikbi.

³⁹ Yesu uŋun miɗat amin kabi madepsi yoyiŋban kiŋakwa iyi boron wiɗek Magadan tet do kiɗit.

16

Yesu da wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu aŋkewal do aɗek opgwit. Asi Piŋkop dakon pi naŋ asak bo dima yaŋ do wasok tapmimi toŋ kinda aban koni do iyiwit.

² Iyiŋba yoyigit, “Gildat pigik do aɗakwan ji yaŋ yoŋ, ‘Kwen gami asak, do aɗwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yaŋ yoŋ, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindageɗ kokwin tagisi aŋ, mani abisok bisap ekwamaŋ uŋun kaɗek kokwin tagi dima aŋ. ⁴ Amin on bisapmon ekwaŋ uŋun amin yokwisi giŋ. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toŋ kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak naŋgin kokdan.”

Yaŋ yoyineɗ yopmaŋ kiɗit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen

(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat paɗdetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon paɗdetni bret do iɗtaɗek kiwit. ⁶ Yaŋ aba Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat uŋun dakon yis do pakyaŋsi kan kimotni.”

⁷ Yaŋban notni yoyiŋ yoyiŋ aɗek yaŋ yawit, “Ninon bret mini uŋun do bo yosok?”

8 Gen unun yanba Yesu burikon da pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yan yon? Ji nandan gadatji pisipmi! 9 Ji butji sigin pakyanji dima nandan pison, ma? Nak bret 5 kabi ban amin 5 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inon? 10 Ae bret 7 kabi ban amin 4 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inon? 11 Nak bret do yat yan nandan, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyanji kan kimotni, nak unun do dayit.”

12 Yan yanban nandanek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyinjetni toptopmi do kan kimotnej do yosok yan nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

13 Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek panjetni yan yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kindan yan yon?”

14 Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae diwari da Elaija yan yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin hwakhwari kindan yan yon.”

15 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

16 Yan yoyinban Saimon Pita da yan iyigit, “Gak Kristo, Pinjok egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

17 Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miitim amin kindan da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. 18 Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anjawan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino panmuwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabin yopmanjawan toktogisi tan an an kikkisak. 19 Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon yoma wital gaben. Gen miitimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pinjok da yan gin yan anteban asak. Ae gen miitimon yan witalbi, Kwen Kokupmon Pinjok da yan gin yan witaljak.”

20 Yan yanek Yesu da panjetni dima yoni do kirinik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kindan dimasi iyini.”

**Yesu kimot bisapni
kwan tanjawan
panjetni da iyi
dakon anpak ani do
yoyin dekgit**

(Kilapmi 16.21–20.34)

Kimagek pidosak unjun dakon but piso yagit

(Mk 8.31-9.1 ae Lk 9.22-27)

²¹ Unjun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tan imdan unjun do pan-detni yoyinek yan yagit, "Nak Jerusalem kokup papmon kinek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unjun da yo yokwisi an naminek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pin-kop da aban pidokdisat."

²² Yanban Pita da unjun gen nandanek Yesu ilenikon anki tebai yan iyigit, "Amin Tagi! Unjun yo morap dimasi altan gamni!"

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, "Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pin-kop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal."

²⁴ Yan yanek Yesu da pan-detni yan yoyigit, "Amin kinda nak nol do nandisak kan, unjun amin iyi dakon galaktok morapni kisi yopman mudanek tilak kindapni guramigek nak noljak."
²⁵ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unjun amin egip egip dagok dagogi

mini abidosak.²⁶ Amin kinda da miktim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unjun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak?
²⁷ Amin Dakon Monji unjun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unjun bisapmon minat amin morapyo anpakni awit unjun da aripmon tomni yomdisak.
²⁸ Nak asisi dayisat, on akgan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unjun kila amin madep mani panek apban kokdan."

17

Yesu dakon giptimi kulabik agit

(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

¹ Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunjon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Hlenon egek kanakwa Yesu dakon giptim njwaknjwarisi agit. Anakwan tomno dabilniyo gildat da yan tentenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tentenini tonji agit. ³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, "Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda

gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanjakwan gin gikwem tenjenini madep da pin ilimik yominjakwan gen kinda unjungwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tan imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Panjetni gen unun nandane k miktimon man pagek madepsi pasal nimmimikgwit. ⁷ Yan aba Yesu da abin giptimikon witjinek yan yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yan yanban pidan kwen sintanjek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanjin kawit.

⁹ Henon da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindan unun dakon gen amin kinda dima iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Panjetni da Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo unun bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹¹ Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili an ingwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo

kisi yo yokwi mibili mibili yan gin anjmdan.”

¹³ Yan yanban panjetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yan nandaba pisagit.

Yesu da monji kinda konji yolimgut

(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat panjetni kapbi gat ilenon da pin minjat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abin Yesu da buron gawagek yan iyigit, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandan ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nimmimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Anjek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan man pigisak. ¹⁶ Nak panjet kabigokon anjiko anmilip ak do antidok ayin.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan yagit, “Ji nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monji unun nagon anopgut!” ¹⁸ Yan yoyinban anopba Yesu da kon unun gen tebaisi iyinban win abiginjakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

¹⁹ Anjakwan don panjetni iyin gin obin Yesu yan iyiwit, “Nin nido kon unun yol do antidok aman?”

²⁰⁻²¹ Yanba yan yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun pisipmisi, yan do anjek

an̄tidok ayiñ. Nak asisi dayisat, ji dakon nandan gadatji unun moniñsisok, mastat yet yombem tañ damisak kañ, ji kabap on iyinba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

22 Yesu pañdetni gat Galili miñtimon muwugek yañ yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba 23 unun da an̄akba kimotdisak. An̄akwa gildat kapbi an̄akwan Pin̄kop da kimoron nañ aban pidokdisak.” Gen unun yañban nandanek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

24 Yesu gat pañdetni gat Kapaneam kokupmon kin̄ altañakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kin̄ yañ iyiwit, “Yoyin̄detgo Telagi Yut Madep do takis yopman̄dak bo dima?”

25 Yañba Pita da yagit, “O, yopman̄dak.”

Pita da yañ yoyin̄ek yutnon wigi gen kinda dima yañakwan Yesu da kalip yañ iyigit, “Saimon gak nian̄ nandisal? On miñtimon kila amin madep madep takis timikgan̄, unun takis nam̄in da yopman̄gan̄? Iyi dakon monjini da bo amin n̄wakñwari da yopman̄gan̄?”

26 Yañban Pita da yagit, “Amin n̄wakñwari da yopman̄gan̄.”

Yañban iyigit, “Yañdo, iyi dakon monjini da takis dima yopman̄gan̄. 27 Mani nin takis dima yopnen̄ kañ, uwal an̄nimdan̄. Do gak pakbi idapmon kin̄ nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok an̄atjak unun da gen kagakon monen̄ kinda tañban kokdisal. Unun monen̄ nan̄ nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)

1 Unun bisapmon pañdetni da Yesukon kin̄ek yañ iyiwit, “Pin̄kop da Amin Kila Asak da kagagwan nam̄in da amin diwari yapman̄ek man madepni ton̄?”

2 Yañba Yesu da amin moniñ kinda iyin̄ban opban pañdetni da bikbigon yipban agakwan 3 yañ yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik an̄ek amin moniñ da tilagon dima egipni kañ, ji Pin̄kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdan̄. 4 Amin kinda iyi do nandaban pin̄akwan amin moniñ da tilagon egipjak kañ, unun amin Pin̄kop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni ton̄. 5 Ae amin kinda da amin moniñ oden kinda nak nandan̄ gadan̄ nam̄in̄ek egakwan

anpulugosok kan, unun amin nak nan anpulugosok.”

6 Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda da amin monin kinda nak nandan gadan naminek egakwan yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anjakwan amin da wit misin tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pige kimotjak kan unun tagi.

7 “Miktimon amin ekwan, awa! Amin diwari da yokwikon depdan. Mani yokwi ani do yabetdan amin, awa!

8 “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, mandan dagan mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo bo kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. 9 Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kan, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. 10-11 Ji kan kimotni. Amin monin dakon aneloni Kwen Kokupmon Pin kop da inamon toktogisi ekwan. Do amin monin do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

12 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nian nandan? Amin kinda sipsipni 100 kabikon

da kinda pasiljak kan, nian asak? Kan 99 kabi ilen obakon yopban jap nanek egakwa kaloni pasiljak unun wusik do kisak.

13 “Nak asisi dayisat, sipsipni kan kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun do tagi nandisak. Mani kaloni pasiljak nan kan kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak. 14 Yangin Kwen Kokup Datji da amin monin kinda pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Notgo kinda yokwi angaban kan, kin kanbi disilgin gen unun yan anmilip ak do pi anjil. Gengo nandan yawokban kan notgo abidanbi gagakon apjak. 16 Mani gengo dima nandan yawokban kan, amin kaloni bo bamori yan timikbi kini.

‘Yan anek ji amin bamori bo kapbi da gen unun tagi anteban ani.’

17 Unun amin kapbi dakon gen dima nandisak kan, kin panmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anek panmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kan, unun amin yokwisi asak. Unun amin do Pin kop dima nandan iman amin ae takis timit timit amin yan nandan imni.

18 “Nak asisi dayisat, gen miktimon yan anteban asal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan anteban akdisak. Ae gen miktimon yan witaldaldal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan witaldaldisak.

19-20 “Nak sanjenek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kan, nak bikbiknikon egipben, do but kalon anek yo kinda do bisit yoni kan, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

21 Unun bisapmon Pita da abin Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi anaban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

22 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

23 “Nandani, Pinjkop da Amin Kila Asak unun yan, Kila amin madep kinda pi monjini da goman an ingwit, unun gomani panjilek ak do nandagit. 24 Wasanek gomani panjilek anjakwan amin kinda anan opgwit. Unun amin goman monej 50 milion danari. 25 Mani goman unun sopsop dakon monej unun da aripmon dima tan ingut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin

da monej iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon monej ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

26 “Oman monji gen unun nandanek amin tagi njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango kisisi sopben.’ 27 Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipman iminjakan isal kigit.

28 “Anjakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun goman monej 10 danari tan ingut unun kagit. Kanek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

29 “Pi isalni unun geni nandanek njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango gaben.’

30 “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. 31 Anjakwan pi isalni diwari da kanek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

32 “Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyinban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipman gamit. 33 Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ 34 Yan

yanjek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, 'Ji anakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.'

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanbenek yan yagit, "Yanjin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin an damdisak."

19

Yesu da minjat panjkwinit dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu gen unun yan mudanek Galili miktim yipmanek Jodan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinakwan minjat amin kabi madepsi da yol anan kinakwa Yesu da sot amin morapmi panmilip agit.

³ Anakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yan iyiwit, "Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?"

⁴ Yanba Yesu da yan yagit, "Ji Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yan tosok,

'Wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.'

⁵ Wasanek yan yagit,

'Wili da meni datniyo yopmanek minjatni gat

muwukbal giptim kalonj anjil.'

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonj amal. Unun do Pinjkop da minjat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo."

⁷ Yan yanban Parisi amin da iyiwit, "Yan kan ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan mandagit? Gen unun yan: 'Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat pankwinit papia kinda mandan iminjek kwinitjak.'"

⁸ Yanba Yesu da yagit, "Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. Mani wasok wasogikon minjat pankwinit dakon kosit unuden kinda dima tagit. ⁹ Yan dayisat, amin kinda minjatni yumabi dima anakwan kwiningek minjat kaluk pasak kan, unun wili iyi yumabi asak."

¹⁰ Panjetni da gen unun nandanek yan iyiwit, "Yan kan minjat eyo dima anek egipdo."

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Amin diwari Pinjkop da panpuluganjanakwan minjat dima panek tagi egipni. ¹² Ae amin diwari unun giptimni yokwi da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Pinjkop da Amin Kila Asak dakon pi do nandanek egip egipni parekan, yan do anek minjat dima pan. Gen on

abidok do nandan amin unun tagi abidoni.”

Yesu da amin monij yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Unun bisapmon amin da minat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinjek bisit anyomjak do panjopgwit. Panjopba panjetni da dima panjopni do tebai yoyiwit.

¹⁴ Yan aba Yesu da panjetni yan yoyigit, “Minat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pinjok da Amin Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon.”

¹⁵ Yan yanek kisitni minat monjiyo da kwenon wutjinjek don unun kokup yipman kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinjak yan iyigit, “Yoyindet, nak ni anpak tagi kinda nan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁷ Yanban yan iyigit, “Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonj gin unun tagisi. Gak Pinjok dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ Yanban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yanban Yesu da iyigit,
 “Amin dima dapba kimotni,
 minat eyo kili abi ji yum-
 abi dima ani,
 yo kabo dima noni,

top gen yanek amin notji
 yum dogin gen pikon
 dima yopni,

¹⁹ men dat do nandaba wuk-
 wanek geni guramitni,
 ae gaga do but dasi nian
 galak tosol, unuden gin
 amin do but dasi galak
 tan yobi.”

²⁰ Yan yanban monji gimonj da yan iyigit, “Nak unun gen teban morap guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninaansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²¹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²² Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

²³ Kinakwan Yesu da panjetni yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pinjok da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdan. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjok da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁵ Yanban panjetni nandan wiripdagek yan yawit, “Yan kan namin amin da egip

egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁶ Yanba Yesu da pandet kabini pindagek yan yoyigit, "Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da yo morap ak do tagi asak."

²⁷ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, "Nin yo morap yopmanjek gak nan gin gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitnen?"

²⁸ Yanban Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panek kila amin madep yityit tamoni tilimi ton unudon yitdisak. Anakwan ji nak nolgan amin unun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan. ²⁹ Amin morap nak do nandanek yutni, notni, sami, menji, datni, minat monjiyoni, ae jap pini yopman detni, unun yo morapni kosiri 100 yan timik timik akdan. Yan anek egip egip dagok dagogi mini abidokdan. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdan."

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Pin kop dakon Amin

Kila Agakni unun yan. Amin kinda miktimni morapmi. Unun amin wisa dagokdosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do monej 1 danari timitni do yoyinban but kalonj aba wain pinikon yabekban kiwit.

³ "Kinakwa timi di egi 9 kilok anakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yan yoyigit, 'Jiyo kisi wain pinokon kin pi anakwa pi ani da aripmon monej dabenj.' Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

⁵ "Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, 'Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?'

⁷ "Yanban gen kobogi yan iyiwit, 'Amin kinda da nin pi dima nimik.'

"Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, 'Ji kisi kin wain pinokon pi ani.'

⁸ "Yan yoyinjek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, 'Pi monji yan panmuwugek monejni yobi. Bujonsi aben unudon da wasanek yominjaki wigi mibiltok aben unudon dagosak.'

⁹ "Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do monej 1 danari yominj yominj agit. ¹⁰ Yan aban karjek pi monji mibiltok apgwit unun nin da monej madep

timitdaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monej 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok aben amin unun monej 1 danari timigek pi unun dakon ami do nandaba yokwi tanban ¹² yan iyiwit, 'Nin wisa dagokdosi aben pi anapno gildat da madepsi nindanakwan pilin tosok. Bunonsi aben unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monej tilak kalonj kongin nimisal?'

¹³ "Yan yanba nandanek amin tagi da pi monji kind a yan iyigit, 'Not, nak da gak yokwi kind a dima angamit. Nak monej 1 danari gaben do gayiko gaga but kalonj al. ¹⁴ Do gak monengo abidanek ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unun gat monej tilak kalonikon damisat. ¹⁵ Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monejno tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?"

¹⁶ Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, "Yanjin bunon amin da mibiltokdan, anakwa mibiltok amin da bunon amin akdan."

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit

(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek panjetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit, ¹⁸ "Nin abisok Jerusalem kinapno

amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. ¹⁹ Yan dagok anek Amin Nwaknwari Kabi da kisiron yipdan. Yipba unun da toptopmon da man madep iminek, baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan Pinokop da kimoron nan aban pidokdisak."

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal
(Mk 10.35-45)

²⁰ Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kin altanek menji da nwakben anek Yesu da yo kind a an yomjak do iyigit.

²¹ Iyiban Yesu da yan iyigit, "Nak da ninan aben do nandisat?"

Iyiban yan yagit, "Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panek kind a da gak da amin tet do ae kind a da gwandenj tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisat."

²² Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, "Jil gen unun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?"

Yanban iyigimal, "Tagi panden."

23 Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Ujun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. Mani namın da nak da amin tet do ae gwanden tet do yitjak, unun nak da aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Datno da amin kili manjin yopgut unun dakon.”

24 Panđetni 10 kabi gen unun nandanek amin bamot unun do butjap nandawit.

25 Yan nandanakwa Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji Amin Nwakwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandan. Unun iyi do nandaba wukwanek minjat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan. 26 Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. 27 Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. 28 Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulgokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori panmilip agit
(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

29 Yesu gat panđetni gat Jeriko kokup pap yipman degakwa minjat amin kabiyono madepsi da yolgwit.

30 Kinakwa kosit ilenon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandanek madepsi yan tidanek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

31 Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

32 Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

33 Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

34 Yanbal Yesu bupmi nandanek kisit da dabili witinban unudon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin degit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40
ae Jn 12.12-19)

1 Yesu gat panđetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun Hen Olipmon tosok.) Altanek Yesu da panđetni bamori yabegek² yan yoyigit, “Jil ason kokup

koman unjodon kinj altanek unjodon gin donki menji kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unjun witald ilik idon panopjil. ³ Amin kinda da 'Nido yan amal' yan dayinban kan, 'Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok' yan iyinbal unjun da tepmi daban panopjil."

⁴ Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan:

⁵ "Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, 'Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimonji da kwenon yigek abisak.' "

⁶ Yesu da panjet bamot yoyinban geni guramigek kigimal. ⁷ Kinj donki menji gat monji gat panabinj imalni donki bamot da kwenikon yopmarjakwal Yesu pawigi unjodon yikgit. ⁸ Yan anjakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kinj kindap kilinj mandan panobinj kosiron yaliwit. ⁹ Minjat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

"Osana! Dewit Dakon Monji anjisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak,

unjun Pinjkop da gisamigakwan abisak.

Pinjkop Wikwisi anjisino!"

¹⁰ Yesu unjun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yan yawit, "On namin aminsi kinda?"

¹¹ Yanba Yesu gat agipgwit minjat amin kabi madep da yan yawit, "On Yesu, unjun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak."

Yesu da amin telagi yutnon monej ilit pi awit unjun yolgit
(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹² Yesu kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unjun yolban wanja abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin* gat minam yuman nawit amin dakon tamo unjun kisi pantobilban tagal kiwit.

¹³ Yan anek gen yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

'Nak dakon yut unjun minjat aminyo da abinj bisit annamni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba 'kabo noknok dakon pasili tamo' yombem asak."

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unjodon opba panmilip agit.

¹⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinjet

21:5: Sek 9.9 **21:9:** Kap 118.25-26 * **21:12:** Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abinj iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit. **21:13:** Ais 56.7; Jer 7.11

amin da wasok tapmimi ton agit unun do japmi nandawit. Ae miñat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanek yan yawit, "Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!" Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

16 Yan nandanek Yesu yan iyiwit, "Gak on gen yon nandisal?"

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen yon unun nandisat, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan:

'Gak miñat monjiyo gat ae monji ñakñak gat panthagap anaki mango yan anjenokgon.'

17 Yan yoyinek kokup pap unun yipman wanja pikek unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

18 Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit.

19 Anek kosit ilenon pik kindap kinda akban kagit. Kanek kapmatjok da kin bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, "Gak bunon ae bami dimasi toki dosi nandisat!" Yan iyinakwan unudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek tan mudawit.

20 Anakwa panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, "Pik kindap nianon da tepmi kibidak?"

21 Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ilen pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak. 22 Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinokop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak."

Yesu man madep pagit ae tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

23 Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, "Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

24 Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyu kisi kobogi tagi dayiken. 25 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinokop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?"

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Pinokop da yabekgit" yan iyinen kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?'

26 Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do 'Amin da yabekgwit' yan iyiner kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da nindapdan."

27 Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiken."

Monji bamori dakon tilak gen

28 Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanbejek yan yoyigit, "Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogi yan iyigit, 'Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.'

29 "Iyiban yagit, 'Pi dima aken,' Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

30 "Anakwan datni da kin monji bujon nani yan gin iyiban monji da yan iyigit, 'Dat, pi tagi aben', mani pikon dima kigit.

31 "Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?"

Yanban yan iyiwit, "Mibiltok amin."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da ji gwapmanek Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan

daminjek kwan. 32 Jon da jikon obinek kosit kilegi dayin dolinban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

33 Yesu da sanbejek yan yoyigit, "Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanek kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudanek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit. 34 Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

35 "Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anek ukwayityo awit, anek kinda anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit. 36 Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit. 37 Bujonsi

iyi dakon monji nan yabegek yan yagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan indan.'

38 "Mani kila amin da monji kanjek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anjatno kimagakwan wain pini nin do anawatneq.' 39 Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimakgit.

40 "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?"

41 Yanban yan iyiwit, "Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin nwanjwari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni."

42 Yanba Yesu da yoyigit, "Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kindan nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.'

43 Unun do nak yan dayisat, Pinjop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kindan bami tagi paralon agagi unun

da kisiron yipdisak. 44 Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

45 Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit. 46 Yan nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kindan yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minjat panek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

1 Yesu da tilak gen kindan gat yanek amin yan yoyigit,

2 "Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kindan unun yan. Kila amin madep kindan monji do minjat panek sonok madepsi agit.

3 Kili jap noknok bisap kwan tanakwan kalip yan yomgut amin yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

4 "Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yan yoyigit, 'Ji kin mibitok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonji kili dapman dan son yopmat. Jap morap

kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minjat pagim unun dakon sonok aneñ.

5 “Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandak iyi da galak togon kin kin awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monen ilit pinikon kigit. ⁶ Yan anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominek dapba kimakgwit. ⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandak emat amini yabekban kin pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

8 “Anakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Minjat pakpak dakon jap kili pan noman abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yan do, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo aneñ.’ ¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

11 “Yigakwa kila amin madep da amin oben unun pindat do yutnon wigigit. Wigik kanban amin kinda minjat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unuden kinda dima pagit kagit. ¹² Kanek yan iyigit, ‘Not, gak nidosi minjat pakpak

bisap madep dakon imal tagisi dima panek idon wil?’ Yan yoyinban amin unun geni mini yikgit. ¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Ji on amin abidank kisit kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidank egipdisak.’ ”

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudank yan yagit, “Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi.”

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu sun kinda yanban nandak gen pikon yipnen yan do gen pankosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon panetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin kinda yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae mani mini unun kisi Pinokop dakon anpak yoyin dek mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudank yan yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido ankekwalgan? ¹⁹ Monen tabili kinda takis do yipmangan kinda anobin

naba koko.” Yan yanban moner tabili kinda anobin iba²⁰ yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

²¹ Yanban yan iyiwit, “Sisa dakon.”

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pin kop dakon unun Pin kop iyi do imdo.”

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njwakwarisi aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinek yan iyiwit,

²⁴ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panjalasak.’²⁵ Nin da bikbigon peni padige yo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minat panek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit.²⁶ Panek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bujon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit.²⁷ Kimak mudanakwa minat unun don kimakgit.²⁸ Wili 7 kabi kisi da

pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minatni asak?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pin kop da papiakon gen tosok unun dima nandan. Ae Pin kop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon.³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minat wiliyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan.³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyan si dima nandaba pisosok. Pin kop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pin kopni.’

Pin kop unun amin kimakbi dakon Pin kop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pin kop.”

³³ Yesu da gen unun yanban nandanek minat amin kabi madepsi da yoyindet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmandak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu anke wal do iynba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandanek Yesukon opgwit.³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kinda da Yesu anke walek yan iyigit,³⁶ “Yoyindet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?”

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Ji Amin Tagi Pinjokpi unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapman mudosok. ³⁹ Ae unun da bujon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

Yesu da iyi dakon mibili do panjkewalgit

(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² “Ji Kristo do namin dakon monji yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpulanganakwan Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ ‘Pinjok da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo unun Dewit

dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yan yanjakwan amin kinda da gen kobogi kinda dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasanek Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyijdet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

¹ Yesu da minjat amin kabi madepsi gat iyi dakon panjet kabini gat yan yoyigit, ² “Gen teban yoyijdet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyij dekgit unuden gin dayin dekgan.

³ Yando, gen morap dayin dekgan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikgan, do anpak an unun dima yolni.

⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpulanganba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmanjan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pinjok dakon gen sop simil simil kinam madepsi injamikon wamanjan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikgan tamokon yit do galak ton. ⁷ Anek amin da maket

tamokon ‘Yoyin̄det, gildat tagi’ yan̄ yoyini yan̄ do galak toŋ.

⁸ “Ji dakon Yoyin̄detji kalon̄i kindā dagin egisak, do amin da ji gawak damin̄ek ‘Yoyin̄det’ yan̄ dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan̄.
⁹ Datji kalon̄i un̄un Kwen Kokup egisak, do miktim amin kindā do dat yan̄ dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kalon̄i un̄un Kristo, do amin kindā do gawak imin̄ek madepno yan̄ dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon mibiltok amin̄ji ekwan̄ un̄un oman amin̄ji egi damni. ¹² Amin kindā iyi do nandaban wigisak amin un̄un mani mini da egip̄disak, an̄akwan amin kindā iyi do nandaban pisak amin un̄un mani toŋ da egip̄disak.”

Yesu da gen teban yoyin̄det amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyiḡit

(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³⁻¹⁴ Yesu da san̄ben̄ek yan̄ yoyiḡit, “Gen teban yoyin̄det amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pin̄kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an̄ amin ji da kosit sopman̄ yoman̄. Yan̄ an̄ek disiyo kisi un̄jungwan dima pikwan̄.

¹⁵ “Gen teban yoyin̄det amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalon̄i kindā da pan̄detji dagosak do pi teban an̄ek tap kwenon da miktimi miktimi akwan̄. Ji Tipdom do amin an̄,

do amin kindā abidoni kan̄, iyin̄ dekba un̄un amin yan̄ gin Tipdom do amin akdisak. Ae un̄un gin dima, ji da an̄pak yokwi an̄ un̄un si yapman̄ek un̄un amin an̄pak yokwisi asak.

¹⁶ “Kosit yolik amin, ji dabil̄ji mini da ekwan̄. Awa! Ji yan̄ yon̄: ‘Amin kindā da Pin̄kop dakon Telagi Yut Madep do yan̄ek geni yan̄ an̄teban an̄ek ae don tagi kirin̄itjak. Mani amin kindā da telagi yut dakon gol do yan̄ek geni yan̄ an̄teban asak kan̄, tagi dima kirin̄itjak.’
¹⁷ Ji nandan̄ kokwin̄ji mini, dabil̄ji mini. Yo ni da Pin̄kop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan toŋ un̄un bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan toŋ do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ “Ae kindā yon̄ un̄un yan̄: ‘Amin kindā da alta do yan̄ek geni yan̄ an̄teban asak kan̄, tagi kirin̄itjak. Mani amin kindā da altakon paret toŋ do geni yan̄ an̄teban asak kan̄, tagi dima kirin̄itjak.’
¹⁹ Ji dabil̄ji mini. Yo ni da Pin̄kop da dabilon yo madep asak? Paret altakon toŋ un̄un bo ae alta? Nandani, paret altakon toŋ do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yan̄do, amin kindā alta do yan̄ek geni yan̄ an̄teban asak kan̄, alta gat ae yo morap altakon toŋ un̄un kisi do yan̄ek geni yan̄ an̄teban asak. ²¹ Ae amin kindā Pin̄kop dakon telagi yut do yan̄ek geni yan̄

anṭeban asak kaṅ, telagi yut gat ae Piṅkop yutnikon egisak unṅun gat kisi do yaṅek geni yaṅ anṭeban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yaṅek geni yaṅ anṭeban asak kaṅ, Piṅkop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Piṅkop iyi tamonikon yikdak unṅun gat kisi do geni yaṅ anṭeban asak.

²³ “Gen teban yoyiṅdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi toṅ unṅun paṅ kabi 10 kabi kokwinigek unṅudon baṅ kabi kindanaṅ Piṅkop do paret tagi aṅ. Mani gen tebanon gen madep madep toṅ unṅun yapmaṅ mudonṅ. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandaṅ yomni do yosok, ae nandaṅ gadat dakon bami anṅpak jikon noman tosak do yosok. Ji unṅun dima aṅ. Gen tebanon gen madep madep toṅ unṅun guramik mudaneṅ paret do yosok unṅun kisi guramitni kaṅ unṅun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaṅ. Ji dakon tilak unṅun yaṅ. Amin da pakbi nok do anṅek yo moniṅ pakbikon toṅ unṅun pindak maba kinakwa pakbi noṅ, mani kamel madep dima noknogi unṅun dima kaṅek kalonṅ galaukba pigisak.

²⁵ “Gen teban yoyiṅdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap

idapyo dakon manji sugonṅ, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da toṅ. ²⁶ Parisi dabili mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kaṅ, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ “Gen teban yoyiṅdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanṅaṅ tip kinam yombem. Kwen da kwak sonbi do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi toṅ. ²⁸ Jiyo kisi yaṅ gin ekwaṅ. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwaṅ yaṅ nandaṅ, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwaṅ.

²⁹ “Gen teban yoyiṅdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo paṅtilim aṅ. ³⁰ Anṅek yaṅ yoṅ, ‘Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipgumaṅ tam, nin paṅpulugaṅek kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yaṅ yaṅakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yaṅsi nandaṅ damamaṅ. ³² Do ji kin babikji da wasaneṅ anṅpak yokwi awit unṅun aṅ mudoni. ³³ Ji tuṅon amin emari toṅ dakon gwakni kabi. Piṅkop da ji yaṅ daganṅ depban Tipdom do amin anṅakwa namin da pulugaṅ depjak?

34 “Do yan dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyindet amin yabekgo jikon apdan. Apba ji da unun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikan. Anakwa diwari timigek dapba kimotdan, ae diwari tilak kindapmon dapdan, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdan. 35 Yan do anek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unun dakon kobogi ji da timitdan. Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit. Unun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan. 36 Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit

(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

37 “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tan namgwit. 38 Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek

yumsi tokdisak. 39 Ji nak dima nandanjek egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

1 Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan pandetni da Yesukon kinjek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yolowit. 2 Yolinja Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jigisi morapmi altoni do yagit

(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

3 Yesu Henj Olipmon yigakwan pandetni da iyigin kin yan iyiwit, “Gen unun niyil unun ni bisapmon altokdan? Ninan kanek gak aego tobil abinjaki on miktimon dakon bisap mudokdisak yan nandanen?”

4 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjewan ni do kan kimotni. 5 Amin morapmi da abinj nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek

amin morapmi panjekwaldan.
 6 Unjun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unjun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unjun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unjun noman tosok yan dima nandani. 7 Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anjakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anjek diwari da kimotdan. 8 Minjat monji kwapmi ton da monji altok do anjakwa wasanek tepmi pan, yan gin unjun yo morap altanakwa bisap madep kwan tosok yan nandani.

9 “Unjun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdan. Ae ji nak nolgan do anjek amin kisi morap da ji do butjap nandan damdan. 10 Unjun bisapmon amin morapmi nak nandan gadan naman unjun nandan gadatni yopba witdal kinakwa notni do nandaba yokwi tok anjek uwal da kisiron yopman yopman akdan. 11 Anjakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanek amin morapmi panjekwalba nandan yominjek yoldan. 12 Anjakwa anpak

yokwi da madepsi iren tan an an kikdisak. Yan anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tan yomyom anpak yipba witdal kikdisak. 13 Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unjun Pinjkop da pulugan yopdisak. 14 Amin da miktimi miktimi minjat aminyo ekwan unjun Pinjkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyin mudanakwa bisap madep unjun apdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)

15 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdan. Kombi amin Daniel da unjun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unjun da pakyansi nandisak.) 16 “Unjun bisapmon amin Judia miktimon egipni unjun pasal kabapgwan tepmisi wigini. 17 Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgwan pigik do nandak nandak dimasi asak. 18 Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do nandak nandak dimasi asak. 19 Unjun bisapmon minjat monji kwapni ton, ae minjat monji mum non unjun bupmisi. 20 Ji da Pinjkop bisit iyinba nandanakwan yo unjun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni.

21 Uņun bisapmon yo jigisi al-tokdaņ. Piņkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamaņon yo jigisi uņuden kinda dima altagit, ae buņon dima altokdisak. 22 Amin Tagi da uņun bisap dima aņpisip asak tam miņat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miņat amin kabi iyi do kili manjigit uņun do bupmi nandaņek bisap aņpisip asak.

23 “Uņun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yaņ yaņban kaņ, top yosok yaņ nandani. 24 Amin diwari da abiņ ‘Nak Kristo’ yaņ top yokdaņ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yaņ top yokdaņ. Yaņ yaņek wasok tapmimi toņ mibili mibili akdaņ. Aņek miņat amin kabi Piņkop da iyi do kili manjikbi uņun paņkewal do pini madep akdaņ. Mani aripmi dima paņkewaldaņ.

25 “Nandani, yo jigisi morap uņun dima altaņakwa mibiltok dayisat. 26-27 Mal da gildat wisak tetgin da tenņeņaj kiņ gildat pigisak tetgin noman taņban komaņ, uņun da tilak Amin Dakon Monji uņun apban amin kisi da kokdaņ. Do amin kinda da ‘Kristo uņun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yaņ dayiņban kaņ, uņudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut uņudon pasilek egisak!’ yaņ

dayiņban kaņ, top yosok yaņ nandani. 28 Yo kimakbi da toņ singiņ uņudon abiņ muwukgaņ.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)

29 Yesu da sanbeņek yaņ yagit, “Yo jigidi dakon bisap mu-daņakwan,

‘Gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenņeņokdisak. Ae gik kundu yipmaņek mokdaņ.

Aņakwa kwen kundukon yo tebai toņ uņun da kwakwalitdaņ.’

30 Uņun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altaņban kaņek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdaņ. Kaņakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdaņ. 31 Kwen madepsi da yaņakwan aņelo kabini yabekban kiņ amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwaņ uņun paņmuwutdaņ.”

Pik kindap kaņek butji pisosak

(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)

32 Yesu da sanbeņek yaņ yagit, “Ji pik kindap kaņek butji pisosak. Kiliņi pakbini toņ ae tami kaluk yopmaņdak, uņun bisapmon gildat bisap kwaņ tosok yaņ nandaņ.

33 Uņudon giņ yo morap dayit uņun da altaņakwa miktim

da mudosak bisap madep kili unjunok kwan tosok yan nandani.

34 “Nak asisi dayisat, unjun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unjun kisi altan mudokdan. 35 Kundu gat miktin gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak.”

Yo morap altokdisak unjun dakon bisap Pinjkop Dat dagin nandisak

(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

36 Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altosak unjun dakon bisap unjun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyigin nandisak. 37 Noa da bisapmon amin egipgwit unjuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan. 38 Kulup madep dima altanakwan jap pakbiyo anek minjat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. 39 Wigakwan yo jiggi altan nimdan unjun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. 40 Amin bamori pigaga egakwal Pinjkop da kinda yapmanjek kinda abidokdisak. 41 Minjat bamori da plaua wasanek

yigakwal kinda yapmanjek kinda abidokdisak.

42 “Yando, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unjun ji dima nandan. 43 Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anjakwan yutni aripmi dima tuwilban. 44 Dima apdisak yan nandanek egakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak. Yando, ji tagap tanek egipni.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Lk 12.42-46)

45 Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unjuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak. 46 Oman monji unjun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. 47 Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji ijinban yo morapni kila akdisak. 48 Mani oman monji kinda pi yokwi asak unjun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unjun tepmi dima apdisak.’ 49 Yan nandanek oman monji notni dapmanjek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. 50 Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi

mini apdisak. ⁵¹ Abinek unun oman monji tepmi pi iminek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanekegipdan.”

25

Minjatjok 10 kabi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Unun bisap madepmon Pinjokop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unun yan. Amin kinda minjat pak do agit. Anjakwan minjat unun pakdisak dakon notni minjatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili unun kan abidan anop do kiwit. ² Minjatjok 5 kabi unun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi unun nandan kokwini tagisi. ³ Minjatjok nandan kokwini tagi dima unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima panjkiwit. ⁴ Mani minjatjok nandan kokwini tagisi unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit.

⁵ Kinjomjom an egakwa amin unun tepmi dima abinjakwan dipmini winba dipmin pak mudawit.

⁶ “Pak mudanakwa kalbi binap aban amin kinda yan tidaneke yan yagit, ‘Amin minjat pak do asak kili unun abisak! Opba kin abidono!’

⁷ “Yan yanban minjatjok kisi pidan lamni panjosit ⁸ anakwa minjatjok nandan kokwini tagi dima unun da minjatjok nandan kokwini tagisi yan

yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji ningut, lamnin kimotdan.’

⁹ “Yanba nandan kokwini tagisi da yan yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kin yuman nok yutnon pakbi yumni.’

¹⁰ “Kinjakwa amin minjat pak do agit unun apgut. Apban minjat tagap tanek egipgwit unun gat sonok ak do yutnon wigakwa yoma soggwit.

¹¹ “Bunon don minjat kabi pakbi do kiwit unun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma wital nim!’

¹² “Mani amin tagi da gen kobogi yan yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandan damisat.’”

¹³ Yesu da tilak gen unun yan mudaneke yan yoyigit, “Amin Tagisi altan damjak unun dakon bisap ji dima nandan, do tagap tanek egipni.”

Pi monji monej timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19.11-27)

¹⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, “Pinjokop da Amin Kila Asak unun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anek pi monjini yan yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon monejni kila ani do yomgut. Kinda do monej 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yan yomin mudaneke kigit.

16 Kinjakwan unjodon gin 25 tausen danari timikgit amin unjun yomij gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. 17 Ae 10 tausen danari timikgit amin unjunyo yan gin anjakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. 18 Mani 5 tausen danari timikgit amin unjun kin gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakon yopban isal tawit.

19 “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monejni yomgut unjun dakon pini nian awit unjun dakon mibili nandak do yoyigit. 20 Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unjun da yomij gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unjun yolijek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila akenj do namgul unjun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

21 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

22 “Ae 10 tausen danari timikgit amin unjun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila akenj do namgul unjun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

23 “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino

gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

24 “Ae 5 tausen danari timikgit amin unjun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwaknjwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal. 25 Yan asal, do pasalek monengo 5 tausen danari namgul unjun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Monengo unjun oni.’

26 “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat. 27 Yan nandagil, do monejno bejon yopgul tam unjun tagi. Yan agil tam abin nak da monejno gat ae bej da diwari sanbesak unjun gat tagi timikgom.’

28-29 “Amin yoni tan iman amin unjun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonisok tan iman amin unjun nak da ununjok gwayen mudoken. Yando, on amin monejni unjun gwayen monej 50 tausen danari tan iman unjun amin do imni. 30 Anjek

on oman monji kurak tok amin wanja abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unjodon kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinitdisak

³¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anjelo kabini gat abijek kila amin madep yiyit tamokon unjodon yitdisak. ³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unjun abij burikon muwuk mudoni. Abij muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unjun da tilagon amin kokwinitdisak. ³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwanden tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unjun da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abijek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unjun abijek abidoni. Unjun miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da tosok. ³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwaknjwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anjapulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abij nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanjek jap ganguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanjek pakbi ganguman? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwaknjwarikon da abisal yan gandanjek anki yutninon gepguman, ae ni bisapmon imalگو mini yan gandanjek imal ganguman? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanjek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanjek abij gandagiman?’

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unjun yo morap nak do awit.’ ⁴¹ “Yan yoyinek Amin Madep unjun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji anjwikon kinjek kindapmon pigit. Unjun kindap unjun Sunduk gat anjelo kabini gat unjun do anjoman abi, unjun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup njwaknjwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yan yanban gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi ni

bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwaknjwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulgagimanj?”

⁴⁵ “Yanba yan yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.’

⁴⁶ “Yan yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikdan.”

Yesu da tepmi panjek kimot anjek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26–28)

26

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Yesu unun gen morap yan mudanek panjetni yan yoyigit, ² “Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anatan.”

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit.

⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anatan kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yan yanjek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yan anen kan, minat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minat kinda da pakbi kibanj toj tagisinaj Yesu soj imgut (Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani toj egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan minat kinda pakbi kibanj tagisi abidan awin Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yuman nogi wukwisi ae tibiri unun tipnan wasanbi.)

⁸ Yan aban panjet kabini da kanek buri yokwi tanba yan yawit, “Nidosi anjek pakbi kibanj tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.”

¹⁰ Yan yanba nandanek Yesu da yoyigit, “Minat on nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minat da mibiltok giptimnokon pakbi kibanj tagisi nan soj namanjek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen

Bin Tagisi yoyinjek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinjakwa nandakdan. Anjakwa unun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

14 Unun bisapmon panɗetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. 15 Kin yan yoyigit, “Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?” Yanban silwa monen tabili 30 yan manjin ingwit. 16 Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu panɗetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

17 Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panɗetni da Yesukon kin yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anen do nandisal?”

18 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek yan iyini: Yoyinɗet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat panɗet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonen.” 19 Yanban panɗetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

20 Yan anek pilin tanakwan Yesu gat panɗetni 12 kabi gat yigek jap nawit. 21 Jap nan

yigek Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak.”

22 Yan yanban panɗetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?”

23 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kalon yipmangamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. 24 Asi Pinƙop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

25 Yan yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, “Yoyinɗet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

Yesu da bret gat ae wain gat panɗetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

26 Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinƙop ya yan iyinjek, pudan panɗetni do yomgut. Yominjek yan yoyigit, “Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno.”

27 Yan yanek wain kinam abidanek Pinƙop ya yan iyinjek yominjek yan yagit, “Ji kisi da noni. 28 On yawino. Pinƙop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat.

29 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanjek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonen.”

30 Yan yanban kap kinda yanek yomakon pipegk flej Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

31 Flej Olipmon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan toso:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikdan.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. 32 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminjek kiken.”

33 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yan dimasi aben.”

34 Yan yanban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yan kosit kapbi yokdisal.”

35 Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yan yanban panjet kabi diwari kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit
(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

36 Yesu gat panjetni gat miktim tim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aken.” 37 Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek 38 yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pinjkop do nandanek egipnen.”

39 Yan yanek timisok di kinjek miktimon man pagek bisit yan agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi toso unun dagan noman toni.”

40 Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, “Ji nak gat awa kaloni da aripmon gin Pinjkop do nandanek dima egipnen? 41 Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pankewalon aripmi dima mokdan. But da nak nol do galak toso mani gip dakon tapmimni mini.”

42 Yan yanek aeni tobil kin bisit yan agit, “Datno, jigi pakenjosi nandisal kan, tagi paken.”

43 Bisit aban daganban abin pindakban panjetni dipmin do yokwisi anjek aeni dipmin sigin pakgwit. 44 Yan pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit unjudej gin agit.

45 Yan anjek tobil abin panjetni yan yoyigit, "Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unjun yipmanjan. 46 Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik."

*Uwal da Yesu abidawit
(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53
ae Jn 18.3-12)*

47 Yesu gen yanakwan unjudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinji timigek bujon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

48 Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, "Amin kinda nak da mandan noko kan, unjun amin nan tebai abidoni."

49 Judas tepmi Yesukon kin altanek yan iyigit, "Yoyinjet, kalbi tagisi!" Yan iyinjek mandan nagit.

50 Yan aban Yesu da yan iyigit, "Not, yo ak do nandanek abil unjun abi."

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. 51 Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban

winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

52 Aban Yesu da yan yagit, "Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan amin unjun emat agak siba da mandan yoba kimokgon. 53 Nak Datno aripmi tagi iyiko unjun da anjelo 72 tausen yabekban abin nak tagi anpulugoni. Gak unjun dima nandisal, ma? 54 Mani yan aben kan, Pinjkop da papiakon gen tosok unjun nianjon da bami ton asak? Uwalno da yo yansi annamni do yosok."

55 Yan yanek unjudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, "Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirinyo timigek nak abidok do aben, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unjun bisapmon nak abidok do dima nandawit. 56 Mani Pinjkop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok." Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanjek pasal kin mudawit.

*Yesu gen pikon anjan kiwit
(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55
ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae
18.19-24)*

57 Yesu abidawit amin unjun Yesu abidan anjan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da

yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyindet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nianji anjiba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Pinokop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.'"

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?" ⁶³ Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Pinokop egip egipmi ton unun da manon yan teban tok anek

gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinokop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!"

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, "Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan."

⁶⁵ Yan yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudanek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanberjek yoyino apni? Iyi Pinokop kulabinek 'nak Pinokop dakon Monji' yan yosok, ⁶⁶ do ji da nian an inner do nandan?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si kimotjak."

⁶⁷ Yan yanek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek ⁶⁸ yan iyiwit, "Kristo gak namn da gikdak? Kombi gen ya!"

*Pita da Yesu do wasip yagit
(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62
ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)*

⁶⁹ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da abin yan iyigit, "Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit."

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat."

71 Yan yanek wigaron pigakwan oman minjat kinda Pita kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

72 Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, “Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!”

73 Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kin Pita yan iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak unun da kabikon nani yan nandaman.”

74 Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinjop da nak tagi anjupbal asak!”

Yan yanakwan unudon gin pup gen yagit. 75 Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yan yagit: “Pup da gen dima yanakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak.” Pita da gen unun do buri pisanban wanga pigi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anan kiwit
(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

1 Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit.

2 Anek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit
(Ya 1.18-19)

3 Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monej 30 yan timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni panjotobil yomgut.

4 Yominek yan yoyigit, “Nak sunsi anek amin kilegi kinda uwal da kisiron yipmat. Unun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinban yan iyiwit, “Unun nin dakon yo dima. Unun gak dakon yo gin.”

5 Yan yanba Judas silwa monej unun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyi tipgut.

6 Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unun timigek yan yawit, “Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopnejan, gen tebanin yadpaman.”

7 Yan yanek unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimokgon unun dakon amin kimakba yopyop tamo kinda wasawit.

8 Yan awit do unun miktim tim unun do Yawi Miktim yan yawit da yon. 9 Yan anakwa

kombi amin Jeremaia da gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan,

“Israel amin da unun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit. ¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unun da tilagon unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njwaknwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandanek Yesu ankutnanek yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unun nan?”

¹⁹ Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minatni da gen kinda yan yipban apgut, “Nak unun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi.”

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan puluganek Yesu nan anakban kimotjak do iyini.”

²¹ Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namin nan pulugan yipbo kisak do nandan?”

Yoyinban “Barabas nan” yan yawit.

22 Yanba yan yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do ninan an iben?”

Yan yanban amin kisi da yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

23 Yanba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

24 Yanba Pailat da iyi yan nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdan.” Yan nandanek minat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yan yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

25 Yanban amin kisi da geni yan antobil imgwit, “Nin gat ae minat monjionin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen.”

26 Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

27 Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu anawasinek akgwit. 28 Anek

Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kinda pan imgwit. 29 Yan anek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi tet do yipman imgwit. Yipman iminek gawak iminek topmon da man madep iminek gen yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” 30 Anek ilip sul iminek kindap kirin kisirikon yipgwit unun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit. 31 Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

32 Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. 33 Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busun Kidat Hen.) 34 Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit. 35 Anakwan tilak kindapmon

anjagek emat amin da satu wasok anjek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anjek kan egipgwit. ³⁷ Kwen busunikon mibili nido anjakgwit unun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KHLA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwan-der tet do tilak kindapmon dapman dapman awit. ³⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anjek yan iyiwit, ⁴⁰ "Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptimgo anknutnoki! Gak asi Pinjop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!"

⁴¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, ⁴² "Amin diwari panpulugagit da nido iy anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imner. ⁴³ Pinjop nandan gadan iminek yan yosok, 'Nak Pinjop dakon Monji egisat.' Pinjop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak." ⁴⁴ Unjuder

gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktin kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Gen unun dakon mibili yan: "Pinjopno, Pinjopno, nido nepman dekdal?"

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, "Nandan, unun Elaija do yan imisak."

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unjungwan sibinek Yesu da nosak do anenak imgut. ⁴⁹ Anjakwan diwari da yawit, "Yum kanba koner. Elaija da abin anpuluganban koner bo dima?"

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanek wupni yipban kinjakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anjakwan miktin wudip anjakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

52 Unjun yo morap al-tanjakwa amin kimakba yopmanjan tamo witald kinakwa Pinjkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unjun pidawit. 53 Pidan don Yesu da kimoron da pidanjakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

54 Anjakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unjun wudip ae yo morap altawit unjun pindagek si pasalgwit. Pasalek yanji yawit, "On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut."

55 Anjakwa minjat diwari dubagisogon da agek yo unjun pindakgwit. Yesu Galili miktin yipman abinjakwan unjun minjat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit. 56 Unjun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria njwaknjwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unjun dakon menji kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamngwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

57 Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unjun mani Josep. Unjun Yesu dakon panjetni kinda. 58 Josep unjun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyiban bumjotni Josep do imgwit. 59 Iminba abidan anki

imal garagi mini kinda nan wamanek 60 anki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unjungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sopmanjakwan yipman kigit. 61 Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unjun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

62 Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. 63 Kin yan iyiwit, "Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, 'Gildat kapbi mudanjakwa kimoron da pidoken' yan yagit. 64 Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anjakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, panjetni da abin bumjotni kabo ankisibin ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unjun yapmanek top gen yokdan unjun da yo yokwisi kinda akdisak."

65 Yanba Pailat da yan yoyigit, "Ji obip amin timikba kin tip kinam unjun niansi anek kilani ak do nandan unjun da tilagon yoyinba ani." 66 Yan yoyiban tip kinamon kin tip madep yoma

kaga sopguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanjek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unjudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anjelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unjun antobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anjelo unjun mal da yan tentenajakwan imalni unjun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unjun kan pasal nimnimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anjelo da minjat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pinjop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin panjetni yan yoyinjl, 'Unjun Pinjop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminjek Galili miktimon kik, do unjudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinban minjat bamot unjun pasalgimal, mani kisik

kisik nandanjek timtim yanjek panjet kabini gen unjun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anjek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinban kandapmi abidanjek gawak imgumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenjek yan yoyigit, "Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unjudon nandani."

Obip amin dakon gen

¹¹ Minjat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unjun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unjun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anjek obip amin do monej madepsi yominjek ¹³ yan yoyiwit, "Ji yansi yoni, 'Nin kalbi pak intanapno panjetni da abin bumjotni kabo anjisiben.'" ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unjun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manjakwan jikon jigi kinda dima tosak."

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramikgwit. Gen unjun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da panjet kabini Pinjop dakon pi ani do yoyigit
(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

16 Pañdetni 11 kabi Galili miktimon kiñ, Yesu da kabap kindá unjudon wigini do kili yoyigit unjudon wigiwit. 17 Wigi Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. 18 Anakwa Yesu da pañdet kabinikon kinjek yan yoyigit, “Pin kop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut. 19 Unjun do ji miktimi miktimi kiñ miñat amin morapyo pañpuluganba nak dakon pañdet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unjun da manon telagi pakbi son yomni. 20 Nak da gen dayin doligim unjun kisisi guramitni do yoyin detni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak.”

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanjo agit, mani Yesu dakon panjetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjok dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, “On unun Pinjok dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok.” Ae on papia da Yesu tapmimni ton ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolinban koman. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyin dekgit, ae kon yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon koman. Yesu da iyi do “Nak Amin Dakon Monji” yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yuman nan yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu ankwalgit do Mak unun do yosok. Don

Yesu da jigi mibili mibili pawit amin do bupmi nandan yominjek yoyin dekgit unun nolisak. Mibiltok panjet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanba pisagit.

Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjok da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1–3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinjok dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok.
² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit:

“Nandani, geno yan tentenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anek kositgo anoman asak.

³ Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilih ani.’”

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktin amin da aripmi dima

egipmi timon kinj altagit. Altanjek but tobil anjek telagi pakbi sonjakwa Pinjkop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁵ Anjakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanjkwok anjakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon danjwani banj wasanji. Anjek bit gip kinda boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kabanj kok. ⁷ Gen yanj yagit: "Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinjbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabinj yigek tagi dima witdalgen. ⁸ Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj damisat, mani unun da Telagi Wup sonj damdisak."

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanjek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj imgut. ¹⁰ Aban pakbikon da winjek winjek Yesu yanj kagit: Kundu witdal kinjakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak iyikon pigit. ¹¹ Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen

kinda yanj altagit: "Gak Monjino. Butdasi galak tanj gamisat. Butno gak do tagisi asak."

Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktimon amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ Kinj unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anjelo da anjapulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjdetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kinj Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenanjek yanj yagit, ¹⁵ "Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwanj tosok. Unun do ji but tobil anjek Gen Bin Tagisi unun do nandanj gadani."

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi Idap kidipminj kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yanj yoyigit, "Abinj nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko." ¹⁸ Yanjban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

19 Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anjakwal pindakgit. 20 Pindagek unudon gin yan yoban nandanek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit
(Lk 4.31-37)

21 Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kinj altahek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit. 22 Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani tonj da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njwakjwarisi agit. 23 Anjakwan unudon gin konjni tonj amin kinda da yan tidanek yan yagit, 24 “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

25 Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” 26 Yanban konj da amin unun ukwayigek madepsi yan tidanek yipman degek winj kigit. 27 Winj kinjakwan amin da unun kanek wuripdagek notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, “Mao,

unun ni yo kinda da altosok? On amin gen njwakjwarisi yosok. Amin mani tonj da tilagon yosok. Konj gen yoyinban geni guramikgan.” 28 Yan yanakwa man bini da tepmisi irenj tanek Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit
(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

29 Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wigiwit. 30 Unun yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot anek pakgit. Unun dakon mibili 31 iyinba Yesu kinj kisitnikon abidanek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panjmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

32 Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konjni tonj amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit. 33 Anek kokup amin kisi morap yut unun da yomakon muwukgwit. 34 Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun panmilip agit. Anek konjni tonj amin morapmi konjni yol yomgut. Anek konj unun nandan imgwit, do yanjsop anjomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

35 Wisa dima daganakwan Yesu pilisisok pidan yut yipmanek miktim amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. 36 Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinek apgwit. 37 Abin analon anek iyiwit, "Amin morapmisi da gak wisan."

38 Yanba yan yoyigit, "Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan anan kwan unudon kinjek Pinjkop gen yoyiken. Nak pi unun ak do pigim." 39 Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pinjkop dakon gen yoyinek kon yol yominjek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilib agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

40 Amin wuda tebani ton kinda da unudon kinjek njwakben an iminek bisit tebai yan iyigit, "Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilib abi kilek token."

41 Yanban Yesu da unun do bupmi nandanek kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" 42 Yan iyinban unudon gin wudani kibidankwa giptimni kilek tagit.

43 Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit, 44 "Gak

unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani." 45 Yan yanban yum kanek kin gen bin yan aniren agit. Unun do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenjikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilib agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

1 Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. 2 Nandanek morapmisi da yutnon muwuk tujanek diwari yomakon yik tujanba Pinjkop dakon gen yoyigit.

3 Yoyinjakwan amin kabi kinda apgwiron da amin 4 kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. 4 Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit.

Awigek Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanjakwan unudon da amin unun wayigon pagakwan nap anyawot anakwa pigigit. 5 Yan anakwa Yesu da nandan

gadatni kanjek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit, ⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pinjkop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pinjkop dagin agagi!”

⁸ Yan nandanakwa Yesu unun burikon da pindak nandan yomin mudanek yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’ ¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, ¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan anjakwan amin kawit unun da tamtam yanek Pinjkop anjkinjek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yanimgut

(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol

anjan unudon kwa Pinjkop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanjek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidanek Yesu yolgit.

¹⁵ Anjakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat panjetni gat jap nawit. (Unuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.) ¹⁶ Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanjek panjetni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen

(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin dakon panjetni

gat unun Pin kop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon pan detgoni nido jap nanek ekwan?"

¹⁹ Iyinja Yesu da yoyigit, "Monjisok minjat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan."

²¹ "Nin ilikba pigik garanjipudan kwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganji kinda nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanjilikban pudan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanji tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal."

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat pan detni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek pan detni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, "Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?"

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, "Dewit ae amin kabini jap do

anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima?"

²⁶ Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pin kop da yutnon wigek bret Pin kop do parekbi unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit."

²⁷ Yan yanek yagit, "Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin pan pulugok do anek yipbi. ²⁸ Yan do, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak."

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kinda gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kinda kisiri girenjikbi kinda yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin pan milip aban kanek gen pikon yipnen yanon da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjikbi yan iyigit, "Amin da inamon pidan at."

⁴ Pidan agakwan minjat aminyo yan yoyigit, "Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anan do yosok? Bo tagi anan do yosok? Amin

panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?" Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri gireniki bi yan iyigit, "Kisitgo aninini a." Yanban amin unun kisiri aninini aban kilek tagit. ⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek "Nian anek anaten?" yan do gen panjosit awit.

**Yesu da tapmimni
yolinban kokup
isalni da dima
nandan gadan
imgwit**

(Kilapmi 3.7-6.6)

*Minjat amin kabi madep da
Yesu yolgwit*
(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da panjetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandanek apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da panjetni yan yoyigit, "Amin morapmisi do

gitni gitni aba kan bot kinda anoman aba nak unudon milkan wigiken."

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidanek yawit, "Gak Pinkep dakon Monji." ¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tenjenoni do yansop tebaisi anyomgut.

*Yesu da panjetni 12 timikgit
(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)*

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanek ilej kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, "Ji yabekgo kin Pinkep gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni." ¹⁶ Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yan yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,
Pilip,
Batolomiu,
Matyu,

Tomas,
 Jems Alpius dakon
 monji,
 Tadius,
 Saimon Selot,
 19 ae Judas Iskariot (unjun egi
 don Yesu uwalni da
 kisiron yipgut).

*Yesu Sunduk gat pi amal
 yan yawit*

*(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae
 12.10)*

20 Anek Yesu yutnon
 wigakwan amin kabi
 madepsi aeni unjudon
 muwukgwit. Muwugakwa
 Yesu gat panjetni gat jap
 noni dakon bikbik dima pisan
 yomgut. 21 Anek dabini unjun
 bini nandanek "Buri upbal
 tak" yan yanek yutnikon iyin
 anan kik do apgwit. 22 Anakwa
 gen teban yoyinjet amin
 Jerusalem kokup papmon
 da apgwit unjun da Yesu
 do yan yawit, "Kon dakon
 amin tagini Belsebul unjun
 da burigwan egakwan unjun
 dakon tapmimon da kon
 yoldak."

23 Yanba Yesu da panmuwugek
 tilak gen kinda yan yoyigit:
 "Sunduk da Sunduk notni
 aripmi dima yolyoli.
 24 Miktim kinda dakon amin
 da pudan kabi bamori anek
 emat wamjil kan, unjun
 miktim tebai dima tokdisak.
 25 Ae amin yuri kinda dakon
 amin da pudan ki kabi bamot
 anek emat wamjil kan, unjun
 amin yut tebai dima egipdan.
 26 Unjudej gin Sunduk da
 pudan ki kabi bamot anek
 iyi emat wamjil kan, amin

kabini tebai dima egipdan.
 Yan ani kan pasil mudokdan.

27 "Bo namin dasi amin
 tebai kinda yigakwan yut-
 nikon wigi yo kabini gwayen
 timitjak? Unjun aripmi dima.
 Mibiltok tebai kendagek kisit
 kandapmiyo wamanek yo
 kabini tagi gwayeni.

28 "Nak asisi dayisat, Pinjkop
 da yokwi mibili mibili gat
 ae Pinjkop abin yip do manji
 gen yogok gat dakon diwari
 tagi wiriritjak. 29 Mani amin
 kinda da Telagi Wup abin yip
 do manji gen kinda yosak
 kan, Pinjkop da diwarini dima
 wiriritjak. Unjun dimasisi,
 unjun diwarini mudok mu-
 dogi mini tan wigikdisak."

30 Amin da Yesu burikon
 kon kinda egisak yan yawit
 unjun do anek gen unjun yagit.

*Yesu dakon menji padik
 padikyo*

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

31 Gen yan yoyinakwan
 menji padik padikni da
 abin yomakon agek Yesu
 yomakon pisak do gen yipba
 wigigit. 32 Wikwan amin
 Yesu gat yikgwit unjun da yan
 iyiwit, "Menjo padik padikgo
 yomakon da gak do yon."

33 Yanba yan yoyigit,
 "Menjo padik padikno unjun
 namin?" 34 Yan yanek
 amin anjwasinjek yikgwit
 kabikon dabil sintanek yagit,
 "Nak dakon menjo ae padik
 padikno oni. 35 Pinjkop dakon
 gen guramikgan amin unjun
 nak dakon menjo ae padik
 padikno ae samino kabi."

4

Jap yet tɪntɪŋok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilenikon miŋat aminyo aeni yoyiŋ dekgit. Amin madepsi da abiŋ unudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilenikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyiŋek kinda yaŋ yagit, ³ “Nandani! Amin kinda da jap yet tɪntɪŋok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tɪntɪŋakwan diwari da kosiron maŋba minam da abiŋ nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miŋtim tipmi toŋ timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miŋtim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da wiŋ pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da joŋ keli toŋ timgan mawit. Unun joŋ keli toŋ gat kisi kwanek wutɪŋba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miŋtim nelagi toŋ unudon maŋ kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unun yaŋek aeni sanbenek yaŋ yagit, “Gen on nandak do galak toŋ amin ji pakyanji nandaneŋ mibili nandan pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kiŋakwa iyi dakon paŋdetni ¹² kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyiŋba yagit, “Piŋkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji baŋ dayiŋ tenŋosot. Mani Piŋkop dima nandan imiŋek wanga ekwan amin tilak gen gin nandan.

¹² “Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandan, ae geno nandan, mani mibili dima nandan pisonj. Do Piŋkop da diwarini wiririk yomjak do but tobi ak do dima nandan.”

Jap yet tɪntɪŋok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yaŋ yaŋek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandan kan, tilak gen diwari yoko nian anek nandan pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tɪntɪŋosok unun Piŋkop gen tɪntɪŋosok. ¹⁵ Amin Piŋkop gen nandaneŋ butni dima pisonj unun jap yet kosiron mawit unuden. Sunduk da abiŋ gen tagi butnikon toŋ unun gwayen paŋkisak. ¹⁶ Amin diwari miŋtim tipmi toŋ tim yombem, unun amin Piŋkop gen nandaneŋ but galagon da abidonj. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok aگان. Jigi mibili mibili ae Piŋkop

dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yopba witdal kikdan. ¹⁸ Ae amin diwari miktim nap keli toj tim yombem. Ujun Pinjkop gen nandan, ¹⁹ mani nandak nandakni miktim dakon yo morap do nandan, ae monej panmuwut dakon galaktok da Pinjkop gen witjinba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktim nelagi toj tim yombem, ujun amin Pinjkop gen nandanek abidon. Ujun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yan tan tan anj.”

Telagi egip egip dakon gen
(Lk 8.16-18)

²¹ Gen kinda sanbenek yan yoyigit, “Namin da lam kolejek kwoba nan gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenjenosok. ²² Yo pasili toj ae yo witjinbi da toj ujun kisi tenjenikon tokdan. ²³ Gen on nandak do galak toj amin ji pakyanji nandanek mibili nandan pisoni.”

²⁴ Yan yanek yagit, “Ji gen ujun nandan ujun pakyanji nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandanek guramitni kan, Pinjkop da sanbenek damdisak. Mani geni dima nandani kan, sanbenek dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandanek burikon yipmandak ujun amin Pinjkop da sanbenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandanek burikon dima

yipmandak ujun amin geno diwari nandagit ujun pasil imdan.”

Jap yet kwon ujun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak ujun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tintinjosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwon. Mani nianji anek kwon ujun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi win tami yopmanek bami toj. ²⁹ Bami tanakwa pi ami da bami pasak.”

Mastat yet dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak ujun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani? ³¹ Ujun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri ujun jap yet kisi morap dakon pinji, monijisisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni ujun yapman mudosok. Kijini madep yopban kijakwa minam morapmi da panabij ujun da yongamgwan yikganj.”

Yesu tilak genon da gin gen yagit

(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinjkop

dakon gen yoyinjek tilak gen unjoden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinjkop gen tilak genon dagin yoyigit. Mani panjetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyin tenjetnagit.

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unjun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panjetni yan yoyigit, "Pakbi idap teri kinda do kino." ³⁶ Yan yanban panjetni amin kabi madep yopmanj degek boron wikwa panjetni gat kisi kiwit. Ae hot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kinjakwa mirim madep anjek pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tujanban bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anakwan Yesu bot bunikon busunj kidin kindakon witjinjek dipmin pagakwan panjetni da anjyolek iyiwit, "Yoyinjet, nin pakbi nanj kimotnejan do nandabi yo isali asak?"

³⁹ Yan iyinba Yesu da pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinjek yagit, "Yawokgil!" Yanban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.

⁴⁰ Anjek panjetni yan yoyigit, "Ji nido pasolgon? Sigin dima nandanj gadan naman, ma?"

⁴¹ Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, "On nianen amin kinda da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?"

5

Yesu da konj morapmi yolgit

(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

¹ Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miktimon kiwit. ² Boron da pinjakwan, amin kinda konni tonj unjun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktimon da abin altar imgut. ³ Amin unjun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban nanj wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamgwit, mani unjun amin tebai do nap teban si panjdagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Unjun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmanjan miktimon ae kabapmon egek madepsi yan tidanjek giptimi tipban mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kanjek timtim yanjek Yesu da buron kinj gawak imgut.

⁷ Anjek yan tidanjek yan iyigit, "Yesu, Pinjkop Wikwisi dakon Monji, gak nianji anjam do abisal? Pinjkop da manon tepmi pi dima nabi do yan teban ta."

⁸ Unjun da yan yagit, nido Yesu da yan iyigit, "Konj gak on amin yipmanj degek winji ki!"

⁹ Yanban Yesu da antobilek iyigit, "Mango namin?"

Yan iyinban yagit, "Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwamanj."

¹⁰ Yan yanjek bisit tebai sanjek

sanbek iyiwit, “Nin nolbi on miktim tim dima yipman detnen.”

¹¹ Miktim unun da ilejon bit kabi madep jap nanek egipgwit. ¹² Konj unun Yesu da nandan yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yanba Yesu da nandan yoban konj da aminon da wizek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal abiginjek pakbi idap tagit unjungwan pige kimakgwit. Bit kalonisok dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kinj yo unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abinj mudawit. ¹⁵ Yesukon abinjak amin konj morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni tonj da yikban kawit. Yanj yikban kanj pasalgwit. ¹⁶ Yo dabil da kanj nandanjo awit amin unun da konj gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyinj mudawit. ¹⁷ Gen unun nandan mudanek Yesu miktim unun yipmanj kisas do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinjba nandanek Yesu unun boron wigakwan amin konj gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyinban kirinjik iminjak yanj iyigit, “Gak yut-gokon kinj Amin Tagi da gak do bupmi nandanek wasok madep ak unun dakon

gen bin yawi diwat kabigo yoyinj mudoki.” ²⁰ Yanban amin unun kinj Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktim unudon amin yoyinban nandaba njwakjwarisi agit.

Yesu da minjatjok kindan aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kindan do wigakwan amin morapmisi abinj muwukgwit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kindan mani Jairus, unun da abinj Yesu kanjak burikon kinjak gawak ingut. ²³ Anek si anpulugosak do madepsi yanj iyigit, “Gwano kimotdisak, do abinjak kisitgo da witjinbi kilek tanjak egipjak.” ²⁴ Iyinjban nandanek Yesu gat kigimal.

Kinjakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anjakwa binapnikon minjat kindan akgit, unun daganj mok anjak yawini manjakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anjakwan wuda wamak morapmi da anpulugok do pi antidok anjakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yumanj nok do anjak monenjin kisi yominj mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban minjat unun da Yesu dakon bin nandanek, minjat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjak ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinjak yanj

nandagit, “Hlikba pigiknikon igayikerj kan, kilek token.”
 29 Yan nandanek igayinban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

30 Aban Yesu unun tapmimni abikwa nandanek tobilek yan yagit, “Hlikba pigikno namin da igayisak?”

31 Yanban panjetni da yan iyiwit, “Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?”

32 Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit. 33 Minat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak iminjek mibilni yan tentenagit. 34 Mibilni yan tentenanban Yesu da yan iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjkilek ak. Unun do butgo yawori tanakwan kiki. Sotgo kili pasilak.”

35 Yesu gen yan iyinjakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, “Gwago kili kunwak, unun do nido yoyindet isal dogin jigi imisal?”

36 Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki.”

37 Yan yanek minat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin

timikban kiwit. 38 Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandanjo agit. 39 Anek yutnon wigek amin yan yoyigit, “Ji nido kunam kugiyoy madepsi an? Minatjok unun dima kunwak, unun isal dipmin pokdok.” 40 Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minatjok dakon meni datniyo ae panjetni timikban minatjok pakgiron wigiwit. 41 Wigi minatjok kisirikon abidanek iyigit, “Talita kum!” (Unun dakon mibili, “Minatjok pidoki do gayisat!”) 42 Yanban unudon gin minatjok pidanek kin ap aban kanek yan kinakgwit. (Minatjok bilakni 12 kabi.) 43 Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yansop tebaisi anyomgut. Anek minatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do kuraktan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

1 Anakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokupnikon kinakwan panjetni yolgwit. 2 Panji egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pinjok gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pinjok dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit,

“Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi ton agak unun naminon timikgit? ³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan.” Yan yanek intan iminek nandaba pinban imgwit.

⁴ Yan nandaneq egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda man bini miktim diwarikon ton, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgon.” ⁵ Unudon wasok tapmimi ton ak do antidok agit. Unun yum amin sotni ton kalonj sok di ban kisitni kwenikon witjinek panmilip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unun do nandaban njwakwarisi agit. Yan nandaneq kokup tan anan kiwit unudon kin Pinokp dakon gen yoyin dekgit.

**Yesu tapmimni
yolin ban pan
det kabini da dima
kan ba pisagit**

(Kilapmi 6.7–8.21)

*Pandetni 12 kabi yabekgit
(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)*

⁷ Yesu pandetni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pinokp dakon gen yoni do yabekgit. Yabek kon yolni do yan mudan yominek yan yoyigit, ⁸ “Ji yo diwari di dima panek kini, win kirin

banjin pabidaneq kini. Jap bo yik bo monenyo dima panek kini. ⁹ Kandap gwil panek agipni, anek paba pigik kalonjin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pin kini. ¹¹ Kokup kindakon kin altanba not dima andamineq genji dima nandaneq manji damni kan, kandapjikon kimbaban ton unun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unun kokup amin da ‘Geni dima nandaman, unun do an’ yan nandani.”

¹² Yan yanban pandetni da kin ek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³ Yan yoyinek kon morapmi yol yominek sot amin morapmi bit nelak son yoba kilek tawit.

*Erot da yanban Jon anakgwit
(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)*

¹⁴ Yesu dakon man bin iren tanban kila amin madep Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi ton agak dakon tapmim tan imisak” yan yawit. ¹⁵ Yan yanakwa amin diwari da yawit, “Unun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unun kombi amin kinda, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kinda.”

¹⁶ Mani Erot unun nandaneq yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagim, unun amin dasi kimoron da

pidagit.” 17-18 Kalip Erot da padige Pilip dakon miñatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon miñatni tuwil pal. Uñun tagi dima.” Gen uñun nandanek Erot da obip amini yabekban kiñ Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

19 Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandanban yokwi tanban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, 20 nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, “Jon uñun amin kilegi ae telagisi.” Yan nandanek si ankutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanek but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

21 Buñon Erodias da Jon anakba kimotjak uñun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep panmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi panmuwukgit. 22 Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit uñun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da miñat gimon yan iyigit, “Ni yo do galak tosol uñun nayinbi tagi gaben.” 23 Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben. Miktimno teri kinda pidan gak do tagi gaben.”

24 Yanban miñat gimon uñun da wanga kiñ meni yan iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yanban iyigit, “Kiñ Jon Telagi Pakbi Sogok Amin uñun dakon busunji uñun do iyiki.”

25 Meni yan yanban miñat gimon uñun tepmi wigek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunji abisok gin idapmon yipman nabi.”

26 Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit uñun da inamon yan teban tok gen yagit uñun kirinjit do mayak tanek gen yagit uñun dima kirinikgit. 27 Uñudon gin emat amin kinda Jon dakon busunji anopjak do yabekgit.

Yabekban uñun da kiñ dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit. 28 Mandan dagan idapmon yipman anabin miñatjok uñun do iban anki meni do imgut. 29 Anakwan Jon dakon panjetni gen bini nandanek kiñ bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

30 Don yabekbi kabi da abin Yesu angwasiñek yo awit ae Pinjop gen yawit uñun dakon geni iyiwit. 31 Iyinj mudanba amin morapmisi kiñ abin abin anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap

noknok dakon bikbik dima pisanj yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yanj yoyigit, “Opba miiktim amin dima ekwanj timon kino. Unjudon egek tapmim pani.”

³² Yanj yanjek boron wigek miiktim amin da dima ekwanj timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da unjudon kwanj yanj pindak nandanyo awit. Yanj nandanjek kokup morapni yopmanj yopmanj anjek amin morapmi miiktim kosit timtim yanjek unjun da kalip kinj altawit. ³⁴ Kinj altañakwa Yesu boron da ilenikon obijek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandanj yomgut. Yanj nandanjek unjudon gin wasanjek Pinjkop gen morapmi yoyigit. ³⁵ Pinjkop dakon gen yoyinjakwan pilin pilindo panjetni da abinj Yesu yanj iyiwit, “Miiktim amin dima ekwanjon ekwamanj, ae gildat kili pigikdisak, ³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup moninj moninj ae kokup teri dingwan kinjek jap yuman noni.”

³⁷ Iyinja yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanjan panjetni da yanj iyiwit, “Amin morapmisi ekwanj, do monej 200 danari banj jap yumnejan kanj aripmi asak. Yanj anejan do yosol, ma?”

³⁸ Yanja yoyigit, “Disikon bret nianj da tonj. Kinj pindakgit.”

Kinj pindak abinj yanj iyiwit, “Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yanj gin tanj nimanj.”

³⁹ Yanj yanja Yesu da yoyinban panjetni da amin kisisi kosiri kosiri jonj timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yanj yik ananj kiwit. ⁴¹ Yik mudanja bret kisit kinda ae tap kilap bamot unjun gat timigek Kwen Kokup sintanjek gisamigkit. Gisamigek bret jokgal panjetni do yoban unjun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yanj gin kokwinik panjetni do yoban unjun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timigek amin kisisi jap aripmisi nawit. ⁴³ Nanja aripmi anakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unjun panjetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unjun 5 tausen yanj da nawit.

Yesu da pakbi kwenon bamanj bamanj kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Unjudon gin Yesu da panjetni yoyinban boron wigek Betsaida kokupmon mibil tanj kinjakwa Yesu da amin kabi madep unjun yoyinban wasen kiwit. ⁴⁶ Yoyinban kinjakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanjakwan Yesu iyi gin tap kidipmijon egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep anakwan panjetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yanj

pindagek wisa wisa do pakbi idapmon baman baman kinjek kinj panjetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kinjakwan kanjek panjetni kisi da yan nandawit, "Konj kinda da abisak!" ⁵⁰ Yan nandanej madepsi pasalek yan tidawit.

Mani unudon gin Yesu da yan yoyigit, "Ji teban tanek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni." ⁵¹ Yan yanek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panjetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon wigek bot ilejikon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anek bot yipmanek pigakwa unudon gin minjat aminyo da Yesu kan nandanjo awit. ⁵⁵ Yan kan nandanjo anek timtim yanek kokupmi kokupmi kinj yoyinba sotni tonj amin wayik wamanek Yesu dukwan dukwan egipgut unudon panjiwit. ⁵⁶ Anek kokup pap bo kokup moninj ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unudon panabinj yopgwit. Anek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yan igayiwit amin unun kilek tanj mudawit.

7

Pinjkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmanjak
(Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat Jerusalem kokup papmon da obinj Yesu anjwasinjek muwukgwit. ² Muwugek panjet kabinikon da diwari kisitni dima suganek jap isal timik nanjo aba pindakgwit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babakni dakon gen teban yolek kisiri suganek gin jap nanj nanj anj. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obinj yan gin kisiri suganek jap nonj. Unun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugonj.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyiwit, "Nido panjetgoni unun babak dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap nonj?"

⁶ Yanba antobilek yoyigit, "Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yan mandagit:

'Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman,

mani but dasi nak dima nandanj naman.

⁷ Iyi dakon gen teban do, "On unun Pinjkop dakon gen" yan yanek amin yoyinj dekgan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.'

⁸ Ji Pinƙop dakon gen teban yipmanjek babakji dakon gen panƙteban anek pan ekwan.”

⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji Pinƙop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yan teban tok gen guramigan. ¹⁰ Moses da kalip yan mandagit:

‘Ji men datyo dakon pinbi egek geni guramitni’,
ae ‘Amin kinda da men datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yan yon, ‘Amin kinda da meni bo datni yan iyisak, “Nak yo on kili Pinƙop do manjigim. Dima tam tagi panpulugokom.”’ ¹² Yan yanek meni ae datni dima panpulugosok. Anek ji da unun amin do yan yon, ‘Unun amin tagi asak nido yo unun Pinƙop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yan anek babakji dakon yan teban tok gen guramigek Pinƙop dakon gen maba kisak. Ae unun gin dima, yo morap diwari kisi yan gin an.”

Yo noknogi da amin dakon but dima panupbal asak
(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba pisosak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. Yo kinda amin butgwan da win wanga

kisak unun da amin dakon but anupbal asak.”

¹⁷ Yan yanek amin kabi madep yopmanjek yutnon wigakwan panƙetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyinja Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anakwan unun dakon mibili dima nandan, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da ankosit anakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pinƙop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da win wanga kwan unun da amin dakon but panupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galaktok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirinjit, ae ngugigi anpak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da win wanga kwan unun da amin panupbal an.”

Ponisia miktin minat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mt 15.21-28)

24 Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigek pasili egek yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. 25 Unun bisapmon minat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandanek abin Yesu da kandap mibilon gawak imgut. 26 Unun minat Israel minat kinda dima, unun Grik minat kinda Ponisia tetgin Siria miktimon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyigit.

27 Iyiban Yesu da yan iyigit, "Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miktim diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuden aben kan, minat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima."

28 Yanban minat da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, asi yosol, mani minat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibikon mon unun pinan da si non."

29 Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki."

30 Yan iyiban minat unun yutnikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

31 Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kin yapmanek Dekapolis miktim

unun kisi yapmanek Galili Pakbi idap unudon kigit. 32 Kin altanakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda anan opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

33 Iyiban nandanek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. 34 Yan anek Kwen Kokup sintanek yanba kik anek iyigit, "Epata!" (Unun dakon mibili "Pisoki!") 35 Yan iyiban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. 36 Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit. 37 Minat aminyo da tamtam yanek yan yawit, "Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadim da gen yon."

8

Yesu da amin 4 tausen do japyomgut

(Mt 15.32-39)

1 Unun bisapmon minat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da pandetni yoyiban apba yan yoyigit, 2 "On minat amin kabiyon nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni

kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat. ³ Diwari da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban panetni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minat amin madep yomnen?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da minat amin kabi madep yoyinban miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pin kop ya yan iyinek panetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap monin monin kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek panetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun panetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da minat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ panetni gat boron wigek miktin Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit
(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abin Yesu ankwel do anek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi ton kind a bi

kanek nin da gandano Pin kop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanen.” ¹² Yan yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi ton kind a kok do ton? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi ton kind a dima koni, dimasi.” ¹³ Yan yoyinek boron wigek pakbi idap teri kind a kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kin ek panet kabini intanek bret diwari dima pan kiwit, bret kalon kind a da gin boron tagit. ¹⁵ Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan kimotni.”

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

¹⁷ Gen unun yanba nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yan ton? Gen dayisat unun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji soggwit? ¹⁸ Dabilji ton mani yo dima kanba pisosok? Mirakji ton mani dima nandan? Kili intan mudan, ma? ¹⁹ Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

20 Yanba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidaŋ yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi niaŋ da similba tugawit?”

Yanban yaŋ iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

21 Yaŋ yanba yoyigit, “Ji sigin dima nandaba pisosok, ma?”

Yesu da paŋdetni yoyiŋ dekgit

(*Kilapmi 8.22–10.52*)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kind aŋmilip agit

22 Betsaida kokupmon kiŋ altaŋba amin di da amin dabili mini kind aŋaŋ opgwit. Aŋobeŋek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. 23 Amin uŋun kisirikon da abidaŋek yanban kokup yipmaŋek waŋga pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjiŋ yipmaŋek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

24 Amin uŋun siŋtaŋek yaŋ iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yaŋ aŋ.”

25 Yaŋ yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yaŋ aban dabili wagil kilek taŋban yo morap tagi pindakgit. 26 Dabili kilek taŋban Yesu da yabegek yaŋ iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yaŋ teŋteŋagit

(*Mt 16.13–20 ae Lk 9.18–21*)

27 Yesu gat paŋdetni gat Sis-aria Pilipai kokup pap uŋun dakon kokup moniŋ moniŋ tawit uŋudon kiwit. Kiŋek paŋdetni kosiron yaŋ yoyigit, “Miŋat amin da nak do namin yaŋ yoŋ?”

28 Yanban yaŋ iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yaŋ yoŋ, ae di da Elaija yaŋ yoŋ, ae di da kombi amin kind a kalip egipgut uŋun da pidak da egisak yaŋ yoŋ.”

29 Yaŋ yanba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yaŋ yoŋ?”

Yanban Pita da gen kobogi yaŋ iyigit, “Gak Kristo.”

30 Yanban Yesu da mibiliŋ amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(*Mt 16.21–28 ae Lk 9.22–27*)

31 Uŋun bisapmon Yesu da wasaŋek paŋdetni yoyiŋ degek yaŋ yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Aŋakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyiŋdet amin gat da manji imiŋek aŋakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi aŋakwan kimoron da pidokdisak.” 32 Gen uŋun yaŋ teŋteŋaŋban Pita da Yesu abidaŋ aŋki ilenjikon agek tebai iyigit.

33 Mani Yesu da tobil paŋdetni pindagek Pita gen tebai yaŋ iyigit, “Sunduk, gak nepmaŋ det. Gak Piŋkop dakon nandak nandak dima

yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

34-35 Yan iyinek amin kabi madep gat panjetni gat yoyinban iyi akgiron apgwit. Apba yan yoyigit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandaneke pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandaneke, ae Pinokop dakon Gen Bin Tagisi do nandaneke, egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yominek tilak kindapni guramigek noljak. 36-37 Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pan egakwan egip egipni pasil imjak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagilsi pasil imjak. 38 Abisok minjat aminyo ekwan unun Pinokop manji iminek yo yokwi mibili mibili an. Unun kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kan, Datni dakon tilimni panek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yan gin nandakdisak.”

9

1 Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on akgan kabikon di dima kimagek Pinokop dakon Amin

Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

2 Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilej dubagi kindakon wigiwit. Hejon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek njwakjwarisi agit. 3 Anakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tentenagit. Unun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. 4 Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

5 Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, “Yoyinjet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaben kapbi anej. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anej.” 6 (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yonej yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

7 Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

8 Gen unun nandaneke unudon gin teri teri sijtanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

9 Hejon da tobil pinek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindakgan unun dakon gen

amin kinda dimasi iyini. Anjakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyinban panjetni da gen unun iyi gin yan nandanek yan yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandanek yosok.”

¹¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyinjet amin da gen kinda yan yon ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹²⁻¹³ Iyinba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija kili abin yo morap panmilip agit. Anjakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pin kop da papiakon gen toso unun da tilagon an imgwit. Mani Pin kop da papiakon gen kinda mandabi unun yan: ‘Amin da Amin Dakon Monji manji iminjek yo yokwi madepsi an imdan.’ Unun gen mibili nido toso?”

Yesu da monji kinda konni yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

¹⁴ Yesu panjetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin alta nek minat amin kabi madep notni pangwasinba pindakgwit. Ae gen teban yoyinjet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. ¹⁵ Anjakwa minat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unudon gin Yesukon kinjek “Gildat tagi!” yan iyiwit.

¹⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji gen emat nido an?”

¹⁷ Yanban unun minat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, “Yoyinjet, monjino kon da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anjobisat. ¹⁸ Kon da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon man pagek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anjakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiran kisak. Nak panjetgoni kon yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli.”

¹⁹ Gen unun nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigi guramikgen? Monji unun nagon anogut.” ²⁰ Yan yanban monji unun Yesukon anoggwit. Anopba kon da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagek tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, “Bisap nian da yan agit?”

Yanban datni da yagit, “Naknagikon da alta imgut da toso. ²² Bisap morapmi kon da anjakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmin tan gamisak

kan, nit do bupmi nandanek panpulugoki.”

23 Yanban Yesu da yan iyigit, “Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan gadatni ton unun yo morap tagi an mudoni.”

24 Iyiban unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, “Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unun madep dima, do nak anpuluga!”

25 Yanban Yesu da minat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek kon tebai yan iyigit, “Kon, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunon on monjigwan dimasi pigiki!”

26 Yanban kon da madepsi yan tidanek monji unun maban bumjot yombem pagakwan kon yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, “Kunwakni.” 27 Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan akgit.

28 Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan pandetni da iyi gin egek yan iyiwit, “Nido kon unun nin da yol do antidok aman?”

29 Yanba yoyigit, “Kon unuden unun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli.”

Yesu unun kimotjak do yoyiban kosiri bamori agit
(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

30-31 Yesu gat pandetni gat miktim unun yipmanek Galili miktim da binapngwan kiwit. Kinakwa Yesu pandetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandan do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.” 32 Yan yoyiban gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

33 Yesu gat pandetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Kosiron ji ni gen nan yan?”

34 Kosiron gen emat anek yan yawit, “Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?” Yan yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

35 Anakwa pabin yigek pandetni 12 kabi yoyiban apba yan yoyigit, “Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bunonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak.”

36 Yan yanek amin monin kinda abidan anobin bikbiknikon yipban agakwan kisiri da abidanek yan yoyigit,

37 “Amin kinda nak do nandanek amin monin oden kinda but da abidosak kan, unun nak nan abidosok. Ae

amin kinda nak abidosak kaŋ, unun nak naŋ gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unun naŋ abidosok.”

Amin kinda uwal dima anjimjak unun notnin
(Lk 9.49-50)

³⁸ Yaŋban Jon da yaŋ iyigit, “Yoyin det, nin kaŋapno amin kinda da gak da manon koŋ yolban kamaŋ. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yaŋsop aŋ imimaŋ.”

³⁹ Yaŋban Yesu da yaŋ yagit, “Dima kirinjik imni. Amin kinda nak dakon man yaŋek wasok tapmimi toŋ asak unun amin nikon da nak do yaŋba yokwi tok asak? Unun aripmi dima. ⁴⁰ Amin kinda uwal dima aŋ nimjak amin unun notnin. ⁴¹ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandaŋek ji do Kristo dakon amin kabi yaŋ nandaŋek pakbi kolen damjak kaŋ, unun amin dakon yumaŋ nogi dima pasil imjak.”

Anpak yokwi da nandaŋ gadat anupbal asak
(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Amin kinda da amin moniŋ kinda nak nandaŋ gadaŋ naminjakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kaŋ, yabet asak amin wit misiŋit tip madep kinda tegikon amin da wamaŋ maba tap ilarisigwan pigek tagi kimotjak.

⁴³⁻⁴⁴ “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kaŋ, kisitgo mandaŋ dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaŋ do kisitgo mandaŋ dagaŋek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kaŋ, kandapgo mandaŋ dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaŋ do kandapgo mandaŋ dagaŋek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kaŋ, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yaŋ do dabilgo kinda piligek tagapmi Pin kop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ ‘Tipdomon namat dima kimokgoŋ, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak. ⁵⁰ Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kaŋ, nian si aŋek galagini ankaluk aneŋ? Ji tap yombem egek notji gat but kalon si egipni.”

10

Miŋat paŋkwinit dakon gen
(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unun kokup yipmanek Judia miŋtimon ae Jodan Pakbi teri kinda unudon kigit. Unudon egakwan miŋat amin madepsi

apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unuden ae Pinjkop gen yoyigit.

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kinda yanban kanjek gen pikon yipnen yan nandanek yan iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda minjatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nan dangut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yan mandagit: Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat panjkwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

⁵ Yan yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. ⁶ Mani wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanek

‘minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁷ ‘Unun do anek wili da menji datniyo yopmanek minjatni gat muwukbal ⁸ giptim kalonji anjil.’

Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. ⁹ Unun do Pinjkop da minjat wili kili panjmuwukgit, do amin da dima panjwasekdo.”

¹⁰ Yan yanban yutnon wigek panjetni da unun gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyiba yan yoyigit, “Amin kinda da minjatni yipmanek kin minjat kalugi pasak kan, unun amin yumabi asak. ¹² Ae minjat kinda da eni

yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unun minjat yumabi asak.”

Yesu da minjat monjiyo gisam yomgut

(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da minjat monjiyoni Yesukon timik panjogwit. Panjobin Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani panjetni da yan yoyiwit, “Dima panjopni. Panjit!” ¹⁴ Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Minjat monji yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. ¹⁵ Nak asisi dayisat, amin kinda da minjat monjiyo da Pinjkop da Amin Kila Asak abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.” ¹⁶ Yan yanek Yesu da minjat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidan kik do anjakwan amin kinda timtim yanek abin gawak iminek yan iyigit, “Yoyinjet gimani, niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unun amin tagisi. ¹⁹ Gak gen teban nandan mudosol, unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;
 miñat eyo kili abi ji yum-
 abi dima ani;
 yo kabo dima noni;
 top dima yoni;
 top gen yanek amin notji
 yum dogin gen pikon
 dima yopni;
 amin dakon yo kabi
 pañkiligek dima
 timitni;
 meñ dat do nandaba
 wukwanek geni gu-
 ramitni.’”

20 Yanban amin unun yan yagit, “Yoyiñdet, nak moniñisogon da gen teban morap guramik an an opgum da obisat.”

21 Yanban Yesu da kan galak tanek yan iyigit, “Yo kalonji tosoq unun dima asal. Gak kin yo morapgo yuman nanek unun dakon moneñ ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

22 Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan but yokwi nandanek si kigit.

23 Kinakwan Yesu da panjetni pindagek yan yoyigit, “Yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.”

24 Gen unun nandanek nandaba nwanjwarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Monjinoni, amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.” 25 Asisi, bit madepsi

kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

26 Yanban panjetni nandaba nwanjwarisi aban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yan kan namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

27 Yanba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da aripmi tagi asak. Pin kop da yo morap ak do tagi asak.”

28 Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman.”

29 Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanek yutni, peni padik padikyo, sami, meñi, datni, miñat monjiyoni, ae miktimni yopman detjak kan, 30 tamoni do Pin kop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman deggit unun dakon tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, meñi, miñat monjiyo ae miktim morapmisi timitdisak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. 31 Mani amin

morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bujon amin akdañ. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unun da mibiltok amin akdañ.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit
(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kijakwa pañdetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bujon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da pañdetni 12 kabi aeni timik pañmuwugek yo altañ imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kijapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyin det amin unun da kisiron yipdañ. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdañ. Yan dagok anek Amin Nwakjwari Kabi da kisiron yipdañ. ³⁴ Unun amin kabi da an solat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal
(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altañ iminek yan iyigimal, “Yoyin det, nit yo

kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aben do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yiki bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandañ pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namin da nak da amin tet do yitjak, ae namin da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pin kop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Pañdetni 10 kabi gen unun nandaneñ Jems gat Jon gat do butjap nandawit.

⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandañ, Amin Nwakjwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandañ. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip

do nandisak kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman anjinni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulgokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini kinda armilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan panjet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilejon amin dabili mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabili mini do amin da monej imni do bisit yoyinek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁹ Yan tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yan yagit, “Iyiba apban.”

Yanban amin da dabili mini amin yan iyiwit, “But galak nandanek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yanba

nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yan iyigit, “Nak ninan angaben do nandisal?”

Yanban dabili mini amin da yan iyigit, “Yoyinet, nak sintok do nandisat.”

⁵² Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki.” Yan iyinban unudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1-16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kin altawit. (Kokup bamot unun fler Olipmon tomal.) Altanek Yesu da panjetni bamori yabegek, ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan yan iyinjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kin donki bilagi unun kosiron

kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witalgalam?” ⁶Yanba Yesu da gen yoyigit unuden gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankgimal. ⁷Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit

⁹Amin mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da yan tidanek yan yawit, “Osana! Pin kop an kisino!

‘Pin kop dakon gisami ton amin unun Amin Tagi da manon abisak.’

¹⁰Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuden gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pin kop Wikwisi Kwen Kokup Amin an kisino!”

¹¹Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan pan detni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidagit

(Mt 21.18-19)

¹²Wisa daganakwan Betani kokup yipman dek obin kosiron Yesu jap do agit.

¹³Yan anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yan kanek bami di ton bo dima yan do kapmatjok da kin wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴Yesu da kindap unun yan kanek yagit, “Bunon bami dimasi toki, anaki amin da dimasi pan noni dosi nandisat.” Gen yagit unun pan detni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵Yesu gat pan detni gat Jerusalem kin altawit. Kin altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Unun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monej ilit awit amin dakon tamo unun kisi pan tobilban tagal kiwit. ¹⁶Yan anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kin ap dima ani do yansop anyomgut. ¹⁷Yansop anyominek yan yoyin dekgit, “Pin kop da papiakon gen yan mandabi:

‘Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abin bisit an namni do tosak.’

Mani ji da kulabik aba ‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’”

18 Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandanek Yesu anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

19 Yan yanakwa pilin pilindo Yesu gat panjetni gat Jerusalem yipmanjek kiwit.

Nandan gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

20 Wisa dagokdo Yesu gat panjetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap unun kili wagilsi kibidagit kawit. 21 Yan kanjek Pita da Yesu da gen yagit unun nandanek yan iyigit, “Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!”

22 Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Ji Pin kop nandan gadan imni. 23 Nak asisi dayisat, amin kind da ilen kind yan iyisak, ‘Gak pidan tap kaga pigi’ yan iyinek but bamot dima asak kan, unun iyisak unuden gin altokdisak. 24 Unun do nak yan dayisat, ni yo kind do Pin kop bisit iyinek yo unun timitni do nandan gadan kimotni kan, yan gin timitdan. 25-26 Ji bisit ani bisapmon amin kind da yokwi an damgut kan, yokwini yopman ibi. Yan ani kan, Kwen Kokup Datji da yokwisi yan gin yopdisak.”

Yesu tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

27 Yesu gat panjetni gat aeni Jerusalem kin altawit. Anjek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyindet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinek yan iyiwit, 28 “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

29 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak jiban gen kind a dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. 30 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pin kop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Unun do nayini.”

31 Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Kobogi ni gen kind nan iyinen? ‘Pin kop da yabekgit’ yan iyinen kan, gen tebai yan niyisak, ‘Ji nido dima nandan gadan imgwit?’ 32 Mani ‘Amin da yabekgit’ yan iyinen kan, unun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kind yan nandan. Do Jon dakon man bin anupbal anen kan nindapdan.” Yan do si pasalek 33 Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandan.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi

uŋun abeŋ do yaŋ mudar namgut da pi asat uŋun dima dayikeŋ.”

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

1 Ae Yesu da tilak gen kinda yaŋ yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek nagal agit. Anek uŋun nagalon wain sop bamaŋ til do gapma kinda wayikgit. Anek kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjɛnban wigigit. Yut witjɛnek kila amin da pini anek bami pakpak bisapmon bami di namni yaŋ nandaneŋ wain pi uŋun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit.

2 “Wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik paŋopjak do kigit. 3 Kiŋ altanban wain pi dakon kila amin da uŋun pi monji abidan anagek bami kinda dima imineŋ yipba kigit. 4 Yaŋ aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Uŋun pi monji busunikon anagek yo yokwisi anjimgwit. 5 Yaŋ aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yaŋ aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

6 “Dapmanakwa kalonji kinda egipgut uŋun iyi dakon monji. Monji uŋun do galagisi nandagit. Buŋon iyi dakon monji yabek yaŋ nandagit,

‘Monjino kwan kila amin da uŋun do nandaba wukwanek geni nandaneŋ bami di imni.’

7 “Mani kila amin da monji kanek notni yoyiŋ yoyiŋ anek yaŋ yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatneŋ.’ 8 Yaŋ yanek monji uŋun anakba kimakgit. Kimakban bumjotni pigaganan maba wanga kigit.

9 “Ji nian nandan? Don pi ami da abiŋ pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abiŋ uŋun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi uŋun amin njwaknjwari da kisiron yipdisak. 10 Ji Pinjop da papiakon gen tosok uŋun dima manjɛn nandawit? Gen uŋun yaŋ:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yanek maba kigit, uŋun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.

11 Yo uŋun Amin Tagi da agit, anakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’”

12 Yaŋ yoyiŋban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyiŋdet amin ae kila amin da “Tilak gen uŋun nin do yosok” yaŋ nandaneŋ Yesu abidok do nandawit. Mani miŋat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do moneŋ imimi

bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandanek sun kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesukon kin altanek yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pin kop dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej imno tagi asak bo dima? Imnejan bo dima?”

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yan nandan yominek yan yoyigit, “Ji nido nak an kewaljan? Monejan tabili kinda anabin naba koko.” ¹⁶ Monejan tabili kinda anobin iba abidanek yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pin kop dakon yo unun Pin kop iyi do imni.” Gen unun yanban nandanek Yesu do nandaba njwakjwarisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet,

Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panakwan monji panjalasak.’ ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pin kop da papiakon gen tosok unun dima kan nandanjo an. Ae Pin kop dakon teban tok tosok unun kisi dima kan nandanjo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pidoni bisapmon minjat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban kanakwan Pin kop da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pin kop.’

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Pin kop unun amin kimakbi

dakon Pinƙop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinƙop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

28 Anƙawan gen teban yoyinƙet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinƙan nandanek Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudanek mibiltok asak?”

29 Yanƙan Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinƙopnin.

30 Ji Amin Tagi Pinƙopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

31 Ae unun da bunon yan toso:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

32 Yanƙan unun gen teban yoyinƙet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyinƙet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinƙop unun kalon dagin egisak, ae Pinƙop kinda dima egisak. 33 Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pinƙop do

galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an iminƙegipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

34 Yanƙan Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun gak kili anƙwan asal.”

Yan yanƙan amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pinƙop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

35 Yesu telagi yut nagal-gwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyinƙet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon? 36 Dewit Telagi Wup da anpuluganƙan iyi yan yagit:

‘Pinƙop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanƙogwan yopbo gengo guramitni.”’

37 Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanƙawan minat amin

kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyiñdet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

³⁸ Anakwa Yesu da yoyiñ degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyiñdet amin da dayiñdet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek minat aminyo da makeron ‘gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat pankewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

Yoni mini minat kinda da Pinjop do paret agit

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigeek paret yopyop tamo da kapmatjok yigit. Yigeek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Moneñ morapmi tan yomgwit amin unun da moneñ madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin moneñ gimani tabili bamori moniñsisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kanek Yesu da panjetni yan panmuwugek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on sakwabat unun

da paret yopmandak unun da amin morap da yopmanji yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun moneñni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minat wadak wadaksi anek moneñni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak moneñni di dima tan iman.”

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat panjetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyiñdet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da jigi morapmi altoni do yagit

(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Henj Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap altosak dakon bisap kwan tosok yan nandanen?”

⁵ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pankewalni do kan kimotni. ⁶ Amin morapmi da abin nak dakon man

yanek yan yokdan, 'Nak naga Kristo.' Yan yanek amin morapmi panjewardan. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap al-tokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun yan dima nandani. ⁸ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Minjat monji kwapmi tonj da monji altok do anek suganba tepmi nandan, unudenj gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwanj tosok yan nandani.

⁹ "Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinbanj baljokdan. Ji nak nandanj namañ do amin da ji panji miktim dakon kila amin madep da inamon depba atdan. Unun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktim da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktimi miktimi ekwanj unun da Gen Bin Tagisi nandani.

¹¹ Amin da ji timik panpan gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen banj yoyinerj yan dima nandani. Unun bisapmon Pinjokop da ni gen dayisak unun banj yoyini. Yan anakwa ji dakon gen dima asak, unun Telagi Wup dakon gen asak.

¹² "Unun bisapmon amin da yan akdan: peni kinda da padige uwal da kisiron yipban anakba kimotdisak, ae amin kinda da minjat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdan, ae minjat monjiyo da meni datniyo do yan gin akdan. ¹³ Yan aba ji nak nolganj do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pinjokop da yokwikon banj timitdisak."

Yo yokwisi kinda da al-tokdisak

(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

¹⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, "Yo yokwisi amin panjupbal ak kinda don dima toktogi tamokon akban kokdan." (On gen manjisak amin da pakyanji nandisak.) "Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapngwan tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgwan dima pigisak.

¹⁶ "Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kinj abidok do dimasi

kisak. ¹⁷ Uñun bisapmon miñat monji kwapni toñ, ae miñat monji mum noñ uñun bupmisi. ¹⁸ Ji da Piñkop bisit iyinba nandanakwan yo uñun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ Uñun bisapmon yo jigisi altokdan. Piñkop da yo morap wasagiron da egi abisok ekwamañon yo jigisi unuden kinda dima altagit. Ae buñon yo jigi unuden aeni dima altokdan. ²⁰ Amin Tagi da uñun bisap dima anpisip asak tam miñat amin morap kisi pasilmom. Mani miñat amin kabi iyi do kili manjigit uñun do bupmi nandanek bisap anpisip akdisak.

²¹ “Uñun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, geni dima nandan gadani. ²² Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yan yokdan. Yan yanek wasok tapmimi toñ mibili mibili akdan. Anek miñat amin kabi Piñkop da iyi do kili manjikbi uñun panjiklikba kosit kilegi yipman detni do pini madep akdan. Mani aripmi dima akdan. ²³ Yo jigisi morap uñun dima altañakwa wagil dayisat, do disi kan kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanjanakwan

‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmanek mokdan, anakwa kwen kundukon yo tebai toñ uñun da kwakwalitdan.’

²⁶ “Uñun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kanba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdan. ²⁷ Uñun da anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan uñun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji pisosak. Kijini pakbini toñ ae tami kaluk yopmandak, uñun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ²⁹ Unuden gin yo morap dayit uñun da altañakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosok yan nandani. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin uñun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap uñun kisi altañ mudokdan. ³¹ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen uñun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak uñun dakon bisap Piñkop Dat dagin nandisak

(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altokdisak

unjun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyigin nandisak. ³³ Yo morap altokdan dakon bisap ji dima nandan, do kan kimagek egipni.”

³⁴ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anek oman amini do pi kokwinik yominek yut dakon kila ani do yoyisak. Anek yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ “Unjun do anek ji kan kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unjun dima nandan. Apjak bisap unjun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unjun ji dima nandan. ³⁶ Tepmi abinj dandaban dipmin potni kan, unjun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unjun amin morap kisi do yosot. Kan kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyijdet amin da muwugek yan yawit, “Nian anek Yesu anjekwalek

abidan anjatno kimotjak?” ² Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yan anej kan, minjat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minjat kinda da pakbi kibani ton tagisina Yesu son imgut
(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unjun da yutnon yikgit. (Saimon unjun kalip wuda tebani ton egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan minjat kinda pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidanek wigigit. Awin gapmi jokgalek Yesu da busunon tagalgit. (Unjun pakbi dakon yuman nogi madepsi ae tibiri unjun tipnan wasanbi.)

⁴ Yan aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, “Nidosi pakbi kibani ton tagisi unjun yumsi tagaldak?” ⁵ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yan yanek minjat unjun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyinja Yesu da nandanek yan yoyigit, “Ji minjat on yum koni. Nido jigi iman? Minjat on nak do yo tagisi asak. ⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, do tagi panpulugoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ⁸ Yo minjat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni

do unun minjat da pakbi kibani ton nan kili son namik.
 9 Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anek unun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kision yip do yan teban tagit (Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

10 Unun bisapmon panjetni 12 kabikon kind a egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinjek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. 11 Yoyinban but galak nandanek monej imni do yan teban tawit. Judas unun nandanek Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat panjetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

12 Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandanek sipsip monin dapman son non. Unun bisapmon panjetni da Yesu yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anen do nandisal?”

13 Yan yanba Yesu da panjetni bamori yabegek yan yoyigit, “Kokupmon kin kanbal amin kind a pakbi kwoba kind a guramik apban jil gat domdom akdan. Jil

unun amin nan yol ankinjil. 14 Kanbal yut kindakon wikwan kan, unun yut dakon ami yan iyinjil, “Yoyinjetni da yosok, “Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonej dakon yut buri dukwan tosok?”’ 15 Yan iyinbal unun amin da yut madep kind a kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili panjoman abi da ton. Unudon japnin panjosit anjil.”

16 Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unudensi pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

17 Pilin pilindo Yesu gat panjetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit. 18 Obin jap noknok tamokon jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kind a da nak uwalno da kision nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap noman.”

19 Yan yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Nak dima, ma?”

20 Yan yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kind a nak gat bret idapmon sibinek nomak unun. 21 Asi, Pinjok da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kision yipjak amin, awa! Unun amin meni da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da pañdetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap nan yigakwa Yesu da bret kindā abīdan, Piñkop ya yañ iyīnek, pudan pañdetni do yomgut. Yomiñek yañ yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yañ yañek aeni wain kinam abīdanek, Piñkop ya yañ iyīnek, yoban kisi da nawit. ²⁴ Nanakwa Yesu da sanbenek yañ yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Piñkop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noken.”

²⁶ Yañ yañban kap kindā yañek yomakon pigekek Heñ Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ Heñ Olipmon wigakwa Yesu da pañdetni yañ yoyigit, “Piñkop da papiakon gen kindā tosok unun da arīpmon ji manji namdan. Gen unun yañ:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikan.’

²⁸ Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminekek kiken.”

²⁹ Yañban Pita da yañ iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat witald kisak kan, nak yañ arīpmi dima aben.”

³⁰ Yañ yañban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yañakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ Yañban Pita da yañ iyigit, “Uwal da gigekek nakyo kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yoken.” Yañ yañban notni kabi kisi yañ gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² Yesu gat pañdetni gat miktim kindā mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yañ yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.” ³³ Yañ yañek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁴ yañ yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji idon Piñkop do nandanek egipni.”

³⁵ Yañ yañek angwikon kin miktimon man pagek bisit agit. Kosit kindā tosagon unun bisap yokwi yapjak yañ nandanek bisit yañ yagit, ³⁶ “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

³⁷ Yan yanek tobil pan-detni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Pin-kop do nandane-k dima egipnen?”
³⁸ Ji teban tane-k bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, pan-kewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak toso-k mani gip dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yan yanek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit un-uden gin agit. ⁴⁰ Bisit anek abin pindakban pan-detni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Pan-yolban pidan ni gen nan iyinen yan do in-tane-k isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kin bisit an tobil abin pan-detni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili un-un yipman-gan. ⁴² Pidan-ba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴³ Yesu gen yan-akwan un-udon gin pan-detni 12 kabikon da kinda mani Judas alan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirin-ni timigek bun-on yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyin-det amin ae

kila amin un-un da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, un-un amin nan abidoni. Abidane-k kilani tebai anek anan kini.” ⁴⁵ Judas un-udon gin Yesukon kin alan-ek yan iyigit, “Yoyin-det!” Yan iyin-ek mogimikon mandan nagit. ⁴⁶ Yan aban kan-ek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba un-un akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Hige-k mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan dagan-ban Yesu da obip amin yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandane-k emat agak siba ae kindap kirin timigek nak abidok do aben, ma? ⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Un-un bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pin-kop da papiakon nak do gen mandabi un-un da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ Yan yan-ban pan-det morapni yipman-ek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudan-akwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da un-un monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni nan kukwan-ek pasal molan molan kigit.

Yesu gen pikon anaj kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidan anaj mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyindet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit, mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit. ⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit, ⁵⁸ "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut njwaknwaru kinda aben. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aben.'" ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun

kisi upbal tanek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?" ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Kristo? Gak Pinkep gawak imaman unun dakon Monji bo dima?"

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, "Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan."

⁶³ Yan yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? ⁶⁴ Iyi do 'nak Pinkep dakon Monji' yan yosok, do ji da nian an imnehan do nandan?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si kimotjak." ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul ingwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, "Namin da gikdak? Kombi gen ya!" Yan iyinakwa obip amin da abidanek anakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit
(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae
Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut.

⁶⁷ Obin Pita kindap alinjek ekwan kagit. Minat unun da pakyan si yipban kwan kanek yan iyigit, "Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal."

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat." Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, "On amin unun Yesu da kabikon nani kinda."
⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, "Dima."

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, "Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda."

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, "Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen."

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, "Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak." Gen unun do nandanek buri yokwi

tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anan kiwit
(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae
Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kision anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unun mani."

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan ingwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman."

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban njwanjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anan do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae
Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit.

⁷ Yesu gen pikon yipgwit

bisapmon amin kinds mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandanej emat wamanek amin kinds anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin al-tanej yan iyiwit, "Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinds pulugan yipbi kisak."

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?" ¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minjat amin kabi madep buri suganej yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini." Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, "On amin ji da 'Juda amin dakon kila amin madep' yan iyan, nian an iben do nandan?"

¹³ Yanban yan tidanej yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁴ Yanba yoyigit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit?"

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanej yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minjat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeke emat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kinds pan imgwit. Yan anek nap keli ton kinds nan kila amin madep dakon pelit yombem kinds wasanej busunikon waman imgwit. ¹⁸ Waman iminek top iyinek yan yawit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!" ¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanej imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ Kosiron kin amin kinds kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani

kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktim tim kinda mani Golgata unjudon altawit. (Golgata unjun dakon mibili unjun Busun Kidat Hen.) ²³ Kin altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anjek tilak kindapmon anjakgwit. Anjagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anjakwan anjakgwit. ²⁶ Anjagek mibili yan do anjakgaman unjun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP. ²⁷ Yesu da ileh bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Pinjok da papiakon gen tosoq unjun bami noman tagit. Gen unjun yan: "Yokwi pakpak amin unjun kabikon anjakbi." ²⁹ Amin kin ap awit unjun da yanba yokwi tok an iminjek wunda kwalkwal anjek yan iyiwit, "Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagil, ³⁰ do giptingo anjukturaneq tilak kindapmon da pi!"

³¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anjek anjolat anjek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptim anpulugok do

anjidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imneq," Unjudeq gin kabo noknok bamot teri teri dapbi unjunyo kisi yanba yokwi tok an ingumal.

Yesu kimagit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anjakwan miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Kin 3 kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eloi, eloi lama sabaktani?" Gen unjun dakon mibili yan: "Pinjokpno, Pinjokpno, nido nepman dekdal?"

³⁵ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unjun nandanek yawit, "Nandan, unjun Elaija do yan imisak."

³⁶ Yanba amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unjungwan sibeq Yesu da nosak do anjenagit. Anjenagek yan yagit, "Ji yipba koneq. Elaija da asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban koneq, bo dima."

³⁷ Yan yanban Yesu madepsi yan tidanek kimagit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unjun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ³⁹ Anjakwan emat amin 100 dakon kila amin

da Yesu injamikon kimakban kanjek yagit, “On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anjakwan minjat diwari dubagisogon da agek pindak nandanjo awit. Unun minjat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria njwaknjwari kinda unun Jems bujon nani gat Josep gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun minjat kabi da yol awilek oman an iminek egipgwit. Unun dagin dima, ae minjat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanjakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamngwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nengo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan ingwit. Ae unun Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anjek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyinjban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, “Asi Yesu kunjwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyinjban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, “Asi kunjwak.” Yan yanban nandanjek Josep da bumjot

anjisak do yan mudan imgut. ⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anjabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wamgut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanjek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanjakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon menji, ae Salome, unun minjat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibani tagisi, Yesu dakon bumjotni son im do yuman panjosit awit. ² Yan anjek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinjakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anjek yan yawit, “Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban pisosak?” ⁴ Yan yanjek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanjek tip kinamngwan pigi wili gimonji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanjek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanjakwa yoyigit, “Ji wuripdagek dima pasolni.

Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anjakbi unjun kok do aben. Unjun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin panjetni gat Pita gat yan yoyini, 'Unjun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unjudon kin koni.' "

⁸ Yan yoyinban minjat kapbi unjun pasal nimnimigek tip kinamon da win tintim yanek kiwit. Kin pasal pasol anek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unjun minjat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon panjet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ "Yesu kalugi egakwan kat." Yan yanban gen unjun do nandaba bami dima agit.

Panjetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

¹² Bunjon panjetni bamori da kokup kindakon kik do kinjakwal Yesu da giptimi kulabik anek altan yoban amin njaknwaru kinda yan kagimal. ¹³ Altan yoban tobil kin notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da panjetni pi ani do yoyigit

(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don panjetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altan yomgut. Altan yominek gen tebaisi yanek yan yoyigit, "Ji amin da 'pidak da egisak' yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?"

¹⁵ Aeni sanbenek yan yoyigit, "Ji miktimi miktimi kin Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni. ¹⁶ Amin kinda nak nandan gadan naminek telagi pakbi sosak kan, unjun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandan gadan namjak kan, unjun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ Nak nandan gadan namni amin tapmin yobo wasok tapmimi ton yan ban akdan: nak dakon man yanek kon yoldan, ae gen njaknwaru yokdan. ¹⁸ Ae unjun amin da tunjon amin emari ton abidokdan, ae pakbi emari ton nanba unjun da dima panupbal akdan. Unjun amin da sot amin kisiri kwenikon witinba sotni mudokdan."

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen unjun yoyin mudanakwan Pinokop da anenakban Kwen Kokup wigigit da Pinokop da aminsi tet do yikdak.

²⁰ Anjakwan panjetni miktimi

miktimi kiŋ Piŋkop dakon
geni yoyiŋ aŋaŋ kiwit.
Kiŋakwa Amin Tagi uŋun gat
egek paŋpulugaŋakwan wasok
tapmimi toŋ aŋek geni joŋik
paŋteban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwaktwari Kabi kisi yokwikon ban timit timit amin yan nolinban koman. Yesu pini wasanek ak do agit bisapmon minat aminyo yan yoyigit, "Telagi Wup da antagap aban Pinokop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyin tetenagit." (4.18 do koki) Asi, minat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalon dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalon dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kin uwal da kision jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipman dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin

Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pinokop da minat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minat da yo awit unun do morapmi yosok.

Luk papia on kalon nan gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

¹⁻³ Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pinokop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon mandak do awit. Yo morap wasanek altajakwa dabil da si pindagek yan tetenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pinokop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanek noman tan anan opgwit unun dakon mibili pakyanji nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandan yipbo gagon opjak kan nandabo tagisi asak.⁴ Papia on manjinek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

**Elisabet da Jon
anlagit, ae Maria da**

Yesu anjalagit gat dakon gen

(Kilapmi 1.5–2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minjatni Elisabet unun Aron da kabikon nani. ⁶ Pinjkop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae moniji kisi guramikgimal. ⁷ Mani Elisabet monji sun egipgut, do isal egek minjat amin pelanyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pinjkop da dabilon mukwa sogok pi awit. ⁹ Anjek namini dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yan do anpakni yolek satu wasok awit. Yan aba Sekaraia dakon man da noman tanban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonjakwan yomakon minjat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anjakwa Amin Tagi dakon anjelo kinda Sekaraia alta ingut. Unun alta mukwa kibani tagisi soso da tosok unun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anjelo da yan iyigit, “Sekaraia, Pinjkop da

bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Minjatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yan iyiki. ¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anjakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon kisik kisik akdan. Men da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tujan iban egi anan kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Unun da Israel amin morapmi pantobilban aeni Amin Tagi Pinjkopmon kikan. ¹⁷ Elaija dakon anpak tapmimyo panek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Unun da minjat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdan. Ae gen kirijit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdan. Anjek amin pantagap aban tagap tanakwa Amin Tagi apdisak.”

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anjelo iyigit, “Nit minjat amin pelanyo kili agimak. Do gen yanaki but bamot asat. Gen unun nianon da bami yosol yan nandaken?”

¹⁹ Yanban anjelo da yagit, “Nak Gebriel, nak Pinjkop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat unun asi Pinjkop da bisap yipgut unun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo

sopmanakwan gen dimasi yanek egi wigaki gen gayisat unun bami noman tokdisak.”

²¹ Yan nandat anek egakwal amin jomjom anegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandanek but morap awit.

²² Yan nandanek egakwa Sekaraia yomakon pin gen yok do antidok anek kisit dagin tilak anyongut. Yan anakwan kanek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yan nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don minjatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anakwan yan yagit, “Amin Tagi da nak anpulanganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili unun mayagino mudosok.”

Anjelo da Maria altan imgut

²⁶⁻²⁷ Elisabet monji kwap awilgit unun dakon kanek 6 mudanakwan Pin kop da anjloni Gabriel yabekban minjatjok kinda mani Maria unun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani Nasaret unudon egipgut. Maria unun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unun pasak do manjikbi. ²⁸ Gabriel Mariakon altan iminek yan iyigit, “Gildat

tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pin kop da minjat diwari yapmanek gak do yo madep yan nandisak.”

²⁹ Maria gen unun nandanek burigwan da jigisi nandanek yan nandagit, “Ni gen kinda nan nayisak?”

³⁰ Yan nandanakwan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pin kop da gak do nandaban tagisi asak. ³¹ Nandaki, gak monji kwap awilek monji kinda anjalakdisal. Monji unun mani Yesu yan si iyiki. ³² Unun da amin man madepni ton kinda egakwan amin da Pin kop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdan. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unun da tilagon Amin Tagi Pin kop da yipban kila amin madep kinda egipdisak. ³³ Unun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anan kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yan yanban Maria da anjelo yan iyigit, “Yo yosol unun nian anek altosak? Nak amin kinda pagim.”

³⁵ Yanban anjelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinakwan Pin kop Wikwisi unun dakon tapmim da gak kibitdisak. Unun do anek monji anjalaki unun telagi egakwan amin da Pin kop dakon Monji yan iyikdan. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet minjat pelan kili agit, mani monji kwapni ton, do monji wili kinda anjalakdisak.

Kalip amin da 'Monji aripmi dima panjalasak' yan yawit, mani abisok monji kwap kinda awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ Pinƙop da yo kinda ak do nandisak kaƙ, aripmi dimasi antidok asak."

³⁸ Yanƙban Maria da yan iyigit, "Nak Amin Tagi dakon oman miƙat egisat, do unun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat." Yan yanƙwan anelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kiƙ kagit

³⁹ Unun bisapmon Maria tepmi kiƙek miƙtim ilenji ton timon Judia miƙtim dakon kokup pap kindakon kigit. ⁴⁰ Kiƙ Sekaraia da yutnon wiƙi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyinaƙwan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wiƙi mok agit. Anƙwan Elisabet Telagi Wup da burikon piƙi tugaƙban ⁴² madepsi yan tidaƙek yagit, "Pinƙop da yo tagisi miƙat diwari do yomisak unun si yapman mudaneƙ gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron yikdak ununyo kisi Pinƙop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagino dakon menji nagon nido obisak? Nak miƙat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinaƙi unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anek wiƙi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman

tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi."

Maria da kisik kisik kap kinda yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanƙban Maria da yagit, "Nak oman miƙatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi anƙisiat. Anƙwan butno da Pinƙop Panpulugok Amin do kisik kisik asak. Pinƙop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kinda asak, do abisok ae don kisi amin da Pinƙop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosoƙ. ⁵⁰ Amin Pinƙop do pasolgon unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don miƙat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomin anan ƙikdisak. ⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi ton agit. Amin iyi do nandaba wiƙiwit amin unun yolban wasen kiwit. ⁵² Kila amin madep yiyit tamo madepmon yikgan unun pabin yopmanek mani mini amin panenokdok. ⁵³ Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yominakwan buri tugaƙ. Anek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganeƙ yan teban tok gen Abraham gat ae babikni gat do yoyigit unun dima inƙagit. Yan teban tok geni anteban anek unun yawi diwatni dagok dagogi mini

bupmi nandan yomin anan kisak.”

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinjakwan monji wili anjalagit.

⁵⁸ Anjalanek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandan imgut dakon gen nandanek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

⁵⁹ Altan gildatni 8 mudanakwan giptimni mandak do apgwit. Abinjakwan datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit, ⁶⁰ mani meni da yan yagit, “Dima, mani Jon yan si iyinenj.”

⁶¹ Yanban iyiwit, “Yawi diwatjikon Jon man kinda dima tosok.”

⁶² Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an imgwit.

⁶³ Aba Sekaraia da yo kinda kan iba kilda mandisak do tilak an yoban iba yan mandagit, “Mani unun Jon.”

Yan mandaban nandaba yo njwakjwarisi agit. ⁶⁴ Unudon gin gen yogokni pisanjakwan gen wasanek yanek Pinjkop anjksigit.

⁶⁵ Anjakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miktim ilenji tonj timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit.

⁶⁶ Anek unun

do nandan kokwin anek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do yan yawit, “Unun monji taganek nian amin kinda egipdisak?”

Sekaraia da kombi gen yagit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tujanban kombi gen yanek yan yagit:

⁶⁸ “Israel dakon Pinjkop da abin amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi anjksino.

⁶⁹ Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kinda anjnoman agit.

⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yan yawit, ⁷¹ ‘Pinjkop da uwalnin gat ae amin morap nin

do nandaba yokwi tok an niman amin da kisiron ban pulugan nipdisak.’

⁷² Sanbek sanbek telagisi agit unun sigin nandanek babiknin bupmi

nandan yom do yagit. ⁷³⁻⁷⁴ Babiknin Abraham yan iyigit,

‘Nak asisi uwalji da kisiron ban pulugan depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdan.’

⁷⁵ Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anan kikdan.’

⁷⁶ “Jon, monjino, gak don Pinjkop Wikwisi dakon kombi amin kinda yan gayikdan.

Gak Amin Tagi mibiltan iminjak kositni yuldisal. ⁷⁷⁻⁷⁸ Anek minjat amin kabiyoni yoyin dekb mibilni nandaba pisanjakwan.

Pinjkopnin

uŋun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yomiŋek pulugaŋ timitdisak yaŋ nandani. Uŋun da Kwen Kokup dakon tenŋeŋi madep yipban ⁷⁹ pilin tukgwan ekwaŋ amin da tenŋeŋi kokdaŋ. Uŋun da kosit noliŋban kaŋek but yawot dakon kositnaŋ kineŋ.”

⁸⁰ Uŋun monji, wup giŋpyo kisi tapmimi tonŋi tagagit. Aŋakwan miŋtim amin dima ekwaŋ timon egakwan don noman tanban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit

(Mt 1.18-25)

¹ Uŋun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kinda yipgut. Pi monjini kiŋ amin miŋtimi miŋtimi ekwaŋ uŋun mani mandani do gen teban yipgut. ² Man mandawit uŋun pi kaluksi awit. Uŋun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yaŋ yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kiŋ mudawit.

⁴ Josep uŋun Galili provinŋon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinŋon, Dewit dakon kokup Betlehem uŋudon kiŋit. ⁵ Miŋatni pasak do manjikbi Maria uŋun gat kisi mani mandani do kiŋimal. Uŋun bisapmon Maria monji

kwapni tonŋ da kiŋit. ⁶ Kiŋ Betlehem kokupmon altaŋ egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut. ⁷ Amin da yumaŋ naŋek dipmin pokgoŋ yut uŋun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yiŋakwal monji mibiltogi altaŋban Maria da imalnaŋ wamaŋ bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yiŋakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila aŋek joŋ timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon aŋelo kinda da altaŋ yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenŋeŋi da tenŋeŋaŋ yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Aŋakwa aŋelo da yaŋ yoyigit, “Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kinda aŋabisat. Uŋun amin kisi da nandaŋek kisik kisik madepsi akdaŋ. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo uŋun Dewit da kokupmon ji do altak. Uŋun ji yokwikon baŋ timit do altak. ¹² Ji kiŋ monji ŋakŋak imalnaŋ wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Uŋun kaŋek bami dayisat yaŋ nandani.”

¹³ Gen yaŋ yaŋakwan uŋudon gin Kwen Kokup aŋelo morapmisi da piŋ notnikon muwugek Piŋkop aŋkisineŋ yaŋ yawit: ¹⁴ “Ason Kwen Kokup Piŋkop aŋkisino.

Miktimon amin galak tar yomisak unun kabikon but yawot tosak.”

Sipsip kila amin da Yesu analon awit

¹⁵ Anjelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin anjek yan yawit, “Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono.” ¹⁶ Yan yanjek tepmisi wigi Maria gat Josep gat panalon anjek, monji njakjak unun bulmakau idapmon pakban kawit. ¹⁷ Kanjek monji dakon gen bin nandawit unun yan tenjanja ¹⁸ nandanek amin kisisi nandaba yo njakwarisi agit. ¹⁹ Anakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandanek egipgut. ²⁰ Anakwan sipsip kila amin da tobil kinjek anjelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Pinjkop anjisiwit.

Yesu do man imgwit

²¹ Gildatni 8 anakwan, giptim mandak bisapmon, mani Yesu yan iyiwit. Dima altanakwan anjelo da unun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² Josep gat Maria gat Pinjkop da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Unun dakon gen Moses dakon gen tebanon toso. Do

Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem anjigimal. ²³ Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi nan yolek kigimal. Gen unun yan:

“Minjat kinda monji mibiltogi unun wili kan, unun Amin Tagi do paret do.”

²⁴ Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yan toso:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori ban mukwa soni.”

²⁵ Unun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae Pinjkop gawak imin anjisiyo anjek egipgut. Pinjkop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni panteban asak do manjikbi amin unun do jomjom anjek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tujanbi amin kinda. ²⁶ Telagi Wup da burikon gen yan kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kanjek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da antagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anakwan Yesu menji datniyo da gen teban yolek Yesu anan opgumal. ²⁸ Anjopbal Simeon da Yesu bedanek Pinjkop anjisiyek yan yagit: ²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yagil unun da tilagon oman amingo

nak but yaworon da tagi kimokgeŋ. ³⁰ Nin yokwikon baŋ timit do aŋek yo asal unun dabilno da kili unun kosot. ³¹ Amin morap da dabilon yo anoman asal oni komaŋ. ³² Unun da Amin Nwakŋwari Kabi miŋtimi miŋtimi ekwaŋ unun dakon but paŋteŋteŋ aban Piŋkop dakon mibili nandakdaŋ. Aŋek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon menji datniyo Simeon da gen yagit unun nandaneŋ nandabal nwanŋwarisi agit. ³⁴ Anakwal Simeon da gisam yomiŋek Monji dakon menji Maria yaŋ iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do aŋek maŋ potdaŋ, ae morapmi da pidokdaŋ. But tobiŋ ani do Piŋkop da yabekgit, mani yaŋba yokwi tok aŋ imdaŋ. ³⁵ Yaŋ aŋek amin morapmi dakon nandak nandak pasili toŋ unun paŋteŋteŋ akdisak. Aŋek but yokwi da emat agak siba da yaŋ wamgo sugokdisak.”

³⁶ Unun bisapmon kombi amin miŋat pelanŋi kindi egipgut, mani Ana. Unun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanŋakwan eni kimakgit. ³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipmaŋ dekgit. Jap kelek egek bisit pi aŋek kalbi ae gildat kalba

Piŋkop gawak imiŋek egipgut. ³⁸ Unun bisapmon unun kisi obiŋ Monji kaŋek Piŋkop ya yaŋ iyigit. Yaŋ aŋek Piŋkop da Jerusalem amin paŋpulugosak do jomjom awit amin, unun baŋ Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosoŋ unun aŋ mudaneŋ tobiŋ Galili provinŋskon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit. ⁴⁰ Monji tagaŋ teban taŋek nandaŋ kokwini tagisi taŋ imgut. Ae Piŋkop dakon gisamni madepsi taŋ imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

⁴¹ Bilagi bilagi Yesu dakon menji datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kiŋ kiŋ awit. ⁴² Yesu bilakni 12 anakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. ⁴³ Unun bilak dakon bisap madep mudanŋakwan menji datniyo tobiŋ kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan menji datniyo Yesu sigin egisak yaŋ dima nandagimal. ⁴⁴ Amin agipgwit gat akwaŋ bo yaŋ nandaneŋ agakwal gildat kindi mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bikbiknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusiŋ dima analon aŋ aeni tobiŋ Yesu wusiŋek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kiŋ gildat kapbi wusiŋ mudaneŋ

don Telagi Yut Madepmon anjalon agimal. Unjudon kanbal yoyinjet amin da binapmon yigek gen yanjakwa nandanek mibili nandak do yoyin yoyin agit.

47 Amin morap mirak panek yikgwit unun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unun do nandaba nwanjwarisi agit. 48 Meni datniyo kan wiripdagek meni da yan iyigit, “Monji, gak nido yan anjaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anek wusamak.”

49 Mani kobogi yan yoyigit, “Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unun dima nandamal?” 50 Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. 51 Yesu meni datni yolban tobil Nasaret si kijek bisapmi bisapmi meni datni dakon geni guramigit. Anjakwan meni da unun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandanek egipgut. 52 Yesu taganek nandan kokwini tagisi tan imgut, ae Pinjok da galak tan iminjakan aminyo kisi da galak tan imgwit.

Yesu da pini ak do anjakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1–4.13)

Jon da Pinjok gen yagit
(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

1 Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anjakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unun bisapmon gin Erot da Galili miktim kila agit. Anjakwan padige Pilip da Ituria miktim ae Takonitis miktim kila agit. Anjakwan Lisanas da Abilene miktim kila agit. 2 Anjakwan Anas gat Kaiapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktim amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinjok da geni imgut. 3 Hban Jon unun Jordan Pakbi oba tosogon miktim morap ton unjudon agek Pinjok dakon gen yagit. Amin but tobil anek telagi pakbi sonjakwa Pinjok da diwarini yopman yomjak do yoyigit. 4 Yan anjakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unun bami tagit. Gen unun yan:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kindi da yan tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilih ani.

5 Anek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak.

Ae kosit girenji panmilih aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi paŋmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

6 Yaŋ aŋakwa miŋat amin morapyo da Piŋkop da nin yokwikon baŋ timit do aŋek pi asak uŋun koni.’”

7 Amin morapmi Jon da telagi pakbi soŋ yomjak do abinakwa yaŋ yoyigit, “Ji tuŋon amin emari ton dakon gwakni kabi. Piŋkop da butjap nandaŋek yokwi pakpak do yo yokwisi aŋ yomdisak. Piŋkop dakon butjap apdisak yaŋ namin da uŋun dakon but piso dayik da uŋun yap do pasal kwan?

8 Ji but tobi bamisi aŋek aŋpakjikon but tobi dakon bami aŋalon ani. Ji disi do ‘Nin Abraham dakon bakiŋni’ yaŋ dima yoni. Nak yaŋsi dayisat, Piŋkop da yaŋban on tip kabi da Abraham dakon bakiŋni tagi dagoni. Ji uŋun Abrahamon da altawit uŋun da yo madep dima asak. 9 Parenka kindap mibilon yipbi da toso. Kindap morap bami tagi dima toni uŋun mandaŋ kindapmon maba pigi sokdaŋ.”

10 Amin da Jon dakon gen uŋun nandaŋek yaŋ iyiwit, “Nin niaŋsi aneŋ?”

11 Yaŋba Jon da kobogi yaŋ yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori kaŋ, minini amin do kinda imjak. Ae japni taŋ iman aminyo kisi yaŋ gin asak.”

12 Yaŋ yaŋban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit uŋun da yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdet, nin niaŋsi aneŋ?”

13 Iyiŋba yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak uŋun da aripmon gin timitni. Ae saŋbeŋek di gat dima timitni.”

14 Ae emat amin diwari da yaŋ iyiwit, “Ae nin niaŋsi aneŋ?”

Iyiŋba yoyigit, “Ji amin yo yokwi aŋ yomiŋek top yoyiŋek moneŋni dima timitni. Topmon da gen pikon dima yopni. Pi aŋ dakon yumaŋ nogi timikgaŋ uŋun aripninon timikgamaŋ yaŋ nandaba mudosak.”

15 Amin da butni pidaŋban but morap aŋek yaŋ nandawit, “Jon uŋun Kristo bo?”

16 Yaŋ nandaŋakwa Jon da yaŋ yoyigit, “Nak pakbisi baŋ telagi pakbi soŋ damisat. Mani nak da manjikon abisak amin uŋun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgeŋ. Uŋun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat soŋ damdisak. 17 Uŋun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kiriŋni kisitnikon taŋakwan apdisak. Abiŋek bami kokwinik tamonikon yopmaŋek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini uŋudon sokdaŋ.” 18 Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do

yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tenenan yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minjatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanben anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi soningut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonjek bisit anakwan kundu wital kigit. ²² Wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: "Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak."

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit.

Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

Naum unun Esli dakon monji.

Esli unun Nagai dakon monji.

²⁶ Nagai unun Mat dakon monji.

Mat unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Semen dakon monji.

Semen unun Josek dakon monji.

Josek unun Joda dakon monji.

²⁷ Joda unun Joanan dakon monji.

Joanan unun Resa dakon monji.

Resa unun Serubabel dakon monji.

Serubabel unun Sealtiel dakon monji.

Sealtiel unun Neri dakon monji.

²⁸ Neri unun Melki dakon monji.

Melki unun Adi dakon monji.

Adi unun Kosam dakon monji.

Kosam unun Elmadam dakon monji.

Elmadam unun Er dakon monji.

²⁹ Er unun Josua dakon monji.

Josua unjun Eliesa dakon monji.
 Eliesa unjun Jorim dakon monji.
 Jorim unjun Matat dakon monji.
 Matat unjun Liwai dakon monji.
 30 Liwai unjun Simeon dakon monji.
 Simeon unjun Juda dakon monji.
 Juda unjun Josep dakon monji.
 Josep unjun Jonam dakon monji.
 Jonam unjun Eliakim dakon monji.
 31 Eliakim unjun Melea dakon monji.
 Melea unjun Mena dakon monji.
 Mena unjun Matata dakon monji.
 Matata unjun Natan dakon monji.
 Natan unjun Dewit dakon monji.
 32 Dewit unjun Jesi dakon monji.
 Jesi unjun Obet dakon monji.
 Obet unjun Boas dakon monji.
 Boas unjun Salmon dakon monji.
 Salmon unjun Nason dakon monji.
 33 Nason unjun Aminadap dakon monji.
 Aminadap unjun Atmin dakon monji.
 Atmin unjun Ani dakon monji.

Ani unjun Esron dakon monji.
 Esron unjun Peres dakon monji.
 Peres unjun Juda dakon monji.
 34 Juda unjun Jekop dakon monji.
 Jekop unjun Aisak dakon monji.
 Aisak unjun Abraham dakon monji.
 Abraham unjun Tera dakon monji.
 Tera unjun Nao dakon monji.
 35 Nao unjun Seruk dakon monji.
 Seruk unjun Reu dakon monji.
 Reu unjun Pelek dakon monji.
 Pelek unjun Ebe dakon monji.
 Ebe unjun Sela dakon monji.
 36 Sela unjun Kainan dakon monji.
 Kainan unjun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unjun Siem dakon monji.
 Siem unjun Noa dakon monji.
 Noa unjun Lamek dakon monji.
 37 Lamek unjun Metusela dakon monji.
 Metusela unjun Enok dakon monji.
 Enok unjun Jaret dakon monji.
 Jaret unjun Malalel dakon monji.

Malalel unun Kenan
dakon monji.

38 Kenan unun Enos dakon
monji.

Enos unun Set dakon
monji.

Set unun Adam dakon
monji.

Adam unun Pinjkop dakon
monji.

4

*Sunduk da Yesu anjkewalgit
(Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)*

1 Yesu Telagi Wup da
burikon tujanban Jodan
Pakbikon da tobil apgut.
Abinjakwan Telagi Wup da iyin
anjañ miktim amin da aripmi
dima egipmi timon anjkigit.

2 Kin unudon gildat 40 japmi
mini egek jap do madepsi
agit. Anjakwan Sunduk da
anjkewalgit. 3 Anjkewalek yan
iyigit, “Gak asi Pinjkop dakon
Monji egisalon yanbi tip on da
bret daganban.”

4 Yanban Yesu da yan iyigit,
“Pinjkop da papiakon gen yan
tosok:
‘Bret dagin amin egip egip
tagi dima yomjak.’”

5 Yan yanban Sunduk da
Yesu iyin anjañ ilen dubagisi
kindakon wigeke unudon gin
on miktimon miktim madep
madep morap kisi yoliban
pindakgit. 6 Anek yan iyigit,
“On miktim madep kisi kilani
aki do yan mudan gabo man
madep paki. On miktim
madep kisi nak dakon, do

amin kinda do im do nan-
daken kan tagi iben. 7 Gawak
nabi kan, on yo morap gak do
gamin mudoken.”

8 Yan yanban Yesu da iyigit,
“Pinjkop da papiakon gen yan
tosok:

‘Amin Tagi Pinjkopji unun
nan gin gawak iminek
oman anjinni.’”

9-11 Yan yanban Sunduk
da Yesu iyin anjañ Jerusalem
kokup papmon kigit. Kin
Telagi Yut Madep da kwenon
awigi yipmanek yan iyigit,
“Pinjkop da papiakon gen
kinda yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban
kilago tagisi ani. Ae
kandapgo tipmon
dima gitni yan do anelo
da gak kisit da kendak
abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi
Pinjkop dakon Monji kan, gak
amon mibilikon pan ma.”

12 Yanban Yesu da iyigit,
“Pinjkop da papiakon gen
kinda yan yosok:

‘Amin Tagi Pinjkopji dakon
tapmim kok do anek
dimasi anjkewaldo.’”

13 Sunduk da panjkewal
morap unun an mudanek
ae bisap kindakon don
anjkewalgen yan nandanek
Yesu yipman kigit.

**Yesu unun Galili
Provinskon kinjek
Wup da teban togon
pini wasagit
(Kilapmi 4.14–9.50)**

*Yesu unjun Galili Provin-
skon pini wasagit*

(Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

14 Yesu unjun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktimon kigit. Kinakwan minjat amin morapyo kokup teri teri egipgwit unjun da gen bini nandawit. 15 Bisapmi bisapmi Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yanj anjakwan amin kisi da anjisiwit.

*Nasaret amin da Yesu do
nandaba yokwi tok awit*

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

16 Yesu unjun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unjun kokupmon egek tagan teban tanek amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unjudej gin Sabat kindakon wigigit. Anjek Pinjkop dakon gen manjik do pidan akgit. 17 Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witaldak gen yan nan manjigit:

18 “Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sinjtoni, ae amin da pabin yopmanjan

amin unjun pulugan yopben do yabekgit.

19 Amin Tagi da minjat amin kabini yo tagisi anyomdisak dakon bisap kili abisak unjun dakon yan tenjenok aken do yabekgit.”

20 Yesu unjun gen manjin mudanek papia gironjgek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unjun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanjakwan yikgwit.

21 Anjakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjkop dakon gen manjiko nandayin unjun abisok dabiljikon bami ton asak.” 22 Yanjan amin gen yagit do nandaba tagisi anjakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianjonsi da gen galagisi on yosok?”

23 Yanja Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unjun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilib a.’ Unjun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanja nandagiman unjun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma? 24 Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman. 25 Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manjakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unjun

bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. ²⁶ Mani Pinjkop da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unjun do yabekban kigit. Sarepat unjun Saidon kokup da tetgin do tosok. ²⁷ Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani tonj amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unjun dagin kilek tagit.”

²⁸ Yanj yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanej ²⁹ pidanj Yesu yolba kokup da wanga pigigit. Kokup unjun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do anjkiwit. ³⁰ Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda kojni yolimgut
(Mk 1.21-28)

³¹ Yesu Nasaret kokup yipmanjek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unjudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyinj dekgit. ³² Yoyinj degakwan amin kinda man madepni tonj da gen njwaknjwarisi niyisak yanj nandawit.

³³ Kojni tonj amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unjun da madepsi yanj tidanej yanj yagit, ³⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak nibanj anjnim do nandisal?

Nin panjupbal ak do abil? Nak nandanj gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

³⁵ Mani Yesu da koñ tebai yanj iyigit, “Gak gen dima yanjek amin on yipmanj det!” Yanj iyinjakwan koñ unjun da amin ukwayikban manj amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unjun dima anjupbal anjek yipmanj kigit. ³⁶ Amin da unjun kanj wuripdagek notni yoyinj yoyinj anjek yawit, “Mao, nianj gen kinda yosok? Amin man madepni tonj ae tapmimni tonj da tilagon koñ gen tebai yoyinban geni nandanej pasal kwanj.” ³⁷ Yanj yanjakwa Yesu da pi agit dakon gen unjun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanjek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anjek giptimni kindapmi sogit. Yanj anjakwan Yesu da anj pulugosak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unjun minjat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unjun pasil imjak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminjakwan unjudon gin pidanej japni panjosit agit.

Yesu da amin panjmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anjakwan amin da notni sot mibili mibili awit unjun Yesukon panjopgwit. Panjopba Yesu da

kisitni kwenikon kalon kalon wutjinek panmilip agit. ⁴¹ Ae amin morapmi konni ton unun yol yomgut. Yolakwan kon da yan tidanek yawit, "Gak Pin kop dakon Monji." Yesu unun Kristo yan nandan imgwit, do Yesu da kon gen dimasi yoni do kirinjik yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgwit

(Mk 1.35-39)

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anakwan amin da wusin analon anek dima yopman kisak do nandanek abidok do awit. ⁴³ Mani yan yoyigit, "Nak Pin kop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tentenoken. Nak Pin kop da unun pi aben dosi yabekgit." ⁴⁴ Yan yanek Judia miktimon muwut muwut yut tan anan kiwit unudon agek Pin kop gen yoyigit.

5

Yesu da wasanek pan detni timikgit

(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

¹ Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi Idap ilenikon agek Pin kop dakon gen yanakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok anawasinek nandawit. ² Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unun tap kilap simil simil amin da yopba

tanakwal tap kilap simil simil yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unun bot kindakon milkan wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigek Saimon yan iyigit, "Bot imindilbi timisok di pakbikon kwan." Yan iyinek Yesu boron yigek amin yoyin dekgit. ⁴ Yoyin dek mudanek Saimon yan iyigit, "Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simil do yik yopba pigini."

⁵ Yanban Saimon da iyigit, "Amin tagi, nin kalbi tap kilap simil do pi madep anek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek yik yum yopno pigini." ⁶ Yoyigit unuden anakwa tap kilap morapmisi yigon pigituganek yik dagok do awit. ⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulugoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tujan jik tanek pakbi kagawan pigik do agimal. ⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu nwanben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!"

Yanban Yesu da Saimon

yan iyigit, “Gak dima pasolbi. Abisok onda wasanejek gak amin timitdisal.”¹¹ Yan yanban bot bamotni ilikba ilenikon wigakwal yo morapni kisi yopmanjek Yesu yolgwit.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani ton kinda egipgut. Unun da Yesu kanjek njwakben an iminek miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

¹³ Yanban Yesu da kisitni amin unun kwenikon witjinek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanban unudon gin wuda tebani pasil iminjakwa kilek tagit. ¹⁴ Aban Yesu da yan iyigit, “Gak amin dimasi yoyinek kin mukwa sogok aminon giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.” ¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kin iren tagit. Anjakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni panmilip anjomjak do opgwit. ¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktin amin dima ekwan timon panji egek bisit pi agit.

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

¹⁷ Bisap kindakon Yesu amin yoyin degakwan Parisi amin ae gen teban yoyindet aminyo kisi panjobin yikgwit. Unun amin Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do sot amin panmilip agit. ¹⁸ Anjakwan amin kabi kinda da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman anan opgwit. Unun wayigon yipba pagakwan anan Yesu da akgiron awigik do awit. ¹⁹ Mani amin morapmi, do yutnon awigik do antidok awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek amin unun wayigon pagakwan napmon da abidanakwa amin morap da binapmon pigek Yesu da buronsi pigigit. ²⁰ Yesu da nandan gadatni pindagek yagit, “Not, diwarigo yopman gamisat.”

²¹ Yanban Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da iyi yan nandawit, “On namin amin kinda da Pinjkop kulabinek gen unun yosok? Diwari yopyop unun amin kinda da aripmi dimasi agagi. Unun Pinjkop kalon dagin asak.”

²² Yesu da nandak nandakni unun pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman?”

23 Diwari yopyop ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. 24 Mani Amin Dakon Monji on miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yesu yan yanek kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek yan iyigit, “Nak gayisat, gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” 25 Yanban unudon gin amin unun pidanek yalin potni timigek Pinjkop ankisinek yutnikon kigit. 26 Anakwan minjat amin morapyo unun kan wuripdagek Pinjkop ankisinek yawit, “Abisok yo njwakjwarisi altanban koman.”

Yesu da Liwai (Matyu) yanimgut

(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

27 Unun da kwenon Yesu yomakon pigest kin kanban takis timit timit yut kabenon takis timit timit amin kinda yikban kagit. Unun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit, “Abin nak nol.” 28 Yan iyanban Liwai pidan yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

29 Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap madepsi panjosit agit. Yan aban takis timit timit amin morapmi gat ae amin diwari gat kisi yigek jap nawit. 30 Anakwa Parisi amin gat ae gen teban yoyinjet amin Parisi da kabikon nani unun da Yesu dakon panjetni do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, “Ji jap pakbiyo takis

timit timit amin ae yokwi pakpak amin gat nido an?”

31 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagan wuda wamagon kwan. 32 Nak amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil ani do pigim.”

Pinjkop dogin nandanek jap kelek egip egip do yagit

(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

33 Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Jon dakon panjetni bisap morapmi Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi an. Ae Parisi amin nin dakon panjetnin kisi yan gin an. Mani gak dakon panjetgoni jap pakbiyo anek ekwan.”

34 Yanba Yesu da yoyigit, “Monji kinda minjat pasak bisapmon unun jap noknok bisap madep kinda, ae monji notni gat ekwan, do jap kelek tagi dima egipni. 35 Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.”

36 Yesu da tilak gen kinda gat yoyinek yagit, “Amin kinda da imal kalugi kinda pudan imal garan dagan kwi kindakon bupjak kan unun tagi dima. Yan asak kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal kalugi unun kalipmi gat arip dima. 37 Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak

kañ unun tagi dima. Yan asak kañ, wain da pukwa paptan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Ae meme gipyo kisi yokwi tokdisak.³⁸ Do wain kalugi meme gip kalugikon kolañ. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandanek yan yosok, 'Wain kalipmi unun tagisi.' ”

6

Sabat bisap dakon gen (Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi binap kindan nañ kigit. Kijakwan panjetni da wit bami di jimik kisit da misinjikba gipmi manakwa bami si nawit. ² Anakwa Parisi amin di da pindagek yawit, “Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmanek nido yan an?”

³ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit unun di manjin nandan bo dima? ⁴ Dewit unun Pinjokop da yutnon wigi bret Pinjokop do parekbi unun timikgit. Bret unun mukwa sogok amin dagin tagi noknogi. Mani Dewit da nanek amin kabini kisi do yomgut.” ⁵ Yesu da sigin yan yoyigit, “Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi.”

*Yesu da Sabat bisapmon
amin kindan anmilib agit
(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)*

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigek yoyindet agit. Unudon amin kisiri aminsi tetni girenjikbi kindan egipgut. ⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin panmilib aban kanek gen yan imnen yan do kan egipgwit. ⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek amin kisiri girenjikbi yan iyigit, “Gak pidan amin da inamon at.” Iyiban amin unun pidan akgit. ⁹ Pidan agakwan Yesu da yoyigit, “Ji nian nandan? Sabat bisap dakon gen teban unun anpak tagi bo yokwi anen do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si panupbal ano kimotni do yosok?” ¹⁰ Yesu da amin morap kisi pindak anan ki mudanek yan iyigit, “Kisitgo aninjin a.” Iyiban yan gin anakwan kisiri kilek tagit. ¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da japmisi nandan iminek iyi gin yan nandat anek Yesu niansi an imno yan yawit.

*Yesu da yabekbini 12 kabi
timikgit*

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Unun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Pinjokop bisit iyigit. Bisit pi an egakwan wisa daganban ¹³ panjetni yan yoban apba 12 kabi manjigit. Manjinek yabekbi man yomgut.

14 Kında unun mani Saimon
(unun Yesu da Pita yan
iyigit).
Ae Saimon dakon padige An-
dru,
ae Jems,
Jon,
Pilip,
Batolomiu,
15 Matyu,
Tomas,
Alpius dakon monji Jems,
ae Saimon (unun Selot da
kabikon nani),
16 ae Jems dakon monji Judas,
ae Judas Iskariot (unun da
don Yesu uwal da
kisiron yipgut).

*Yesu da amin morapmi
panmilip agit*

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

17 Yesu unun amin kabi
timikban ilejon da miktin
kuldukiban kindakon
pukwa panjetni morapmi gat
kisi akgwit. Anakwa Judia
miktin dakon amin morapmi
gat, ae Jerusalem kokup pap-
mon amin gat, ae tap amin
Tair ae Saidon kokup da kap-
matjok egipgwit amin unun
gat kisi egipgwit. 18 Unun geni
nandakdo, ae sotni panmilip
asak do nandanek apgwit.
Konj da panupbal abi amin
unun Yesu da panmilip agit.
19 Sot amin panmilip agak
dakon tapmim Yesukon da
apgut, do amin morap kisitni
kwenikon igayik do awit. Yan
anjek kilek tawit.

*Yesu da yoni mini amin
kisik kisik ani do yagit*
(Mt 5.1-12)

20 Yesu da panjetni
pindagek yagit,
“Yoni mini amin ji kisik kisik
ekwan, nido ji Pinjkop
da Amin Kila Asak
unun da kagagwan
ekwan.

21 Abisok jap do an amin ji
kisik kisik ekwan. Don
jap nan tugokdan.
Abisok kunam takgan amin ji
kisik kisik ekwan. Don
jikgo yanjakdan.

22 Amin da dandaba ji Amin
Dakon Monji yolyol
amin yan dandanek
nandaba yokwi tok
andamdan. Ji unun gat
gadanek dima egipni
do dayinek yanba
yokwi tok an daminek
man yokwisi damdan.
Yo morap unun altan
damdan, mani ji kisik
kisik ani.

23 Unun bisapmon ji butji
tagisi tanakwan kisik
kisik anek wigi mok
ani.

Nandani. Kobogi do tomni
wukwisi Kwen Kokupmon
tan damisak. Kalip babini da
kombi amin do yo yokwi yan
gin anyomgwit.

24 “Mani yoni morapmi
amin, awa! Ji yo tagisi wagil
timikgan. Don butji panjeban
ak do yo di dima timitdan.

25 “Abisok jap nanek butji
papon amin, awa! Don jap
do akdan.

“Abisok jikgo yanjan amin,
awa! Don kunam tagakwa
dabil pakbisi mokdan.

26 “Amin da man madep damañ amin, awa! Kalip babikji da kombi amin top-topmi do yañ gin añ yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak tañ yomnenj

(Mt 5.38-48)

27 Yesu da sanbenjek yañ yagit, “Geno nandan amin yañ dayisat, ji uwalji do but dasi galak tañ yomni. Ae nandaba yokwi tok añ damañ amin do anpak tagi anyomni. 28 Ae jobit timitni do dayañ amin, unun Pinƙop da pañpulusak do bisit iyini. Ae yokwi añ damañ amin do bisit ani. 29 Amin kinda da mogim kulbak gikban kañ, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalگو gwayenban kañ, yum kañaki paba pigikgo kisi abidosak. 30 Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kañ yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidan ankisak kañ, antobil gamjak do tebai dima iyiki. 31 Amin da anpak niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni.

32 “Amin butdasi galak tañ damañ bañgin butdasi galak tañ yomni kañ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unun kisi amin butdasi galak tañ yomañ bañ butdasi galak tañ yomañ. 33 Ae anpak tagi andamañ amin bañgin anpak tagi anyomni kañ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da anpak unun kisi añ. 34 Ae unun amin goman

tagi sopjak yañ nandan teban tañek amin kinda do yo imni kañ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unun kisisi sopdan yañ nandanek notni do yo yomañ. 35 Mani ji uwalji do but dasi galak tañ yominek anpak tagisi añ yomni. Anek amin do yo yominek sopni do dima yoyini. Pinƙop da yokwi pakpak ya yañ dima iyañ amin unun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anpak tagisi ani kañ, Pinƙop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminakan monjinisi egipdan. 36 Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yañ gin amin do bupmi nandani.”

Amin dakon anpak dima kokwinitni

(Mt 7.1-5)

37 Yesu da sanbenjek yañ yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni kañ, Pinƙop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba unun do kobogi timitni do dima yoyini kañ, Pinƙop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopmañ yomni kañ, Pinƙop da ji dakon diwarisi yañ gin yopmañ damdisak. 38 Ji amin do yo yomni kañ, Pinƙop da ji do yo damdisak. Unun da yo morapmisi daminakan tugok tugogisi egipdan. Tilak niansi yomni unun da tilak yañ gin timitdan.”

39 Yesu da tilak gen kinda yañ yoyigit, “Dabili mini

kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kan kisi bamot gapmagwan mokdamal. ⁴⁰ Papiia yut minjat monjiyo yoyinjetni dima yapmanjan. Mani papiia yut tagisi wigi mudanek don yoyinjetni yombem an. ⁴¹ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴² Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun dima kanek nianon da notgo 'Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat' yan iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanjakwan tagi paki."

Kindap yokwi da bami yokwi potdan

(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanbenek yagit, "Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami ban pindagek kindap yokwi bo tagi yan pindak nandanjo an. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonon kin dima dekgan. Ae wain sop kindap yokwi keli tonon kin dima pan. ⁴⁵ Amin kilegi unun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon ton, do anpak kilegisi asak. Anjakwan amin yokwi unun nandak nandak yokwi butnikon ton, do anpak yokwi asak. Nandak

nandak nian amin butgwan ton, unun gen kagakon da ton."

Yut bamori dakon tilak gen (Mt 7.24-27)

⁴⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji nido nak Amin Tagi yan nayinjek geno dima guramikgan? ⁴⁷ Nagon obinjek geno nandanek guramikgan amin unun dakon tilak kinda doliken. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktimgwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut unun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidan tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandanek dima guramikdak amin unun amin kinda yombem. Unun yutni teban tokni mini isal miktim kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unun tidanban unudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit."

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anmilip agit

(Mt 8.5-13)

¹ Yesu gen unun amin yoyin mudanek Kapaneam kokupmon pigigit. ² Unun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unun dakon oman amini si galak tan imgut unun sot madep anek kimotdosi agit. ³ Anjakwan

unjun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kinj Yesu da abin oman amini anmilib asak do iyiwit. ⁴ Anjek Yesu da anpulgusak do madepsi yan iyiwit, "Unjun amin tagisi, do geni nandanek kinj oman monjini anpulgoki. ⁵ Unjun amin da Juda amin nin do galak tan nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin ningut."

⁶ Yan iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kinj yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yan iyiwit, "Mibiltok amin da gak do yan yosok, 'Amin Tagi, pi madep dima gaben. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki unjun da tagi dima asak. ⁷ Yando, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanaki tagi kilek tosak. ⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da unjun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda "Ki!" yan iyiko kisak. Ae kinda "Ap!" yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda "Pi on aki!" yan iyiko pi asak.'"

⁹ Yesu gen unjun nandanek nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bujon yolgwit yan yoyigit, "Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim." ¹⁰ Yan yanban amin

yabekgit unjun tobil yutnon wigis oman monji unjun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unjudon kinjakwan panjetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kinj unjun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anjek amin da amin kimakbi kinda waman anjan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unjun dakon menji unjun sakwabat egakwan monji kalonisi da kimakgit. Unjun kokup madep dakon amin morapmisi unjun sakwabat gat kisi pinba pindakgit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unjun kanek bupmisi nandan iminek yan iyigit, "Gak kuanam dima takgi."

¹⁴ Yan yanek kinj bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramikgwit amin unjun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, "Monji gimoni pidoki do gayisat!" ¹⁵ Yan iyinban amin kimakbi unjun pidan yigek wasanek gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pinjop anjkinjek yan yawit, "Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon al-tanban koman. Pinjop da minat amin kabiyoni Israel panpulgok do abik." ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unjun dakon

gen bin da madepsi ireŋ tanek Judia miŋtim kisi aripmi agit, ae miŋtim diwarikon kisi kigit.

Jon da paŋdetni bamori Yesu do yabekgit

(Mt 11.2-19)

18 Jon dakon paŋdetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. 19 Iyinja paŋdetni bamori yaŋ yoban opbal Amin Tagi yaŋ iyinjil do yabekgit, “Gak Piŋkop da amin yabet do yagit uŋun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom aneŋ?”

20 Amin bamot uŋun kiŋ Yesu altaŋ imineŋ yaŋ iyigimal, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yaŋ gayik do anek nit yabekban abamak, ‘Gak Piŋkop da amin yabet do yagit uŋun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom aneŋ?’” 21 Uŋun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili taŋ yomgwit uŋun paŋmilib anek koŋni taŋ yomgwit uŋun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

22 Do gen kobogi yaŋ yoyigit, “Jil kiŋ abisok yo pindak nandanjo amal uŋun do Jon iyinjil. Dabilni mini amin siŋtoŋ, ae kandapmi alek taŋbi amin kosit akwaŋ, ae wuda tebani toŋ amin uŋun kilek toŋ, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan. 23 Amin kinda nak

nandanek nandan gadatni dima witald kisak uŋun amin kisik kisigi toŋ egisak.”

24 Amin bamot Jon da yabekgit uŋun tobiŋ kiŋakwal, Yesu da miŋat amin kabi madep Jon do yaŋ yoyigit, “Ji miŋtim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayiŋ aban kok do kiwit? 25 Dima kaŋ, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi baŋgin pagit uŋun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi paŋek giptim dakon yoni tagi tagi daŋin taŋ yomaŋ amin uŋun kila amin madep da yutnon gin ekwaŋ. 26 Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Uŋun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapmaŋ mudosok. 27 Uŋun amin do Piŋkop da papiakon gen yaŋ mandabi: ‘Nandani, geno yaŋ tenŋosak do amin kinda yabekgo uŋun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anjoman asak.’

28 Nak yaŋsi dayisat, amin morap miŋtimon altoŋ uŋun Jon da yapmaŋ mudosok. Mani amin morap Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan piŋbisi ekwaŋ uŋun da Jon yapmaŋgaŋ.”

29 (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili soŋ yomgut, do gen uŋun nandanek yaŋ yawit, “Piŋkop dakon anpak uŋun kilegisi.” 30 Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili

nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pin kop da kosit kilegi yolik do agit unun manji imgwit.)

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ni tilak gen kinda nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisosak? Unun nianjen amin di da ekwan?” ³² Unun minjat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon: ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandane k unam tat do dima nandayin.’”

³³ Yesu da sigin yan yagit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abinek bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anjakwan, ‘Konni kinda tan imisak’ ji da gen unun yawit. ³⁴ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anjakwan kanek ji da yan yon, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ ³⁵ Ji da gen unun yon, mani Pin kop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

Minjat kinda da pakbi kibani tagisi nan Yesu son imgut

³⁶ Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obin jap nosak do yan iban yutnikon obin jap tamokon yiggit. ³⁷ Unun kokupmon yokwi pakpak

minjat kinda egipgut. Unun minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yan amin da yanba nandane pakbi kibani tagisi kinami kinda abidane yutnon wigigit. Tibiri unun tipnan wasanbi. ³⁸ Wigi Yesu da manjikon kandapnikon panji agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon man guktanba busun dangwani ban ikdigagit. Yan anek kandapmikon mandanane pakbi kibani tagisi nan son imgut.

³⁹ Yan anjakwan Parisi amin unun Yesu yan imgut iy burikon da yan nandagit, “On amin asi kombi amin kinda tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kinda yan nandaban.”

⁴⁰ Yan nandane kwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kinda gayiko.”

Yanban iyigit, “Yoyin det, kili nayi.”

⁴¹ Yanban Yesu da iyigit, “Amin bamori unun amin kindakon gomani ton. Kinda dakon gomani unun monen 500 danari, ae kinda dakon gomani unun monen 50 danari. ⁴² Unun amin bamot gomani sopjil dakon monen aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nian nandisal? Yan aban jit amin da unun amin do madepsi galak tan imgut?”

⁴³ Yanban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sop-

jak do iyigit amin unun da, yan nandisat.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kokwin kilegisi anek yosol.”

⁴⁴ Yan yanek Yesu da tobil minat unun kanek Saimon yan iyigit, “On minat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoken do pakbi dima namil. Mani on minat da dabil pakbini nan kandapno suganek busun dangwani ban ikdigak. ⁴⁵ Nak dima mandan nal, mani yutgokon si wiron da wasanek minat on da kandapno mandan nak da sigin mandan nosok. ⁴⁶ Gak busunokon bit nelak dima tagal namil. Mani minat on da pakbi kibani tagisi kandapnokon son namik. ⁴⁷ Do yan gayisat, on minat dakon diwarini morapmi Pinokop da yopman iban nak do but dasi galagi madepsi nandan namisak. Mani diwarini tagapmisok tan iman amin Pinokop da diwarini yopman imjak kan, unun amin da nak do galagi madep dima nandan namjak.”

⁴⁸ Yan yanek Yesu da minat unun yan iyigit, “Nak da diwarigo yopman gamisat.”

⁴⁹ Yan iyanban amin kabi Yesu gat jap nanek yikgwit unun iyi gin yan yawit, “On nianen amin kinda da diwari yopyop asak?” ⁵⁰ Yan yanakwa Yesu da minat unun yan iyigit, “Nandan gadatgo do anek Pinokop da

gak yokwikon nan abidosok. Butgo yawori tanjakwan kiki.”

8

Minat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

¹ Unun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek Pinokop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit. ² Ae minat diwari Yesu da konni yol yomgut ae sotni panmilip agit unun kisi Yesu gat agipgwit. Kinda unun Maria. Maria unun Makdala kokupmon nani yan iyiwit. Kalip Yesu da konni 7 kabi yol imgut. ³ Ae Joana, Susana ae minat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana unun Kusa dakon minatni. Kusa unun Erot dakon yutni dakon kila amin kinda. Unun minat kabi yo kabini iyi dakon ban Yesu gat pandetni gat panpulugawit.

Jap yet tinjinok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmisi kokup morap tawiron da abin muwukgwit. Abin muwugakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁵ “Amin kinda unun jap yetni pigaga panji tinjinagit. Tinjinanjanakwan jap yet diwari kosiron manba amin da bamanakwa minam da abin si nawit. ⁶ Anakwa jap yet diwari tipmi ton timon mawit. Man kwawit, mani miktin pakbini mini, do

kibidanj pasilgwit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jonj keli tonj tingwan mawit. Unjun jonj keli tonj gat kisi kwanjek wutjinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim tagisikon manj kwawit. Unjun bami 100 tanj tanj awit.” Yesu da tilak gen unjun yanj mudanek yanj yagit, “Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyansi nandanek mibili nandanj pisoni.”

*Yesu nido tilak genon dagin
Pinjkop gen yagit*

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Panjetni da tilak gen unjun yagit dakon mibili do iyiwit. ¹⁰ Iyinjba yagit, “Pinjkop da ji banjin iyi dakon Amin Kila Agakni unjun dakon mibili pasili tonj unjun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandanj.

‘Do dabil sintanjek kokdanj, mani dima kanj nandanjo akdanj.

Ae gen nandakdanj, mani mibili dima nandaba pisokdanj.’”

*Jap yet tinjinok dakon tilak
gen dakon mibili*

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanbenek panjetni banjin yanj yoyigit, “Tilak gen dayit dakon mibili unjun yanj. Jap yet unjun Pinjkop dakon gen. ¹² Jap yet kosiron mawit, unjun amin Pinjkop gen nandanj dakon tilak. Amin nandanj gadat aba Pinjkop da yokwikon banj timitjak yanj do Sunduk da abinj butnikon

Pinjkop dakon gen gwayesak. ¹³ Ae jap yet tipmi tonj timon mawit, unjun amin da Pinjkop gen nandanj abidanek kisik kisik anj dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandanj gadat bisap pisipmisok anek panjkewal altanj yoba tepmisi Pinjkop manji iminj mudonj. ¹⁴ Ae jap yet jonj keli tonj bikbikgwan mawit, unjun amin Pinjkop dakon gen nandanek kinj miktimon egip egipni do nandaba kik anj unjun dakon tilak asak. Unjun monej gat ae on miktim dakon yo morap gat do galagi nandanakwa unjun da wutinj yominakwa bami dima tonj. ¹⁵ Mani jap yet miktim tagisikon mawit, unjun amin Pinjkop dakon gen nandanek tebaisi abidonj unjun dakon tilak. Unjun buri kilegisi tanjakwan tebai agek bami tagisi panjalon anj.”

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sanbenek yanj yagit, “Amin da lam kolen kwoba nanj dima wutinjinba tonj, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanjanj. Noman tamokon yopmanakwa amin da yutnon winjek tenjeni unjun konj. ¹⁷ Yo morap pasili tonj unjun don nomansi altanj mudokdanj. Ae yo morap wutinjinbi da tonj unjun noman tanj mudanakwa amin da pindak nandanjo akdanj.

18 “Ji kanj kimagek gen pakyansu nandani. Tanj yomanj amin unun Pinjkop da di gat sarjberj daban timitdanj. Mani minini amin unun tanj namanj yanj nandisak unun Pinjkop da gwayekdisak.”

Yesu dakon menji padik padikyo unun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

19 Unun bisapmon menji padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anjakwa amin di da Yesu yanj iyiwit, “Menjo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yonj.”

²¹ Yanjba yoyigit, “Amin Pinjkop dakon gen nandanek guramikganj unun menjo ae padik padiknoni.”

Yesu da yanjban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal
(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu panjetni gat bot kindakon wigek yanj yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” Yanj yanjban kiwit. ²³ Boron yigek kinjakwa Yesu dipmin pakgit. Anjakwan mirim madepsi kinda pakbi idapmon obinjakwan boron pakbi pigi tujanakwa pasil do awit. ²⁴ Anjakwa panjetni da kinj Yesu anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin pasildamanj!”

Iyinba pidanjanj pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anjakwan pakbi yaworisi tagit. ²⁵ Anjakwan Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Nandanjanj gadatji dukon yipmanj?”

Yanjban panjetni si pasalgwit. Anjek wuripdagek notni yoyin yoyin anjek yawit, “On nianjan amin kinda da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da amin kinda dakon konjnyolimgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat panjetni gat Gerasa miktim tetgin kinj altawit. (Gerasa miktim unun teri kinda tanjakwan Galili miktim unun pakbi idap teri kinda tosok.)

²⁷ Yesu bot yipmanjek ilenjon winjakwan unun kokup papmon amin kinda da abinjanj altanjanj imgut. Unun amin konjnyolimgut. Bisap dubagisi molanjanj egipgut, ae yut kindakon dima egipgut. Amin kimakba panjki tip kinamngwan yopmanjanj miktimon gin egipgut.

²⁸ Unun amin da Yesu kanjek madepsi yanj tidanjanj Yesu da kandapmon manjanj pagek gen papmon da yanjanj yagit, “Yesu, gak Pinjkop Wikwisi dakon Monji, gak ninanjanj anjanmdisal? Bupmi nandanjanj nabi. Yo yokwi dimasi anjanj nabi!” ²⁹ Konjanj da amin unun yipmanjanj detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yanjanj tidanjanj gen unun yagit. Unun amin konjanj da bisap morapmi anjanjbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anjek nap teban tebaisi banjanj kisit kandapyoni panjetban awit. Mani nap teban unun panjaganjanj konjanj da iminjanj suganjanjwan miktim

amin dima ekwan timon kin kin agit.

³⁰ Yesu da yan iyigit, “Mango namin?” Iyiban konni morapmi tan ingwit, do “Amin Kabi Madep” yan iyigit. ³¹ Yesu da bupmi nandan yomjak do kon da bisit tebai yan iyiwit, “Nin gapma kidagi mini unjungwan piginej do dima niyiki.”

³² Bit kabi madep kinda kapmatjok ilejon egek jap nanek egipgwit. Kon unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyinba nandan yomgut. ³³ Anjakwan kon amin unun yipman degek win abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanek obandom nan pigi pakbi idapgwan pikek pakbi nan kimakgwit.

³⁴ Anakwa bit kila amin yo unun pindagek timtim yanek kin kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anan kiwit unun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anakwa amin da yo nianensi kinda da altagit, unun kok do apgwit. Abin Yesu altan iminek amin unun konni kili yipman dekgwit kawit. Kanba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni ton da yikgit. Yan yikban kan pasalgwit. ³⁶ Anakwa yo dabil da kan nandanjo awit amin unun da kon da anupbal abi amin nianon da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit. ³⁷ Yoyinba Gerasa miktin dakon minjat amin morap kisi pasol pasol madepsi

nandanek Yesu unun yopman dek kisak do iyiwit. Iyiba boron wigek yopman kigit. ³⁸ Mani amin unun kon da yipman dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyiban Yesu da tobil kisak do yabegek yan iyigit, ³⁹ “Gak tobil yutgokon kinjek Pin kop da gak anpuluganek yo madepsi ak unun do amin yoyiki.” Yan iyiban amin unun tobil kin kokupni dakon amin morap Yesu da anpuluganek yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da minjatjok kinda kimakgit nan aban pidagit, ae minjat sotni ton kinda anjkilek agit

(Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kinda do kin altanakwan amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anek egipgwit. ⁴¹ Unun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Unun da Yesu da kandap mibilon man pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Unun monji mini, gwi kalonji kinda gin bilakni unun 12 da tilak, unun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinakwan amin madepsi, do gitni gitni anakwa kigit. ⁴³ Kinakwan minjat kinda unjungwan agipgit. Unun dagan mok anek yawini manakwa bilak 12 yan agit, mani amin kinda da aripmi

dima an̄kilek agagi. ⁴⁴ Un̄un miñat Yesu da manjikon kapmatjok abiñek Yesu dakon imal dubakni da ilenikon igayigit. An̄akwan un̄udon gin yawini pasil imgwit. ⁴⁵ An̄akwan Yesu da yagit, “Namin da igayin̄ namik?”

Yan̄ban amin morap nin dima dima yan̄akwa Pita da iyigit, “Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwan̄.”

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, “Amin kinda da igayin̄ namin̄akwan tapminno diwari kwan nandat.”

⁴⁷ Yan̄ban miñat un̄un aripmi dima pasilgen̄ yan̄ nandan̄ek nimm̄imik abin̄ Yesu da kandap mibilon man̄ pakgit. Man̄ pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit un̄un dakon yan̄kwok an̄ek yan̄ yagit, “Igayiko sotno un̄udon gin pasilak.”

⁴⁸ Yan̄ban Yesu da iyigit, “Gwano, nandan̄ gadatgo da gak an̄kilek ak. Butgo yawori tan̄akwan kiki.”

⁴⁹ Yesu gen un̄un yan̄akwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abin̄ek Jairus yan̄ iyigit, “Gwago kili kun̄wak, do yoyin̄det isal dogin̄ dima iyin̄bi kisak.”

⁵⁰ Yesu un̄un nandan̄ek Jairus yan̄ iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan̄ gadat gin an̄aki gwago kilek tosak.”

⁵¹ Yan̄ yan̄ek yutnikon kin̄ altan̄ek amin diwari dima

wigini do yoyin̄ek Pita, Jon, ae Jems gat, ae miñatjok dakon meni datniyo gat timikban yutnon wigiwit. ⁵² Un̄un yutnon amin morapmi da miñatjok do bupmi nandan̄ek kunam tagek iyon̄ iyon̄ yan̄ek egipgwit. An̄akwa Yesu da yoyigit, “Ji kunam yopgut. Dima kun̄wak, isal dipmin pokdok.”

⁵³ Yan̄ban miñatjok wagil kun̄wak yan̄ nandan̄ek jikgo yan̄jan̄ imgwit. ⁵⁴ Mani Yesu da miñatjok kisirikon abidan̄ek gen papmon da yagit, “Gwano, pida!”

⁵⁵ Yan̄ yan̄ban miñatjok un̄un dakon wupmi aeni tobil abin̄ pigakwan un̄udon gin pidagit. Pidan̄akwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban̄ meni datni da un̄un kan̄ek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, “Jil on yo noman tan̄ban komal un̄un do amin dimasi yoyin̄jil.”

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yan̄ yoban obin̄ muwukba sot amin pan̄milip agak, ae kon̄ kisisi yolni dakon pi ani do yan̄ mudan̄ yomgut.

² Yomin̄ek Pin̄kop da Aminon Kila Asak dakon gen yan̄ tenten̄oni, ae sot aminyo pan̄milip ani yan̄ do yabekgit.

³ An̄ek yan̄ yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win̄ kirin̄, ae yik, ae bret,

ae monej, ae paba pigik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kan, unjudon gin egek kokup unjun yipman kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kan, kokup pap unjun yipman det do kandapjikon kimbaban tegon unjun tidanba kini. Yan aba amin da yokwi anjapno unjun do anek kwan yan nandani.” ⁶ Yan yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenjek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namin amin kindan yansi nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanek Jon kimoron da aeni pidagit yan yawit, do Erot but morap agit. ⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unjun kindan da kimoron da pidak” yan yawit. ⁹ Mani Erot da yan yagit, “Jon dakon tegi kili mandan dagagam. Mani abisok namin amin kindan dasi yo madepsi anjakwan gen bini nayinba nandisat?” Yan yanek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do japyomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinja Yesu da timikban iyi gin kokup kindan mani Betsaida unjudon kiwit. ¹¹ Anakwa

minjat amin kabi madepsi unjun Yesu unjudon kisak yan kan nandanjo anek bunjon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandan yominjek Pinjokop da Aminon Kila Asak unjun do yoyinjek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obin Yesu yan iyiwit, “Kokup amini minikon ekwanman, do yoyinbi minjat amin morapyo kinjek kokup monin monin ae timi digwan kin jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin jannin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kin on minjat amin morap do jap monej ban si yumnej do nandisal?” ¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanba Yesu da pandetni yan yoyigit, “Amin 50 50 yan panmuwuk yopba yik yik ani.” ¹⁵ Yan yanban pandetni da yan gin aba amin kisi yik mudawit. ¹⁶ Yigakwa Yesu da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sintanjek gisamikgit. Anek bret gat ae tap kilap gat pandaganek pandetni do yominjakwan amin do kokwinik yomgwit. ¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unjun pandetni da similba yigi 12 yansi tugawit.

*Pita da Yesu dakon mibili
yanj tenjenagit*

(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

18 Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unjun bisapmon panjetni kisi unjudon egipgwit. Egi yanj yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yanj yonj?”

19 Yoyinban yanj iyiwit, “Dida Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yanj yonj, ae di da Elaija yanj yonj, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yanj yonj.”

20 Yanba yanj yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yanj yonj?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop da yabekban apgul.”

*Yesu kimagek pidosak do
yagit*

(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

21 Yanj yanban Yesu da iyi Kristo egisak unjun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yansop anyomgut.

22 Anjek yanj yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tanj iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unjun da manji iminjek anjakba kimotdisak. Anjakwa gildat kapbi anjakwan pidokdisak.”

23 Yanj yanjek amin kisi yanj yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kanj, iyi dakon galaktok manji yominjek tilak

kindapni gildari gildari guramigek nak noljak. 24 Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanjek pi madep asak kanj, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanjek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kanj, unjun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. 25 Amin kinda miktim dakon yo morap panjek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kanj, unjun yo morap da aripmi dima anpulugokdanj. 26 Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kanj, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi anjelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unjun amin do mayagi yanj gin nandan imdisak. 27 Nak asisi dayisat, ji on akganj kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdanj.”

*Yesu dakon giptim kulabik
agit*

(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)

28 Yesu unjun gen yanjek egi gildat 8 yanj da tilak mudanjakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban ilerj kindakon bisit pi ak do wigiwit. 29 Wigek Yesu bisit pi anjakwan tomno dabilni kulabik anjek imalni mal dakon tenjenj yombem agit. 30-31 Yanj aban kanjakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanbal Yesu gat gen yanj

nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipman detjak unun dakon gen yawit. ³² Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidan Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. ³³ Amin bamot Yesu yipman det do anjakwal Pita da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, nin idon tagisi ekwaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen." (Pita gen unun nan yosot yan unun dima nandanek yum yagit.)

³⁴ Pita gen sigin yanjakwan gikwem da pin ilimik yomanjakwan pasalgwit. ³⁵ Gikwem kagagwan da gen kinda yan altagit, "On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani."

³⁶ Yan mudanakwan Yesu nanjin kawit. Yo ilejon altanba pindakgwit unun iyi dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

Yesu da monji kinda kojni yolimgut

(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)

³⁷ Wisa dagok do Yesu gat panjetni gat ilej yipman pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. ³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yan tidanek anpulugosak do yan iyigit, "Yoyinet, monjino

kalonji kindagin. Do kin koki do nandisat. ³⁹ Bisap morapmi kon kinda da burigwan pigakwan unudon gin madepsi yan tidosok. Anjek tebai anupbal anjakwan nimmigakwan tarak da gen kaganikon wun tugon. Giptimi obisi anupbal anjek bisap kalon kalon gin yipman dekdak. ⁴⁰ Panjetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit."

⁴¹ Yan yanban Yesu da yagit, "Nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monjigo idon anop."

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinjakwan kon da monji unun ukwayikban miktimon man pagek nimmikgit. Mani Yesu da kon tebaisi iyinek monji unun anmilip aban kilek tanban datni do antobil imgut. ⁴³ Yan aban amin da Pinjkop dakon tapmim madepsi kanek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak do yanban kosit bamot agit

(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njwanjwarisi anakwa, Yesu da panjetni yan yoyigit, ⁴⁴ "Gen dayikdisat unun pakyanji nandani. Amin Dakon Monji amin da kision yipdan." ⁴⁵ Mani panjetni gen unun dakon mibili pasili tan yongut, do dima nandaba pisagit. Ae gen

uŋun dakon mibili nandak do aŋek iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?

(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

⁴⁶ Bisap kindakon Yesu dakon paŋdetni namin da mibiltok aminin egisak yaŋ do gen emat kinda awit.

⁴⁷ Aŋakwa Yesu da paŋdetni dakon but pindak nandanjo aŋek amin moniŋ kinda iyi akgiron aŋobiŋ yipban akgit.

⁴⁸ Yipban agakwan paŋdetni yaŋ yoyigit, “Amin kinda nak do nandanek on amin moniŋ but dasi abidosok, uŋun nak naŋ but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, uŋun Dat nak yabekban pigim uŋun naŋ but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da piŋbisi egi damjak kaŋ, uŋun da mibiltok aminji asak.”

Uwal dima aŋdamjak amin uŋun notji

(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanek yaŋ yagit, “Amin Tagi, nin kaŋapno amin kinda da gak da manon koŋ yolban kamaŋ. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yaŋsop aŋimimaŋ.”

⁵⁰ Mani Yesu da iyigit, “Yaŋsop dima aŋimni. Amin kinda uwal dima aŋdamjak kaŋ uŋun notji.”

Yesu gat paŋdetni gat Jerusalem kiwit

(Kilapmi 9.51–19.28)

Samaria amin da Yesu not dima aŋ imgwit

⁵¹ Piŋkop da Yesu abidan aŋaŋ Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Aŋakwan Yesu uŋun Jerusalem kiken yaŋsi nandaban teban tagit.

⁵² Aŋek amin di yabekban uŋun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo paŋnoman ani do kiwit.

⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikdisak yaŋ nandawit, do uŋun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ Jems gat Jon gat da uŋun pindagek Yesu yaŋ iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da piŋ soŋba mini ani do tagi nandisal?”

⁵⁵ Yaŋbal Yesu da tobiŋ tebaisi yaŋ yoyigit, “Dima yogogisi yomal!” ⁵⁶ Yaŋ yoyiŋban ae kokup ŋwakŋwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kiŋakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi uŋun nak gol awilgen gin.”

⁵⁸ Yaŋban Yesu da iyigit, “Jon piŋan uŋun miŋtingwan yutni toŋ. Ae minam kwen akwan uŋun yutni toŋ. Mani Amin Dakon Monji uŋun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yaŋ iyinek ae amin kinda yaŋ iyigit, “Abiŋ nak nol.”

Mani amin uŋun da yaŋ iyigit, “Amin Tagi, nandan

naminaki kin datno wayik yipmanek don abin golben.”

⁶⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Mani gak kin Pin kop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yan tenjenjoki.”

⁶¹ Yan yanban ae amin kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan naminaki kin gwakno galok gen yoyinek don abin golgen.”

⁶² Yanban iyigit, “Sapa nan miktin pudanek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egipmi.”

10

Pañdetni morapmi Pin kop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unudon mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² Anek yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin pañalon an yopban pinikon kini.

³ “Ji kinjek yan nandani: Ji sipsip monin ban yan jon pinan da bikbigon yabekdat.

⁴ Monen simil kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek

kini. Anek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yan dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’

⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kan, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kan, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak. ⁷ Yut wigini unudon gin yik egiyo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikgan. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not an daminek jap daba kan unun si noni. ⁹ Anek amin sotni ton pañmilip anek yan yoyini, ‘Pin kop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima an daba kan, unun kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini, ¹¹ ‘Kokupji dakon kimbaban kandapninon tegon, unun tidono kinakwa diwarisi tan daman yan si nandani. Anek yan si nandani, Pin kop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹² Yan si dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigi tagapmi pakdan. Mani kokup unuden amin kobogi do jigi madepsi pakdan.”

But tobil dima an amin unun bupmisi

(Mt 11.20-24)

13 Yesu da sanbenek yan yagit, “Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam.

14 Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan. 15 Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdaman yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan.”

16 Yesu da panjetni sanbenek yan yoyigit, “Ji dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak nan manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak.”

Panjet 72 aeni tobil apgwit

17 Panjet 72 unun kisik kisigon da tobil abinek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak dakon man yanapno kon da genin guramikgan!”

18 Yan yanba yoyigit, “Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yan manban kagim. 19 Nandani. Nak ji da tunon amin emari ton gat ae skopion gat bamoni, ae uwal

dakon tapmim kisisi pabin yopni do yan mudan damisat. Yo kinda da ji aripmi dima panupbal asak. 20 Mani kon da genji guramikgan, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da ton, unun do nandanek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandanek Pinjkop anjisigit

(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

21 Unun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin moniji da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. Yan asal do gak anjisisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

22 “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unun amin dagin Datno nandan iman.”

23 Yan yanek Yesu tobil panjetni banjin yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandanjo an, unun pindakgan amin unun kisik kisik ekwan. 24 Nak yansi dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan

unjun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan unjun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulgagit

25 Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu ankwewal do anek yan iyigit, “Yoyindet, yo ninan anek egip egip dagok dagogi mini abidokej?”

26 Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban papiakon gen tosoq unjun manjinek nian kokwinikdal?”

27 Iyiban yagit,

“Ji Amin Tagi Pinjopji unjun but gat ae wup gat ae tapmingo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.

Ae gaga do but dasi nian galak tosol, unjudej gin amin do but dasi galak tan yobi.”

28 Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yanji anek egip egip abidokdisal.”

29 Mani unjun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

30 Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik

imalni gwayenek anakba pali kinakban yipman kiwit.

31 “Kinakwa mukwa sogok amin kinda unjun kosit nanjin pigigit. Pigi amin unjun kanek anpekwolek kosit ilej nan yapman kigit. 32 Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

33 “Mani Samaria amin kinda da unjun kositnan obin amin unjun kanek bupmi nandan imgut. 34 Bupmi nandan iminek giptimi anek anjupbal awit unjun wain gat ae bit nelak gat ban son iminek waman imgut. Yan anek amin unjun kendak anenak iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit. 35 Anek wisa dagok do silwa monej tabili bamori unjun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, ‘Kilani anaki on monej da aripmi dima anakwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.’ ”

36 Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, “Nian nandisal, unjun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anakgwit amin unjun do but dasi galak tan imgut?”

37 Yanban iyigit, “Bupmi nandan iminek anpulgagit amin unjun da.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kin anpak yan gin abi.”

Yesu unun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat panđetni gat kinjek kokup kindakon al-tawit. Unun kokupmon minjat kinda egipgut mani Mata. Unun da yanban Yesu unun yutnikon wigigit. ³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria unun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit. ⁴⁰ Mani Mata unun jap dakon oman do nandaba kik morapmi anjek obin Yesu iyigit, "Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak unun do dima nandisal? Iyinjbi obin nak anpuluganban."

⁴¹ Yanban Amin Tagi da Mata yan iyigit, "Mata, gak yo morapmi do nandaba kik anjek butgo yokwi tosok. ⁴² Mani gak yo kalonji kinda dogin nandaki kan tagi. Maria unun dogin nandisak, do tagi dima kirinjik iben."

11

*Bisit agak dakon gen
(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)*

¹ Bisap kindakon Yesu unun bisit pi anjek egipgut. Bisit aban mudanakwan panđetni kinda da yan iyigit, "Amin Tagi, Jon da panđetni bisit agak do yoyinj dekgit, yan gin niyinj dekgi."

² Yanban Yesu da yoyigit, "Bisit ani bisapmon yan yoni: 'Dat, gak dakon man telagi tosok.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi anjimanj amin dakon diwarini yopmanj yomamanj, do gak yan gin nin dakon diwarinin yopmanj nibi.

Panjkewalon dima nipbi.' "

⁵ Yan yanjek yoyigit, "Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kin yan iyisak, 'Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaben. ⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.'

⁷ "Yanban notni yutgwan da gen kobogi yan iyisak, 'Jigi dima nabi. Pidanjek aripmi dima gaben. Yoma benjan kili at, ae gwakno gat kili pak mudamanj.' ⁸ Nak yan dayisat, amin unun notni da bisit iyik unun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanakwan unun do kurak tanek yo nido wadanek yosok unun kisi imisak.

⁹ "Yando, nak yan dayisat: Ji Pinjkop bisit iyinba tagi damdisak, ae wisinjek bami kokdan, ae yoma domon tidanba witald damdisak. ¹⁰ Amin morap Pinjkop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witald yomisak.

¹¹ "Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayinban tunon amin emari tonj kinda tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kinda tagi imni? ¹³ Ji yokwi

pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman. Do yanji nandani. Ji bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da Telagi Wup tagi damjak.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

14 Yesu da amin kinda kon kinda da ankadim aban gen dima yagit, unun konni yol imgut. Yol iban amin kadim unun gen yanakwan amin da karba yo njwaknwarisi agit. 15 Mani amin di da yan yawit, “Kon dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon yoldak.” 16 Yanakwa amin diwari da Yesu ankewal do anek iyinba wasok tapmimi ton kinda anakwan, asi Pin kop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

17 Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, miktim unun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudan kinjek emat wamni kan, unun amin yut tagi dima egipdan. 18 Sunduk dakon amin kabini da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da kon Belsebul da tapmimon yoldat yan yon. 19 Mani nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin

kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini. 20 Mani Pin kop da iyi tapmim naminakwan kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

21 “Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timigek iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi ton. 22 Mani amin kinda unun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kinda da abisak. Abin anagek emat agak yo kabini timigek tapmim pagit unun gwayesak. Yan anek yo morapni kabo nanek kokwinik notni do yomisak.

23 “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal annama. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgama, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.”

Kon kinda aeni tobil abisak (Mt 12.43-45)

24 Yesu da sanbenek yan yagit, “Kon kinda da amin kinda yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ 25 Yan yanek kin kanban sibat sibat wiririgek yo morap pankosit abi pindakdak. 26 Yan kosok, do kin kon 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun

amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanjek wagil yokwisi egisak.”

Nianjen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ Yesu gen unun yanjakwan minat amin kabi madep kabigwan da minat kinda da pidan yan iyigit, “Menngo si analanjek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yanban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanjek amin Pin kop dakon gen nandanek guramikgan amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pin kop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yon. Mani kinda dima kokdan. Jona dakon tilak nan gin kokdan. ³⁰ Kalipsigwan Pin kop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Pin kopmon da abik da asak yan kawit. Unuden gin yo Amin Dakon Monjikon noman tan iba apmiap amin da kanek asi Pin kop da yabekban abik yan kokdan.

³¹ “Miktim saut tetgin dakon kila amin minat madep unun Solomon dakon nandan

kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdisak. ³² Niniwe amin Jona da Pin kop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdan.”

Giptim dakon tenteni

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

³³ Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolej pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tentenajakwan amin da win tenteni kon. ³⁴ Dabilgo unun giptingo dakon tenteni. Dabilgo tagisi kan, giptingo kalon tentenini ton. Mani dabilgo yokwi kan, giptingo pilin tuksi tosok. ³⁵ Yando, giptingo dakon tenteni unun pilin tuk asak yan do kan kimokgi. ³⁶ Giptingo kalon tentenini ton ae pilin tuk kinda dima tosok kan, giptingo lam dakon tenteni dakon

panjop pindakdal unjuden tenjtenjokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

³⁷ Yesu gen yan mu-
danakwan Parisi amin kind
da yutnikon kwan yigek jap
nonjil do iyigit. Iyiban Yesu
kin yutnikon wigi jap noknok
tamokon yikgit. ³⁸ Yigek
mibiltok kisiri dima suganjek
jap nanban Parisi amin unjun
da kanek dima agagi asak yan
nandagit. ³⁹ Aban Amin Tagi
da yan iyigit, “Parisi amin
ji kap idapyo dakon manji
banjin sugon. Mani kabo
gat ae anpak yokwi mibili
mibili gat unjun butjigwan
tugawit da ton. ⁴⁰ Ji nandan
kokwinji tagi mini! Pinjop
da manji ban gin dima, buri
gat kisi wasagit. ⁴¹ Ji bupmi
amin do but dasi galak tanjek
panpulugoni kan, ji amin
kilegisi.

⁴² “Mani Parisi amin, awa!
Ji jap tam galagisi pi kagasi
ton unjun pan kabi 10 kabi
yopmanjek unjun kabikon ban
kabi kindanan Pinjop do
paret an. Mani gen kokwin
kilegi agak gat, ae Pinjop do
but dasi galak tan imim unjun
ji dima an. Anpak kilegi unjun
gat ae paretyo kisi ani kan
tagisi.

⁴³ “Parisi amin, awa! Ji
muwut muwut yut madep-
mon tamo mibiltogi unjudon
yit do galagi nandan. Ae amin
da maket tamokon nandaba

wukwan daminek gildat tagi
yan dayini do galagi nandan.

⁴⁴ “Parisi amin, awa!
Ji amin kimakbi yopyop
tamo miktingwan tanakwa
amin da dima pindagek
kwenikon baman akwan ji
unjun yombem.”

⁴⁵ Gen teban mibili nandak
nandak amin kind da gen
unjun yanban nandanjek Yesu
yan iyigit, “Yoyinjet, Parisi
amin do gen unjun yanjek,
ninyo kisi pabin nipmandal.”

⁴⁶ Yanban Yesu da yagit,
“Gen teban mibili nandak
nandak amin jiyo kisi, awa! Ji
amin gen teban mibili mibili
jigisi guramitni do yoyan,
mani kisitjok kind yominej
panpuluganjek guramit do
dimasi nandan.

⁴⁷ “Awa! Ji kombi amin
dakon bumjot tamo wa-
son. Mani babikji da
dapba kimakgwit. ⁴⁸ Babikji
da kombi amin dapba
kimakgwit unjun dakon
bumjot tamoni ji da panjilim
an. Yan an unjun babiknin
da tagisi dapba kimakgwit
yan nandan dakon tilak asak.

⁴⁹ Unjun do anjek Pinjop da
nandan kokwini tagisikon
da yan yagit, ‘Nak da kombi
amino gat ae yabekbi kabino
gat unjun amin kabikon
yabetdisat. Yabekgo diwari
dapba kimotdan, ae diwari
yo yokwisi anyomdan.’ ⁵⁰ Yan
do anjek Pinjop da miktin
wasagiron da kombi amin
morap dapba kimakgwit
unjun dakon kobogi amin
abisok ekwan unjun da
timitdan. ⁵¹ Wasok wasok

do amin kilegi Abel anjagek ae amin diwari dapmanakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anjakba kimakgit unjun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwan unjun da timitdan.

⁵² “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witaldisi kili gwayewit. Disi unjungwan dima wigiwit. Anjek unjungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anjomgwit.”

⁵³ Yesu unjun yut egipgut yipman degakwan gen teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da Yesu do uwal an imanjek gen mibili mibili iyiwit. ⁵⁴ Anjewanlo sun kinda yanakwan gen pikon yipnen yanon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon anpak yokwi do kan kimotni
(Mt 10.26-27)

¹ Amin tausen morapmi da abinj muwugek gitni gitnisi anjek notni baman baman anjakwa Yesu da mibiltok panjetni ban kalip yan yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kan kimotni. Unjun jamba but aminsi ekwan. ² Yo morap gwiligwan ton unjun altan tentenan mudokdan. Ae yo morap pasili ton unjun amin da nandaba pisokdan. ³ Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unjun amin da tentenikon nandakdan.

Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unjun yut kwenon wigi gen papmon da yoyinj tentenokdan.”

Pinjkop dogin pasoldo
(Mt 10.28-31)

⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Not kabi, yanji dayisat. Amin da giptim dapba kimagakwa unjun da kwenon yo di aripmi dima akdan, do unjun do dima pasolni. ⁵ Mani namin amin dosi pasolni unjun do dayikdisat. Ji Pinjkop do pasolni. Pinjkop da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unjun dakon tapmim tan imisak. Asisi dayisat, ji Pinjkop dosi pasolni. ⁶ Minam moninj unjun yo moninjisok, 5 kabi dakon yuman nogi unjun moninj giman tabili bamorigin. Mani Pinjkop da minam moninjok unjun dakon kindasok dimasi injtan imgut. ⁷ Pinjkop da busun danjwanji nian da ton unjun kisisi nandan mudosok, do ji dima pasolni. Minam moninj moninj morapmi dakon yuman nogi unjun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unjun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima mayak tonej
(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak da yanji dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yan amin yoyisak kan, Amin Dakon Monji da Pinjkop dakon anjelo kabinikon unjun amin nak dakon amin kinda

yan yoyisak. ⁹ Mani amin kinda 'Nak Yesu dakon amin dima' yan amin yoyisak kan, nakyo kisi Pin kop dakon anelo kabinikon unun amin nak dakon amin dima yan yoyiken. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok ani amin unun Pin kop da diwarini yopman yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yanba yokwi tok ani amin unun Pin kop da diwarini dima yopman yomdisak.

¹¹ "Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da inamon pan ki depni bisapmon, disi kutnok do anek ni gen ban yoyinen yan nandanek nandaba kik dima ani. ¹² Unun bisapmonsini ni gen ban yoyini unun Telagi Wup da dayin detdisak."

Yoni morapmi amin kinda gulusun agit dakon tilak gen

¹³ Unun amin kabi madepgan da amin kinda da Yesu yan iyigit, "Yoyinet, peno iyinbi datnit da yo morap yopgut unun kokwinik diwari nak do namjak."

¹⁴ Yanban Yesu da iyigit, "Not, namn da jilon gen kokwin pi anek yo kabisil kokwinik daben do manjin nepgut?" ¹⁵ Yan yanek minjat aminyo yan yoyigit, "Ji kan kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi unun morapmisi

kan, unun da egip egip bamisi aripmi dima damdan."

¹⁶ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, "Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Anakwa amin unun iyi yan nandagit, 'Jap bami yopben dakon tamo kili tungan, do ae di gat yopben dakon tamo aripmi dima, do niansi aben?' ¹⁸ Yan nandanek yagit, 'Nak yansi aben; Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutjinek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopben. ¹⁹ Yan anek naga do yansi yoken, "Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiken dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipben.'"

²⁰ "Mani Pin kop da iyigit, 'Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do pan kosit agil unun amin da timitdan.'"

²¹ Yesu da gen unun yanek yan yagit, "Amin yoni morapmi pan muwut do pi anegek Pin kop do dima nandanek ekwan amin, unun aminon yo yansi altokdisak."

Yo morap do nandaba kik dima ani

(Mt 6.25-34)

²² Yan yanek Yesu da pan detni yan yoyigit, "Yansi dayisat, egip egipji do nandaba kik anek 'Jap dukon ban nonen' bo ae giptimji

do nandaba kik anek 'imal dukon ban paner' yan dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pinjkop da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi. ²⁵ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanbenba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. ²⁶ Yo monisok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik an?

²⁷ "Jaren oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmanan. Mani yan dayisat, jaren pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ²⁸ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pinjkop da si panlim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pinjkop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi tonji ban pan damdisak. ²⁹⁻³⁰ Pinjkop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon ban nonen

yan nandanek nandaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmanek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pi ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak."

Yo tagisi Kwen Kokup do panmuwutni

(Mt 6.19-21)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, "Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagawan egipni do tagisi nandisak. ³³ Ji yo morapji tan daman unun yopba amin da yuman noni. Yan aba monen timigek yoni mini amin do yomni. Anek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon panmuwuk yopba unudon tagisi tokdan. Unun tamokon toni kan, yo kabisi dima pasildan, ae kabo noknok da dima timitdan, ae yo monin da dima nokdan. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak."

Oman monji tagisi da tagap tanek ekwan

(Mt 24.42-44)

³⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji imalji panek lamji kolenek tagap tanek egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tanek amin tagini da minat pakpak dakon sonnogon da tobil apjak do jomjom anek ekwan ji yan gin tagap toni. Do ni bisapmon abin yoma domon tidosak ji yoma tepmi wital imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap

tanjek ekwan kan tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal panjek oman monji yoyinban jap tamokon pabin yigakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi unjun kalbi binap bo wisa dagokdosi abin pindakban tagap tanjek egipni kan tagisi.

³⁹ Ji yan nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yan nandagit tam, kila anakwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tanjek egipni. Dima apjak yan nandajakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal unjun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yanban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unjuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomiy yomiy asak. ⁴³ Oman monji unjun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁴ Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji iyanban yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani unjun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yan nandanjek

oman monji gat ae oman minjat gat dapmanjek jap pakbiyo madep anek pakbi tebanyo kisi nan but upbal asak kan, ⁴⁶ dima apdisak yan nandanjakwan amin tagini da but pisogi mini abin unjun oman monji tepmi pi iminek gen kirinjit amin kabi gat yopban egipdan.

⁴⁷ Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandanjek tagap tanjek galaktokni dima yoljak kan, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandanjek anpak yokwi si baljoni da aripmon asak kan, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgan amin unjun yo morapmi panjobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin unjun yo morapmi panjobil yomyomi.”

Yesu unjun pidok pidok nan abigit

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Nak miktimon kindap soker do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi. ⁵⁰ Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. ⁵¹ Nak amin da miktimon but yawot pani yan do pigim yan nandan, ma? Unjun dima. Yan dayisat, nak miktimon aminon pidok pidok panalon ak do pigim. ⁵² Abisok da wasanjek amin yuri kindakon amin 5 kabi

da pidan kinjek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan. ⁵³ Wasen kinjek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae menj da gwi gat pidok pidok akdamal, ae minjat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

Yo altawit dakon mibili dima nandawit
(Mt 16.2-3)

⁵⁴ Amin kabi madepsi yan yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menj wamanjak yan pindagek ‘Sikak mokdisak’ yan yanakwa asi sikak mosok. ⁵⁵ Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjawan ji da yan yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak. ⁵⁶ Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

Notgo gat genjil anjkilek anjil

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikan? ⁵⁸ Amin kinda da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anmilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak. ⁵⁹ Nak asisi gayisat,

gak dam tebanon sigin egaki wigu monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanjek don wanja kikdisal.”

13

But tobil dima ani amin wagil pasildan

¹ Yesu da gen unun yan mudanjawan amin diwari da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwari Pinjkop do mukwa sonakwa unun dapba kimakgwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. ² Unun do iyinba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimakgwit unun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unun do anek jigü unun pawit yan nandan? ³ Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, unun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yan gin kimotdan. ⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimakgwit do nandani. Unun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan? ⁵ Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

6 Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, "Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. 7 Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, 'Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?'

8 "Yanban pi kila amin da yan iyigit, 'Amin tagi, yum kanbi bilak kinda gat atjak. Anakwan mibilikon miktim wayigek yalik yopben. 9 Bilak kwenikon bami tosak kan tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.' "

Sabat bisapmon Yesu da minjat kinda anmilip agit

10 Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyin dekgit. 11 Unudon minjat kinda egipgut. Unun kon kinda da yigek abidanakwan sot anakwan bilak 18 agit. Manji gironjigit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. 12 Yesu da kanek iyinban opban yan iyigit, "Minjat, sotgo kili gepman dek kik." 13 Yan iyinek kisiri kwenikon wutinban unudon gin manji kilek tanakwa Pinjkop anjksigit.

14 Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unun do butjap nandagit. Butjap nandanek

minjat aminyo yan yoyigit, "Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Unun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani."

15 Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, "Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witald ilik panji yopba pakbi non, ma? 16 Minjat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?"

17 Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani minjat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit unun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

18 Yesu da sanbenek yan yagit, "Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun niansi? Yo ni gat tilak abo? 19 Unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anakwan mastat unun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni unudon awit."

Yis dakon tilak gen

(Mt 13.33)

20 Yesu da sanbenek yan yagit, "Pinjkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo? 21 Unun yis yombem. Minjat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak.

Yañ anjakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak moniñisok nan wigikdo
(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unun Jerusalem kokup papmon kik do anjek kokup pap ae kokup moniñ moniñ tawit unudon agek amin yoyiñ dekgit. ²³ Anjakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da amin kalon isok di bangin yok-wikon ban timitjak bo nian?”

Yanban Yesu da yoyigit, ²⁴ “Nak yansi dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak moniñ nan wigik do pi tebai ani. ²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma wital nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyin dekgil.’

²⁷ “Mani unun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan damisat. Ji dukon nani unun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

²⁸ “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanga kin mudokdan. Unun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan. ²⁹ Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pin kop da Amin Kila Asak kokupmon abin ek jap noknok tamo madepmon yitdan. ³⁰ Nandani, amin diwari abisok buñon ekwan, unun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unun don buñon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit
(Mt 23.37-39)

³¹ Unun bisapmon gin Parisi amin diwari da abin Yesu yan iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

³² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kin unun top amin yan iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa kon yolgen, ae sot amin panmilib aben. Ae pidan do pi aben do nandagin unun anwasip aben.’ ³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup nwan nwanikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidan do sigin kiken.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pin kop

da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup meni da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tan namgwit. ³⁵ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tanek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandaneke egi wigi ni bisapmon nak do 'Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak' yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan."

14

Yesu da giptimi paptanji amin kinda anmilip agit

¹ Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kinda da yutnon kigit. Anjakwan yipba kik anek kan yikgwit, ² nido Yesu da buron giptimi paptanji amin kinda yikgit. ³ Yesu da unun amin kanek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yan yoyigit, "Sabat bisapmon sot amin tagi panmilip anej bo dima? Gen teban da nian yosok?" ⁴ Mani gen kobogi kinda dima iyiwit. Yan anakwa Yesu da amin unun abidanek anmilip anek digo ki yan iyinban si kigit. ⁵ Kinakwan yan yoyigit, "Jikon da kinda dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo

dima?" ⁶ Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yan kawit.

Yesu da amin iyi do nandaba pini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kinda yan yoyigit, ⁸ "Amin kinda da minjat pakpak dakon sonogon yan gaban kiki kan, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unun amin madep kinda gak gwapmandak unun do manjikbi nan di yikbim. ⁹ Yan kan amin yan daban kiki unun da abin yan gayisak, 'On tamo on amin do imin.' Yan gayinban gak gaga do mayagisi nandaneke tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yitdisal. ¹⁰ Amin kinda da yan gaban kan, gak tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da 'Not, on tamo tagikon pawin yit' yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani ton kinda yan gandani. ¹¹ Amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pinjop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kinda iyi do nandaban pisak kan, Pinjop da mani awigikdisak."

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, "Gak jap noknok kinda asal kan, notgo, bo ae pego padik

padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin dibaŋ dima yaŋ yobi. Unun da kobogi do don yaŋ gamdaŋ. 13 Gak jap noknok kinda abi kaŋ, yoni mini amin, ae giptimi yokwi taŋbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin baŋgin yaŋ yobi. 14 Yaŋ abi kaŋ, gak kisik kisigi tonŋi egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pinŋkop da amin kilegi kimoron baŋ paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak.”

Jap noknok dakon tilak gen
(Mt 22.1-10)

15 Amin kinda jap nawitgwan da gen unun nandaŋek Yesu yaŋ iyigit, “Pinŋkop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdaŋ amin unun kisik kisik ekwan.”

16 Mani Yesu da yaŋ iyigit, “Amin kinda da jap madepsi kinda paŋkosit aŋek amin morapmi yaŋ yomgut. 17 Jap noknok bisapmon oman monjini kinda yabekban amin yaŋ yomgut unun yoyik do kigit. Kiŋ yaŋ yoyigit, ‘Yo morap kili paŋkosit abi, do ji tagi opni.’

18 “Mani amin kisisi dima op do yawit. Kinda da yaŋ yaŋgit, ‘Nak pi kinda kaluk yumit unun kiŋ kokeŋ. Do nandaŋ namaŋjaki dima opben.’

19 “Ae kinda da yaŋgit, ‘Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kiŋ paŋkilik pindatgeŋ. Do nandaŋ namaŋjaki dima opben.’

20 “Ae kinda da yaŋgit, ‘Nak miŋat kaluk pat, do aripmi dima opben.’

21 “Oman monjini tobi obin amin tagini amin yoyiŋban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyiŋban yut unun dakon ami unun da butjap nandaŋek oman monjini tebai yaŋ iyigit, ‘Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit moniŋon kiŋ, amin yoni mini, ae giptimi yokwi taŋbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unun timik paŋopbi.’

22 “Yaŋ iyinban oman monji da yaŋ gin aŋek yaŋ iyigit, ‘Amin tagi, yo abeŋ dosi nayil unun kili aŋmudat, mani tamo toŋ.’

23 “Iyiŋban amin tagi da oman monji yaŋ iyigit, ‘Gak kokup madep yipmaŋek kiŋ kosit madepmon bo ae pigaga da dam kidipmiŋ agek amin pindak tebai yoyiŋbi abin yikba yutno tugosak. 24 Nak yaŋsi dayisat, amin unun kalip yaŋ yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdaŋ.’”

Nandaŋ kimagek Yesu yoldo

(Mt 10.37-38)

25 Miŋat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yaŋ yoyigit, 26 “Amin kinda nak nol do nandisak kaŋ, meŋi datni, ae miŋatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima aŋjomjak kaŋ, unuden

amin nak dakon panjetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramigek dima noljak amin panjetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kañ, mibiltok yigek moneñni manjisak. Añek yut tagi añ mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yan dima añek yut gwak manjek yo diwari do wadanej yut dima añ mudosok kañ, amin morap koni unun kisi jigilak yanek yanjan imdan. ³⁰ Añek yan yokdan, 'On amin yutni añ diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.'

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kañ, mibiltok nandan kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yan do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yan nandisak kañ, uwalni kapmat dima abinakwa amin kabi kinda yabekban kin emat dima wamni do gen yoyin panjawot añ. ³³ Jiyo yan gin yo morapji dima yopman mudoni kañ, panjetnoni tagi dima egipni."

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, "Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kañ, niansi anek galagini ankaluk anen? ³⁵ Tap

unun miktim aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwan. Mirakni ton amin da gen on pakyanji nandanek mibili nandan pisoni."

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen

(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit. ² Añakwa Parisi amin gat gen teban yoyin det amin gat da yanba yokwi tok anek yan yawit, "On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap non."

³ Yan yanakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, ⁴ "Jikon da amin kinda sipsipni 100 ban kaloni da pasiljak kañ nian asak? Unun da sipsip 99 jon timon yopban egakwa kaloni pasildak unun wisinek don analon asak. ⁵ Wisin kañ abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikon guramik anan ⁶ yomanikon ankisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yan yoban obin muwukba yan yoyisak, 'Sipsipno pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.'"

⁷ Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but

tobil asak kanj, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yan gin akdan. Amin 99 unjun kilegi do but tobil agagi mini do unjun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unjun dakon kisik kisik unjun madepsi noman tosok.”

Monej kinda pasilgit dakon tilak gen

8 Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Minjat kinda da silwa monej tabili 10 kabi ban kalonj da yutnon man pasiljak kan unjun nian asak? Unjun da lamni kolejek yutni ikdiganek tebaisi wisinej don kosak. 9 Kan abidosok bisapmon but galak nandanek notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, ‘Monejno pasilak unjun kili wisin kat, do kisik kisik ano.’ ”

10 Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kan, Pinjkop dakon anelo da kisik kisik yan gin akdan.”

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

11 Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda egipgut unjun monji bamori. 12 Monji bujon nani da datni yan iyigit, ‘Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal unjun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.’ Yan yanban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

13 “Yoban bisap pisipmisok egek monji bujon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kin miktim kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek monejni nan mudagit. 14 Monejni nan mudanakwan unjun miktim amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji unjun wadak wadak madepsi agit. 15 Do kin unjun miktim dakon amin kindakon pi kinda abidagit. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kin bit jap yomgut. 16 Anek bit da birap gip nawit unjun pindak galak tanek unjun ban nanek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kinda da jap kinda dima imgut.

17 “Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, ‘Datno dakon oman monji morapni unjun japni aripmisi tan yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat. 18 Do yanji aben, nak tobil kin datno yan iyiken: ‘Dat, nak Pinjkop da injamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, 19 do bujon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unjuden kinda da tilak egipben.’ ”

20 Yan nandanek pidan datnikon kigit. Kinakwan datni dubagikon da monji kan bupmi nandan timtim yanek kin monji bedanek mandan nagit.

21 Yan aban monji da datni yan iyigit, ‘Dat, nak Pinjkop da

ijamon ae gagon yo yokwisi agim, do bunon monjino yan dima nayiki.'

22-24 Mani datni da oman monjini yan yoyigit, 'Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nan analon aman. Do ji tepmi kin paba pigik dubagi tagisi kinda anabin pan imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipman iminek kandap gwil kisi pan imni. Ae bulmakau monji nelagi ton kinda nan anapba anak son nanek kisik kisik ano.' Datni da yan yanakwan jap noknok anek kisik kisik awit.

25 Yan anek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obin ankapmat anek nandaban amin da kap kisik kisikyo awit. 26 Yan anakwa nandanek oman monji kinda yan iban apban iyigit, 'Unun niban an?'

27 Yan yanban iyigit, 'Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanek bulmakau monji nelagi ton anwak.'

28 Yan iyanban monji mibiltogi butjap nandanek yutnon wigik do kurak tagit. Yan anakwan datni da yomakon pinjek butni manakwan yutnon wigisak do iyigit. 29 Mani datni yan iyigit, 'Dat, gak yan nido asal? Nak oman monji isali kinda da yan bilak morapmi egek omango an egisat. Anek gengo bisap kindakon dima kirinjikgim. Notnoni gat kisik kisik anen do memesok kinda dimasi namgul. 30 Mani

monjigo on yo morapgo kosit minat gat egek yomin mudagit, unun da apban kanek bulmakau monji nelagi ton unun anwal.'

31 Yanban datni da yan iyigit, 'Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno unun gak dakon gin. 32 Mani padigigo kimoron da yan abik, ae pasilbikon nan analon aman, do nin but kwaktok nandanek kisik kisik tagisi aman.'

16

Kila amin kinda da goman panjilek asak dakon tilak gen

1 Yesu da panjetni yan yoyigit, "Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yan iyiwit, 'Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nan mudok angamisak.'

2 "Iyanba nandanek yo kila amini unun yan iban opban yan iyigit, 'Gak nian anaki gengo nandat? Gak kin yo morapno kili nian asal unun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi unun sanbenek dima akdisal.'

3 "Iyanban yo kila agak pi amini unun iyi yan nandagit, 'Amin tagino da pikon noldak, do nian aben? Amin kinda dakon oman monjini egek miktimni pudan iben dakon tapminno mini. Ae

amin monej do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopben bisapmon amin da but galagon da yan naba yutnikon kin kin aken do nian aben unun kili unun nandisat.'

⁵ Yan nandanek amin kalon kalon amin taginikon goman awit unun yan yoban apgwit. Mibiltok abin altagit amin yan iyigit, 'Gak amin taginokon goman nian da agil?'

⁶ "Iyiban yagit, 'Olip pakbi tibiri madep 100 da arip.'

"Yanban yan iyigit, 'Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yan manda.'

⁷ "Ae kinda abin altanban yan iyigit, 'Gak gomango nian da?'

"Iyiban yagit, 'Wit yigi 100 da arip.'

Yan iyiban yagit, 'On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yan manda.'

⁸ "Yan anakwan amin tagini da yo agit unun kanban amin nandan kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amini yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On miktim dakon amin kabi da nandan kokwin tagisi anek notni gat yuman gwayek pi an. Unun tenteni dakon amin kabi yapmanjan. ⁹ Nak da yan dayisat, on miktim dakon monej ban amin not anyomni. Yan ani kan, monenjo mudoni bisapmon

ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ "Amin kinda yo moninisisok kilani tagi asak kan, unun amin da yo madep kilani tagi asak. Ae amin kinda yo moninisisok kilani yokwi asak kan, unun amin yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yando, ji on miktim dakon monej kilani tagi dima ani kan, namin da nandan gadan daminek yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amin dakon yo kabi kilani tagi dima ani kan, namin da yo kabi disi do damjak?

¹³ "Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yan kan, kinda nanjin galak tan iminek kinda do nandaban yokwi tan imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjkop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Yesu da gen teban gat ae Pinjkop da Amin Kila Asak gat unun do yagit

¹⁴ Parisi amin monej do galagisi nandan, do Yesu da gen yagit unun nandanek yanba yokwi tok an imgwit. ¹⁵ Mani Yesu da yan yoyigit, "Ji amin da amin kilegisi yan dandani yan do pi madep an. Mani Pinjkop da butjigwan yo pasili ton unun pindak mudosok. Amin da yo tagisi

yanj yonj unj un Pinj kop da dabilon yo wagil injanisi.

¹⁶ “Gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat yanj tenjanba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasanjek Pinj kop dakon Amin Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yanj tenjanj. Anjakwa amin unjungwan pigik do pi tebaisi anj. ¹⁷ Miktim gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tanj mudokdanj.”

Yesu da minjat panjkwinid dakon gen yagit

(Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

¹⁸ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Amin kinda minjatni kwini kwan yipban kinakwan minjat kaluk pasak kanj, unj amin yumabi asak. Ae amin kinda minjat kinda kalip eni da kwini git unj pasak kanj, unj amin kisi yumabi asak.”

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yoni morapmi amin kinda egipgut, unj bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani tonj tagisi ae imalni gami banj panjek yoni aripmisi tanj iminjakwa yaworisi egipgut. ²⁰⁻²¹ Yanj egakwan unj da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus unj don pak egipgut. Lasarus yanj nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim monj unj

banj nokenj kanj tagisi yanj nandagit. Ae pinjan da abinj wudani asiwukgwit.

²² “Yoni mini amin egek kimakban anjelo da abidan anjki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin unj yo kisi kimakban wayikgwit. ²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandanek egipgut. Egek sinjanban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit. ²⁴ Pindagek yanj tidanjek yanj iyigit, ‘Abraham dat, bupmi nandanj nam. Lasarus iyinbi unj da pakbi jimjimjok di kisirikon yopmanj panjanj melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!’

²⁵ “Mani Abraham da yanj yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi banjin panjek egaki Lasarus unj yo kabini yokwi banjin panjek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanjakwan gak da tepmi madepsi nandisal. ²⁶ Ae unj gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yanj tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kikigi, ae unj don ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yanj yanjan yoni morapmi amin da gen tebaisi yanj iyigit, ‘Yanj kanj, dat, nandanj namanjek Lasarus

iyinbi datno da yutnon kin
 28 padik padikno 5 kabi
 ekwan unun nawa gen tebai
 yoyinban nandanek on tepmi
 kokupmon dima apni.'

29 "Mani Abraham da yan
 yagit, 'Moses gat ae kombi
 amin gat dakon gen do padik
 padikgo mirak yopmanek tagi
 nandani.'

30 "Yanban yoni morapmi
 amin da yagit, 'Abraham dat,
 unun aripmi dima. Mani
 amin kimakbi kinda da kin
 altan yomjak kan, padik
 padikno da but tobil tagi ani.'

31 "Yanban Abraham da yan
 iyigit, 'Moses gat ae kombi
 amin gat dakon gen dima
 nandani kan, amin kinda
 kimoron da pidanban kanek
 nandan gadat aripmi dima
 akdan.'

17

*Anpakyokwi da nandan ga-
 dat anupbal asak*

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae
 Mk 9.42)

1 Yesu da panjetni yan
 yoyigit, "Yokwi mibili mibili
 da abin amin panjewalba
 yokwi anek man mudokdan.
 Mani unun yokwi ani do
 dayikdan amin, awa! 2 Amin
 kinda da amin monin kinda
 yokwi asak do yabetjak kan,
 unun dakon kobogi yokwisi.
 Yabet dima anakwan amin da
 wit misinjit tip madep tegikon
 waman maba tap ilarigwan
 pige kimotjak kan unun da
 tagapmi. 3 Yan do, ji disi do
 kila tagisi ani.

"Notgo kinda yokwi aban
 kan, tebai iyinbi egip egipni
 anmilip asak. Ae but tobil
 aban kan, yokwini yipman
 ibi. 4 Unun gildaron gin kosiri
 7 kabi yokwi an gaminjak abin
 'But tobil at' yan gayisak kan,
 yokwini yipman imin imin
 abi."

Nandan gadat dakon gen

5 Yabekbi kabi da Amin Tagi
 yan iyiwit, "Nandan gadatnin
 anpap a."

6 Yanba Amin Tagi da
 yoyigit, "Ji dakon nandan
 gadatji unun mastat yet
 yombem moninisisok tan
 damjak kan, on kindap piligi
 tap kagagwan pigisak do
 iyinba genji tagi guramitjak."

Oman monji dakon gen

7 Ae Yesu da sanberjek
 yan yagit, "Oman monjisi
 kinda pigaga da bo sipsip
 kila asagon da apban 'Gak
 panabin yigek jap sot unun
 na' yan tagi iyini? Unun
 dimasi. 8 Amin tagi da oman
 monjini yan si iyisak, 'Gak
 tagap tanek jap son pilik nabi
 nan mudanapbo gak jap don
 noki.' 9 Oman monji pini gin
 asak, do amin tagini da ya
 yan aripmi dima iyigi. 10 Jiyo
 yan gin, Pin kop da oman
 morap ani do dayigit unun an
 mudanek yan gin yoni, 'Nin
 oman monji do, isal pinin gin
 aman.'

*Yesu da amin wuda tebani
 ton 10 kabi panmilip agit*

11 Yesu unun Jerusalem
 kik do anek provins bamot

Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kinjek kokup kindakon wigik do anjakwan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek ¹³ gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit. ¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kan tobil obinjek Pinjkop gen papmon da ankisigit. ¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminjek ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan? ¹⁸ Unun kisi tagi dima abinjek Pinjkop ankisini? On amin miktim njwaknwarikon nani dagin abik.” ¹⁹ Yan yoyinjek amin unun yan iyigit, “Gak pidanek ki. Nandan gadatgo do anek giptimngo kilek tak.”

*Pinjkop amin kila akdisak
(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)*

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pinjkop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba pisosak dakon tilak altanba dima

pindatdan. ²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek pandetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan. ²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi tentenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni. ²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panjakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan. ²⁷ Jap pakbiyo madep anek minjat pakpakyo kisi awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan winjek amin kisisi witjinban pasilgwit.

²⁸ “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit. ²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak. ³¹

Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yutgwan toni kañ, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yañ gin yutnon yo kabini timit do dimasi tobil kisak. ³² Lot dakon miñatnikon yo noman tañ ingwit unun do nandani! ³³ Amin kinda iyi dakon egip egip anjuktuk do nandisak kañ, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kañ, egip egipni kutnanban tañ imdisak.

³⁴ “Nak yañsi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Piñkop da kinda abidanek kinda yipdisak. ³⁵⁻³⁶ Miñat bamori bret sok do plaua wasanjakwal, kinda abidanek kinda yipdisak.”

³⁷ Panjetni da gen unun nandanek iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyiba yañ yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan ton, siñgin unudon gin muwukgañ.”

18

Bisit dima yipnen do sakwabat kindakon abidanek tilak gen yagit

¹ Yesu da bisapmi bisapmi bisit anek dima kurak toni do tilak gen kinda yañ yoyigit.

² “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Piñkop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo

isali anakwa egipgut. ³ Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun miñat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anek yañ iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmanek nak anjuktukna.’

⁴ “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yañ nandagit, ‘Nak Piñkop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali an. ⁵ Mani miñat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugoken. Bisapmi bisapmi yañ gin apjak kañ, tagisi dima nandakdisat.’”

⁶ Amin Tagi da sanbenek yañ yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani.

⁷ Ji niañ nandan? Piñkop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yañ tidon, unun aripmi dima bo panpulugosak? Bo jomjom anegek tepmi dima panpulugosak? Unun dimasi! ⁸ Yañsi dayisat, bisit yañ ani kañ, tepmisi panpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni ton pindatjak, bo dima?”

Amin kilegi kinda gat amin yokwi kinda gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yañ nandanek amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kinda yañ yoyigit.

¹⁰ “Amin bamori bisit ak

do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kında unun Parisi amin, ae kında unun takis timit timit amin.

11 “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, ‘Pin kop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima. 12 Nak Sonda kında da butgwan bisap bamot gak do nandanek jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anakwa kabi kında paret do yipman yipman asat.’

13 “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandanek Kwen Kokup sintok do mayak tanek yan yagit, ‘Pin kop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandan nabi!’ ”

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak yan si dayisat, amin kında iyi do nandaban wugisak kan, Pin kop da unun amin abin yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pin kop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobil kinjek Pin kop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Minjat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

15 Amin da monji njaknjak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panjogwit. Unun pindagek pandetni da kirinjik yomgwit. 16 Mani Yesu da minjat monjiyo iyikon apni do yoyinjek pandetni yan yoyigit, “Ji minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. 17 Nak asisi dayisat, amin kında amin monin da Pin kop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kan, unjungwan aripmi dima pigikdan.”

Kila amin kında yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

18 Kila amin kında da Yesu yan iyigit, “Yoyinjet tagisi, nak nian si anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

19 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pin kop kalonjin unun amin tagisi. 20 Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanjek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Men dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’ ”

21 Iyiban kila amin da yagit, “Nak monin isogon da

gen teban morap unun kisi guramik anan opgum.”

22 Gen unun yanban nandane Yesus da yan iyigit, “Gak yo kalonisi kinda gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudane, unun dakon moneji yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

23 Yan iyinban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit.

24 Yesus da amin unun kane yagit, “Yoni morapmi amin Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. 25 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

26 Amin da gen unun nandane yawit, “Yan kan, namun da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

27 Yanba Yesus da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pin kop da aripmi tagi asak.”

28 Yanban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman.”

29 Yanban Yesus da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pin kop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandane yutni, bo minatni,

bo peni padik padikyo, bo menj datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan, 30 on miktimon egipni bisapmon, Pin kop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae bujon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan.”

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

31 Yesus da yabekbini 12 kabi timik iyi banjin yan yoyigit, “Nandani. Nin Jerusalem kikedaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan. 32 Amin da Amin Nwaktjwari Kabi da kisiron yipba jigilagon da abin yipdan, ae yokwi animinek ilip sul imdan. 33 Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudane kwa aeni kimoron da pidokdisak.”

34 Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kinda anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

35 Yesus Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kinda da kosit ilenon yigek amin da moneji imni do bisit yoyigit.

36 Unjun amin nandaban amin morapmi obin yapman kinakwa nandanek yan yoyigit, "Ji niban an?"

37 Yanban iyiwit, "Yesu Nasaret amin da obigisak."

38 Iyinjba yan tidanek yan yagit, "Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

39 Amin mibiltok opgwit unjun da kirinik iminek tayanok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidanek yagit, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

40 Yanban Yesu agek amin unjun abidan anopni do yoyigit. Yoyinban kapmat anapba Yesu da yan iyigit, 41 "Niansi angaben do nandisal?"

Iyinjban yagit, "Amin Tagi, nak sintok do nandisat."

42 Yanban Yesu da iyigit, "Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak."

43 Iyinjban unjudon gin dabili kilek tanban Yesu yolek Pinjkop ankisigit. Yan aban minjat amin morap kisi da kanek Pinjkop ankisiwit.

19

Yesu Sadius da yutnon wigigit

1 Yesu unjun Jeriko kokup pap wigi yapmanek kik do agit. 2 Unjun kokupmon amin kinda egipgut mani Sadius. Sadius unjun takis timit timit amin dakon amin madep kinda egipgut. Unjun yoni morapmi amin kinda egipgut.

3 Yesu unjun nianjen amin kinda yan kok do pi tebai agit. Mani Sadius unjun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sopgwit, do Yesu kok do antidok agit.

4 Antidok agit do Sadius unjun tintim yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unjun onan abisak do tagi koken yanon da nandanek wigigit.

5 Wigakwan Yesu unjun pik kindap akgiron abin kwen sintanek Sadius kanek yan iyigit, "Sadius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat."

6 Yan yanban Sadius da tepmi pin but galak nandanek Yesu abidanban yutnikon wigigimal. 7 Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Unjun yokwi pakpak amin kinda da yutnon wigik."

8 Yan yanakwa Sadius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, "Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kinda yoni mini amin do yoben. Ae amin kinda ankwalek yo kabini di timikgin kan, unjun dakon kobogi do yo timikgin unjun do yo 4 kabi gat sanbenek yomin yomin aben."

9 Yanban Yesu da iyigit, "On amin kisi unjun Abraham dakon monji kinda. Abisok Pinjkop da on yut amin kisi

yokwikon ban timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji unun amin pasilbi yokwikon ban wisinek timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monej timikgan dakon tilak gen (Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unun kwan tokdisak yan nandawit do ¹² yan yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin unun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol monej tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, ‘Ji monej unun ban monej ilit pi anakwa tobil apben bisapmon unudon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unun kinakwan kokup amin di yabekba kin yawit, ‘Nin unun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinek yan yagit, ‘Monej kokwinik yomgom oman monji unun yan yoba apba monej

ilit pi aba nian da noman tawit unun do pindakgen.’

¹⁶ “Yanban kinda da mibiltok abinek yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yanban amin madep unun da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo moninisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji unun da bunon nani da abin yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yanban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin yan yagit, ‘Amin tagi, gol monej tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandisat. Yo amin da yopmanjan unun gak da sigo timikdal. Ae jap amin da kwaokgan unun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.’

²² “Yanban amin tagi da oman monji unun yan iyigit, ‘Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unun dogin gen pikon gepben. Nak teban teban amin kindae amin da yo yopmanjan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unun pilikdat yan nandan namisal. ²³ Gak mibili nido monejno benon

dima yopgul? Benon yopgul tam ben da diwari sanben naminjawan abin unun kisi timikgom?"²⁴ Yan iyinjek amin kapmatjok akgwit unun yan yoyigit, 'Gol monen tabil unun gwayen amin monen tabilni 10 kabi tan iman unun do imni.'

²⁵ "Yan yanban iyiwit, 'Amin tagi, unun amin monen tabilni 10 kabi kili timak!'

²⁶ "Yanba yan yagit, 'Nandani. Amin morap yoni tan yoman unun sanbenek morapmi yomdisat. Mani amin kind a yoni mini kan, yo kalongok di tan iman unun gwayekdisat.²⁷ Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yoben do nandawit, unun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.'"

²⁸ Yesu tilak gen unun yan mudanek aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit (Kilapmi 19.29–21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

²⁹ Yesu kin Betpage ae Betani pankapmat agit. Unun kokup bamot flej Olipmon tomal. Unudon da pandetni bamori yabegek yan yoyigit,³⁰ "Jil ason kokup tosok unudon kinjil. Unudon kin kanbal donki bilagi

kinda amin da kwenikon dima yikbi unun napmon anteban abi da akban konjil. Napmi witaldak anopjil.³¹ Amin kind a da 'Donki nido witaldalgamal?' yan dayinban kan, yan iyinjal, 'Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok.'

³² Amin bamot yabekban kin pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit.³³ Aba donki bilagi unun witaldakwal donki unun dakon ami da yan yoyiwit, "Donki bilagi unun nido witaldalgamal?"

³⁴ Yanba yoyigimal, "Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok."

³⁵ Amin bamot donki bilagi unun anobinjek ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanek Yesu yipba unun kwenon yigit.³⁶ Donkikon yigek kinjawan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anan kiwit.³⁷ Anakwa Yesu abin flej Olip dakon kosit obandom nan pukwan unun ankapmat anjawan pandet kabini madepsi da wasok tapmimi ton morap aban pindakgwit unun do nandanek kisik kisik madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek Pinjop anjisiwit.³⁸ Yan tidanek yan yawit:

"Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak. Kwen Kokupmon but yawot tosok. Pinjop

Wikwisi anjkisino!”

39 Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akgwit unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, panjetgoni kirinjik yom.”

40 Iyinja yan yoyigit, “Nandani. Gen kagani sopni kan, tip da iyi yan tidokdan.”

Yesu Jerusalem do kunam takgit

41 Yesu Jerusalem ankapmat anek kokup pap unun kanek kunam tagek 42 yan yagit, “Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. 43 Nandaki. Don bisap kinda noman tokdisak. Unun

bisapmon uwalgo da gak angwasiyek miktin panabin dam madepgokon yopba tujan wigikdan. Anakwa teri teri da abin panjagat akdan. 44 Anek gak gat ae minjat amin gak da dam madepgwan ekwan unun kisi wagilsi tuwil pantasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tan akdan. Nido Pinjok gagon kili abik, mani butgo dima pisak.”

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monen ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

45 Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monen ilit pi awit unun wasanek yolakwan abigiwit. 46 Anek yan

yoyigit, “Pinjok da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unun amin da abin bisit anjamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.’”

47 Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nian anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit. 48 Mani minjat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

20

Yesu namin da man madep imgut

(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

1 Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyindet anek Gen Bin Tagisi yoyin tentenagit. Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abin 2 yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

3 Yanja Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini. 4 Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit

uŋun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?”

⁵ Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “‘Kwen Kokup dakon pi’ yan iyinen kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’

⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kindan yan nandan, do ‘Amin dakon pi’ yan iyinen kan, uŋun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da tip ban nindapdan.”

⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandan.”

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, “Nakyo kisi namin da yan mudan namgut da pi asat uŋun dima dayiken.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kindan yan yoyigit, “Amin kindan da wain pini anek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi uŋun da kisiron yipmanek miktim timi digwan bisap dubagi egip do kigit. ¹⁰ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kindan yabekban wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit. ¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kindan yabekgit. Mani uŋun pi monji

kisi obisi anagek yo yokwisi an iminek bami di dima iminek yipba kigit. ¹² Yan aban kindan gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ “Yan aban wain pi dakon ami da yan yagit, ‘Nak niansi aben? Nak monjino but dasi galak tan imisat uŋun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.’

¹⁴ “Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’ ¹⁵ Yan yanek monji uŋun abidan maba wanga pigakwan anakba kimakgit.

“Ji nian nandan? Don pi dakon ami da abin pi kila amin niansi anyomdisak? ¹⁶ Pi ami da abin uŋun pi kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi uŋun amin nwanjwari da kisiron yipdisak.”

Yanban nandanek amin da yan yawit, “Uŋun dimasi agagi!”

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, “Yan kan Pinokop da papiakon gen kindan tosok uŋun dakon mibili nian? Gen uŋun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, uŋun gwak yut kodigikon tip kindan nan tidawit da akdak.’

18 Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikdan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.”

19 Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anek yosok yan nandawit. Yan nandanek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do moner im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

20 Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anek amin di yabekba abin Yesu anman awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do ankwel do awit.

21 Anek Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini unun kisi gen bamisikon da Pinjkop dakon anpak yoyin dekdal. 22 Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?”

23 Yanba Yesu da nianon da ankwel do awit unun pindak mudanek yan yoyigit,

24 “Moner tabili kinda nolinba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban iyiwit, “Sisa dakon.”

25 Yanba Yesu da yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjkop dakon unun Pinjkop iyi do imdo.”

26 Yanban minjat amin morapyo da dabilon Yesu ankwelno sun kinda yanban abidone yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba njwanjwarisi aban tayanjok akgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

27 Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) 28 Unun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

29 “Kalip peni padige yo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok amin minjat panek monji mini da kimakgit. 30 Yan aban unun da bunon nani da kwabatni unun panek monji mini da kimakgit. 31 Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padige yo 7 kabi kisi da panek monji mini egek kimakgwit. 32 Ae don minjat unun kisi kimakgit. 33 Wili 7 kabi kisi da pawit, do

pidot pidot bisap madepmon namin dakon minjatni asak?"

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Amin miktimon ekwan unun minjat eyo anek ekwan. ³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unun bisapmon minjat eyo dima akdan. ³⁶ Unun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unun kimoron da pidokdan, do Pinjok dakon minjat monjiyo egipdan.

³⁷ "Moses da kindap wal monjokog sogit unun do gen mandagit unun manjinek asisi nandan, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit,

'Unun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjok.'

³⁸ Pinjok da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinjok unun amin kimakbi dakon Pinjok dima, unun amin egip egipmi ton dakon Pinjok."

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandanek iyiwit, "Yoyindet, gen tagisi yosol." ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanbenek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjowalgit

(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, "Amin mibili nido Kristo unun Dewit dakon monji yan

yon? ⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdan.'"

⁴⁴ Dewit da Kristo unun Amin Tagino yan iyigit. Do nianon da Kristo unun Dewit dakon monji egisak?"

Gen teban yoyindet amin unun anpakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak pan egakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, ⁴⁶ "Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unun imal dubagi ban panek agip do galak ton. Ae yuman gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani ton do tilak abi unudon yit do galak ton. ⁴⁷ Unun amin sakwabat panjowalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan."

21

Yoni mini minjat kinda da Pinjok do paret agit

(Mk 12.41-44)

1 Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paret ni yopgwit. 2 Ae kanjakwan sakwabat kinda unun yoni mini, unun da monej gimanjok bamori paret idapmon yopgut. 3 Aban Yesu da yagit, “Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopman unun yapmanjek monej madepsi yopmandak. 4 Amin morap unun monejni morapmi tanj yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yumanj nosak monejni di dima tanj iman.”

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

5 Panjetni diwari da Telagi Yut Madep kanjek yawit, “Amin da tip kildani tonj tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pinjkop do paret awit unun ban antilim awit.”

Yanba Yesu da yagit, 6 “Yo on pindakgan unun bisap kinda apdisak unun bisapmon unun dakon tip notni kwenon dima tanj tanj akdan. Tuwilba kisisi manj mudokdan.”

Yesu da jigi morapmi altokdan do yagit

(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)

7 Yanban yanj iyiwit, “Yoyinjet, yo unun ni bisapmonsi altokdan? Ni tilak da mibiltok altanakwan

kanjek yo kili unun altokdan yan nandanen?”

8 Yanba yanj yoyigit, “Amin da panjkewalni do kan kimotni. Amin morapmi da nak da manon abinjek ‘Nak unun amin’, ae ‘Bisap madep kili kwanj tosok’ yan yokdan. Mani unun amin dima yolni. 9 Amin morapmi emat an, bo gapman gat emat an, unun dakon geni apba nandan kanj dima pasolni. Yo unun da mibiltok altokdan. Mani mibi bisap madep unudon gin dima altokdisak.”

10 Sigin sanbenjek yan yoyigit, “Miktim kinda dakon amin da pidanja miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanja kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. 11 Wudip madepsi akdan, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anek amin diwari da kimotdan, ae amin morapmisi sot akdan. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili altanakwa pindagek pasal nimmimikyoo akdan.

12 “Mani unun yo morap dima noman tanjakwa amin da ji timik yo yokwisi andamdan. Yan anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yan daminjek dam tebanon depdan. Ae nak dakon man abin yip do anek ji timik panjki depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da inamon atdan. 13 Unun bisapmon Gen Bin Tagisi

yoyin tenṭenṭoni dakon bikbik pisaṅ damdisak. ¹⁴⁻¹⁵ Nak da naga gen dulumji paṅtagap anjek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yaṅ damni unun da gen yoni unun aripmi dima pabiṅ depni. Do ji disi kutnok do anjek ni gen baṅ paṅtobil yomneṅ yaṅ do nandaba kik dima ani. ¹⁶ Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji ununyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdaṅ. ¹⁷ Nak dakon man jikon tosok do anjek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi anḍamdaṅ. ¹⁸ Mani busuṅ daṅgwanji kinda aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

Yesu da Jerusalem yokwi tosok do yaṅit

(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)

²⁰ Yesu da saṅbeṅek yaṅ yaṅit, “Ji pindakba emat amin da abiṅ Jerusalem anḡwasineḡek akba kaṅ, yaṅ nandani, kokup pap wagil tasik tosok dakon bisap kili unun abisak. ²¹ Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapḡwan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unun wiṅ wanga kini. Ae amin kokup pap da wanga egipni ae tobiḡ kokup papḡwan dima piḡini. ²² Unun bisap unun Piṅkop da amin do kobogḡ yokwisi yomdisak dakon bisap. Yaṅ

aban gen mandabi unun kisi bami toṅ akdaṅ. ²³ Unun bisapmon jigi madepsi Juda miktimon noman taṅakwan Piṅkop dakon butjap amin da kwenon mokdisak. Do miṅat monji kwapni toṅ, ae miṅat monji mum non unun bupmisi. ²⁴ Uwal da abiṅ amin diwari emat agak sibabaṅ dapba kimotdaṅ. Ae diwari miktimi miktimi paṅki yopba oman amini do egipdaṅ. Anḡkwa Amin Nwakiwari Kabi da Jerusalem bamaṅ iktagildaṅ. Unun amin da Jerusalem kilani anḡkwa Piṅkop da bisap yiḡgut unun mudosak.”

*Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)*

²⁵ Yesu da saṅbeṅek yaṅ yaṅit, “Unun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae giḡon noman tokdaṅ. Anḡkwa miktimon miṅat amin kabi morapmi nandaṅakwa tap da madepsi tamaliḡakwan pasol pasol madepsi anjek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai toṅ unun da kwakwalitdaṅ, do amin morapmi da jigi morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anjek pasol pasol madepsi anjek inam kimot akdaṅ. ²⁷ Unun bisapmon kaṅakwa Amin Dakon Monji giḡwemon da tapmiṅni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap unun wasaneḡ altoni bisapmon Piṅkop da ji

timitjak dakon bisap kili unjun kwan tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwan pidan mudoni.”

Pik kindap kanjek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenon yopmanakwa pindagek gildat bisap kili unjun abisak yan nandan. ³¹ Unjuden gin yo morap dayit unjun da altanakwa Pinjkop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yanji nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unjun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unjun kisi altan mudokdan. ³³ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak.”

Pañdetni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktim dakon yo do nandaba kik di abam. Unjuden da ji pabin depjak kan, unjun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwaldan. ³⁵ Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unjun bisap madep altanban kokdan. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pinjkop da tapmim daban yo morap unjun altokdan unjun tagi

yapni, ae Amin Dakon Monji da inamon tagi atni yan do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anjek kalbi flej Olipmon yut kindakon panji pak pak agit. ³⁸ Anjakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kin kin awit.

Yesu tepmi panjek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 22-24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

¹ Bret Yisni Mini dakon bisap madep unjun kwan tagit. Unjun bisap do Yapyap Bilak yan yon. ² Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da minjat amin kabi madep unjun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anjatno kimotjak unjun do nandak nandak awit. ³ Anakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yan iyiwit. Unjun pañdetni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unjun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon

da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandat awit.
⁵ Anek but galak nandanek monen di tagi gamnen yan iyiwit.
⁶ Judas gen iyiwit unun nandaban tagi anakwan Yesu abidan kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unudon uwal da kision yipben yan do jomjom agit.

Panjetni bamori jap panjosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

⁷ Unun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmanjan. ⁸ Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yan yoyigit, "Jil kin Yapyap Bilak unun dakon jap panjosit abal nonen."

⁹ Yanban iyigimal, "Kin dukwan panjosit anden do nandisal?"

¹⁰ Yanbal yan yoyigit, "Jil kin kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Unun amin da yut wigisagon jil unudon yol anan wiginjil. ¹¹ Wigi yut unun dakon ami yan ijinjil, 'Yoyindet da yan yosok, "Nak gat panjetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonen dakon yut buri dukwan tosok?"'

¹² Yan ijinbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unudon jap noknok tamo

gat ae amin yityit tamo gat kisi ton. Unudon jap panjosit anjil." ¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap anakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yan yoyigit, "Nak tepmi dima panek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonen unun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat. ¹⁶ Nak yan dayisat, jap on ae dima noken. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pinjok da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak." ¹⁷⁻¹⁸ Yan yanek wain kinam abidanek Pinjok ya yan iyinek yagit, "Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjok da Amin Kila Asagon don noken. Do abidanek disi kokwin anek noni."

¹⁹ Ae bret abidanek Pinjok ya yan iyinek bret unun pandagan yominek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni." ²⁰ Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, "Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat.

21 Mani uwal da kisiron nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. 22 Amin Dakon Monji nianjon da kimotdisak do yanbi unjon da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!” 23 Panjetni gen unjon nandanek notni yoyin yoyin anjek yawit, “Nin kabikon da namin dasi akdisak?”

Mibiltok amin dakon gen

24 Panjetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit. 25 Aba Yesu da yan yoyigit, “Amin Nwaktjwari Kabi dakon kila amin madepni unjon man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anjek ‘Nin amin dakon panpulugokni ekwaman’ yan topmon da yon. 26 Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unjon amin monji kinda bujonsi altagit unjon da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. 27 Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok amin? Jap nanek yikdak amin unjon da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. 28 Panjewal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepman dekgwit. Nak gat kisi egipguman. 29 Datno da nak kila amin madep egipben do yan mudan namgut, yan gin nak

da ji kila amin madep pi ani do yan mudan damisat. 30 Do nak kila amin madep egipben bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdan. Yan anjek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi an yomdan.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

31 Yesu da yan yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikgan unuden Sunduk da nandan gadatgo anjewalban moki do yagit. 32 Mani nandan gadatgo dima mosak yan do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni panjeban abi.”

33 Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kinjek ae gak gat kisi kimotden do tagap tosot.”

34 Yanban Yesu da iyigit, “Pita, nak yan gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu panjetni yo ni ban timigek kini unjon do yoyigit

35 Yan yanek panjet kabini yan yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, monen simil yik monin, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unjon bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yan yoyinban iyiwit, "Dima."

³⁶ Yanba yoyigit, "Mani abisok monej simil simil yik moninji tan daman kan, unun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin unun imal dubakni yuman nanek unun dakon monej ban emat agak sibani yumni. ³⁷ Pinjop gen papiakon gen kinda nak do mandabi unun bami noman tokdisak. Gen unun yan:

'Amin da kanba amin yokwisi kinda agit.'

Yan si dayisat, gen morap nak do mandabi unun kisi bami noman tokdan."

³⁸ Yan yanban iyiwit, "Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibanan bamori oni."

Yanba yoyigit, "Unun aripmi."

Yesu fley Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unuden gin kokup pap yipmanek fley Olipmon wigigit. Wigakwan panjetni kisi yolba wigiwit. ⁴⁰ Fleyon wigi altanek panjetni yan yoyigit, "Panjewanon dima moni yan do bisit ani." ⁴¹ Yan yoyinjek dubagisok amin da tip maba kwan unun da aripmon kigit. Kin njwakben anek bisit anek yan yagit, ⁴² "Dat, gak tagi nandisal kan, tepmi dima paken. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi."

⁴³ Yanakwan Kwen Kokup anelo kinda da pin Yesu

anjetan agit. ⁴⁴ Yesu nandaban jigi madepsi anjakwan bisit tebai sigin agit. Yan anjakwan kin kin ni yawi da yan miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit an mudanek pidan panjetnikon tobil kin pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit. ⁴⁶ Yan pindagek yoyigit, "Nido dipmin pokgon? Panjewanon dima moni yan do pidan bisit abit."

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sigin yanjakwan amin kabi madep kinda apgwit. Panjet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandan nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, "Judas, gak Amin Dakon Monji mandan nanek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?"

⁴⁹ Panjet kabi yo unun noman tok do aban kanek yan yawit, "Amin Tagi, emat agak sibanan ban tagi dapnen?" ⁵⁰ Yan iyinjek kinda da emat agak sibanan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anjagak mirakni amin tet nani mandaban dagan kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, "Yan dima a!" Yan iyinjek kisitni unun amin da miragon witinban aeni kilek tagit.

52 Anej Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yan yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirin gat timigek kabo noknok amin kinda nan yan abidok do aban, ma? 53 Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agiman, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pilin tuk dakon tapmim da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit (Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

54 Yesu gen unun yan mudanakwan abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anakwa Pita kagisok da yolgit. 55 Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonjek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit. 56 Yigakwa oman minat kinda da Pita unun kindap da tentenikon yikban kagit. Pakyanansi kanek yan yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

57 Mani Pita da wasip yanek yagit, “Minat, unun amin dima nandan imisat.”

58 Timisok di egek amin kinda da kanek yan iyigit, “Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda.”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima!”

59 Awa kalonji da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

60 Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanakwan pup unudon gin yagit. 61 Yanban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sintanban kwanek kagit. Kanakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.” 62 Pita unun do nandanek nagalon da wanja pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminek anakgwit

(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

63 Yesu abidawit amin da Yesu abin yip do jigilak yan iminek baljawit. 64 Anej imal nan dabili waman sopmanek yan iyiwit, “Unun namin da gikdak yan do kombi gen yan ka!” 65 Ae abin yip do anek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da inamon gen yan imgwit

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

66 Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin

tamokon anki yan iyiwit, ⁶⁷ “Gak asi Kristo kan, niyinjbi nandano.”

Yanba yoyigit, “Dayiken kan, ji aripmi dima nandan gadan namni. ⁶⁸ Ae nak da dayiken kan, kobogi aripmi dima nayikdan. ⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pinjkop Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak.”

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pinjkop dakon Monji, ma?”

Iyinjba yoyigit, “Ji bamisi yon. Nak unun mani.”

⁷¹ Yanban yawit, “On amin gulusunni dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanban nandaman.”

23

Yesu Pailaron ananj kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yan yanek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidan Yesu iyinj ilik ananj Pailaron kiwit. ² Anki wasanek gen yan iminek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panjupbal anek nin da Sisa do takis dima imnenj do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yan yosok.”

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

⁴ Yan iyinjban Pailat da mukwa sogok amin dakon

amin madep kabi gat, ae minjat amin morap egipgwit yan yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot.”

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyinj degakwan kwen wigik an. Galili miktimon da pi wasanek anjakwan obinj idon obik.”

Yesu Erot ron ananj kiwit

⁶ Yanba nandanek Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kinda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yan yanba nandanek Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi tonj kinda aban koken kan tagisi yan nandagit. ⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit. ¹⁰ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anjakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanek abinj yipgwit. Anek paba pigik dubak kildani tagisi kinda nan pan iminek yipba aeni tobil Pailat ron kigit. ¹² Kalip

Erot gat Pailat gat uwal anek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

13 Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba 14 yan yoyigit, “Ji da on amin nagon anabin unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayan. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak. 15 Ae Erot yo kisi yan gin nandane aeni yipban ninon tobil abisak. Anjatno kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. 16-17 Yando, nak yum baljanek yipbo kisak.”

18 Mani amin kisi da yan tidane yawit, “On amin anakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!” 19 (Barabas unun kalip amin kinda anakban kimakgit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wamgwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

20 Pailat da Yesu pulugan yipban kisak dosi nandagit, do minjat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit. 21 Mani aeni sigin yan tidane yawit, “Tilak kindapmon anakgit! Tilak kindapmon anakgit!”

22 Yan yanba aeni yoyinakan kosiri kabi anakan yan yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanek yipbo kisak.”

23 Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manakan 24 amin dakon geni nandan yominek Yesu kimotjak do yan dagok agit. 25 Anek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

26 Emat amin da Yesu abidan anan kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinek tilak kindapni kwapmikon yipba guramigek Yesu yolban kiwit. 27 Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minjat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanek kunam tagek yolgwit. 28 Mani Yesu unun minjat kabi tobil pindagek yan yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni.

Disi gat ae miñat monjiyosi gat do tatni. ²⁹ Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, 'Miñat monji sun ekwan ae miñat monji mini ae miñat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.' ³⁰ Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan, 'Ji tuwil ki man nin witjinba pasilnen!'

³¹ Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?"

³² Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit. ³³ Kinjek miktim tim kinda mani Busun Kidat unudon Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwan-den tet do yan dapgwit. ³⁴ Anakwa Yesu da yagit, "Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanek an." Yan yanakwan emat amin da imalni namn da timitjak yan do wasok kinda awit.

³⁵ Anakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pin kop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak."

³⁶ Yan yanakwa emat amin unun kisi da abinek jigilak gen yan iminek wain isipmi iba nosak do ³⁷ anek yan yawit, "Gak asi Juda amin dakon

kila amin madep kan gaga anpuluga!"

³⁸ Tilak kindapmon but piso gen kinda busunni da kwen yan mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁹ Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, "Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!"

⁴⁰ Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, "Gak Pin kop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak.

⁴¹ Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit." ⁴² Yan yanek yagit, "Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi."

⁴³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak."

Yesu kimagit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ⁴⁶ Anakwan Yesu unun gen papmon da yan

yagit, “Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!” Yan yanek kimagit.

47 Yan aban kanek emat amin dakon kila amin da Pinjkop anjkinjek yan yagit, “Asisi, on amin kilegisi egipgut.” 48 Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit. 49 Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

50-51 Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pinjkop da amin kila akdisak unun do jomjom anjek egipgut. Unun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unun do but kalon dima agit. 52 Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyinban nandan imgut. 53 Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon

dima yipbi, unudon yipgut. 54 Sabat dakon yo panthagap ak bisap, Nenjokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. 55 Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol anjkinjek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. 56 Kanek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibani tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

1 Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unun yo kibani tagisi kili panjosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. 2 Kin kanba tip madep tip kinam soggut unun kili antobilba kigit kawit. 3 Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. 4 Bumjotni dukwan tosok yan nandanek but morap anek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tenjen yombem madepsi tenjenawit. 5 Anjakwan minjat da pasol pasol madepsi nandanek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, “Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan?

6 Unun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani. 7 Yan dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.' 8 Yan yanbal nandanek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

9 Buri pisanba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanjo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. 10 Minjat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon menji, ae minjat notni diwari unun kisi da yoyiwit. 11 Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba njugigi gen aban dima nandan yomgwit. 12 Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadanek pindakban imal dagin tawit. Yan pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

13 Unun gildaron gin panjetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. 14 Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. 15 Yo morap unun do yan nandat

anjek kinjakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

16 Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandanjo agimal.

17 Yesu da yan yoyigit, "Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?"

Yan yoyinban bupmi tomno dabilyo anek akgimal.

18 Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yan iyigit, "Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?"

19 Yanban Yesu da yoyigit, "Ni yo?"

Yanban yagimal, "Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pinjop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi tonji aban kawit.

20 Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yan

aba gapman da si anakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anakba kimakgit. 21 Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan imguman. Unun yo morap altaanakwa Yesu anakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak.

22 Ae nin da kabikon nani minjat di da gen njwaknwarisi niyinba nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin 23 Yesu dakon bumjotni

dima tanban kanjek tobil abin yan niyimal, 'Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anjelo da yan niyej "Unun kalugi egisak." ' 24 Yan niyinja notnin di da tip kinamon kin yo minjat da niyej yan gin tanba pindanj. Mani Yesu iyi dima kanj."

25 Yan yanbal Yesu da amin bamot yan yoyigit, "Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal. 26 Kristo mibiltok tepmi madep panek don Pinjop da man madep imjak, jil unun dima nandamal, ma?" 27 Yan yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanek Pinjop da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyinj tentenagit.

28 Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anakwa Yesu da sanbenek kik do yan agit. 29 Mani amin bamot da kirinik iminek yan iyigimal, "Pilin tokdisak do gak nit gat egipnenj." Yan iynbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. 30 Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pinjop ya yan iyinek bret pudanek yomgut. 31 Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanjo agimal. Yan anakwal unudon gin pasilakwan ae sanbenek dima kagimal. 32 Anakwan amin bamot yan yagimal, "Kosiron Pinjop da papi-

akon gen ton dakon mibili niyinjakwan butnit madepsi pidanj."

33 Amin bamot yan yanek unudon gin tobil Jerusalem kigimal. Kin pandet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unun pindagakwal 34 yan yawit, "Amin Tagi kili pidak da Saimon altan imik!"

35 Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyinek yagimal, "Bret pudanakwan unudon kan nandanjo amak."

Yesu pandetni kabikon altan yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

36 Unun dakon gen yan nandanek egakwa Yesu bikbik nikon altan yominek akgit. Agek yan yoyigit, "But yawot jikon tosak."

37 Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandanek wuripdagek pasalgwit. 38 Pasalakwa yan yoyigit, "Ji nido pasalek but bamot anj? 39 Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanek nandabit. Nak kidat sabamyono ton do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini."

40 Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit. 41 Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanek nandaba bami dima agit. Yan nandanakwa yoyigit, "Jikon jap di ton?" 42 Yanban

tap kilap kili pan kibit
 abi timisok kında iminba
 43 abidanek nanban kawit. 44
 Kanakwa yan yoyigit, “Nak ji
 gat egipguman bisapmon yan
 kili dayigim: Moses da gen
 tebanon, ae kombi amin da
 genon, ae Kap Papiakon nak
 do gen mandabi da ton unun
 kisisi bami altañ mudokdan.”

45 Yan yanek Pin kop da
 papiakon gen ton unun dakon
 mibili nandaba pisoni do
 pan pulugagit. 46 Anek yan
 yoyigit, “Pin kop da papiakon
 gen yan mandabi: Kristo
 unun tepmi panek gildat
 kapbi egek kimoron da
 pidokdisak. 47 Aban pan det
 kabini da unun da manon
 but tobil dakon gen gat, ae
 diwari wiririt dakon gen
 gat yoyin ten tenanba amin
 miktimi miktimi ekwan unun
 da nandakdan. Pi unun
 Jerusalem kokup papmon
 da wasanek akdan. 48 Ji
 unun yo morap altawit unun
 pindakgwit, do unun dakon
 gen bin minjat amin morapyo
 yoyin ten tenokni. 49 Nandani!
 Dat da yo dam do yan teban
 tok agit unun nak da jikon
 yabetdisat. Ji tepmi dima
 kin ek kokup papmon egakwa
 Pin kop dakon tapmim Kwen
 Kokup da jikon pikdisak.”

Yesu Kwen Kokup wigigit
 (Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)

50 Yan yoyinek pan detni
 mibiltan yominek Betani
 kokupmon kiwit. Kin
 unudon kisiri pan enagek

gisam yomgut. 51 Gisam
 yominekwan gin pan detni
 yopman degek Pin kop da
 anan Kwen Kokup wigigit.
 52 Wigikwan gawak iminek
 tobil kisik kisik madepsi
 nandanek Jerusalem kiwit.
 53 Kin Telagi Yut Madepmon
 sanbek sanbek egek Pin kop
 an kisiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun panjet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tan imgut amin unun yan nandan. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pinjkop dakon Gen da amin daganjek amin nin da binapmon egipgut." Jon da minjat aminyo da Yesu Pinjkop dakon Monji yanji nandan gadan imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandan gadan iman amin unun egip egip teban abidokdan yanji nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan; Minjat aminyokon yo morap ton unun ban timigek Yesu da tilak gen yagit unun ban mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tenjen, ae wain obi, ae sipsip

kila amin unun dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganjek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

¹ Yo morap dima altanakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pinjkop gat egipgumal, ae Gen iyi Pinjkop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap dima altanakwa Pinjkop gat egipgumal. ³ Pinjkop da unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit. Kosit njwaktjwari kindakon da yo kinda dima noman tagit. ⁴ Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tenjenan yomgut. ⁵ Anjakwan unun tenjen da pilin tukgwan tenjenanban pilin tuk da dima aban kimakgit.

⁶ Pinjkop da amin kinda yabekban apgut, unun mani Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek tenjen nandan gadan imni do tenjen dakon but piso gen yagit. ⁸ Jon iyi tenjen dima. Unun da tenjen dakon but piso gen gin yagit. ⁹ Tenjen bamisi unun miktimon pinjek minjat amin morapyo tenjenan yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pin egipgut. Miktim gat ae yo morap miktimon ton unun

iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktim amin da nianjen amin kinda yan dima kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit. ¹² Mani amin morap not an iminjek mani nandan gadan imgwit amin, unun amin Pin kop dakon monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ Unun men datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pin kopmon da altawit.

¹⁴ Gen unun amin daganban nin gat egipguman. Egakwan Dat da monji kalonji yabekban pigit unun dakon tilimni kagiman. Nandan yawot ae anpak bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon da madepsi yan tidanek amin yan yoyigit, "Nak unun amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unun amin nak da bujon abisak, mani nak dima altanapbo kilisi egipgut, do nak nwapmandak.'" "

¹⁶ Nandan yawot unun aminon tugagit da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpuluganakwan gisami ton ekwaman. ¹⁷ Nido Pin kop da Moses iyanban gen teban ningut, mani nandan yawot gat ae anpak bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ Pin kop unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kalonji, Datni da kapmatjok egisak, unun da Pin kop dakon mibili kili noligit.

Jon telagi pakbi sogok da

gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa sogok amin ae Liwai amin yabekba Jonon kin yan iyiwit, "Gak nianjen amin kinda?"

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima ankisibigit. Yan tetenajek yan yoyigit, "Nak Kristo dima."

²¹ Yanban iyiwit, "Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?"

Yanba yoyigit, "Dima."

Aeni iyiwit, "Gak kombi amin unun apjak do jomjom aman, unun bo?"

Yanba yoyigit, "Dima."

²² Yanban iyiwit, "Gak namin? Gak da gen kobogi niyinjbi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?"

²³ Iyanba Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unun da aripmon yan yoyigit,

"Nak amin kinda miktim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidanek yan yosot, 'Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.'" "

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, "Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?"

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, "Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son

yomisat, mani amin kindaj da bikbigon akdak, unjun amin jidima nandan iman. 27 Unjun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagidima witalgej.”

28 Jon gat gen yan nandat awit unjun Betani kokupmon Jodan Pakbi usugap tet unjudon awit. Jon unjudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unjun Pinjkop dakon Sipsip Moniñni

29 Gildat kindado Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, “Kabir, on Pinjkop dakon Sipsip Moniñni. Unjun miktim amin dakon diwarini wiririkdak. 30 On amin do nak kili dayigim, ‘Amin kinda nak da bunjon abisak unjun da nak si nwapmandak, nido nak dima altanjabo kilisi egipgut.’ 31 Nak naga dima nandan imgum, mani Israel amin kabir da unjun amin kan nandanjo ani do anek telagi pakbi son yominek apgum.”

32 Jon yan tentenjanek aeni yagit, “Nak kanjabo Telagi Wup kinarim da miktimon pan unjun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit. 33 Nak naga unjun amin dima nandan imgum. Mani Pinjkop da nak telagi pakbi son yoben do yabegak yan nayigit, ‘Gak kanbir Telagi Wup amin kindado kwenon pin yikban kan yan nandaki, unjun amin da

amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.’ 34 Unjun amin nak naga kagim, do yansi dayisat, unjun amin unjun Pinjkop dakon Monji.”

Yesu wasanjek panjetni timikgit

35 Gildat kindado Jon gat panjetni bamori gat unjudon gin akgwit. 36 Agek Yesu obinakwan kanek yan yoyigit, “Kabir, on Pinjkop dakon Sipsip Moniñni!”

37 Jon da gen unjun yanban nandanek panjetni bamot Yesu yolgimal. 38 Yolakwal Yesu da tobir pindagek yan yoyigit, “Yoninan wisamal?”

Yanban yan iyigimal, “Rabai, gak dukon egisal?” (“Rabai” unjun gen dakon mibili unjun “Yoyidet.”)

39 Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Jil abin konjil.”

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanek pilindo 4 kilok agit do Yesu gat egipgwit.

40 Amin bamot Jon dakon gen nandanek Yesu yolgimal, kindo mani Andru unjun Saimon Pita dakon padige. 41 Andru Yesu yipmanek unjudon gin Saimon wisin kan yan iyigit, “Nin Mesaia kili kaman.” (“Mesaia” dakon mibili unjun “Kristo”).

42 Yan iyinek abidan anan Yesukon kin altanbal Yesu da Saimon kanek yan iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunjon amin da Sipas yan

1:27: Jn 1.15 1:29: Ais 53.6-7; 1Pi 1.18-19 1:30: Jn 1.15 1:32: Mt 3.16

1:34: Mt 3.17 1:36: Jn 1.29 1:40: Mt 4.18-20 1:42: Mt 16.18 * 1:42:

Nin da genon ‘Pita’ dakon mibili unjun ‘Tip.’

gayini.” (“Sipas” unun dakon mibili unun “Pita*”)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yan yomgut

⁴³ Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, “Abin nak nol.”

⁴⁴ Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni. ⁴⁵ Pilip unun kin Nataniel kan kwan yan iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kindo do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwaman. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

⁴⁶ Yanban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kindo Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanban Pilip da yan iyigit, “Abinek ka.”

⁴⁷ Yesu da Nataniel apban kanek Nataniel do yan yagit, “Kabit, Israel amin bamisi kindo abisak. Unun amin topni minisi.”

⁴⁸ Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, “Nian anek nak dakon mibilno nandisat?”

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Pilip dima yan gaminakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

⁴⁹ Nataniel unun gen nandanek yan kwok yan agit, “Yoyindet, gak Pin kop dakon

Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

⁵⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayiko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok njwaknjwarisi pindatdisal. ⁵¹ Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup wital kinakwan kokdisal. Kanjaki Pin kop dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwan pangin akdan.”

**Yesu man madepni
pidanbisi yan koni
do wasok tapmimi
ton agit**

2

(Kilapmi 2-4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

¹ Pi agak bamori mudanakwal Kana kokup, Galili miktimon minjat pakpak kindo dakon sonok madep kindo awit. Aba Yesu dakon menji da kin pindakgit. ² Yesu gat pandet kabini gat kisi yan yoba opba unun minjat pawiron kisi egipgwit. ³ Egek wain nan mudanba Yesu menji da yan iyigit, “Wain kili mudan.”

⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Men, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

5 Yanban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kinda do dayinban kan unun ani.”

6 Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanbi 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pinjop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolej sonj sonj ani do tawit.

7 Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolej tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon winj tugawit.

8 Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolej panpan jap noknok kila aminon panjit.” Yoyinban panji ingwit.

9 Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da anjilik kok do nanj nandaban galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minjat pagit unun yan iban ¹⁰ opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno nonj. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi panjutnanbi tanj ban bunjon don yomisal.”

11 Unun wasok tapmimi tonj Yesu da Kana kokup Galili miktim unudon mibiltoksi wasanjek agit. Yan anjek tilimni yoliban panjetni da unun kanjek nandanj gadanj ingwit.

12 Yesu Kana kokup yipmanjek menji gat padige

kabi gat ae panjet kabini gat Kapaneam kokupmon kinj unudon gildat kabi kinda egipgwit.

Yesu da Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit amin yolgit

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

13 Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanjakwan Yesu Jerusalem kigit. ¹⁴ Kinj Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban monej ilit pi awit. Anakwa amin diwari da tamonikon yigek monej kulabik aba pindakgit. ¹⁵ Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi balanj yolban telagi yut yipmanjek wanga abigiwit. Yan anjek Rom dakon monej ban Telagi Yut Madep dakon monej kulabik anj anj awit amin dakon monejni wiririkban kinjakwa tamoni panjobilgit. ¹⁶ Anjek minam ban monej ilit pi awit yan yoyigit, “Minamji timik wanga panjabigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut monej ilit tamo yombem dima asak!”

17 Yanban panjetni da gen kinda Pinjop da papiakon tosok unun do nandawit. Gen unun yanj tosok:

“Gak dakon yut do galagisi nandisat, unun do anjek

uñun yut da tagisi tosak do pini asat.”

18 Juda amin da yo agit uñun kañek yañ iyiwit, “Ni wasok tapmimi toñ kinda nañ noliñbi kañek gak yañ mudañ gamiñbi da uñun yo asal yañ gandaner?”

19 Yañba Yesu da gen kobogi yañ yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

20 Yañban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agiman. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?”

21 Mani telagi yut uñun iyi dakon giptim do yagit. 22 Don Pinjkop da Yesu kimoron nañ aban pidagit uñun bisapmon pañdetni da gen uñun yagit uñun do nandawit. Añek Pinjkop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

23 Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi toñ madepsi aban pindagek nandan gadan imgwit. 24-25 Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but uñun do dima yopgut. Amin kinda da amin dakon mibilni iyinjetjak do dima nandagit, nido iyi amin

dakon butni kili pindak mudagit.

3

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

1 Parisi amin kinda egipgut mani Nikodemus. Uñun Juda amin dakon kila amin kinda. 2 Uñun amin kalbi kinda Yesukon kin altañ iminek yañ iyigit, “Yoyinjet, amin kinda Pinjkop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi toñ asal uñun aripmi dima aban. Do gak yoyinjet kinda Pinjkopmon da apgul yañ nandan gamaman.”

3 Yañban Yesu da gen kobogi yañ iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda aeni dima altosak kañ, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

4 Iyiban Nikodemus da iyigit, “Amin pelan kili abi kinda da nian añek aeni altosak? Meni da butgwan pikek aeni tagi altosak?”

5 Yañban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kañ, Pinjkop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak. 6 Aminon da altañbi uñun amin, ae Wupmon da altañbi uñun wup. 7 Gak aego altoki dosi gayit uñun do dima wiripdaki. 8 Mirim uñun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak uñun

dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

⁹ Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianon da noman toni?”

¹⁰ Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyindet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma? ¹¹ Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakgiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak ton. ¹² Nak miktimon yo ton unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo ton unun do dayiko niansi anek nandaba bami asak? ¹³ Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit. ¹⁴ Kalip Moses da miktim kibiri timon tunon amin anenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anenotdan. ¹⁵ Anenakba nandan gadan imni amin unun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdan.

¹⁶ “Pin kop amin miktimi miktimi ekwan unun do but dasi galak tan yominek Monji kaloni yomgut. Unun do nandan gadan imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ Pin kop da Monji minat aminyo anpakni kokwin anek gen pikon

yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon ban timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ Monji nandan gadan iman amin unun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandan gadagi mini amin unun Pin kop dakon Monji kaloni dakon mani dima nandan gadan iman, do kobogi yokwi timitni dakon yan dagok kili anyobi. ¹⁹⁻²⁰ Kobogi yokwi timitdan dakon mibili unun yan: Tenjeni da miktimon tenjenanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjeni manji iminek pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panek egisak amin unun tenjenikon abisak. Abinek tenjenikon egakwan amin da kanba Pin kop da anpulanganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

²² Unun da kwenon Yesu gat pandetni gat Judia miktimon kiwit. Panji pandetni gat egek amin telagi pakbi son yomgut. ²³ Anakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi son yomgut. Aion kokupmon pakbi morapmi tawit do amin unudon apba telagi pakbi son yomgut. Aion unun Salim kokup da kapmatjok tosok. ²⁴ (Unun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Unun bisapmon Jon dakon pandetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat

3:14: IDT 21.9; Jn 8.28; 12.32 **3:15:** Jn 20.31 **3:16:** Jn 3.36; 10.28; Ro 5.8; 8.32; 1Jn 4.9-10 **3:17:** Lk 19.10 **3:18:** Jn 5.24 **3:19-20:** Jn 1.5,9; 8.12
3:22: Jn 4.1-2

awit. Ni kosiron da pakbi soŋek Piŋkop da dabilon tagi kilek togi yaŋ do gen emat awit. ²⁶ Aŋek Jon dakon paŋdetni da kiŋ Jon yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdet, amin uŋun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yaŋbi nandagiŋaŋ, abisok amin kisisi da uŋun aminon kwa telagi pakbi soŋ yomisak.”

²⁷ Yaŋba Jon da yaŋ yoyigit, “Piŋkop Kwen Kokup egisak uŋun da amin kinda do pi kinda dima imisak kaŋ tagi dima asak. ²⁸ Nak kalip gen yagiŋ uŋun disi nandaŋ, uŋun yaŋ: ‘Nak Kristo dima. Piŋkop da nak yabekban mibiltaŋ imiŋek abisat.’ ²⁹ Wili kinda da miŋat kinda pasak kaŋ, miŋat uŋun iyi do pasak. Paŋakwan wili dakon notni da agek mirak yopmaŋek geni nandaŋek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Uŋun dakon man da wukwisi tosak, aŋakwan nak dakon man da piŋbi tosak.

³¹ “Amin kwen da pigit uŋun da amin morap kisi yapmaŋ mudosok. Miktim amin uŋun on miktim dakon, ae nandak nandakni uŋun on miktim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit uŋun da amin morap kisi yapmaŋ mudosok. ³² Uŋun da yo morap pindak nandaŋyo agit uŋun do yaŋ teŋteŋok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nand-

aba bami asak amin uŋun Piŋkop da gen bami yosok yaŋ nandaŋ gadaŋ. ³⁴ Amin uŋun Piŋkop da yabekban apgut uŋun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi taŋ imisak, do Piŋkop dakon gen yaŋ teŋteŋosok. ³⁵ Dat da Monji but dasi galak taŋ imiŋek yo morap kilani asak do uŋun da kisiron yopgut. ³⁶ Amin morap Monji nandaŋ gadaŋ imaŋ uŋun amin egip egip dagok dagogi mini abidon. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgaŋ uŋun amin egip egip dima abidoni. Piŋkop dakon butjapni uŋun aminon toktogisi toso.”

4

Yesu da Samaria miŋat kinda gat gen yagiŋmal

¹⁻² Yesu da amin telagi pakbi soŋ yoban paŋdetni morapmisi awit, yaŋ Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da paŋdet timikgit dakon tilakni uŋun yapgut yaŋ amin da yaŋba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima soŋ yomgut, paŋdetni da soŋ yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandaŋ namaŋ yaŋ nandaŋek Judia Provins yipmaŋek tobil aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binap naŋ kigit.

⁵ Kiŋ Samaria dakon kokup pap kinda mani Sika uŋudon kiŋ altagit. Sika uŋun da

kapmatjok miġtim tim kinda tosoġ, uŋun miġtim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayiġgit uŋun miġtimon tagit. Gildat binap anakwan Yesu kosit agipgut do warari nandanek uŋun pakbi gapma da ilenikon yik yawoġgit. ⁷ Yik yawoġakwan Samaria miŋat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yaŋ iyigit, “Pakbi tagi kolen nabi noken?”

⁸ (Paŋdetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ Yaŋban Samaria miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria miŋat kinda, do nido pakbi nabi noko yaŋ nayisal?” (Miŋat uŋun mibili yaŋ do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anek egipgwit.)

¹⁰ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak Piŋkop da but galak yo amin do isal yomisak uŋun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yaŋ gayik uŋun nandisal tam, iyinbi uŋun amin da pakbi egip egipmi ton tagi gaban.”

¹¹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma uŋun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi ton uŋun dukon nan anapbi? ¹² Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do nimgut. Jekop iy

gat ae monjini gat on gapmakon pakbi kolen nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmanġal, ma?”

¹³ Yaŋban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanek ae pakbi do akdaŋ. ¹⁴ Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kaŋ, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi ibeŋ uŋun da butnikon pakbi dabil kinda mudok mudogi mini taŋ imdisak. Pakbi dabil uŋun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

¹⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Amin tagi, uŋun pakbi nam. Nabi nanek pakbi do dima akeŋ. Anek buŋon pakbi kolek do idon saŋbenek dima apben.”

¹⁶ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak kiŋ ego iyinbi tobil apjil.”

¹⁷⁻¹⁸ Yaŋ yaŋban iyigit, “Nak eno mini.”

Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin paŋ kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal uŋun ego dima. Gak eno mini yaŋ bamisi yosol.”

¹⁹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yaŋ gandisat. ²⁰ Samaria amin nin dakon babiknin on ilenon Piŋkop gawak imġwit. Mani Juda amin ji da yaŋ yoŋ, Jerusalem ġin kiŋek Piŋkop gawak imnen kaŋ tagisi.”

²¹ Yaŋban Yesu da iyigit, “Miŋat, nak gen gayisat uŋun nandabi bami asak.

Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Dat gawak imim unun on ilejon dima tokdisak, ae Jerusalemyo kisikon dima tokdisak. ²² Samaria amin ji Pinjkop dakon mibili pakyanji dima nandanek gawak iman. Amin yokwikon ban timit timit dakon kosit unun Juda amin ninon tosak do yanbi, do nin Pinjkop bamisi nandanek gawak imaman. ²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdan. Dat da unuden amin da gawak imni do galak toso. ²⁴ Pinjkop iyi unun Wup, unun do anek gawak iman amin unun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kan unun kilegisi.”

²⁵ Yan yanban minjat da Yesu yan iyigit, “Mesaia, mani Kristo yan iyan, unun don apjak yan nandisat. Unun da abin yo morap niyin panjenjen an mudokdisak.”

²⁶ Yanban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak unun amin mani.”

²⁷ Yesu gen yan yanakwan unudon gin panjetni da tobil abin kanba Yesu minjat kinda gat gen yanbal pindagek wiripdakgwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on minjat gat gen yomal?” yan kinda da Yesu dima iyiwit.

²⁸ Anjakwa minjat unun

pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kinjek amin yan yoyigit, ²⁹ “Ji abin amin kinda koni. Unun amin da yo morap kalip agim unun nayin mudak. Unun Kristo bo?” ³⁰ Yoyinban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

³¹ Kosiron abinjakwa panjetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyinjet, gak jap di na.”

³² Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, unun jap dakon mibili ji dima nandan.”

³³ Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Amin kinda da jap panabin imik bo?”

³⁴ Yanakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjkop nak yabekban pigim unun dakon galaktokni yolek pi namgut unun an mudoken unun da japno asak. ³⁵ Ji da yan yon, ‘Kanek 4 kabi mudanakwan jap pakpagi.’ Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap unun kili bami tan mudan. ³⁶ Jap bami pakpak amin unun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yanjo, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisik kisik tagi anjil. ³⁷ Yanjo, gen kinda yon unun bami, ‘Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.’ ³⁸ Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin

da pi madepsi awiron ji da pini dakon bamɪ paŋ.”

³⁹ Miŋat da, “Uŋun amin da yo morap kalip agim uŋun nayiŋ mudak” yaŋ yaŋban nandanɛk Samaria amin morapmi uŋun kokup papmon nani da Yesu nandanɛk gadan imgwit. ⁴⁰ Yaŋ awit do Yesukon abinɛk “Gak nin gat egipneŋ” yaŋ iyinba gildat bamori uŋun kokupmon egipgwit. ⁴¹ Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanɛk nandanɛk gadan imgwit. ⁴² Anɛk miŋat yaŋ iyiwit, “Gen yaŋbi nandanɛk nandanɛk gadan imamanɛ. Mani uŋun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanɛk yaŋsi nandanaman, uŋun amin asi miktim amin morap yokwikon baŋ timit timit amin yaŋ nandanaman.”

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmilip agit

⁴³ Yesu uŋun gat gildat bamori egi mudanɛk uŋun kokup yipmanɛk Galili Provinskon kigit. ⁴⁴ Yesu iyi gen kinda yaŋ yagit, “Kombi amin kinda iyi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman.”

⁴⁵ Galili amin uŋun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit uŋun pindak nandanɛyo awit, do Yesu uŋun Galili kin

altanɛkwan but galagon da abidawit.

⁴⁶ Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip uŋun kokupmon uŋun da wasok aban pak-bisi uŋun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. ⁴⁷ Uŋun kila amin da Yesu Judia yipmanɛk Galili abik uŋun dakon geni nandanɛk Yesukon kinɛk monji sot anɛk pali kimot do agit uŋun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iyinban Yesu da yaŋ iyigit, “Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kaŋ, nandanɛk gadat dima akdan.”

⁴⁹ Yaŋban kila amin da yaŋ iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yaŋban kila amin Yesu da gen yagit uŋun do nandaban bamɪ aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinɛkwan pi monjini da apba kosiron domdom anɛk yaŋ iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yaŋba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipmanɛk?”

Yaŋban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit uŋun yawokgit.”

⁵³ Yaŋba datni da yaŋ nandagit, apma uŋun

bisapmonsu Yesu da yan nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yan nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandan gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

**Yesu da Pin kop
gawak imim bisap
madepmon amin
yoyin dekgit
(Kilapmi 5–10)**

5

Yesu da Betesda Pakbi Idapmon amin kinda anmilip agit

¹ Egi don Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda altanakwan Yesu Jerusalem kigit. ² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kinda tosok, Ibru genon da Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kinda mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenikon yik nandat yut 5 yan ton. ³⁻⁴ Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. ⁵ Amin kinda egipgut unun sotni tan iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit. ⁶ Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandanek iyigit, “Gak giptingo kilek tosok do nandisal?”

⁷ Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayin asak bisapmon amin kinda da nak anpulugan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigik do anapbo amin diwari da nwapmanek pigi pigi an.”

⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek kosit agit!” ⁹ Gen yan ijinakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, ¹⁰ do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisal.”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, ‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agit!’”

¹² Yanban iyiwit, “‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agit!’ yan unun namin da gayik?”

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. ¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pigek amin unun kanek yan iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan gamdisak.” ¹⁵ Iyiban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

16 Yesu unjun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanek yo yokwi anjingwit. 17 Mani Yesu da yan yoyigit, “Datno yik nandari mini pi agit da anan obisak, ae nakyu kisi yan gin asat.” 18 Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unjun gin dima, Pinjkop unjun naga dakon Datno yan yanek nak Pinjkop gat arip yan nandagit. Unjun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unjun si yapmanek wagilsu anatan kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pinjkop dakon Monji unjun yan dagok anjibi

19 Juda amin da yan nandanakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unjun iyi da nandak nandagon yo kindu aripmi dima asak. Datni da yo asak unjun kanek unjun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak. 20 Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unjun Monji yolisak. Wasok agit unjun si yapmanek Dat da wasok masi masimi yoliban ji unjun pindagek tamtam yokdan. 21 Dat da amin kimakbi paban pidanakwa egip egip yomisak, unjuden gin Monji da namun amin do egip egip yom do nandisak unjun iyi dakon galaktok yolek yomisak. 22-23 Dat da amin kindu dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat

do man madep iman, yan gin Monji do man madep imni do anek amin kokwin agak pi kisi morap unjun Monji do imin mudagit. Amin kindu Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit unjunyo kisi man madep dima imisak.

24 “Nak asisi dayisat, amin kindu nak dakon gen nandanek Dat yabekban pigim unjun nandan gadan injak kan, unjun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unjun amin gen pi tamokon dima atjak. Unjun kimot yipmanek egip egip kili abidosok. 25 Nak asisi dayisat, bisap kindu apdisak, ae kili abik, unjun bisapmon amin kimakbi Pinjkop Monji dakon gen nandanek egip egip abidokdan. 26 Nido Dat unjun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip tan injak do yan dagok agit. 27 Monji unjun Amin Dakon Monji egisak, do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak. 28 Nak da gen yosot unjun do but morap dima ani. Bisap kindu apdisak, unjun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unjun Monji dakon gen nandanek 29 wanga kin mudokdan. Anpak kilegi awit amin unjun pidanek kalugi egipdan. Ae anpak yokwi awit amin unjun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do

yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ “Pi asat unun jonigek naga do yan tenjenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni. ³² Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonigek yan tenjenok asak. Nak nandisat, gen yan tenjenok asak unun bamisi yosok.*

³³ “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yan kwok bamisi agit. ³⁴ Miktim amin kinda da nak dakon gen anteban asak unun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon ban pulugan kini yan do Jon da yan kwok agit unun do dayisat. ³⁵ Jon unun lam kinda da yan sonjek tenjenagit. Ji bisap pisipmisok unun dakon tenjen do galak tawit.

³⁶ “Mani pi asat unun yo kinda da jonigek nak do yan tenjenok asak unun da Jon da yan kwok agit unun yapmandak. Yo unun pi morap Datno da an mudoken do namgut unun. Unun anapbo asi Dat da nak yabekban

pigim unun nandaba bamisi asak. ³⁷ Datno nak yabekban pigim unun da iyi pi asat unun jonigek yan tenjenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidon, nido amin yabekban pigit unun dima nandan gadan iman. ³⁹ Pin kop da papiakon gen ton unun da egip egip dagok dagogi mini niman ji yan nandan. Yan do, ji pini tebaisi anek manjinek nandan kokwinik mudon. Unun papia da nak do yan kwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak ton.

⁴¹ “Nak amin da man madep namni do gen unun dima yosot. ⁴² Mani nandan damisat, ji Pin kop do but dasi dima galak tan iman. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidon. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kan, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandan, mani Pin kop kaloni da man madep damjak do dima nandan. Ji yan anek nianon da nandan gadat ani?

⁴⁵ “Nak Daron kinjek ji gen pikon depdisat yan dima nandani. Moses da ji pan pulugosak yan nandan teban ton, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak. ⁴⁶ Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyu

5:30: Jn 5.19; 6.38 * **5:32:** Yesu da Pin kop Datni do yosok. **5:36:** Jn 3.2; 14.11 **5:37:** Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18 **5:39:** Lk 24.27 **5:46:** Ya 3.22

kisi nandan gadan nabam.
 47 Mani unun gen mandagit
 unun do nandaba bami dima
 asak, do nikon da nak dakon
 gen do nandaba bami asak?"

6

*Yesu da amin 5 tausen do
 japyomgut*

*(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae
 Lk 9.10-17)*

1 Don Yesu Galili Pakbi idap teri kindi do wigigit. (Unun pakbi idap mani kindi Taiberias.) 2 Yesu da wasok tapmimi ton anek sot amin panjilek aban kawit, do amin morapmisi da bujon yolgwit. 3 Yolakwa Yesu ilenjon wikwan panjet kabini gat yikgwit. 4 Unun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit. 5 Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yan iyigit, "On minjat amin kabi do bret dukon ban yuman yomno noni?" 6 (Pilip si anjewealek kok do yan iyigit. Yesu unun yan aken yan unun iyi kili nandagit.)

7 Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, "Nin monej 200 danari ban bret yuman yomno amin kalon kalon da bret jimjimjok kindi aripmi dima timik timik agagi."

8 Yanban panjetni kindi mani Andru, unun Saimon Pita dakon padige, unun da Yesu yan iyigit, 9 "Monjisok kindi oni unun dakon bret timi 5 bali ban wasanbi unun gat ae tap kilap bamori gat tan iman. Mani on minjat

amin morapyo do yomno aripmi dima asak."

10 Yanban Yesu da yagit, "Yoyinba minjat aminyo pabin yitni." Unun timon jon tim madep tagit. Wili 5 tausen yan da tilak pabin yikgwit. 11 Yik mudanakwa Yesu da bret timigek Pinjok ya yan iyinek amin yikgwit unun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yan gin agit. 12 Jap nanba aripmi anakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, "Jap diwat nan diwaran unun kisi timik panmuwutni. Jimjimi kindi dima tan yokwi toni." 13 Yan yoyinban bret timi 5 bali ban wasanbi nan diwarikgwit unun yik madep 12 kabi similba tugawit.

14 Yesu da unun wasok tapmimi ton aban kanek amin da yan yawit, "Asisi, Pinjok da kombi amin miktimon yabet do yagit oni." 15 Amin da Yesu unun kila amin madepnin egi nimjak do anteban anen yan nandanakwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopmanek iyi gin tobil ilenjon wigigit.

*Yesu pakbi idap kwenon
 baman baman kigit*

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

16 Pilin pilindo panjetni pakbi idapmon pigiwit. 17 Anakwa pilin tanjawan Yesu dima opban kan iyi gin bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nan kiwit. 18 Kijakwa mirim madepsi anakwan

pakbi madepsi tamalikit.
 19 Anjakwan pan̄detni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kin̄ek kan̄akwa Yesu pakbi idap kwenon baman̄ baman̄ bot da kapmatjok opban̄ kan̄ek pasalgwit.
 20 Pasalba Yesu da yan̄ yoyigit, “Nak da naga obisat. Ji dima pasolni.”
 21 Yan̄ yan̄ban̄ Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan un̄un bisapmon gin̄ kokup kik do nandawit bot un̄udon akgit.

Amin da Yesu wisiwit

22 Gildat kinda do min̄at amin kab̄i madep pakbi idap teri kinda do egipgwit un̄un sigin̄ egipgwit. Egek yan̄ nandawit, apma bot kalon̄i kinda gin̄ tagit, mani Yesu un̄un boron pan̄detni gat dima wigiwit. Pan̄detni dagin̄ wigek kiwit.
 23 Yan̄ nandan̄ek egakwa bot diwari Taiberias kokup da apgwit. Abin̄ Amin Tagi da bret gisamigek yoban nawit, un̄un kokup da kapmatjok pan̄abin̄ akgwit.
 24 Anjakwa amin da Yesu gat pan̄detni gat dima ekwan̄ yan̄ pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin̄ kok do kiwit.

Yesu un̄un Kwen Kokup dakon bret

25 Kin̄ pakbi idap teri kinda Yesu kan̄kwan̄ yan̄ iyiwit, “Yoyin̄det, gak ni bisapmon idon abil?”

26 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, ji bret

dabo nan̄ek butji tugawit un̄un do an̄ek nak wisin̄ an̄an̄ oben̄. Wasok tapmimi ton̄ doliko pindagek un̄un tilak dakon mibili nandawit, un̄un do an̄ek dima oben̄.
 27 Ji jap tan̄ yokwi toḡi pak do pi dima ani, egip egip dagok dagogi mini dakon jap un̄un pak do pi ani. Jap un̄un Amin Dakon Monji da damdisak. Yan̄ asak do Pin̄kop Dat da tilak agit.”

28 Yan̄ban̄ iyiwit, “Nin nian̄si an̄ek Pin̄kop dakon pi anen̄?”

29 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Pin̄kop dakon pi un̄un yan̄; Ji Pin̄kop da amin yabekban̄ apgut un̄un nandan̄ gadan̄ imni.”

30-31 Gen un̄un yan̄ban̄ yan̄ iyiwit, “Babiknin̄ da miktim kibiri timon mana nawit. Un̄un dakon gen Pin̄kop da papiakon yan̄ mandabi da toso:

‘Kwen Kokup dakon bret amin do yoban nawit.’

Do gak nian̄ abi? Tilak tapmimi ton̄ nian̄ensi kinda nan̄ abi kan̄ek nandan̄ gadan̄ gamnen̄?”

32 Yan̄ba Yesu da yan̄ yoyigit, “Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak.
 33 Amin Kwen Kokup da pin̄ miktimon min̄at amin morapyo do egip egip yomisak un̄un Pin̄kop dakon bretni.”

³⁴ Yanban iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbenjek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbenjek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan nama. ³⁷ Dat da minjat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim. ³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan; Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni. ⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan; amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit. ⁴² Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Meni ae datni unun

nandan yomaman. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

⁴³ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit. ⁴⁴ Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak. ⁴⁵ Kombi amin da papiakon gen yan ton:

‘Pinjok da minjat amin morapyo yoyindetdisak.’ Amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban. ⁴⁶ Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Pinjok gat egipgumal da apgut unun dagin Dat kagit. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak. ⁴⁸ Nak naga egip egip dakon bret. ⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

⁵² Yan yanban Juda amin da

iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban nonen do yosok?”

⁵³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak. ⁵⁴⁻⁵⁵ Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anjakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon egipben. ⁵⁷ Dat egip egipmi tonj da nak yabekban pigim. Unun egisak do anek nak egisat. Unun da tilak nak egisat do anek nak nosak amin unun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babakji bret unun nan egek don kimakgwit. On bret unuden dima. Amin kinda bret on nosak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyin degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unun yanban nandanek panjetni morapmi da yan yawit, “Gen on yosok

unun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Panjetni da gen unun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yan yoyigit, “Gen unun do nandan gadatji witdal kisak, ma? ⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak kan, ji nian nandani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi dima timitni. Gen dayisat unun da Wup egip egip damisak unun jikon anabisak. ⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima an.” (Nandan gadat dima awit amin unun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yomin mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak unun kili nandan ingut.) ⁶⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Mibili yan do nak yan kili dayigim, ‘Amin kinda Dat da dima antagap asak kan, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen unun yoyinban panjetni diwari tobil kinjek Yesu sanbenek dima yolgwit. ⁶⁷ Yan anakwa Yesu panjetni 12 kabi yan yoyigit, “Ae jiyo kisi nepman dek kikan?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, nin naminon kinen? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandan gadat anek

yanjsi nandaman, gak Pinjokp dakon Telagi Amini.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem.”

⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskar-iot dakon monji do yagit. Unun panjetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kabeŋ Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anjatno kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² Juda amin dakon Imal Yut Kabeŋ Bilak unun dakon bisap kwan tanjakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, “Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon kinjek wasok tapmimi ton anjaki panjetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni.” ⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwanak. ⁷ Miktim amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an

unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kiken.”

⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudanakwa noman da dima, pasilikon da bujon don kigit.

¹¹ Unun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinek yan yawit, “Unun amin dukwan egisak?”

¹² Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da “Unun amin tagisi” yan yawit. Ae diwari da “Dima, unun amin top pankewaldak” yan yawit.

¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binapgan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da nagalon pigeke amin yoyin dekgit. ¹⁵ Anjakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yan yawit, “On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?”

¹⁶ Yan yanba yoyigit, “Gen unun dayin dekdad unun naga dakon gen dima. Pinjokp yabekban pigim unun dakon gen nan dayisat.

¹⁷ Amin kinda Pinjokp dakon

gen guramitjak kan, unun da geno dakon mibili tagi nandisak. Pinjkop dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak. ¹⁸ Amin kindsa iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kindsa yabet amini man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi. ¹⁹ Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kindsa da unun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgen do nandan?”

²⁰ Yanban kobogi yan iyiwit, “Kon kindsa gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?”

²¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak wasok tapmimi ton kaloni kindsa agim unun do wiripdagwit. ²² Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babikji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan. ²³ Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kindsa anmilip agim unun do butjap nido nandan naman? ²⁴ Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap

kokwin agak bamisi ani kan unun tagisi.”

Yesu unun nianjen amin kindsa?

²⁵ Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, “On amin nan kila amin da anakba kimotjak do nandan, ma? ²⁶ Kabit, nomansi agek gen yanakwan gen kindsa dima iyan. Kila amin da asi unun Kristo yan nandan iman? ²⁷ Unun amin kokupni unudon yan nandan imaman. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kindsa yan dima nandan imdan.”

²⁸ Yan yanakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, “Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandan iman, ²⁹ mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandan imisat.”

³⁰ Gen unun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kindsa da dima abidagit. ³¹ Amin morapmi da nandan gadan iminek yan yawit, “Amin kindsa da don abinek on amin da wasok tapmimi ton asak unun yapmanek morapmisi asak?”

Aripmi dima, do on Kristo bo?"

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

³² Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. ³³ Anakwa Yesu da gen yan yagit, "Nak bisap pisipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiken. ³⁴ Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipben unudon ji aripmi dima wigikdan."

³⁵ Yanban Juda amin dakon kila amin da notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Unun dukwan kinakwan dima konej do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwan unudon kinjek Grik amin yoyin detjak do yosok? ³⁶ Unun da yan yak, 'Wigapbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan.' Ae 'Ji nak da kokup egipben unudon aripmi dima wigikdan' yan yak. Gen unun nianon da yak?"

Yesu da pakbi egip egipmi tonj do yagit

³⁷ Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agek gen papmon da yan yagit, "Amin kinda pakbi

do asak kan, nagon abinjek nosak. ³⁸ Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pinjkop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi tonj dasi pak anjan kikdisak." ³⁹ (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da wasen ki kabi bamot awit

⁴⁰ Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanek yan yawit, "Asisi, on Kombi Amin Pinjkop da yabekban miktimon pisak do yagit oni."

⁴¹ Yanakwa diwari da yawit, "On amin unun Kristo."

Ae diwari da yawit, "Dima. Kristo unun Galili Provin-skon da dima altosak. ⁴² Pinjkop da papiakon gen yan tosok: Kristo unun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Unun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unudon altokdisak." ⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panjek wasen ki kabi bamori awit. ⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadan imgwit

⁴⁵ Obip amin unun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit,

7:34: Jn 8.21; 13.36 **7:37:** MS 23.36; Ais 55.1; Jn 4.14 **7:38:** Ais 58.11

7:39: Jn 16.7; 20.22; Ya 2.4 **7:40:** Jn 6.14 **7:41:** Jn 1.46 **7:42:** Kap

89.3-4; Mai 5.2

“Ji nido unun amin dima abidan awen?”

46 Yanba obip amin da yoyiwit, “Amin kinda da unun amin da gen yosok unuden kinda dima yagit.”

47 Yanba Parisi amin da yoyiwit, “Ji kisi bo panjekwalak? 48 Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unun amin dimasi nandan gadan ingut. 49 Unun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pin kop da unun amin kabi jobit timitni do yagit.”

50 Nikodemus, unun kalip Yesukon kigit, unun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unun da yan yoyigit, 51 “Gen tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandanek isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigi.”

52 Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pin kop da papiakon gen ton unun pakyanji manjinek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minjat kinda yokwi agit unun Yesukon anan apgwit

53 Yan iyinakwa amin kisi yutnikon kin kin awit.

8

1 Mani Yesu Hen Olipmon wigigit. 2 Wisadagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwan amin

morapmi iyikon apgwit. Abinjakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit. 3 Anakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minjat kinda abidan anapgwit. Amin da kanakwa unun minjat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon yipba 4 agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minjat da yumabi si anakwan amin da kan. 5 Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unun yan; minjat unuden tipban anakba kimotjak. Gak da unun do nian nandisal?”

6 Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipnen yan nandanek anjekwalgwit. Mani Yesu gawak pigek kisiri da miktimon kilda mandagit.

7 Anakwan gen sigin iyinakwa pidanek yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unun amin da mibiltok minjat da kwenon tip ananjak.”

8 Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit.

9 Gen unun yanban nandanek amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tanek kinakwa bilakni kalonisok amin da bunon kiwit. Kin mudanakwa Yesu iyi gin egakwan minjat unun inamnikon akgit. 10 Agakwan Yesu pidan agek yan iyigit, “Minjat, amin morap unun dukwan ken? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

11 Yanban minjat da yagit,

“Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unun miktim dakon tenjenji

¹² Yesu da minat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktim dakon tenjenji. Amin kinda nak noljak kan, unun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon tenjenji da unun aminon tosak.”

¹³ Yan yanban nandanek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Gak gaga nan jonjigek gaga do yankwok asal, do nandano bami dima asak.”

¹⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Unun asi, nak naga jonjigek yankwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun nandisat, do yankwok asat unun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun ji dima nandan. ¹⁵ Ji amin kokwin an unun miktim da anpagon kokwin an. Nak amin kinda dima kokwinikdat. ¹⁶ Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikgom. Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unun da nak anpuluganban kokwin amak. ¹⁷ Ji da gen tebanon gen yan tosok, Amin bamori da gen kalonji nanjin yankwok amal

kan, unun da gen bami asak. ¹⁸ Nak naga nan jonjigek naga do yankwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nan jonjigek yankwok asak.”

¹⁹ Yanban Parisi amin da yan iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandan naman, ae Datno kisi dima nandan iman. Nandan naman tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam.”

²⁰ Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyin degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ Yesu da sanbenek amin yan yoyigit, “Nak depman kiko ji nak wisikdan, mani yokwisi tan daminakwa kimotdan. Nak da kikenon aripmi dima apni.”

²² Gen yan yanban nandanek Juda amin da iyi gin yan yawit, “‘Nak kikenon aripmi dima apni’ yan unun nido yosok? Iyi nan anagek kimot do yosok?”

²³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima. ²⁴ Yan do, kili dayit, ji yokwisi tan daminakwa kimotdan. Ji nak Unun Amin

8:12: Ais 49.6; Jn 1.4-9; 9.5; 12.46

8:16: Jn 5.30; 8.29 **8:17:** GT 19.15

Jn 7.34; 13.33 **8:23:** Jn 3.31

8:14: Jn 5.31-32; 7.28

8:15: Jn 12.47

8:18: 1Jn 5.9 **8:20:** Jn 7.30

8:21:

yanj dima nandan gadan namni kan, yokwisi tan daminakwa kimotdan.”

25 Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayin anan obisat. 26 Ji dakon anpak kokwinigek gen morapmisi tagi yoken. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagim unun ban miktin aminon yan tenjenosot.”

27 Gen unun yoyinakan Datni do yosok yanj dima nandawit, 28 do Yesu da yanj yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak Unun Amin yan nandan namdan. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yan nandakdan. Dat da nayin dekgit unun banjin yosot yan nandakdan. 29 Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.” 30 Gen unun yanakan gin amin morapmi da nandanek nandan gadan imgwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

31 Yesu da Juda amin nandan gadan imgwit yanj yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon panjetnoni bamisi egipdan. 32 Yanj egek gen bami nandan

pisamba unun da pulugan depdisak.”

33 Yanban yanj iyiwit, “Nin Abraham dakon babakni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kindakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kiron da pulugan kiner do yosol?”

34 Yanba Yesu da gen kobogi yanj yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwan. 35 Oman monji amin yuri kindagat toktogisi dima ekwan. Monji dagin toktogi ekwan. 36 Yanjo, Monji da pulugan depjak kan, ji waglisi pulugan depbi.

37 “Ji Abraham dakon amin kabi yanj nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan. 38 Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unun ban anj.”

39 Yanban nandanek Juda amin da yanj iyiwit, “Datnin unun Abraham.”

Yanj yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anpak agit unun ban abam. 40 Pin kop da gen bami morap yanban nandagim unun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba kimokgen do nandan. Abraham yanj dima agit. 41 Ji datji dakon anpak unun banjin anj.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unun Pinƙop kalon ƙin.”

⁴² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak Pinƙop gat egipgumak da pigim. Nak naga da galak togon dima pigim. Pinƙop da yabekban pigim, do Pinƙop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan. ⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antentej ani. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak? ⁴⁷ Pinƙop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pinƙop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan.”

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak Samaria amin kinda, kon

kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?”

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do pini asak. ⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.”

⁵² Yanban nandaneƙ Juda amin da Yesu yan iyiwit, “Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yansi nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol ‘Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.’ ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianen amin kinda yan nandisal?”

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pinƙop yan yon. ⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem ƙin top

amin aker. Mani nak nandar iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit.”

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandanej yan iyiwit, “Gak dakon bilakgo 50 dima anjakwan gak da nak Abraham kagim yan yosol, ma?”

⁵⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanjakwan nak kili egipgum da egisat.”

⁵⁹ Yan yanjakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

¹ Yesu kosit agek amin dabili mini kinda menji da yan analagit kagit. ² Kanjakwan panjetni da yan iyiwit, “Yoyinjet, namin da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo menji datniyo da agimal?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae menj datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pinjkop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Pinjkop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba anenji. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi

dima asak. ⁵ Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjeni.”

⁶ Yesu gen unun yanek miktimon ilip sulek miktim gat dagapmikban nejak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yan anek iyigit, “Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kin pakbi sonj dabili sinjanjakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanjakwan kawit amin gat da yan yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monej imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

⁹ Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anakwa diwari da yawit, “Kagimanj amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yan yanjakwa amin unun iyi yan yoyigit, “Nak unun mani.”

¹⁰ Yanban iyiwit, “Nianji anek dabilgo kilek tak?”

¹¹ Yanba gen kobogi yan yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktim ban nejak wasanej dabilnokon wiririgek yan nayik, ‘Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.’ Yan nayinban kin pakbi sonjek dabilno kilek tanban yo pindat.”

¹² Yanban iyiwit, “Unun amin dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili sintagit amin unun dakon geni yawit

13 Amin dabili mini egipgut da sintagit unun iyin anan Parisi aminon kiwit. 14 Yesu da miktin ban nejak wasajek dabilnikon wiririkban sintagit unun Sabat bisapmon agit. 15 Unun do anek Parisi amin da aeni iyiwit, “Dabilgo niansi anek kilek tanban sintal?”

Yanba yagit, “Unun da nejak dabilnokon wiririkban pabikon sugajek sintat da yo pindakdat.”

16 Yanban Parisi amin diwari da yan yawit, “Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pin kop da dima yabekban apgut, yan nandaman.”

Mani diwari da yawit, “Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yan dima aban.” Parisi amin gen bamori yan yanek wasen ki kabi bamori awit.

17 Aeni dabili sintagit amin yan iyiwit, “Unun amin wasok aban dabilgo sintak amin do nianen amin kinda yan nandisal?”

Yanba yagit, “Unun kombi amin kinda.”

18 Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da sintagit unun do nandaba bami dima agit. Yan nandawit do unun amin dakon meni datniyo apjil do gen yipgwit. 19 Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, “Asi on monji jil dakon? Dabili mini altagit

yan yomal amin on unun? Yan kan nian anek dabili kilektak?”

20 Yoyinba meni datniyo da yan yoyigimal, “Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan meni da yan anjalagit. 21 Mani nianon da dabili sintak unun nit dima nandamak. Ae namun da dabili aban pisak, ununyo kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyinan iyinba kobogi tagi dayisak.”

22 Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yan yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do meni datni da Juda amin do pasalek yan yagimal, 23 “Unun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak.”

24 Kalip dabili mini egipgut amin unun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, “Pin kop man madep iminjak yan teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman.”

25 Yanba amin unun da gen kobogi yan yoyigit, “Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda bo dima unun dima nandisat. Mani yo kalonji nandisat, unun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot.”

26 Yanban iyiwit, “Unun da niansi angamik? Nianon da dabilgo sintak?”

27 Yanba yoyigit, “Nak kili dayiko dima nandayın. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi panjetni egip do anjek yon, ma?”

28 Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, “Gak unun amin dakon panjetni, mani nin Moses dakon panjetni ekwaman. 29 Pinjkop da Moses gen iyigit yan nandaman, mani unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman.”

30 Yan yanba yoyigit, “Ji da gen njwakjwarisi kind a yon. Unun amin da dabilno anmilib ak, mani ji da unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman’ yan yon. 31 Pinjkop da yokwi pakpak dakon geni dima nandan yomisak yan nandaman. Mani amin galaktokni yolek gawak iman amin unun geni nandan yomisak. 32 Amin kind a dabili mini menji da yan anjalagit nan amin kind a da wasok aban dabili pisagit yan kind a dima nandagiman. Miktim wasok wasogikon da egi anan obinek abisok ekwamanon gen bin kind a yan dima nandaman. 33 Unun amin Pinjkop da dima yabekban apgut tam, yo kind a aripmi dima aban.”

34 Yanban Parisi amin da unun gen nandanej yan iyiwit, “Mengo da gak anjalagiron da abisok ekwamanon yokwigo madepsi tan gangwit da tan gaman, do gak nido nin niyın dekdal?”

Yan yanek yolba wanja abigigit.

Nandan gadatni mini amin unun dabili mini yombem

35 Yesu da yolba abigigit dakon gen unun nandanej wisin kan yan iyigit, “Gak Amin Dakon Monji nandan gadan imisal bo dima?”

36 Yanban yan iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji unun namin? Nayınbi unun amin nandan gadan iben.”

37 Yan yanban Yesu da yan iyigit, “Gak unun amin kili kal. Gen gayisak amin unun mani.”

38 Yanban amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak nandan gadan gamisat.” Yan yanek gawak imgut.

39 Anakwan Yesu da yan yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yando, dabili mini amin unun sintoni, ae dabili sinton amin unun dabili mini ani.”

40 Parisi amin diwari kapmatjok akgwit unun da gen unun nandanej yan iyiwit, “Nin kisi dabilnin mini ekwaman yan yosol, ma?”

41 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin ton’ yan yon, do yokwisi dakon gen unun sigin tan damin anan kisas.”

10

Yesu unun sipsip kila amin tagisi

1 Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak asisi dayisat,

amin kinds sipsip dam dakon wigat nan dima pigek kosit njwaknjwarikon da dam irak pigisak kan, unjuden amin unjun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. ² Mani wigat nan pigisak amin unjun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da unjun amin do yoma witaliban pigisak. Pigi sipsipni kalon kalon dakon mani yanban tegi nandanakwa mibiltan yoban wanja kwan. ⁴ Kisisi wanja kin mudanakwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandan iman, do bunon yol anan kwan. ⁵ Sipsip da amin njwaknjwari dima yolgan. Tegi dima nandan iman do yan yoban sipsip si pasal kin mudon.” ⁶ Yesu da tilak gen unjun yanban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat. ⁸ Amin morap mibiltok apgwit unjun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. Mani sipsip da geni dima nandan yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kinds nagon abinek damon pigisak kan, Pinkop da yokwikon nan abidokdisak. Anakwan unjun amin damon pigi ae wanja kin gin anek jap do aripmi dima akdisak. ¹⁰ Kabo noknok unjun yo kinds do dima abisak. Unjun sipsip kabo timit do, ae dapban

kimotni do, ae panupbal ak do abisak. Mani nak yan do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi unjun iy dakon egip egip paregek sipsipni panpulugosok. ¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monen do nandanek pi asak unjun sipsip dakon ami dima, do jon pinan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman kisak. Yopman kinakwan jon pinan da obin sipsip dapman nok do anakwan wasen kwan. ¹³ Unjun amin tomni timit dogin nandisak do yan asak. Sipsip tagi egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan naminakwan nak da Datno nandan imisat. Unjuden gin sipsipno da nak nandan naminakwa nak da sipsipno nandan yomisat. Anek sipsipno do anek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ “Nak sipsipno diwari unjun on damon nani dima. Unjun wanja ekwan. Unjun sipsip kabi nak da ilik panabin yopbo naga dakon tek nandakdan. Anek sipsip kabi kaloni gin egakwa kila amin kaloni da kilani akdisak. ¹⁷ Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan do Dat da nak do but dasi galak tan namisak. ¹⁸ Amin kinds

10:8: Jer 23.1-2; Esi 34.2-3

10:14-15: Mt 11.27; 1Jn 3.16

10:11: Kap 23.1; PA 7.17

10:16: Ais 56.8; Esi 34.23

10:12: Ya 20.29

10:17: Pil 2.8-9

da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen. Egip egipno parekgen ae abidokenj unun dakon yan dagok unun nagon tosok. Dat da yansi abenj dosi yagit.”

¹⁹ Juda amin gen unun nandanek aeni wasen ki kabi bamori awit. ²⁰ Morapmi da yan yawit, “Konj kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandanj?”

²¹ Yan yanakwa diwari da yawit, “Gen yosok unun konni ton amin dakon gen nanj dima yosok. Konj da dabili mini amin aripmi dima anj milip agagi.”

Juda amin da Yesu uwal anj imgwit

²² Unun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unun kalip Telagi Yut Madepni ankaluk awit unun do nandanek egipgwit. ²³ Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kinj Ap Tamo yan yawit unudon agipgut. ²⁴ Agakwan Juda amin da abinj Yesu anj wasinj agek yan iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyin tentenjoki? Gak asi Kristo kanj, yanjkwok nomansi a.”

²⁵ Yanjba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayigim, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namini aminsi

kinda Datno da manon pi morap asat unun da tagi dolisak. ²⁶ Mani ji unun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandanj gadanj namañ. ²⁷ Nak sipsip kabino nandanj yomisat. Unun tekno nandanjek nolgan. ²⁸ Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron banj aripmi dima gwayesak. ²⁹ Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanjek wukwisi egisak, do amin kinda da kisitnikon banj aripmi dima gwayesak. ³⁰ Dat gat nit kalonj ekwamak.”

³¹ Juda amin da gen unun nandanek aeni tip timigek anjakba kimotjak do awit. ³² Anjakwa Yesu da yan yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anjapbo pindakgwit. Unun pi agingwan ni pi nanj agim do nandanek tipban nit do anj?”

³³ Yanjban Juda amin da yan iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do anjek tipban dima gitnenj. Gak amin isali kinda da nak Pinjkop yan yanjek Pinjkop kulabisal unun do anjek gitdamanj.”

³⁴ Yanjba Yesu da yoyigit, “Gen teban papiajikon Pinjkop dakon gen kinda yanj tosok: ‘Nak yanj dayisat, ji unun pinjkop.’”

³⁵ Pinjkop da papiaikon gen ton unun bamisi gin. Kalip Pinjkop da amin do geni yoyinj tentenjanek ji pinjkop

yan yoyigit. ³⁶ Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do 'Nak Pinjkop dakon Monji' yan yanapbo ji nido 'Gak Pinjkop kulabisal' yan yon? ³⁷ Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak. ³⁸ Mani nak asi pini asat. Yan do, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unun kanek nandan gadat ani. Anek yanji nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat."

³⁹ Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

⁴⁰ Kin Jordan Pakbi pudanek aeni Jon da kalip amin telagi pakbi son ingut unun kokupmon panji egipgut. ⁴¹ Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abin yan yawit, "Jon unun geni panjeban asak do wasok tapmimi ton dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit." ⁴² Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

Yesu unun Judia ae Jerusalem kinakwan kila amin da anakba kimotjak do nandawit

(Kilapmi 11-12)

11

Lasarus kimakgit

¹ Amin kinda mani Lasarus unun sot agit. Kokupni

10:38: Jn 14.10-11 **10:40:** Jn 1.28
11:4: Jn 9.3

unun Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. ² Unun Maria da pakbi kibani ton tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun dangwi nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi. ³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unun sot asak."

⁴ Yesu gen unun nandanek yan yagit, "Unun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pinjkop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak."

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut. ⁶ Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandanek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. ⁷ Egi mudanek panjetni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kinenj."

⁸ Yanban panjetni da iyiwit, "Yoyindet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandanek aego tobil kik do yosol?"

⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kinda dakon tenjeni unun 12 awa ton. Amin kinda gildat kalba kosit agipjak kan, miktim dakon tenjeni kosok, do aripmi dima man potjak. ¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kan, tenjeni mini do anek kesal anajjak." ¹¹ Yesu yan yanek ae kinda gat yan yagit,

11:1: Lk 10.38-39 **11:2:** Jn 12.3

“Notnin Lasarus unun yum dipmini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak.”

¹² Panjetni gen unun nandanek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, yum dipmin pokdok kan, sotni dagan kinakwan kilek tosak.”

¹³ Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban panjetni da asi dipmin pokdok yan nandawit. ¹⁴ Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tentenank yan yoyigit, “Lasarus unun kili kimakgit, ¹⁵ mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat panjetban ak do nandisat. Kili unudon kino.”

¹⁶ Yesu da gen yan mudanakwan Tomas, mani kinda Yayat yan iyiwit, unun da panjet notni diwari yan yoyigit, “Ninyo kisi unun gat kinjek kisi kimotnen.”

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

¹⁷ Yesu Betani kokupmon altanek Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosoak yan nandagit. ¹⁸ Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak tosoak. ¹⁹ Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjetban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

²⁰ Mata unun Yesu obisak yan nandanek Maria yutnon yipmanek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. ²¹ Anjek

Mata da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. ²² Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinjokop yo nianjen kinda do bisit iynbi unun da tagi gamjak yan nandisat.”

²³ Yanban Yesu da iyigit, “Olapgo unun pidokdisak.”

²⁴ Yanban Mata da iyigit, “Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat.”

²⁵ Yanban Yesu da iyigit, “Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kinda nak nandan gadan naminek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. ²⁶ Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unun amin wagil dima kimotdan. Gen unun yosot unun nandabi bami asak, bo dima?”

²⁷ Yan yanban Mata da iyigit, “Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinjokop dakon Monji, miktimon apjak do yanbi amin yan nandan gamisat.”

Yesu Lasarus do bupmi nandanek kunam takgit

²⁸ Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayanok yan iyigit, “Yoyindet da abik da gak do yosok.” ²⁹ Maria gen unun nandanek tepmisi pidan Yesu kok do kigit. ³⁰ Yesu unun kokupmon dima obinek Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. ³¹ Juda amin Maria dakon but anjetban ak do

yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidan wanja pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanek bunon yolgwit.

³² Maria Yesu akgiron kin kanek kandapmikon man pagek yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit."

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit. ³⁴ Anjek yoyigit, "Ji bumjotni dukwan yipgwit?"

Yanban yan iyiwit, "Amin Tagi, abineka."

³⁵ Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kanek Juda amin da yan yawit, "Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tan imgut."

³⁷ Mani amin diwari da yawit, "Unun da dabili mini amin anmilib aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpuluganjanwan kimakgit?"

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nan sogwit. ³⁹ Yesu yan yagit, "Ji tip madep aba kwan."

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, "Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do

yan anen kan, kiban madepsi akdisak."

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, "Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kan, gak Pinkep dakon tapmim madepni kokdisal."

⁴¹ Yan yanakwan tip madep aba kinakwan Yesu kwen sintanban wigakwan yan yagit, "Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat."

⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgan unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do anjek gen unun gayisat."

⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, "Lasarus, wanja pi!"

⁴⁴ Yan iyinban amin kimakbi imal nan kisit kandap tomni dabilyo wangwit walimbil wanja pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, "Imalni witdalek yipba kisak."

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anjeban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da yo agit unun kanek nandan gadan imgwit. ⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit.

⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, "Nian ano? Unun

amin wasok tapmimi ton morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum konerj kan, unun da wasok morapmi yan gin anjakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anakwa Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panupbal akdan.”

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, “Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do anek amin kalonji da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonerj kan, unun da tagi dima asak.”

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anek kimotjak do yagit. ⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pinjop dakon minjat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalonj yop do anek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan panjosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anek unun kokup yipmanek miktin amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda

mani Epraim unudon kwan panjetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanjakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abin anpakni yolek iyi Pinjop da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Anek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinjek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nian nandan? Jap noknok bisap madep abin kosak bo dima?” ⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan kili yoyiwit, “Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinban abidan dam tebanon yipnen.”

12

Maria da pakbi kibanji ton tagisi nan Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak altosak unun bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni. ² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminjak jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominjakwan Lasarus gat amin diwarigat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ Nanakwa Maria da pakbi kibanji ton tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1

lita dakon binap, ae yuman nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidanek Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busun dangwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibanji da yut kisi ilimik mudagit.

4 Yan anakwan pandetni kinda mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit, 5 “Unun pakbi kibanji ton tagisi aminon monen 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi.” 6 Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anek dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinda Yesu gat pandetni gat dakon monen kinam kila agit, do bisap morapmi monen yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

7 Yesu da gen unun nandanek yan yagit, “Minjat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon nepni unun bisap do pakbi on anoman agit. 8 Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdaman.”

Lasarus anakba kimotjak do yawit

9 Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandanek unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do

apgwit. 10-11 Yesu da Lasarus aban pidanban kanek Juda amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinan nandan gadan imgwit. Yando, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anakba kimotjak do gen panjosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

12 Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit. 13 Nandanek jopban dakon tami mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pigeek gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pinjkop anakisino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami ton egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami ton egisak.”

14 Yan yanakwa Yesu da donki kinda kan unun da kwenon yikgit. Yan anakwan Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. 15 Gen unun yan:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

16 Unun bisapmon pandetni gen unun dakon mibili dima

nandaba pisagit. Mani bunjon don man madep panjakwan gen papiakon mandabi unjon Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo anjingwit unjon papiakon gen ton unjuno kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba iren tagit.

¹⁸ Wasok tapmimi ton agit unjon dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit.

¹⁹ Yan anakwa Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo morap an im do nandaman unjon aripmi dima anen. Pindakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjok gawak im do Jerusalem egipgwit unjon bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unjon Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unjon Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abaman.” ²² Yanba Pilip da kin Andru iyanban kisi Yesukon kin gen unjon iyigimal.

²³ Iyanbal yagit, “Amin Dakon Monji man man madep pasak dakon bisap kili unjon

kwan tosok. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan.

²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosok kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal animjak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak.

²⁶ Nak do oman asak amin unjon nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipden. Nak do oman asak amin unjon Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanbenjek yan yagit, “Abisok butno jik tosok. Ni gen nan yoken? ‘Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki’ yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unjon pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpap abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, “Nak mano anpap abo madepsi agit da aeno akdisat.” ²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unjon nandanek diwari da yawit, “Kiririn asak” ae diwari da “Anelo kinda da gen iyik” yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gen unjon nandayin unjon naga do anek dima, ji do anek altak. ³¹ Abisok Pinjok da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktim dakon kila amin

madep yolban kirkdisak.
³² Nak miiktimon nan anenotni
 bisapmon amin kisisi ilikgo
 nagakon apdan.” ³³
 (Yesu unun kosit nianon da
 kimotjak unun nandani do
 tilak gen unun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen
 kobogi yan iyiwit, “Kristo
 unun altanek dagok dagogi
 mini egipdisak, Pinjkop dakon
 gen teban papia da yan
 yosok. Do gak da Amin Dakon
 Monji anenotdan yan nido
 yosol? Amin Dakon Monji
 unun namin amin kinda?”

³⁵ Yanba Yesu da kobogi
 yan yoyigit, “Bisap pisipmisok
 tenjenji ji gat egipjak. Pilin
 tuk tepmi apban kosit dima
 kokdan, do abisok tenjenji
 tanakwan gin tenjenikon
 agipni. Amin pilin tukgwan
 akwan unun dukwan kwan
 unun dima nandan.” ³⁶ Abisok
 tenjenji ji gat egakwan gin
 egip egipji tenjenikon toso
 yanji nandanek tenjenji
 dakon monjini dagoni.”

*Juda amin morapmi Yesu
 dima nandan gadan imgwit*

Yesu gen unun yoyin mu-
 danek dima koni do yop-
 man kin pasilikon egipgut.
³⁷ Wasok tapmimi ton
 morapmi aban kawit, mani
 sigin dima nandan gadan
 imgwit. ³⁸ Yan anakwa kombi
 amin Aisaia da gen yagit unun
 bami ton agit. Gen unun yan:

“Amin Tagi, gen yagiman
 unun namin da nand-
 aban bami agit?”

Ae Amin Tagi da
 tapmimni namin do
 yolinban kagit?”

³⁹⁻⁴⁰ Ae gen kinda gat yan
 yagit:

“Yo kinda dima koni yan
 do Pinjkop da dabili
 panjopgut.

Ae but da nandan
 pisanek nagon apba
 dima panmilip aben
 yan do but yomani
 dakon kosit sopman
 yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima
 nandan gadawit. ⁴¹ Aisaia da
 Yesu dakon tilimni kanek gen
 unun Yesu dosi yagit. ⁴² Yan
 di anakwa kila amin morapmi
 Yesu nandan gadan imgwit.
 Mani Parisi amin do pasalek
 yanjkwok dima awit. Parisi
 amin da muwut muwut
 yutnikon ban yolba wanja
 egipni unundo si pasalek
 yanjkwok dima awit. ⁴³ Amin
 da mani pawigini do galagisi
 nandawit. Mani Pinjkop da
 mani pawigisak do dima
 nandawit.

*Yesu da gen yagit unun gen
 dagin amin kokwin akdisak*

⁴⁴ Yesu da tebaisi yan yagit,
 “Amin kinda nak nandan
 gadan namisak, unun amin
 nak kalon nanjin dima nan-
 dan gadan namisak. Unun
 Dat yabekban pigim ununyo
 kisi nandan gadan imisak.
⁴⁵ Nak nandisak amin da

nak yabekban pigim amin unun kosok. ⁴⁶ Nak mihtimon tenjenji da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. ⁴⁷ Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on mihtimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. ⁴⁸ Mani amin kinda nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da yoken do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yokendosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yanji nandisat. Yan do anek gen nayigit unun banjin yosot.”

**Yesu da panjetni
yopman degek tobi
Datnikon wigik do
yoyigit**

(Kilapmi 13–17)

13

*Yesu da panjetni dakon
kandap pakbi ban sugagit*

¹ Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altajakwan Yesu on mihtimon yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on mihtimon panjetni egipgwit

unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yominakwan wigi bisapni mudagit.

² Pilindo Yesu gat panjetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kision yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ Yesu yanji nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pinkopmon da apgum, do ae Pinkopmon tobi kikdisat yan kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal dubakni kukwan yipmanek pakbi son wiririt imal kinda abidanek kogikon wamgut. ⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa panjetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi son wiririt imal kogikon wamgut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak panjetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busunjo kisi sugoki.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni banjin sugosak. Yan aban giptimni kisi kilegisi akdan, Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu panjetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil panji tamonikon yikgit. Panji yigek yan yoyigit, “Nak da yo an damisat unun dakon mibili di nandan? ¹³ Ji da nak Yoyinjet ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani. ¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyinjetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani. ¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan gin ani. ¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen ankisak amin da yabet amin dima yapmandak. ¹⁷ Ji nak da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan gin ani kan, kisik kisik akdan. ¹⁸ Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandan yomisat. Mani Pinjop da papiakon gen tosok

unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anjenokdok.’

¹⁹ Yo unun dima altanjakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tanjakwa yanji nandan gadani, Nak Naga Unun Amin. ²⁰ Asisi dayisat, amin kinda pi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin nak nan but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pinjop nak yabekgit unun nan but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak

(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

²¹ Yesu gen unun yanek burigwan da jigisi nandanek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwal da kisiron nepdisak.” ²² Gen unun yanban panjetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. ²³ Panjetni kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun Yesu da ilenikon yikgit. ²⁴ Saimon Pita da busunji da tilak an iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyan ka.”

²⁵ Iyanban unun panjetni da Yesu da kapmatsisok kinjek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

²⁶ Yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda bret diwat

on idapgwan sibinek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yan yanek bret idapgwan sibinek Judas do imgut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

²⁷ Judas bret unun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.”

²⁸ Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit.

²⁹ Judas unun monen kila agit. Do amin diwari da Judas kin Pinjkop gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do monen yomjak do iyisak yan nandawit. ³⁰ Judas bret diwat unun abidanek unudon gin wannga pigigit. Wannga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kinda panjetni do yomgut

³¹ Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pinjkop yo kisi man madep panek ³² Monji do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

³³ “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipnen. Nak kinapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

³⁴ “Nak gen teban kalugi kinda damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tan yomij yomij ani. Nak ji do but dasi galak tan damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. ³⁵ Ji disikon notji do but dasi galak tan yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶ Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golben? Nak gak do anek tagi kimokgen.”

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokgen yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandan imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pinjkopmon tosok yanji nandani, ae egip egipji nagon tosok yanji nandan

namni. ² Datno da yutnon yut buri morapmisi tonj. Yan dima kanj, gen unun aripmi dima dayikom. ³ Nak kinj ji dakon tamo panoman anjek, aeno tobil abin ji timikgo panji nak gat egipnej. ⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandanj.”

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandamanj. Do nianjon da kosit unun konerj?”

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njwaknjwari kinda dimasi tosok. Nak kalonjin.

⁷ Nak do pakyanjsi nandanj namenj tam, Datnoyo kisi tagi nandanj ibam. Abisok da wasanjek unun nandanj iminjek kili unun konj.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolnjbini nin dakon but mudanjan.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipgumanj, mani nak dima nandanj namisal, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nanj kosok. Gak nianjon da Dat nolnjbini kono yanj yosol? ¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ Nak Daron

egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandaba bami asak. Mani geno do nandaba bami dima asak kanj, wasok tapmimi tonj morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² “Asisi dayisat, nak nandanj gadanj namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanjek madepsi akdisak. ¹³ Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun akdisat. Yanj abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴ Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵ Yesu da sanbenjek yan yagit, “Ji nak do but dasi galak tanj namanj kanj, yo morap ani do yagim unun guramitni. ¹⁶ Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷ Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima konj, ae dima nandanj imanjan. Mani ji da nandanj imanjan. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depmanj dekgo menj datyoni mini da tilagon dima egipdanj. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak

14:3: Jn 12.26 **14:6:** Jn 11.25; Ro 5.1-2 **14:7:** Jn 8.19 **14:9:** Jn 12.45; Kol 1.15; Ibr 1.3 **14:10:** Jn 12.49 **14:11:** Jn 10.38 **14:12:** Mk 16.19-20
14:13: Mt 7.7; Jn 15.16 **14:15:** Jn 15.10; 1Jn 5.3 **14:16:** Jn 14.26; 15.26; 16.7
14:17: Jn 16.13

dima nandakdan. Mani ji da nak nandakdan. Nak egisat, do jiyo kisi yan gin egipdan. ²⁰ Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwan, ae nak jikon egisat, yan si nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagin unun nandanek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tan namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tan namisak unun amin do Datno da but dasi galak tan imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tan iminek naganan yoliko kokdisak.”

²² Yesu da yan yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yan iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninban gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kinda but dasi galak tan namjak kan, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tan imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipnen. ²⁴ Amin kinda but dasi dima galak tan namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandan unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

²⁵ “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat. ²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban

pikdisak. Unun da yo morap do dayindetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdan.

²⁷ “But yawot jikon yipmandat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minjat amin da daman unuden dima. Do butji jik tanakwa pasol pasol dima ani. ²⁸ Gen kinda dayiko nandawit unun yan ‘Nak depman kikdisat. Anek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tan naman kan, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak nwapmandak. ²⁹ Yo morap don noman tan mudanakwa nandan gadat ani yan do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ “Bisap dubak gen dima yonen, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun apdisak. Unun da nak aripmi dima abin nepjak. ³¹ Mani miktim amin da nak da Dat but dasi galak tan imisat yan nandani unun do anek yo morap aben do Dat da nayigit unun da aripmonsiasat. Kili pidanba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin. ² Kili no morap bami dima ton unun Dat da mandan maban kwan. Anek kili no morap

bami tonj unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unun da ji kili sugan panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanbenba nak da jikon sanbekeñ. Wain kilinj obikon dima sanbesak kan, bami dima tosak. Yanjin jiyo nagon dima sanbeni kan, bami dima tokdan.

⁵ “Nak naga wain obi ae ji kilinno morap. Amin kinda nagon sanbenban nak unun aminon sanbekeñ kan, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipman degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶ “Amin kinda nagon toktoçi dima sanbesak kan, unun amin kilinj yokwi yombem. Kilinj unuden amin da mandan yopba kibidanba pan muwuk kindapmon soson.

⁷ “Ji nagon toktoçi sanbeni ae geno jikon tosak kan, yo nido galak tanek bisit ani unun dakon bami noman tan damdisak. ⁸ Ji bami morapmisi tanba amin da dandaba nak dakon pangetnosi akdan. Yan aba Datno da man madep pakdisak.

⁹ “Dat da nak do but dasi galak tan namisak, yan gin nak da ji do but dasi galak tan damisat. Nak ji do but dasi galak tan damisat, ji toktoçisi unun kagagwan egipni. ¹⁰ Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tan namisak unun da kagagwan egisat. Ji yan

gin nak dakon gen teban guramitni kan, but dasi galak tan damisat unun da kagagwan egipdan. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tanakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yan do anek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unun yan: nak da ji do but dasi galak tan damisat, jiyo yan gin disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani.

¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak tan iminek unun panpulugok do anek egip egipni paretjak kan, amin do but dasi galak tan yomyomni unun da anpak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmandak.

¹⁴ Ji gen teban on dayisat unun guramitni kan, ji nak dakon notnoni kabi akdan.

¹⁵ Oman monji unun amin tagini da yo morap asak unun dima nandan. Unun do oman monjino yan aeno dima dayiken.

Gen morap Datnokon nandagim unun kili dayigim. Yan agim do ji notnoni yan dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipneñ do ji da dima manjin nepgwit. Nak ji gat egipneñ do manjigim. Anek ji kin pi aba bami dima yokwi tanek toktoçi toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unun Dat da tagi damjak. ¹⁷ Gen tebano unun yan: Ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani.”

Miktim amin da panjet do nandaba yokwi tok anyomdan

¹⁸ Yesu da sanbenek yagit, “Miktim amin da nandaba yokwi tok andaba kan, yansi nandani, mibiltok nak do yan gin awit. ¹⁹ Ji miktim amin da tilagon egipni kan, miktim amin da notnin di yanon da but dasi galak tarj damdan. Mani ji on miktim dakon amin dima. Nak da ji on miktimon banj kili manjin depgum. Unun do anek miktim amin da nandaba yokwi tok andaman. ²⁰ Gen dayigim unun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmanjan.’ Nak yokwi annamgwit kan, jiyo kisi yokwi yan gin andamdan. Ae nak dakon gen guramikgwit kan, ji dakon gen kisi guramitdan. ²¹ Ji nak nolgan do anek yokwi andamdan, nido Dat nak yabekban pigim unun dima nandan iman.

²² “Nak pinjek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak pinjek gen kili yoyigim, do amin kinda da ‘nak dima nandanek sun agim’ yan yogogi mini. ²³ Amin kinda nak do nandaban yokwi tok an namisak, unun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok an imisak. ²⁴ Nak unun da binapmon pi tapmimi ton amin kinda da dima agit unun banj agim. Yanj dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak

da wasok tapmimi ton agim unun pindakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok anman. ²⁵ Yanj aba gen teban papianikon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yanj:

‘Isal dogin amin da nandaba yokwi tok an namgwit.’

²⁶ “Panpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Unun da Daron da pinjek mibilno do yan tenjenok akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasanek egipguman da ekwaman, do jiyo kisi nak do yan tenjenok ani.”

16

¹ “Gen unun nandan gadatji dima witald kini do anek dayisat. ² Muwut muwut yutnikon banj ji dolek unun gat dima muwutni do yansop an damdan. Bisap kinda apjak, unudon amin da dikba kimagakwa unun amin da nin da Pinjop do yo tagisi an imaman yan nandakdan. ³ Unun Dat dima nandan iman, ae nakyo kisi dima nandan naman. Yanjo, yo morap unun an damdan. ⁴ Mani abisok yo unun altokdan do kili dayin mudat, do don amin da yo unun an daba gen on dayisat unun do nandani.”

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanbenek yagit, “Kalip naga gat kisi egipguman do anek on gen morap dima dayigim. ⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da ‘Gak dukon kisal?’ yan dima nayan. ⁶ Abisok gen on dayiko jigisi nandan. ⁷ Mani asisi dayisat, nak ji panpulugok do depman dek wigikdisat. Dima wigiken kan, Panpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigiken kan, nak da yabekgo jikon pikdisak. ⁸ Unun da pin pi aban miktim amin morap anpak yokwi gat, ae anpak kilegi gat, ae Pin kop da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyan si nandaba pisokdisak. ⁹ Pi aban yokwinin madepsi tan niman yan pindatdan. Yokwini dakon mibili unun nak dima nandan gadan naman. ¹⁰ Ae pi aban anpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanbenek dima nandakdan. ¹¹ Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yan nandani, nido on miktim dakon kila amin madep unun kobogi yokwi timitdisak.

¹² “Gen yogogi morapmi ton, mani abisok dayiken kan, ji aripmi dima timitdan. ¹³ Mani Gen Bamisi Dakon Wup unun da abin ji panpuluganban gen bami morap nandaba pisokdan.

Unun iyi dakon gen ban dima dayikdisak, gen nandisak unun banjin dayikdisak. Anek yo don altokdan unun do dayikdisak. ¹⁴ Unun da nak dakon gen abidanek dayin tetentanban unun da nak dakon tilim madepno akdisak. ¹⁵ Daron yo morap ton unun nak dakon. Unun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidanek yan tetentan damdisak.”

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.”

¹⁷ Panjet diwari notni yoyin yoyin anek yawit, “Gen unun niyisak dakon mibili nian? Yan yak, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae timisok di egek donjok nandakdan.’ Ae yan yak, ‘Unun dakon mibili unun yan: nak Daron kikdisat.’ ¹⁸ ‘Bisap pisipmisok’ yan unun mibili nido yak? Gen unun dakon mibili dima nandaman.”

¹⁹ Yesu unun do nayikdan yan pindagek yan yoyigit, “Gen unun yat dakon mibili nandak do disi gin yon, ma? Yan dayit, ‘Bisap pisipmisok nak sanbenek ae dima nandakdan. Ae bisap pisipmisok egek ae donjok nandakdan.’ ²⁰ Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdan, ae bupmi

kunamyo kisi madepsi akdañ. Mani miłtim amin da kisik kisik akdañ. Butji wagilsi yokwi tokdañ, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdañ. ²¹ Miñat kinda monji altok do anakwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji altañakwan tepmi unun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miłtimon kili altosok unun do kisik kisik asak. ²² Unun da tilak ji abisok but yokwi an. Mani aeno dandaken bisapmon kisik kisik akdañ. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ Unun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdañ. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kan, unun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yan anek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miłtim dakon tapmim kili abigit

²⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayiken. Dat do nomansi dayin tenjenokdisat. ²⁶⁻²⁷ Nak da ji do anek Dat bisit iyiken yan dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak tan naman, ae nak Pinkopmon da apgum yan nandaba bami asak. Yan an, do Dat da iyi but dasi galak tan damisak.

Do unun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdañ. ²⁸ Nak Daron da miłtimon pigim. Ae abisok miłtim yipmanek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yan yanban panjet kabini da yan iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yanji nandaman, gak yo morap kili nandan mudosol, ae amin da dima gayinakwa gaga tagi yoki. Unun do anek gak Pinkopmon da apgul yanji nandano bami asak.”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Abisok ji kili nandan gadat an, ma? ³² Nandani, bisap kili kwantak. Asi bisap kili unun, do ji biripmigi yutjikon kin kin akdañ. Yan anek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipben. ³³ Ji nagon gadañek butji yaworisi tanakwa egipni, yan do anek gen on dayisat. Miłtimon egipni bisapmon jigi noman tan damdañ. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi atni. Nak da miłtim dakon tapmim kili abin yipgum.”

17

Yesu iyi do bisit agit

¹ Yesu panjet kabini gen unun yoyin mudanek Kwen Kokup sintanek bisit yan agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kanjo Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yan mudan imgul. Yanjo, amin

morap imisal unjun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unjun yan: amin da gak Pinjkop kalonjisi bamisi yan nandan gaman, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yan gin nandan iman. ⁴ Gak da pi morap namgul, unjun pi an mudoko miktim amin da tilimgo kili kawit. ⁵ Dat, miktim dima noman tanjakwan nak gak gat egek tilimno tan namgut. Abisok gak da inamon unjun tilim aego nabi.

Yesu panjetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miktimon ban namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyin tentenagim. Unjun amin gak dakon ban nak do nabi gak dakon gen guramikgwit. ⁷ Abisok yanji nandan, yo morap namgul unjun gak dasi namgul yan nandan. ⁸ Nido gen morap namgul unjun yoyiko abidawit. Anek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgil, yanji nandaba bamisi asak. ⁹ Nak unjun amin kabi do bisit asat. Miktim amin kisi do dima asat. Unjun amin kabi namgul unjun gak dakon amin kabigo, do unjun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin kabi unjun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unjun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obinek miktimon sanbenek dima egipben. Mani unjun amin kabi da miktimon sigin egipdan. Telagi Dat, mango tapmimi tonji namgul unjun nan panjutnoki. Yan anjaki nit da kalonjisi ekwamak, unjun amin kabi da kalonjisi yan gin egipni. ¹² Nak unjun gat egipguman bisapmon man namgul unjun nan panjutnanapbo tagisi egipgwit. Unjun amin kabikon da amin pasiljak do yanbi unjun dagin pasilgit. Yan anjakwan Pinjkop da papiakon gen unjun do mandabi unjun bami ton agit.

¹³ “Nak abisok gagon opben, mani kisik kisikno da unjun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot. ¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unjun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktim amin da nandaba yokwi tok an yomgwit. ¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Panjutnanjaki Yokwi Ami da dima panjupbal asak yan do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino unjun kisi on miktimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen unjun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi unjun da burikon pi aban gakedosi amin ani. ¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yanjin nak da amin kabino

miktimon yabekdat. ¹⁹ Uñun amin da gakdosi amin ani do anjek egip egipno kalonj gak do gamisat.

Yesu nandanj gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unun amin kabi do gin bisit dima asat. Unun amin kabi da gen yanakwa nak nandanj gadanj namni amin unun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yanj gin unun amin kabi da but kalonji egipni do bisit asat. Unun amin nit gat egapno miktim amin da asi gak da nak yabekbi pigim yanj nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² Nit kalonji ekwamak yanj gin unun amin kalonjisi egipni, yanj do tilim namgul unun kili yongum. ²³ Nak unun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalonjisi egipni do nandisat. Yanj egakwa miktim amin da gak da nak yabekbi pigim yanj nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak tanj namisal yanj gin gak da unun amin do galak tanj yomisal yanj nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, minjat amin nak do namgul unun nak da egipbenj kokupmon nak gat kisin egipnej do nandisat. Tilim namgul unun koni do nandisat. Yo morap dima noman tanakwa but dasi kilisi galak tanj namgul, unun do anjek unun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miktim amin gak dima nandanj gamanj.

Mani nak nandanj gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yanji nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak tanj namisal yanj gin unun amin kabi da amin do but dasi galak tanj yomni, ae nak unun amin kabikon egipbenj, yanj do sigin sanbenjek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 18–20)

18

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit an mudanban panjet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanjek kiwit. Unun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat panjet kabini gat unun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat panjet kabini gat unun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unun pigaga kan nandanjo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unjudon kiwit. Obip amin unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unun amin kabi lam ae kalinj ae emat dakon

yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman tarj imdan unun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kin unun amin kabi yan yoyigit, “Ji namin nan wisanj?”

⁵ Yoyinban yan yawit, “Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman.”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak unun mani.” Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unun amin kabi gat kisi akgwit. ⁶ Yesu da “Nak unun mani” yan yanakwan amin unun timisok di duwalik kinjek miktimon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, “Ji namin nan wisanj?”

Yoyinban yawit, “Yesu Nasaret amin.”

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayit, nak unun mani. Ji nak wisanj kan, on amin kabi yopba kini.” ⁹ Yan yanban gen kinda kalip yagit unun bami torj agit. Gen unun yan: “Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit.”

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandan dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus. ¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, “Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi paken do nandisak unun dima paken yan nandisal, ma?”

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanek nap teban nan abisiwit. ¹³ Yan anek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, “Amin kalon kinda dagin amin morap kisi do anek kimotjak kan, unun tagi.”

Pita da Yesu do wasip yagit
(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae panjet kinda gat Yesu yol ananj kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun panjet nandan imgut, do Yesu yol ananj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit. ¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do panjet unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan imgut unun da kin oman minjat kinda yoma kila agit unun iyinjek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minjat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, “Gak unun amin dakon panjetni kinda bo?”

Iyinban Pita da yagit, “Nak dima.”

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap

kinda sogit da patderikon angwasihek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan imgut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

19 Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu panjet kabini do iyigit ae yoyinjet agit kisi do iyigit. 20 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin tetjenagim. Muwut muwut yutnison yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. 21 Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan.”

22 Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

23 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?”

24 Nap kisirikon abisiwit dima witdalek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

25 Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon panjetni kinda, ma?”

Yan iyinba yoyigit, “Nak panjetni kinda dima.”

26 Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

27 Iyiban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanakwan unudon gin pup gen yagit.

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

28 Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido piginekan Pinjop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit. 29 Wanga joman agakwa Pailat da pin yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

30 Yanban yan iyiwit, “Unun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima anopnom.”

31 Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki disi dakon

gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda anjatno kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.”

³² Gen unun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami tonj agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyinban opban yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unun gaga nandanek yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anan nagon anoben. Gak ninan agil?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup njwakjwari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minjat amin morap yoyiken do on miktimon pigim. Mibili

yan do menj da anjalagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanjan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyinjek aeni wanja Juda aminon pigeke yan yoyigit, “Nak da gulusun kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot. ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan witdal yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek baljawit. ² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit.

³ Anjek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyinjek mogim kulbak anjagwit.

⁴ Anakwa Pailat wanja aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon

abiko yanji nandan imni, nak da unun amin gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot.”⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanga pigit. Pijakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabir, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusunni kinda agit do gen yan imnen da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do ‘Nak Pijakwan dakon Monji’ yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok.”

⁸ Pailat gen unun nandanek mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit.

⁹ Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, “Gak dukon nani?” Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. ¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, “Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak kindapmon gitni dakon yan dagok nagon

gin tosok. Gak unun dima nandisal, ma?”

¹¹ Yanban Yesu da iyigit, “Pijakwan kwen egisak unun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak.”

¹² Pailat gen unun nandanek Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidanek yan yawit, “Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni.”

¹³ Pailat gen unun nandanek Yesu anan wanga abigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalinbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yityit tamo kinda tosok unudon yigit. (Unun tamo Ibru genon da Gabata yan yon.) ¹⁴ Anwa Yapyap Bilak do nandanek jap pankosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, “Kabir, kila amin madepji oni.”

¹⁵ Yanban yan tidanek yawit, “Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anakgit!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Kila amin madepji tilak kindapmon anakgen do nandan?”

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, “Ninon kila amin

madep kinda dima egisak. Sisa kalonjin!" ¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do emat amin da kisiron yipban abidan ankiwit.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanjek miktim tim kindakon kiwit, mani Busun Kidat. Ibru genon da Golgata yan yon.

¹⁸ Unjudon tilak kindapmon anjakgwit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanjakwa Yesu binapmon agit.

¹⁹ Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgwit. Gen unun yan, YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KHLA AMIN MADEPNI ²⁰ Unun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi mandawit. Yesu anjakgwit miktim tim unun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen unun manjiwit. ²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yan iyiwit, "Juda amin dakon kila amin madepni' yan dima mandaki. Gen yan mandaki: 'On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.'"

²² Yanba Pailat da yagit, "Yum koni. Gen kili mandat unun dagin tosak."

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anjagak imalni timikgwit. Timigek kokwin 4 kabi anjakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgwit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni unun mini imal diwat kaloni nan bupbi kawit. ²⁴ Yan kanek notni yoyin yoyin anjek yan yawit, "Dima pudonej. Namin da abidosak yan do satu wasok anej." Yan yanek yan gin aba Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

"Imalno kokwinigek timikgwit, ae namin da paba pigikno abidosak yan do satu wasok awit." Do emat amin da yan awit.

²⁵ Yesu dakon menji, ae menji dakon padige, ae Maria unun Klopas dakon minjatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, unun minjat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgwit. ²⁶ Yesu da menji gat ae panjet but dasi galak tan ingut unun kapmatjok akbal pindagek menji yan iyigit, "Minjat, on gak dakon monjigo." ²⁷ Ae panjet unun yan iyigit, "On gak dakon menjo." Unun bisapmon da wasanek panjet unun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae

Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili unun mudosok yan nandajek, ae Pin kop da papiakon gen kind a tosok unun bami ton asak dosi nandajek yan yagit, "Tekno bap tosok." Gen unun yan akwan ²⁹ wain kinam kind a kapmatjok tagit. Do yo kind a gugidan yombem abidan wainon sibinba tuganban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba Yesu da dulumon wigigit. ³⁰ Wikwan Yesu da wain nanek yan yagit, "Kili unun mudosok." Yan yanek busun i tadik pinjek wupni yipban kigit.

Emat amin kind a da Yesu dakon gekgegi sugagit

³¹ Kili Sabat bisap dakon yo pan tagap ak gildat agit. Unun Sabat unun bisap madepsi kind a, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni pan kini yan on da yawit. ³² Yan ba emat amin da kin amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit. ³³ Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anak jokgalgwit. ³⁴ Mani emat amin kind a da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Suga nban unudon gin pakbi yawiyo da pakgwit.

³⁵ Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan ten tenok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan ten tenosok.

³⁶ Yo unun aba Pin kop da papiakon gen kind a tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

"Kidatni kind a dima anak jokgal dan."

³⁷ Ae Pin kop dakon gen kind a gat yan tosok:

"Amin da giptimi sugawit unun kok dan."

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

³⁸ Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban an kisak do iyigit. (Josep unun Yesu dakon pan detni kind a. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si an kisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni an kigit.

³⁹ Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kiban i ton tagisi di timik pan apgut. Unun kindap bamori dakon gawon i ban iktagilek wasawit. Yo kiban i tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. ⁴⁰ Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek

yo kibani tagisi unun tagalimgumal. Yan anek imal tagisi ban gwilikgimal. Unun Juda amin da anpagon amin kimakbi do yan an. ⁴¹ Yesu tilak kindapmon anakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagagwan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. ⁴² Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panthagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki unungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

¹ Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma sopgwit dakon tip kili antobilba kigit kagit. ² Yan kanek timtim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tanimgut unun bamot yan yoyigit, "Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman."

³ Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon

kin altagit. ⁵ Kin pagadanek kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wamgwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironkibi da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigi pindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjok da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosoq unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadanek kimakbi tamogwan wisigit. ¹² Wisinek anelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busuni da tagiron yikgit, anakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, "Minjat gak kunam nido takdal?"

Yanbal yan yoyigit, "Amin Tagino abidan anki dukwan

yipman unun dima nandisat.”
 14 Yan yanek tobil Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

15 Kili Yesu da yan iyigit, “Minjat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?”

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandanek yan iyigit, “Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayinbi kin abidan anopben.”

16 Yanban Yesu da yagit, “Maria!”

Yanban Maria da tobil Ibru genon da yan iyigit, “Rabonai.” (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyindet.)

17 Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, ‘Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pin kopno ae ji dakon Pin kopji unudon wigiken.’”

18 Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin panDET kabi yan yoyigit, “Amin Tagi nak da kili kat.” Yan yoyinek Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

PanDETni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

19 Sonda pilin kaga panDETni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma ben gan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.”

20 Yan yanek kisit bamotni ae

gekgekniyo yoliban panDETni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

21 Aeni Yesu da yan yoyigit, “Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin nak da ji yabekdat.” 22 Yan yanek migani pisonban panDETnikon kinakwan yan yagit, “Ji Telagi Wup abidoni. 23 Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

24 PanDETni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat). 25 PanDET diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kamanj!”

Yan iyinba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgegikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

26 Gildat 7 kabi mudanakwa panDET kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma ben gan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” 27 Yan yoyinek Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjinek pindat. Anek kisitgo awin gekgeknokon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

28 Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pinjkopno.”

29 Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandanek nandan gadan naman, unun amin kisik kisik tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

30 Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anakwan panjetni da pindakgwit, unun on papiakon dima mandabi. 31 Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinjkop dakon Monjisi yan nandan gadan iminakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni panjet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

21

Yesu panjetni diwari do altan yomgut

1 Don aeni Yesu da panjetni Galili Pakbi idap ilenikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan.

2 Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kind), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon panjetni bamori gat kisi egipgwit.

3 Saimon Pita da notni yan

yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kikat.”

Yanban yawit, “Nin kisin kinenj.” Yan yanek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kind dima ilikgwit.

4 Wisa dagokdosi gildat dima winjakwan Yesu unun pakbi idap ilenikon akban kawit, mani unun Yesu yan dima kanba pisagit. 5 Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan?”

Yanban yawit, “Dima.”

6 Yanba yan yagit, “Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan yanban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tunganba yik ilik awik do antidok awit.

7 Yan anakwa panjet Yesu da galak tan imgut unun da Pita yan iyigit, “Unun Amin Tagi mani!” Saimon Pita unun pi do anak ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da “Unun Amin Tagi mani!” yan yanban nandanek ilikba pigik kadimni ae panek pakbigwan pan magit. 8 Manek ilenikon kinjakwan notni boron da bunon yolgwit. Yolek yikni tap kilap tunganbi walimbil ilik anan kiwit, nido bot unun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unun da tilagon gin tagit. 9 Kin ilenikon wigek yan pindakgwit: kindap kind sogit da patderikon tap kilap kind tagit, ae bretyo kisi tanba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yan yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan di panapgut.”

¹¹ Yanban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilenikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan da pigi tugawit, mani yik unun dima dagagit. ¹² Yesu da yan yoyigit, “Ji abin jap nabit.” Unun Amin Tagini yan kili nandan mudawit, do gen unun yanban pan-detni si pasalek kinda da “Gak namin?” yan dima iyiwit. ¹³ Anakwa Yesu kindapmon kinjek bret ae tap kilap timigek pan-detni do yomgut. ¹⁴ Yesu kimoron da pidan pan-det kabnikon on altan yomgut unun da aban kosiri kapbi agit.

*Yesu da Pita yan iyigit,
“Gak sipsipno kila abi”*

¹⁵ Jap nan mudanek Yesu da Saimon Pita yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namin kimagek on amin kabi da but dasi galak tan naman unun yapmandal, ma?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsip monin kabino upmokgi.”

¹⁶ Ae kosiri kinda gat yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namisal, bo dima?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal.

Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

¹⁷ Ae Yesu da iyanban kosiri kapbi anakwan aeni yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak tan namisal?” Pita unun Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan namisal?” yan iyigit, do buri jik tagit.

Yan nandanek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, yo morap unun nandan mudosol. Nak but dasi galak tan gamisat, gaga nandisal.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak sipsipno upmokgi.

¹⁸ Asisi gayisat, gak monji gimoni egipgul bisapmon ilikba pigikgo panek kokup dukwan kik do nandagil unudon kin kin agil. Mani amin pelan aki bisapmon, kisitgo ajenagaki amin nwanjwari da ilikba pigikgo pan gaminek gak anan kosit dima kik do nandaki unun nan ankikdan.” ¹⁹ Yesu gen on Pita kosit nianon da kimagek Pin kop man madep injak unun do yagit. Yan yanek iyigit, “Nak nolgi.”

*Yesu da pan-det kinda si
galak tan imgut, unun dakon
gen*

²⁰ Pita da tobil pan-det kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun kagit. Unun bujon yol panpan apgut. (Unun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon pibit da kapmatjok busuni

uᅇudonjok yipmanjek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, namın da gak uwal da kisiron gepjak?”)

²¹ Pita da uᅇun amin kanjek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Egakwan gin nak aeno tobil apben do nandaken bo dima, uᅇun nak dakon yo. Gak nak nol.” ²³ Yan yanban binap gen kinda panmuwukbi kabikon kin iren tagit. Gen uᅇun yan: “Uᅇun panDET dima kimotdisak.” Mani Yesu da panDET uᅇun dima kimotjak yan dima yagit. “Egakwan gin nak aeno tobil apben do nandaken bo dima, uᅇun nak dakon yo”, uᅇun gin yagit.

²⁴ Uᅇun panDET da uᅇun yo morap dakon yan tenjenok anek gen uᅇun mandagit. Nin nandaman, gen uᅇun yan tenjenosok uᅇun bamisi. ²⁵ Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandanen kan, miktimon papia uᅇun da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konej; Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan; Kristo dakon pi gat, ae minat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinjkop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan; Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinjkop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon pandet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni panthagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon pandet kabi da minat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit

bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwaktjari Kabikon Pinjkop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan; Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tenjawit

(Kilapmi 1.1–8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

¹⁻² Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinjkop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit

unjun altau yominek Telagi Wup da tapmim iminjakwan pi ani do yoyin mudajakwan Pinjop da abidan anjan Kwen Kokup wigigit. ³ Mibiltok tepmi madep panek kimaggit da bunon egip egip aeni abidanek unjun amin kabinikon altau yomgut. Altau yominek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unjun gat egek Pinjop da Amin Kila Asak unjun dakon mibili yoyigit. ⁴ Bisap kinda unjun gat egek yan si ani do yoyigit, "Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unjun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unjun do kili dayigim. ⁵ Jon da amin pakbi son yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Pinjop da Telagi Wup son damdisak."

⁶ Unjun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpulanganbi aenin miktimnin kila anek egipnen bo dima?"

⁷ Yanba yan yoyigit, "Dat da yo morap ak do bisap manjigit unjun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unjun iyi kila asak. ⁸ Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tenjenoni. Ae unjudon da Judia kokup

morap kisi, ae Samaria miktim kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tenjenoni."

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unjun yan mudajakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanjakwan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sintanjakwa unjudon gin amin bamori imalni kwakwagi unjun da altau bal yabekbi kabi gat akgwit. ¹¹ Altau yan yoyigimal, "Galili amin ji nidosi kwen sintanjek akgan? Yesu unjun abisok Pinjop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak."

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² Yan yoyinbal ilen Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Hlen Olip unjun Jerusalem da kapmatjok tosok. ¹³ Kin altau yan yut kwen nani si egipgwiron wigiwit. Amin egipgwit unjun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unjun amin kabi gat ae minjat diwari gat ae Yesu dakon menji gat ae padik padikni gat kisi but kalonon

1:3: Lk 24.36-49; Ya 10.41 1:4: Lk 24.49; Jn 14.16-17; Ya 2.33 1:5: Mt 3.11

1:6: Lk 24.21 1:7: Mk 13.32 1:8: Mt 28.19; Lk 24.48 1:11: Mt 26.64;

Lk 21.27 1:12: Lk 24.50-53 1:13: Mt 10.2-4

da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unjun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unjun kabikon da pidan agek yan yagit, ¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pinjkop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unjun gen bami ton agit. Judas unjun Yesu anjoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalonji agiman.”

¹⁸ Judas unjun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktim tim kinda yuman nagit. Unjun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unjun dakon gen nandanek unjun miktim tim mani Yawi Miktim yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanbenek gen yan yagit, “Kap Papia madepmon gen kinda yan mandabi:

‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unjun papiakon gen kinda yan mandabi:

‘Kila amin pi agit unjun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan tosok do amin kinda kulabigi anjoman anej. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipman wigigit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek

egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unjun amin kinda nan kulabik anej. Unjun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unjun do yan tenjenok anej.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unjun Basabas yan iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unjun mani Matias. ²⁴⁻²⁵ Amin bamot unjun manjinek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unjun bamoron da namin dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unjun amin noliki. Bupmisi, Judas unjun tamoni yipmanek kimak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.” ²⁶ Bisit yan anek namin da noman tosak yan do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unjudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unjun da tilagon Kwen Kokup da pigit. Pin unjun yut yikgwiron tugagit. ³ Anjakwan yan pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman tan

wasen j ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

4 Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigi tugagit. Anek Wup da panpulanganban wasanek gen mibili mibili yawit.

5 Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktim morap tan anan kwan unudon da apgwit. Unun amin Pinjkop gawak iminek egipgwit. 6 Wuwik unun nandanek unun minjat amin kabi madepsi da muwugek amin kalon kalon mirak pan nandaba Yesu nandan gadan ingwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandanek nandaba nwanjwarisi 7 aban yan yawit, "On amin kabi gen yon unun kisi morap Galili amin gin, ma? 8 Kosit nianon da nin dakon gen kalon kalon yon? 9 Nin miktimnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, 10 Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktim Sairini kokup pap da kapmatjok tosogon amin. Nin Rom amin diwari apguman da idon ekwanan 11 (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sanbenbi kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandanapno unun amin kabi da nin da genon da Pinjkop dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandan." 12 Amin wuripdak pasalek

notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Yo on altanban koman unun dakon mibili nian?"

13 Yan yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yan yawit, "On amin kabi wain kalugi morapmi nan da but upbal an."

Pita da Pinjkop dakon gen yagit

14 Yanba nandanek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yan yoyigit, "Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyanji yopmanakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

15 "Ji on amin kabi but upbal an yan nandan, ma? Dimasi! Bisap apmenon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo. 16 Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yan yagit:

17 'Pinjkop da yan yosok, Mibi gildat kwan tanakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.

Anapbo monji gwayosi da kombi gen yokdan.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdan.

Ae amin pelan da dipmin pindatdan.

18 Unun bisapmon oman amin kabino minjat ae wili kisi do Wupno tagal yobo unun da kombi gen yokdan.

19 Anakwa kwen binap yo masi masimi unun doliko pindatni.

Ae miiktimon wasok tapmimi tonj ako bisap madep unun dakon tilak yanj pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

20 Unun bisapmon gildat dabil pilin tuk anakwan kanek yawi dom akdisak.

Yanj anakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Unun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni unun altokdisak.

21 Unun bisapmon minjat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyanj unun amin kabi iyi do panjutnosak.' "

22 Pita sanbenek yanj yagit, 'Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Unun amin Pinjkopmon da apgut yanj nandani do Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi tonj, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit unun disi kawit. 23 Pinjkop da yanj aben yanj kili nandagit, do amin unun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba unun da abidanek tilak kindapmon anakba kimakgit. 24 Kimot dakon jigi da amin unun bisap

pisipmisok wagil aripmi dima abin yipmi, do Pinjkop da kimoron nanj aban pidagit. 25 Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yanj yagit:

'Nak Amin Tagi koko nak gat sanbek sanbek egisak.

Unun nak da kapmatjok egek tapmim naminjakwan yo kinda da aripmi dima anjkwakwalitjak.

26 Yanj asak, do butno da tagisi anakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjkop da anpulugosak do jomjom asat.

27 Gak nipbi kimakbi tamokon dima tokenj.

Telagi amingo dakon giptim anjutnanjaki dima miiktosak.

28 Gak egip egip dakon kosit kili nolijbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.'

29 Not kabi, babiknin Dewit unun dakon mibili do asisi dayinj tentenoko. Dewit unun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon komanj. 30 Mani Dewit unun kombi amin kinda egipgut. Pinjkop da yanj teban tok gen kinda yanj iyigit:

'Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.' 31 Yo don altoni unun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi

tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit. ³² Yesu unun Pinƙop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagiman do unun dakon yan tenƙenok aman. ³³ Pinƙop da man madep imgut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iben yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unun da tagalban yo abisok noman tosak unun ji kan nandanyo an. ³⁴ Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit:

‘Amin Tagi da nak dakon
Amin Tagino yan
iyisak,
Gak nak da aminsi tet do
yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmim
pabin yopbo gak
dakon pinbisi egipni.’

³⁶ Yanƙo, Israel amin kabi ji yanƙi nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anakgwit, mani Pinƙop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak.”

*Amin morapmi da but tobil
anek telagi pakbi sowit*

³⁷ Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, “Not kabi, nin abisok nianƙi ano kilek tosak?”

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, “Ji kalon kalon but tobil anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soƙakwa Pinƙop da yok-wisi wiriritjak. Yan anakwa

Pinƙop da but galak do Telagi Wup damjak. ³⁹ Pinƙop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinƙop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak.”

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinƙop da ji timitjak.” ⁴¹ Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi soƙek Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

*Amin but kalon anek
egipgwit*

⁴² Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni banƙal banƙal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. ⁴³ Yan anakwa Pinƙop da panpuluganban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. ⁴⁴ Yesu nandan gadan imgwit amin kabi but kalon anek yo kabini kaloni di banƙin pan egipgwit. ⁴⁵ Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yuman nanba moneƙ unun ban bupmi amin panpulugawit. ⁴⁶ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk

añek but galagon da not pañpulugok dakon kisik kisik añekjap nawit. ⁴⁷ Añek Piñkop añkisiñek egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon bañ timikban pañmuwukbi kabikon sanjenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kindanda anmilip agit

¹ Bisap kindakon gildat tobil do anjakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. ² Kin pindakbal amin kabi kindanda da kandap yokwi kindanda waman anapgwit. Unun amin menji da yan anjalagit. Gildari gildari amin unun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kindanda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da monen imni do bisit yoyigit. ³ Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anjakwal monen imjil do bisit yoyigit. ⁴ Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanjek Pita da yan iyigit, "Gak nit ninda!" ⁵ Yan iyinban yo di namdamal yan nandanek tebai pindakgit.

⁶ Yan pindagakwan Pita da iyigit, "Nak monenno mini. Mani yo tan naman unun tagi gaben. Yesu Kristo Nasaret

kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agit!"

⁷ Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidanek anpuluganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit. ⁸ Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Piñkop añkisiñek wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit. ⁹ Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Piñkop añkisiñban ¹⁰ kanjek nandaba njaknjawarisi aban yan nandawit, "Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monen imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!"

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

¹¹ Yan nandanek amin morap tintim yanek abin kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. ¹² Apba pindagek Pita da yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nindan? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandan? Unun dimasi!" ¹³ Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Piñkop da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anjakba kimotjak do ji da uwal

da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. ¹⁴ Unjun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kinda jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. ¹⁵ Egip egipmon niyinj panpan kigik amin unjun ji da anjakba kimakgit. Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unjun do yan tenjenok amak. ¹⁶ Nit Yesu nandan gadan imamak, do unjun da wasok aban on amin kan nandanjo an unjun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadatnit panjeban anjakwan unjun nandan gadat da on amin wagilsi anmilip aban kilek tak da akban konj.

¹⁷ “Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanjek Yesu anjakgwit. ¹⁸ Mani kalip Pinjkop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anjakba gen unjun bami tonj agit. ¹⁹ Yanjo, ji but tobil anjek Pinjkopmon gadanba yokwisi mudoni. ²⁰ Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anjek Kristo ji panpulugok do anjek manjikbi unjun damjak. Unjun mani Yesu. ²¹ Yesu unjun Kwen Kokup egek Pinjkop da yo morap panjaluk asak unjun do jomjom asak. Yo morap panjaluk aben yan Pinjkop da

unjun do kili yan teban tagit. Panjtagap aban telagi kombi amin kabini da unjun do kili yawit. ²² Kalip Moses da yan yagit:

‘Amin Tagisi Pinjkop da don ji kabikon amin kinda anjnoman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unjun amin da gen morap dayisak unjun pakyansi nandani.

²³ Geni dima nandani amin unjun Pinjkop da kisisi panjupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.’

²⁴ “Kombi amin Samuel gat ae unjun da bunjon kombi amin morap noman tawit unjun kisi da abisok yo noman tonj unjun do yan tenjenok awit. ²⁵ Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pinjkop da babakji gat sanbek sanbek agit do yo morap yom do yagit unjun ji da timitni. Pinjkop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unjun gisamikgo tagisi egipni.’

²⁶ Pinjkop da oman monjini anjnoman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanjek gisami tonj egipni yan do anjek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

1 Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinjakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit. 2 Abin nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyin tenjenagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. 3 Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandanek dam teban yutnon yopgwit. 4 Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

5 Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit. 6 Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit. 7 Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba inamnikon agakwal yan yoyiwit, "Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?"

8 Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tu-

ganban yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani. 9 Nianon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan 10 ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit mani Pinkep da kimoron nan aban pidagit. 11 Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

'Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.'

12 Nin amin kinda da yok-wikon ban aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miktimi miktimi amin ekwan unun tagi timitjak. Pinkep da unun amin kalongin nin do anek yabekban pigit."

13 Yan yanban amin madep da yan nandawit: On amin bamot amin isali, papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi ton yomal. Yan pindagek but morap nandanek on amin kalip Yesu gat egipgwit yan nandan kokwinikgwit. 14 Anek amin kilek tagit unun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. 15 Anek amin bamot yoyinba gen kokwin tamo yipmanek

wanġa pigigimal. Pigakwal yanġa yok anġek yanġ yawit, ¹⁶ “Unġun amin bamot nianġi anġyomneġ? Unġun da wasok tapmimi toġ kinda abal Jerusalem amin kisi da nandanġ do aripmi dima anġwasip aneġ. ¹⁷ Mani gen unġun aminon dima kiġ irenġtosak do yanġsop anġ yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonġil.”

¹⁸ Yanġ yanġek yoyinġba yutnon winġbal Yesu da manon gen dima yonġil ae amin dima yoyinġdetġil do yanġsop tebaisi anġ yomġwit. ¹⁹ Mani Pita gat Jon gat da gen yanġ panġtobil yomġumal, “Disi kokwinġitni. Pinġkop dakon gen yipmanġek ġi dakon gen guramġitden kanġ, Pinġkop da nandaban kilek tosak bo nianġ? ²⁰ Nit gen kaganit aripmi dima sopdenġ. Nit yo pindak nandanġyo agimak unġun dosi yanġ tenġenok akdamak.”

²¹ Yanġ yanġbal gen kokwin amin da sanġbenġek but pasol gen diwari yoyinġek amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unġun do Pinġkop anġkisiwit. Do ni ġiġi nanġ tagi yomneġ yanġ kinda dima nandawit. ²² Amin anġmilip agimal unġun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek toġi yanġ nandawit do Pinġkop anġkisiwit.

Paġmuwukbi da bisit awit

²³ Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da pinġ dabini kabikon kigimal.

Kinġek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit unġun kisi yoyinġ mudagimal. ²⁴ Yoyinġ mudanġbal but kalonġon da Pinġkop bisit yanġ iyiwit, “Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap unġungwan toġ unġun kisi gak da wasanġ yopġul.”

²⁵ Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo Dewit Telagi Wup da anġtagap aban gen yanġ yagit:

‘Amin kabi kabi mibili nido ġapmisi nandanġek iyġi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yanġ panġteban anġ?’

²⁶ Kila amin madep miktimi miktimi ekwanġ unġun emat ak do tagap tok anġ.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabiġ yop do muwukganġ.’

²⁷ Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwakiwari Kabi amin, ae Israel amin unġun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manġigil, unġun amin abinġ yip do muwukġwit. ²⁸ Yanġ anġakwa gak tapmingo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unġun noman tawit. ²⁹ O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi anġnim do yonġ, do panġpuluganġaki oman amin kabigo nin da

pasol pasoli mini teban tanjek gengo yan tenjeronen. ³⁰ Gak tapmingo yolijaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi tonj ae wasok masi masimi unjun telagi oman amingo Yesu unjun da manon aki.”

³¹ Bisit anwasip anakwa yut muwukgwit unjun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tujan yoban Pinjkop dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonj yawit.

Amin kisi not panpulugok awit

³² Yesu nandan gadan imgwit amin unjun kisisi but kalonji ae nandak nandak kalonji panjek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unjun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unjun amin kisin dakon yo yan nandawit. ³³ Anek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unjun do tapmimi tonj sigin yan tenjeronen. Yan anakwa Pinjkop dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tanj yomgut. ³⁴⁻³⁵ Bisap kalonj kalonj amin miktimni tonj ae yutni tonj unjun amin do yominek monenj timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

³⁶ Unjun bisapmon amin kinda egipgut unjun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unjun yan: “But panjeban ak amin.” Unjun

Liwai amin kinda, kokupni unjun Saiprus. ³⁷ Josep unjun miktim timni kinda amin do yominek monenj timik panji yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakongen

¹ Amin kinda egipgut unjun mani Ananias. Minjatni dakon mani unjun Sapaira. Ananias unjun miktim timni kinda amin do yominek monenj timikgit. ² Timigek diwari iyi do yopmanjakwan minjatni unjun kan nandanjo agit. Anek kisisi panabisat yan top yoyinek monenj diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yan aban Pita da yan iyigit, “Ananias gak nianjon da Sunduk do bikbik iminek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan iminek miktim dakon monenj diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgon yumanj nal. Do monenj timal unjun gak dakon yo. Unjun ban ni yo ak do nandal unjun tagi abim. Nianjon da nandak nandak yokwi unjun pal? Gak amin ban wasip dima yoyisal. Gak Pinjkop nanj wasip iyisal.”

⁵ Yanban nandane Ananias piligi manj kimakgit. Kimakban unjun dakon gen bini nandawit amin morap unjun madepsi pasalgwit. ⁶ Anakwa monji kabi kinda da abinj bumjotni imalnan wamanj anki gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mu-
danakwa miñatni yo morap
uñun noman tañ uñun dima
nandanek apgut. ⁸ Apban
Pita da yañ iyigit, “Nayinbi
nandako. Miktimjil dakon
moneñ timamal on gin?”

Yañban iyigit, “Asi uñun
gin.”

⁹ Yañ yañban Pita da yañ
iyigit, “Jil nianon da Amin Tagi
dakon Wup wasip iyik do but
kalon amal? Pindat, amin ego
gapmagwan yipman amin
uñun yoma kagakon akgañ.
Uñun amin da gakyó kisi
wamañ anjikdan.”

¹⁰ Yañ yañban uñudon
gin miñat uñun Pita da
buron piligi mañ kimakgit.
Kimakban monji kabi uñun
da abin kanba kimakgit kan
eni yipgwiron anki yipgwit.

¹¹ Yañ anakwa pañmuwukbi
morap gat ae amin diwari gen
bin uñun nandawit amin kisi
madepsi pasalgwit.

*Yabekbi kabi da wasok
tapmimi toñ morapmi awit*

¹² Yabekbi kabi da miñat
aminyo da binapmon tilak
tapmimi toñ ae wasok masi
masimi morapmi awit. Yesu
nandan gadan ingwit amin
uñun Solomon dakon Yik
Nandat Tamo uñudon muwuk
muwuk awit. ¹³ Anakwa
amin diwari pañmuwukbi
kabi do nandaba wuk-
wisi agit. Mani uñun gat
muwuk egipdo si pasalg-
gwit. ¹⁴ Yañ nandanakwa
miñat wiliyo morapmi da
Amin Tagi nandan gadan

imiñek pañmuwukbi kabikon
sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa

yabekbi kabi da wasok
tapmimi toñ morapmi aba
pindakgwit, do miñat aminyo
da sot amin morapmi
panapgwit. Panabin tobaron
ae yalin poron yopba kosit
obakon pakgwit. Yañ
nandanek awit: Pita kosit
obanan obin kinakwan gildat
panopmon wupni da sot amin
di witinban kilek toni yañ
do yopba pakgwit. ¹⁶ Kokup
monin monin Jerusalem
angwasineñ tañ anañ kiwit
uñun dakon amin morapmi
da sot amin ae amin kon
da panupbal abi aminyo kisi
panapba kilek tawit.

*Añelo da yabekbi dam
tebanon ban pulugagit*

¹⁷ Yabekbi kabi da wa-
sok tapmimi toñ anakwa
amin morapmi uñudon kin
gadanakwa mukwa sogok
amin dakon mibiltok amin
gat dabini gat da pindagek
nandaba yokwi tok an yong-
wit. Uñun amin uñun Sadyusi
da kabikon nani. ¹⁸ Uñun
amin kabi da kin yabekbi
kabi timik dam teban yutnon
yopgwit. ¹⁹ Yopmanakwa
uñun kalbi Amin Tagi dakon
añelo kinda da dam teban yut
dakon yoma witdalek ilikban
wanja pigiwit. ²⁰ Pigakwa
añelo da yañ yoyigit, “Ji kin
Telagi Yut Madep da nagalon
pabigi agek egip egip kalugi
on dakon mibili kisisi amin
yoyin mudoni.”

21 Yan yoyinban wisa da ganakwan anelo da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi amin wasanek yoyin dekgwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obinek Israel amin dakon kila amin obin muwutni do yan yomgwit. Obin muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit. 22 Mani obip amin da dam teban yutnon kin mini pindagek obin yan yoyiwit, 23 “Nin kin dam teban yut dakon yoma kono beŋgan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindaman, mani yoma witdal wigi amin kinda dima ekwan kaman.” 24 Yan yanba nandanek Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandanek yawit, “Unun amin dukon ken?”

25 Unun do yanakwa amin kinda da abin yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit unun aben da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyin dekgan.” 26 Yan yoyinban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi timik panopgwit. Mani minat aminyo da tipban nindapni

yan do pasalek yo jigi di dima an yominek tayanok panopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

27 Obip amin da yabekbi kabi panobin gen kokwin amin da inamon yopba akgwit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit, 28 “Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan danguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anatan kimagit, top yan yan niman.”

29 Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, “Nin Pinok dakon gen unun nanji guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitneŋ. 30 Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimagit. Mani babiknin dakon Pinok da kimoron nan aban pidagit.

31 Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyin nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobil anapno yokwinin tagi wiririk nimjak.

32 Pinok da yo morap agit unun nin da pindakiman. Nin unun do yan tenenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan tenenok asak. Pinok da amin morap

iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yan yanba nandanek gen kokwin amin da japmisi nandanek yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit.

³⁴ Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidan akgit. Agek yabekbi kabi da wanga pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyin det amin kinda egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan ingwit.)

³⁵ Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyan si nandan kimagek ani. ³⁶ Bilak abikisigwan amin kinda mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kinakwa pini bami dima agit. ³⁷ Ae unun da bunon Galili amin kinda mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kinda timikban gapman gat emat wamgwit. Unun kisi anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kiwit. ³⁸ Unun do nak yan si dayisat,

ji unun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an kan, bami dima asak. ³⁹ Mani Pin kop da nandak nandak yoban an kan, ji da aripmi dima pabin yopni. Yan ani kan, ji Pin kop gat emat wamni.”

⁴⁰ Yan yanban bami yosok yan nandanek yabekbi kabi yoyinba winba baljawit. Baljanek bunon ae Yesu da manon gen dima yoni do yan sop an yomin ek yopba kiwit. ⁴¹ Yesu dakon man do tepmi panek mayaktok tagi paman yan nandawit. Yan nandanek gen kokwin amin kabi yopman degek kisik kisik madepsi nandanek kiwit. ⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyin ten ten jawit.

6

Yabekbi kabi pan pulugoni do amin 7 kabi manjiwit

¹ Unun bisapmon amin morapmi da pan det kabikon san ben ba pan det morapmisi awit. Anakwa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yan ba yokwi tok anek yan yawit, “Ji gildari gildari bupmi amin do jap yomin ek sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Unun tagi dima.”

² Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, “Nin da Pinƙop dakon gen yan tenƙenƙoƙ pi yipmanek jap kokwin pi anen unun da tagi dima asak. ³ Yan do anek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tunganbi unuden amin ban pindagek timitni. Timikba unun amin do jap kokwin pi yominek ⁴ nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Pinƙop gen yan tenƙenƙoƙ pi gin anen.”

⁵ Yan yanba minat aminyo da gen unun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yan manjiwit. Kinda Stiwen, unun nandan gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tunganbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unun Antiok kokup pap amin kinda. Unun Juda aminsi dima mani kulabik anek Pinƙop gawak iminek Juda amin kabikon sanbegit. ⁶ Amin kabi unun manjin yabekbi kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinjek gisam yominek bisit awit.

⁷ Jigi unun anmilip awit do Pinƙop dakon gen da madepsi irentan anan kigit. Yan anakwan Jerusalem kokup

papmon Yesu nandan gadan imgwit amin madepsi paptan iren tawit. Anakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobil anek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pinƙop da anpuluganek tapmim iminakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit. ⁹ Unun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Unun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Unun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, “Ji kin amin yan yoyini, ‘Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pinƙop gat do gen yokwi yanban nandan’ yan yoyini.”

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anek kin Stiwen abidan anan gen kokwin amin kabikon ankiwit. ¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, “On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit

gat do yanba yokwi tok asak.
 14 Nin da nandanapno on
 amin da yan yagit, 'Yesu
 Nasaret amin da Telagi Yut
 Madep unun tuwiljak. Ae
 Moses da anpak nimgut unun
 kulabik akdisak.' "

15 Sitnok yan an iminakwa
 amin gen kokwinon yikgwit
 kisi da kanakwa Stiwen dakon
 tomno dabilyo anelo yombem
 agit.

7

*Stiwen da gen kokwin
 aminon gen yagit*

1 Anek mukwa sogok amin
 dakon mibiltok amin da yan
 iyigit, "Gen on yan gamañ
 unun asi yon bo top?"

2 Yan iyinban Stiwen da
 oden yoyigit, "Not ae dat
 kabi, nandani! Datnin Abra-
 ham unun Aran miktimon
 dima kin egek Mesopotemia
 miktimon egipgut bisapmon
 Pinjkop tilimni unun Abraha-
 mon altan imgut. 3 Altan
 iminjek yan iyigit:

'Gak miktimgo ae notgo
 dabigoyo yopmanek
 miktim kinda nak da
 goliken unudon kiki.'

4 Pinjkop da yan iyinban
 Kaldia miktim yipmanek
 Aran miktimon panji
 egipgut. Panji egakwan
 datni kimagakwan Pinjkop
 da yabekban ji da abisok
 on miktim ekwanon apgut.

5 Apban Pinjkop da Abraham
 iyi do miktim timjok kinda
 dimasi imgut. Mani Abraham

gat yawi diwatni gat da on
 miktim don abidoni do yan
 teban tok gen kinda yagit.
 Gen unun iyigit bisapmon
 Abraham monji mini egipgut.
 6 Pinjkop da Abraham yan
 iyigit:

'Gak dakon yawi diwatgo
 da amin nwanjwari da
 miktimon egipni.

Egek oman amin da-
 ganakwa amin da yo
 yokwi an yominakwa
 bilak 400 asak.

7 Mani yo yokwi an yomni
 amin nak da don
 kobogi yokwi an
 yobenj.

Yan anapbo yawi diwatgo
 da miktim unun
 yipmanek obin on
 miktimon nak gawak
 namni.'

8 Yan iyinjek sanbek sanbek
 agimal dakon tilakni giptimni
 mandisak do iyigit. Anek
 don Abraham dakon monji
 Aisak altanban gildatni 8 kabi
 anjakwan giptimi mandagit. Ae
 don Aisak da Jekop dakon
 datni agit. Ae Jekop da
 babiknin 12 kabi dakon datni
 agit.

9 Unun babiknin 12 kabikon
 da diwari da Josep do nand-
 aba yokwi tok anek amin
 do yominjek tomni timikgwit.
 Timikba unun amin da Josep
 oman monji egipjak do Isip
 miktimon ankiwit. Mani
 Pinjkop unun Josep gat egek
 10 jigi morapni altan imgwit
 unun anpuluganek kukwan

imgut. Anjakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pinjkop da nandan kokwin tagisi iminjakwan kila amin madep da kanban tagisi agit. Yan kagit do Isip miktim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanjakwan Isip ae Kenan miktimon jap kalonjok tawit do babiknin jap do anek jigi madepsi pawit. ¹² Yan egek Jekop jap Isip tor yan nandanek babiknin yabekban Isip miktimon kiwit. ¹³ Don aeni kwa Josep da notni yan yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yan aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit. ¹⁴ Unun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yan kisisi morap apni do gen yipban kigit. ¹⁵ Jekop gen unun nandanek kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwaru kisi kimakgwit. ¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo unun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo unun dakon monjini do monej yominjek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinjkop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel miktim don abidoni do yan

teban tok an imgut. Kili miktim abidoni dakon bisap kwan tanjakwan Israel amin Isip miktimon egipgwit unun madepsi iren tawit. ¹⁸ Irenjan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Unun amin da Josep dima nandan imgut. ¹⁹ Unun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panjekwalek yo jigisi an yomgut. Yan anek gen tebaisi yoyinban monji njakjakni wanga pabigi yopba tanjek kimakgwit.

²⁰ Unun bisapmon Moses altagit. Moses unun monji njakjak tagisi ae Pinjkop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani anakwa kanekni kapbi agit. ²¹ Kanekni kapbi anjakwan wanga abigi yipmanakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iyi dakon monji nan yan upmakgit. ²² Upmakban taganek Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit. Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit unun tapmimi tonji agit.

²³ Moses unun bilakni 40 anjakwan Israel amin notni kin pindat do nandagit. ²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yan kanek notni anpulugok do anek Isip amin unun yokwi agit dakon kobogi do unun amin anjakban

kimakgit. ²⁵ Moses yan anek yan nandagit, 'Pinkop da nak anpuluganban Israel amin uwal da kisiron ban timitdisat yan nandan nandan.' Mani Israel amin Moses do yan dima nandawit. ²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin bamori da emat wangumal. Wabal panwasik do anek yan yoyigit, 'Jil not kaloni da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yan yoyinban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kinakwan yan iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?' ²⁸ Apma gak Isip amin kinda anakbi kimakgit, abisok nakyo kisi yan gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹ "Gen unun iyanban nandanek Moses pasal Midian miktimon panji egek unudon minat kinda panek monji bamori panjalagit.

³⁰ Panjalanek bilak 40 egi mudanakwan anelo kinda da Moses altan imgut. Anelo unun kindap monin kinda sonjek milen asip baljagit unungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miktim kibiri tim kinda tagit unudon altan imgut. ³¹ Moses yo unun altanban kanek but morap agit. Yan nandanek kapmatjok da pakyanji kok do anek kigit. Kinakwan Amin Tagi da yan iyigit, ³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon

Pinkop.' Yan iyanban Moses ninnimigek sintan kokdosi pasalgit. ³³ Anakwan Amin Tagi da yan iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim. ³⁴ Minat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi an yominakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anek Isip da kisiron ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ "Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?' Pinkop da unun Moses nanjin mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anelo kindap moninon akgit unun da Pinkop dakon gen abidanek Moses yabekgit. ³⁶ Anek Moses da Isip miktimon ban timik panjek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ "Unun Moses dagin Israel amin yan yoyigit, 'Pinkop da nak analon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kinda don analon an damjak.' ³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anelo kinda da gen iyigit. Moses da Pinkop dakon gen

egip egipmi tonj timigek nin da nandanerj do ningut.

39 “Mani babiknin Moses dakon gen nandanerj guramit do dima galak tawit. Geni maba kinjakwan burikon da Isip miktimon tobil kik do nandawit. 40 Yanj nandanerj Aron yanj iyiwit, ‘Moses Isip miktimon da nin panj panj obik amin unjun dukwan kik unjun nin dima nandanerj. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasanjer nibi unjun da mibiltanjer niba kosit wasanerj kinerj.’ 41-42 Unjun bisapmon bulmakau wup kinda kokup kidatni wasawit. Wasanerj paret anjer kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yanj anjakwa Pinjkop da manjer yominerj gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosok unjun da tilagon yo yokwi awit. Gen unjun yanj tosok:

‘Israel amin jer miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanjer mukwa sowit, unjun nak do awit? Unjun dimasi.

43 Yut kaberj imalnanjer wasanjer unjun guramik awilgwit unjun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatjer Molek unjun dakon yutnanjer awilgwit.

Ae kokup kidatjer Repan unjun dakon gik wup wasanerj unjun kisi

pawilek gawak yomgwit.

Yanj awit do nak da jer dolbo miktimjer yipmanjer Babilon umogap tetgin do kini.”

44 Stiwen sanjerjek yanjer yagit, “Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pinjkop dakon imal yutni tanjer yomgut. Yut unjun da tanjakwan Pinjkop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut unjun awit Pinjkop da Moses yanjer ani yanjer iyigit unjun da tilagon awit. 45 Anjer don monjerini gat Josua gat da unjun imal yut abidanjer anjer Pinjkop da amin kabier morapmi yolban abigiwit unjun miktimon anjer yipgwit. Anjer yipba agakwan wigier Dewit dakon bisap don apgut. 46 Pinjkop da Dewit do yo tagiser anjer imgut. Anjakwan Dewit da Jekop dakon Pinjkop do yut kinda awal do bisit agit. 47 Manier Solomon da unjun yut awalgit.

48 “Manier Pinjkop Wikwiser unjun amin kisit da yut awalganjer unjudon dima egisak. Kombi amin da yanjer yawit:

49 ‘Amin Tagier da yanjer yosok, Kwen Kokup unjun kila amin madep yiyit tamono ae miktim unjun kandap yipyip tamono. Do nak do yut kinda aripmi dima agagi.

Ae yik yawot tamono dukwan tosok?

⁵⁰ Nak naga unun yo morap wasagim.’”

⁵¹ Stiwen da gen kokwin amin kabi sanjenek tebaisi yan yoyigit, “Kwen wigik amin ji amin Pinjkop dima nandan iman da tilagon butji unun tebaisi ae mirakji da Pinjkop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yan gin an. ⁵² Ji dakon babikji da kalip kombi amin kisi morap do yo yokwisi an yomgwit. Anek kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yan kwok awit babikji da unun amin dapba kimakgwit. Unun Amin Kilegi ji da uwal da kisiron yipba kili anakba kimakgit. ⁵³ Ji Pinjkop dakon gen teban anelo da gen kagakon ban timikgwit, mani dimasi guramikgwit.”

Stiwen tipban anakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen unun yanban nandanek butjap madepsi nandanek mam nawit. ⁵⁵ Yan si awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron pigi tujanban Kwen Kokup sintanjek Pinjkop dakon tilimni kagit. Ae Yesu Pinjkop da aminsi tet do akban kagit. ⁵⁶ Yan kanjek yagit, “Kabit, nak kanjapbo Kwen Kokup witdal kinjakwan Amin Dakon Monji Pinjkop da aminsi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yan yanban geni diwari nandak do kurak tanek mirakni si pansopmanjek

madepsi yan tidawit. Yan anek unudon gin amin kisisi da pidan mipagek kin Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidan kokup pap yipmanjek wanja abigi tipban anakgwit. Amin Stiwen do wasanek sitnok an imgwit unun da imal dubakni ilik panji monji kind akgit mani Sol unudon yopmanjek Stiwen tipban anakgwit.

⁵⁹ Tipban anagakwa Stiwen bisit yan agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yan yanek njwakben anek yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yan yanek kimakgit.

8

¹⁻² Anakba kimagakwan Sol da yo tagisi kindan an yan pindakgit.

Sol da panmuwukbi panjasik ak do pi agit

Stiwen anagakwa Pinjkop antelak anek egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anek bumjotni anki yipgwit.

Unun gildaron da wasanek Pinjkop dakon gen dakon uwalni da panmuwukbi Jerusalem egipgwit unun panupbal ak do pi madepsi awit. Yan anek panmuwukbi yolba wasen ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kin kin awit. Kinakwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgwit.

³ Unudon egakwa Sol da panmuwukbi panjasik ak do pi

madepsi agit. Yan anek yuri yuri agek amin timik panji dam teban yutnon yopman yopman agit.

**Panmuwukbi Kabi da
Judia Ae Samaria
Miktimon Yesu
dakon Gen Yoyin
Tenjenawit**
(Kilapmi 8.4–12.25)

*Samaria miktimon Pinjkop
dakon gen yawit*

⁴ Panmuwukbi dukwan dukwan wasen kiwit unun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenawit. ⁵ Anek Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon pigi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. ⁶ Yanjakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi ton aban kanek gen yagit nandak do mirak pakyansi yopgwit. ⁷ Kanakwa Pilip da kon morapmi yol yominjakwan kon da madepsi yan tidanek win abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi unun panmilip anyo agit. ⁸ Yan anjakwan unun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Unun kokup papmon amin kind a egipgut unun mani Saimon. Unun kon da tapmim iminjakwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria minjat amin morap kisi da kanek but morap nandan ingwit. Unun amin da iyi do nak kila amin madep kind a yan yagit. ¹⁰ Anjakwan amin

wukwi ae amin pinbi unun kisi unun dakon geni nandak do mirak pakyansi yopgwit. Pinjkop dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan yon unun aminon tosok yan yawit. ¹¹ Wasok njwakjwari morapmi aban kili kawit. Kanek but morap nandanek yol awilgwit. ¹² Mani don Pilip da Pinjkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan tenjenagit. Yan anjakwan minjat wiliyo kisi unun do nandan gadanek telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon unun kisi nandan gadat anek telagi pakbi sogit. Sonjek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton agit unun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altanakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Pinjkop dakon gen Samaria amin da kili abidawit unun dakon gen bini nandawit. Nandanek Pita gat Jon gat unudon kinjil do yabekgwit. ¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba kin altanek Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ Bisit an mudanek kisitni kwenikon witjinjakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da monej yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ “Nak do tapmim naminbal kisitno

amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

20 Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae monengo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinjkop da but galak do yo nimisak unun monen nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. 21 Pinjkop da dabilon gak dakon but tagi dima toso do Pinjkop dakon pi aman unun gak gat aripmi dimasi agagi. 22 Yokwi unun asal unun yopmanek but tobi a. Anek butgokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. 23 Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandsat.”

24 Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, “Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok naminakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni.”

25 Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenagimal. Ae Pinjkop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudanek Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Pinjkop gen iyigit

26 Amin Tagi dakon anelo kinda da Pilip yan iyigit, “Gak miktim kibiri timon

kosit kinda Jerusalem da Gasakwan unudon pigiki.”

27 Yan iyinban kosiron kin Itopia amin kinda kagit. Unun amin gapman dakon amin madepni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madep minat Kandasi dakon monen kila amin madepni egipgut. Unun amin Pinjkop gawak im do Jerusalem opgut. 28 Opgut da miktimnikon tobi kik do anek bit madep os da amin ilik pawilgan tamokon yigit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

29 Anakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, “Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki.”

30 Iyinban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinakwan Pilip da yan iyigit, “Gak gen unun manjikal dakon mibili nandisat bo dima?”

31 Iyinban yan iyigit, “Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo pisosak.” Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon wiban yitjil do iyigit.

32 Pinjkop dakon gen unun yan toso nan manjigit:

“Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kinda dima yagit.

33 Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon

yipmanjek yan dagok
kilegi dima animgwit.

Miktimon egip egipni
gwayenba yeri mini
agit.”

³⁴ Amin unun da gen unun
manjnek Pilip yan iyigit,
“Kombi amin unun namin do
yosok, iyi do yosok bo amin
nwanjwari kinda do yosok?
Nayinbi nandako.” ³⁵ Yan
iyinban Pilip da gen unun
manjigit unun dakon mibili
iyinek Yesu dakon Gen Bin
Tagisi iyigit.

³⁶⁻³⁷ Kosiron kinjek pakbi
kindakon altanek amin
madep unun da Pilip yan
iyigit, “Kosol, pakbi oni.
Mibili nido telagi pakbi dima
soke?” ³⁸ Yan yanban amin
pawil pawil dakon kila amin
iyinban os pabidanakwan
Pilip gat amin unun gat
miktimon manj pijek pak-
bikon pigigimal. Pigeke Pilip
da telagi pakbi sonj ingut.
³⁹ Pakbi yipmanjek winakwal
unudon gin Amin Tagi dakon
Wup da Pilip ananj kigit.
Yan anjakwan amin madep
unun sanbenek Pilip dima
kagit. Mini kagit mani amin
unun kisik kisik anek aeni
tamonikon pawin yigek kigit.
⁴⁰ Kinjakwan Pilip unun Asdot
kokupmon noman tanj akgit.
Anek Pilip kokup pap morap
tanj ananj kiwiron agek Yesu
dakon Gen Bin Tagisi yoyin
tentenanek don Sisaria kokup
papmon kinj altagit.

9

Sol but tobil agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

¹ Unun bisapmon gin Sol
da Yesu nandan gadan
imgwit amin sigin dapba
kimotni do yanek mukwa
sogok amin dakon mibiltok
aminon kigit. ² Kinj Damaskus
kokupmon Juda amin dakon
muwut muwut yut dakon
kila amin egipgwit unun do
papia kinda mandan injak
do iyigit. Iyinban papia
kinda mandan ingut. Unun
papiakon gen yan tagit, “Sol
da obin pindakban minjat ae
wili morap Yesu Yolyol Kosit
nanj yolek akwa kan, unun da
tagi timik dam teban yutnon
yop do Jerusalem panopjak.”
³ Sol unun papia abidanek
kinj Damaskus kokup pap
anjkapmat agit. Anjakwan tilagi
yanji Kwen Kokup dakon
tentenji kinda Sol anjwasinjek
madepsi tentenanj ingut.

⁴ Anjakwan Sol miktimon
manj pagek nandanakwan gen
kinda altanek yan iyigit, “Sol,
Sol, nak anjupbal ak do pi nido
asal?”

⁵ Yan iyinban Sol da yagit,
“Amin Tagi gak namin?”

Yan iyinban yagit, “Nak
Yesu, nak nanj anjupbal ak do
pi asal. ⁶ Abisok gak pidan
kokup papmon pigiki. Pigaki
amin kinda da yo ninanji aki
unun da don gayisak.”

⁷ Yo yan altanakwan amin
Sol gat agipgwit gen unun
nandawit mani ami dima
kawit, do geni minisi akgwit.

⁸ Anjakwa Sol pidan sijtagit

mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidanj ananj Damaskus pigiwit. ⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandanj gadanj imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan Amin Tagi da yan iyigit, "Ananias!"

Yan iyinban yagit, "Amin Tagi, nak oni."

¹¹ Iyinban Amin Tagi da iyigit, "Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigi Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan amin kinda mani Ananias unun da abin winj dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit."

¹³ Amin Tagi da gen unun iyinban Ananias da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudanj imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut."

¹⁵ Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, "Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tentenosak do manjigim. Unun da Amin Nwakjwari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tentenosak do yabetdisat. ¹⁶ Nak dakon man yan tentenanjek jigi pasak unun yoliko pindatjak."

¹⁷ Iyinban Ananias kin yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, "Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altanj gamgut unun da dabilgo aeni sintanjakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat." ¹⁸ Yan iyinjakwan yo dabili soggut unun kukwan ki manjakwan yo pindakgit. Anek Sol pidanj telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmin pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandanj gadanj imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjkop dakon gen yanek yagit, "Yesu unun Pinjkop dakon Monji." ²¹ Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anek yan yawit, "Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panupbal agit. Ae unun amin timik nap ban wamanj panpan

Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?" ²² Yan yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmim sanjenek madepsi tagagit. Anakwan Juda amin Damaskus egipgwit unun yoyin tenjenek asisi Yesu unun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an

²³ Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildari gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ Mani bunon yolgwit amin da Sol pilin kaga anjan kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anakwa kosit gwagak nan wanja mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadan27 Yan anakwa Banabas da Sol anjan yabekbi kabi da egipgwiron ankgigit. Ankinjek Sol da kosiron Amin

Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unun dakon geni yoyigit. Yoyinek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yan tenjenan yomgut unun kisi do yoyigit. ²⁸ Yan yoyinban nandanakwa Sol Yesu nandan gadan29 Anek Juda amin Grik gen yawit unun gat gen emat an an awit. Anek Sol si anakba kimotjak do nandawit. ³⁰ Yan anakwa notni da pindak nandanjo anek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima an yominakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panjeban agit. Anakwan amin morapmi panmuwukbikon sanjenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anmilip agit

³² Pita unun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinjok dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unun kokupmon amin kisit kandanpami kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanek Pita da yan iyigit, "Anias, abisok Yesu

Kristo da gak anmilip asak. Do pidaŋ yaliŋ potgo paŋmilip a.” Yaŋ iyinban Anias unudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miŋtim amin morap da Anias kaŋek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron naŋ aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandaŋ gadaŋ imgut miŋat kind a egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yaŋ iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anek yoni mini amin paŋpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anek kimakgit. Kimakban bumjotni pakbinaŋ sugaŋ awigi yut kind a kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok tosok. Do Yesu nandaŋ gadaŋ imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yaŋ nandaŋek amin bamori yabekba kin iyigimal, “Bisap noknok dima anek ninon tepmisi opbi!”

³⁹ Pita gen unun nandaŋek pidaŋban amin bamot gat kiwit. Kwan abidaŋba yut kwen nani tagit do anaŋ wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita anawasinek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

⁴⁰ Yaŋ aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita nwaŋben anek bisit agit. Anek miŋat unun kimak tagit tetgin do tobilek yaŋ

iyigit, “Tabita gak pida.” Yaŋ iyinban dabili siŋtaŋek Pita kaŋek pidaŋ yikgit. ⁴¹ Anakwan Pita da kisirikon abidaŋek ilikban pidaŋ akgit. Anek Pinŋkop dakon miŋat amin kabi gat ae sakwabat gat yaŋ yoban winba Tabita notji oni egisak yaŋ yoyinek yoligit. ⁴² Anakwan Pita da wasok tapmimi toŋ agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandaŋek amin morapmi da Amin Tagi do nandaŋ gadawit. ⁴³ Yaŋ anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kind a mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip paŋkilek ak amin kind a.

10

Anelo kind a da Konilias al-taŋ imineŋek gen iyigit

¹ Amin kind a Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unun Itali Emat Amin Kabi yaŋ yawit. ² Konilias gat gwakni gat unun Pinŋkop do pasal gawak imineŋek egipgwit. Yaŋ anek Konilias da Juda amin yoni mini amin paŋpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinŋkop do bisit pi anek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisaŋakwan dipmin yombem kind a kagit. Kaŋakwan Pinŋkop dakon anelo kind a yutnon wigi yaŋ iyigit, “Konilias!”

⁴ Konilias unun kanjek pasol pasol madep anek yan iyigit, “Amin Tagi yo kinda ni?”

Iyiban anjelo da iyigit, “Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjkop da unun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unun abidan anop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan. ⁶ Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda. Yutni tap kidipminon tosok.”

⁷ Anjelo gen unun iyinek kinjakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unun Pinjkop do pasal gawak imim amin kinda. Unun bisapmi bisapmi Konilias anpuluganban egipgumal. ⁸ Konilias da unun amin kapbi yo morap altan imen unun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit. ¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon panjosit anakwa dipmin yombem kinda kagit. ¹¹ Kanjakwan Kwen Kokup witdal kinjakwan yo kinda imal

madep yombem kinda da pigit. Unun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unungwan tanba pindagkit. ¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tanban nandagit. Gen unun yan: “Pita, gak pidan on dapman na.”

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, “Amin Tagi, dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim.”

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, “Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.” ¹⁶ Yo unun kosiri kapbi altan iminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yolinja unun da yoma kagakon panji akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, “Saimon, mani kinda Pita yan yon, unun egisak bo dima?”

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, “Saimon, amin kapbi gak wisan. ²⁰ Unun nak da naga yabekgo aben do gak unun gat pigikik do but bamot dima aki.”

²¹ Yan iyinban Pita da pidan pigi amin unun yan yoyigit, "Amin wisan unun nak mani. Ji mibili nido aben?"

²² Yanban amin unun da yan iyiwit, "Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unun da yabekban abaman. Unun amin kilegisi ae Pin kop do pasalek gawak iminek egisak. Juda amin morap da unun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinjek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit." ²³ Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit. ²⁴ Pita gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kin altawit. Altanakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit. ²⁵ Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin nwakben anek gawak ingut. ²⁶ Anakwan Pita da ilikban pidanakwan yan iyigit, "Pidan at! Nak madepto dima."

²⁷ Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi

muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yan yoyigit, "Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwakwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pin kop da yansi nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini. ²⁹ Yansi nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?"

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, "Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwan unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unudon gin amin kinda inamnokon akban kagim. Imalni unun tentenini madepsi. ³¹ Altanek yan yagit, 'Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pin kop da unun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidan anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ilenon tosok.' ³³ Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandanek abisal unun da tagisi asak. Abisok nin Pin kop da dabilon

muwamanj da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gangut unun nandanen.”

*Pita Konilias da yutnon
Piŋkop gen yagit*

³⁴ Yanban Pita da yan yagit, “Nak abisok asisi nandan kimokdot, Piŋkop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Piŋkop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Piŋkop da nandaban tagisi asak. ³⁶ Piŋkop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandan. Geni kindan unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Piŋkop gat but kalon agiman. ³⁷ Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Proviskon yo yan altawit. ³⁸ Piŋkop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinjek amin panpulugagit. Piŋkop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panupbal agit unun Yesu da panmilip an mudagit.

³⁹ “Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandanjo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi

anpakwan Piŋkop da wasok aban kimoron da pidanban analon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ Amin kisi morap da dima kawit. Piŋkop da man bini yan tenjenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² Piŋkop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyinen do Yesu da yan ningut. ⁴³ Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Piŋkop da yokwini wiririk yomdisak.”

⁴⁴ Pita gen sigin yanpakwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun kabikon pigit. ⁴⁵⁻⁴⁶ Anakwan gen mibili mibilikon da Piŋkop yan ankisiwit. Anakwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat akgwit unun da but morap anek yawit, “Mao, Piŋkop da but galak do Telagi Wup Amin Nwakanwari Kabi kisi do yomisak!”

Yan yanba Pita da yagit, ⁴⁷ “Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni.” ⁴⁸ Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son

mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da paŋmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan imgwit do yoyigit

¹ Yabekbi kabi ae paŋmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin Nwakiwari Kabi kisi da Pinokop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit.

² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an imgwit. ³ Yan anek iyiwit, "Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?"

⁴ Yan yanba Pita da yo morap altan imgwit unun do yoyigit. ⁵ Yoyinek yan yagit, "Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanakwan dipmin yombem kinda kagim. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi ⁴ kabikon da yipba nak da egipgimon pigit.

⁶ Pinakwan nak unjungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unjungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim. ⁷ Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, 'Pita, gak pidan on dapman na.'

⁸ "Nayinban kobogi yan yagim, 'Amin Tagi, aripmi dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kinda

Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.'

⁹ "Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, 'Yo Pinokop da paŋmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.' ¹⁰ Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ "Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman yomakon unudon panabin akgwit. ¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, 'Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.' Yan nayinban pigapbo notno ⁶ kabi on akgaman unun kisi bunon nolba kin Konilias da yutnon wigigiman. ¹³ Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, 'Anelo kinda da altan naminek yan nayigit, "Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini. ¹⁴ Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pinokop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak."'

¹⁵ "Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit. ¹⁶ Yan anakwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do

butno pisagit. Yan yagit, 'Jon da telagi pakbi son damgut. Mani Pinjkop da ji Telagi Wup son damjak.'¹⁷ Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan inguman bisapmon Pinjkop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pinjkop tagi dima kirinjik ibom?"

¹⁸ Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pinjkop dakon man awigek yan yawit, "Nin abisok asisi nandaman, Pinjkop da Amin Nwakjwari Kabi kisi nandan yominakwan but tobil anek egip egip abidon."

Antiok amin panmuwukbi kalukawit

¹⁹ Stiwen anjagwit bisapmon Yesu nandan gadan ingwit amin uwalni da yo yokwi an yominakwa wasen ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kinjek Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit.²⁰ Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit.²¹ Yoyinakwa Amin Tagi da panpuluganakwan amin morapmi da nandan gadat awit. Yan anek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

²² Unun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi

da nandanek Banabas yabekba Antiok kigit.²³ Kin Pinjkop da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyin panteban agit.²⁴ Banabas unun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanakwan Telagi Wup unun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ Antiok pi an mudanek Banabas unun Sol wisin kok do Tasas kigit.²⁶ Kin Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kinda egek amin morapmisi Pinjkop dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan ingwit amin unun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

²⁷ Unun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit.²⁸ Pinakwa kombi amin kinda mani Agabus unun da pidan agek Telagi Wup da anpuluganakwan yan kwok kinda yagit. "Miktimi miktimi jap minisi akdisak," yan yoyigit. (Unun dakon bami Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.)²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unun nandanek notni Judia miktimon egipgwit panpulugok do yawit. Yanek amin kalon kalon monen

11:18: Ya 13.48; 14.27

11:19: Ya 8.1-4

11:22: Ya 4.36

11:25: Ya 9.30

11:28: Ya 21.10

11:30: Ya 12.25

taŋ yomgwit da tilagon paŋmuwukgwit. ³⁰ Paŋmuwuk Banabas gat Sol gat do yomiŋek yabekba Jerusalem paŋmuwukbi dakon kila amin do paŋkigimal.

12

Erot da Jems anjakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Uŋun bisapmon kila amin madep Erot da paŋmuwukbi diwari paŋupbal agit. ² Aŋek Jon dakon padige Jems emat agak siba naŋ anjakban kimakit. ³ Erot da yaŋ aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Uŋun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanek aŋki dam teban yutnon yipmaŋek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Aŋek don Yapyap Bilak mudanakwan amin morap da dabilon abiŋ gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yaŋ nandanek Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani paŋmuwukbi da Piŋkop da Pita anpulugosak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anpulugagit

⁶ Aŋwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yaŋ do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita uŋun nap teban bamori baŋ anjeban awit. Anakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila aŋek akgwit. ⁷ Anakwa uŋudon gin Amin Tagi dakon anjelo

kinda altanakwan tenjenj madepsi kinda dam teban yutgwun tenjenagit. Anjakwan anjelo da Pita gekgegikon tidaŋ aŋ yolek iyigit, “Gak tepmisi pidaŋ at!” Yaŋ iyinjakwan kisirikon nap teban bamot witdal kiŋ mibilikon magimal.

⁸ Manjakwal anjelo da Pita yaŋ iyigit, “Gak imalgo paŋek kandap gwilgo yopmaŋ.” Iyiban yaŋ gin anjakwan aeni iyigit, “Imal dubakgo paŋek nak nol.” ⁹ Yaŋ yaŋban Pita anjelo yol anjigit. Mani anjelo da uŋun asi asak yaŋ Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanjakwan dipmin yombem kinda kosot yaŋ nandagit. ¹⁰ Yaŋ nandanek kiŋ obip amin kabi kinda yapmaŋek kiŋ aeni obip amin kabi kinda gat yapmaŋek ain yoma tagit uŋudon kigimal. Uŋudon kiŋakwal ain yoma uŋun iyi witdal kiŋakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kiŋek anjelo uŋun Pita yipmaŋ dek kigit.

¹¹ Kiŋakwan Pita buri pisanjakwan yagit, “O, kili nandako pisosok. Amin Tagi da anjeloni kinda yabekban piŋ nak anpulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanek nepgwiron naŋ anpulugosok.”

¹² Yaŋ nandanek Jon dakon meni Maria uŋun da yutnon kigit. (Jon uŋun mani kinda Mak yaŋ iyiwit.) Amin morapmi uŋun yutnon muwuk egek bisit pi awit.

13 Yan anek egakwa Pita da abin wanga agek yoma domon tidagit. Tidanakwan oman minjat kinda mani Roda unun da yoma witdal do anek opgut. 14 Obin Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandanek yoma dima witaldak timtim yanek kin notni yan yoyigit, "Pita yoma domon akdak!"

15 Yoyinban iyiwit, "Gak nugigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak."

Yan iyinba sigin teban tanek yagit, "Asisi, Pita yomakon akdak!"

Yanban iyiwit, "Aneloni da bo akdak."

16 Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandanek yoma witaldak Pita kanek but morap awit. 17 Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayanok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Anek Amin Tagi da damon nan witdal anan obik unun do yoyigit. Yoyin mudanek yoyigit, "Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik unun do yoyini." Yan yoyinnek Pita si abigigit.

18 Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anek notni yoyin yoyin anek yawit, "Pita dukwan kik?" 19 Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kin wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktim yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut. 20 Erot unun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unun kokup pap bamot japni unun Erot da miktim kila agiron unudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandanek kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kin kone an yan yanek kiwit. Kin mibiltok Blastas do altan iminek unun gat not anek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

21 Kwa Erot da bisap kinda an yominek unun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigit. 22 Yanakwan amin da yan tidanek yawit, "Unun amin dima, pin kop kinda da yosok." 23 Gen unun nandanek Erot iyi do nandaban wigakwan Pin kop dima an kisigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anelo da unudon gin anakban namat da nan iba kimakgit.

24 Mani Pin kop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

25 Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anek Jon mani kinda Mak unun abidanbal kisi Antiok kiwit.

**Pol miktimi miktimi
agek Yesu dakon
gen yan tenjenagit**
(Kilapmi 13.1–21.14)

13

*Banabas gat Sol gat
yabekgwit*

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan: Banabas, ae Simeon mani kinda Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kaloni egipgumal, ae Sol. ² Bisap kindakon jap kelek egek Pinjkop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, “Ji Banabas gat Sol gat manjin yopba pi anjil do nandisat unun anjil.” ³ Yan yanban nandanej Pinjkop do nandanej jap kelek egek bisit pi awit. An mudanej kisitni amin bamot da kwenon witiñek yabekba kigimal.

*Amin bamot Saiprus
miktimon Pinjkop dakon gen
yagimal*

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pigej unudon da tap wakgakan da Saiprus wigigimal. ⁵ Wigisalamis kokup papmon kin altanej Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unudon agek Pinjkop dakon gen yan tenjenagimal. (Jon mani kinda Mak unun

amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anej miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Saiprus unun kisisi agi mudanej don Papos kokup papmon kin altawit. Kin altanej Juda amin kinda kagimal. Unun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obin Pinjkop dakon gen yanbal nandisak do yan yomgut. ⁸ Mani Segius da Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yan iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unun Telagi Wup da burikon tunganban Elimas tebaisi kanek yan iyigit, ¹⁰ “Gak Sunduk dakon monji. Gak anpak tagisi morap ton unun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anpak yokwi morap unun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anpak kilegisi pan upbal asal. Yokwi morap asal unun dima yopbi, ma?” ¹¹ Yan yanek iyigit, “Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisit da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anakwan gildat dimasi kanek dabilgo yan gin tanakwan bisap dubagisok egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yan iyinjakwan unudon gin pilin tuk da pin dabili sopgut. Sopmanjakwan kosit wisik anjek amin da kisirikon abidanek kosit yolini do pabidan dagok agit. ¹² Yan anjakwan Segius unun kanek nandan gadat agit. Anjek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktim dakon kokup kinda Antiok unudon Pinjkop gen yagimal

¹³ Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanjek tap wakga abidanek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unun Pampilia miktimon tosok. Jon mani kinda Mak unudon yopman degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanjek kin Antiok kokup papmon kin altawit. Antiok unun Pisidia miktimon tosok. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pinjkop da papiakon ton unun ban diwari manjin mudanek Pol gat dabini gat do gen yan yipba pigigit, “Not kabi, ji amin dakon but panjeban ak do gen di yok do nandan kan tagi yoni.”

¹⁶ Geni unun nandanek Pol pidan agek tayanjek yitni yan do kisiri anenagek yan yoyigit, “Israel amin ae Amin

Nwaknwari Kabi, ji Pinjkop gawak iman amin, nak do mirak yopni! ¹⁷ Israel amin dakon Pinjkop da babaknin iyi do manjinek Isip miktimon gisam yomanjakwan amin morapmisi iren tawit. Don Pinjkop da iyi da tapmimon Isip ban timik panopgut. ¹⁸ Yan anjek miktim kibiri timon agek anpak yokwi aba Pinjkop da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ Anjakwan Kenan miktimon Pinjkop da miktim 7 unun dakon amin panupbal anjek miktimni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ Unun yo morap altan yomgwit unun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

“Anjek don Israel amin miktimni abidan egakwa Pinjkop da kila amini panalon an yomgut. Yan anjakwan wigi kombi amin Samuel altagit. ²¹ Samuel da bisapmon Pinjkop da kila amin madepni kinda analon anyomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unun da kilani anjakwan bilak 40 yan agit. (Sol unun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² “Don Pinjkop da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjkop da yan anjek Dewit do yan yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unun kanek butno tagisi asak. Unun da geno

13:13: Ya 15.38 **13:17:** TP 1.7; 6.6; 12.51 **13:18:** IDT 14.34; GT 1.31-32

13:19: GT 7.1; Jos 14.1 **13:20:** GK 2.16; 1Sa 3.20 **13:21:** 1Sa 8.5,19; 10.20-24

13:22: 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20

tagisi guramitjak yan kosot.’
²³ Kalip Pinƙop da yan teban tok gen kinda yan yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unun da Israel amin timitjak.’ Yagit unun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ Yesu pini dima wasanƙawan Jon da Israel amin but tobi anek telagi pakbi soni do yoyigit. ²⁵ Jon pini aban mudok do anƙawan yan yoyigit, ‘Ji nak do namin yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kinda nak da bunon noldak. Nak unun amin dakon pinbisi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witdali.’

²⁶ “Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakiwari Kabi Pinƙop gawak iman amin, nandani. Pinƙop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namin amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanek anƙaba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anatan yan kinda dima kawit. Mani

Pailat da anƙaban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pinƙop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Pidan gildat morapmi altan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tentenon.

³²⁻³³ “Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pinƙop da kalip babiknin yan teban tok kinda an yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papi 2 kon gen unun yan mandabi: ‘Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.’

³⁴ Pinƙop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinƙop da unun do yan yagit: ‘Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do daben.

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdan.’

³⁵ Ae unun do Pinƙop da papiakon gen kinda gat yan tosok: ‘Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanek dima miktosak.’

36 “Nin nandaman, Dewit kalip Piŋkop dakon galaktok yolek egipgut. Aŋek don kimakban bumjotni aŋki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba taŋek miktagit. 37 Mani amin unun Piŋkop da kimoron naŋ aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit. 38-39 Unun do aŋek not kabi gen unun yaŋ tenjenoman unun pakyaŋsi nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin taŋ damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririk yominek amin kilegisi yaŋ yoyisak. 40 Ji kaŋ kimotni! Dima kaŋ, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yaŋ yawit:

41 ‘Manji gen yogok amin ji yo aben unun kaŋek but morap aŋek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo
ŋwakŋwari kinda
akdisat.

Amin kinda da yo
unun akdisat unun
do dayisak kaŋ, ji
aripmi dima nandan
gadakdan.’ ”

42 Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yaŋ yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjil.”

43 Yaŋ yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Nwakŋwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanbenek Piŋkop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Piŋkop dakon nandan ya-wotni do nandanek tebaisi agek egi aŋaŋ kini do yoyin panteban agimal.

44 Awuki Sabat bisap unun abinakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Piŋkop dakon gen nandak do abin muwukgwit. 45 Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yaŋba yokwi tok aŋek Pol da gen yagit abin yipgwit.

46 Yaŋ aŋakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yaŋ yoyigimal, “Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Piŋkop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak ton. Yaŋ aŋek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidonen yaŋ disi yon. Do nit ji depmanek Amin Nwakŋwari Kabikon kinden. 47 Amin Tagi da yaŋ anen do kili yaŋ niyigit:

‘Nak da ji manjin depbo Amin
Nwakŋwari Kabi dakon
tenteni madepni
egipni.

Aŋek miktimi miktimi ek-
wan amin panpuluganakwa

yokwikon ban
timikgen do manjin
depgum.’”

⁴⁸ Yan yanban nandanek Amin Nwaktjwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anjakwan minjat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit. ⁴⁹ Anjakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktim da kokup morap kisi iren tagit. ⁵⁰ Mani Juda amin da minjat man madepni ton Pinjkop dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyominjek unun miktimon dima egipjil do yolgwit. ⁵¹ Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandani do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal. ⁵² Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan ingwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tujan yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pinjkop gen yagimal

¹ Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pinjkop dakon pi agimal unuden gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinjakwal Juda ae Grik amin

morapmi da nandan gadat awit. ² Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwaktjwari Kabi dakon but sugawit. Suganba nandan gadat awit minjat amin do nandaba yokwi tok anyomgwit. ³ Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi da tapmim yominjakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anjakwal amin da Pinjkop asi amin do nandan yawok yomisak yan nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

⁴ Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit. ⁵ Anek don Amin Nwaktjwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yominjek tipban dap do awit. ⁶ Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandanjo anek kokup unun yipmanjek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek ⁷ Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pinjkop gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Menji da yan anjalagit. ⁹ Unun amin Pol da Pinjkop dakon gen yanakwan mirak panakwan Pol da unun amin kilek tosak dakon nandan gadatni tanban kagit. ¹⁰ Kanjek madepsi yanek yan iyigit, “Gak pidañ bamañ at!” Yan iyinban amin unun wigi manek wasanek kosit agipgut.

¹¹ Pol da wasok unun aban kanjek minjat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, “Mao, pinjkop ekwan di da amin giptim panek ninon pen!” ¹² Banabas unun Sus yan iyinek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit. ¹³ Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanğa kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jareñ ban pantilim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minjat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanek mukwa son yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidañek minjat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin.

Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pinjkop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pinjkop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ Mani amin da Pinjkop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manakwan pigaga jap tagisi panireñ an daban aripmisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali panjidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanğa yipgwit. ²⁰ Yipba tanakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol angwasiñek akgwit. Yan anakwa pidañban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but panjeban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyiŋ tenŋenajakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan ingwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² Unun kokup pap kapbi gwasinek Yesu nandan gadan ingwit amin dakon but panŋteban anek yaŋ yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pinŋkop da Amin Kila Asagon kikedaman.” ²³ Yaŋ yoyinek panmuwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjiŋ manjiŋ awit. Anek Pinŋkop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon tosok yaŋsi nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yaŋ anek Pisidia miktimon naŋ kinjek Pampilia miktimon kin altagimal. ²⁵ Altanek Pega kokupmon Pinŋkop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kinda abidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok panmuwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yominek panpuluganakwan Pinŋkop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pinŋkop

dakon pi an mudanek aeni ²⁷ abiŋ altanek panmuwukbi yaŋ yobal apba Pinŋkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yaŋ yagimal, “Pinŋkop da Amin Nwaktjwari Kabi nandan gadat dakon kosit witdal yoban nandan gadat awit.” ²⁸ Yaŋ yanek Antiok panmuwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Panmuwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin panmuwukbi yoyiŋ degek yaŋ yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.”

² Yaŋ yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yaŋ anakwa panmuwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjiŋ yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat panmuwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yaŋ do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktimon unun ban kiwit. Kinjek unun miktimon bamotgwan nandan gadat amin yaŋ yoyigimal, “Amin Nwaktjwari Kabi da but tobil anek Pinŋkopmon

kwanj.” Gen unun yoyinbal but galak madepsi nandawit. ⁴ Jerusalem kin altanba panmuwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yan yoyiwit. Yan yoyinba Pin kop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yanbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yan yawit, “Amin Nwaktwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

⁶ Yan yanba yabekbi kabi gat ae panmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yan do muwukgwit. ⁷ Muwugek yan nandat morapmisi anek Pita da pidan agek yan yoyigit, “Not kabi, ji kili nandan. Pin kop da pi kokwinik niminek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwaktwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat ani do nak kilisok manjigit. ⁸ Pin kop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do ningut, yan gin Amin Nwaktwari Kabi amin kisi do yomgut. Yan agit do Pin kop da unun amin timit do tagisi nandisak yan nandaman. ⁹ Nin do wasok kinda anek unun amin do wasok nwaktwari kinda asak yan yogogi mini. Nandan

gadat anakwa butni sugan panmilip asak. ¹⁰ Do ji abisok nido Pin kop ankwalek panmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanjan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun guramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman. ¹¹ Do yansi nandan gadanen, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anek Pin kop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yan gin timikdak.”

¹² Pita yan yanban amin muwuk yikgwit kisi tayanok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Pin kop da panpuluganakwan Amin Nwaktwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal. ¹³ Yoyin mudanakwal Jems da yan yagit, “Not kabi mirak pani. ¹⁴ Pin kop da wasanek Amin Nwaktwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik. ¹⁵ Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yan tosok:

¹⁶ ‘Amin Tagi da yan yosok, “Dewit dakon diwatni unun yut kinda yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anek

witjikenj.

17 Yanj abo Amin Nwaktjwari Kabi morap naga do kili manjigim unjun da Amin Tagini nak wisini.”’

18 Gen unjun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit.”

19 Jems da sanbenek yanj yagit, “Do nak yanj nandisat, Amin Nwaktjwari Kabi but tobil anek Pinjkopmon kwanj unjun nin da jigidi ma yomnenj do nandisat. 20-21 Kalipsi da wij abisok on ekwamanon kokup pap morap tanj ananj kwanon Moses dakon gen yanj tentenawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjinj manjinj awit. Do yum but piso papia kinda yanj mandanj yomnenj. Ji kokup kidat do paret abi unjun dakon jap dima noni. Jap unjuden Pinjkop da pindakban dima noknogi anj. Ae minjat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwonj gat ae yawiyo kisi dimasi noni.”

Papia kinda yipba kigit

22 Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae panjmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yanj yanek Judas mani kinda Basabas gat ae Sailas gat yanj manjiwit. Unjun amin panjmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal. 23 Amin bamot do papia yomgwit unjungwan gen yanj mandawit,

“Nin yabekbi kabi ae panjmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandamanj. Amin Nwaktjwari Kabi Yesu nandanj gadanj imanjan amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwanj ji gildat tagi yanj dayamanj.

24 “Nin da kabikon amin diwari da kinji dakon nandak nandak panjupbal awit dakon geni kili nandagimanj. Nin da yanj yoyini yanj dima yoyinapno kinj dayiwit. 25 Nin idon muwuk but kalonj anek amin bamot ji do kini do manjigimanj. Manjinj yopno notnin bamot galagisi nandanj yomamanj Pol ae Banabas unjun gat kini do yanj yomgumanj. 26 Amin bamot unjun egip egipni dima panjcutnanej Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyinj tentenagimal. 27 Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandamanj unjun nanj gin dayinjil do yabekgamanj. 28 Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yanj gin nandanek yanj dayamanj, jigidi morapmi dima damnenj. Gen teban onjok banjin yolni. 29 Ji bit kilapyo kokup kidat do dapmanj paret anj unjun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwonj unjunyo kisi dima noni. Anek minjat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kanj kimagek unjun anpak morap yapni kanj unjun tagisi. Nin dakon gen yanj gin. Do ji tagisi egipni.”

30 Amin bamot yabekba

Antiok pigi panmuwukbi kabi yan yobal muwukba papia unun yomgumal. ³¹ Yobal panmuwukbi da papia unun manjinba unun da buri panjeban aban but galaksi nandawit. ³² Anakwa Sailas gat Judas gat unun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi panmuwukbi yoyinjek buri panjeban agimal. ³³⁻³⁴ Amin bamot unun Antiok bisap dubagkok egipgumal. Egek don panmuwukbi da galok gen yoyinjek but yawot gat kinjil yan yoyinjek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. ³⁵ Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyindet pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tenjtenjawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudanek Pol da Banabas yan iyigit, "Nit aenit kokup papmon agek nandan gadat amin pindatden. Amin Tagi dakon gen yan tenjtenjan yomgumak tagi panek ekwan bo yan do agek pindatden." ³⁷ Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidanbal agipni do nandagit. ³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopman degek abinakwan iyigin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit. ³⁹ Unun do anek gen emat madepsi agimal.

Yan anek pidan ki Banabas da Mak abidanban tap wakga kinda abidanek Saiprus miktin timon wigigimal. ⁴⁰ Yan anakwal Pol Sailas nan abidagit. Anakwan panmuwukbi da Amin Tagi dakon nandan yawotni jilon tosak yan yoyinba kigimal. ⁴¹ Kin Siria ae Silisia miktimon agek Pol da panmuwukbi morap yoyin panjeban agit.

16

Pol da Timoti abidanban Sailas gat kisi agipgwit

¹ Pol Debe kokup pap kinjek unudon da Lista kokup pap kin altagit. Unun kokupmon Yesu dakon panjetni kinda egipgut mani Timoti. Meni unun Juda minjat kinda. Unun minjat Yesu nandan gadan imgut. Mani datni unun Grik amin kinda. ² Panmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yan yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipden yan nandagit. Mani Juda amin unun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni unun Grik amin kinda yan kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ Anek Timoti abidanban kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anteban awit unun ban panmuwukbi

yoyinej yan yoyiwit, “Ji gen on nan guramigek egipni.”⁵ Yan anakwa panmuwukbi morap dakon nandan gadat teban tagit. Gildari gildari amin da panmuwukbi kabikon sanbenba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ Telagi Wup da Esia miktimon Pinjop dakon gen dima yonjil do yansop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kin Prigia ae Galesia miktim binap nan kigimal.⁷ Misia miktimon kin altanej Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjil do kosit sogut.⁸ Yan aban Misia miktim yapmanek Troas kokup papmon pigigimal.⁹ Pigi unun kalbi Pol da buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan Masadonia amin kinda da yan iminej yan iyigit, “Gak tap pidanej Masadonia miktimon obin nin panpulugoki.”¹⁰ Pol da unun kanej Pinjop da iyi Gen Bin Tagisi kin yoyinej do yan nimisak yan nandanej unudon gin Masadonia kik do tagap tagimanj.

Lidia nandan gadat agit

¹¹ Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanej nomansi kinjek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Samares unudon wigi altagimanj. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga

aenin abidanej Neapolis kokupmon kigimanj.¹² Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagimanj. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipgumanj.¹³ Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigiyapmanek wanga pigipakbi kindakon kigimanj. Nin unun pakbikon tamo kinda konejon bisit anej yanon da pigigimanj. Unun pakbikon pigipindatno minjat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigimanj.¹⁴ Minjat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pinjop gawak iminej egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witdalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanej mirak pakyanji yopgut.¹⁵ Anek minjat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanej yan niyigit, “Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan naman kan, nak da yutnon panji egipne.” Yan yanek yutnikon si kinej do teban tanban kigimanj.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

16 Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigimanj. Kino oman minjatjok kinda kosiron apban domdom agimanj. Unjun minjatjok konni kinda tan iminjakwan yo don altoni unjun do yanjkwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinjakwan kila amini da monej madepsi timikgwit. 17 Nin kinjapno minjatjok unjun Pol gat nin gat da bunjon nolek yanj tidanjek yanj yagit, "On amin unjun Pinjkop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pinjkop da ji yokwikon banj timitjak dakon gen dayanj." 18 Minjatjok unjun yanj sigin yanjakwan gildat morapmi agit. Yanj anjakwan Pol unjun nandanjek kuragisi nandanj tobil konj yanj iyigit, "Yesu Kristo da yanj dagok annamgut do yanjsi gayisat, gak minjatjok on yipmanj degek wij abigi!" Yanj iyinban unjudon gin konj minjatjok unjun yipmanj dekgit.

19 Yanj aban oman minjatjok unjun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yanj nandawit. Yanj nandanjek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpanj kila amin do maket tamokon panjkiwit. 20 Amin bamot panpanj gen kokwin amin madepmon panjki yopmanjek yanj yoyiwit, "On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi anj. 21 Rom dakon anjagon yo dima anenj do gen teban tosok on amin

bamot da amin unjun tetgin ilik pangwamal."

22 Yanj yanjakwa amin muwukgwit kisi da yanjba yokwi tok anyomgwit. Yanj aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalinj kirinban baljoni do yoyiwit. 23 Yoyinba madepsi baljanjek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanjek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. 24 Iyinjba nandanjek amin bamot pawigi dam teban yutnon yut moninj kinda yutgwansi tagit unjudon yopgut. Yopmanjek dima abiginjil yanj do kandapni kindap kwuk banj panjteban agit.

25 Yanj aban egek kalbi binap Pinjkop do bisit anjek ae kap yanjakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nandawit. 26 Anjakwa unjudon gin wudip madepsi kinda anjek dam teban yut dakon gwak panj kwakwalikgit. Yanj anjakwan yoma kisi witdal kinj mudanjakwa amin morap kisit kandapnikon yo panjteban awit unjun kisi witdal ki mawit. 27 Manjakwa dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidanj pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yanj pindak amin kisi abigi mudanj yanj nandanjek nak kila tagi dima at yanjon da emat agak sibani ilik iyi nanj sugok do agit. 28 Yanj ak do anjakwan Pol da yanj tidanjek yanj iyigit,

“Giptimgo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman.”

²⁹ Yan yanakwan dam teban yut dakon kila amin tenjenji kindan anopni do yagit. Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut.

³⁰ Yan anek amin bamot timik yut buri moniji yigimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, “Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?”

³¹ Yan yanban iyigimal, “Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminjaki Pinjok da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak.” ³² Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnison egipgwit gat kisi yoyigimal. ³³ Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnison pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinjok nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kin dam teban yut dakon kila amin

yan iyiwit, “Gak amin bamot unun yopbi kinjil.”

³⁶ Yan iyinba kin Pol yan iyigit, “Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil.”

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, “Manit Rom gapmanon toso. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyanji dima kokwinigeke amin morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikedamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit. ³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kin amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andanguman, gen yan yoyinek panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit. ⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kinj altawit. Kokup unjun yipmanjek Apolonia kokup papmon kinjek Tesalonaika kokup papmon kinj altawit. Unjun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda tosok. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unjun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unjun yutnon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pinjkop dakon gen dakon mibili yoyin tetjenan yomgut. Gen unjun asi bami noman tan mudan yan yoyinjak yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yanjkwok kalipsigwan kili awit. Unjun Yesu do dayin tetjenosot, unjun Kristo yansi dayisat.” ⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron sanbewit. Anjakwa Grik amin morapmi Pinjkop gawak imgwit amin ae kila amin minjat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anjakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unjun timikba unjun gat amin morapmi panmuwuk buri

suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unjun da yutnon kinj Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopnen yan yanek kiwit. ⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat panmuwukbi kabi di gat timik ilik panpan unjun kokup pap dakon kila aminon panjkiwit. Panjkinjek yan tidanek sitnok anyominjek yawit, “On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon aben da ekwan. ⁷ Jeson da unjun amin yanban yutnikon pawigi ekwan. Unjun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unjun yapmanjek yan yon, ‘Kila amin madep njwakjwari kinda egisak unjun mani Yesu.’”

⁸ Gen unjun yanba nandanek minjat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit. ⁹ Yan anjakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinba monej yopmanjek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kan monejni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pili tanjakwan panmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kinj altanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal. ¹¹ Juda amin Beria egipgwit unjun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unjun yapgut. Pol dakon

gen do galagisi nandanek gildari gildari Pinjkop dakon gen unun pakyanji manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo sun yosok yan do kokwin awit. ¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin minjat morapmi da nandan gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pinjkop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandanek obin amin dakon but sugan panupbal awit. ¹⁴ Anakwa unudon gin panmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal. ¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altanek iyi gat pigiwit amin yan yoyigit, "Ji tobil Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil." Yan yoyinban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit. ¹⁷ Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Nwakanwari Kabikon

amin Pinjkop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinjkop dakon mibili pakyanji nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon panji egek amin kin ap awit unun gat kisi yan gin agit. ¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, "On gen pakbi amin ni gen nan yosok?" Ae di da yawit, "Miktim dubagikon nani dakon pinjkop unun do bo yosok?" Pol da Gen Bin Tagisi yoyinnek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anan gen kokwin amin kabi kindan flen Areopaguskon muwukgwit unudon ankinjek yan iyiwit, "Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman. ²⁰ Gen yosol unun nandano njwakanwari asak do mibili niyinbi nandano." ²¹ (Atens minjat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.) ²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, "Atens amin nak

17:17: Ya 18.19 * **17:18:** Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolnen kan, nin amin tagisi yan nandawit.

kokupji anjwasinjek agek pinjkop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakgim. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Pinjkop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anek ji do yan nandisat, ji pinjkop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Pinjkop mibilni dima nandanej isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

²⁴ “Pinjkop miktim ae yo morap miktim da kwenon ton wasan yopgut unun Pinjkop da kundu ae miktim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yan do, amin kisit da telagi yut wutjan unudon dima egisak. ²⁵ Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanek Pinjkop anpulugogi unun dima tosok. Pinjkop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Pinjkop unun da amin kalonisikon da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban iren tanek kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan. ²⁷ Amin da Pinjkop tebai wisin koni do anek unun agit. Mani Pinjkop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak.

²⁸ Kap wasok aminji kinda da yan yagit, ‘Unun da egip egip nimisak ae tapmim nimanjakwan kosit akwaman.’ Ae kinda da yan yagit, ‘Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.’

²⁹ “Nin Pinjkop dakon monjini ekwaman, do Pinjkop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandanej. Pinjkop amin da nandak nandagon da yo kisit da wasan unun yombem dima.

³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pinjkop da yo kinda dima anyominjek yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwan but tobil ani do gen tebai yosok.

³¹ Don minat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pinjkop da amin kinda kili manjigit. Unun amin Pinjkop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap yansi nandan imni, Pinjkop da gen kokwin pi unun amindosi imgut.”

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak gen yan imgwit. Mani diwari da yan iyiwit, “Yo unun yosol unun do di gat niyinjbi nandanej do nandaman.” ³³ Yan yanba Pol muwut muwut tamo yipmanek kigit. ³⁴ Amin

dɪwari Pol yolek nandan gadat awit. Kında unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kında. Ae miɲat kında mani Damaris, ae amin dɪwari kisi nandan gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Pinƙop dakon gen yagit

¹ Don Pol Atens yipmanɛk Korin kokup papmon kigit. ² Kiɲ Juda amin kında kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miɲtimon nani kında. Kili yangok miɲatni Prisila gat Itali miɲtim yipmanɛk opgumal. Itali miɲtim mibili yan do yipmanɛk apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap unun yipmanɛk kiɲ mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit. ³ Pol da yut kabɛɲ dakon imal bupbup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnikon wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayiɲbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanɛk piɲakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanɛk Pinƙop

dakon pi gin agit. Pinƙop dakon gen yoyiɲek Juda amin yan yoyigit, “Yesu unun asi Kristo.” ⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abiɲ yipmanɛk jigilak gen yan imgwit. Yan aba imalnikon jimjim tawit tarapmiɲban manakwa yan yoyigit, “Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nɲwakɲwari Kabikon kiɲ Pinƙop dakon gen unudon yokenɲ.” ⁷ Yan yoyiɲek muwut muwut yut unun yipmanɛk unudonjok piɲi amin kında mani Titus Jastus unun da yutnon wigigit. Titus unun Pinƙop gawak imiɲek egipgut. ⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pinƙop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan imgwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri piɲanɲakwan dipmin yombem kında kanɲakwan altan imiɲek yan iyigit, “Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenɲenjoki. Gen mapmit dima aki. ¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kında da dima gitjak.”

¹¹ Iyiɲban Pol Korin egakwan bilak kında mudanɲakwan ae bilak kında dakon kanek 6 kabi egek Pinƙop dakon gen

yoyiŋ dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktım dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal aŋ imiŋek abidan ilik aŋaŋ gen pi yutnon aŋki yipmaŋek yaŋ yawit, ¹³ “On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyiŋ degek Piŋkop gawak imim dakon kosit ŋwakŋwari yolisak.”

¹⁴ Yaŋ yaŋba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yaŋ yoyigit, “Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kind a yapgut, bo ae aŋpak yokwi kind a agit kaŋ, ji dakon gen tagi nandaken. ¹⁵ Mani ji disi dakon gen moniŋ moniŋ ae man ae gen tebanji do yoŋ. Nak unudon gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yaŋ paŋmilip abit.” ¹⁶ Yaŋ yoyiŋek yolban gen pi yut yipmaŋek abigiwit. ¹⁷ Abigi unudon gin Korin amin da amin kind a mani Sostenes abidaŋek gen pi tamo da kapmatjok aŋakgwit. Yaŋ aba Galio unun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kind a.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktımon kigit

¹⁸ Pol gildat morapmi Korin egek don paŋmuwukbi galok gen yoyiŋek Prisila gat Akwila gat timikban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altaŋek Pol Piŋkop do yaŋ teban tok kind a kili agit, do

busuŋ danŋwani mandagit. Yaŋ aŋek Siria miktımon kik do aŋek tap wakga kind a abidawit. ¹⁹ Abidaŋek Epesas kokup papmon kiŋ altawit. Altaŋek Prisila gat Akwila gat unudon yopmaŋek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Piŋkop dakon gen dakon mibili do gen emat aŋek nayiŋbi gayiko awit. ²⁰ Aŋek yaŋ iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yaŋ iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipneŋ.” ²¹ Mani yopman kik do aŋek yaŋ yoyigit, “Piŋkop da ji do aeno opben do nandisagon don opben.” Yaŋ yoyiŋek tap waggakon wigek Epesas yipmaŋek kigit. ²² Kiŋ Sisaria kokup papmon altaŋek unudon da Jerusalem wigi paŋmuwukbi gildat tagi yaŋ yoyiŋek Antiok kokup papmon pigigit. ²³ Pigi Pol bisap dubagkok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktımon kokup morap ton unudon kokup gwasik agit. Yaŋ aŋek Yesu nandan gadaŋ ingwit amin morap dakon nandan gadat paŋteban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Piŋkop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik aŋakwan Juda amin kind a mani Apolos unun Aleksandria kokup papmon amin kind a unun paŋabiŋ Epesas egipgut. Unun amin gen yogokni tagisi, ae Piŋkop dakon gen dakon mibili

pakyanjsi nandagit. ²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyin dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandanek amin yoyin dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sunj dima yagit. Bamisi yan tenjenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unun dogin nandagit. ²⁶ Apolos unun Juda amin da muwut muwut yutnon wigek pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnison egek Pinjkop dakon mibili pakyanjsi nandan pisonak do iyin dekgimal.

²⁷⁻²⁸ Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kind Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kin Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pinjkop da papiakon gen ton unun panjenjen anek Yesu unun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin

agek don Epesas pigi altagit. Pigi altanek Yesu dakon panjetni diwari pindakgit. ² Pindagek yan yoyigit, “Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?”

Yan yoyinban yawit, “Dima, nin Telagi Wup kind egisak yan dima nandagiman.”

³ Yanba Pol da yoyigit, “Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?”

Yoyinban yawit, “Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman.”

⁴ Yanba Pol da yan yoyigit, “Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, ‘Amin kind nak da bunon noldak unun amin nan nandan gadan imni.’ Jon da gen yagit unun Yesu do yagit.” ⁵ Pol da gen unun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit. ⁶ Pinjkop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witinjakwan Telagi Wup da unun kabikon pinjakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen madepsi yoyigit. Anek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen

uḅun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon pandetni gat yopman degek si kiwit. Kiḅ Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Piḅkop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut uḅun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Piḅkop gen yanakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit uḅun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da koḅ yol do awit

¹¹ Pol Piḅkop da anpulugan^{anakwan} wasok tapmimi tonḅ wakḅ warisi morapmi agit. ¹² Yan agit do amin da imal dakni panobinḅ Pol da kwenon witjinjek panḅki sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa koḅni wiḅ abigiwit. ¹³ Anakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da koḅ yol do anek yan yawit, “Pol da amin kinda dakon mibili yan tenḅjosok, uḅun Yesu. Uḅun da manon gayiko abigi!” ¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa uḅun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit. ¹⁵ Anakwa bisap kindakon koḅ kinda da gen kobogi yan yoyigit, “Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan

imisat. Mani ji namin?” ¹⁶ Yan yoyinjek koḅni tonḅ amin da minḅanḅ kwenikon wigi obisi dapmanek imalni panḅ daganḅ yopban yut yipmanek molanḅ abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit uḅun yo altagit dakon geni nandanek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit. ¹⁸ Anakwa amin nandanḅ gadat kili awit uḅun da amin morap da inḅamon kalip yo yokwi morap awit uḅun yan tenḅjawit. ¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit uḅun dakon mibili papiani panabinḅ amin morapmi da dabilon kindapmon soḅba sowit. Papiia uḅun dakon yumanḅ nogi manjikba 50 tausen silwa monen agit.

²⁰ Yan anakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi tonḅsi irenḅ tanḅ ananḅ kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap uḅun altan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktim bamot Masadonia ae Akaia banḅ kik do nandagit. Nandanek yagit, “Nak Jerusalem kinjek don Rom kokup papmon kikdosi nandisat.” ²² Pol panpulugok bamotni Timoti gat Erastas gat banḅ yabekban uḅun da kalip Masadonia kigimal. Kiḅakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubagkok egipgut.

Pol uwal anḅ ingwit

²³ Unun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek upbalap madepsi awit. ²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kinda egipgut mani Demitius. Unun amin silwa ban kokup kidat minjat Atemis unun dakon wup wasagit. Monej ilit pi anek pi monjini monej madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius unun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, “Disi nandan, pi on amanon monej madepsi timikgaman. ²⁶ Disi kili kan nandanyo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili panupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason unun yo bami dima yansi yosok. Pol da gen unun yanakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktim amin da nandaba gen unun bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da monej ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pinjkop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi unun pinjkop minjat nan gawak iman. Mani Pol da unun dakon man madep abin yip do pi asak.”

²⁸ Yan yanban amin gen unun nandan japtan yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun da wukwisi madep!” ²⁹ Yan yanek

unun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanek upbalap madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori unun ilik panpan muwut muwut yut madepmon panjkiwit. Unun amin bamot unun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kinda Gaius ae kinda Aristakus. ³⁰ Anakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani panmuwukbi da dima kisak do kosit sopsop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di unun Pol dakon notni, ununyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit unun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgaman unun dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kinda mani Aleksanda yipba minjat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi unun da bo ak yan nandawit. Yan anakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman yanon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kinda yan kan nandanyo anek madepsi sigin yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis unun wukwisi madep!” Unun gen nanjin sigin yanakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anjakwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni da gen sopman yominek nawa gen yan yoyigit, "Epesas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit unun kisi nin da kokup papmon tanakwal nin da kilani aman yan nandan niman. ³⁶ Unun top dima unun asisi do upbalap dima yoni. Tayan gok nandan kokwin anek yo don ani. ³⁷ On amin bamot panaben unun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pin kop minat do yanba yokwi tok kinda dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi panmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyinen." ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinek amin muwukgwit unun yoyinban kin mudawit.

20

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abin muwukba buri panteban anek galok gen yoyinek Masadonia miktimon kigit. ² Kin unudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinek buri panteban anek don Grik miktimon kin alagit. ³ Unudon kanek kabi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unun amin kabi da kalip Troas kokup papmon pan ki egek nin do jomjom awit. ⁶ Anjakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanakwan Pilipai yipmanek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unudon kino notni pindak pindak agiman. Anek unudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimakgit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandanek Pin kop gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit. ⁸ Yut nin da egipguman unun yut kwen tosok. Unun yutnon lam morapmi kolej yopgwit. ⁹ Unun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen sanbenek yanakwan monji unun yik dipmin pagek uwagat anek wanga miktimon man anakgit. Man anakban kimakgit nan pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidinji kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, “Ji nandaba kik dima ani. Egi p egipni tan imisak.” ¹¹ Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anek gen sigin yoyinakwan wigi wisa daganakwan yopman kigit. ¹² Yopman kinakwan amin monji unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimakgit yan nandanek butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmanek tap wakgakon da Asos kokup papmon kin altanek Pol do

jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktim kosit kik do anek unun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol Asos abin altan niban abidono tap wakgakon wige k Mitilini kokup papmon kigiman. ¹⁵ Unudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanek miktim kinda mani Kios kapmatjok tanban kanek yapguman. Ae gildat kinda do tap unun pudan yapmanek Samos kokup papmon kin altagiman. Ae unudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altagiman. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anek yan nandagit, do nin tap wakgakon da Epesas kokup pap si yapmanek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konen yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ Gen yipban kwan opba yan yoyigit, “Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanakwan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako

manjakwan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pinjkopmon kinjek Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tentenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unudon kikenj dosi nayisak, do nak Jerusalem kikdisat. Unudon kiko yo kinda ni da altan namjak unun dima nandisat. ²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yansi nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigi namdan unun kisi nayinjakwan agisat. ²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandanek egip egipno anjuktrok do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanjin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudokenj. Pi unun Pinjkop da nandan yawotni do anek yo madepsi ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tentenokenj.

²⁵ “Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tentenagim. Nak abisok nandisat, ji depman kinjapbo jikon da kinda da nak ae bunon dimasi nandakdan. ²⁶⁻²⁷ Nak Pinjkop dakon nan-

dak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tentenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kan, unun nak dakon gulusun dima. ²⁸ Ji disi dakon kila anek panmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Panmuwukbi kabi unun Pinjkop da Monji dakon yawi nan yuman nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin depgut. ²⁹ Nak nandisat. Depman kinjapbo jon pinjan yokwisi da jikon abinek sipsip kabi panjupbal akdan. ³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan panmuwukbi kabikon da amin diwari bunon yolni do top gen yoyikdan. ³¹ Yan do, ji kan kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima in toni.

³² “Nak abisok Pinjkop da kilasi asak do unun da kisiron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji panjeban aban yoni tagisi telagi amin kabini do yopbi unun tagi timitni. ³³ Nak amin dakon monen ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agiman unun kisi panpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yan anek dayin doligim.

20:23: Ya 9.16; 21.11

20:24: Ya 21.13; 2Ti 4.7

20:28: 1Ti 4.16; 1Pi 5.2-4

20:29: Mt 7.15; Jn 10.12

20:31: 1Tes 2.11

20:33: 1Ko 9.11-12

20:34:

Ya 18.3; 1Tes 2.9

Jiyo yan gin anek teban tokni mini amin unun panpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima in-tonen. Gen unun yan: ‘Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anjakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinbi.’”

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat n-wakben anek bisit yagit. ³⁷ Bisit aban mudanakwan kila amin kisi da kunam tagek Pol bedan mandan nawit. ³⁸ Pol da bunon nak dakon in-amno ae dima kokdan yan yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yan si nandanek Pol anan tap waggakon ankiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopman degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Kos unudon wigigiman. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Rodes wigek unudon da Patara kokup papmon kigiman. ² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagiman. Kanek unudon wigino kigiman. ³ Kin ek miktim tim kinda tap binap tosok unun mani Saiprus kanek unun gwanden tetgin do tanakwan nin amin tetgin da yapguman. Yapmanek Siria miktimon kin kokup Tair unudon tap wakga panji

akgit. Agakwan tap waggakon pi monji yik iligakwa ⁴ nin kin Yesu dakon pan-det kabini pindatno unun gat gildat ⁷ kabi egipguman. Egapno Telagi Wup da pantagap aban Pol yan iyiwit, “Gak Jerusalem dima kiki.” ⁵ Egipguman dakon bisap mudanakwan Yesu dakon pan-detni gat ae minat monjiyoni gat kisi kokup pap yipman degek tap kidipminon pigigiman. Pigi unudon n-wakben anek bisit agiman. ⁶ Bisit ano mudanakwan notni galok gen yoyin yoyin anek yutnikon kinakwa nin tap waggakon wigigiman.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanek kin Tolesmes kokup papmon altagiman. Unudon Yesukon sanbewit amin kabi gildat tagi yan yoyino unun gat gildat kinda egipguman. ⁸ Unudon pakgiman da wisa dagokdo unun kokup pap yipmanek Sisaria kokup papmon kin altanek Pilip da yutnon kino unun gat egipguman. Pilip unun yabekbi kabi panpulugoni do kalip amin ⁷ kabi manjikbi unun kabikon nani kinda. Unun amin Gen Bin Tagisi yan terterok amin kinda. ⁹ Pilip unun gwi ⁴ kabi. Unun aminon dima yopbi. Minat kabi unun kombi gen yogok minat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi

amin kında mani Agabus unun Judia miktimon da pigit. ¹¹ Pinj altan nimejek Pol dakon boban napni abidanek Agabus da iyi dakon kisi kandapyo wamgut. Wamanek yan yagit, “Telagi Wup da yan yosok, ‘Nak da on asat, yan gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami waman Amin Nwaktwari Kabi da kisiron yipdan.’”

¹² Yan yanban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipguman gat kisi da anktanek tebaisi iyigiman. ¹³ Mani Pol da gen kobogi yan yagit, “Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgen do tagi nandisat. Do ji nido nak angolgol anek kunam takgan? Yan anakwa butno yokwi tosok.”

¹⁴ Yanban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yan nandanek yagiman, “Amin Tagi da yo altan imjak do nandisak unun tagi altan imjak.”

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmanek mibilni nandak do pi awit

(Kilapmi 21.15–26.32)

Pol Jerusalem kinj altagit

¹⁵ Yan nandanek nin yiknin panek Jerusalem kokup papmon wigigiman. ¹⁶ Yesu dakon pandetni di

Sisaria egipgwit unun gat kisi wigek unun da nin panji Nason da yutnon nipba egipguman. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadan ingut. Miktimni unun Saiprus. ¹⁷ Nin Jerusalem kinj altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. ¹⁸ Timikba pakgiman da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigiman. Kinj altanek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgiman. ¹⁹ Unudon Pol da gildat tagi yan yoyinek Pinjkop da anpuluganban Amin Nwaktwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyin mudagit.

Kila amin da Pol Telagi Yut Madepmon wigisak do iyiwit

²⁰ Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandanek Pinjkop anjisiwit. Anek iyiwit, “Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadan ingwit. Unun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgon. ²¹ Mani amin diwari da gak do yan yoyiwit, ‘Pol da Juda amin Amin Nwaktwari Kabi da bikbigon ekwan unun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinek yan yoyisak, “Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni.”’ ²² Niansi anen? Gak idon kili apgul yan nandan gamdan.

23-24 “Do nin da gen kinda gayino gak yan gin abi. Anaki gakyu kisi gen teban guramikdal yan gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwaman. Unun amin kabi Pinjopmon yan teban tok gen kinda kili awit. Gak unun amin kabi timikbi Pinjop da dabilon gen teban yolek giptim panjkilek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unun dakon yo gak da gaga yubi. Yan anaki unun amin kabi busun dan gwani tagi mandani. Yan abi amin da gandanek top yan inguman yan gandani.²⁵ Amin Nwankwari Kabi Yesu nandan gadan imgwit amin nin da gen anteban agiman unun kili mandan yomguman. Gen unun yan: Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwon dima noni. Ae minat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani.”

²⁶ Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unun timikban giptim panjkilek ak dakon anpak anek egipgwit. Yan anek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anek, ae amin kalon kalon dakon paretni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudanakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun

da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanek minat amin morap muwukgwit dakon but suganek Pol abidawit.²⁸ Abidanek yan tidanek yan yawit, “Israel amin ji abin nin panpuluganba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panupbal asak. Anek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yanba yokwi tok asak. Ae unun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagalon wunek telagi tamo on anupbal aban yo isali asak.”²⁹ (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandan wuripdagek teri teri da timtim yanek apgwit. Abin Pol abidan ilik anan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanek wanga abigiwit. Yan anek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi soggwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anakba kimot do anakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematyo madep an unun dakon gen bini Rom dakon

emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yan nandanek unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanek minjat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenek dima anjakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anek amin yan yoyigit, "On namin amin kinda? Ae ninan agit?" ³⁴ Yanban di da gen kinda yanakwa di da njaknwaru yawit. Yan yanek upbalap madep anakwa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidan anan emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kin yut unun da man wigigon altanakwan amin da Pol si anakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anan wigiwit. ³⁶ Amin morapmi da bunon yolek madepsi sigin yan tidanek yawit, "Anakba kimakban!"

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anan yutnikon awigik do anakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, "Gen kinda tagi gayiken?"

Yanban iyigit, "Gak Grik gen nandisal, ma?" ³⁸ Abikisokgwan Isip amin

kinda gapman gat emat wasanek amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktin amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?"

³⁹ Yanban Pol da yagit, "Nak Juda amin kinda. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?"

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyiban Pol unun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anakwa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ "Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do dayikdisat."

² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanakwan upbalap dima anek tayanok egipgwit. Yan anakwa Pol da yan yoyigit, ³ "Nak Juda amin kinda. Meno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon analagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyinnetno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pinokop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim. ⁴ Nak da minjat ae wili nandan gadat anek Yesu Yolyol Kosit nan agipgwit unun panupbal anek dapbo kimotni do pi agim. Anek pabisin panpan

dam teban yutnon panjigim.
⁵ Yan anjapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayin tenjenoni. Unun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kind a mandawit. Unun naba nak Yesu nandan gadan imgwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanjek kobogi do yo yokwi anyomni do anjek kigim.”

Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)

⁶ Pol sanbenjek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anjapbo tenjeni madep kind a Kwen Kokup da pin anbinap aban nak binapmon akgim. ⁷ Tenjenan naban nak miktimon man pagek nandanapbo gen kind a altanek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’ ⁹ Amin nak gat agipguman unun tenjeni kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak ninan aben?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidan Damaskus kokupmon pigaki

amin kind a da pi morap aki do yan mudan gamgum unun do gayisak.’ ¹¹ Tenjeni madep unun tenjenan naban dabilno pilin tagit do amin agipguman unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kind a mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pinjok gawak iminjek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kind a agit. ¹³ Ananias unun kapmatjok da abin agek nak yan nayigit, ‘Sol not, dabilgo aeni sirjosak.’ Yan nayinban unudon gin sirtanek Ananias kagim. ¹⁴ Kanjapbo nayigit, ‘Babiknin dakon Pinjok da gak da nianji abi do nandisak unun golinban koki do manjin gepgut. Ae Amin Kilegi kanjaki unun da iyi gen gayinban nandaki do manjin gepgut. ¹⁵ Gak yo morap pindak nandanjo agil unun minjat amin morap yoyin tenjenokdisal. ¹⁶ Do bisap noknok dima abi. Pidanek telagi pakbi sojek mani yanjaki unun da diwarigo wiririk gaban.’

¹⁷ “Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anakwan dipmin yombem kind a kagim. ¹⁸ Kanjapbo Amin Tagi da yan nayigit, ‘Gak tepmisi pidan Jerusalem yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da

dima abidokdan.’

19 “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gamgwit unun baljanek dam tebanon yopgum unun nandan naman. 20 Ae gak dakon gen yan tenjenok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anakgwit amin dakon imal dubakni ilik yopman naba kila agim. Anek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.’

21 “Mani Amin Tagi da nayigit, ‘Nak da Amin Nwakjwari Kabi kokup dubagisikon ekwan unun do kiki do yabekdat.’”

Pol da emat amin nak Rom amin kindanya yoyigit

22 Pol da Amin Nwakjwari Kabi do gen unun yanakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, “Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi.”

23 Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimbaban timik maba kwen wigiwit.

24 Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, “Ji Pol anki nin ekwaman yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unun dakon mibili iyi yanban nandani.” 25 Yoyinban anki kisit kandapyoni panjini

anek wangwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, “Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanyo anakwa nak nitdan. Unun tagi dima akdan. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmanjan.”

26 Yanban kila amini gen unun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, “Ma, on amin Rom amin kinda. Gak nianjsi akdisal?”

27 Iyiban kin Pol yan iyigit, “Nayinbi nandako. Gak Rom amin kinda?”

Iyiban yagit, “Asi nak Rom amin kinda.”

28 Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yungim.”

Yanban Pol da iyigit, “Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kinda egipgum da egisat.”

29 Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kinda nan yoyiko nap teban nan anteban ayin yan kan nandanyo anek unun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

30 Juda amin da Pol ni gulusun nan agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unun dakon mibili pakyanjsi nandak do pi agit. Do gildat kinda do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin

amin morap abin muwutni do gen tebai yipgut. Yipban abin muwugakwa Pol dakon nap teban wital iminek abigi yipban unun da inamon akgit.

23

¹ Pol da sinjanban gen kokwin amin kabikonsi kinakwan pindagek yan yoyigit, "Not kabi, abikikon da win abisok egisaron nak Pin kop da dabilon butnokon da tagisi egi anan wit yan nandisat." ² Gen unun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anan do yoyigit. ³ Yoyinban anagakwa Pol da yan iyigit, "Pin kop da gitdisak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nip da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandanek nak gen pikon nep do abil da yikdal. Mani gaga gen teban yapmanek nitni do yoyisal."

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandanek Pol yan iyiwit, "Gak Pin kop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imisal, ma?"

⁵ Yanba Pol da yoyigit, "Not kabi, Pin kop da papiakon gen yan tosok:

'Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.'

On amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak."

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, "Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan unun do nandan teban tanek egisat. Yan nandisat do anek gen pikon nepman." ⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbi aripmi dimasi pidoni, ae anelo wupyo mini yan yon. Mani Parisi amin unun kisi nandan teban ton. Yan nandan do anek gen unun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iy uwal uwal anek pudan kabi bamori awit. ⁹ Anek gen teban yoyindet amin di unun Parisi kabikon nani unun da pidan agek madepsi yan tidanek yan yawit, "On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anelo kinda da gen bo iyigit? Unun dima nandan." ¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anek amin kabi bamot unun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nan gwayen anan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anki yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, "Gak pasol pasol dima aki. Si teban

tanjek egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tenjenagil unun Rom miktimon yan gin yan tenjenjoki.”

Juda amin da Pol anjakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anjakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anjek yawit, “Jap pakbiyo dima anjek Pol anjatno kimagakwan don nonej. Yan dima anej kan, Pinjkop da nin tagi nindapjak.” ¹³ Yan teban tok awit amin unun 40 yapgut. ¹⁴ Amin kabi unun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, “Nin jap dima nanjek Pol anjatno kimagakwan don nonej do wagil yan anteban aman. Yan dima anej kan, Pinjkop da nin tagi nindapjak. ¹⁵ Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandan, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altanakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap tonen.”

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatdan dakon geni nandanj emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kinda yan iban opban yan iyigit, “Gak on monji abidan ananj mibiltok amingokon ankw

gen di nandak unun iyisak.” ¹⁸ Iyiban monjisok unun anjek mibiltok amin yan iyigit, “Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anjopen do nayiban anjabisat. Gen kinda nandak unun gayikdisak.”

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan ananj ilenikon kin iyi gin egek yan iyigit, “Gak ni gen nan nayik do nandal?”

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, “Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandan yan on da top gayikdan. ²¹ Mani amin kabi kinda 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anjek Pol kosiron pasilikon da anjatno kimagakwan don nonej yan anteban awit. Yan dima anej kan, Pinjkop da nin tagi nindapjak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandanj nandan yobi do sintan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayanjok kin gen nayil unun do amin kinda dimasi iyiki.”

Pol yipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anjek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa

timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tanek kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anjek Pol do os kinda kisi anjoman anjek Pol anjutan anjan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon anjini.”

²⁵ Yan yoyinek Peliks do papia kinda yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi.

²⁷ Juda amin da unun amin abidanek anakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kinda yan kan nandanjo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman. ²⁸ Anjek ni gulusun kinda agit nan abidawit unun dakon mibili nandak do anjek gen kokwin amin kabinikon anjigim.

²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen tebani kinda yapmak do anjek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan imgwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anjatno kimotjak bo ae dam tebanon yipnejan da aripmon gulusun kinda dima agit. ³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanek tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinek mibili nido gen yan iman unun gak da imamon yan tetenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen

unun guramigek Pol abidan anjan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagin Pol Sisaria anjan kiwit.

³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altanek gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit.

³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun manjinek Pol yan iyigit, “Gak provinsgo dukon?”

Yanban Pol da iyigit, “Nak provinsno Silisia.”

³⁵ Yanban iyigit, “Gen yan gaman amin da abin altanakwa gengo don nandaken.” Yan iyinek obip amini yoyiban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

¹ Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandak nandak amin kinda mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit.

² Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winjakwan Tetulus da

Pol gulusun agit dakon mibili yan iminek Peliks yan iyigit, “Kila amin madep Peliks, gak da nin panpulugaraki emari mini yaworisi ekwaman. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miktimon kulabik tagisi anaki abisok tagisi ekwaman. ³Unun do anek nin gak do but galaksi nandanek ya yansi gayaman. ⁴Mani gak bisap dubagi abidono egipnen unun tagi dima. Do nandan yawok niminek genin pisipmisok on nandan nibi do gayaman.

⁵ “On amin yokwi morapmisi panalon aban koman. On miktimon kokup kisi morapmon juda amin dakon buri suganban emat upbalapyo madepsi an. Ae juda amin nin nipman degek nandan gadat njwaknwarikinda awit. Amin da unun kabi do Nasaret Amin yan yon. Unun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak. ⁶⁻⁷ On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi dima tosak do pini anakwan abidagiman. ⁸ Do gak da gaga iyinjaki gen morap yan imaman unun bami yoman yan iyi yanakwan nandaki.”

⁹ Yan yanakwan juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonjgek yan yawit, “Gen morap yosok unun bami yosok.”

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisi tilak an iban Pol

da yan yagit, “Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yan namen dakon kobogi gayik do tagisi nandisat.

¹¹ Amin yoyiki kan yan gayikdan, nak Pinkop gawak in do anek Jerusalem kin al-tanek gildat 12 kabi egipgum.

¹² Juda amin nandanakwa nak amin kinda gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agimak. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin panmuwugek upbalap ani do butni dima sugagin. ¹³ Abisok gen on yan naman dakon bami kinda dima golikdan. Unun top yon. ¹⁴ Mani gen bamisi unun yan. Nak babiknin dakon Pinkop gawak iminek Yesu Yolyol Kosit nan agisat. juda amin da unun kosit do nandan gadat njwaknwarikinda yan yon. Nak gen teban morap ton ae kombi amin da gen morap mandawit unun nandan teban tosot. ¹⁵ Pinkop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron ban paban pidokdan unun do nandan teban tanek egisat. On aminyo kisi yan gin nandanek ekwan. ¹⁶ Yan do anek bisapmi bisapmi Pinkop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusun mini egipben do kilani tebaisi asat.

¹⁷ “Nak bilak di kokup njwaknwarikon egek don Jerusalem apgum. juda

amin notnoni yoni mini amin panpulugok do moner panapgum, ae Pinokop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do anek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonjisek da upbalapmi mini egipguman. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit unun da nak abidawit. Unun amin kabi kisi pigiman da abisok gak da inamon gen yan naman tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgaman da nak do gen di yan nam do nandan kan, abisok gak da inamon agek gen yan namni kan tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusuno nan kawit unun nan si gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kalonji kinda gin gen papmon da yan yagim, 'Pinokop da amin kimakbi aeni paban pidokdan unun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.' "

²² Peliks unun Yesu Yolyol Kosit unun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unun yan mudanakwan Juda amin jomjom ani do yoyinek yagit, "Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinakwan genji dakon yan dagok don an daben." ²³ Yan yoyinek emat amin 100 dakon

kila amin yan iyigit, "Pol dam tebanon yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do apba kan, dima kirinik yobi."

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanakwa Peliks gat minatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda minat kinda. Peliks da Pol yan iban obin Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do iyinakan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pinokop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iyinakan Peliks da nandan pasalek yagit, "Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak." ²⁶ Peliks unun Pol da moner di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anakanwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sign yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

1 Pestus da abin gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktim kila agit. Anek gildat kapbi egi mudanek Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit. 2 Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan imgwit unun do iyiwit. 3 Iyinek tebaisi yan yawit, “Gak nin panpuluganek yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anek gen unun iyiwit. 4 Yanba Pestus da yan yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. 5 Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusun kind a agit kan, unun amin da gen yan imni.”

6 Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit. 7 Yoyinban anobin yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol anwasin akgwit. Anek gulusun yokwisi morapmisi agit yan yanek gen yan imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan imgwit.

8 Yanba Pol da yan yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusun kind a dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusun kind a dima agim.”

9 Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anek Pol yan iyigit, “Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamen unudon nandaken do tagi nandisal?”

10 Yanban Pol da yan iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Iдон gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusun kind a dima agim unun gaga pakyanji nandisal. 11 Nak si kimokgen da aripmon sun kind a agim kan, tagi nikba kimokgen. Mani top yanek gen pikon nepgwit kan, amin kind a da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat.”

12 Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanek unun da kwenon yan iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikedisal.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

13 Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iyinek pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yan iyigimal. 14 Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinek yagit, “Peliks da amin kind a dam tebanon yipgut

da egisak. ¹⁵ Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yan imgwit. Yan iminek sunj agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. ¹⁶ Yanba yoyigim, 'Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak kan, amin unun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kan, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani kan, Rom nin dakon gen teban yapmangan.'

¹⁷ "Nak idon opgum bisapmon gen yan imgwit amin nak gat kisi opguman. Obinek nak bisap noknok dima agim. Pakgiman da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim. ¹⁸ Anjobinakwa gen yan imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima. ¹⁹ Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pinjok anpak nianji anek gawak iman unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yan yosok. ²⁰ Nak gen unun dakon mibili nandako dima pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan

iyigim, 'Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unudon nandaken do tagi nandisal?'

²¹ "Yan iyiko Pol yan yagit, 'Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kiken.' Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anroman anek don yipbo kisak."

²² Agripa da gen unun nandaken Pestus yan iyigit, "Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat."

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, "Anwa yanakwan nandakdisal."

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yan iban wigit. ²⁴ Winakwan Pestus da yan yagit, "Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minjat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan imgwit. Anek madepsi yan tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. ²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan

mudaŋ ibo Sisakon kikedisak.
 26-27 Mani ni gen bami kinda
 naŋ mandaŋ yipbo amin
 madepninon kisak unun
 dima nandako pisolok. Dam
 tebanon amin kinda yipbo
 kinjakwan gen yaŋ imgwit
 dakon but piso gen kinda
 gat dima yipbo kisak kaŋ
 unun tagi dima. Do kila
 amin madep Agripa, gak ae
 amin kabi ji kisi da on amin
 dakon mibili nandani do anek
 muwamaŋ. Mibilni pakyaŋsi
 nandano pisaŋakwan gen
 bami papiakon tagi man-
 daken.”

26

*Pol Agripa da inamon gen
 yagit*

¹ Agripa da Pol yaŋ iyigit,
 “Bikbik gabo gaga do gen ya.”

Iyiban mirak yopni do
 Pol kisiri anenagek iyi kutnok
 do gen yaŋ yagit, ²⁻³ “Kila
 amin madep Agripa, gak
 Juda amin nin dakon anpak
 unun pakyaŋsi nandisal,
 ae pidok pidok mibili nido
 amaŋ unun kisi nandaŋ
 mudosol. Do Juda amin
 da gen yaŋ namiŋakwa nak
 naga ankutnok do gen kobogi
 gak da inamon yok do tagisi
 nandisat. Butgo yawori
 taŋakwan yigek gen morap
 gayikdisat unun pakyaŋsi
 nandaki.

⁴ “Juda amin morap kisi
 da nak pakyaŋsi nandaŋ
 namaŋ. Nak moniŋisogon
 miktinnokon yawi diwatno
 gat egapno nandaŋ namgwit.

Ae unudon gin dima, don
 Jerusalem paŋki egipgum
 bisapmon kisi nandaŋ namg-
 wit. ⁵ Nak dakon mibilno
 unun da kilisi nandaŋ namg-
 wit, do iyi gayik do nandaŋ
 kaŋ tagi gayini. Nak monji
 bilagi egipgumon da wasaŋek
 Parisi amin kinda egipgum.
 Parisi amin dakon gen tebani
 unun morapmisi. Juda amin
 kabi diwari dakon gen tebani
 yapmaŋek unun dakon jigisi.
 Gen teban morap unun
 guramikgim. ⁶ Gen pikon
 nepgwit dakon mibili unun
 yaŋ. Piŋkop da babiknin do
 yo ak do yaŋ teban tagit unun
 asi altokdisak yaŋ nandaŋ
 teban tosot. ⁷ Juda amin nin
 dakon amin kabi 12 unun
 kalbi ae gildari Piŋkop gawak
 imamaŋ. Yaŋ anek yo unun
 asi altokdisak yaŋ nandaŋ
 teban taŋek ekwamaŋ. Kila
 amin madep, nak kisi unun
 dogin nandaŋ teban taŋek
 egisat. On gen dogin Juda
 amin da gen pikon nepgwit.
⁸ Amin diwari ji nido Piŋkop
 da amin kimakbi aripmi
 dima paban pidokdaŋ yaŋ
 nandaŋ?

⁹ “Kalip nakyu kisi Yesu
 Nasaret amin dakon man
 abin yip do pi madepsi aben
 yaŋsi nandagim. ¹⁰ Jerusalem
 kokup papmon pi yaŋsi
 agim. Mukwa sogok amin
 dakon amin madep kabi
 da yaŋ mudaŋ namiŋakwa
 Yesu dakon telagi miŋat amin
 kabi morapmi dam tebanon
 yopgum. Ae si dapba kimotni

do gen yan anteban awiron nakyō kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandan yominek yo yokwisi an yoben do kokup pap dubagikon kisi yol panigim.

Pol da iyi Yesu nandan gadan imgut do iyigit
(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yansi gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tenjeni madep kinda Kwen Kokup da pinban kagim. Tenjeni unun tapmimi tonji tenjenagit. Gildat dakon tenjeni yapgut. Tenjeni unun nak ae amin agipguman nion yamgut. ¹⁴ Anek tenjenan niban nin kisi miktimon manpak mudagiman. Man pagek nandanapbo Ibru genon da gen kinda yan nandagim, ‘Sol, gak nido nak anjupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tanek gaga nan tepmi imisal.’

¹⁵ “Yan nayinban yagim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Yan yoko Amin Tagi da yagit, ‘Nak Yesu. Nak nan anjupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pidan at. Gak nak dakon oman aki do anek

manjin gep do altan gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi unun dakon yan tenjenok abi do manjin gepmandat. ¹⁷ Nak da gak anjutanapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Nwaktwari Kabi da gak dima anjupbal ani. Gak yabekgo Amin Nwaktwari Kabikon kin ¹⁸ but dabilni pabi pisoni. Pabi pisanek pilin tuk manji iminek but tobil anek tenjenikon apni. Abinek Sunduk dakon tapmimon da pulugan kinjek Pinjopmon apni. Anek nak nandan gadan naminakwa diwarini wiririk yobo telagi minjat amin kabinokon sanjbeni.’ ”

Pol Pinjop dakon pi agit unun do iyigit

¹⁹ Pol sanjbenek yan yagit, “Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo unun kanek geni dima kirinikgim. ²⁰ Damaskus da wasanek Jerusalem ae Judia miktim kisi, ae Amin Nwaktwari Kabikon agek Pinjop dakon gen yoyin tenjenanek yan yagim, ‘Ji but tobil anek Pinjop nandan gadan imni. Yan anek asi but tobil ayin yan amin da dandani do anpak kilegisi ani.’ ²¹ Gen unun yanapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidanek nikba kimokgen do pini awit. ²² Mani Pinjop da anpuluganakwan egi anan wigim da abisok egisat. Yan agit do abisok idon agek amin

isali ae amin madep ji do gen on yan tenṭosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit unun banḡin yosot. ²³ Yan yawit, 'Kristo unun tepmi paṅek don kimoron da wasok wasok pidot pidot amin egipjak. Aṅek Israel aminon ae Amin Nwakhwari Kabikon kwan Pinḡop dakon Gen Bin Tagisi dakon tenṭeji do yan tenṭosak.' "

Pol da Agripa but tobil asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yanakwan, Pestus da madepsi yan tidaṅek yagit, "Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi unun da nandak nandakgo anupbal ak."

²⁵ Yanban Pol da yagit, "Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanakwan gen bami yosot. ²⁶ Unun yo morap unun nomansi altan mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot unun kisi nandan mudosok. Unun do aṅek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosol yan nandisat."

²⁸ Yanban Agripa da Pol yan iyigit, "Bisap pisipmisok gen nayinbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yan nandisal, ma?"

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, "Bisap pisipmi bo

dubagi egek but tobil ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pinḡop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panṭeban ani do dima galak tosot."

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidaṅ akgwit. ³¹ Pidaṅ agek yut unun yipman degek notni yoyin yoyin aṅek yawit, "On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusun kinda dima agit."

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, "On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak."

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27–28)

Pol Rom kisak do tap wakgakon yipgwit

¹ Nin tap wakga abidaṅek Itali miktimon kinen do yan anṭeban awit. Aṅek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda. ² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigiman. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup

pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigimanj. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon panji akgimanj. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, “Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni.” ⁴ Unun kokup yipmanj dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anakwan nin unun tetgin da kigimanj. ⁵ Kinjek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanjek tap binap mandanek kokup pap Maira unudon kinj altagimanj. Maira unun Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga njakwanjari kinda analon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigimanj.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas ankwanej agimanj. Mirim dambi da sigin abinjakwan tap wakga antobilno miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Krit unun da anyongam anakwan mirim dima agit tetgin da kigimanj. Kinjek Krit dakon miktim tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da

yapmanjek kigimanj. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipminj nan yolek kigimanj. Kinj don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kinj altagimanj. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagimanj. Anjek Juda amin da Pinjok do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit, ¹⁰ “Amin morap, gen dayisat unun pakyanji nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tan nimdisak. Anakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdamanj.” ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi dima panji akganj. Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon panji egip do ankilik konen yan nandawit. Unudon ais bisapmon tagi egipnenj yan nandawit. Piniks unun Krit miktimon saut tet do tosok, ae unudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unun Krit dakon tap wakga panji akganj tamo kinda. Unudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anjakwan Piniks tagi kinenj yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akganj unjun ilikba winban Krit da tap kidipminj nanj yolek kigimanj. ¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi tonj kind apgut. Mani unjun Nod Tet Mirim yanj yonj. Unjun mirim da Krit miktim timon da apgut. ¹⁵ Abinj tap wakga tebaisi tidanjakwan nin sigin kik do antidok agimanj, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit. ¹⁶ Anjakwan nin kinj miktim timjok kind a tap binap tosok mani Kauda unjun da manjikon da kigimanj. Unjun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot moninj abisino bunon nolgut unjun ilitno apgut. ¹⁷ Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap wakgakon winban tebaisi anteban awit. Yan anek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do wamanj panjteban awit. Ae Aprika miktim unjun da kapmatjok niman tim yokwi kind a tosok mani Sitis unjudon tap wakga da kinj teban tosok yanj do pasol pasol awit. Yanj awit do tap wakga dakon imal ilikba pinjba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit. ¹⁸ Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji

da yik morap maba tap kaga pigi mudawit. ¹⁹ Anek gildat kind a do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwari maba pigiwit. ²⁰ Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anjakwan gildat morapmi agipgumanon gildat dabil gat ae gik gat dima pindakgimanj. Ae nin puluganj kinenj yanj kind a dima nandagimanj. Nin kisisi pasildamanj yanj nandagimanj.

²¹ Gildat morapmi jap dima nanek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek yanj yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipgumanj tam, tap wakga dima yokwi tanban, ae yo morap dima pasilbam. ²² Mani abisok yanj dayisat, nin kabikon kind a dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani. ²³ Nak Pinjkop gawak imisat. Nak unjun dakon amin. Unjun dakon anjelo kind a da kalbi abinj nak da kapmatjok agek ²⁴ yanjsi nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kinj Sisa da injamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjkop da kili nandak, do amin morap gak gat tap wakgakon ekwanj unjun dima pasildanj.' ²⁵ Pinjkop dakon anjloni da yanj nayik, do ji dima pasolni. Pinjkop top dima yosok. Gen nayik unjun yanjsi altanban kokdamanj. ²⁶ Yum kanapno mirim da tap wakganin awil anji

miktim tim kinda tap binap tosoq unudon yipban tegar atdisak.”

²⁷ Nin gildat 14 non Tap Adia unudon agek unun kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abin ankapmat aman yan nandawit. ²⁸ Yan nandaneq tap pakbi ilari bo ae kwen yan kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Yan kanek ae timisok di gat kin tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit. ²⁹ Yan kanek tap wakga kin tipmon tidanban wagil tuwil kisak yando si pasalgwit, do tap wakga da bunikon kirat madep tap wakga abidanban akgan 4 kabi yopba pigiwit. Yan anek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. ³⁰ Tap wakga dakon pi monji unun nian anek tap wakga tayanqok yipman degek giptimnin panqutnoneq yanon da kosit wusik awit. Do bot moniji witalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akgan unun tomnikon da yopno pigini yan top yoyiwit. ³¹ Anakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yan yoyigit, “On amin kabi tap wakgakon dima egipni kan, ji kisi pasildan.” ³² Yanban emat amin da bot moniji anteban awit nap unun mandan daganban tap da anan kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yan yoyigit, “Bisap dubak butji tagi dima tanakwa jap dima

nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. ³⁴ Yando, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji panjeban asak. Ji dimasi pasildan. Ae busun dangwanjisok kinda dimasi pasildisak.” ³⁵ Gen unun yan mudaneq bret abidan amin morap da dabilon Pinqop ya yan iyineq bret pudaneq nagit. ³⁶ Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anakwa kisi da jap nawit. ³⁷ Nin morap kisi 276 yan da tap wakgakon agipguman. ³⁸ Jap aripninon naneq tap wakga tagap tosak yan do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanek ni miktimon abiman unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panji atjak tamo nimani ton tagisi kinda kawit. Yan kanek nin unudon panji atner kan tagisi yan nandawit. ⁴⁰ Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yan anek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yan anakwa tap wakga unun tap kidipmin tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno

nimanon tebaisi teganej tagit. Yan anjakwan tap da tap wakga dakon bunji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanej wagil kirkadan yan nandanej si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol anjukturanej dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yan sop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anakwa amin diwari kindap diwat ae tap wakga dakon diwat ban timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yan gin anek nin kisin ilenikon tagisi wigigiman. Amin kinda dima pasilgit.

28

Pol Malta miktim timon egipgut

¹ Nin ilenikon tagisi wigigiman. Wigek miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Malta unudon obiman yan kokup amin da niyinba nandagiman. ² Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anningwit. Sikak manek kokup mirimisi agit do kindap pan sonjek unudon kindap aliner do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panmuwuk kindapmon sonjakwan tunon amin emari ton kinda kindap tedep da yolban wigit. Win Pol da kisiron ininjek geni duban pigakwan teganej tagit.

⁴ Unun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunon amin unun telin telin aban kawit. Yan kanek iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, "Koni, on amin unun amin kinda anjakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pinjok da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak." ⁵ Mani Pol da tunon amin unun pambalikban kindapmon manjakwan Pol da giptimon yo kinda dima noman tan imgut. ⁶ Amin giptimi pap tosak bo ae unudon gin man pagek kimotjak yan nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima altan imgut yan kanek nandak nandakni kulabik anek yawit, "On amin unun pinjok kinda."

⁷ Kindap son aligiman da kapmatjok Malta dakon kila amin madejni dakon yoma unudon tosok. Kila amin unun mani Publius. Unun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni unun sot anek giptimi kindapmi sonjakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unun kok do wigek bisit an imin mudanej kisitni kwenikon wutinjek anmilip agit. ⁹ Yan aban unun miktim timon sot amin diwari kisisi apba panmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan nininjek but galak do yo morapmi

ningwit. Ae tap wakga abidok do agimanj bisapmon kosit agek nan panjo anenj do yo unjun tap wakgakon yopgwit.

Pol Rom kinj altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanek kosit wasagimanj. Unjun tap wakga ais bisapmon unjudon panabinj akgit. Tap wakga unjun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnikon kokup kidat Sus dakon monji bamotni unjun yayat dakon wupmi pasinj yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanek kokup pap Sirakus kinj gildat kapbi unjudon egipgumanj. ¹³ Egek don Sirakus yipmanj degek Regium kokupmon kinj altagimanj. Unjudon pakgimanj da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipmanj dekgimanj. Yipmanj degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kinj altagimanj. ¹⁴ Unjun kokupmon Yesu nandan gadanj ingwit amin di pindakgimanj. Pindatno unjun da Sonda kinda nin gat egipnejen do niyiwit. Do unjun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigimanj. ¹⁵ Kinjapno Rom amin diwari Yesu nandan gadanj ingwit amin da nin abamanj yanj nandanek nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unjudon nin amin diwari gat domdom agimanj.

Ae diwari kokup kinda mani Yumanj Nanjek Pokgoj Yut Kapbi unjudon pindakgimanj. Pindagek Pol tapmim panjek Pinjkop ya yanj iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yanj yoba apgwit. Abinj muwugakwa yanj yoyigit, "Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabinj yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidanj Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgenj da arip dima agim kawit. Yanj kawit do isal nepba kikenj do nandawit. ¹⁹ Mani Juda amin da yanj do dima galak tawit. Yanj awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopbenj yanjon da dima agim. ²⁰ Mibili nianjon da on nap teban kisitnokon yipgwit unjun dayik do anek yanj dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yanj nandanj teban ton. Unjun Mesaia kili apgut yanjsi nandisat. Yanj do anek dam tebanon egisat."

²¹ Yanj yanban iyiwit, "Gak dakon gen Juda amin di

da papiakon mandan yipba apban dima kagiman. Ae Juda amin kinda da Judia miktim da idon abinjak gak do gen yokwi kinda dima niyinban nandagiman. ²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kinda nandan gadat njwaknwari kinda awit unun do gen yokwi yan yoba nandan, do gaga dakon nandak nandak niyinbi nandan do nandan.

²³ Yan yanek bisap kinda yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anjakwan Pol da Pinkep da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenan yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen ton unun ban yoyinjak Yesu nandan gadan imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandan gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kinda yan yoyigit, "Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babikji do gen bamisi kinda yan yoyigit:

²⁶ 'Gak kin on amin kabi yan yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sinjanek kokdan, mani dima kan nandanjo akdan.

²⁷ Unun do anek on amin nandak nandak kositni kili sogwit.

Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan sogwit ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilib abom.' "

²⁸⁻²⁹ Pol sanbenek yan yagit, "Unun do ji nandani, Pinkep da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Nwakanwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandakdan." ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yuman nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandaban tagisi agit. ³¹ Anek Pinkep da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kinda da yan sop dima an imgut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unjudon panmuwukbi egipgwit unjun pindat do nandagit. Unjudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tentenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tentenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unjun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pin kop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unjun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, "Nandan gadat agak kosiron dagin Pin kop da dabilon minjat aminyo kilegi dagoman" (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwaktwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pin kop da nandan yawok yominek yokwikon ban timitjak kosit unjun kalonisi kinda gin. Amin kinda Yesu Kristo nandan gadan injak amin Pin kop da yokwikon nan abidokdisak, anjakwan unjun amin Pin kop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pin kop da amin kinda yokwikon nan abidosak kan,

egip egipni kalugisak. Pin kop unjun gat egakwan Wupni unjun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unjun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unjun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kinda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kinda. Juda amin unjun kalip Pin kop da iyi do manjigit. Mani Juda minjat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwaktwari Kabi morapmi da Yesu dakon panjetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unjun Juda amin iyi dakon. Pin kop da yo madep unjun iyikon ak do nandagit unjun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minjat amin kabi Yesu dakon minjat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unjun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unjun do morapmisi yosok. Ae Pin kop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron
dagin Pin kop da dabilon amin
kilegisi aman*

(Kilapmi 1-4)

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unjun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin nepgut.

² Kalip Pinjkop da Gen Bin Tagisi unjun do yan teban tok aban kombi amin da gen unjun Pinjkop da telagi papiakon mandawit. ³ Gen Bin Tagisi unjun da Monji do yosok. Unjun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit. ⁴ Ae Pinjkop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unjun Pinjkop dakon Monji tapmim madepni tan imisak yanji noligit. ⁵ Yesu da pi agit do anek Pinjkop da nin do yo tagisi an niminek yabekbi pi anen do yan mudan ningut. Nin da yan yomno Amin Nwakhwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nipgut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanjebewit.

⁷ Rom amin, Pinjkop da ji do but dasi galak tan daminek iy dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan

yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yan, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pinjkop ya yanji iyisat. ⁹ Pinjkop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pinjkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unjun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosak, ji dakon nandan gadat da nak anteban anakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yanji nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwakhwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unjudegin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman nama. ¹⁴ Pinjkop da pi namgut unjun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unjun kisi panjapulugoken do pi namgut. Unjun aminon

pi dima aben kaj, gomano ton yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Pinjkop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Pinjkop dakon tapmimni tosok, do unun gen da amin morap nandan gadat an unun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwaknwaru Kabuyo kisi timikdak. ¹⁷ Pinjkop nianon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat kalongin. Gen kinda Pinjkop da papiakon tosok unun do yosok.

“Amin kilegi unun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Pinjkop manji imngwit

¹⁸ Pinjkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unun da amin morap manji iminek anpak yokwi an amin unun do butjap madepsi nandan yomisak. Unun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba ton. ¹⁹ Unun amin

Pinjkop dakon mibili kili nandawit, nido Pinjkop da iyi kili yoligit. ²⁰ Pinjkop da yo morap wasagiron da win abisok ekwamanon unun yo morap pindagek Pinjkop dakon mibilni pasili ton unun nomansi pindakgan. Pinjkop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosok unun pindakgan, do amin kinda da nak Pinjkop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Pinjkop nandan imngwit, mani unun Pinjropsi yan nandanek mani anksinnek ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Unun da Pinjkop tilimni ton egip egip teban egisak unun manji iminek dima gawak imngwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman unun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanek gawak yomngwit.

Mijat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pinjkop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanis an an awit. ²⁵ Unun amin da Pinjkop dakon gen

1:16: Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24

14.15-17; 17.24-28

10.14; 1Ko 1.20

1:20: Jop 12.7-9; Kap 19.1

1:23: GT 4.15-19; Kap 106.20

1:17: Ab 2.4; Ro 3.21-22

1:21: Ep 4.17-18

1:19: Ya

1:22: Jer

bami yipmanjek top gen ban yolgwit. Anek Pinjkop yo morap wasagit unun manji iminjek yo morap wasagit unun ban gawak yominjek omani anjyomgwit. Mani Pinjkop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi anjkin kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pinjkop manji imingwit, do Pinjkop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minjat da minjat eyo dakon anpak yipmanjek minjat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi minjat eyo anpak yipmanjek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pinjkop egisak yan nandawit, mani manji iminjakwa Pinjkop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panjupbal ak do gen yokwi yon, ae Pinjkop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan. ³¹ Unun

nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmanjan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan. ³² Pinjkop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unuden an amin si kimotni do yosok unun nandan, mani yum kanjek unun anpak yokwi morap sigin an. Ae unun gin dima, amin diwari da unun anpak yokwi anakwa si jonjigan.

2

Pinjkop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganek anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganek anpakni kokwin an bisapmon, unun disiyo kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unun disiyo kisi yan gin an. ² Nin nandaman, Pinjkop da unuden amin kokwinigek kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganek anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Pinjkop da gen yan gaban tagi pulugan kiken yan nandisal, ma? ⁴ Pinjkop da anpak yaworisi anganjek kobogi tepmi dima gaminjek gak do jomjom anegisak unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi angamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anjek but tobi ak do dima nandisal. Yan anjek Piŋkop da kobogi yo yokwisi anjamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Piŋkop da miŋat aminyo gen kokwini kilegisi anjomdisak bisap madepmon butjap madepni anjalon anjakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Piŋkop da

“amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomiŋ yomiŋ akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Piŋkop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Piŋkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unun Piŋkop dakon butjapni abidokdan.

⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwaktjwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwaktjwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Piŋkop da miŋat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwaktjwari Kabi Piŋkop dakon gen teban

dima abidawit, mani yokwi aba Piŋkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Piŋkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin banjin Piŋkop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Nwaktjwari Kabi unun Piŋkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Piŋkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Unun da yan nolisak, Piŋkop dakon gen teban butnikon kili mandabi. Ae Piŋkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sun amaj yan nandan, ae bisap diwarikon tagi amaj yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Piŋkop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulugosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Piŋkop da gen tebani nin do nimgut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Piŋkop dakon notnisi ekwamar”

yaŋ yoŋ. ¹⁸ Ji Pinƙop dakon galaktok nandaŋ. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anƙpak kilegi unun tagisi yaŋ yoŋ. ¹⁹⁻²⁰ Ji yaŋsi nandaŋ teban toŋ, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgamaŋ, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwaŋ amin dakon teŋteŋini. Nin nandaŋ kokwini tagi dima amin gat ae miŋat monjiyo kisi dakon yoyiŋdetni” yaŋ nandaŋ teban toŋ. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyiŋ dekaŋ, mani mibili nido ji disi baŋ yoyiŋdet dima aŋ? Amin kabo dima noni do yoyaŋ, mani ji disi kabo dima bo noŋ? ²² Ji “Yumabi anƙpak dima ani” yaŋ yoŋ. Mani disi yumabi anƙpak dima bo aŋ? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yaŋ yoŋ, mani Amin Nwakiŋwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgaŋ? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinƙop dakon gen teban pakyaŋsi nandamaŋ” yaŋ yoŋ. Mani ji disi gen teban kiriŋigek Pinƙop dakon man abiŋ yipmaŋgaŋ. ²⁴ Pinƙop dakon papia da unun anƙpak do yaŋ yosok:

“Juda amin ji da anƙpak yokwi aŋ do anek Amin Nwakiŋwari Kabi da Pinƙop dakon man abiŋ yipmaŋek jigilak gen yaŋ imaŋ.”

Giptim mandak dakon anƙpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kaŋ, giptim mandak anƙpak unun da anƙpak tagisi asak. Mani gen teban kiriŋitdal kaŋ, gak giptingo dima mandabi Amin Nwakiŋwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kindi giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kaŋ, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Pinƙop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kiriŋikgaŋ kaŋ, Amin Nwakiŋwari Kabi dakon anƙpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yaŋ dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima aŋ mani gen teban guramikgaŋ. ²⁸ Juda aminon da altaŋbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anƙpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kindi Pinƙop da butni kaŋbaŋ tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anƙpak bamisi unun Pinƙop dakon gen teban guramit anƙpak da dima aŋalon asak, Pinƙop dakon Wup da amin buron aŋalon asak. Unun amin amin da mani dima awikwaŋ, Pinƙop da mani awigisak.

3

Anƙpak yokwi da anƙpak tagi aripmi dima abiŋ yipjak

¹ Do gak Juda amin kindak
 kan, unun da nianon da gak
 anpulgusak? Ae giptim man-
 dak dakon anpak unun da
 Juda amin tagi panpulgusak,
 bo dima? ² Unun da madepsi
 panpulgusak. Pinjokop da Juda
 amin do yo tagi mibili mibili
 yomgut. Mibiltok unun da
 geni kila ani do yomgut.
³ Asi, diwari da geni dima
 guramikgwit. Yan awit do
 Pinjokop da yan teban tok agit
 unun tagi kirinjitjak? ⁴ Unun
 dimasi! Asi, amin morap top
 amin gin, mani Pinjokop kalon
 gin bami yogok amin. Unun
 do Pinjokop gen papia da yan
 yosok:

“Pinjokop gak anpak kilegikon
 da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan
 teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yok-
 winin da Pinjokop dakon anpak
 kilegisi nomansi antenjen
 asak kan nian yonen? Pinjokop
 da yokwinin dakon kobogi ni-
 ban sun asal yan tagi iyinen?
 Unun dimasi! Unun amin
 dakon nandak nandak gin.
 Pinjokop bisapmi bisapmi anpak
 kilegikon da pi dima asak
 kan, nianon da minjat amin
 morapyo kokwin akdisak?
⁷ Amin diwari da yan yon,
 “Nak dakon top geno da
 Pinjokop dakon geni bamisi
 antenjen anek man madepni
 awigisak kan, nianon da amin
 yokwi yan nayinek kobogi
 yokwi namisak?” ⁸ Ae amin
 diwari da gen yokwi yan

yon, “Kili anpak yokwi anjapno
 unudon da anpak tagi noman
 tarban.” Amin diwari da
 yanba yokwi tok an naminek
 gen yokwi unuden nak da
 yosot yan yon. Pinjokop da
 kokwin agakni kilegikon da
 unun amin kobogi yokwisi
 yomdisak.

*Amin kindak da anpak kilegi
 kindak dima asak*

⁹ Do nian? Juda amin nin da
 amin diwari yapmangaman?
 Unun dimasi! Nak kili dolit,
 Juda amin gat ae Amin
 Nwakjwari Kabi gat nin kisi
 yokwi dakon tapmin da nin
 tebai wamandak. ¹⁰ Unun
 do Pinjokop gen papia da yan
 yosok:

“Amin kilegi kindak dima
 egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi
 amin mini.

Kindak da Pinjokop wisin
 kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Pinjokop
 manji iminek yokwi
 tawit.

Kindak da anpak tagi kindak
 dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani unun kimakbi
 tamo yombem.

Top gen morapmi yon.”

“Tunon amin dakon pakbi
 emari ton gen dulum-
 nikon da mon.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin
 jobit yominek panjasik
 ak do gen yon.”

¹⁵ “Unun tepmisi amin dapba
 kimotni do kwan.

16 Uŋun dukwan dukwan amin paŋupbal aŋek jigi yom do akwan.

17 Amin gat but kalon egip egip dakon mibili dimasi nandan.

18 “Uŋun Piŋkop do dimasi pa-solgon.”

19 Nin nandaman, gen morap gen tebanon ton uŋun amin morap gen teban da yonŋamgwan ekwan uŋun da guramitni do ton. Do amin kinda da “nak amin kilegi” yan aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwaman Piŋkop da dabilon diwarinin ton. 20 Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Piŋkop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin ton yan nolisak, uŋun gin.

Kristo nandan gadan iman amin uŋun amin kilegi

21 Mani abisok Piŋkop da ni kosiron da amin kilegi yan niyisak uŋun nolisak. Uŋun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek toneŋ uŋun do yan kwok kili awit. 22 Miŋat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman uŋun Piŋkop da amin kilegisi yan yoyisak. Kosit ŋwakŋwari kinda dima tosok. Amin morap Piŋkop da dabilon arip gin. 23 Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Piŋkop gat Kwen Kokup aripmi dima

egipmi. 24 Mani Piŋkop da nin do nandan yawok niminek miŋat aminyo kilegi yan niyisak. Uŋun Yesu Kristo da nin yuman nan nipgut do aŋek yan niyisak. 25 Piŋkop da Yesu kimagek yawini da miŋat amin morapyo nandan gadan imni uŋun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Uŋun agit da gen kokwin agakni uŋun kilegisi yan nolisak. Nido kalip miŋat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yomgut. 26 Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni uŋun kilegisi yan nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman uŋun amin kilegi yan yoyisak.

27 Do gen teban yolek uŋun kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda aŋek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. 28 Nido nin nandaman, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

29 Piŋkop uŋun Juda amin dakon Piŋkop gin? Uŋun dimasi. Uŋun Amin Nwakŋwari Kabi kisi dakon Piŋkopni. 30 Nido Piŋkop uŋun kalonji kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakŋwari Kabi giptimi dima mandabi uŋun kisi nandan gadan iminjakwa

timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konen? Unun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babiknin Abraham do nian yonen?

² Abraham anpak kilegi gin anek unun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinjkop da dabilon unun kosiron da kilegi man dima pagit.

³ Pinjkop gen papia da unun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pinjkop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unun amin Pinjkop yokwi pak-pak kokwin anek kilegi man yomisak unun da dabilon kilek toso. ⁶ Dewit kisi da unun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagon, ae unun da kisik kisik tagi ani unun do yagit.

⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Pinjkop dakon gen tebani yapba gulusunni unun yopman yominek diwarini

wiririkdak unun amin kisik kisik ekwan.

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenjek dima nandisak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.

¹⁰ Abraham nian aban Pinjkop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandanakwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.

¹¹ Giptimni dima mandanek nandan gadat anekwan Pinjkop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak ingut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanek Pinjkop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin

nandan gadat anj amin dakon datni egisak.

Pinjkop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do tonj

13 Kalip Pinjkop da Abraham gat babakni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anjek yan teban tok dima anj imgut. Nandan gadat gin anjakwan amin kilegi yan iyinek yan teban tok anj imgut. 14 Gen teban yolgan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kanj, nandan gadat unun yo isali asak, anjakwan yan teban tokni unun bami mini anj mudokdan. 15 Amin da gen teban yapmanakwa Pinjkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kanj, gen kirijit dakon diwarini mini.)

16 Pinjkop da Abraham gat babakni don altanek egipdan unun do nandan yawok yominek yan teban tok anj yomgut. Do Pinjkop da yo unun manjin yomgut unun timit do nandan gadat anjek tagi timitni. Unun yo gen teban yolgan amin dogin dima tonj, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin anj amin kisi da yo unun timitdan. Abraham unun nin morap kisi dakon datnin. 17 Unun do Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi anj anj kwan unun dakon datni egipdisal.”

Pinjkop unun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Pinjkop dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanakwan noman tonj.

18 Abraham unun Pinjkop da yan teban tok anj imgut unun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi anj anj kwan unun dakon datni egipdisat unun do nandan gadat tebaisi agit. Pinjkop da kili iyigit:

“Babikgo da madepsi iren tokdan.”

19 Abraham unun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minjatni Sara unun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. 20 Pinjkop da yan teban tok anj iban but bamot anjek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanakwan Pinjkop do man madep imgut. 21 Ae Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit unun aripmi tagi akdisak yansi nandan teban tagit. 22 Yan do anjek Pinjkop da Abraham dakon nandan gadatni kanjek “amin kilegi yan iyigit.”

23 Gen unun mandabi unun yan: “Pinjkop da amin kilegi

4:13: WW 17.4-6; 22.17-18; Gal 3.29

4:14: Gal 3.18

4:15: Ro 3.20; 5.13

4:16: Gal 3.7

4:17: WW 17.5

4:18: WW 15.5

4:19: WW 17.17

4:22:

yaŋ iyigit” gen uŋun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen uŋun nin kisi do yosok. Nin Pinƙop Amin Taginin Yesu kimoron naŋ aban piɗagit uŋun nandan gadan imaman amin Pinƙop da amin kilegi yaŋ niyisak. ²⁵ Pinƙop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kaŋakwan amin da aŋakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do aŋek kimoron naŋ aban piɗagit.

**Nin Kristo gat kisi
kimakgiman ae
uŋun gat kisi egip
egip abidagiman**
(Kilapmi 5–8)

5

*Pinƙop da nin miŋat aminyo
kilegi yaŋ niyisak*

¹ Yaŋ do aŋek nin nandan gadat ano Pinƙop da miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da paŋpulugaŋban nin Pinƙop gat but kalon ekwaman. ² Yesu da miŋat aminyo nandan gadat aman uŋun Pinƙop dakon nandan yawot kagagwan piginen do yoma witdal nimgut da nin abisok uŋudon tebaisi akgaman. Aŋek nin Pinƙop da abiŋ timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipnen do nandan teban taŋek jomjom aman, ae nin uŋun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin uŋun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman taŋ niman uŋunyo kisi do kisik kisik anen, nido jigi da nin dakon but paŋteban aŋakwa jigikon tebaisi akgaman. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon aŋpak kilegisi noman ton, ae uŋun aŋpak da nin jonikban but galagon da nandan teban taŋek jomjom aŋek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman uŋun isal dogin dima aman, nido Pinƙop da Telagi Wupni butninon tagal niban uŋun da Pinƙop da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun nolibaŋ koman.

⁶ Nin tapminnin mini da egapno Pinƙop bisap yiguron Kristo da abiŋ yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi aŋpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da uŋuden amin aŋpulugok do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Uŋun da Pinƙop da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun nolibaŋ koman. ⁹ Kristo dakon yawi da nin paŋkilek aban nin amin kilegi agiman, do uŋun da nin madepsi paŋpulugaŋek paŋkutnaŋban Pinƙop da japmisi nandaŋek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pinƙop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pinƙop

dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek panmuwukban Pinjkop gat but kalon agiman. Yan agit do yansi nandaman, abisok Monji kalugi egisak do anek Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon agiman, do nin unun do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

¹² Adam amin kalonji kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban minjat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Pinjkop da Moses do gen teban dima iminjakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Pinjkop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da win Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da minjat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Pinjkop dakon gen irakgit unuden dima awit, mani kimot da ununyo kisi timikgit.

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami minjat amin morapyo kisikon iren tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Pinjkop dakon nandan

yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Pinjkop dakon nandan yawotni da kimot dakon tapmim abin yipmanek minjat aminyo morapmikon madepsi tungan yomgut. Amin kalonji Yesu Kristo dakon nandan yawotni do anek Pinjkop da nin panpuluganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do ningut. ¹⁶ Pinjkop da but galak do kilegi man ningut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigi pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anek Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yopmanek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Pinjkop da but galak do yan agit: minjat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominjek amin kilegi yan yoyigit. ¹⁷ Amin kalonji kinda da gen kirinjit aban unun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Pinjkop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanek madepsi daman. Do nin yansi nandaman, minjat amin morap Pinjkop dakon nandan yawot unun abidon Pinjkop da amin kilegi yan yoyinjakwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do anek

miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdan.

¹⁸ Yanjo, amin kalonji da gen teban kirinikban unun yokwi do anek Pinjkop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin kalonj kinda da anpak kilegi aban Pinjkop da unun agit do anek nin amin kilegi yan niyinjakwan kalugi ekwaman. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirinjit aban unun do anek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban minjat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

²⁰ Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anek Pinjkop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Pinjkop da nandan yawot madepsi an yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot analon an yomgut. Mani abisok Pinjkop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek Pinjkop da nandan yawok niminek amin kilegi yan niyinjakwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgiman

5:18: 1Ko 15.22 5:19: Ais 53.11
Kol 2.12 6:6: Gal 5.24

¹ Do nin nian yonej? “Pinjkop dakon nandan yawotni da madepsi irenjtosak do anek nin yokwi sigin anej” yan tagi yonej, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anej? ³ Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agiman. Ji unun dima nandan, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Pinjkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nan aban pidagit, do unun da aripmon nin egip egip kalugikon egipne.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdaman

⁵ Nin Kristokon gadano unun da kimot agit nin yo kisi yan gin kimakgiman, do unun da kimoron da pidagit unuder gin nin kimoron da pidokdaman. ⁶ Nin nandan, but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dapgwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanbenek dima ekwaman, ⁷ nido amin kili kimakgit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgiman, do nin unun

5:21: Ro 6.23 6:3: Gal 3.27 6:4:

gat kisi egipdaman yanji nandan teban toman. ⁹ Nido nin yanji nandaman, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanbenek aripmi dima abin yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalon kinda kimakban dagagit, mani abisok Pinjop man madep im do egisak. ¹¹ Do yan gin ji yan nandani, "Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwaman. Nin Yesu Kristokon gadagiman, do Pinjop man madep im do ekwaman."

¹² Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anakwan anpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwan, do ji disi ban Pinjop do paret ani. Anek Pinjop yipba giptimji kalon kila anakwan anpak kilegi ani. ¹⁴ Yokwi da sanbenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pinjop dakon nandan yawot da kagagwan ekwan.

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian anen? Nin Pinjop dakon

nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi anen? Unun dimasi! ¹⁶ Ji yanji nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, unun amin dakon oman amin egipdan. Do unun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Pinjopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Pinjop da geni daban but dasi nandanek guramikgan, do ya yan iyinen. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani Pinjop da yokwikon ban timigek anpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anpak inani gat ae anpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi an kimotni. Yan anek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anpak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun anpak do mayagi nandan. Unun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pinjop da ji yokwi da kisiron ban

timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Pin kop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyan si nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbenek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon miijat kinda amin paban eni gat giptim kalonji amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbenek dima wamandak. ³ Do miijat unun eni egakwan amin kinda pasak kan, miijat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, unun yumabi dima asak.

⁴ Yan do, not kabi, ji Kristokon gadanba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pin kop do bami tagisi panalon an imni do anek abisok kimoron da pidagit

amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolguman bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolneḡ do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon agiman. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban da nin dima timikdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Pin kop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolijakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panjupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban unun yo yokwi yan tagi yoneḡ? Unun dimasi! Gen teban da tanek yokwino nolijban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok: “Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yan dima yosok tam, pindak galaktok unun anpak yokwi yan dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidanakwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban

uḅun amin egip egip yom do noman tagit. Mani uḅun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim paḅek nak aḅkiligek nikban kimakgim.

¹² Do gen teban uḅun telagisi. Gen teban morap Piḅkop da yipgut uḅun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi.

¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Uḅun dimasi! But kalipno da yo tagisi uḅun naḅ abidaḅek nak nikban kimakgim. Yokwi pini aḅek nomansi tenḅenaḅakwan yokwi uḅun iḅan iḅanisi yaḅ koneḅ do aḅek Piḅkop da yum kaḅakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

¹⁴ Nin nandamaḅ, gen teban uḅun Piḅkop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip naḅ yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ Nak aḅpak asat uḅun mibili dima nandaḅek asat. Aḅpak si ak do nandisat uḅun dima asat. Mani aḅpak dimasi ak do nandisat uḅun baḅ asat. ¹⁶ Nak naga aḅpak dima galak tosot uḅun baḅ asat kaḅ, Moses dakon gen teban uḅun yo tagisi kinda yaḅ yosot. ¹⁷ Yaḅdo, nak naga aḅpak yokwi uḅun dima asat. Yokwi nak da buron egisak uḅun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Uḅun but kalipno do yosot. Asi, nak aḅpak kilegi ak do nandisat,

mani aripmi dima abeḅ. ¹⁹ Aḅpak tagi ak do nandisat uḅun dima asat. Ae aḅpak yokwi dima ak do nandisat uḅun baḅ asat. ²⁰ Nak aḅpak dima galak tosot uḅun baḅ asat kaḅ, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak uḅun da asak.

²¹ Yaḅdo, aḅpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak uḅun yaḅ. Aḅpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop aḅ namisak.

²² Asi, nak butnogwan da Piḅkop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Uḅun galaktok da nandak nandaknokon nak abiḅ nep do emat aḅek yokwi da dam tebanon nepmaḅek giptimno kila asak. ²⁴ Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmaḅdak, do namin da nak pulugaḅ nepjak? ²⁵ Nak Piḅkop ya yaḅ iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugaḅ nepdisak.

Yaḅdo, nak nandak nandaknokon Piḅkop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk nimḅek Telagi Wup nimgut

¹ Yaḅdo, miḅat aminyo Yesu Kristokon gadawit uḅun

yokwi dakon kobogi dimasi timitdanj. ² Nido ji Yesu Kristo dakon miñat amin kabini ekwanj, ae Wup egip egip nimisak unun dakon tapmim da ji puluganj depmandak. Anjakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanbenek dima ekwanj. ³ Pinjkop da Moses do gen teban imgut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Pinjkop da iyi dakon Monji yabekban pinj yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Pinjkop da Monji nanj paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Pinjkop da yanj agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwamanj, nin Telagi Wupmon ekwamanj.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwanj unun but kalip dakon galaktok bangin yolganj, mani amin Telagi Wupmon ekwanj unun Telagi Wup dakon galaktok yolganj. ⁶ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kanj, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kanj, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak. ⁷ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kanj, unun Pinjkop dakon

uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸ Amin morap but kalipmon ekwanj unun anpak Pinjkop da galak tosak unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwanj. Pinjkop dakon Wupni asi jikon egisak kanj, Telagi Wup da ji dayinj pawilakwan ekwanj. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panjalon andaban kimot akdanj. Mani Kristo butjikon egisak kanj, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwanj. ¹¹ Pinjkop Yesu Kristo kimoron nanj aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kanj, Pinjkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdanj unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pinjkop dakon gwakni agimanj

¹² Yanjo, not kabino, Pinjkop da nin Wup dakon galaktok yolneñ do nandisak. But kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³ Ji but kalip anpagon egipni kanj, si kimotdanj. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabinj yopni kanj, kalugi egipdanj. ¹⁴ Nido miñat amin morapyo Pinjkop dakon Wup da yoyinj pawildak unun Pinjkop dakon gwakni ekwanj. ¹⁵ Pinjkop

da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganban Pinjkop dakon gwakni da-ganek Pinjkop do "Aba, Dat" yan iyaman. ¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da "nin Pinjkop dakon gwakni ekwaman" unun do yanjkwok amal. ¹⁷ Nin Pinjkop dakon gwakni ekwaman, do Pinjkop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timitdaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unuden gin panen kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo monijisisok yansi nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Pinjkop da wasagit unun da Pinjkop da gwakni nomansi panenten akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰ Yo morap wasagit unun Pinjkop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Pinjkop da iyi don panjaluk akdisak unun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹ Don, Pinjkop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Pinjkop dakon gwakni nin

gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²² Nin nandaman, minjat da monji panjalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Pinjkop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo unun dagin iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yansi nandaman. Mani nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Pinjkop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴ Pinjkop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido bisit anen unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonen unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Unun da Pinjkop dakon

galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Pinjkop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandaman, Pinjkop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi timikgan. Unun amin Pinjkop da galaktokni yolni do anek yan yomgut. ²⁹ Nido minjat aminyo Pinjkop da kalipsigwan "don timitdisat" yan nandan yomgut unun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin unun tilak agit ununyo kisi yan yomgut. Ae amin unun yan yomgut unun minjat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin unun kilegi yan yoyigit unun tilimni yomgut.

Pinjkop nin do toktogisi but dasi galak tan nimisak

³¹ Yan agit do nian yonen? Pinjkop da nin panpulugosok, do namin da uwal anek nin pabin nipjak? ³² Pinjkop iyi dakon Monji dima anjutanek nin morap panpulugosak do yabekgit. Yan agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Pinjkop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Pinjkop

da iyi minjat aminyo kilegi yan niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitnejan do yosak? Unun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anek kimakgit, ae unun gin dima, nin do anek kimoron da pidagit. Ae abisok Pinjkop da amin tet do yigek nin panpulugosak do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Jigi tepmiyo panen, bo amin da yo yokwi an nimni, bo jap do anen, bo imal do wadak wadak anen, bo yo yokwisi kinda da nin panupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kan, unun yo morap da tagi panwasini? Unun aripmi dimasi! ³⁶ Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

"Nin gak dakon minjat aminyo ekwaman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgoman.

Unun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwaman."

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do unun yo morap noman tan nimanjakwa panpuluganekwan pabin yopmanjaman. ³⁸ Nak asisi nandan teban tosot, Pinjkop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin unun kagagwan nan aripmi dima panwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anelo,

bo konj, bo yo abisok tonj, bo yo don noman tokdanj, bo yo tapmimi tonj mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen tonj, bo yo mikgwan tonj, bo yo diwari tanj ananj kwanj unjun yo morap da Pinjkop da nin do but dasi galak tanj nimisak unjun kagagwan banj aripmi dima panjwasisak. Pinjkop da nin do but dasi galaktanj nimisak unjun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolinjan komanj.

Pol Pinjkop da Israel aminon pi agit unjun do yagit

(Kilapmi 9–11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandanj yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot unjun Telagi Wup da nandak nandakno si jonjigakwan gen unjun bami yosot yanji nandanjek yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anjek butno madepsi jik tosok. ³ Nak Pinjkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon banj timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok unjun yanj: Kosit di yanj tonj tam nak da naga jobit timigek Kristo yipmanj degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanjam. ⁴ Israel amin kabi unjun Pinjkop da gwaknoni yanj kili yoyigit. Tilimni kili yolinjan bisap

morapmi kawit, ae Pinjkop da sanbek sanbek unjun gat anjek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinek yanj teban tokni yomgut. ⁵ Unjun dakon babikni mibiltogi unjun man madepni tonj da egipgwit. Ae unjun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unjun Pinjkopsi, yo morap dakon busunji egisak, do bisapmi bisapmi mani anjisinj kimotnej. Unjun asi.

Pinjkop da Israel aminon pi agit Pol da unjun do yagit

⁶ Do Pinjkop da Israel amin do yanj teban tok agit unjun jonjigakwan bami tonj dima agit yanj tagi yonen? Unjun dima, nido Israel aminon da altanji unjun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ Ae Abrahamon da altanji amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yanj tagi dima yonenj. Pinjkop da kalip yanj yagit:

“Aisak kalonjon dagin babikgo noman tokdanj.”

⁸ Unjun gen dakon mibili unjun yanj. Amin da monji panjalanj unjuden altan amin morap kisi da Pinjkop dakon gwakni dima. Monji morap yanj teban tok kosiron da altanji unjun dagin Abraham dakon babikni. ⁹ Nido Pinjkop da yanj teban tok yanj agit:

“Bisap yipgumon tobil abinjapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

10 Ae unun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit.

11 Mani Pin kop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anakwal 12 Pin kop da Rebeka yan iyigit:

“Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

13 Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktan im gum, mani peni Iso do dima galak tan im gum.”

14 Do nian yonej? Pin kop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! 15 Nido Pin kop da Moses yan iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandaken kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandaken kan anpulugokdisat.”

16 Yan do, Pin kop amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak.

17 Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pin kop da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapmimno kanek man madep namni yan do anek nak

da kila amin madep man gamgum.”

18 Yan do, nin nandaman, Pin kop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

19 Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Pin kop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namin da Pin kop da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?” 20 Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pin kop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

21 Miktim kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanen?

22 Pin kop da yan gin asak. Unun butjapni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anek tepmi dima panjasik asak. 23 Yan asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandani do nandisak. Unun

amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Uñun nin mani. Uñun da nin Juda amin ae Amin Nwaktwari Kabi da kabikon banj manjiñ nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Pinjkop da Amin Nwaktwari Kabi do yan jagit:

“Miñat aminyo uñun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, uñun abisok nak dakon amin kabino yan yoyikenj.

Ae but dasi dima galaktanj yomgum amin, uñun abisok but dasi galaktanj yobenj.”

²⁶ Ae kinda yan jagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Pinjkop egip egip teban egisak uñun dakon monji gwayoni’ yan yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yan tidanek gen yan jagit:

“Israel miñat aminyo tap kidipmiñon niman ton yombem morapmisi ireñ tokdan, mani Amin Tagi da kalonjok di banjin yokwikon banj timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da miñat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdan uñun do Aisaia da kalip yan jagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonjok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yan gin tasik tagimanj.”

Israel amin nandan jagat bami dima awit

³⁰ Do nianj yoneñ? Yan yoneñ: Amin Nwaktwari Kabi Pinjkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Uñun nandan jagat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek miñat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan jagat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Uñun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Uñun Yesu dima nandan gadanj ingwit, do tip kinda da yan kosiron tanakwan kandapni tidanek manj pakgwit. ³³ Pinjkop gen papia da uñun do yan yosok: “Nandani. Nak da tip kinda Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmandat.

Mani nandan gadanj imni amin mayaktok dima pakdanj.”

10

Israel amin Pinjkop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Pinjkop da Israel amin yokwikon banj timitjak dosi nandanek bisit iyisat. ² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, uñun

Pinjkop dakon galaktok yol do pi tebaisi an, mani Pinjkop dakon galaktok pakyanji dima nandanek an. ³ Uñun nian anapno Pinjkop da kilegi man nimjak uñun dima nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an. Yan anek Pinjkop yipba uñun da panjkilek aban amin kilegi dima dagon. ⁴ Nin nandan, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do miñat amin morap Kristo nandan gadan iman uñun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ Moses da miñat aminyo gen teban yolek ni anpak ban anakwa Pinjkop da amin kilegi yan yoyisak uñun do yan mandagit:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak uñun kalugi egipjak.”

⁶ Mani amin kinda nandan gadat anakwan Pinjkop da uñun do amin kilegi yan iyisak uñun amin da yan yosok, “Ji disi butjikon da

‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’

yan dima yoni. Gen uñun yoni uñun da Kristo miktimon abik do nandan yan asak. ⁷ Ae ji

‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yan dima yoni. Gen uñun yoni uñun da Kristo kimakbi tamokon nan awik do nandan yan asak.” ⁸ Mani nian

yoneñ? Nin Pinjkop dakon gen yolek yan yoneñ:

“Pinjkop dakon gen uñun ji da kapmatjok tosok.

Uñun gen kagasikon ae butjikon tosok.”

Gen uñun nandan gadat dakon gen nin da yan tenjenok aman uñun. ⁹ Nin yan yoman. Gak yan kwok anek gen kagagokon da “Yesu uñun Amin Tagi” yan yoki, ae butgokon da “Pinjkop da Yesu kimoron nan aban pidagit” yan nandan gadasal kan, Pinjkop da gak yokwikon nan abidokdisak. ¹⁰ Nin butninon da nandan gadat ano Pinjkop da nin miñat aminyo kilegi yan niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yan kwok ano Pinjkop da nin yokwikon ban timikdak.

¹¹ Pinjkop dakon gen da uñun do yan yosok:

“Amin morap Pinjkop nandan gadan iman uñun mayaktok dima paktan.”

¹² Juda amin gat ae Amin Nwaktwari Kabi gat uñun kisi Pinjkop da dabilon arip gin. Amin Tagi uñun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Uñun da amin morap panpulugosak do bisit iyan uñun madepsi gisamikdak. ¹³ Do

“miñat amin morap Amin Tagi dakon man yanek panpulugosak do bisit iyan uñun yokwikon ban timitdisak.”

¹⁴ Mani miñat aminyo dima nandan gadan imni

kaŋ, niaŋon da bisit iyinba paŋpulugosak? Ae gen bini do dima nandani kaŋ, niaŋon da nandaŋ gadaŋ imni? Ae amin kinda da Piŋkop gen dima yoyisak kaŋ, niaŋon da gen bini nandani? Uŋun aripmi dima nandani. ¹⁵ Ae amin dima yabetni kaŋ, Piŋkop gen aripmi dima yaŋ teŋteŋokdaŋ. Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Gen bin tagisi paŋabaŋ amin dakon abapni uŋun yo madepsi!”

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yaŋ yagit:

“Amin Tagi, gen yaŋ teŋteŋomaŋ namin da nandaŋ gadasak?”

¹⁷ Yaŋdo, nin nandamaŋ, amin da Kristo dakon gen yaŋ teŋteŋaŋba nandano uŋun da nandaŋ gadat paŋalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin Gen Bin Tagisi uŋun nandawit bo dima? Uŋun nandawit. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Miŋat amin morapyo miktimi miktimi ekwaŋ da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Uŋun nandaba pisagit. Mibiltok Piŋkop

da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit uŋun do nandanen. Gen yaŋ yagit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima uŋun timikgo nak nandaŋ gadaŋ naba ji da uŋun do nandaba yokwi tok aŋek butjap nandakdaŋ.”

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yaŋ yagit:

“Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit uŋun da nak kili aŋalon awit.

Ae nak do dima yaŋek egipgwit amin nak da naga naŋ yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandaŋek yaŋ yagit:

“Nak gildat kinda kalon gen kirinjit aŋek but tobi ak do dima nandaŋ amin uŋun nagon opni do kisitno dedaŋ egisat.”

11

Piŋkop da Israel amin diwari do nandaŋ yawot agit

¹ Do nak yaŋ dayikdisat, Piŋkop da miŋat amin kabini manji yomgut? Uŋun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda. ² Piŋkop da miŋat aminyo kalip iyi do manjigit uŋun manji dima yomgut. Ji Piŋkop da papiakon Elaija do gen mandabi uŋun dima nandaŋ bo? Elaija Israel amin do

10:15: Ais 52.7

10:16: Ais 53.1

10:18: Kap 19.4

10:19: GT 32.21

10:20: Ais 65.1

10:21: Ais 65.2

11:1: 1Sa 12.22; Kap 94.14; Pil 3.5

11:3:

gen yan yominek Pin kop yan iyigit:

³ “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

⁴ Mani Pin kop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Unuden gin abisokyo kisi Pin kop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yominek iyi do kili manjigit.

⁶ Unun pi kinda awit do anek dima manjigit, unun nandan yawok yominek isalsi manjigit. Unun pi kinda anakwa manjigit tam, unun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yan do, nian yoner? Israel amin Pin kop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Pin kop da amin diwari banjin manjinban unun dagin kilek tawit. Anakwan diwari Pin kop da but yomani sopman yomgut. ⁸ Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop da nandak nandakni panupbal aban upbal tawit,

ae dabili sopban yo dima pindari awit,

ae mirakni sopban yo dima nandawit.

Pin kop da yan agit da abisok yan gin egi anan oban.”

⁹ Kalip Dewit da unun do yan yagit:

“Unun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jigi morapmi imek yominkaki manji gironitni, anek yan gin egi wigini dosi nandisat.”

Pin kop da Amin Nwakhwari Kabi yokwikon ban timikgit

¹¹ Yan do, nak yan dayikdisat. Israel amin yokwikon manek wagil tasik tan yan nandan? Unun dimasi! Unun Pin kop manji imgwit, anakwa Pin kop da Amin Nwakhwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da unun kanek ninon yan si asak tam tagisi yan nandan yomni do anek Pin kop da unun agit.

¹² Israel amin da Pin kop manji imgwit bisapmon Pin kop da miktam amin morap kisi panpulanganek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Pin kop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Pin kop Amin Nwakhwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yan agit do yan si nandan,

Israel amin Pinjkopmon ae tobil apni bisapmon, mibiltok agit unjun si yapmanjek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwakjwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Pinjkop da nak jikon yabekbi pi aben do yan namgut. Nak pi unjun asat unjun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak unjun pi anjapbo, Pinjkop da jikon yo tagisi an daminjakwan, Israel amin dabnoni da unjun kanjek, ninon yan gin asak tam tagisi yan nandani do nandisat. Yan nandanakwa Pinjkop da diwari yokwikon banj timitjak kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Pinjkop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unjun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon banj timitjak kan, nin nandan, unjun kili kimakgwit banj egip egip ae yomisak yan asak. ¹⁶ Amin da wit mibiltok pan unjun banj diwari timigek bret wasanjek Pinjkop do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unjun telagi kan, kilinj yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilinj unjun Israel amin dakon tilak asak. Unjun kilinj diwari Pinjkop da panjanik maban kiwit. Ae Amin Nwakjwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon

kilinj yombem, ji panjanin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanjbegit da gelikon pakbi iligek kilinj diwari gat tagisi ton. ¹⁸ Mani ji disi do nin kilinj diwari yapmanjek kilinj tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yan yokdan, "Nin da kindap obikon sanjbenen do anjek kilinj unjun Pinjkop da panjanikgit." ²⁰ Unjun asi, Pinjkop da yan agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan ingwit, unjun do anjek panjanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanjbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Pinjkop da kindap unjun iyi dakon kilinj unjun panjanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan, jiyo kisi panjanitdisak.

²² Ji pakyansi nandani. Pinjkop da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap anpakni yopman dekgwit unjun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unjun do nandan teban tanjek sigin atni kan, anpak yawori andamdisak. Mani ji yanon dima atni kan, jiyo kisi panjanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip panjanikgit unjun nandan gadat ani kan, kindap obikon aeni sanjekdisak. Nido Pinjkop

iyi aeni sanbesak dakon tapmim tan imisak. ²⁴ Disi nandan, Amin Nwaktwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilinji yombem da yan egipgwit. Unudon ban Pinjkop da ji panjanik olip kindap amin da kwaokbikon sanbegit. Kindap iyi yan dima kwoŋ, mani Pinjkop da yan agit. Do kilinji unun panjanikgit unun iyi da obikonsi tagapmisi sanbekdisak.

Pinjkop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yan kan disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unun yan: Israel amin diwari Pinjkop da but yomani sogut unun yan egi wigakwa Amin Nwaktwari Kabi nian da iyikon apni do tilak yipgut unun da aripmon iyikon apdan. ²⁶ Ae don Pinjkop da Israel amin morap kisi yokwikon ban timitdisak. Unun do Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Yokwikon Ban Timit Timit Amin unun Saion kokup papmon da apdisak.

Abinek Jekop dakon amin kabikon altanek Pinjkop gen pabin yop anpakni wiririkban kin mudokdan.

²⁷ Anek yokwini wiririk yom do nak unun gat sanbek sanbek kinda aben.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi unun do manji imgwit, do Pinjkop dakon uwalni dagawit. Yan anek ji Amin Nwaktwari Kabi panpulugawit. Mani Pinjkop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon minjat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babin do sigin nandan yominek but dasi galaktan yomisak. ²⁹ Nido Pinjkop da amin yan yomisak unun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak unun aripmi dima gwayesak.

³⁰ Amin Nwaktwari Kabi ji kalip Pinjkop dakon gen pabin yopgwit. Mani abisok Israel amin Pinjkop dakon gen dima guramikgan. Yan do anek ji bupmini abidawit. ³¹ Unuden gin abisok Israel amin da Pinjkop gen dima guramikgan. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Pinjkop da minjat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirinigekek dam tebanon egipgwit.

Pinjkop man madep imin kimotneŋ

³³ Mao! Pinjkop dakon anpakni tagisi, ae nandan kokwini, ae nandak nandakni unun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisin kokogi,

ae amin da pi agakni aripmi
dima nandan pisogi. ³⁴ Unun
do Pinjkop gen papiakon gen
yanj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon
butni kagit?”

Ae namin da anpulanjek
nandak nandak
imgut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Pinjkop
do yo imgut do kobogi
do Pinjkop da yoni ta-
moni panjobil imjak?”

³⁶ Pinjkop da iyi yo morap
wasagit, ae unun da yanjakwan
tamonikon ton. Ae yo morap
da mani anjenokgon. Dagok
dagogi mini tilimni tan anjan
kikdisak teban. Unun asi.

**Kristo nandan
gadan iman amin da
ni anpak ban ani
unun do Pol da yagit**
(Kilapmi 12.1–15.13)

12

*Nin giptimnin nan Pinjkop
do paret an imnen*

¹ Yando, not kabino, nak
Pinjkop dakon bupmini
madepsi unun do nandanjek
gen tebai yanj dayisat. Ji
kalugi sigin egek giptimji nan
Pinjkop do paret an imni. Yanj
anjek telagi egek anpak Pinjkop
da galak tosok unun ban
anjek egipni. Ji yanj ani kanj,
Pinjkop bamisi gawak imdan.

² Ji miktim amin da tilagon
dima egipni. Ji yum kanakwa
Pinjkop da nandak nandakji
panjaluk aban anpakji kisi

kalugisak. Yanj ani kanj,
Pinjkop dakon galaktokni tagi
nandaba pisokdisak. Anjek
anjek tagisi gat, ae anpak
Pinjkop da si galak tosok gat,
ae anpak gwaljigi minisi unun
tagi nandaba pisokdisak.

*Pinjkop da pi kokwinik
nimisak unun tagisi anej*

³ Pinjkop da nak do anpak
tagisi an naminek pi namgut,
do ji kalon kalon yanj dayisat.
Ji disi do dima nandaba
wigisak. Pinjkop da nandan
gadat damisak unun da
aripmon anpakji kokwinigek
disi do “nin nianjen amin?”
yanj do nandani. ⁴ Nin
nandaman, giptimnin kaloni
mani diwatni morapmi, ae
pini kaloni dima an. ⁵ Yangan,
nin minjat aminyo morapmi
mani nin Kristokon giptim
kaloni agiman. Ae nin kisi
giptim kaloni dakon diwatni
da ekwaman.

⁶ Pinjkop da nandan ya-
wotni do anjek but galak do pi
njwanjat njwanjat nimgut.
Do amin kinda kombi gen
yosak do pi imgut kanj, nan-
dan gadatni tan imisak unun
da aripmon kombi gen yosak.

⁷ Amin kinda panmuwukbi
panpulugosak do pi imgut
kanj, tagisi panpulugosak. Ae
amin kinda yoyindet pi imgut
kanj, yoyindet pi an kimotjak.

⁸ Ae amin kinda amin but
panjeban ak pi imgut kanj,
amin but panjeban ak pi
unun an kimotjak. Ae amin
kinda wadak wadak amin

panpulusak do pi imgut kan, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kan, kila amin pi unun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandanek panpulusok pi imgut kan, kisik kisigon da panpulusak.

Nin amin do but dasi galak tan yomner

⁹ Ji amin do but dasi galak tan yomiŋ kimotni, topmon da dima ani. Ji anpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anek anpak tagi ban pabidan kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktan yoman unuden gin Pin kop dakon miŋat aminyo do but dasi galak tan yomni. Anek disi do nandaba nian wigisak unun si yapmanek notji do madepsi nandaba wukwan yomiŋ yomiŋ ani. ¹¹ Ji kurak togi mini pisi an kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yan sonjek pan tagap aban Amin Tagi dakon pi an kimotni. ¹² Ji nandan teban taneŋ Amin Tagi da yo tagisi an damjak do jomjom an, do kisik kisik anek egipni. Ae jigi noman tan daba kan, butji yawori tanakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit an kimotni. ¹³ Pin kop dakon miŋat aminyo yo do wadak wadak aba kan panpulusoni. Ae amin kokup nwan nwanikon da apba kilani anek panpulusoni.

¹⁴ Amin da yokwi andamni kan, Pin kop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik an amin gat kisik kisik ani, ae kunam takgan amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalon kalon but kalonon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anek amin pinbi ekwan gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Miŋat aminyo da dabilon ji anpak tagisi ban gin anakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalon egip do nandan kan, amin morap kisi gat but kalonon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi an damni kan, yokwi kobogi dima an yomni. Pin kop da butjap nandan yomjak do bikbik imni. Nido Pin kop gen papiakon Amin Tagi da yan yosok:

“Kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Pin kop gen papia da yan yosok:

“Uwalgo jap do aban kan, jap ibi.

Ae pakbi do aban kan, pakbi ibi.

Yañ abi kañ, anpak yokwini do nandanek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kañakwa yokwi da dima pabiñ depjak. Anpak tagisi bañ anek yokwi pabiñ yopni.

13

Nin gapman da yonngamgwan egipneñ

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yonngamgwan egipneñ, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pin kop da pañalon agit. ² Yañdo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabiñ yopmandak kañ, uñun amin Pin kop da amin manjñek pikon yopgut uñun bañ kwen wigik añ yomisak. Yañ ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdañ. ³ Nandani, gapman dakon pi amin uñun amin kilegi ekwañ uñun pañpasol ak do dima ekwañ. Uñun amin anpak yokwi añ uñun pañpasol ak do ekwañ. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandan kañ, anpak tagisi bañgin anakwa gapman da manji pawigisak. ⁴ Gapman uñun Pin kop dakon oman amin. Uñun ji pañpulugañba tagisi egipni do ekwañ. Mani ji yokwi ani kañ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidoñ. Uñun da amin yokwi aba Pin kop da japmi nandanek kobogi yom do

nandisak amin uñun kobogi yom do ekwañ. ⁵ Yañdo, nin gapman da kobogi yokwi annimdisak uñun do pasalek geni guramitneñ. Ae uñun gin dima, butningwan da suñ kinda dima anek kilegisi ekwamañ yañsi nandanen do anek geni guramitneñ.

⁶ Mibili yañ do ji gapman do takis yomañ, nido gapman dakon pi amin uñun Pin kop dakon oman amini ekwañ, ae uñun toktogisi pini ankimokgoñ. ⁷ Aminon goman morap agil uñun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi uñun yopni. Ae kila amin mibili mibili morap do gawak yomiñek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tañ yomneñ

⁸ Jikon gomanji kinda di tañ daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok uñun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman uñun amin do but dasi galak tañ yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tañ yomisak uñun gen teban yol kimokdok. ⁹ Gen teban da yañ yosok:
 “Yumabi dima ani.
 Amin dima dapba kimotni.
 Kabo dima noni.
 Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari toñ uñun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban uñun yañ:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unjuder gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unjun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yan do, amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unjun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi ban anej

¹¹ Ji yan anek egipni, nido on bisap ekwaman unjun disi nandan. Abisok unjun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pin kop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unjun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan inguman bisapmon unjun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok. ¹² Pilin kili unjunjok mudokdisak, anakwan wisa yo kisi kili unjunjok dagokdisak. Yan do, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek ten teni dakon yo ban pasik yan panen. ¹³ Nin amin da gildaron akwan unjuder anpak kilegisi ban anek egipnen. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipnen. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak injani mibili mibili gat dima anen. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anen. ¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nan yan pani. Ae

but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anej

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unjuder amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unjun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unjun do ji gen emat dima ani. ² Amin kinda unjun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unjun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unjun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unjun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namn da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unjun amin tagini dagin yogogi. Mani unjun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unjun gildat telagisi yan nandanek unjun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon

uḅun butnikon da ni nandak nandak naḅ abidosok uḅun tebai abidaḅek atjak. ⁶ Amin kindā gildat kindā naḅ tilak aḅek uḅun gildaron Piḅkop gawak imisak kaḅ, uḅun Amin Tagi do nandaḅek asak. Ae jap morap kisi nosok amin, uḅun Amin Tagi do nandaḅek nosok, nido Piḅkop ya yaḅ iyineḅ nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, uḅun Amin Tagi do nandaḅek Piḅkop ya yaḅ iyineḅ nosok. ⁷ Nandani. Ninon amin kindā iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ Nin kalugi ekwamaḅ kaḅ, Amin Tagi man madep im do ekwamaḅ. Ae nin kimotneḅ kaḅ, Amin Tagi man madep im do kimotdamaḅ. Do kalugi egipneḅ bo kimotneḅ, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo uḅun amin kimakbi ae kalugi ekwaḅ uḅun kisi dakon Amin Tagiḅ egip do aḅek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon aḅpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok aḅ imisal? Nandani. Nin kisi morap Piḅkop da gen pikon atdamaḅ. ¹¹ Uḅun do Piḅkop gen papia da yaḅ yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisisi yosot, amin kisi morap da ḅwakbeḅ aḅnamdaḅ. Aḅek kisi morap da nak do Piḅkop bamisi yaḅ yokdaḅ.”

¹² Do nin kisi kalon kalon

aḅpak morap agimaḅ dakon mibili Piḅkop iyikdamaḅ.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima aneḅ

¹³ Yaḅdo, nin notnin dakon aḅpak kokwin dima aḅ aḅ aneḅ. Nin nandak nandak tagisi baḅ paḅek notnin kindā yokwikon mosak dakon pi dimasi aneḅ. ¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisaḅakwan yaḅsi nandako pisosok, jap kindā nono Piḅkop da nandaban yokwi tosak uḅun dima tosak. Mani amin kindā jap kindā dima noknogi yaḅ nandisak kaḅ, dimasi nosak, nido jap uḅun do iyi dima noknogi yaḅ nandisak. ¹⁵ Notgo da jap kindā dima noknogi yaḅ nandisak, uḅun gak da naḅek butni aḅupbal asal kaḅ, gak notgo do but dasi dima galak taḅ imisal. Kristo uḅun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima aḅupbal abi. ¹⁶ Gak aḅpak kindā do tagisi agagi yaḅ nandisal kaḅ, kaḅ kimokgi. Uḅun aḅpak do aḅek notgo aḅupbal abi amin da aḅpak uḅun do aḅpak yokwi yaḅ di yaḅbam. ¹⁷ Nandani, Piḅkop dakon Amin Kila Agakni uḅun jap pakbiyokon dima tosak. Amin Kila Agakni uḅun aḅpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik paḅalon aḅnimisak uḅudon tosak. ¹⁸ Amin kindā uḅun aḅpak yolek Kristo dakon pi asak, uḅun Piḅkop da

kanban tagisi anjakwan amin da nandaba wukwan imdanj.

¹⁹ Yanjo, nin anpak but kalon panalon asak, ae anpak notnin tagi panjeban agagi unjun ban yolek an kimotnej. ²⁰ Jap dogin anek Pinjkop da aminon pi tagisi asak unjun dima anupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanjaki unjun do anek notgo dakon nandanj gadatni witdal kisak kan, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anjapbo notno mosak yan nandisal kan, unjun anpak dima abi.

²² Nandanj gadat anek unjun yo morap do nianj nandisal unjun Pinjkop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandanjek burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kan, unjun gulusun asak, nido nandanj gadaron da dima nosok. Nandanj gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yan nandanjek aman, unjun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotnej

¹ Nandanj gadatnin tebai amin nin da nandanj gadatni dima teban tanjbi amin panpulugonej. Nin nin do gin nandanjek kisik kisik pak do dima nandanen. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panjek

nandanj gadatni teban toni do pi anej. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pinjkop gen papia da unjun do yanj yosok:

“Pinjkop, gak do yanba yokwi tok awit unjun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pinjkop gen papiakon mandabi unjun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unjun da butnin panjeban anjakwan tebaisi agek Pinjkop da abinj timitjak unjun do jomjom anek egipnej.

⁵ Pinjkop da nin dima alek tonej do tapmim niminek butnin panjeban asak. Unjun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalonji egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unjun but kalonj ae gen kalonon da mani anjisini do nandanjek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakjwari Kabi gat kisi panpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandanjek ji timikgit, do jiyo yan gin notji but dasi timik timik ani. Yanj anek Pinjkop man madep imni. ⁸ Ji yanj ani, nido nak yanj dayisat, Kristo unjun Juda amin dakon oman amini dagagit. Anek Pinjkop unjun gen bami yogok amin yanj yolik do anek babikni do yanj teban tok anj yomgut unjun aripmisi agit. ⁹ Yanj anek Amin Nwakjwari Kabi

da Pinjkop dakon bupmini do nandanek mani anjksini do nandagit. Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Yando, nak Amin Nwaktwari Kabikon mango yan anjksiken.

Anek gak dakon man awigik do kap yoken.”

¹⁰ Ae Pinjkop gen kinda da yan yosok:

“Amin Nwaktwari Kabi ji Pinjkop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yan yosok:

“Amin Nwaktwari Kabi ji Amin Tagi anjksini.

Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani anjksini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yan yagit:

“Jesi da kabikon da gugik kinda wikdisak.

Unun da minjat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwaktwari Kabi da unun amin da panpulugosak do nandan teban tanej jomjom anek egipdan.”

¹³ Yo tagisi timitnen do jomjom aman unun Pinjkop da unun nim do yan teban tok agit. Egip egipji unudon tosok yanji nandan iminakwa unun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yan teban tok

agit unun timitdaman yanji nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut
(Kilapmi 15.14–16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi banjin an yanji nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyinjet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pinjkop da nandan yawok naminek ¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwaktwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin Nwaktwari Kabi ban Pinjkop da paret si galak tosok yombem kinda nan Pinjkop do imisat. Iminapbo Telagi Wup da panjelak asak.

¹⁷ Yando, nak Yesu Kriston gadako Pinjkop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat. ¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminakwan Amin Nwaktwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pinjkop gen guramikgwit unun dogin

yokenj. Nak gen yagim ae pi agim, ¹⁹ ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi tonj mibili mibili agim. Yan anjapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanjek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tenjenanjapbo Ilirikum Provinskon kigit. ²⁰ Nak Kristo dakon man dima nandanj amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok abenj dosi nandagim da nandanj egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot. ²¹ Pinjkop gen papia da yosok unudenj akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdanj, ae gen bini dima nandawit amin da nandanj pisokdanj.”

²² Pi unun da bisap morapmi nak abisinjakwan ji abinj dandakenj dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

²³ Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. ²⁴ Yan do, nak Spen miktimon kikenj bisapmon obinj ji dandanjek don kikenj dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnenj unun da kisik kisik naminjakwan unun

da kwenon anj puluganba Spen kikenj do galak tosot.

²⁵ Mani abisok nak Jerusalem kinek telagi panjmuwukbi kabi panj pulugokenj.

²⁶ Panjmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da Jerusalem telagi panjmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panj pulugok do tagisi nandanj monej panjmuwukgwit. ²⁷ Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin Njwakjwari Kabikon Pinjkop dakon yo tagisi anjabinj yomgwit, do Amin Njwakjwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panj pulugoni kan tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do monej yomyom pi abo daganjakwan Spen kik do obinjek ji dandakenj. ²⁹ Ae nak nandisat, jikon opbenj bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tujan naban unun da ji tagisi panj pulugokdisak.

³⁰ Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandanjek, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tanj yomyom anjak panjalon asak, unun do kisi nandanjek nagon sanjbenjba Pinjkop do bisit anj kimotnenjsi. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandanj gadat dima anj amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panjmuwukbi Jerusalem ekwan unun da

15:20: 2Ko 10.15-16

15:21: Ais 52.15

15:22: Ro 1.13

15:25: 1Ko 16.1-4

15:26: Ya 24.17; 1Ko 16.1; 2Ko 8.1; 9.2,12

15:27: 1Ko 9.11

15:29: Ro 1.11

15:30: 2Ko 1.11; Kol 4.3; 2Tes 3.1

nak da pañpulugok do pi asat unun do galagisi nandani. ³² Yan kan Piñkop da galak tosgon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

³³ Piñkop dakon but ya-wotni ji kisikon tosak do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da miñat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat miñat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun miñat tagisi kinda, pañmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman miñatni egisak. ² Unun da miñat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi pañpulugagit, ae unun Amin Tagi dakon miñat kinda, do but dasi abidoni. Unun anpak da telagi pañmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonji aman. ⁴ Unun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin Nwakñwari Kabi dakon pañmuwukbi morap kisi da unun bamot do but galak nandanek ya yan yoman. ⁵ Gildatno tagi pañmuwukbi unun bamot da yutnon muwugan unun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Unun da

mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan ingut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Unun da ji pañpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Unun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipguman. Unun yabekbi kabikon man madepni ton. Unun da mibiltok Kristo nandan gadan ingumal, anjakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Unun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak tan imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Unun pi isalno Kristo dakon pi kalonji amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Unun Kristo yolyol aminsi kinda yan kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwan amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Unun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwan unun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Unun miñat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Unun miñatyo kisi da

Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uñun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi meñi do kisi imni. Uñun nak dakon meño kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Pato-bas, ae Emas gat, ae nandan gadat amin diwari uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpas gat ae telagi panmuwukbi morap uñun gat ekwan uñun do yomni.

¹⁶ Ji panmuwukbi diwari do but dasi galak tan yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon panmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da panmuwukbi tuwil do pi an

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uñun abin yipmanek jikon pidok pidok ae jigiyoyon panalon an. Uñun amin do kan kimotni do tebaisi dayisat. Ji uñun da dubagikon egipni. ¹⁸ Uñun amin Amin Taginin Kristo dakon pi ban dima an. Uñun giptim dakon galak-tok banjin yolgan. Uñun nandan kokwini mini amin pangalak aba gen toptopmi do nandan gadat an. ¹⁹ Ji Pinjok dakon gen guramik

kimokgon dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin timigek anpak yokwi dakon nandak nandak jikon kindi dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili unjunjok Pinjok but yawot nimisak uñun da Sunduk kandap gibaninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata unjunyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yan dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Uñun da nak gat ae panmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas uñun kokup pap dakon monej kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Pinjok dakon man anjisin kimotneñ

²⁵ Pinjok da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat uñun gen nan ji dakon nandan gadatji tagi panjeban asak. Gen Bin Tagisi uñun

kalipsigwan pasili tan an
an opgut. ²⁶ Mani abisok
Pinkop da nomansi panjenjen
asak. Kalipsigwan Pinkop
egip egip teban egisak unun
da kombi amin yoyinban geni
mandawit. Nin minat amin
morapyo miktimi miktimi
ekwan unun da nandan
gadan iminek geni guramitni
do anek unun gen ban
dayaman. ²⁷ Unun Pinkop
kalon gin nandan kokwini
tagisi. Yesu Kristo obakon
da nin do yo tagisi agit,
unun do nandanek nin Pinkop
dakon man toktogisi ankisin
kimotnen! Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tenjenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njwaknjwarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jigi noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jigi unun panmilip ani yan do papia diwari Pol do mandan imgwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominjek papia on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jigi pawit unun do yosok. Ae Pinjkop gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae

amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jigi yomgut, do Pol da Pinjkop dakon galaktok kan nandanjo ani do panpuluganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinjkop da minjat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galaktan yomyom anpak unun do yosok.

Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini

(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papia on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panjelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminjek butji panjawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinjkop ya yan iyigit

⁴ Pinjkop da Yesu Kristo obakon da nandan yawok

damiņek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkopno ya yaņsi iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpulanganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandanek yol kimakgwit yaņ nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altaņ tenjokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anakwan wigi mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobił apjak gildaron amin kindā da ji suņ kindā awit yaņ aripmi dima yoni. ⁹ Pinjkop da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinjkop da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonji egipni do yaņ damgut.

Panmuwukbi wasenji kiwit

¹⁰ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayiņek yaņ yosot, ji pidok pidok yipmanjek but kalon ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tanakwa kabi kalonji egipni.

¹¹ Not kabi, Kloī da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanakwan ekwan yaņ nayiwit. ¹² Nak mibili yaņon da yosot, jikon da

di da yaņ yaņ, “Nak Pol yoldat”, ae diwari da “Nak Apolos yoldat”, ae diwari da “Nak Pita yoldat”, ae diwari da “Nak Kristo yoldat” yaņ yaņ. ¹³ Unun Kristo da wasenji morapmi agit? Bo nak Pol ji do anek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat banjin telagi pakbi soņ yomgum. Amin di gat dima soņ yomgum. Unun do nak Pinjkop ya yaņ iyisat. ¹⁵ Do amin kindā da “Nak Pol da manon telagi pakbi sogim” yaņ aripmi dima yogogi. ¹⁶ (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi soņ yomgum. Unun Stepanas da yutnon egipgwit amin ban soņ yomgum. Ae amin diwari gat soņ yomgum bo dima, unun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi soņ yoben do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yaņ tenjoken do yabekgit. Ae amin da miktim dakon nandan kokwin tagisikon da gen yaņ unuden dima yosot. Yaņ asat yaņ Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pinjkop dakon tapmim

¹⁸ Amin pasildan unun da tilak kindap dakon gen unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kindā yaņ yaņ. Mani miņat aminyo

nin Piŋkop da yokwikon ban timikgit amin nin da tilak kindap unun Piŋkop dakon tapmim yaŋsi nandamaŋ. ¹⁹ Piŋkop da papiakon yaŋ mandabi:

“Nak da nandaŋ kokwini kilegisi taŋ yomaŋ amin dakon nandaŋ kokwini kilegi paŋtasik akdisat.

Ae nandak nandakni toŋ amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdaŋ.”

²⁰ Do nin abisok on miktim dakon nandaŋ kokwini tagisi amin dakon nandaŋ kokwini tagisi do niaŋsi yoneŋ? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niaŋsi yoneŋ? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niaŋsi yoneŋ? Piŋkop da on miktim dakon nandaŋ kokwin tagisi morap paŋupbal aban nandaŋ kokwini tagi dima amin dakon gen gin aŋ mudawit. ²¹ Nido Piŋkop nandaŋ kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Piŋkop nandaŋ imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yaŋ tenŋeŋaŋapno amin da unun do nandaŋ kokwini tagi dima amin dakon gen yaŋ yoŋ, mani amin da unun gen nandaŋek nandaŋ gadaŋ imiŋakwa Piŋkop da unun kosiron da yokwikon ban timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi toŋ pindagek gen unun bami

yaŋ nandaŋ. Aŋakwa Amin Nwaktwari Kabi da nandaŋ kokwin tagisi pindat do nandaŋ.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon aŋakba kimakgit dakon geni dayaŋ tenŋeŋomaŋ. Aŋapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak taŋek abidogi gen kindan yaŋ yoŋ yaŋ nandaŋ. Ae Amin Nwaktwari Kabi da gen unun do nandaŋ kokwini tagi dima amin dakon gen kindan yaŋ nandaŋ. ²⁴ Mani Piŋkop da yaŋ ilikgit miŋat aminyo Amin Nwaktwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandamaŋ, Kristo unun Piŋkop dakon tapmim ae nandaŋ kokwini tagisi. ²⁵ Miktim amin da Piŋkop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yaŋ nandaŋ. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandaŋ kokwini tagisi yapmaŋ mudosok. Ae Piŋkop dakon aŋpak diwari da Piŋkop unun tapmimni mini yaŋ nolisak yaŋ nandaŋ. Mani unun aŋpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapmaŋ mudosok.

²⁶ Not kabi, Piŋkop da yaŋ daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nandaŋ kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin

1:19: Ais 29.14

1:20: Jop 12.17; Ais 19.12; 33.18; 44.25

1:21: Mt 11.25

1:23: Ro 9.32; 1Ko 2.14

1:24: Kol 2.3

1:25: 2Ko 13.4

1:26: Mt 11.25;

man bini toŋ da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Piŋkop da amin manjigit uŋun miŋtim amin da dabilon nandanŋ kokwini tagi dima amin yanŋ piŋdakgwit amin baŋ manjigit. Yanŋ anjek miŋtim dakon nandanŋ kokwini tagi amin paŋmayak agit. Ae Piŋkop da amin manjigit uŋun miŋtim amin da dabilon tapmiŋni mini yanŋ piŋdakgwit uŋun baŋ manjigit. Yanŋ anjek miŋtim dakon amin tapmiŋni toŋ paŋmayak agit. ²⁸ Piŋkop amin timiŋ do on miŋtimon mani mini ae amin diwari da piŋdakba yo isalisi anŋ uŋun baŋ timikgit. Nido amin man madepni toŋ gat ae tapmiŋni toŋ gat paŋiŋ yopban yo isali ani do nandagit. ²⁹ Piŋkop da dabilon amin kanda da iyi dakon man ariŋmi dima awigiŋsak yanŋ do yanŋ agit.

³⁰ Piŋkop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwanŋ. Anjek Kristo yipgut da nin dakon nandanŋ kokwin tagiŋ dakon miŋbilisi egi niŋisak. Ae Kristo obakon Piŋkop da nin paŋmilip aban miŋjat aminyo kilegiŋni ae telagiŋni amanŋ. Ae Kristo da pi agit dogin anjek Piŋkop da nin yumanŋ nagit, do yokwi da saŋbenek kilanin dima asak. ³¹ Piŋkop da nin do yanŋi agit, do Piŋkop gen papia da yosok uŋun da ariŋmon aneŋ. Yanŋ yosok:

“Amin kanda yo kanda do yo madepsi yanŋ nandak

do kaŋ, Amin Tagi dogin yo madepsi yanŋ nandanŋ imdo.”

2

Pol da Korin amin dakon nandanŋ gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obiŋek Piŋkop dakon geni pasili dayiŋ teŋteŋagim bisapmon, nandanŋ kokwini tagiŋni amin da gen madep miŋbili miŋbili yoŋ uŋudenŋ dima yagim.

² Nido ji gat egipgumanŋ bisapmon yo ŋwakiŋwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit uŋun dogin nandagim. ³ Nak ji gat egipgumanŋ bisapmon tapmiŋno mini. Nak pasalek madepsi niŋniŋikgim. ⁴ Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagiŋni yanŋ teŋteŋagim uŋun nandanŋ kokwini tagiŋni amin da yoŋ uŋudenŋ nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagiŋni asak yanŋon da dima yagim. Uŋun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmiŋ naŋ ji doligim.

⁵ Yanŋ agim nido ji da amin dakon nandanŋ kokwini tagiŋni do nandanŋ gadani do dima galak tagim. Piŋkop dakon tapmiŋ do nandanŋ gadanŋ imni do nandagim.

Telagi Wup da nandanŋ kokwin tagiŋni niŋisak

⁶ Mani Piŋkop dakon anpagon kili taganŋ teban tawit aminon nandanŋ kokwin tagiŋni uŋudon yanŋ

tenjemenan. Unun nandan kokwin tagisi unun mihtim amin dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on mihtim dakon kila amin si pasildan unun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Pinjkop dakon nandan kokwini tagisi ban yan tenjenok aman. Pinjkop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipnen do kosit kili yipgut. Mani unun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Anjakwan on mihtim dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unun tilak kindapmon aripmi dima anjakbam. ⁹ Mani, Pinjkop da papiakon gen unun do yan yosok:

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit,
 ae miragon da dima nandawit,
 ae nandak nandagon dima noman tanbi,
 unun Pinjkop but dasi galak tan iman amin do panjnoman agit.”

¹⁰ Unun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panjalon an nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyanji pindak mudosok, ae Pinjkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin unun dakon wupni

butnigwan yikdak unun dagin pindakdak. Yanjin, amin kinda da Pinjkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Pinjkop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandanjo asak. ¹² Nin on mihtim dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Pinjkop da butgalak do yo morap nimisak unun nandan pisonen do Wup Pinjkopmon da apgut unun nan abidagiman. ¹³ Nin unun but galak dakon yo do yan tenjenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyin dektan unun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyin tenjemenan. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Pinjkop dakon Wupni da yo nimisak unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin unun yo kokwinigekek pakyanji pindak nandanjo an. ¹⁵ Telagi Wupni ton amin da yo morap kisi kokwinik pindakgan. Mani amin diwaru da Telagi Wupni ton amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:
 “Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanjo asak do Amin Tagi tagi iyinjetjak?”
 Mani Kristo dakon nandak

nandak ninon tosook.

3

*Parjmuwukbi dakon pi amin
uñun Pinjkop dakon pi amini*

¹ Not kabi, nak kalip ji gat egipgumanj bisapmon gen dayigim uñun Telagi Wup yolganj amin yoyisat uñun da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat uñun da tilagon dayigim. Uñun bisapmon ji Kristo da anpagon amin monij da tilagon egipgwit.

² Nak mum dabo nawit. Jap tebai banj dima damgum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap tonj, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolganj. Asi, notji do nandaba yokwi tok anjek gen emat agak uñun jikon sigin tosook. Ji uñun anpak an uñun but kalip dakon anpak banj anj. Ji on miktim dakon anpak gin anj. ⁴ Kinda da yanj yosok, "Nak Pol yoldat" ae kinda da "Nak Apolos yoldat" yanj yosok. Uñun anpak anjek miktim amin da yanj ekwanj.

⁵ Ji pakyanjsi nandani. Apolos uñun namin? Ae nak Pol uñun namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njwakjwat njwakjwat ningut. Aban nit pi uñun ando ji Kristo nandanj gadanj ingwit.

⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani Pinjkop da jap bami panjalon agit. ⁷ Do jap yet

kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Pinjkop da iyj jap bami panjalon asak, do uñun kalonjin mani tonj. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat uñun kisi bamot Pinjkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal. ⁹ Nit Pinjkop gat pi kalonji amanj. Ae ji Pinjkop dakon pigagani. Ji Pinjkop dakon yutni.

*Parjmuwukbi dakon pi amin
uñun kisit kilda yombem*

¹⁰ Pinjkop da nandanj yawotni do anjek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nanj manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anapbo amin diwari da yut uñun gwak magimon witjan. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut uñun anj uñun pakyanjsi kanj kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njwakjwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalonj nanj gin Pinjkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da uñun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol banj akdanj, ae diwari da silwa banj, ae diwari da tip tomni wukwisi banj, ae diwari da kindap banj, ae diwari da gurik banj, ae diwari da wit dakon obi banj akdanj. ¹³ Don Pinjkop da minjat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tenjtenjokdisak. Uñun

bisap kindap da yan noman tarjek amin morap kalon kalon pi tagi awit bo dima yan do anjilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda unun gwak kwenon yut agit, unun dima sosak kan, pi amin unun tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil son mudosak kan, unun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da pulugan kikedisak, mani unun amin kindapmon nan abidoman yombem da egipjak.

Ji Pinjkop dakon yut

¹⁶ Ji Pinjkop dakon telagi yutni, ae Pinjkop dakon Wupni jikon egisak. Unun dima nandan, ma? ¹⁷ Amin kinda Pinjkop dakon telagi yut antasik asak kan, Pinjkop da unun amin antasik akdisak. Nido, Pinjkop dakon telagi yut unun telagisi. Telagi yut unun ji.

Nin amin dakon man dima pawiginen

¹⁸ Ji disi ban di panjkewalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandan mudosot yan nandanek "Nak nandan kokwino tagisi" yan yosak kan, unun amin on miktim dakon nandan kokwini tagisi unun si yopmanjek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap unun Pinjkop da pindakban nandan kokwin tagi dima anj.

Pinjkop da papiakon unun do yan yosok:

"Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin unun Pinjkop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak."

²⁰ Ae Pinjkop dakon papia da yan yo kisi yosok:

"Pinjkop da nandan kokwini tagisi amin dakon nandan nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandan unun aripmi dima aba noman tokdan yan nandisak."

²¹ Do ji amin dakon man paukwan unun yipman mudoni. Yo morap ji dakon.

²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miktim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok ton, bo yo don noman tokdan, unun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unun Pinjkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yan nandan nimni, ae Pinjkop dakon geni pasili kilani tagisi anjek yan tenjenok dakon pi ninon tosok yan nandan nimni. ² Ae yan si nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, unun amin madepni dakon gen kagimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon anpak kokwin ani, bo amin da gen pikon

nak dakon anpak kokwin ak do nandan kan, nak unun do nandaba kikjok kinda dima asat. Nak nagayo kisi anpakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yan nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yan aripmi dima yoken. Nak dakon anpak kokwin ak do Amin Tagi dagin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unun da yo morap pilin tukgwan pasili ton unun timik tenjenikon yopdisak. Anek amin morap dakon nandak nandak pasili ton unun noman panalon akdisak. Unun bisapmon Pinjkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit unun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak panpulugok do anek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandanek anpak kilegi Pinjkop gen papia da yosok unun gin yolni. Yan anek pibit tidok anek amin kinda awigek ae kinda dima abin yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmandal yan nandisal, ma? Gak Pinjkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinjkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unun gaga panalon agil da yan gaga dakon man nido awigisal?

⁸ Yo si galak ton unun aripninon tujan yan nandan, ma? Ji yo iren amin kili dagan mudan da tagisi ekwaman yan nandan, ma? Ae nin nwapmanjek kila amin madep dagaman yan nandan, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandan. ⁹ Mani Pinjkop da yabekbi nin ban mibi amin nipgut yan nandisat. Nin gen pikon nipmanjek minat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotnejan do yan dagok an nibi yombem da ekwaman. ¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandan kokwini tagi dima amin yombem da ekwaman, mani ji Kristokon gadawit do nandan kokwini tagisi amin ekwan, ma? Nin tapmimnin mini anakwa ji da unun tapmimji ton, ma? Nin manin mini anakwa ji da unun man madepji ton, ma? ¹¹ Kalip da win abisok ekwamanon nin jap do aman, ae pakbi do aman, ae imal garanisi ban paman, ae amin da nindapmanjan, ae nin da tagi egipnejan kokup mini. ¹² Nin kisitnin da pi madepsi aman. Nin da jobit panejan do yon, mani Pinjkop da yo tagi anyomjak do bisit iyaman. Nin do yo yokwisi an ninjakwa yaworisi egek jigi unun guramigaman. ¹³ Gen girejan niyinja gen tagisi ban yoyaman. Minat aminyo da dabilon nin sibat sibat inanis

amin da maba kwan unun yombem. Yan dagin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amin iyi dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tan damisat, do nawa gen on dayisat. ¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman an damanek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayin tenjenagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yando, nak dakon anpak pakyansi yolni. ¹⁷ Unun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktan imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji panthagap aban nak da Kristo gat gadan kimagek kokupmi kokupmi panmuwukbi morap anpak yolni do yoyin dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yan nandanek kwen wigik an. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opben bisapmon kwen wigik an amin dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tan yomisak unun pindak nandanyo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo

dima. Unun tapmim dakon yo. ²¹ Do niban aben do nandan? Si baljanek pan kilek ak do opben do nandan? Bo but dasi galaktan damin ek anpak yaworisi andaben do nandan?

**Yesu yolyol amin
anpak yokwi
bikbiknikon ton
unun panmilip an
mudoni**

(Kilapmi 5-6)

5

Korin panmuwukbikon yumabi anpak tosok

¹ Jikon yumabi anpak unwanjwari kinda tosok dakon geni nandagim. Unun anpak Pin kop dima nandan iman amin da dima an. Unun amin kinda da meni kimagakwan datni da minat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anakwan ji disa do yo madep yan nandanek amin diwari yapman mudoman yan nandan, ma? Ji bupmi nandanek kunam tatni. Yokwi agit amin unun yolba kinakwan ji da bikbigon sanbenek dima egipjak.

³ Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Anek nak naga unun dakon anpak kili kokwinikgim. ⁴ Yan do anek yan yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kinda abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim

jikon tosak, ae nak butnokon da ji gat egipben. ⁵ Anek unun amin Sunduk da kisiron yipba giptimni antasik asak. Yan aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pinjkop da unun amin dakon wupni yokwikon nan tagi abidosak.

Anpak yokwi an amin yol mudoni

⁶ Ji disi dakon man paukwan, unun anpak tagi dima. Yis kalonisok di da bret kisi panpap an, ji unun dima nandan, ma? ⁷ Do ji yis kalipmi wiririkba kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yan egipni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nan Yapyap Bilak do Sipsip mukwa soson unuden nin dakon diwarinin mudoni do kili sonbi. ⁸ Do kisik kisik anek bisap madep dakon jap noknok anen. Mani bret kalipmi yisni ton ban dima nonen, nin bret kalugi ban nonen. Bret kalipmi unun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi unun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandan dangum bisapmon yan yagim, "Ji yumabi anpak an amin gat kisi dima egipni." ¹⁰ Miktim amin morap yumabi an, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok anek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yoman amin si yopman

dek mudoni yanon da dima yagim. Ji unuden amin yopmandet do nandan kan, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ Mani gen mandagim dakon mibili unun yan: Amin kinda Kristo dakon man panek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban nanek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kan, ji unun amin gat kaloni dima egipni. Ae unun gat jap pakbiyo kaloni dima ani. ¹² Nak panmuwukbi da wanga ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi. ¹³ Panmuwukbi da wanga akgan amin Pinjkop da iyi kokwin akdisak. Mani Pinjkop gen papia da yan yosok:

"Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egipjak."

6

Panmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kinda amin kinda gat gen ton bisapmon nido panmuwukbi dakon pi amin si yapmanek Pinjkop dima nandan iman kabi dakon pi aminon kwan? Unuden ak do pasol pasolji mini, ma? ² Pinjkop dakon minjat aminyo nin

da miktimon miñat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen moniñisok binapjikon noman toñ disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji unun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi aneñ.

⁴ Yan do, jikon jigi noman toñ bisapmon panmuwukbikon dima sanbenbi ae panmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi unudon nido pankwan?

⁵ Gen on ji panmayak ak do dayisat. Panmuwukbi jikon amin bamorikon geni toñ bisapmon amin kinda nandan kokwini tagisi anek panmilip asak dakon amin kinda dima egisak, ma?

⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon pan ki gen yan yoman. Unun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan unun da ji Kristo tagi dima yolgan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi. ⁸ Mani yan dima an. Ji disi panmuwukbi notji ban pankewalek yokwi an yoman.

⁹ Yokwi an amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, unun dima nandan, ma?

Ji disi ban di pan kewalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an, ¹⁰ ae kabo noñ amin, ae yo morapmi timit do but kindap pan amin, ae pakbi teban nanek but upbal an amin, ae amin do yanba yokwi tok an amin, ae topmon da amin dakon yo timikgan amin, unuden amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan. ¹¹ Ji kabikon diwari kalip unuden amin egipgwit. Mani Pin kop da sugan panmilip aban iyi dakon miñat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pin kop dakon Wup da tapmimon Pin kop da ji panmilip aban iyi da dabilon miñat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin unun Telagi Wup dakon yutni

¹² Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulugogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kinda dakon oman amini dima egipben. ¹³ Ae amin diwari da yan yon, “Jap unun kwasop dakon, ae kwasop unun jap dakon tamo.” Gen unun bami, mani Pin kop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin unun yumabi aneñ do dima tosok, unun Pin kop dakon pi aneñ do tosok. Anakwan Pin kop

uñun giptimnin kila asak. 14 Pinjkop da Amin Tagi kimoron nan aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan.

15 Giptimji uñun Kristo dakon giptim diwatni uñun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit miñaron sanbekeñ kan uñun tagi, ma? Uñun dimasi!

16 Amin kind a kosit miñaron sanbesak uñun gat giptim kalon amal, ji uñun dima nandan, ma? Pinjkop gen papia da uñun do yan yosok: "Bamori da giptim kalon anjil."

17 Mani amin kind a Amin Tagikon sanbesak kan, wupmon bamori da kalonj amal.

18 Ji yumabi anpak yipmanek pasal kin mudoni. Yokwi diwari amin da an uñun giptim da wanga an, mani yumabi anpak asak amin iyi dakon giptim nan anupbal asak.

19 Giptimji uñun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji uñun dima nandan, ma? Pinjkop Wupni kili damgut, uñun ji da butgwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. 20 Pinjkop da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani uñun Pinjkop man madepim do ani.

Pol da miñat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7

1 Ji da papiakon gen

mandan namgwit uñun dakon kobogi abisok mandan daben. Amin kind a miñat dima pasak kan uñun tagi. 2 Mani yumabi anpak madepsi tosok, do wili ji kalon kalon miñatni ton da egipni, ae miñat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi. 3 Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin miñat giptimni dima kutnosak.

4 Miñat dakon giptim tim uñun iyi dakon dima, uñun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim uñun iyi dakon dima, uñun miñatni dakon.

5 Do kind a da giptim timni dima ankutnosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan uñun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi

dima abal Sunduk da di panjewalban. 6 Nak gen on ji panpulugok dogin yosot. Uñun da gen teban kind a dima asak.

7 Amin morap da nak yombem miñat eyo dima anek egipni kan tagi. Mani Pinjkop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kind a miñat eyo asak do imisak, ae kind a isal egipjak do imisak.

8 Miñat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan uñun tagi.

9 Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, miñat eyo agagisi. Miñat eyo dima anek yumabi di abam.

¹⁰ Miñat eyo kili abi do gen teban on damisat. Uñun nak dakon gen teban dima, uñun Amin Tagi dakon gen teban. Uñun yan: miñat da eni dima yipmanđetjak. ¹¹ Mani eni yipmanđetjak kañ isal egipjak, bo tobił kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni miñatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda miñatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kañ, miñatni dima kwinitjak. ¹³ Ae Kristo yolyol miñat kinda eni nandan gadat dima asak, mani miñatni gat egip do nandisak kañ, eni dima yipmanđetjak. ¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani miñatni do anek eni uñun telagi. Ae miñatni nandan gadat dima asak mani eni do anek miñatni uñun telagi. Yan dima tam miñat monjiyosi uñun telagi dima. Mani abisok uñun telagi. ¹⁵ Mani miñat bo wili kinda nandan gadat dima anek wasen kik do nandisak kañ, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Pinjokop da nin notnin gat but yaworon da egipneñ do nandisak. ¹⁶ Miñat ji esi yokwikon banj timitdan bo dima, ji uñun dima nandan. Ae wili ji miñatji yokwikon

banj timitdan bo dima, jiyo kisi uñun dima nandan.

Pinjokop da nian egipneñ do tilak agit uñun da aripmon gin egipneñ

¹⁷ Nin kalon kalon Pinjokop da nian egipneñ do tilak agit uñun da aripmon egipneñ. Pinjokop da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman uñun da aripmon gin egipneñ. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmandat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Pinjokop da yan ilikgit kañ, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pinjokop da yan ilikgit kañ, giptimni dima mandisak. ¹⁹ Nido giptim mandabi bo dima mandabi uñun yo isali. Yo madep uñun Pinjokop dakon gen teban guramitneñ. ²⁰ Pinjokop da yan nimgut bisapmon nian egipguman uñun da aripmon gin egipneñ. ²¹ Oman amin egaki yan gamgut kañ, nandaba kik dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisan gaban kañ, uñun nan yolgi. ²² Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kañ, uñun amin Amin Tagi da dabilon puluganbi da egisak. Ae yan gin amin kinda puluganbi da egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kañ, uñun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Pinjokop da ji yuman nan depgut, do ji Pinjokop dakon

galaktok yipmanjek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Pinjkop da yanj ilikgit bisapmon nianj egipgwit unjun da aripmon Pinjkop gat egipni.

Pol da miñat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak miñat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak banj yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandanj namijek anjtagap aban gen bami yogok amin dagagim. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman tonj, do ji nianj ekwanj yanj gin egipni kanj tagi. ²⁷ Gak miñat pagil kanj, unjun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae miñat dima pagil kanj, miñat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani miñat kinda paki kanj, unjun yokwi dima asal. Ae miñatjok kinda amin kinda pasak kanj, unjun yokwi dima asak. Mani miñat aminyo miñat eyo anj unjun egip egipnikon jigi morapmi pakdanj. Jigi unjun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yanj do nandanjek yosot. Bisap kili kwanj tosok, do miñatni tonj amin unjun miñatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kunam yanj tidanjek takganj amin unjun kunam dima takganj yombem da egipni. Ae kisik kisik anj amin kisik kisik dima anj yombem da egipni. Ae yo yumanj nok anj amin yoni mini

yombem da egipni. ³¹ Ae on miñatni dakon yo timigek pi anj amin unjun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miñatni gat yo morapni gat pasildanj.

³² Ji on miñatni dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Miñat dima pagit amin unjun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Pinjkop dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani miñat pagit amin on miñatni dakon yo do nandaba kik asak, ae miñatni dakon galaktok yol do nandisak, ³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae miñatjok ae sakwabat ae miñat eni da kwini kbi unjun Amin Tagi dakon pi do nandanj. Unjun wupni ae giptimni Pinjkop do paregek telagi egip do nandanj. Mani miñat amin pagit on miñatni dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji panj pulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yanj sop andam do dima yosot. Ji da anjak kilegi anjek yo diwari yopmanjek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda miñatjok kinda pasak do manj inj imgwit unjun dima panjek bisap dubak egek unjun do anjak tagi dima asat yanj nandisak, bo ae unjun miñatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yanj nandisak kanj, iyi dakon

galaktok yolek miñat unun tagi pasak. Unun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kinda miñatjok kinda pasak do manjiñ imgwit unun butnikon da dima pakerj yañsi nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyan, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi abenj yañ nandisak kan, miñat unun dima pasak. Unun da tagi asak. ³⁸ Do amin unun miñatjok unun pasak kan, unun anpak tagi asak. Mani dima pasak kan, unun da wagil tagisi asak.

³⁹ Miñat kinda eni sigin egakwan miñat unun eni tagi dima yipmanj deri. Mani eni kimotjak kan, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandan gadanj imjak amin kinda nan pasak. ⁴⁰ Mani naga yañ nandisat, amin dima pasak kan, kisik kisik egipdisak. Piñkop dakon Wup da nakyo kisi antagap aban gen on yosot yañsi nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin ton, yañ nandamanj. Nandak nandak unun da kwen wigik anpak panalon asak, mani but dasi galak tanj yomyom anpak da panmuwukbi panteban asak. ² Amin kinda yo kinda do nak pakyañsi nandan

mudosot yañ nandisak kan, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kinda Piñkop do but dasi galak tanj imisak kan, Piñkop da unun amin pakyañsi nandan imisak.

⁴ Yanjo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun tagi nonen bo dima? Nin nandamanj, kokup kidat dakon wupmi unun yo bami kinda dima, ae Piñkop morapmi dima ekwan, kalonji kinda dagin egisak. ⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon piñkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwan yañ nandan. ⁶ Mani nin nandamanj, Piñkop kalonji kinda dagin egisak, unun Datnin. Unun da yo morap wasagit, ae unun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonji kinda gin egisak unun Yesu Kristo. Piñkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unun dima kanja pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unun yo bamisi kinda yañ nandanek jap kokup kidat do parekbi unun nonj bisapmon burikon da gulusun amanj yañ nandan. ⁸ Mani jap nianen di ban nomanj unun da nin Piñkop da kapmatjok aripmi dima panjisak. Jap unun dima nonen kan, Piñkop da dabilon

uñun gulusuñ kindá dima asak. Ae jap uñun nonen kan, Pinjop da dabilon dima kilek toneñ. ⁹ Disi nandan, jap kisi tagi noknogi, mani nandan gadatni dima teban tanbi amin da jap kokup kidat do parekbi nanba dandanek yokwikon di manbam. Do ji kan kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yan nandanek kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap uñun nanaki notgo dima noknogi yan nandisak amin kindá da gandsak kan, uñun yo kisi buri pidanban jap uñun kokup kidat do parekbi uñun nokdisak. ¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandan gadatni dima teban tanbi antasik akdisak. Kristo uñun amin do anek kimakgit. ¹² Gak notgo dima noknogi yan nandisak amin uñun yokwi an imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi an imisal. ¹³ Yan do, japmon notno yokwikon yipben kan, nak bunon bit kilapyo dimasi noken. Yan anek notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi anek tomni timit do dima nandagit

¹ Nak yo kindá da dam anjakwan dima egisat. Nak yabekbi kindá, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim

dakon bami kabi ji mani. ² Amin diwari da nak do yabekbi kindá yan dima bo nandan naman, mani ji da nak do asi yabekbi kindá yan nandan naman, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit uñun da tilak kindá da yan tanjakwan uñun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kindá yan yolanjakwan kon.

³ Amin diwari da anpakno kokwinigek abin nepmanba kobogi do gen uñuden ban yoyisat. ⁴ Banabas gat nit pi anjapdo pi amak dakon yuman nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulgogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da an uñuden Yesu yolyol minjat panek kisin agek pi agagi. ⁶ Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yan nandan, ma? ⁷ Emat amin da pini anek tomni timikgan, do yiyitni do iyi dakon monen dima non. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan non. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni non.

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Piŋkop da bulmakau dogin nandanek gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ Unun nin dakon tagi timnin do anek gen unun yagit. Miktim pidosok amin gat ae wit gip misinjkdak amin bamot bami nokdamak yan nandanek pini amal. ¹¹ Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jigī damjak, ma? ¹² Piŋkop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jigī morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ Piŋkop da Telagi Yutnon telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa soson unun dakon diwari non. Ji unun dima nandan, ma? ¹⁴ Unuden gin, Amin Tagi da yanŋi anen do gen yan yagit. Gen Bin Tagisi yan tentenok amin unun gen yanakwa si nandan miŋat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok miŋat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo

timit do dima nandisat. Yo unun dima timigek kimokgen kan unun da tagi. Nido pi anapbo amin da tomni dima naman unun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ Mani Gen Bin Tagisi yan tentenok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unun pi naminek pi unun abendosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yan tentenoken kan, awa yo jigisi noman tan namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Piŋkop da namgut ban asat. ¹⁸ Yan do, ni tomni nan abidoken? Gen Bin Tagisi yan tentenok yo timirisi unun dima timikdat. Miŋat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanek tomni dima timigek tagisi nandisat, unun da tomnino asak.

Pol miŋat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganji da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani miŋat amin morapmi Kristokon panap do anek oman amini dagagim. ²⁰ Juda amin kabikon egek unun timit do Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yongamgwan dima egisat, mani gen teban da yongamgwan ekwan amin

uñun timit do anjek uñun amin gat egisat bisapmon gen teban da yongamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Nwakñwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yongamgwan dima egisat yombem da egisat, nido uñun amin timit do nandisat. Mani Pinjkop dakon gen teban dima yipman dekdut, nak Kristo dakon gen teban yoldat. ²² Ae amin nandan gadatni dima teban tanbi gat egisat bisapmon, nandan gadatno dima teban tanbi da tilak uñun gat egisat, nido uñun amin yokwikon ban timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anpak timikgim, nido kosit morap kisi ankiligek amin diwari yokwikon ban timit do nandisat. ²³ Pi morap uñun asat uñun Gen Bin Tagisi da ireñ tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik aneñ do nandisat.

Nin si teban tanjek timtim yanjek kin tomni tagisi abidoneñ

²⁴ Napbi gwapbokon kwan amin uñun kisi da timtim yanjek kwan, mani kalonji kinda dagin tomni abidosok. Uñun ji dima nandan, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanjek timtim yanjek kini. ²⁵ Amin morap aktidok ak do nandan amin uñun

iyi dakon kila tebaisi anjek giptim dakon tagaptok an. Tomni uñun timikgan uñun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi uñun timit do aktidogon kwaman. ²⁶ Yanjo, tomni abidokensi yan nandanek timtim yanjek dukwan dukwan dima wisinek tilagonsi kisasat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi an uñun da tilak kisitno isal timon dima dapmandat. ²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinek naga aktidok dima anjek tomni dima di timikgom.

10

Nin parñkewalon moneñ do karñ kimotneñ

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babikninon yo noman tawit uñun do pakyanji nandani do nandisat. Pinjkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipman yomgut, ae Tap Gami wasen kinjakwan kisi morap teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit uñun da telagi pakbi sowit yombem asak. Uñun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak. ³ Ae kisi morap da Pinjkop dakon Wup da jap yomgut uñun nawit. ⁴ Ae kisi morap Pinjkop dakon Wup da pakbi yomgut uñun nawit. Asi, Wup dakon tip uñun gat kisi agipgwit uñun

dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo. ⁵ Pinjkop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panjupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tan tan awit.

⁶ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unuden dima anej. ⁷ Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yan dima anej. Pinjkop gen da yan yosok:

“Jap pakbiyo madepsi anek unun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unun da yumabi anpak awit unuden dima anej. Unun da yan aba gildat kalon dogin amin ²³ tausen da kimakgwit. ⁹ Unun amin da awit unuden Kristo dima anjekwalnej. Unun da yan aba tunon amin emari ton da injin yoba kimakgwit. ¹⁰ Ae ji unun da Pinjkop do yanba yokwi tok awit unuden dima ani. Yan aba kimot yomyom anelo da abin dapban kimakgwit.

¹¹ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pinjkop da papiakon gen unun mandawit unun da mibi bisapmon ekwaman amin nin do mama gen niyisak. ¹² Yando, amin

kinda nak tebaisi akdat yan nandisak amin unun kan kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³ Panjekwal jikon noman ton unun njaknjari dima, unun amin morap kisikon yan gin noman ton. Ae Pinjkop toktok teban ji gat egek panjuplugosok, do ji panjeban anjakwan panjekwalon dima manek tebaisi atdan. Panjekwal noman tan damni bisapmon Pinjkop da pulugan kini dakon kosit kinda yipdisak, anjakwan yokwikon dima mokdan.

Nin Pinjkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anej

¹⁴ Yando, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipman degek pasal kini. ¹⁵ Ji nandan kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni. ¹⁶ Telagi jap noman bisapmon kap abidanek Pinjkop ya yan iyinek noman unun da yawini do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. Ae bret pudanek noman bisapmon unun da giptimni do anek nin Kristo gat kabi kalon aman. ¹⁷ Bret kalon kinda dagin tosok, nin amin morapmi da unun nanjin noman, do nin morapmi da giptim kalon aman. ¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon soson bisapmon unun nanjek Pinjkop gat kabi kalon an.

10:6: IDT 11.4,34; 1Ko 10.11

10:7: TP 32.6

10:8: IDT 25.1-9

10:9: IDT

21.5-6 **10:10:** IDT 16.41-49

10:16: Mt 26.26-28

10:17: Ro 12.5

10:18:

MS 7.6

10:19: 1Ko 8.4

19 Mani ji da kokup kidat do mukwa soson unun do nak da yo bamisi an yan yosot yan di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yan dima yosot. 20 Unun dimasi. Nak yan yosot. Pinjkop dima nandan iman amin da mukwa soson unun kon do an, unun Pinjkop do dima an. Ae ji kon gat kabi kalon ani do dima galak tosot. 21 Amin Tagi da kapmon ae kon da kapmon kisi noni kan, unun ma abisi an. Ae Amin Tagi da tamokon ae kon da tamokon kisi jap noni kan, unun yo kisi ma abisi an. 22 Amin Tagi yipman degapno nin do nandaban yokwi tok an nijak do nandaman, ma? Nin dakon tapmim da unun dakon tapmim yapman gaman, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginer

23 Amin diwari da yan yon, "Yo morap tagi agagi." Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. "Yo morap tagi agagi", mani yo diwari da butnin tagi dima panjeban asak. 24 Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anen. 25 Bit kilapyo morap yuman gwayek tamokon yopmanjan unun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini. 26 Nido nin nandaman,

"On mihtim gat yo morapni gat ton unun kisi morap unun Amin Tagi dakon gin."

27 Yesu dima nandan gadan imisak amin kinda da yutnikon kin jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kan tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unun do but morap dima ani. 28 Mani amin kinda da nandaba kik anek, "Bit on kokup kidat do parekbi" yan dayinban kan, unun dima noni. Noni kan unun amin da sun an yan nandan damdisak. 29 Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandan, mani unun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinda da jap unun none kan unun sun aman yan nandanakwan jap unun yopben? 30 Pinjkop ya yan iyinek jap noke kan, mibili nido amin kinda da gak sun asal yan nayisak?

31 Yando, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinjkop man madep im do nandanek ani. 32 Juda amin, bo Grik amin, bo Pinjkop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kinda dima ani. 33 Nakyoy kisi minat amin morapyo da anpak si galakton unun ban asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minat amin

morapyo panpulugoko Pinjkop da yokwikon banj timitjak do nandanek asat.

**Pol da Telagi Wup
dakon but galak
dakon yo gat ae
Pinjkop gawak imim
dakon anpak do
yagit**

(Kilapmi 11-14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anpak yoldat, yanj gin jiyu kisi nak dakon anpak yolni.

Amin da busuɲni witjan unun do Pol da yagit

² Ji bisapmi bisapmi nak do nandanek ekwan, ae gen timikgim banj dangum unun banj yolek ekwan, do ji anpak tagisi anj. ³ Mani gen kinda gat nandani do nandisat unun yanj. Wili dakon busuɲi unun Kristo, ae miɲat dakon busuɲi unun wili, ae Kristo dakon busuɲi unun Pinjkop. ⁴ Wili kinda busuɲni witjinek bisit asak, bo kombi gen yosak kanj, unun da busuɲni Kristo abinj yipmandak. ⁵ Mani miɲat kinda busuɲni dima witjinek bisit asak, bo kombi gen yosok kanj, unun da busuɲni eni abinj yipmandak. Unun busuɲ dangwani kisi mandan mudosok yanj asak. ⁶ Miɲat kinda busuɲni dima witjisak kanj, busuɲ dangwani kisi mandan mudosak. Ae busuɲ dangwani pisipmi bo ae warot

pak do mayagi nandisak kanj, busuɲni si witjisak. ⁷ Wili unun busuɲni dima witjisak, nido wili Pinjkop iyi yombem wasanbi, unun da Pinjkop dakon tilimni nolisak. Mani miɲat unun wili dakon tilimni nolisak. ⁸ Nido Pinjkop da miɲat dakon giptim nanj wili dima wasagit, wili dakon giptim nanj miɲat wasagit. ⁹ Ae Pinjkop da miɲat do nandanek wili dima wasagit. Wili do nandanek miɲat wasagit. ¹⁰ Yanj do anjek, ae anjelo da nindan do anjek, miɲat unun busuɲni witjisaksi. Yanj asak unun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon miɲat wiliyo iyi dage dima ekwan. Miɲat unun wili dakon panpulugokni, ae wili unun miɲat dakon panpulugokni. ¹² Nido kalip Pinjkop da wili dakon giptim nanj miɲat wasagit, mani wili miɲaron da altonj. Ae Pinjkop unun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Miɲat kinda busuɲni dima witjinek bisit asak kanj, unun anpak tagi nanj asak? ¹⁴ Pinjkop da miɲat aminyo nianon da wasan nipgut unun pindagek yanji nandamanj, wili busuɲ dangwani dubagi amin unun mayagi. ¹⁵ Mani miɲat busuɲ dangwani dubagi kanj, unun miɲat dakon tilimni tagisi, nido Pinjkop da busuɲni witjisak do ingut. ¹⁶ Amin kinda da nak dakon gen unun do gen emat asak kanj, yanji

nandisak, nin gat ae Pinƙop dakon paŋmuwukbi diwari gat anƙpak ŋwakŋwari kinda dima yolgaman.

Korin amin telagi jap kosit kilegikon da dima nawit

¹⁷ Kili nak anƙpak diwari an unun do tagisi dima nandisat. Unun do anek anƙpak diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Pinƙop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima paŋpulugon, notji paŋupbal an. ¹⁸ Do mibiltok unun do dayikdisat. Pinƙop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anek ekwan yan amin da yanba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit, ¹⁹ nido paŋmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Pinƙop dakon anƙpak namn da bamisi yolgan unun da dolisak. ²⁰ Pinƙop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noman yanŋi nandanek dima non. ²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima anek jap tepmi timigek nan nan anek wain morapmi nanek but upbal an. Anakwa diwari jap do an. ²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Pinƙop dakon paŋmuwukbi do yo isali yan nandanek japni mini amin paŋmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anƙpak tagisi an yan dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timikgim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yan. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidanek ²⁴ Pinƙop ya yan iyinek pudanek yan yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni.” ²⁵ Ae jap nan mudanek wain kap abidanek yan gin anek yan yagit, “On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanek nandan namni.” ²⁶ Yesu da gen yagit unun da yan nolisak. Bisap morap on bret gat ae wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yan tenŋenankwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anƙpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap noneŋ

²⁷ Yan do, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anƙpak kilegikon da dima nosak kan, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi animisak dakon gulusunni tan imisak. ²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi anek bret gat wain kapmon noni. ²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kan, gulusun an do Pinƙop da

kobogî damdisak. ³⁰ Mibîli yan do anek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit. ³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi anek nonej kan, kobogî dima timitneñ. ³² Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogî niminek nin panmîlip asak. Uñun miktimon miñat aminyo gat dima pasilneñ do yan asak.

³³ Yan do, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anek don noni. ³⁴ Amin kind a jap do tepmi nandisak kan yutnikon nosak. Yan anek muwutni bisapmon gulusuñ dima anek kobogî dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun open bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi aneñ do tapmim imisak

¹ Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimin nimin asak unun pakyanñsi nandani do dayikdisat. ² Disi nandan, Pinjkop dima nandan imgwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anek kin kin awit. ³ Yan do, pakyanñsi nandani, Pinjkop dakon Telagi Wup da amin kind a antagap aban "Yesu jobit tagi pasak!" yan aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da

"Yesu unun Amin Tagi" yan aripmi dima yosak.

⁴ Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibîli mibîli, mani Wup kalonji kind a dagin egisak. ⁵ Panmuwukbikon pi mibîli mibîli aman, mani Amin Tagi kalonji kind a gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibîli mibîli ton, mani Pinjkop kalon dagin miñat aminyo do tapmim yominakwan pi unun an. ⁷ Panmuwukbi kisi panpulugoneñ do Telagi Wup da amin kalon kalonon pi asak. ⁸ Amin kind a Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anek miñat aminyo panpulugosok. Ae unun Wup kalon dagin kind a antagap aban nandak nandak tagisi miñat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalon dagin nandan gadat tebaisi amin kind a do imisak. Ae unun Wup kalon dagin amin kind a tapmim iban sot amin panmîlip asak. ¹⁰ Ae amin kind a do wasok tapmimi ton agak dakon tapmim imisak. Ae amin kind a do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kind a do wup mibîli mibîli kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kind a do gen mibîli mibîli yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kind a do gen unun pantobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ Unun Wup kalon dagin unun yo morap panalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinige

amin kalonj kalonj do yomin yomin asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabi da ekwaman

¹² Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin. ¹³ Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi son niban giptim kalonj agimanj. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwanj amin nin kisi Wup kalonji butninin abidagimanj.

¹⁴ Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, nianj anek gen nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nianj anek yo dakon kibani nandisak? ¹⁸ Mani giptim unun yan dima. Pinjkop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon tanj tanj anj. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosok tam unun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni

morapmi da giptimon sanbenba giptim kalonji kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busunj da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yan pindakgamanj unun dima ekwanj tam giptim tagi dima tanban. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgamanj unun banj kila tagisi amanj. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandamanj unun banj tagisi witjamanj. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal tonj. Pinjkop da giptim dakon diwatni kisi wasanj yopmanjek diwatni nin da yo madep dima yan pindakgamanj unun do man madep yomgut. ²⁵ Yan aban giptim dima wasanj kusak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila anj anj anj. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kanj, giptim diwat kisi morap tepmi panj. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kanj, giptim diwat kisi morap kisik kisik panj.

²⁷ Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwanj, ae ji kalonj kalonj giptim diwatni ekwanj. ²⁸ Ae Pinjkop da panjmuwukbikon pi ani do amin manjigit. Mibiltok yabekbi, ae unun da bunon kombi amin, ae unun da

bunon yoyindet, ae wasok tapmimi ton agak amin, ae sot amin panmilip ak amin, ae amin panpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwan, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwan, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwan, ae kisi morap wasok tapmimi ton agak amin dagin dima ekwan, ³⁰ ae kisi morap sot amin panmilip ak amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwan, ae kisi morap gen pantobil amin dagin dima ekwan. ³¹ Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi unun timit do tek kindap pani.

Abisok anpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktan yomner

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anelo dakon gen kisi yoken, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak gonjon bo ae duban mibili mini tidon unun yombem. ² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon toso, ae nandak nandak pasili ton unun nandan mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandan mudosot,

ae nandan gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kusak, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yoben, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidan kindapmon sonba sonjek kimokgen, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosak kan, unun da nak kindasok aripmi dima anpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktan yomisak, unun amin da yokwi an iba butni yawori tanakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwan amin do pindak galaktok anek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae anpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi an iba yokwini do dima nandan egisak. ⁶ Unun anpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ Amin do but dasi galaktan yomyom anpak asak amin jigi da aripmi dima abin yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjop do nandan gadat anek anpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

14

8 But dasi galaktan yomyom anpak unun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unun pasildan. 9 Nin yo morap dakon nandak nandak diwari banjin nandaman, ae kombi genyo kisi diwari banjin yoman. 10 Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman tanakwan abisok yo morap diwat diwat nandaman unun pasildan.

11 Unun dakon tilak unun yan. Nak moninjosok egipgum bisapmon gen amin monin da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin monin da tilak egipgum. Mani amin madep anek amin monin anpak yipman mudagim. 12 Abisok nin Pinjkop dakon mibili diwari gin nandaman. Unun pakbi idapmon wupnin pindak upbal aman unun yombem. Mani Pinjkop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdaman. Pinjkop da abisok nin bamisi nandan nimisak, unuden don nandan imdaman.

13 Nandan gadat gat, ae Pinjkop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktan yomyom anpak, unun anpak kapbi da toktok teban tan anan kikan. Mani but dasi galaktan yomyom anpak da anpak diwari yapman mudosok.

Kombi gen yok do galagi madep nandanen

1 Ji amin do but dasi galaktan yomyom anpak toktogisi an kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unun timit do galak tanek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. 2 Nido amin kinda gen njwaknjwarikon* da gen yosak kan, unun amin da nandani do dima yoyisak, unun Pinjkop nanjin iyisak, nido amin da ni gen nan yosok unun dima nandan, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. 3 Mani, amin kinda kombi gen yanek minjat aminyo dakon nandan gadatni panjeban asak, ae tebai atni do butni panjeban asak, ae jigikon ekwan amin butni panjeban asak. 4 Amin kinda gen njwaknjwarikon da gen yosok unun iyi dakon but anjeban asak, mani kombi gen yosok amin panmuwukbi morap dakon but panjeban asak. 5 Ji kisi da gen njwaknjwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen njwaknjwari yosok amin yapmandak, mani gen njwaknjwari yanakwan amin kinda da pantobiljak kan unun tagi, unun da panmuwukbi dakon but panjeban asak.

13:13: 1Tes 1.3 14:1: 1Ko 12.31; 14.39 * 14:2: Gen njwaknjwari dakon mibili unun yan. Unun miktin amin morap da dima yon gen kinda do yosok.

⁶ Not kabi, nak jikon obinej gen njwakɲwarikon da gen dayikenj kan, nianjon da gen unjon da ji panpulugosak? Mani Pinjkop da gen pasili noligit unjon dayikenj, bo nandak nandak tagisi di dayikenj, bo kombi gen kinda dayikenj, bo dayindet aben unjon da ji tagisi panpulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini unjon abidanek tilak aben. Kasisinj ae gitayo geni kilegi dima yoni kan, nikon da amin kap dakon tek nandanek kap yoni? ⁸ Ae kwenj kilegi dima yosak kan, amin nianjon da emat do tagap toni? ⁹ Jiyo kisi yan gin. Ji gen njwakɲwari yanakwa nianjon da amin da gen unjon dakon mibili nandaba pisoni? Gen yanba isali akdan. ¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi tonj, ae kisi morap mibili tonj gin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yanban dima nandabo pisosak kan, unjon amin da nak do kokup njwakɲwarikon amin yan nandan naminjawan nak da unjon amin do kokup njwakɲwarikon amin yan nandan iben. ¹² Gen njwakɲwarikon da gen yoni kan, amin da ji do yan gin nandan damdan. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandan, do but galak dakon yo panmuwukbi tagisi panteban agagi unjon timit do pi tebaisi an kimotni.

Gen njwakɲwari yogok dakon gen

¹³ Yanjo, amin kinda gen njwakɲwarikon da gen yosak kan, Pinjkop da gen unjon tagi pantobiljak dakon tapmim injak do bisit asak. ¹⁴ Nido, gen njwakɲwarikon da bisit aben kan, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda dima nandisat. ¹⁵ Yanjo, nian aben? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit aben. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yoken. ¹⁶ Yan dima anek wupmon dagin Pinjkop anjksinjek ya yan iyinjaki mirak yopmandak amin unjon gen yosol dakon mibili dima nandisak, do nianjon da "Unjon asi" yan yosak? ¹⁷ Pinjkop ya yan iyinek yo tagisi asal, mani mirak yopmandak amin dakon buri dima anteban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen njwakɲwarikon da gen yanek ji gwapman mudosot do Pinjkop ya yan iyisat. ¹⁹ Mani, panmuwukbi Pinjkop gawak in do muwutni bisapmon gen njwakɲwarikon da gen sop 10 tausen yoken kan, unjon da panpulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi unjon ban yoyindet aben kan, unjon da panpulugok madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nandakjikon da amin moninj da tilak dima egipni. Amin moninj da anpak yokwi dakon mibili dima nandanek ekwan ji unjon da aripmon egipni. Mani nandak nandakji unjon amin madep da tilagon

egipni. ²¹ Pinj kop da gen tebanon gen yañ mandabi:

“Amin Tagi da yañ yosok, ‘Geno kokup ñwakiñwarikon amin do yobo unun da gen ñwakiñwarikon da unun miñat aminyo do yoyikdañ.

Mani geno nandak do mirak dima yopdañ.’ ”

²² Yañdo, gen ñwakiñwarikon da gen yogok unun da Pinj kop dakon tilak madepni kinda asak. Unun nandañ gadat kili awit amin do dima yolisak, nandañ gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok unun tilak kinda nandañ gadat kili awit amin pañpulugok do yomisak, unun nandañ gadat dima awit amin do dima yomisak. ²³ Do pañmuwukbi morap Pinj kop gawak im do muwugek ji kisi gen ñwakiñwarikon da gen yoni kañ, but galak dakon yo dakon mibili dima nandañ amin, bo ae nandañ gadat dima abi amin da wiñ dandañek ji do si ñugigan yañ yokdañ. ²⁴ Mani, ji kisi kombi gen yoni kañ, but galak dakon yo dakon mibili dima nandañ amin, bo ae nandañ gadat dima abi amin da abiñ gen unun nandañ unun da buri suganba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdamañ yañ nandakdañ. ²⁵ Nandak nandakni buriñwan pasili ton unun tenñokdañ. Ae mañ pak gawagek Pinj kop gawak imiñek “Pinj kop bamisi ji gat

egisak” yañ yokdañ.

Kosit kilegikon da Pinj kop gawak imneñ

²⁶ Yañdo, not kabi, Pinj kop gawak im do muwutni bisapmon nibañ ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyiñdet asak, ae kinda da Pinj kop dakon nandak nandak pasili ton unun yosak, ae kinda da gen ñwakiñwarikon da gen yosak, ae kinda da unun gen yosak unun pañtobiljak. Yo morap ani unun pañmuwukbi pañteban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen ñwakiñwarikon da gen yoni kañ, amin bamori bo kapbi dagin yoni. Ae kisi bisap kalonj dima yoni, notji do bikbik yomiñ yomiñ añek yoni. Ae amin kinda da gen unun si pañtobiljak. ²⁸ Mani gen pañtobil amin mini kañ, gen ñwakiñwarikon da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Pinj kop gat dogin yosak.

²⁹ Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, añakwa diwari da geni kokwinitni. ³⁰ Ae kinda yigakwan Pinj kop da gen kinda añalon añiban kañ, gen yosok amin gen sañbenek dima yosak. ³¹ Yañ añek kombi gen yogok amin kisi kalonj kalonj kombi gen yoni dakon bikbik piñan damdañ. Añakwa pañmuwukbi kombi gen yoyiñakwa nandak nandak timigeek unun da butni pañteban asak. ³² Kombi

gen yogok amin unun wupni dakon kila iyi tagi an, do iyi da bisapmon gen tagi yoni. ³³Nido Pinjkop unun yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalonon da eipnen do nandisak.

Telagi panmuwukbi morap nin da aman unuden jiyoy kisi muwut muwutjikon ³⁴minjat gen dima yoni. Gen yanba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok unun da aripmon gawat gawaron da yitni. ³⁵Panmuwukbi da muwut muwuron minjat gen yoni kan unun mayagi, do gen kinda dakon mibili nandak do kan, yutnikon eni ban yoyinba tagi yoyini.

³⁶Korin amin, Pinjkop dakon gen jikon da noman tagit yan nandan, ma? Ae geni jidagin abidawit, anakwa amin diwari dima abidawit yan nandan, ma? ³⁷Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yan nandisak, bo Wup dakon nandak nandak tan namisak yan nandisak amin yanji nandisak, gen on mandisat unun Amin Tagi dakon gen teban yanji nandisak. ³⁸Amin kinda yan dima nandisak kan, unun amin do kombi amin kinda dima yan nandan imni.

³⁹Yando, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen njaknjari yogok dakon kosit sopsop dima ani. ⁴⁰Mani Pinjkop gawak imin dakon silipmon

yo morap ani unun kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan

(Kilapmi 15)

15

*Kristo kimagek kimoron
da pidagit*

¹Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim unun do butji pabo pisanban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da unudon tebai akgan. ²Ae gen dayigim unun tebaisi abidoni kan, Pinjkop da unun Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon ban timitdisak. Yan dima ani kan, nandan gadatji unun yo isali.

³Gen kinda abidagim unun da gen wagol madepsi asak. Gen unun kili damgum. Gen unun yan. Pinjkop gen tosok unun da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimakgit. ⁴Ae Pinjkop gen tosok unun da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kabi anakwan kimoron da pidagit. ⁵Ae Pita kon altanek don yabekbi 12 kabikon kisi altan yomgut. ⁶Ae don nandan gadat amin 500 yapmandak unun kabikon altan yomgut. Unun kabikon morapmi abisok ekwan, mani diwari kili kimakgwit. ⁷Ae don Jems altan ingut. Ae don yabekbi kisikon altan yomgut.

8 Unjun kabikon altan yominek don mibi do nagon altan namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmonsidi ma altanbi yombem. 9 Nido nak yabekbi kabi dakon pinbinisi egisat. Ae amin da yabekbi yan tagi dima nayigi, nido kalip Pinjokop dakon panmuwukbi panupbal ak do pi madepsi agim. 10 Mani Pinjokop da nandan yawok naminek anpuluganban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan yawot agit unjun dima sun tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmanek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Pinjokop da nandan yawok naminek tapmim naminakwan pi unjun asat. 11 Do nak bo ae yabekbi diwari da pi unjun an unjun da yo madep dima asak. Yo madep unjun Yesu kimot anek aeni pidagit unjun dakon geni yan tenjenanapno ji da nandanek nandan gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit unjun kimoron da pidokdan

12 Kristo kimoron da pidagit unjun dakon geni yan tenjenoman, do jikon amin diwari da mibili nido "Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan" yan yon? 13 Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pinjokop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit. 14 Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tenjenok

aman unjun yo isali asak, ae nandan gadat an unjunyo kisi yo isali. 15 Ae yan tam nin Pinjokop da yo agit unjun do top amin dagagiman. Nido nin Pinjokop da Kristo kimoron nan aban pidagit unjun dakon geni yan tenjenoman. Mani Pinjokop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit. 16 Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit. 17 Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminakwa ekwan. 18 Ae Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin unjun pasilgwit. 19 Nin Kristo nandan gadan iminek unjun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

20 Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unjun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unjun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. 21 Amin kaloni kinda da kimot analon agit, ae yan gin amin kaloni kinda da kimoron da pidot pidot analon agit. 22 Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan.

²³ Mani nin morap Piŋkop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon miŋat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinjakwan Kristo da koŋ mibili mibili tapmimi toŋ dakon kila amini unun paŋupbal aban pasil mudanakwa kila agak pi morap Piŋkop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabiŋ yopmanjakwan piŋbini egipdan. ²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot. ²⁷ Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Unun da yo morap piŋbini egipni do yopgut.”
Yo morap piŋbini egipni do yopgut yaŋ yosok, mani nin nandaman, Piŋkop iyi Yesu dakon piŋbini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon piŋbini tanakwa Monji da iyi naŋ Piŋkop dakon piŋbini yipdisak. Mibiltok Piŋkop da yo morap Monji dakon piŋbini yopgut, mani Monji da iyi naŋ Piŋkop dakon piŋbini yipjak bisapmon Piŋkop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi paŋpulugok do telagi pakbi sosoŋ? Aripmi dima

pidoni tam, nido unun anpak an? ³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an niminek nindapba kimotneŋ do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman?

³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yaŋyo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kiŋ kiŋ asat. Gen on bamisi yosot. ³² Epesas kokupmon amin diwari joŋ bit kilapyo yokwisi da yaŋ emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, “anwa wagil kimotdaman, do jap pakbiyo madepsi aneŋ.”

³³ Ji amin diwari da top paŋkewaldan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kaŋ, anpakji tagi unun paŋupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae saŋbeŋek dima ani. Asi jikon da diwari Piŋkop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun ŋwakŋwari

³⁵ Amin kinda yaŋ yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianŋon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianŋen

giptim da pidokdan?" ³⁶ Uñun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kind! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anjek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Pin kop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon kalon do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni ñwakñwat, ae bit kilapyo giptimni ñwakñwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin. ⁴⁰ Kundukon yo ton unun giptimni iyi, ae miktimon yo ton unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo ton dakon tilimni unun ñwakñwat, ae miktimon yo ton dakon tilimni unun yo kisi ñwakñwat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni ñwakñwat ñwakñwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tan yoman.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yan gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi. Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi ton. ⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip

egip imisak.

Miktim dakon giptim toso, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi toso gin. ⁴⁵ Pin kop dakon papia da yan yosok:

"Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi ton dagagit."

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit. ⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim nan wasanbi. Ae Adam unun da buñon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon minat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwaman. Uñuden gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdaman.

⁵⁰ Not kabi yan si dayisat, miktim giptim gat kisi Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ Nandani. Gen pasili kind dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mudokdaman. ⁵² Kwen mibisi yosak bisapmon nin mal

wambilgaman unun da tilak tepmisi kulabik akdaman. Kwen yanban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdan, ae bunon aripmi dima mik tokdan. Ae nin kalugi sigin ekwaman amin kulabik akdaman.

⁵³ Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak.

⁵⁴ Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Pin kop dakon gen kind a tosok unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

“Pin kop da emaron teban tanek kimot obisi anakban pasilgit.

⁵⁵ Kimot, gak amin pabin yopyop dakon tapmingo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmingo jiri?”

⁵⁶ Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak.

⁵⁷ Mani Amin Taginin Yesu Kristo da tapmimon Pin kop da tapmim nimirakwan emaron teban toman, do Pin kop ya yansi iyaman.

⁵⁸ Yando, not kabino, ji tebaisi agek wayin wayin dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi an unun bami mini dima akdan,

do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi an kimotni.

Pol yo ak do nandagit unun do yagit

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do moneŋ paŋmuwutdan unun do yagit

¹ Kili Pin kop dakon minat aminyo Jerusalem ekwan unun do moneŋ paŋmuwutdan unun do dayikdisat. Galesia paŋmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yan gin ani.

² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan moneŋ timikgan unun kokwinigek kabi kind a yopman yopman ani. Anakwa nak opben bisapmon moneŋ paŋmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obin altoken bisapmon paretji Jerusalem paŋkini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kind a mandan yobo abidanek kini.

⁴ Ae naky o kisi kigisi yan nandaken kan, kisin tagi kinen.

Pol Korin amin kin pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miktim nan kik do nandisat. Ununan kin ek don jikon abin altoken. ⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup nwanjwarikon kiken

bisapmon ji da anpulugan kwa kiker. ⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak toso. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubagkok egipner. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak. ⁹ Nido, Pin kop da nak do yoma kinda wital namik da minjat amin morapmi panpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal anamar.

¹⁰ Timoti jikon apban kan anpulugan ba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, ununyo kisi yan gin asak. ¹¹ Jikon da di da kan ba amin isali kinda yan di aban. Tobil apjak bisapmon yiba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yan. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kan tagisi yan iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kanek don obin dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anek nandan gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kinda do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak tan yomyom anpagon dagin ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwan amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil anek Yesu nandan

gadan ingwit unun disi nandan. Ae Pin kop dakon minjat aminyo panpulugok do iyi dakon egip egip parekwit. Nak gen tebai yan dayisat, ¹⁶ ji unuden amin gat ae unun amin panpulugan ba pi kalonji an amin gat dakon pinbini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abin nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unuden amin da pi madep an unun do but galaksi nandanek man madep yomni.

¹⁹ Panmuwukbi morap Esia provinskon ekwan unun da gildatni tagi dayan. Akwila gat Prisila gat ae panmuwukbi unun bamot da yutnon muwukan unun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayan. ²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayan. Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galak-tan imisak kan unun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat. ²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalon agiman,

do ji but dasi timikdat. Unun
asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin panmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi top-topmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pinjkop dakon yabekbi bamisi kinda yan nandan inni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kinda gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unjungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an ingwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monen panji yom do monen panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minjat aminyo da pi unun do monen panmuwutni do buri panthagap ak do gen yipgut.

Pol da Pinjkop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit

(Kilapmi 1-7)

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pinjkop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akaia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminej butji panyawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pinjkop da jigi bisapmon butnin panjeban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unun anjksinej. Unun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigi pan unun butni panjeban asak dakon Pinjkop. ⁴ Jigi bisap morapmon butnin panjeban asak. Pinjkop da butnin panjeban asak, unuden gin nin da jigi mibili mibili pan amin morap buri panjeban aman. ⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuden gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin panjeban aban butnin yaworisi tosak. ⁶ Nin jigi paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pinjkop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pinjkop da butnin panjeban aban butnin yawori tosak bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek

Piņkop da yaņ asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman uņuder gın tepmi pani kaņ, Piņkop da butji paņteban akdisak. ⁷ Ae ji jigikon tebaisi atdaņ yaņsi nandaņ damamaņ, nido ji nin gat kisi jigi kalonji pamaņ, ae nin gat kisi but yawot kalonji timitdamaņ yaņsi nandamaņ.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jigi pagimaņ uņun ji da nandani do nandamaņ. Jigi madepsi da nin pabiņ nipmaņek uņun da tapmimnin pabigit. Aban nin kimotdamaņ yaņsi nandagimaņ. ⁹ Asisi, kimot akdamaņ yaņsi nandagimaņ. Nin tapmimnin madep dima yaņsi nandaner do jigi uņun noman taņ nimgut. Piņkop amin kimakbi kimoron baņ paban pidot pidot amin uņun dagin nin aripmi tagi paņpulugosak yaņsi nandaner do jigi uņun pagimaņ. ¹⁰ Uņun jigi paņek kimoronsi kigimaņ, mani Piņkop da kimoron baņ paņpulugagit, ae don yo kisi nin jigikon baņ timitdisak. Jigi morap noman taņ nimni bisapmon Piņkop da nin jigikon baņ paņpulugokdisak yaņsi nandaņ teban tomaņ. ¹¹ Mani ji nin paņpulugaņek bisit aba Piņkop da amin morapmi dakon bisitni nandaņek nin paņpulugosak. Aņakwan amin morapmi da Piņkop da ninon paņpulugok asak uņun kaņek ya yaņ iyini.

yoyigit

¹² Nin yaņsi nandamaņ, on miktimon Piņkop da nin paņpulugaņakwan nin aņpak telagisi amaņ ae gen bamisi baņ yomaņ. Ae jikon yaņ ginsi agimaņ. Nin on miktim dakon nandaņ kokwin tagisi dima yolgumaņ. Piņkop da nin nandaņ yawok nimreķ paņpulugagit, do nin aņpak agimaņ uņun do nandano wigisak. ¹³⁻¹⁴ Nin papia mandaņ yopno jikon obaņ bisapmon gen ji da manjreķ mibili tagi nandaņ pisogi uņun baņgin mandamaņ. Asi, bisap diwarikon gen mandamaņ ji da mibili dima nandaņ. Mani nin gen morap mandamaņ uņun ji da pakyaņsi nandani do nandamaņ. Ae Amin Tagi Yesu tobil aņpak bisapmon nin da ji do tagisi nandamaņ yaņ gın ji da nin do tagisi nandani do nandamaņ.

¹⁵ Nak yaņsi nandagim, do abiņ dandaņek paņpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obiņ ji dandaņek don Masadonia kiker yaņ nandagim. Ae don Masadonia da tobil obiņek ji dandaņapbo ji da kosit agipben dakon yo di aņpulugaņba Judia miktimon kiker yaņ nandagim. ¹⁷ Obiņ dandaņ do nandaņ nandaņ agim uņun kalkali agim yaņ nandaņ, ma? Nak yo ak do nandaņ nandaņ asat

Pol da Korin amin top dima

uñun miłtim amin da gen kaga da “Akeñ” yañ yañek ðima añ, nak yañ asat yañ nandan, ma? ¹⁸ Piñkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da “Aneñ” yañ yoneñ kañ uñun aneñsi. ¹⁹ Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Piñkop dakon Monji dakon geni jikon yañ tenñek agimañ. Ae disi nandan, Kristo “Uñun akeñ” yañ yañek ðima kirinikdak. Bisapmi bisapmi Kristo “Abeñ” yañ yañek geni yol kimagek asak. ²⁰ Piñkop dakon yañ teban tok geni morapmi toñ, ae uñun yañ teban tok morap da bami toñ ani do Kristo da “Nak da akeñ” yañ yosok. Mibili yañ do nin Yesu da manon da Piñkop dakon man awigek “Uñun asi” yañ yomañ. ²¹ Piñkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadañek panñteban aban tebaisi akgamañ. Ae uñun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigit. ²² Uñun iyi dakon amin ekwamañ dakon tilak yipmañ ningut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Piñkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yañ teban tok agit uñun gat kisi don timitdamañ yañsi nandamañ.

Pol Korin tepmi ðima kigit

²³ Nak gen bamisi yosot uñun Piñkop da nandisak. Do uñun da manon da bamisi yañ dayisat, nak Korin tepmi

ðima opgum nido gen tebai dayiko jigi pani do ðima nandagim. ²⁴ Ji nandañ gadat añek anpak yañsi añek egipni dakon kila aminji egip do ðima galak tomañ. Ji nandañ gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da amañ.

2

¹ Yañdo, nak kalip obinèk jigi damgum uñuden ae kosiri kinda gat jigi dam do ðima nandagim. ²⁻³ Jigi dabo but yokwi nandani kañ, namimon kisik kisik pakeñ? Ji dagin kisik kisik namdan, do jikon obinèk butjik pak do ðima galak tosot. Mibili yañ do añek papia mandañ damgum. Ji nandañ, nak yo kinda do kisik kisik abeñ kañ, jiyo kisi kisik kisik akdañ gin. ⁴ Nak papia uñun mandagim bisapmon but yokwi añek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia uñun butjik dam do añek ðima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktañ damisat yañsi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipmañ imni

⁵ Jikon yokwi agit amin uñun da nak nañ jigi ðima namgut, uñun da ji bañ jigi damgut. Nak uñun do gen tebai ðima yok do nandisat. ⁶ Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawit uñun aripmi. Jigi di gat timitjak do

dima yoni. ⁷ Diwarini yipman iminek butni anteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abin yipban. ⁸ Yan do, ji da but dasi sigin galaktan iman yan yolini do nak da unun ani dosi dayisat. ⁹ Papiya unun mandan damgum unun ji panjikilik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgan bo dima, unun kok do anek mandagim. ¹⁰ Ji amin kinda dakon yokwini yipman imni kan, nakyo kisi yokwini yipman iben. Ae yokwi kinda nak da yiyipmi toso kan, nak ji panpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmandat. ¹¹ Yan asat nido Sunduk da nin panjikilikek dima pabin nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabin nip do pi nian asak unun nandaman.

Pol Taitus kok do nandagit

¹² Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ak do abin altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyiken do kosit tagisi yipman namgut. ¹³ Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyinek Masadonia provinskon kigim.

Pinjkop da tapmimon yabekbi emaron teban toj

¹⁴ Mani nin Pinjkop ya yansi iyaman, nido Kristo da uwalni pabin yopgut. Ae Pinjkop da mibil tan

nimajakwan nin iyi dakon amin kabini bunon da yolganman. Unun da nin panthagap aban Kristo dakon mibili yono unun da yo kibani tagisi da yan dukwan dukwan kisak. ¹⁵ Asi, nin yo kibani tagisi panalon an unun yombem ban Kristo da timik Pinjkop do paret asak. Unun kibani Pinjkop da yokwikon ban timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdan amin kisi da nandan. ¹⁶ Amin Tipdomon kwan unun kibani unun da kimot dakon kibani asak, mani amin Pinjkop da yokwikon ban timikdak unun kibani unun da egip egip dakon kibani asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷ Amin morapmi da Pinjkop dakon gen yan tenjenanek monen ilikgan nin unuden dima aman. Pinjkop da iyi pi unun nimgut, ae nin top dima yoman. Nin egip egipnin Kristokon toso, ae Pinjkop da dabilon gen nimgut unun but dasi nandanek yan tenjenoman.

3

Yabekbi unun sanbek sanbek kalugi dakon pi amin

¹ Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yanon da gen on yoman yan nandan, ma? Bo ae amin diwari da an unuden nin da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yan ji da nandani do papiya

mandan niba damnen yan nandan, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unjuden kindan mandan nimni yan nandan, ma? Unjun dimasi. ² Disi unjun nin dakon papia yombem da egakwa amin da anpaknin pindakgan. Unjun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjinek nandani. ³ Ji papia kindan Kristo da mandan yipban apgut da yan ekwan. Pi anapano Kristo da papia unjun mandagit. Unjun kilda mandan nan dima mandagit, unjun Pinjkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup nan mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagiman, do Pinjkop da dabilon gen unjun asi yansi nandan. ⁵ Nin da nin unjun pi aripmi dima anen, do nin da yo kindan agiman yan dima yonen. Pinjkop kalonji dagin tapmim niban pi unjun aman. ⁶ Ae unjun da nin panpuluganban sanbek sanbek kalugi dakon pi amin dagagiman. Sanbek sanbek unjun gen teban papiakon mandawit unjun yombem dima, unjun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Pinjkop dakon gen teban da kimot analon agit. Pinjkop da unjun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni

madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenjenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenjenji unjun yawokit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unjun da gen teban dakon tilimni yapmanek unjun da wagil madepsi tenjenosok. ⁹ Gen teban dakon pi unjun nin gen pikon nipmanek pasilnen do yosok. Mani unjun tenjenji madepni gat apgut, do nin nandan, Pinjkop da dabilon kilek tok dakon pi unjun dakon tilimni unjun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Pinjkop da asak dakon tilimni unjun madepsi daman, anakan yo kalipmi dakon tenjenji unjun monjisosok, do yo kalipmi dakon tenjenji si pasil mudok do yan asak. ¹¹ Yo kalipmi unjun toktogisi dima tagit, mani unjun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak unjun dakon tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unjun tenjenji da ninon madepsi tenjenanakan nandan teban tanek jomjom aman, do nin pasol pasoli mini unjun do yan tenjenoman. ¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unjun tomno dabilnikon tenjenji madep unjun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni

witjigit. ¹⁴ Mani Pinjkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni wamanj sopgut, ae abisok yo kisi yanj gin tosok. Sanjek sanjek kalipmi dakon gen manjanj bisapmon imal da yanj nandak nandak kositni wamanj sopmanjakwan gen dakon mibili dima nandanj pisonj. Nido Kristo nandanj gadanj iminjapno unun kosiron dagin Pinjkop da imal tim unun kwinkdak. ¹⁵ Asi, kalip da winj ae abisok ekwamanjon Moses dakon gen teban manjanj bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopmanj yomisak. ¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pinjkop da imal tim unun kukwanj imisak. ¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kanj, unun amin puluganji da egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yanj unun tenjenji panjtoobilapno aminon kisak. Tenjenji unun Amin Tagikon da abinjak nin kulabik aban iyi yombem dagomanj. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenjenjni ninon madepsi paptosok.

4

*Yabekbi unun miktim
kwoba yombem*

¹ Pinjkop da bupmi nandanj niminjak pi on nimgut, do jigi noman tanj nimanj bisapmon pi dima yipmanjgamanj. ² Dimasi. Nin anjak mayagi ae top anjak morap manji kili yomgumanj. Nin amin dima panjekwalgamanj, ae Pinjkop dakon gen kulabik dima amanj. Nin gen bami nomansi yanj tenjenjanapno amin da nin dakon anjak kokwininjak Pinjkop da dabilon pi kilegisi amanj yanj kanj nandanjo anj. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinjakwan Gen Bin Tagisi nin da yanj tenjenjomanj unun dima nandanj pisonj kanj, unun amin Tipdom dakon kosit nanj agek dima nandanj pisonj. ⁴ On miktim dakon pinjkop toptopmi Sunduk unun da amin nandanj gadat dima anj dakon nandak nandak kositni sopgut. Aban Kristo Pinjkop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenjini da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵ Nin yanj tenjenjok anek nin do dima yomanj, nin yanj tenjenjok anek yanj yomanj, "Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwamanj." ⁶ Nak unun yosot nido kalipsigwan Pinjkop da yanj yagit: "Pilin tukgwan tenjenji tagi tenjenjosak."

Iyi dakon tenjenji da abinj nin da buron madepsi tenjenjagit.

Nin Kristo dakon tomno dabilni kanjek Pinjkop dakon tilim madepni kan nandanjo aman.

⁷ Mani yo tagisisi unjun yabekbi nin miktim kwoba tepmi tasik togi yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unjun tapmim madepsi daman unjun nin dakon dima, unjun Pinjkop dakon tapmimni yan kan nandanjo ani do anek nin da giptimon ton. ⁸ Kosit mibili mibilikon da jiggi noman tan niman, mani unjun da tapmimnin dima paban. Nandaba kik anek niansi anen yan morapmi nandaman, mani nandak nandaknin yipno dima wital kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi an niman, mani Pinjkop da nin dima nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pokgoman, mani nin dima tasik toman. ¹⁰ Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unjudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon. ¹¹ Nin Yesu dakon pi aman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotnen do pi an. Yanjo, si kimori giptim timninon Yesu dakon egip egipni unjudon noman kon. ¹² Yanjo, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

¹³ Pinjkop gen papiakon gen yanjosok:

“Nak Pinjkop nandan gadan

imgum, do yan tenjenok agim.”

Ae yan gin ninyo kisi nandan gadat aman, do yan tenjenok aman. ¹⁴ Nido nin yansi nandaman, Pinjkop da Amin Tagi Yesu kimoron nan aban pidagit, ae unjun da nin Yesu gat kisi kimoron ban paban pidokdaman, ae unjun da nin gat ae ji gat kisi timik panji nipban iyi da kapmatjok egipdaman. ¹⁵ Unjun yo morap ninon noman ton unjun ji panpulugok do noman ton. Ae Pinjkop dakon nandan yawotni da minat aminyo morapmikon iren tan yomin yomin an an kinakwan unjun da Pinjkop do ya yan madepsi iyinakwa Pinjkop dakon tilimni madepsi tenjenosak.

¹⁶ Yanjo, nin pi dima yipmanjaman. Giptimnin unjun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnin kalugi an an asak, ¹⁷ nido nin nandaman, jiggi tepmiyo paman unjun madepsi, mani bisap pisipmisok gin tokdan. Ae unjun da nin pantagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdaman. Unjun tilim da madepsi anakwan abisok jiggi paman unjun yapman mudosok. ¹⁸ Yanjo, yo dabil da si pindari unjun do dabilnin unjudon dima yipman gaman. Nin yo dima pindari unjun do dabilnin kak gimansi unjudon gin yipman gaman. Nido yo dabil da pindari unjun

bisap pisipmisok gin tokdan, mani yo dima pindari unun toktogisi tokdan.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

1 Giptimnin unun imal yut kabej yombem. Nin nandaman, unun miktim dakon imal yut kabej unun tasik tosak kan, Pin kop da nin do yut njakwari kindanimsak. Unun yut amin kisit da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidanapno toktogisi tokdisak. 2 Nin abisok miktim giptim gat kisi egek iyon iyon yan ekwaman. Nin Kwen Kokup dakon giptim unun abidono unun da imal da yan waban egipnejen dosi nandaman. 3 Nido imal unun wamnejen bisapmon nin molan dima egipdaman. 4 Nin miktim dakon giptim gat sigin egek jigi panjek iyon iyon yoman. Mani on miktim giptim wagil yipmandet do dima nandaman. Nin giptim kalugi unun abidono unun da giptimnin kimot asak unun imal nan yan waban egip egip teban egipnejen dosi nandaman. 5 Pin kop da iyi unun egip egip abidonejen do anjoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yan nandaman, yo tagisi morap diwari nim do yan teban tok agit unun gat kisi don nimsak.

6 Nin unun do nandanejen unun da butnin panjeban asak. Nin nandaman, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwaman. 7 Mibili yan do nin yo dabil da si pindagek dima ekwaman, nin nandan gadaron dagin ekwaman. 8 Asi, nin nandan teban tanjek akgaman. Nin on giptim yipmanjek Amin Tagi da kokupmon kino yomanin-sikon unun gat kisi egip do nandaman. 9 Yando, on miktim giptimon ekwaman, bo ae on giptim yipmanjek Amin Tagikon kwaman, nin bisapmi bisapmi iyi anpak galak tosok unun yol do madepsi galak toman, 10 nido nin kisi morap Kristo da injamon gen pikon atdaman. Agek miktim giptimon egipguman bisapmon anpak tagi bo yokwi agiman unun da aripmon tomni timitdaman.

Nin minjat aminyo panpulugono Pin kop gat but kalon an

11 Yando, nin Amin Tagi do pasalgoman, do minjat aminyo nandak nandak kulabik anjek Pin kop nandan gadan imni do pi tebai aman. Pin kop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi aman yan nandani do nandisat. 12 Gen on ji da man madep nimni yanon da dima yoman. Ji da nin dakon anpak do tagisi nandani yanon da

yoman. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik anek amin butgwan yo bamisi ton unun do dima nandan. Nin ji da unun amin dakon geni kobogi panobil yomni do nandaman. ¹³ Amin da nin do ngigi yan yon kan, nin da Pin kop dakon pi aman do anek unun do yon. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi aman kan, nin ji panpulugok do anek pi unun aman. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktan nimejek nin pan tagap aban pi tebaisi aman. Nido nin yansi nandaman, amin kalonjisi kind da nin kisi morap dakon tamo abidanek kimakgit, do nin kisi morap kimakgiman. ¹⁵ Unun da amin kisi morap iyi dogin nandanek dima egipni do anek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidanek kimakgit da ae Pin kop da aban pidagit unun do nandanek egipnen.

¹⁶ Yando, abisok da wasanek nin on miktin dakon nandak nandagon da amin kokwin dima aman. Asi, kalip nin on miktin dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agiman, mani abisok yan dima aman. ¹⁷ Yando, amin kind Kristokon gadasak kan, Pin kop da ankaluk aban amin kalugi kind dagosok. Mao! Anpak kalipmi pasilakwan anpak kalugi kili noman tak.

¹⁸ Pin kop da iyi egip egip

kalugi unun nimisak. Kalip nin unun dakon uwal egapno Kristo da nin panpuluganban Pin kop gat but kalon agiman. Ae minat aminyo timik panapno Pin kop gat but kalon ani do nin do pi unun ningut. ¹⁹ Nido Pin kop Kristokon pi anjakwan minat amin morap miktimi miktimi ekwan unun timik iyikon panapban but kalon awit. Unun yokwi morapni awit unun do sanberjek dima nandan yomgut. Ae Pin kop da minat aminyo timik iyikon panapban but kalon ani dakon gen bin minat aminyokon yoyinen unun dakon pi ningut. ²⁰ Yando, nin Kristo dakon inam abidanek geni yan tenjenok aman. Pin kop da nin dakon gen kagakon da minat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yansi dayaman, "Ji Pin kop gat uwal tosok unun yipmanek Pin kop gat but kalon ani." ²¹ Kristo yokwi kind dima agit, mani Pin kop da nin panpulugok do anek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kind dagagit. Nin Kristokon gadanek Pin kop dakon minat aminyo kilegisi anen do yan agit.

6

Yabekbi pi anek jigi morapmi pawit

¹ Nin Pin kop gat kisi pi kalonj anek tebaisi yan

dayaman, “Ji Pinjkop dakon nandan yawotni yipba bami mini di tanban.”² Pinjkop da yan yosok:

“Nak ji panpulugoken bisap yipgumon bisitji nandagim.

Ae yokwikon ban timit timit gildaron ji panpulugagim.”

Nandani. Abisok Pinjkop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi aman unun do yanba yokwi tok anek dima moni yanon da pi amanon gulusun kinda dima aman. ⁴ Nin Pinjkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi minjat amin morapmon anpak tagisi ban yolaman. Jigi mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akaman. ⁵ Obisi baljon, ae dam tebanon nipmanan, ae uwal da pandagat anek japmi nandanek gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anek dipmin tagi dima pokgoman, ae jap do aman. ⁶ Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tan niba but yaworon da ekwaman, ae minjat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmin unudon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman. ⁷ Gen bamisi ban yan tenjenoman, ae Pinjkop da tapmimon pi aman. Nin

emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikgan unun da tilak anpak kilegi timigek Pinjkop dakon pi aman. ⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman. ⁹ Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindapba kimokgoman. ¹⁰ Butjik panek ekwaman, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwaman. Nin yoni mini amin da ekwaman, mani amin panpulugono yo morapmisi timikgan. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman unun nomansi dayaman. Nin but dasi galaktan damaman. ¹² But dasi ji timit do dima kurak toman, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandan. ¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak unun da tilak yan dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Pinjkop dakon yutni

¹⁴ Nandan gadat dima an amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmuwutnen? Bo

tenjenji gat pilin tuk gat tagi panmuwutnen? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandan gadan imisak amin gat nandan gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Pin kop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi panmuwutnen? Pin kop dagok dagok mini egisak unun dakon telagi yutni ekwaman. Kalip Pin kop da yan yagit:

“Nak unun amin kabi gat egipben, ae unun da binapmon agipben.

Anek Pin kopni egapbo unun da nak dakon minjat amin kabi egipdan.”

¹⁷ Yando, Amin Tagi da sigin yan yagit:

“Ji unun yopman degek disi dage egipni.

Unun amin dakon yoni Pin kop da pindakban injani an unun dima igayini.

Yan anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Pin kop da unun yan teban tok morap nin do nimgut, do giptimnion ae wupninon yokwi morap ton unun kisisi suganek Pin kop da dabilon gwaljigi minisi anen. Anek Pin kop

do pasalek gawak iminjek bisapmi bisapmi telagisi egipnen.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agiman. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigiman. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgiman. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yan kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan daman. Kimotnen bo egipnen nin sigin but dasi galaktan damdaman. ⁴ Ji tebaisi akgan yansi nandan teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban an. Jigi morapmi noman tan niman, mani ji do nandanjek unun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abin altagiman bisapmon yik yawotjok kinda dima agiman. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abin noman tan nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagiman. ⁶ Mani Pin kop but panjeban agak amin da Taitus yabekban abin nin dakon but panjeban agit. ⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unun da ninon abin ji da anpak tagisi awit unun do niyiban unun kisi da butnin panjeban agit. Ae ji da nak nandak do

madepsi galak ton, ae yokwi awit do bupmisi nandan, ae nak anpulgok do madepsi galak ton, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyinban kisik kisik da butno tugagit.

8 Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmisok gin nandawit. 9 Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panalon agit unun do anek kisik kisik asat. Pin kop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipguman unun da ji dima panupbal agit. 10 Butjik Pin kop da panalon asak unun da ninon but tobil panalon asak. Ae but tobil ano Pin kop da nin yokwikon ban timikdak, do butjik paman da jigi dima nimisak. Mani on miktin dakon butjik da kimot panalon asak. 11 Ji pakyansi nandani. Butjik Pin kop da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panalon agit. Unun da ji pan tagap aban jigisi tepmisi panmilip ak do pi awit, ae japmi nandanek sun agit amin unun tebaisi iyiwit, ae Pin kop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sun agit amin unun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji unun anpak morap awit unun da jikon

gulusun kinda dima tosok yan nolisak.

12 Nak papia unun sun agit amin gat ae yokwi an ingut amin unun bamot do nandanek dima mandagim. Pin kop da dabilon ji nin do but dasi galaktan niman unun ji da pakyansi nandani do nandagim. Mibili yan do anek papia unun mandagim. 13 Unun anpakji da nin dakon but pan teban asak.

Asi, ji da butnin pan teban awit, mani unun gin dima, nin kisik kisik madepsi agiman, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni anmilip aba butni yaworisi tagit. 14 Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinek manji pawigim. Ae geno unun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim unun bamisi gin. Gen morap dayigiman unun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen unun yagim unun kisi bamisi gin. 15 Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminek pasal nimmimikyo anek abidanek geni guramikgwit. Unun da unun anpak awit unun do sigin nandan egek ji do nandaban yo madepsi asak. 16 Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yansi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani
(Kilapmi 8-9)

8

Paŋmuwukbi da Judia amin paŋpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Piŋkop da Masadonia paŋmuwukbi do nandan yawok yominek paŋpulugagit unun do dayikdisat. ² Jigi madepsi noman taneŋ unun da nandan gadatni paŋkewalgit. Unun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anek amin diwari paŋpulugok do moneŋ morapmi paŋmuwukgwit. ³ Nomansi yanŋi dayisat, unun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Moneŋ yomyomi dakon tilak yapmanek madepsi yomgwit. ⁴ Unun da nin kisi da telagi paŋmuwukbi Judia ekwan unun paŋpulugoneŋ do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit unun moneŋ banŋin dima awit. Mibiltok iyi ban Piŋkop do paret awit. Ae Piŋkop dakon galaktok yolek iyi ban nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianon da paret wasaneŋ ani unun do dayigit, do jikon tobil kinjek paret dakon pi an mudoni yan dayisak do nin da tebai iyigiman. ⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Piŋkop tebaisi nandan gadan iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji ton, ae Piŋkop dakon pi ak do galagi madepsi nandan. Ae nin do but dasi galaktan niman. Yan do, nandan yaworon da

paret ak do nandan unun but dasi nandaneŋ kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmandat. Masadonia paŋmuwukbi da paret ak do buri pidon, jiyo yan gin paret ak do butji pidoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan daben. ⁹ Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun nandan. Unun yoni morapmi tan imgut, mani nin paŋpuluganban yo morapmisi timitneŋ do anek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret paŋmuwutdan unun do nandak nandak daben. Apma bilak do ji pi unun wasaneŋ paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi unun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pidanba pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tan daman unun da aripmon tepmi an mudoni kan tagisi. ¹² Amin kind a paret akdosi nandaneŋ yo tan iman da aripmon paret asak kan, Piŋkop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, unun kisi tagi yan nandisak. ¹³ Ji da jigi madepsi paŋakwa amin diwari tagisi egipni yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egipneŋ do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tan daman, do wadak wadak an amin tagi paŋpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, unun yoni morapmi tan yomnikon

ji tagi panpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagi egipni. 15 Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Amin jap morapmi similgwit unun tilakni yapmanek dima similgwit, ae amin kalonisosok similgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

16 Nak Pin kop ya yan iyisat. Unun da Taitus dakon but antagap aban nin da ji panpulugok do nandaman unun yo kisi yan gin nandisak.

17 Tobil jikon opjak do iyino tagi yan yagit. Mani iyi jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. 18 Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yan ten tenok dakon man bini ton amin kinda.

19 Ae unun gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik pan kiner do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandaman, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unun amin da kan nandan yo ani do pi unun aman. 20 Nin paret madepsi unun panmuwan unun nin da kilani aman unun do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yando, notnin unun abidono kisi akwaman.

21 Nin anpak kilegisi gin ak

do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

22 Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwan. Bisap morapmi pi mibili mibilikon ankilik kono pi but dasi aban kagiman. Unun ji da pi tagisi akdan yan si nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

23 Ji Taitus kili nandan ingwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalon amak. Ae amin bamot do yan si nandani, unun panmuwukbi dakon injam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal. 24 Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

1 Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken.

2 Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, “Apma bilagon da win abisok Akaia

panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan.” Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyiy kisi paret ak do tagisi nandawit. ³ Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obin ji pan>tagap aba paret yop do wagil tagap tanek egipni yan do yabekdat. ⁴ Ji paret ak do wagilsi tagap tan yansi nandan. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. ⁵ Yan do, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obin pan>puluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da opnej bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶ Ji gen on do nandani. Jap kalon>sok kwaokdak amin unun bami kalon>sok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak. ⁷ Do ji morap kalon kalon nandan kokwin anek paret nian da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda but>jigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pin>kop da amin but galagon da paret asak unun do galak tosok. ⁸ Ae Pin>kop

da yo tagisi morapmi aripmi tagi damin>akwan yo kabisi morapmi akdan. An>akwa yosi aripmisi tan damin>akwa amin di>wari tagi pan>pulugoni. ⁹ Pin>kop da papiakon gen yan tosok:

“Amin kilegi amin da jap yet tin>tinon unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

An>pakni kilegi unun tok>togisi tan an>an kisak.”

¹⁰ Pin>kop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Un>uden gin Pin>kop da yo morapmi daban aripmisi akdan. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi ton unun da tilak an>pakji kilegi da morapmisi tokdan. ¹¹ Pin>kop da yo morapmi damin>akwan ji da amin di>wari tagi pan>pulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yomin>apno unun do Pin>kop ya yan iyikdan. ¹² Do ji da paret ani unun da Pin>kop dakon min>at aminyo pan>pulugan>ban wadak wadak san>benek dima ani, ae unun do an>ek Pin>kop do ya yan madepsi iyikdan. ¹³ Ji da paret ani unun da an>pakji tagisi noman pan>alon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yan amin da dandani. Ae ji da unun gat ae amin di>wari gat kisi do yo morapmi yomin>akwa unun do Pin>kop an>kisini. ¹⁴ Ae Pin>kop dakon nandan yawotni jikon

tugosok yaŋ dandani, do ji do but dasi galak taŋ damineŋ ji do bisit ani. ¹⁵ Piŋkop da but galak do yo nimgut uŋun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Piŋkop ya yaŋsi iyineŋ!

Amin diwari Pol do yaŋba yokwi tok aba geni paŋmilip agit
(Kilapmi 10–13)

10

Pol da amin abineŋ yip do awit dakon geni paŋmilip agit

¹ Amin diwari da yaŋba yokwi tok aŋ namineŋ yaŋ yoŋ, “Pol nin gat kalonji ekwamaŋ bisapmon piŋbi egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da piŋbi egek amin do anpak yaworisi aŋ yomgut uŋun do nandaneŋ gen dayikdisat uŋun do pakyaŋsi nandani do nandisat. ² Yaŋ dayisat, ji kaŋ kimotni. Nak jikon opbo egipneŋ bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi amaŋ yaŋ nandaŋ. Nak uŋuden amin gen tebai aripmi tagi yoyikeŋ. ³ Nin miktimon ekwamaŋ, mani miktim amin da emat aŋ uŋuden dima amaŋ. ⁴ Emat dakon yo timikgamaŋ uŋun on miktim dakon dima. Uŋun Piŋkop dakon tapmimni uŋudon tosok, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak.

⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Piŋkop nandaŋ im do anakwa kosit sopmanŋaŋ uŋun pabiŋ yopmanŋamaŋ. Aneŋk amin dakon nandak nandak do dam tebai aneŋk Kristo naŋgin yolni do yoyineŋ dekgamaŋ. ⁶ Ae nin ji do jomjom amaŋ. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabiŋ yopmanŋaŋ amin tepmi pi yom do tagap tomanŋ.

⁷ Ji kwen nani baŋgin pindakŋaŋ. Amin kindi iyi do nak Kristo dakon amin egisat yaŋsi nandaŋ teban tosok kaŋ, uŋun amin pakyaŋsi yaŋsi nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ Amin Tagi da on pi nin da aneŋ do yaŋ dagok aŋ nimgut. Nin da ji dakon nandaŋ gadat paŋteban aneŋ do nandisak. Nandaŋ gadatji paŋupbal aneŋ do dima nandisak. Yaŋdo, nin manin timisok di awigineŋ kaŋ, nin uŋun do mayagi dima panerŋ. ⁹ Nak papiakon da ji paŋpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yaŋ yoŋ, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abineŋ nindasak bisapmon tapmimni mini komaŋ, ae gen yogokni uŋun tagi dima.” ¹¹ Gen uŋuden yoŋ amin da pakyaŋsi yaŋ nandani. Nin opno ji gat egipneŋ bisapmon papia dangumaŋon gen toŋ uŋun da aripmon anpak uŋun baŋ aneŋk egipdamaŋ.

¹² Nin amin diwari da

iyi dakon man pawikwan nin yan dima aneñ. Ae nin dakon anpak unun gat arip yan dima yoneñ. Unun amin da iyi gat tilak anek anpakni kokwinikgan. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anek kokwinikgan. Yan an amin unun nandan kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanek manin dima pawigineñ. Nin Pinjkop da pi ningut unun anek iyi tilak yipgut unun yolek anpaknin kokwin aneñ. Ae Pinjkop da pi unun aneñ dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwaman. Nin jikon pi agiman, do unun da tilagon gin manin pawikwaman. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagiman tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abineñ Gen Bin Tagisi yan tenenjan damguman. ¹⁵ Nin pi gakin yapmanek amin diwari da pi awit unun do top yanek nin da agiman yan yanek manin dima pawikwaman. Nin ji dakon nandan gadatji teban tosak, ae jikon pi aman unun madepsi paptosak dosi nandan. ¹⁶ Ae ji da ekwan da manjigwan miktin ton nin unudon Gen Bin Tagisi yan tenenjak do nandan. Nin amin da pi kili awit tamokon kin pi anek manin dima pawigineñ. ¹⁷ Pinjkop

gen da yan yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yan nandak do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nandan imdo.”

¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awigisak unun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak unun amin mani ton.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bikbik naba nandan kokwini tagi dima amin da yan gen di dayiken. Mani bikbik kili namgwit. ² Pinjkop da ji iyikon gin gadanek egipni do nandisak, ae nakyo kisi yan gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, minatjok gimonjisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi unun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tunon amin da Ip ankwalgit unuden jikon yan gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal tanba anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandanek egip egip unun di yipman dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abin jikon Yesu njwaktjwari kinda nin da kalip dima dayin tenenjan unun do dayan, bo ji da wup njwaktjwari kinda kalip dima abidawit unun abidoni, bo gen bin tagisi njwaktjwari

kinda kalip nin da dima dayigiman unun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanjek ekwan.

⁵ Nandani. Unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat yan si nandisat. ⁶ Asi, gen yogokno tagisi dima, mani nandak nandakno unun tagisi. Unun nandak nandakno anpak morap agimanon kili doligiman.

⁷ Nak jikon Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yanjek unun dakon tomni dima timikgin. Yan anek nak ji dakon man pawigik do anek naga do nandako pigit. Yan agim unun yokwi agim yan nandan, ma? ⁸ Panmuwukbi diwari da monen naba unun da nak jonikban ji panpulugok do pi agim. Yan agim unun da kabo nagim yombem asak. ⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unun da nak dakon wadak wadak anpulugawit. Nak jigi dima dam do nandagim, ae unun nandak nandak sigin nandan egisat. ¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon tosok, do nak asisi dayisat, amin kinda da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopman namjak. ¹¹ Nak mibili nido yan agim? Nak ji but dasi dima galaktan damisat mibili yan do agim,

ma? Unun dimasi. Pin kop da nandisak, nak ji do but dasi galaktan damisat.

¹² Mani amin diwari minjat aminyo da dabilon nin yombem daganjek mani pawigik do kosit wisik anakwa nak da unun kosit sopman yom do pini asat, ae yan sigin akdisat. ¹³ Unun amin unun yabekbi toptopmi, minjat aminyo pankewal do pi an. Unun amin kulabik anek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yan pindatni do topmon da pi an. ¹⁴ Ji unun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anek amin da tenjenj dakon anelo kinda yan koni do topmon da agisak. ¹⁵ Do unun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anek amin da anpak kilegi dakon pi amin yan pindatni do topmon da pi ani kan, ji unun do dima wuripdatni. Don pi awit unun da aripmonsioni tomni yokwisi timitdan.

Pol yabekbi pi anek jigi mibili mibili pagit

¹⁶ Nak aeno yoken. Ji nak do asi nandan kokwino tagi dima yan dima nandan namni. Mani ji da nak nandan kokwini tagi dima amin kinda yan nandan kan, unun kisi tagi gin. Mani bikbik naminakwa mano timisok di awigiken. ¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandan kokwini tagi dima amin daganjek naga dakon man

awigisat. ¹⁸ Amin morapmi miktim dakon anpagon da mani pawikwan, do nakyo kisi yan gin aben.

¹⁹ Ji disi do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik an. ²⁰ Asi, amin da ji panjkwalek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do panjkwalgan, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabin depmanjan. ²¹ Nak mayagi nandane yan dayisat, nin jikon anpak unuden anen dakon tapmimnin mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiken gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.) ²² Unjun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unjun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unjun amin Abraham dakon babakni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babakni. ²³ Unjun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unjun amin yapmanek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unjun amin yapmanek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae

jigi morap unjun pagim do nak da unjun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴ Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unjun bisap 5 kabi awit. ²⁵ Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakgakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit. ²⁶ Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwakanwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandane mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigi madepsi pasat. ²⁹ Panmuwukbi kinda dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi

mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikenji kan, yo ni da tapminno madep dima yan nolinban kosot, nak unun ban awigiken. ³¹ Pin kop, Amin Tagi Yesu dakon Pin kopni ae Datni nak top dima yosot yan si nandisak. Nin toktogisi mani an kisinej. ³² Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akwit. ³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktimon pigigim. Yan anakwa kila amin da kisiron da pulugan kinjek kigim.

12

Pin kop da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yoliban pindakgit

¹ Nak naga dakon man awigikenji. Asi, unun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon an namgut unun do dayikdisat. ² Nak Kristo yolyol amin kinda nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Pin kop da abidan

anaj Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pin kop dagin nandisak. ³⁻⁴ Nak nandisat, Pin kop da unun amin anaj Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanek wigigit nak dima nandisat, Pin kop dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen njwaknjwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unun amin dakon mani tagi awigiken, mani naga dakon man dima awigiken. Nak naga tapminno mini yan si nandisat, do mano awigiken kan, tapminno mini do anek mano tagi awigiken.

⁶ Nak naga dakon man awigiken kan, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Unun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unun da tilagonjok mano awigini kan unun tagi.

Yo kisigi ton yombem kinda da Pol sugagit

⁷ Pin kop da unun yo pasili tagisi morap noligit, mani unun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Pin kop da nandagit. Yan do, yum kanakwan yo kisigi ton yombem kinda da giptim tinno sugagit. Unun

Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminek tagi anpulugokdisat.” Unun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yan do, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an naman, bo jigi mibili mibili da nak altan naman, bo amin da nak anupbal ak do pi an bisapmon butno tagisi tanakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pinjop da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjeban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unun dakon pinbini dima egisat. ¹² Nak ji gat egipguman bisapmon pi morapmi agim unun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigek

tilak masi masimi, ae wasok tapmimi ton, ae pi tapmimi ton morapmi agim unun da nak Pinjop dakon pi nan agim yan doligit. ¹³ Jikon anpak agim unuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima damgum. Unun sun agim yan nandan? Yan kan diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unun bisapmon kisi jigi dima daben. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi ban timit do nandisat. Disi nandan, minjat monjiyo da men datyo panpulugok do yo dima panmuwukgan, men datyo da minjat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukgan. ¹⁵ Nak but galak nandaneke ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daben. Nak ji do but dasi madepsi galak tan damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak ton? Unun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigi dima damgum, mani amin diwari da yan yon, “Pol unun nin da galaktokni yolnen do pasilikon da nin panjewalgit.” ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji pankiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ Nak Taitus

jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgit? Unun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonji ae anpaknit kalonjisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjinek nin da genin panjeban ak do mandaman yan nandan? Unun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjkop da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman unun ji dakon nandan gadat panjeban ak do aman. ²⁰ Nido nak abin dandako anpak nak da si galak tosot unuden an amin di dima ekwa pindakgen yan do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galakton unuden agak amin kinda da yan dima di egipbom. Nak obin dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disisi dogin nandanek egip egip, ae amin do yanba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi panjupbal ak anpak, unun anpak morap jikon tanba pindakgen yan do pasoldot. ²¹ Nak ae opben bisapmon Pinjkop da ji da dabilon abin nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak injani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obin dandaken bisapmon ji but tobil dima anek unun

anpak yokwi morap sigin aba dandaken kan, nak bupmisi nandaken.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin bamori bo kapbi da amin kinda da sun aban kanek asi sun agit yan yoni kan, unun bami yan nandani.”

² Nak mibiltok opgum da ae unun da manjikon opbo egipguman bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yan yoyisat, aeno jikon tobil opben kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji unun kok do yon, do unun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidanek yosot yansi nandan. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi.

⁴ Asi, Kristo kalip tapmimni mini nan tilak kindapmon anjakgwit, mani abisok Pinjkop da tapmimon kalugi egisak. Nin unun gat gadagiman ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjkop da tapmimon unun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdaman.

⁵ Ji nandan gadat bamisi an bo dima, yan do disisi ban

pankiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unun dima nandan? Unun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yan disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Pinjkop da ji panpuluganjanakwan yokwi kinda dima ani do bisit aman. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yan nindani yanon da gen on dima yoman. Ji da nin do pi amin toptopmi yan tagi nandani, mani yo madep unun ji da anpak tagisi banjin ani do nandaman. ⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kinda aripmi dima anen. Nin gen bami jonit dogin pi aman. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin unun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit unun ankaluk anek aesi tebai atni do bisit aman. ¹⁰ Amin Tagi da pini kila aben do nak tilak anek yandagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panjeban aben do pi on namgut. Nandan gadatji panupbal aken do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anek galok gen dayisat. Ji anpakji panmilip anek kilegisi egipni. Geno nandanek

guramitni. But kalonon da yaworisi egipni. Yan anakwa Pinjkop but dasi galaktan daminjek but yawot damisak unun da ji gat egipjak.

¹² Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Pinjkop dakon telagi panmuwukbi idon ekwan unun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Pinjkop dakon amin do but dasi galak tan yomyom anpakni jikon tosak, ae Telagi Wup da ji panpuluganban but kalonji egipni dosi nandisat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin Nwakɔwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unjon agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Anakwan minjat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unjon minjat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unjon dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unjon amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan iminek unjon kosit kalonon dagin Pinjkop da dabilon amin kilegi dagan, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unjon di Galesia Provinskon kiwit unjon da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unjon awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat

panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pinjkop da iyi yabekbi pi imgut unjon do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unjon iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unjon dima asak. Pinjkop da Amin Nwakɔwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unjon dagin Pinjkop da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unjon yan; Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yomaman.

Pinjkop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1–2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aben do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datni kimoron nan aban pidagit unjon da nak yabekgimal. ² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak. ⁴ Kristo da Pinjkop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do

egip egipni parekgit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosoq nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. ⁵ Pin kop dakon man madepni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalonji kindagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sojek nwanwarisi nandisat. Pin kop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan damgut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin nwanwari kind a yolgan.

⁷ Gen bin tagisi nwanwari kind a dimasi tosoq. Amin diwari da ji dakon nandak nandak panjungam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an.

⁸ Mani nin nin, bo ae anelo kind a Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kind a nin da yan tenjenan damguman unudensi dima yan tenjosak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ⁹ Kalip kili dayigiman gen unun banjin ae dayisat: amin kind a da Gen Bin Tagisi kind a nin da dayino abidawit unudensi dima yan tenjosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰ Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pin kop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da

kisik kisik ani yanon da yoken kan, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagit dakon gen

¹¹ Not kabi, yan si nandani. Gen Bin Tagisi kalip yan tenjenan damgum unun aminon da dima noman tagit. ¹² Amin kind a da dima namgut, ae amin da dima nayin dekgwit. Yesu Kristo da iyi nolinban kagim.

¹³ Nak da kalip Juda amin da anpak an ae nandan gadat an unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pin kop dakon panmuwukbi morap panjupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. ¹⁴ Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵ Mani nak menj da dima analanakwan Pin kop da nak kili manjigit. Anek nandan yawotni do anek iyi dakon amin egipben do yan namgut.

¹⁶ Ae bisap si yipguron nak da Amin Nwanwari Kabikon Monji do yan tenjenok aben do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim. ¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unun pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unudon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

18 Unjudon egek bilak kapbi mudanakwan Pita kan nandanyo ak do Jerusalem kiko unjun gat gildat 15 yan egipgumak. 19 Unjudon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, unjun kalon nanjin kagim. 20 Pinjkop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unjun top dima.

21 Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgum. 22 Unjun bisapmon Kristo dakon panmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unjun da nak dima nandan nanngwit. 23 Isal gen binogin nandawit: "Kalip nin yo yokwisi anjnim do agit amin abisok nandan gadat anjupal ak do agit unjun dakon yan tenjenok asak." 24 Pinjkop da nagon pi agit unjun dakon geni nandanek mani anjkwisawit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kalon awit

1 Bilak 14 mudanakwa aeno Jerusalem wigigim. Unjun bisapmon Banabas gat kisi wigigim. Ae Taitus kisi abidoko wigigiman. 2 Pinjkop da iyi nak unjudon kikenjosi noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin Nwakjwari Kabikon yan tenjenok asat unjun dakon mibili do panmuwukbi dakon kila amin iyi banjin yoyigim. Nido, pi agim da asat unjun amin da kanba bami mini asak yan do pasol pasol

agim. 3 Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unjun Grik amin kinda, mani giptimni mandanen do dima yawit. 4 Panmuwukbi toptopmi di muwut muwutninon panabin kabokon da pindak nandananyo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulugan nipgut, mani unjun amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipnen do nandanek yikgwit. 5 Mani geni dimasi nandan yomguman. Gen Bin Tagisi unjun kulabik dima anek jikon toktogisi tosak do nandagiman.

6 Panmuwukbi dakon kila amin egipgwit unjun asi mani ton bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pinjkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unjun kulabik ak do dima nandawit. 7 Dimasi. Pinjkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yan tenjenok pi Pita do imgut, yan gin nak da Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok pi namgut yan nandan namngwit. 8 Asi, Pinjkop da Pita do tapmim iban Juda aminon yabekbi pi asak, yan gin nak do tapmim naban Amin Nwakjwari Kabikon yabekbi pi asat. 9 Amin da Jems, Pita ae Jon unjun panmuwukbi dakon kila amin yan pindakgwit. Unjun kila amin da Pinjkop da nandan yawotni do anek pi unjun namgut unjun nandanek Banabas gat nit dakon kisit

iligek notninsi yanon da nit timikgwit. Anek nit Amin Nwakɔwari Kabikon pi anapdo unun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kalon agiman. ¹⁰ Yo kaloni kindagin anden do niyiwit. Nit yoni mini amin unun do nandan yominek panpulugonden do niyiwit. Unun dakon pi ak do tagisi nandagin.

Pol da Pita gulusun agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panmuwukbi da dabilon tebai iyigin, nido gulusun madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Nwakɔwari Kabi nandan gadat awit unun gat jap kaloni nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanen kan, Pin kop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin Nwakɔwari Kabi yopman degek unun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusun agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yan iyigin,

“Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anpak yopmanek Amin Nwakɔwari Kabi dakon anpak asal. Mibili nido Amin Nwakɔwari Kabi nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?”

Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pin kop da dabilon amin kilegi

(Kilapmi 2.15–4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagiman. Amin Nwakɔwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagiman. ¹⁶ Mani nin nandaman, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pin kop da unun do anek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek ton. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imguman, nido nin nandaman unun kosiron dagin Pin kop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pin kop da dabilon amin kilegi agiman. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgaman, do Juda amin da nandan, nin Amin Nwakɔwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anek Kristo da

yokwi aneŋ do nandisak yan nandan. Mani unun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Piŋkop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan imineŋ unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidoken kaŋ, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Piŋkopmon tosok. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak. ²⁰ Nak naga egip egipmi tonj dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Piŋkop dakon Monji nandan gadan imineŋ egisat. Unun da nak do but dasi galak tan namineŋ egip egipni nak anpulugok do parekgit. ²¹ Nak Piŋkop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi aneŋ kaŋ, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligiman. Unun disi dabil da yan karakwa tilak kindapmon akgit. Namin da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonji kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen

teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anek unudon da abidawit? ³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jigi noman tan daba jigi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Piŋkop da Telagi Wup damineŋ wasok tapmimi tonj ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anakwa, unun do asak?

⁶ Piŋkop da papiakon gen yan tosok:

“Abraham Piŋkop nandan gadan imgut, do Piŋkop da amin kilegi yan iyigit.”

⁷ Do ji yanjsi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unun Abraham dakon gwaknisi. ⁸ Kalipsigwan Piŋkop da yanjsi nandagit, don Amin Nwaknwari Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yan yoyiken. Piŋkop yanjsi nandanek unun yo dima noman tarakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yan tentenok an imgut. Piŋkop gen papia da unun do yan yosok:

“Gak obakon gin Piŋkop da minjat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an

yomdisak.”

⁹ Abraham nandan gadat aban Pinjkop da yo tagisi an imgut. Yangin Pinjkop da minjat amin morap nandan gadat ani unun yo tagisi an yomdisak.

¹⁰ Mani Pinjkop da minjat amin morap gen teban yolek Pinjkop da dabilon nin amin kilegi tagi anen yan nandan unun jobit yomdisak. Nido, Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap ton unun dima guramitjak kan, Pinjkop da unun amin jobit imdisak.”

¹¹ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

“Amin nandan gadat ani, unun Pinjkop da amin kilegi yan yoyinjakwan egipdan.”

Gen unun da yansi nolisak, gen teban yolapno Pinjkop da amin kilegi yan niyisak dakon kosit kinda dima tosok. ¹² Gen teban yolyol unun nandan gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

¹³ Gen teban da yan yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap ton unun tagi dima guramikgaman, do jobit panen. Mani nin

panpulugok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwan unun jobiri ton amin.”

¹⁴ Kalip Pinjkop da Abraham do gisam imgut unun Amin Nwaknwari Kabi da Yesu Kristo da pi unun agit do anek unun gisam kili abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pinjkop da yan teban tok agit da aripmon Telagi Wup abidonej.

Pinjkop dakon gen teban da Pinjkop dakon yan teban tokni kulabik aripmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yan dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yan dagok gen unun dima yolyoli yan aripmi dima yosak. ¹⁶ Kalipsigwan Pinjkop da yo tagi don noman toni do yagit. Yan teban tok unun Pinjkop da Abraham gat monji gat do an yomgut. Pinjkop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yan dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kinda dogin yanek yan yosok:

“Gak dakon monji do.”

Unun Monji unun Kristo.

¹⁷ Nak yanon da yosot. Mibiltok Pinjkop Abraham gat sanbek sanbek agimal.

Anjakwan bilak 430 yan mu-
darjakwa Moses dakon gen
teban donsi noman tagit.
Gen teban unun da Pinjkop
da sanbek sanbek agit unun
kulabik aripmi dima asak.
Unun da kalip Pinjkop da yan
teban tok agit aripmi dima
aban pasiljak. ¹⁸ Pinjkop da yo
nim do manjigit unun abidok
do gen teban yol kimotne
kan, yan teban tok agit do
anej dima abidoman. Mani
nin nandaman, Pinjkop da
unun yo morap Abraham do
im do kili yan teban tagit.

¹⁹ Yan kan, gen teban nido
tosok? Unun yan; Pinjkop
da yokwi dakon mibili alta
tenjenosak do nandagit. Do
yan teban tok da kwenon gen
tebanyo kisi ningut. Gen
teban sigin tanjakwan wigi
monji unun altagit. Unun
kalip Pinjkop da yo im do yan
teban tok agit. Pinjkop da gen
teban unun anelo do yoban
unun da binap amin Moses do
yan tenjenan imgwit. Yan aba
binap amin unun da nin do
ningut. ²⁰ Mani amin kind
da iyi pi kind ak do nandisak
kan, pi unun binap amin
kinda do aripmi dima iban.
Pinjkop unun kalonji gin, ae
unun kalonj dagin Abraham
do yan teban tok an imgut.

*Gen teban da kilanin anej
Kristokon panjisak*

²¹ Gen teban unun yan
teban tok gen Pinjkop da
kalip yagit dakon uwalni?

Unun dimasi. Pinjkop da gen
teban niminek unun da egip
egip damjak yan yagit tam,
gen teban yolyol kosiron
da nin minat aminyo kilegi
anom. ²² Mani Pinjkop gen
papia da yosok, “Yokwi da
minat amin morap kisi dam
tebanon yopgut,” do Yesu
Kristo nandan gadan imni
amin unun Pinjkop da kalip
yan teban tok agit yo unun
tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon
bisap dima altanjakwan, gen
teban da nin dam tebanon
nipban egipguman. Dam
tebanon sigin egapno wigi
nandan gadat dakon bisap
unun alta kili noman tagit.
²⁴ Gen teban unun kila amin
da yan egek nin Kristokon
panjisak. Panjwan nandan
gadat anapno Pinjkop da minat
aminyo kilegi yan niyisak.
²⁵ Abisok nandan gadat
dakon bisap kili noman tak,
do gen teban da kila aminin
egakwan dima ekwaman.

*Nandan gadat anej Pinjkop
dakon gwaknisi ekwaman*

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo
nandan gadan iminek Pinjkop
dakon gwakni dagawit.
²⁷ Minat amin morap telagi
pakbi sojek Kristokon
gadawit, ji Kristo imal nan
yan pawit. ²⁸ Kristo da amin
kabikon Juda amin bo Grik
amin mini, ae oman monji
bo ae isal ekwan amin mini,
ae minat bo ae wili mini.
Abisok Yesu Kristo obakon ji

3:18: Ro 4.14

3:19: Ya 7.38; Ro 5.20

3:21: Ro 8.2-4

3:23: Gal 4.3

3:24: Ro 10.4

3:26: Jn 1.12

3:27: Ro 6.3

3:28: Ro 10.12

3:29: Ro

wagil kalonjigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Pinjkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Pinjkop dakon gwakni agimanj

¹ Nak dakon gen unun yan: monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman monji da aripmon egisak. ² Unun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak. ³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanek egipgumanj bisapmon on miktim dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipgumanj. ⁴ Mani Pinjkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Minjat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yumanj nipgut. Anek yan aban Pinjkop dakon gwakni agimanj.

⁶ Ji abisok Pinjkop dakon gwakni ekwan, do Pinjkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anjakwan Wup da

pantagap aban Pinjkop do "Aba, Dat" yan yan tidomanj.

⁷ Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Pinjkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Pinjkop dima nandanj imgwit bisapmon yo pinjkop dima unun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani abisok Pinjkop kili nandanj imenj. Bo yansi yokenj kan tagi, Pinjkop da ji kili nandanj damgut. Do ji nido ae tobil kinjek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandanj? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandanj. ¹¹ Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanj si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanjek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanjek ji yombemsi agim. Yan anapbo ji da gulusunj kinda dima an namgwit. ¹³ Disi nandanj, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abinj jikon Gen Bin Tagisi yan tenjenagim. ¹⁴ Sotno da jiggi madepsi damgut, mani ji manji dima

namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pinjkop dakon anjelo kinda nan yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nan yan abidawit. ¹⁵ Unjun bisapmon ji nak do kisik kisik anjek tagisi nandan nan gwit. Mani abisok unjun kisik kisikji dukon tosok? Nak asisi yosot, unjun bisapmon nak anpulugok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bami dayinek uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji pangalak ak do pi an, unjun ji panpulugoni dakon nandak nandakni mini. Unjun ji da nin nipman degek unjun yolni yan do pi an. ¹⁸ Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anejan, unjun tagisi. Bisapmi bisapmi unjun anpak ani, ae nak da egipben bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwaknoni, minjat da monji altok do anakwa tepmi pan, unjuden tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianjon da ji panpulugoken unjun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgwan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok? ²² Pinjkop gen

papia da yan yosok, Abraham unjun monji bamori. Omani do egipgut minjat Aga da kinda anjalagit. Ae minjatsini isal egipgut da kinda anjalagit. ²³ Unjun oman minjat dakon monji unjun amin da monji panalan kosiron da altagit. Mani minjatsini isal egipgut dakon monji unjun, Pinjkop da yan teban tok anakwan altagit. ²⁴ Unjun gengwan tilak gen kinda tosok. Minjat bamot unjun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unjun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagon. ²⁵ Aga unjun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unjun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosok unjun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unjun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwan. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosok unjudon oman amin mini. Unjun kokup unjun nin dakon menjnin. ²⁷ Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Minjat gak bupmikon egek monji dima panjalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panjalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanejan yan tidoki.

Nido, minjat eni ton dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdanj.”

28 Not kabi, ji Aisak yombem. Piŋkop dakon yaŋ tebantogon ji gwaknisi awit. 29 Monji unun amin da monji paŋalaŋ kosiron da altagit, unun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unun da yo yokwisi an yomgwit. Abisok kisi anpak yaŋ gin toso. 30 Mani Piŋkop genon ni gen toso? Gen yaŋ toso: "Oman miŋat unun gat monji gat yolni.

Nido oman miŋat dakon monji unun da dat gat ae miŋatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak."

Unun Piŋkop gen da yosok.

31 Not kabi, nin nandaman, nin oman miŋat dakon gwakni dima. Nin miŋatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin pulugaŋ nipman dak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anpak tagisi anjomaman

(Kilapmi 5–6)

5

Nin pulugaŋbi da aripmonsip egipneŋ

1 Nin yokwi da napmon dima egipneŋ do anek, Kristo da nin pulugaŋ nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kaŋ, geni dima nandani.

2 Nak Pol da gen dayisat unun pakyansin nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kaŋ, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima paŋpulugokdisak. Dimasi.

3 Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yaŋsi dayin tenjenokdisak. Anpak unun ani kaŋ, gen teban morap kisi yol kimotdo. 4 Gen teban yolek unun kosiron da Piŋkop da amin kilegi yaŋ niyisak yaŋ nandan amin, ji Kristo kili yipman dekgwit. Ji Piŋkop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

5 Telagi Wup da tapmimon Piŋkop nandan gadan iminjek unun da amin kilegi yaŋ niyisak do jomjom aman.

6 Amin kinda Yesu Kristokon egisak kaŋ, giptimni mandisak bo dima mandisak unun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anek unun da antagap aban amin do but dasi galak taŋ yomisak unun da yo bamisi.

7 Kalip ji Kristo dakon kosit naŋ tagisi agipgwit. Mani namin da kosit sopman damik da gen bamikon sanbenek dima akwan?

8 Nandak nandak abisok yolgaŋ, unun Piŋkopmon da dima abisak. Piŋkop da ji iyikon kini do yaŋ ilikdak.

9 Nandani, yis kalonisosok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. 10 Amin Tagi da ji paŋpulugaŋban nak dakon nandak nandak yolek

nandak nandak njwaknjwari di dima timitdan yanji nandan gadasat. Namin da ji dakon nandak nandak panjupbal asak, unjun dima nandisat. Mani amin unjun iyi dakon gulusunji dakon kobogi yokwisi timitdisak.

11 Not kabi, asi nak amin da giptim mandak mandak ankimotni do yan tenjenok sigin asak kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanjenek nandak nandakni aripmi dima anjupbal abam. 12 Amin unjun nandak nandakji panjupbal an, unjun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

13 Asi not kabi, Pinjop da ji puluganji da egipni do yan damgut. Mani, "nin puluganji da ekwaman, do but kalip dakon anpak tagi anen" yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjop dakon minjat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni. 14 Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

"Gaga do but dasi nian galak tosol, unjudej gin amin do but dasi galak tan yobi."

15 Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosak kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

16 Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan.

17 But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unjun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unjun aripmi dima ani. 18 Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. 19 But kalip dakon anpak unjun disi nandan. Anpak unjun yan: yumabi anpak mibili mibili, 20 ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, 21 ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanek but upbal anpak, ae kwen wigik anek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unjun gen kalon banjin yosot: minjat amin morap anpak unjudej an, unjun Pinjop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

22 Mani Telagi Wup da panthagap aban anpak tagisi aman unjun yan: amin do

but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jigi pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanek egip egip. Anpak unun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok. ²⁴ Yesu Kristo dakon minjat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno unun da niyinj pawiljak. ²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugonej. Ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anej.

6

Nianen jap yet kinda nan kwaokgi, bami unuden nanjin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yan nandan iman kan, Telagi Wup yolgan amin ji da unun amin anpak yawori an iminek anpakni anmilib ak do anpulugoni. Mani disi do kan kimotni. Sunduk da pankewalban ji yo kisi yokwi di abam. ² Ji amin diwari panpuluganek jigini guramitni. Yan anek Kristo

dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani tan yan nandisak, mani unun mani mini kan, unun amin iyi nan top ankewaldak. ⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yan do kokwinik kimotni. Yan asak amin, anpak iyi agit unun do kisik kisik tagi asak. Anek iyi dakon anpak do nandanek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi panpan akdan.

⁶ Pinjop gen nandak nandak timikgan amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyinj detji do diwari imni.

⁷ Ji disi ban pankiligek Pinjop ankewalnejan yan di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nan kwaokgi unun nanjin pakdisal. ⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kan, but kalip unun dakon anpak da bami yokwisi tanek wagisi yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kan, Telagi Wup da egip egip unun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonejan. Pi anek dima alek tonejan kan, jap bami pakpak bisapmon bami wagil tagisi pakdaman. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap panpulugoki dakon bikbik pisan gaban kan panpulugoki.

Ae nandan gadat amin notji banjsi pindagek panpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat unun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban an amin unun amin diwarikon man madep pak do anek an. Unun pasalek yan nandan, "Amin diwari da nin Kristo dakon tilak kindap do nandan gadaman yan nandan nimni kan, yo yokwi an niman." ¹³ Giptimni mandawit amin, unun iyi gen teban dima yolgan. Mani unun amin man madep timit do anek giptimji mandak do dayan. ¹⁴ Nak yo kindabo amin kinda dakon man dima awigiken. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nan gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek koko on miktim dakon anpak yokwi morap unun intan mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanbenek dima yoldat yan asak. ¹⁵ Abisok giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Pin kop da nin aban minat aminyo kalugi agiman, unun da yo bamisi asak. ¹⁶ Pin kop da minat amin morap nandak nandak on abidanek yolgan unun bupmi nandan yominjek

butni pan yawot aban yawori toni. Unun minat aminyo unun Pin kop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayiken unun yan; amin kinda da jigi ae sanbenek dimasi namjak. Nak amin da nikgwit unun dakon wuda gwaljikni giptimnokon tanakwa unun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yan asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni unun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Unun asi.

Pol da Epesas Amin do Papia Mandagit

But piso gen

On papia dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadan kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yawot da Kristo nandan gadan iman minjat aminyo panpuluganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bujon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo

unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papia da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

Kristo do anek Pinjkop da nin panjaluk agit

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papia on telagi panmuwukbi kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak.

Kristo do anek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anksiner. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anek nin gisamigek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ Nin telagi egipnenjo, kalipsigwan

miktim Pinjkop da dima wasanban noman tanjakwan Yesu gat gadat gadat aneŋ do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon miŋat aminyo gulusuŋni mini da egipneŋ do agit. ⁵ Kalipsigwan nin do but dasi galak taŋ niminek Yesu Kristo do anek iyi dakon monji egipneŋ do manjiŋ nipgut. Uŋun iyi dakon galaktok yolek yaŋ agit. ⁶ Monji uŋun but dasi galak taŋ imisak uŋun da manon, Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yawotni madepsi uŋun do nandanek Pinjkop dakon man ankisij kimotneŋ.

⁷ Nandan yawotni uŋun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yumaŋ nip do kili kimakgit, ae yawini baŋ Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da nandan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ Kalip Pinjkop da Kristo da pi asak uŋun do anek yo uŋun yaŋ abeŋ yaŋ kili nandagit. Mani nandak nandakni uŋun pasili tagit, abisok ninon kili paŋalon agit. ¹⁰ Yo uŋun akdisak uŋun yaŋ: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup toŋ ae miktimon toŋ uŋun yo morap kisi Kristo do paŋmuwutdisak. Anjakwan Kristo da yo morap kisi dakon

busuŋi yitdisak.

¹¹ Pinjkop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anjakwan noman toŋ. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadaŋek Pinjkop dakon miŋat amin kabisi aneŋ do kili manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok butnin Kristokon yipmanek yolgimaŋ. Ae nin da bisapmi bisapmi Pinjkop dakon tilim madepni do nandanek mani ankisineŋ do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwaktjwari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Uŋun Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon baŋ timikgit uŋun. Ji Kristo kili nandan gadaŋ imgwit, anakwa Pinjkop da yaŋ teban tok kalip agit uŋun yolek ji do Telagi Wup damgut. Uŋun da iyi dakon miŋat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ Nin Telagi Wup kili abidagimaŋ, do nandaman, Pinjkop da miŋat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yaŋ teban tok agit uŋun gat kisi yomdisak. Nin Pinjkop da timikban iyi gat kisi egipneŋ bisapmon yo uŋun timitdamaŋ. Anek nin Pinjkop dakon tilim madepni do nandanek mani ankisikdamaŋ.

Pol da Epesas amin Pinjkop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadaŋ iminek Pinjkop dakon miŋat aminyo morap but dasi

galak tan yoman dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Pinjkop ya yan iyisat. ¹⁷ Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkop da ji panpulugosak do bisit asat. Unjun Datnin tilimni madepsi. Unjun da nandak nandak kilegi daminek panthagap aban pakyanji nandan imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon tenjen yipjak do bisit asat. Aban yo unjun ji da abidoni do yan damgut unjun tagisi nandaba pisosak. Yo unjun ji da jomjom anekwan unjun. Yan aban Pinjkop da yo wagil tilimi tonji unjun iyi dakon minjat aminyo nin do manjigit unjun nandano pisosak. ¹⁹ Ae yan nandakdan. Pinjkop dakon tapmim unjun bisapmi bisapmi minjat aminyo nandan gadan imaman unjun panpulugosak dakon tapmim unjun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwinitnen. Pinjkop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ unjun dagan kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pinjkop dakon tapmim madepnikon da Pinjkop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da amin tet do yipban yikgit. ²¹ Yigek yo morap kwen ton unjun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon

wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak. ²² Pinjkop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busunji yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunji yikdak. ²³ Panmuwukbi unjun Kristo dakon giptimni. Kristo unjun yo morap kisikon egek tujan yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagilsi tujan yomisak.

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

¹ Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unjun da dikba wupji kimak mudawit. ² Unjun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unjun kila amin Pinjkop dakon gen pabin yopmangan amin da but kagawan egek pi asak. ³ Kalip nin morap kisi unjun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolguman. Yanji egipguman bisapmon Pinjkop da tomni yokwisi minjat amin morap anpak unuden an da abidoni do anroman agit unjun abidogi.

⁴⁻⁵ Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagiman.

Nin amin wagil kimakbi da tilak egipguman, mani Pinƙop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak taƙ ningut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagiman. Asi, Pinƙop dakon nandan yawotni do anek ji yokwikon ban timikgit. ⁶ Pinƙop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron ban paban pidagiman. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgiman. ⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, minat aminyo don egi anan kikan unun da nandan yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandan gadan ingwit, anakwa Pinƙop dakon nandan yawotni dogin anek Pinƙop da ji yokwikon ban timikgit. Unun ji da disi dima awit. Pinƙop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ Unun pi kinda awit dakon yuman nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ Yesu Kristo do anek Pinƙop da aban nin minat aminyo kalugi agiman. Nin da yo tagisi anan dakon kosit Pinƙop da kili anoman agit unun nan agipnen do yan agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipguman unun panmuwukban kabi kalonji agiman

¹¹ Ji disi nandan, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do "Giptimni dima mandan amin" yan yon. Unun amin daƙin giptimnikon wasok an unun do yosok. Pakyan si nandani, kalip ji Amin Nwakanwari Kabikon da altawit. ¹² Unun bisapmon ji Kristo gat dima gadanbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Pinƙop da yan teban tok anek sanbek sanbek Israel amin gat anakwan ji unun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yan nandanek jomjom dima awit. Ji Pinƙop dima nandan ingwit. ¹³ Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Pinƙop da kapmatsisok ekwan. ¹⁴ Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonji ekwaman. Kalip Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi da binapmon dam da yan tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anmilip agit. ¹⁵ Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani monin monin diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonji kinda kalugi

asak unun do anek yan agit. Yan aban but kalon agiman. ¹⁶ Kabi bamot unun giptim kalonikon panmuwugek Pinjkopmon panop do anek tilak kindapmon kimagit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unun kalip tagit unun anjakban kimagit. ¹⁷ Unun abinek but yawot dakon gen yan tentenagit. Gen unun Amin Nwakjwari Kabi ji Pinjkop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tentenagit. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kaloni da Daron tagi kinej dakon kosit yipman nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pinjkop dakon yutni

¹⁹ Telagi Wup da kosit yan yipman nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Pinjkop dakon minjat aminyo gat kabi kaloni ekwan. Ji Pinjkop dakon minjat amin kabi ekwan. ²⁰ Ji yut kinda yombem, Pinjkop da witjigit. Unun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut unun dakon gwak yan magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidawit unun Yesu Kristo. ²¹ Yut unun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadanej ton. Pinjkop da yut unun sigin witjajakwan yut unun Amin

Tagi dakon telagi yut asak. ²² Jiyo kisi Kristokon gadanej Pinjkop da minjat amini gat panmuwukban Pinjkop dakon yutni awit. Pinjkop Telagi Wupmon da unun yutnon egisak.

3

Pol Amin Nwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tentenosak dakon pi tan imisak

¹ Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakjwari Kabi ji panpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat.

² Nak gen on kili nandawit yan nandisat, unun yan: Pinjkop da ji do anek nak do nandan yawok naminek pi unun aben do nak manjigit.

³ Pinjkop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unun dakon geni disok kili mandat. ⁴ Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unun agit dakon gen pasili Pinjkop da noligit unun dakon mibili nandani.

⁵ Kalip bisap morapmi, Pinjkop da gen pasili on nomansi dima yan tentenagit. Mani abisok Wupmon da Pinjkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyin tentenosok. ⁶ Gen pasili unun yan: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kaloni anek Amin Nwakjwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Pinjkop da yo nim do yagit unun timitdaman. Ae Pinjkop da Yesu Kristo do anek yan teban

tok agit dakon bami kisin da timitdaman. ⁷ Piŋkop da nak antagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandan yawok naminek anteban aban pi unun aben dakon tapmimni namgut. ⁸ Nak Piŋkop dakon miŋat amin morapyo dakon piŋbinisi egisat, mani nandan yawok naminek pi unun namgut. Pi unun Amin Nwakŋwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenoken. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigek manjineŋ unun do yosok. ⁹ Piŋkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si ankisibigit. Yan aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yan tenjenoken do pi namgut. ¹⁰ Kalip si ankisibigit, mani abisok paŋmuwukbini aban noman tanakwan nandan kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anelo tapmimi ton gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Piŋkop dakon nandak nandak nandaba pisosok. ¹¹ Kalip Piŋkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit. ¹² Nin Kristo nandan gadan iminek iyikon gadanek

dima pasolneŋ. Kristo unun Piŋkopmon kin altonen dakon kositnin, yanŋi nandanen. ¹³ Yanŋo, nak abisok yan dayisat, nak ji paŋpulugok do anek tepmi pasat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji paŋpuluganban Piŋkop gat tagisi egipdan.

Pol da Epesas amin tebaisi atni do bisit agit

¹⁴ Nak Dat da yo agit unun do nandaneŋ nwakben an imisat. ¹⁵ Unun da miŋat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwan unun wasagit. ¹⁶ Nak nwakben anek bisit yan asat, Dat da yoni wagil tagisisi ban ji panjeban anek Telagi Wupmon da tapmim daminjakwan tebaisi atni. ¹⁷ Anjakwan nandan gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anjakwan amin do but dasi galak tan yomyom anpagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Piŋkop dakon miŋat amin morap gat kisi tapmim panek Kristo da amin do but dasi galak tan yomisak unun do pakyanŋi nandaba pisosak. Unun madep daman. Halogini unun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak tan yomisak, unun da nandak nandak morap kisi yapmandak, mani ji da tagi nandaba pisosak. Yo tagisi

morap Piŋkop iyikon tugaŋ toŋ, uŋun jiyo kisikon tugaŋ toni.

²⁰ Piŋkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae uŋun tapmim da nin dakon nandak nandak yapmaŋ mudosok. Yo morap Piŋkop da asak do bisit iyamaŋ, uŋun tapmimni da arip dimasi. ²¹ Do dagok dagogi mini paŋmuwukbi miŋat aminyo Yesu Kristo da manon Piŋkop dakon man anŋkisiŋ kimotni. Don babikon da babikon yaŋ giŋ taŋ anaŋ kisak teban. Uŋun asi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwamaŋ do Piŋkop dakon aŋpak aneŋ

(Kilapmi 4–6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwamaŋ

¹ Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Piŋkop yol kimotni do yaŋ damgut, do butji pabo pisaŋakwan aŋpak iyi nandisak uŋun aŋ kimotnidosi dayisat. ² Ji paŋmuwukbi diwari dakon piŋbini egek aŋpak yaworisi aŋ yomni. Yokwi andamni bisapmon butji yawori taŋakwa but dasi galak taŋ yomiŋek butjap tepmi dima nandaŋ yomni. ³ Telagi Wup da but kalon egipneŋ dakon aŋpak niŋaŋakwan but yawot

da nap da yaŋ waban kabi kalonisi ekwamaŋ. Ji uŋun aŋpak abidok do tapmimji kisi uŋun do paretni. ⁴ Nin kisi Wup kalon giŋ abidagimaŋ, ae nin giptim kalonji. Piŋkop da ji yo kalonji kinda dogin jomjom ani do yaŋ damgut. ⁵ Amin Tagi uŋun kalonji giŋ, ae nandaŋ gadat uŋun kalonji, ae telagi pakbi sogok uŋun kalonji giŋ. ⁶ Piŋkop kalonji giŋ uŋun nin morap kisi dakon Datnin. Uŋun miŋat amin morap dakon wukwini, ae miŋat amin morap da binapmon pi asak, ae miŋat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut uŋudeŋ giŋ Piŋkop da nin morap kalon kalon do nandaŋ yawotni niŋiŋ niŋiŋ agit. ⁸ Mibili yaŋ do Piŋkop dakon gen da yaŋ yosok:

“Uŋun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tajeŋ timikgit uŋun timikban kisi wigiwit.

Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Uŋun kwensi wigigit” yaŋ gen tim tosok, uŋun da yaŋ nolisak, Kristo uŋun kwen giŋ dima wigigit. Uŋun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Uŋun amin mibiltok mibilikon pigigit, uŋun kwen yo kisi wigigit. Uŋun yo morap kila ani ak do aŋek Kwen Kokup morap da

kwensi wigigit. ¹¹ Unjun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyinjet pi yomgut. ¹² Yoban unjun da panmuwukbi panthagap aba Pinjok dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban tanek tagisi tosak. ¹³ Pi unjun sigin tan anan kinakwan wigi nin morap kisi but kalonji egek nandan gadat bamisi anek Pinjok dakon Monji pakyanji nandan imnen. Yan anapno panmuwukbi egip egipnin teban tanakwan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unjun dakon tilak abidonen.

¹⁴ Anek nin amin monin da aripmon sanbenek dima egipnen. Anek amin pangalak an amin, ae amin panjkewal, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unjun dakon geni da ji dakon nandak nandak panji panabin panabin dima ani. ¹⁵ Nin gen unjuden do mirak dima yopnen. Anek amin do but dasi galak tan yomyom anpak anek gen bami gin yonen. Yan anek nin minat aminyo tebaisi agek Kristokon tagok tagok anen. Kristo unjun panmuwukbi dakon busunji. ¹⁶ Unjun da busunjin yigakwan giptim dakon sanbek morapni unjudon sanbenakwa giptim

tebaisi toсок. Anakwan giptim diwat morap kalon kalon pini anakwa amin do but dasi galak tan yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Panmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin Nwaknwarri Kabi da anpak yokwi an unjuder sanbenek dima ani. Nandak nandakni wagisi upbal tan, ¹⁸ ae nandak nandakni unjun pilin tuk yombem. Butni unjun sopbi, do nandak nandakni unjun wagil minisi, ae Pinjok dakon egip egip da wanja ekwan. ¹⁹ Anpak an unjun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pikek an, ae anpak injani mibili mibili ak do buri pidon.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bami Yesukon toсок yan kili dayin dekgwit. Nak nandisat, ji Amin Nwaknwarri Kabi dakon anpak unjun dima ani do dayin dekgwit. ²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonikban wagil yokwisi asak. Do ji anpak kalipmi unjun wiririk mudanek but nandak nandakji kulabik aba kalugisak. ²³ Nandak nandakji unjun si kalugisak. ²⁴ Ji minat aminyo

kalugi dagoni. Unun Pin kop da iyi aban minat aminyo kalugi daganek Pin kop iyi yombem an. Pin kop unun kilegisi ae telagisi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini. Nido, nin morap kisi giptim kaloni dakon diwatni.

²⁶ “Ji butjap nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjap sigin nandan egakwa gildat dima pigisak.

²⁷ Sunduk do yoma dima wital imni.

²⁸ Kabo noknok kabo sanbenek dima noni.

Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni.

²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panteban ani dakon gen banjin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panteban asak.

³⁰ Ji anpak yokwi anek Pin kop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pin kop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon minat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak.

³¹ Butjikon da nandaba yokwi

tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagisi yopman mudoni.

³² Panmuwukbi diwari do anpak tagisi an yominek but dasi galak tan yomni. Pin kop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

5

Ji tenjenikon egipni

¹ Pin kop da ji but dasi galak tan damisak. Anakwan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani. ² Kristo da but dasi galak tan nimek nin panpulugok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin jiyo kisi amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi nan yan Pin kop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak injani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Pin kop dakon minat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yonej. ⁴ Gen injani dima yoni, ae nandan kokwini tagi dima amin da gen yon unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima

yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Pin kop ya yan iyiner unun da tagisi asak. ⁵ Yan si nandani, yumabi anpak an amin gat, ae anpak injani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Pin kop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomaman yan asak.

⁶ Amin da anpak yokwi unun ani do nandanek top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Pin kop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak. ⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni. ⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tenjenikon depgut, do ji tenjeni dakon minjat aminyo da yan agipni. ⁹ Tenjeni da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat panalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosok unun wisin pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima ton. Ji da minjat aminyo anpak unun yokwi yan yolimba pindatni. ¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi. ¹³ Mani tenjeni da anpak morap

dakon mibili panalon aban nomansi tenjenan ton. ¹⁴ Ae tenjeni da yo kindan alalon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yan do anek gen on tosok:

“Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanaki Kristo da tenjenan gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Pin kop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwaman unun bisap yokwi, do kan kimotni. Bisap unun isal dogin di mudanban. ¹⁷ Nandan kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi dakon galaktok unun pakyansi nandani. ¹⁸ Wain morapmi nanek but upbal dima ani. Anpak unuden da ji panupbal an. Pin kop dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹ Ae Pin kop dakon minjat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap ton gat, ae Pin kop gawak imim dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yan imni. ²⁰ Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da

5:5: 1Ko 6.9-10; Kol 3.5 5:6: Ro 1.18; Kol 2.4,8 5:8: Jn 12.36; Ep 2.13; Kol 1.13; 1Pi 2.9 5:13: Jn 3.20-21 5:14: Ais 26.19; Ro 13.11 5:15: Kol 4.5
5:18: Lk 21.34 5:19: Kol 3.16 5:20: Kol 3.17

bisapmi bisapmi yo morap do Pinƙop Dat ya yaŋ iyin kimotni.

Pol da miŋat eyo kili abi do yagit

²¹ Ji Kristo do nandaba wukwan imiŋek notji gawak yomiŋ yomiŋ aŋek egipni. ²² Miŋat, ji Amin Tagi do gawat gawat aŋek nandaba wukwan iman, yaŋ gin esi do yaŋ ginsi aŋek egipni. ²³ Nido, Kristo da paŋmuwukbi dakon busuŋi yikdak, unun da tilak wili unun miŋatni dakon busuŋi egisak. Paŋmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon baŋ timikgit. ²⁴ Paŋmuwukbi unun Kristo do gawat gawat aŋek nandaba wukwan imiŋek ekwan, yaŋ gin miŋat ji yo morapmon esi do yaŋ ginsi anjomni.

²⁵ Kristo da paŋmuwukbi do but dasi galak taŋ yomiŋek paŋpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yaŋ gin wili ji miŋatji but dasi galak taŋ yomiŋ kimotni. ²⁶ Pakbi gat ae geni gat baŋ Kristo da paŋmuwukbini suganban telagisi awit. ²⁷ Paŋmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do aŋek yaŋ agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi aŋek telagi ae gulusuŋni mini egipni yaŋ do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak toŋ, yaŋ gin miŋatji but dasi galak taŋ yomni. Amin kind

miŋatni do but dasi galak taŋ imisak, unun amin da iyi do yaŋ gin nandisak. ²⁹ Nin nandaman, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima an imgut. Giptimni jap imiŋek kilani tagisi asak. Kristo da paŋmuwukbi do yaŋ gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon kandap ae kisit dabilyoni. ³¹ Pinƙop dakon papia da yaŋ yosok: “Yaŋ do aŋek amin kinda meni datyoni yopman degek miŋatni gat gadanbal bamori da giptim kalonji gin asak.”

³² Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yaŋ yosot, gen on Kristo gat paŋmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalonji da disi do but dasi galak toŋ, yaŋ gin miŋatji do yaŋ gin nandani. Ae miŋatji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da miŋat monjiyo gat ae men datyo gat do yagit

¹ Miŋat monjiyo, ji men datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ² Pinƙop gen papiakon gen yaŋ tosok, “Gak men datgo dakon pinbinisi egi kimagek geni guramikgi.” Gen teban yaŋ teban tokni toŋ kabikon

da on da mibiltok asak. ³ Yan teban tok gen yan tosok:

“Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

⁴ Dat, ji minjat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minjat monjiyosi panmilip anek Amin Tagi dakon gen yoyinjetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

⁵ Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinbini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandanek guramikgan, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandanek butjikon da Pinjok dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandanek pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandanek ani. ⁸ Nandani, oman monji bo oman monji dima mani amin kindi pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

⁹ Ae mibiltok amin jiyo kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup

egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minjat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonjikon gin kokwinikdak.

Panmuwukbi unun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek tebaisi atni. ¹¹ Pinjok da emat dakon yo kabi nimisak unun pani. Panek tebaisi agek Sunduk dakon pankewal mibili mibili unun tagi pabin yopni.

¹² Pakyanansi nandani, nin amin gat emat dima wamanngaman. Nin wup yokwisi tapmimi toj gat, ae koj miktim kila an gat, ae yo tapmimi toj mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila an, ae koj kwen ekwan gat emat aman. ¹³ Do ji Pinjok da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ Ji tebai atni. Anek gen bami nan boban napmi do wamni. Anek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani. ¹⁵ Ae Pinjok da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tentenoni. Ununan kandap gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unun da pasikji

asak. Anek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni mileŋ asipmi ton ji yaman damisak unun tagi pabiŋ yopni. ¹⁷ Piŋkop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unun nandak nandak da busuŋ kutnokji asak. Yan anek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unun Piŋkop dakon gen. ¹⁸ Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit an kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anek Piŋkop da ji paŋpulugosak do bisit iyini. Kila tebai anek unun anpak dima yipman detni. Bisapmi bisapmi Piŋkop dakon miŋat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ Ae Piŋkop bisit iyinba nakyo kisi anpulugosak. Anakwan geni nak da gen kagakon yipmanakwan pasol pasol abiŋ yipmanek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tenjenoken. ²⁰ Piŋkop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tenjenoken do yabekban kigim. Ae unun dogin anek nak dam tebanon yigek nap tebanban nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Piŋkop bisit iyinba nak anteban aban pasol pasol abiŋ yipmanek miŋat aminyokon madepsi yan tenjenoken. Piŋkop da yanŋi abeŋ do nandisak.

Piŋkop da paŋpulugosak do Pol da bisit agit

²¹ Tikikus da pi nian agim ae nian egisat dakon but

piŋso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kindi. ²² Unun yabekgo jikon obinakwan nin nian ekwaman unun dakon geni dayisak, ae butji paŋteban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Piŋkop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da paŋmuwukbi morap ji dakon butji paŋyawot aban yawori tosak. Anek unun da paŋtagap aban nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yomni. ²⁴ Piŋkop da miŋat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak tan imiŋ kimagek dima yipman dekgan unun do nandan yawotni yomjak.

Pol da Pilipai Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pu-
danek wasok wasoksi Yurop
miktim kin altagit bisapmon,
Pol kin Masadonia Provin-
skon kokup pap Pilipai
unjudon Gen Bin Tagisi yan
tenjentagit (Yabekbi 16.8
40 unjudon koki). Don
ae kokup kindakon panji
egakwan dam tebanon
yipgwit. Amin da dam
tebanon Rom bo egipgut
yan nandan. Dam tebanon
egipgut bisapmon amin di
da Pilipai panmuwukbi dakon
nandan gadat panjupbal ak do
nandan dakon geni nandagit.
Nandanek unjun gen do butjik
nandagit, mani iyi dam
tebanon egipgut unjun do
butjik dima nandagit. Pol
unjun Yesu do nandan gadat
anjek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo
kabi do wadak wadak aban
Pilipai amin da anpulanganek
monej yopba kiwit. Do Pol
da on papiakon but galak gen
mandagit. Ae dam tebanon
egakwan nandaba kik anek
but yokwi nandani yan do
nandan gadatni panjeban
agit.

Pol da Pinjop da but galak
do yo madep yomgut unjun
do yoyisak. Unjun egip egip
kalugi Yesu Kristokon nan

abidawit unjun do yoyisak.
Yan yoyisak, unjun Juda amin
dakon gen teban yolek unjun
kosiron da but galak dakon
yo unjun dima abidawit.
Yesu kalon nanjin nandan
gadaj iminek abidawit. Pol
unjun Pilipai amin da Kristo
dakon anpak abidan kimagek
yoyindet toptopmi do kan
kimotni do nandisak. Kristo
unjun iyi do amin madep yan
nandanek iyi dakon galaktok
dima yolgit. Unjun iyi pinbisi
egek Pinjop da pi imgut unjun
banjin agit. Pol da yan
yosok, minjat aminyo Kristo
gat gadaj kimagek ekwan
unjun da Pinjop dakon but
yawot abidanek kisik kisik
ekwan.

On papia manjiki bisapmon
Pol Pilipai panmuwukbi do but
dasi galaktan yomisak yanji
kokdisal.

*Pilipai amin da Pol gat
gadat gadat awit do Pol but
galaksi nandagit*

(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol gat ae Timoti
gat nit Yesu Kristo dakon pi
monjini. Nit papia on Yesu
Kristo dakon minjat aminyo
morap kisi kokup pap Pilipai
ekwanji do mandamak. Ji gat
ae panmuwukbi unjun dakon
kila amin gat ae pi amini ji do
mandamak. ² Pinjop Datnin
gat ae Amin Tagi Yesu Kristo
gat da ji do nandan yawok
daminjek panpulanganbal butji
yawori tosak.

Pol da Pinjop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pin̄kopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasan̄jek nandawit gildaron da win̄ abisok ekwaman̄on ji da nak an̄pulugan̄ba Gen Bin Tagisi un̄un dakon yan̄ ten̄ten̄ok pi aman̄. ⁶ Nak yan̄si nandisat, Pin̄kop da jikon pi tagisi wasagit un̄un san̄ben̄ek an̄an̄ kin̄akwan̄ Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji un̄un nak da but kagagwan̄ ekwan̄, do asi nak but dasi galak tan̄ damisat. Pin̄kop da nandan̄ yawotni do an̄ek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi niman̄ niman̄ asak. Dam tebanon egisaron, bo wan̄ga egek Gen Bin Tagisi an̄kutnan̄jek an̄teban asaron, nandan̄ yawotni do an̄ek pan̄pulugok madepsi asak. ⁸ Pin̄kop da nandisak, Yesu Kristo da amin̄ do but dasi galak tan̄ yomyomni un̄un nak da buron yipgut da tan̄akwan̄ nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan̄ asat: Jikon amin̄ do but dasi galak tan̄ yomyom an̄pak un̄un sigin madepsi an̄akwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan̄ kokwin̄ji gat tagisi tan̄ damjak. ¹⁰ An̄akwan̄ an̄pak morap nandan̄ kokwin̄ an̄ek an̄pak tagisi ban̄gin pan̄ egipni. An̄ek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae an̄pak kilegi

dakon bami Yesu Kristokon da abisak un̄un da jikon tugosak. An̄akwan̄ amin̄ da kan̄ek Pin̄kop man madep imin̄jek an̄kisini.

Pol dam tebanon egipgut, un̄un da Gen Bin Tagisi an̄teban agit

¹² Not kabino, yan̄si nandan̄. Dam tebanon nepman̄ un̄un da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Un̄un da Gen Bin Tagisi an̄iren̄ asak. ¹³ Emat amin̄ morap gapman dakon kila amin̄ madep dakon yut on kila an̄ek ekwan̄ gat, ae min̄at amin̄yo diwarisi gat da nak Kristo yoldat un̄un do an̄ek dam tebanon nepman̄ yan̄ kili nandawit. ¹⁴ Pan̄muwukbi not morapmi un̄un da nak dam tebanon egisat yan̄ nandawit, do Amin̄ Tagi da butni pan̄teban aban̄ pasol pasol yipman̄ek Pin̄kop gen yan̄ ten̄ten̄ok do pi tebaisi an̄.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yan̄ ten̄ten̄ok an̄ amin̄ diwarisi da nak do nandaba yokwi tok an̄ek abin̄ nepman̄gan̄, nido nak Kristo do yan̄ ten̄ten̄ok tagisi asat dakon man tan̄ namisak. Mani diwarisi nak da pi asat un̄un do but galaksi nandan̄ek un̄unyo kisi da Gen Bin Tagisi yan̄ ten̄ten̄on. ¹⁶ Un̄un amin̄ nak but dasi galak tan̄ namin̄ek yan̄ ten̄ten̄ok pi an̄, nido Pin̄kop da nak Gen Bin Tagisi an̄teban aben̄ do dam tebanon nepgut yan̄ nandan̄ naman̄. ¹⁷ Mani amin̄ diwarisi man madep

timit do pi anek Kristo dakon gen yan ten-ton. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat sanbenek nam do anek an.
¹⁸ Butni tagisi tanakwan yon bo butni tagi dima tanakwan yon nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan ten-ton. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandaken.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanek egipben. Nido, ji da nak Pin-kop da anpulugan-akwan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandan gadatno anteban asak do bisit an yan kili nandagim. Yan an do nak nandisat, abisok yo noman tan naman unun da nak anpulugan-ban tagisi egipdisat.
²⁰ Nak but galaksi nandanek yan-si nandisat: Nak mayak-tok aripmi dima paken. Nikba kimokgen do yoni kan, nak teban tanek naga anpak asat unun anpak nan-gin yolek Kristo an-kisiken. Bo egipben do yoni kan, anpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yan-si nandisat.
²¹ Nak yan-si nandisat: Egipben bisapmon yo morap aben unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgen kan, abisok egip

egip asat unun si yapmanek yo wukwisi abidokdisat.
²² Nak dima kimagek sigin egipben kan, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdan. Egipben bo kimokgen? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat.
²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yan: Nak kimagek egip egipno yipmanek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmanek wukwisi asak.
²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugoken kan, unun da tagisi asak.
²⁵ Asi, Pin-kop da miktimon egipben do nandisak unun nandan gadan kimokdot. Miktimon ji gat egek panpulugan-akwan nandan gadatji teban tanakwa but galaksi nandani yan-si nandisat.
²⁶ Do nak don jikon aeno abin altan damdisat. Anapbo ji nak do but galak nandanek Yesu Kristo an-kisini.

Pin-kop da Pilipai amin jigiyu kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianen di noman tan namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi anpak kilegi anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yan anakwa nak abin ji dandaken, bo dubagikon egek genji gin nandaken kan yan-si nandaken; Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandan gadani do amin pan-tagap ak do pi an yan

nandanj dabenj. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kanj unjun da yanj yolisak: Pinjkop da ji yokwikon banj puluganj depdisak, mani uwalji si pasildanj. ²⁹ Pinjkop da ji do tagisi nandanjek Kristo nandanj gadanj imni do bikbik damgut. Ae unjun gin dima, Kristo dakon man do jigiyoy kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anjek jigiy pamanj. Kalip nandanjakwa jigiy pagim da ae sigin pasat dakon geni disisi nandanj.

2

Nin but kalonji egek amin do anpak tagisi anjomnenj

¹ Ji Kristo da butji panjeban anjakwan bo akganj? Ji but dasi galak tanj damisak do butji yawori bo tosoj? Ji Telagij Wup da egip egipmon but kalonj anjek bo ekwanj? Ji not do but dasi galak tanj yominej bupmi nandanj yomanj, ma? ² Yanj kanj ji nandak nandak kalonji bangin panj egipni, ae not do but dasi galak tanj yominej but kalonji egipni. Yanj ani kanj, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak. ³ Ji disisi dogin nandaba kik anjek yo dima ani, bo man madep pak do anjek yo dima ani. Amin diwari do gawak yominej man madep yomni. ⁴ Disisi dogin dima nandani.

Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo pinji ekwan Pinjkop da anenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yanj gin pani. ⁶ Yesu unjun iyij Pinjkop egipgut, mani Pinjkopmon egip egipni unjun tebai dima abidagit. ⁷ Unjun yipmanjek oman monji kinda dakon anpak yolek amin daganjek altagit. ⁸ Amin da kanjba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anjek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit. ⁹ Yo yanj agit do Pinjkop da Yesu dakon man madepsi anenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unjun man morap diwari yapmanj mudanek man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ Pinjkop da yanj agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwanj unjun kisi da Yesu dakon man madep do anjek njwakbenj anj imni yanj do agit. ¹¹ Njwakbenj anj iminej amin kisisi da yanj yokdanj, "Yesu Kristo unjun Amin Tagi." Yanj yanjakwa Pinjkop Dat da man madep pasak.

Nin minjat aminyo da binapmon tenjtenjini tonj da ekwamanj

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandanjek

1:29: Ya 16.19-40 2:3: Gal 5.26

2:7: Jn 1.14; 2Ko 8.9 2:8: Ibr 5.8; 12.2

2:10: Ro 14.11 2:11: Ro 10.9

2:4: 1Ko 10.24 2:6: Jn 1.1-2; 17.5

2:9: Ya 2.33; Ep 1.20-21; Ibr 1.3-4

guramikgwit. Abisok nak ji gat dima ekwaman, mani yan dayisat, ji nak da abisok gen on mandan damisat unun guramik kimotni. Pinjkop da ji yokwikon ban timikgit, do pasal nimnimikyo anek pi madepsi anek Pinjkop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni. ¹³ Yanji ani, nido Pinjkop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do ji dakon but panthagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani. ¹⁵ Yan ani kan, minjat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Pinjkop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yan tagisi tenjenoni. ¹⁶ Minjat aminyo panpuluganek egip egip bamisi egipni do Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yan ani kan, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandan gadatji unun paret yombem kinda nan Pinjkop do iman. Ae naga jigi pasat unun da Pinjkop do paret anek wain tagalga unun yombem asak. Yan do anek but galaksi nandisat. ¹⁸ Do jiyo kisi nak gat but galak

nandanek egipnenj.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban pisosak kan, kili ununjok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nian ekwan dakon gen bin nandanek unun gen da kisik kisik namjak. ²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwaman. Unun ji nian ekwan ae ji panpulugok do nandak nandak madepsi asak. ²¹ Amin diwari iyi dogin nandan. Yesu Kristo dakon yo do dima nandan. ²² Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyans nandan iman. Monji da dat panpulugon unun da tilak Timoti da nak anpuluganban Gen Bin Tagisi yan tenjenomak. ²³ Mibiltok yo noman tan nandan unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. ²⁴ Ae Amin Tagi da anpuluganban nakyo kisi donjok obin dandaken yanji nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ Mani abisok Epaprodaitas nan yabekgo jikon tobil opjak do nandisat. Unun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obin nak anpulugagit. ²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot

madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandanek bupmi madepsi nandawit, mibili yan do bupmi nandisak. ²⁷ Unjun bamisi. Sot obisi anek palisi kimaggit, mani Pinjkop da bupmi nandan iminek anmilip agit. Ae nakyu kisi bupmi nandan namgut. Nido kimaggit tam nak but yokwi madepsi nandakom. ²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji unjun aesi kanek but galaksi nandanek egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. ²⁹ Jikon abin altosak bisapmon kisik kisik anek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, unjuden amin do man madep yomni. ³⁰ Nido unjun Kristo dakon pi anek palisi kimaggit. Ji nak anpulugok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obin nak anpuluganek pali kimaggit.

3

Amin kinda Kristo nandan gadan imisak unjun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yan dayisat, ji Amin Tagi dakon minat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandan damgum unjuden ae mandak do dima kurak tosot, nido gen unjun da ji panpulugokdisak. Gen unjun yan:

² Amin diwari yan yon, gak Pinjkop da amin kilegi yan gayisak do nandisal kan, giptim mandak dakon anpak

yolek abi. Yan yon amin jon pinjan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do unjuden amin do kan kimotni. ³ Nido nin dagin Pinjkop dakon amin kabi bamisi ekwaman. Nin Pinjkop dakon Wup da tapmimon Pinjkop gawak imaman, ae Yesu Kristo da nin do yo madepsi agit unjun do nandanek man madep imaman, do Pinjkop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Pinjkop da nindaban nin amin kilegisi aman unjun dakon kosit kinda dimasi tosok yansi nandaman.

⁴ Nak naga kalip Pinjkop da imamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kan tagi paken. ⁵ Nido, men da analanban gildat 8 yan mudanakwan mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ Nak Pinjkop dakon pi madepsi anek minat aminyo Kristo nandan gadan imgwit obisi panupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunjo kinda dima kawit.

⁷ Kalip unjun yo morap anapbo mano ton ae unjun da anpuluganban Pinjkop da

nandaban kilek tosok yan nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinjkop da kanban kilek tosok yan nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulugok do yo agit, nak unun do nandanek Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yan nandisat. Yesu Kristo nanjin tebai abidanek ⁹ iyikonsi egipben do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinjkop da inamon nak amin kilegisi yan dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandan gadan imisat, anapbo Pinjkop da amin kilegi yan nayisak. ¹⁰ Kristo pakyanji nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unuden gin paken do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unuden gin paken do nandisat. ¹¹ Nido, Pinjkop da nakyo kisi kimoron nan aban pidoken do nandisat.

Pol si teban tanej timtim yanek tilagonsi kisak

¹² Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek aripnosi anapbo Pinjkop da gulusunjo

kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyanji nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden aben do manjigit. ¹³ Not kabino, nak Kristo pakyanji nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yan nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdan unun do nandak nandak ban asat. ¹⁴ Nak tapmimno kisi paregek timtim yanek tilagon kin altanek tomnino unun abidoken do pini asat. Tomni unun yan: Nak Yesu Kristo pakyanji nandan iminjek Pinjkop dakon yan ilit yolek Kwen Kokupmon wigiken.

¹⁵ Pinjkop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kan, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni njawanjari tan yoman kan, Pinjkop da nandak nandak unun panmilib anakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madepsi unun yan: Pinjkop da ni anpak yolnen do kili niyigit unun tebaisi timigek yolnen.

¹⁷ Not kabino, ji nak dakon anpak ban yolek ani. Nin ji gat egipguman bisapmon anpak tagisi anapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun minjat aminyo banji pindak

kimagek anpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, miñat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal anek anpak yokwisi an. Bisap morapmi miñat aminyo unuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si manakwa anpak yokwi an unun do aeno dayisat. ¹⁹ Giptim dakon galaktok da piñkopni asak. Ae anpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun ban anek iyi do nandaba tagisi asak. Unuden amin miktim dakon yo morap dogin nandan, do Piñkop da panjupbal aban Tipdomon pigikdan. ²⁰ Mani nin Kwen Kokup dakon miñat aminyo ekwaman. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²¹ Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miktim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

4

Nin but kalon anek, kisik kisik anek, nandak nandak kilegi timigek egipnen

¹ Not kabino, nak ji do but dasi galak tan daminek ji abin dandak do tagisi nandisat. Anek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandan gadan imgwit. Pi madep agim dakon tomnino

unun ji mani. Notnoni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yanji dayisat, jil Amin Tagi nandan gadan imamal do jil pidok pidok yipmanek but kalon anjil. ³ Ae pi isalno tagisi, gak miñat bamot unun panpuluganbi but kalon anjil do gayisat. Nido nak gadan nabal Gen Bin Tagisi yan tenjenok do pi madepsi agiman. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agiman. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon tan yoman.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anek egipni.

⁵ Anpak yaworisi anek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ Ji yo kindo do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanek Piñkop iyini. Bisit iyinek, ya yan iyinek, panpulugosak do iyini. ⁷ Yan ani kan, Piñkop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandan pisonen. But yawotni da butji ae nandak nandakji panjutnanban Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kindo gat dayisat, unun

yan. Bisapmi bisapmi ji unjun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatnej do tagisi nandaman, ji yo unjuden dogin nandanek egipni. ⁹ Nak anpak morap ani do dayin dekho nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unjun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pinjokop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unjun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulugok do yo ayin unjun do tagisi nandanek Amin Tagi ankisiat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadanek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unjun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipben bo ae yo kabino morapmi panek egipben, unjun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unjun yo isali. ¹³ Nido, Kristo da tapmim naminakwan yo morap tagi aben.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak

tagisi anek nagon gadanba jigi kaloni panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadanek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minjat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minjat aminyo kokup njaknjawarikon nani di da monen di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit. ¹⁶ Kokup pap Tesalonika egapbo ji da monen ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pinjokop da unjun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Epaprodaitas da kisiron da yopba apgwit unjun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unjun but galak dakon yo yopman namgwit unjun paret kibani tagisi yombem nan ji da Pinjokop do imgwit. Pinjokop da paret unjuden do galagisi nandisak. ¹⁹ Ae Pinjokop da yo morap nido wadak wadak an unjun aripjikon damjak, nido Pinjokop dakon yo tagisi morap unjun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

²⁰ Pinjokop Datnin mani dagok dagogi mini ankinin kimotnej. Unjun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon minjat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan. ²² Ae Pin^{kop} dakon minjat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayiken do gwayan gwayan tebai nayan.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon toso. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok toso. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni panteban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njwaknjari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panikdan. Kristo obakon da Pinjop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minjat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia

mandagit unjungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pinjop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tujanbi da ton

(Kilapmi 1.1-3.4)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da ² Pinjop dakon telagi minjat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjop Datnin da nandan yawok daminek butji panjawot aban yaworisi tosak do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan imin kimagek

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan imin kimagek Pinjop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pinjop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panroman agit da ton unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen

Kokupmon tonj yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinej miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minjat amin morapmon anpak tagisi panalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pinjkop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganek Kristo dakon pi jikon tosok unun kilani tagisi asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji panthagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjkop da Kolosi amin panjeban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yanjo, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminjakwan ni anpak ani do Pinjkop iyi nandisak unun nandaba pisosak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minjat aminyo da anpak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami

tagisi tokdan. Anek Pinjkop do morapmi sigin pakyanji nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanjo kisi amak: Ji Pinjkop da tapmim mibili mibili damjak, anakwan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² anek Pinjkop Dat ya yan iyini. Unun da ji panpuluganban yo ji do Kwen Kokup manjikbi da tonj unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinjkop dakon minjat aminyo nin Pinjkop da tentenikon ekwaman unun yo abidokdaman. ¹³ Pinjkop da nin pilin tuk da kision ban pulugan nipmanek monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinjkop dakon Monji da nin yuman nan nipmanek diwarinin wiririk nimgut.

Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinjkop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak. ¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pindakgaman unun gat ae Kwen Kokup yo dima pindakgaman unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae anelo madep gat ae wup tapmimi tonj gat ae yo kila ani do yandagok anyobi

mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Pinjkop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unjun iyi dakon.

17 Yo morap dima noman tanakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila anakwan kosirikon ton. 18 Kristo unjun panmuwukbi minjat aminyo dakon busunji egakwan panmuwukbi unjun giptimni. Iyi panmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unjun amin kili kimakgwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busunji aripmi tagi egipjak. 19 Nido, Pinjkop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unjudon tosak do tagisi nandagit. 20 Pinjkop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unjun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unjun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

21 Ji kalip Pinjkop da dubagikon egek uwalsi an imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal an iminek ji anpak yokwisi awit. 22 Mani, Kristo unjun tilak kindapmon kili kimakgit, yan aban Pinjkop da ji panpuluganban iyi gat but kalon awit. Unjun iyikon panap do anek yan agit. Ae iyi da dabilon gulusunni mini telagi ae gwaljigi mini egipni do yan agit. 23 Ji nandan

gadatji tebaisi abidanek tebai atni kan, yan gin noman tan damdan. Ji yum pindagakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat tebaisi anek jomjom agak dakon anpak abidawit unjun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unjun yan tentenok aben dakon oman amin dagoko minjat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unjun yan tentenok an yomguman.

Pol da Kolosi amin panpulugagit

24 Abisok nak ji panpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak panmuwukbi panpulugok do nandisat, unjun Kristo dakon giptimni. Kristo panmuwukbi panpulugok do tepmi pagit unjun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unjun Kristo da tepmi pagit unjun aripmi ak do nandak nandak asat. 25 Nak panmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Pinjkop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima unjudon gen morapni yan tentenoken do nak manjigit. 26 Kalipsigwan bisapmi bisapmi Pinjkop da minjat amin morap kabi kisikon gen on si ankisibigit. Mani abisok Pinjkop da gen unjun analon aban iyi dakon minjat aminyo nin da kili nandan. 27 Asi, Pinjkop da minjat amin

kabini nin noliŋban yaŋsi nandamaŋ, gen pasili uŋun wagil tagisisi, ae uŋun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwakŋwari Kabikon nani nin kisi tagisi paŋpulugosak yaŋsi nandamaŋ. Gen pasili uŋun yaŋ: Kristo uŋun ji gat egisak. Ae uŋun da ji timik paŋgwan uŋun gat Kwen Kokup egipni do ji uŋun do jomjom aŋek ekwaŋ.

²⁸ Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi miŋat amin morap kabi kisikon yaŋ tenŋemaŋ. Nin nandak nandak tagisisi uŋun baŋ miŋat amin morap yoyiŋ dekgamaŋ, ae Piŋkop dakon gen morap pakyaŋsi kaŋ kimagek yolni do yoyamaŋ. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi dagaŋba Piŋkopmon paŋkinenŋ do nandamaŋ. ²⁹ Yaŋsi noman toni do nandaneŋ nak tapmim morapno taŋ naminaŋkwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi uŋun tapmim paŋalon naminaŋkwan pi uŋun asat.

2

Nandaŋ gadat tebaisi aŋek top gen pabiŋ yopnenŋ

¹ Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia miŋat aminyo gat ae miŋat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi paŋpulugok do pi madepsi asat. ² Pi madepsi asat, nido ji dakon but paŋteban abo tebaisi tosak do nandisat, aŋek but

dasi galak taŋ yomyom aŋpak tagisi taŋakwan kabi kalonji ani. Pi madepsi aŋapbo uŋun da ji dakon nandaŋ gadat paŋteban aŋakwan Piŋkop dakon gen pasili uŋun dakon mibili tagi nandaba pisosak. Kristo uŋun gen pasili uŋun dakon mibili. ³ Nandaŋ kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat uŋun yo tagisi yumaŋ nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili toŋ.

⁴ Nak gen on yosot, nido amin di da top dayiŋek paŋgalak ani yaŋ do dima galak tosot. ⁵ Asi, nak ji gat kisi dima ekwamaŋ, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalon aŋek Kristo tebaisi nandaŋ gadaŋ imanaŋ, uŋun do aŋek but galaksi nandisat.

⁶ Ji Yesu Kristokon gadaŋek yipba Amin Tagisi egipgut, do uŋun da aŋpagon sigin egipni. ⁷ Ji kindap geli yopba pigakwa miŋtimon tebaisi akgaŋ, ae yut da gwak tebaisi da kwenon tebaisi akgaŋ uŋun da aripmon tebaisi atni. Aŋek Gen Bin Tagisi amin da dayiŋ dekgwit uŋun tebaisi nandaŋ gadaŋ kimotni. Aŋek bisapmi bisapmi Piŋkop ya yaŋ iyiŋ kimotni.

⁸ Ji kaŋ kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayiŋban nandak nandakni di yolbam. Uŋuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miŋtimyo kila aŋ dakon nandak nandak

banj timikganj. Unjun Kristo dakon nandak nandak dima yolganj. ⁹ Ji disi nandanj, Kristo amin nin yombem daganjek Pinjkop dakon egip egipni tuganj imgut. ¹⁰ Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unjun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwanj kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit anjek Kristo da pi agit do anjek but kalip kili yopmanj mudawit. But kalip yopyop dakon anjak unjun giptim mandak dakon anjak yombem, mani unjun giptim dakon dima. Kristo da yo unjun butjikon agit. ¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Pinjkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Pinjkop Kristo kimoron nan aban pidagit unjun dakon tapmim madepni do nandanj gadanj, do telagi pakbi sowit unjun kimoron banj paban pidawit yanj asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, anjek but kalip dakon anjak yolba unjun da dikban kimakgwit. Mani abisok Pinjkop da panpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwanj. Anakwa Pinjkop da diwarinin kisisi wiririk ninggut. ¹⁴ Nin gulusunj morapmi agimanj, do Pinjkop dakon gen teban mandabi da tonj unjun da gen yanj niminek obisi pabinj nippgut. Mani, Pinjkop da Yesu

tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unjun abidanj tilak kindapmon anjakgit. Yanj anjek gen teban mandabi unjun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yanj anjek konj tapmimi tonj dakon busunji morap gat, ae konj tapmimi tonj diwarigat dakon tapmim pabinj yopgut. Anjek Kristo da tilak kindapmon pi agit do anjek, Pinjkop da pabinj yopban minjat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgimanj, do gen teban morap da nin aripmi dima panpulugogi

¹⁶ Yanjo, amin kinda da gen yanj daminek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolganj, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolganj, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolganj, bo ae Sabat bisap yo kisi dima yolganj, unjun morap do yum pindagakwa amin da gen di yanj dabam. ¹⁷ Unjun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi unjun Kristo. ¹⁸ Yanj do anjek amin kinda yo dipminon pindakgit unjun do dayinek ji anjelo gawak yomni do dayinban kanj yum kanakwa dima pabinj depjak. Unjuden amin but kalip dakon anjak yolek iyi do nandak nandak amin yanj nandanj. ¹⁹ Unjun amin Kristo busunjin

yipmanjek unun da kagikon ekwan. Busunin unun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim unun Pinjkop da tapmimon tagan madep toso.

²⁰ Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unuden yolgan? ²¹ “Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima panjutnoki. Ji yan ani kan, Pinjkop da dabilon jimjimji ton.” ²² Gen teban unun jap isali amin da don nan mudon unun do yon. Amin dagan gen teban unun yopmanjek unun ban dayin dekkan. ²³ Asi, amin diwari gen teban unuden yolek nin Pinjkop bamisi gawak imaman yan nandan, mani dimasi. Ae iyi do nandaba pinakwa giptimni panupbal anek Pinjkop da unun do tagisi nandan nimisak yan nandan. Unun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgaman yan nandan, mani dimasi. Unun gen teban morap da nin panpuluganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopnen.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagan

2:20: Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 **2:22:** Mt 15.9
Mt 6.33 **3:5:** Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6

¹ Ji Pinjkop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Unun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unun kokupmon Kristo unun Pinjkop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak. ² Ji Kwen Kokup dakon yo dogin nandane miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pinjkopmon gadanek egip egipji bamisi unun Kristokon pasili toso. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman toso bisapmon jiyo kisi unun gat Pinjkop da tenjen madepmon altan noman tokdan.

Kristo unun nin da butgwan egek unun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman
(Kilapmi 3.5–4.18)

Nin minjat aminyo kalugi agiman

⁵ Yando, ji miktim dakon anpak morap butjikon ton unun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unun yo morapmi timit do nandak nandak unun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak. ⁶ Pinjkop da minjat aminyo

3:1: Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20 **3:2:**

anjapak unjuden anjek geni dima guramikgan unjun tomni yokwisi yomdisak. ⁷ Jiyo kisi kalip Pinjkop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anjapak unjuden awit. ⁸ Mani abisok anjapak unjuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anjek gen dima yogogi dima yoni. ⁹ Panmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anjapakni gat kili yopgwit. ¹⁰ Anjek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Pinjkop da iyi ji panjaluk anjek nandak nandak tagisi daminakwan amin kalugi daganjek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ Do egip egip kalugi unjodon, ji kisi arip gin. Amin Njwakjwari Kabi bo Juda amin, unjun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, unjun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni njwakjwari yonj ae anjapakni njwakjwari an unjun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unjun yo isali. Yo madep unjun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan egisak.

Nin amin do but dasi galak tanj yomyom anjapak abidan kimotnej

¹² Pinjkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi minjat aminyo egakwa but dasi galak tanj damisak. Do

ji anjapak oden banj yolek ani: Ji minjat aminyo kisi morap do bupmisi nandanj yominjek yo tagisi anjomni. Ji disi do nandaba pinakwa minjat aminyo anjapak yaworisi anjominjek but yaworon da jiggi pani. ¹³ Ae jikon amin di gat gen di tonj kanj, but tobil ani do bikbik yomni. Anjek yum pindagek diwarini yopmanj yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopmanj yomni. ¹⁴ Ji amin do but dasi galak tanj yomni, nido unjun anjapak da anjapak morap yapmanj mudosok. Ae unjun da anjapak tagisi morap kisi jonikban pi kalonji anj. ¹⁵ Yum kanakwa Kristo da but yawot damisak unjun da nandak nandakji kila asak. Nido, Pinjkop da ji iyi do manjinjek butji yawori tanjakwan giptim kalonji egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjkop ya yanj iyini. ¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalonj kalonj notji yoyindet aba nandak nandak kilegi timigek anjapak tagisi banjin ani. Butjikon da Pinjkop ya yanj iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjkop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap panalon anj damisak unjun yo kisi yoni. ¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yanj nandanjek ani. Anjek

Yesu da manon yo morap do Pinjkop ya yan iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kinda nian egipni do yagit

¹⁸ Miñat ji esi dakon gen nandanek guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjkop da dabilon kilegisi. ¹⁹ Ae wili ji miñatji but dasi galak tan yomin kimotni, anek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰ Ae miñat monjiyo, ji men datji dakon gen nandanek yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak toso. ²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyinba ji do nandaba yokwi tok di an dabam. Yan aba yo tagi di nin da aripmi dima anen yan di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yan do anek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal iminek pi ani unun but dasi nandanek ani. ²³ Yo morap ani unun si teban tanek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi aman yan nandanek ani. ²⁴ Disi nandan, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi miñat amini do manjigit unun. Ji

Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak. ²⁵ Amin morap gulusun an, unun gulusunni dakon tomni timitdan. Pinjkop da miñat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi ban anyomni. Disi nandan, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anek anpak kilegi anen

² Bisit agak unun tebaisi abidan kimotni. Anek bisit ani bisapmon si nandan kimagek Pinjkop ya yan iyini. ³ Pinjkop da ninyo kisi panpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yan tentenonej do Pinjkop da kosit yipman nimjak. Nin geni antentej ano miñat aminyo da dima galak tanek dam tebanon nepgwit. ⁴ Bisit aba geni unun nomansi yan tentenokej. Pinjkop da yan si aberdosi nandisak.

⁵ Ji panmuwukbi dima abi miñat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi ban yolek anpak kilegi an kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unuden ak do tagap toni. ⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi miñat aminyo panpulugogi unun banjin yoni. Do gen

di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogi gen tagisi ban yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi. ⁸ Nin nian ekwaman dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but panjeban asak, mibili yan do anek jikon yabekgo kigit. ⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi. Unun pi do but dasi nandanek an kimokdok. Unun ji da kabikon amin kinda. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yan: jikon apban kan, but galagon da abidoni.) ¹¹ Ae amin kinda Yesu, amin da Jastus yan iyan, ununyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anek Pinjokop dakon amin kila agakni teban tosak do pi

aman. Unun amin da butno tagisi anjeban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unun ji da kabikon amin kinda, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pinjokop dakon galaktok morap nandaba pisanjek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak. ¹³ Yansi dayisat, unun da ji gat ae panmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unun panpulugok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamaknin unun but dasi galak tan imaman, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon panmuwukbi ekwan unun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae panmuwukbi morap unun minat da yutnon muwukan ununyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinek Laodisia panmuwukbi do yipba kwan ununyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, ununyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ Anek Akipus yan iyini, "Gak Amin Tagikon pi abidagil unun kilani tagisi anek pi unun tagisi abi." ¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima intan namni. Pinjokop dakon nandan yawotni jikon tosak.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman deggit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandanek Yesu yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesu yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni pan-teban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandanek on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesu kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinjakwan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsi apjak? Yanjo, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kikawit

(Kilapmi 1-3)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pin-kop Dat ae Amin Tagi Yesu Kristokon kili gadawit.

Pin-kop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandanek Pin-kop ya yan iyanan. Bisit amanon ji kisi do nandanek aman. ³ Nin ji dakon anpak do nandanek Pin-kop Dat ya yan iyanan. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesu Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

⁴ Not kabi, Piŋkop da ji do but dasi galak taŋ damisak, ae ji iyi do manjigit yaŋsi nandan. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi jikon anjigiman unun gen naŋ gin dima anjigiman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yaŋ disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulugok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ Piŋkop dakon gen abidanakwa jigi morapmisi noman taŋ damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut. ⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat miŋat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yolinja pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yaŋ tenjenawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Piŋkop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanjenek gen di yogogi mini. ⁹ Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun miŋat aminyo da iyi yon. Ji kokup kidat yopmanek but tobil anek Piŋkop bamisi egip egip teban egisak unudon kinjek oman amini dagawit dakon geni yon. ¹⁰ Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun

dakon geni kisi yon. Monji unun kimakgit naŋ Piŋkop da aeni aban pidagit. Unun Yesu da nin panjutnaban Piŋkop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonen.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit do yosok

¹ Not kabi, nin ji gat egipguman bisapmon pi agiman unun dima sun tagit, unun disi nandan. ² Nin jikon dima kinjek Pilipai kokupmon egipguman bisapmon anpak yokwi mayak mayagi an ningwit, ae nindapba tepmi pagiman, unun disi nandan. Mani jikon opguman bisapmon Piŋkopnin da nin panjeban anakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yaŋ tenjenagiman. ³ Nin Yesu nandan gadan imni do yaŋ damguman bisapmon, gen gulusun kinda dima dayigiman, ae nandak nandak yokwi di gat nandanek pi dima agiman, ae ji dima panjkealgiman. Unun dimasi. ⁴ Piŋkop da butnin panjikilik nandanek iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yaŋ tenjenoneŋ dakon pi ninggut. Yando, miŋat aminyo da nindaba pi tagisi an yaŋ nindani do dima aman. Piŋkop nin dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi aman unun dogin nandanek aman. ⁵ Ji nandan, ae Piŋkop kisi

nandisak, nin da ji dima panjalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anjek gen tagi unun dima dayigiman. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yanon da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do panpulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipguman bisapmon meñ kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipguman. ⁸ Nin ji do but dasi galak tan damguman, do Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi damguman. Ae unun gin dima, notsi agiman do anjek ji panpulugok do egip egipnin kisi parekgiman.

⁹ Not kabi, nin ji gat egek Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panjo anen yan do pi tebaisi agiman unun disi nandan. Nin dakon yiyit do jigi dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unun disi nandan, ae Pinjkop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anjek, gwaljigi mini egipguman. ¹¹ Dat kinda da minjat monjyonikon anpak asak, unun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unun disi nandan. ¹² Nin ji dakon but panjeban anjek but yokwi dima ani yan do dayin panjeban agiman. Ae

anpak Pinjkop da pindakban tagisi an unun ban ani do morapmi dayigiman. Pinjkop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Parjmuwukbi da nandan gadat bamisi anjek jigikon tebai akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandanek bisapmi bisapmi Pinjkop ya yan iyaman. Yo unun yan: Pinjkop gen yanapno timikgwit bisapmon, amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pinjkop iyi dakon gen ban timikgaman yansi nandawit. Gen damguman unun asi Pinjkop dakon gen. Unun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ Not kabi, Judia miktimon Pinjkop dakon panmuwukbi morap Yesu Kristokon gadanbi da egi anan kwanon, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan damgwit. Judia miktimon nandan gadat amin Juda amin da jigi morapmi anyomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jigi morapmi andamgwit. ¹⁵ Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigiman. Pinjkop da anpak pindakban inani an unun anjek amin morap kisi uwal an yoman. ¹⁶ Amin Nwaktjari Kabikon Pinjkop gen dima yoyineñ yan do kosit sopsop ak do pi an,

nido Pinjkop da yokwikon ban dıma timitjak do nandan. Yan anek kalıpgwan da yokwi sigin anek yokwini panmuwuk kakwanba madepsi anakwan apmenon Pinjkop dakon butjapni pabin unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pındat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depman degek dat kinda da minjat monjiyoni yopmanek dubagikon egısak unun dakon tilak egıpguman. Nin ji dıma dandagıman, mani butninon da ji gat egıpguman. Do aenin tobil kin ji dandak do pi madepsi agıman. Nin ji dandakdosi nandaman. ¹⁸ Nin jikon kik do nandagıman. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopman nimgut. ¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanek inamnikon tebai agek kisik kisik anen? Ae pi agıman dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yan nindasak? Nin ji do kisik kisik anen. ²⁰ Asi, nin ji do nandanek butnin tagisi asak, ae kisik kisik aman.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjeban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagıman, do gen yan

anjeban anek nit Atens kokupmon egek ² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unun Pinjkop dakon oman amin, unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenosok. Ji panjeban anek nandan gadatji panpulugosak do yabekgımak. ³ Jigi tepmiyo unun da noman tan daba di da nandan gadatji dıma yipman detni yan do yabekgımak. Disi nandan, jigi ae tepmiyo unuden panen do Pinjkop da kili nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egıpguman bisapmon jigi morapmi paktaman yan dayigıman. Disi pakyanısi nandan, yo dayigıman unun kili noman tawit. ⁵ Mibili yan do nak ji do nandaba kik anek Timoti yabekgo ji dakon nandan gadat pındat do opgut. Panjkewal Amin da ji panjkewalban manakwa pi agıman unun isali asak yan do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abinek gen tagisi kili niyik. Ji da nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak tan yoman unun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanek tagisi nandan yan yosok. Nin ji dandakdosi nandaman, yan gin jiyo kisi nin nindakdosi nandan yanjo kisi niyik. ⁷ Not kabi, nin jigi ae tepmiyo panek ji da nandan gadat tebai an unun dakon geni nandanek unun

da butnin panjeban asak.
⁸ Amin Tagikon gadanej tebai
 akgarj yan nandaman, do
 nin egip egip bamisi ekwa-
 man. ⁹ Nin ji do nandanek
 Pinjkopnin da inamon kisik
 kisik madepsi anek Pinjkop ya
 yan iyino aripmi dima asak.
¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjkop
 da nipban abinj ji dandanek
 nandan gadatji da tetgin yo
 nido wadan unun damnenj do
 bisit madepsi anek ekwaman.

*Pol Tesalonaika amin kin
 pindat do bisit agit*

¹¹ Pinjkop Datnin gat ae
 Amin Taginin Yesu gat da
 kosit yipman nimanakwan
 jikon opnenj kan tagisi yan
 nandaman. ¹² Amin Tagi da
 ji panjagap aban ji kabikon
 ae amin morap kisikon but
 dasi galak tan yomyom
 anpak unun madepsi paptan
 irenj tosak do nandaman.
 Nin da ji do madepsi but
 dasi galak tan damaman
 unun da tilagon ani dosi
 nandaman. ¹³ Yan anakwa
 Amin Taginin Yesu Kristo
 da butji panjeban anakwan
 iyi dakon minjat amin kabini
 morap gat apjak bisapmon
 ji telagisi ae gwaljigi minisi
 Pinjkop Datnin da inamon atni
 dosi nandisat.

**Tesalonaika amin
 anpak tagisi an
 kimotni**
 (Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yan
 dayisat. Anpak morap Pinjkop
 da pindakban tagisi an
 unun anidosi nin da kili
 doligiman, ji unun ban yolek
 an. Mani abisok Amin Tagi
 Yesu da manon unun anpak
 sigin sanjenek madepsi an
 kimotnisi do dayinj panjeban
 aman.

² Amin Tagi Yesu da yan
 mudan niban nawa gen
 dayigiman unun disi nan-
 dan. ³ Pinjkop da ji telagisi
 egek yumabi anpak mibili
 mibili dima ani do nandisak.
⁴ Giptimji dakon galaktok
 yokwi dima yolni do kila
 tagisi anek telagisi egek amin
 bamisi da tilagon egipni.
⁵ Galak tok yokwisi gat, ae
 nandak nandak yokwisi
 gat da ilik panjwa Pinjkop
 dima nandan iman amin da
 yumabi an unuden di abam.
⁶ Ji panmuwukbi wili notji
 panjkwalek yumabi anpak
 unuden minjatni gat dima ani.
 Amin Tagi da anpak unuden an
 amin yo yokwisi anyomdisak.
 Nin unun dakon nawa
 gen tebaisi kili dayigiman.
⁷ Pinjkop da yumabi anpak
 mibili mibili anenj do dima
 yan ningut. Telagisi egipnenj
 do yan ningut. ⁸ Yando,
 gen on abinj yipmandak
 amin unun amin dakon gen
 nanj dima abinj yipmandak.
 Unun Pinjkop, Telagi Wupni

damisak, unun dakon gen nan abin yipmandak.

Anpak tagisi an kimagapno teban tosak

⁹ Panmuwukbi notji do but dasi galak tan yomin yomin ani unun do gen di dima mandagi nandisat, nido Pin kop da iyi unun do kili dayin dekgit. ¹⁰ Ji asi panmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unun do but dasi galak tan yoman. Mani, unun anpak sigin sanbenek madepsi anakwa pap tosak dosi dayaman. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unun dogin nandanek amin diwaru da egip egip nian an unun dakon geni ban yanek dima egipni. Kalip dayigiman unun da aripmon ji kisitji da pi anek unun ban egip egipji dakon kila ani. ¹² Yan anek kan do amin da kisiron dima egipni. Anakwa panmuwukbikon dima sanbenbi amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abin nin panmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdan unun ji da pakyansi nandani do nandan. Pin kop dima nandan gadan iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yan nandanek bupmi madepsi nandan unuden di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da

aeni pidagit yansi nandan gadaman. Yan agit do nin yansi nandan, Pin kop da amin Yesu nandan gadan iminek kili kimakgwit amin unun Yesu gat timikban apdan.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayaman unun yan: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwaman amin da amin kimakbi mibil tan yomin ek dima kikedaman. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da pinjek yan tidanek gen teban kinda yosak. Anakwan anelo mibiltogi da gen yanakwan Pin kop dakon kwen yosak. Anakwan Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin da kalip pidokdan. ¹⁷ Unun bisapmon minat aminyo kalugi sigin egipnen amin nin wigino unun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdaman. Anek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikedaman. ¹⁸ Ji notji pan teban ak do gen on notji yoyin yoyin ani.

5

Nin si tagap tanek egapno Amin Tagi apjak

¹ Not kabi, unun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandan, Amin Tagi apjak dakon gildat unun kabo noknok da kalbi but pisoni mini aban unun da

tilak but pisoni mini apdisak.
 3 Amin da yan yokdan,
 “Yaworisi ekwaman, ae yo di
 da nin aripmi dima panupbal
 ani.” Yan yanakwa unudon
 gin minjat da monji panalak
 do but pisoni mini monji
 suganakwa tepmi pan unun
 da tilak tepmisi tasik tokdan,
 ae aripmi dimasi pulugan
 kikan.

4 Mani not kabi, ji pilin
 tukgwan dima ekwan, do
 unun gildat kabo noknok da
 yan noman tan daban dima
 wiripdatdan. 5 Ji kisisi tenjeni
 ae gildat dakon amin. Nin
 kalbi ae pilin tuk dakon amin
 dima. 6 Yando, amin diwari
 da dipmin pak ekwan unun
 da tilak dima egipnen. Kalugi
 egek nin do kila tagisi anek
 egipnen. 7 Dipmin pokgon
 amin unun kalbi pokgon, ae
 pakbi teban nanek but upbal
 an amin unun kalbi an. 8 Mani
 nin gildat dakon amin, do
 nin nin do kila tagisi anek
 egipnen. Nandan gadat gat,
 ae amin do but dasi galak tan
 yomyom anpak ban pibit kut-
 noknin do panen. Ae Pin kop
 da yokwikon ban wagil
 timitdisak yan nandan teban
 tanek jomjom aman unun
 da busun kutnoknin asak.
 9 Pin kop da butjapni panen do
 dima manjigit. Amin Taginin
 Yesu Kristo da pi agit do anek
 nin yokwikon ban timitjak do
 manjigit. 10 Yesu nin do anek
 kimakgit. Sigin egapno apjak

bo kimagapno apjak unun iyi
 gat egipdaman gin, mibili yan
 do anek kimakgit. 11 Yando,
 ji abisok an, yan gin notji
 panpuluganek butni panjeban
 an an ani.

*Pin kop da panmuwukbi
 panpuluganban anpak tagisi ban
 timitni*

12 Not kabi, ji kila aminji
 gawak yomni. Unun amin
 ji dakon wukwisi egek ji
 da binapmon pi tebai anek
 nawa gen dayan. Amin Tagi
 da unun amin kila aminji
 egipni do panalon an yopgut.
 13 Pi madepsi an unun do
 nandanek nandaba wukwan
 yominek but dasi galak tan
 yomni. Ae not kabisi gat but
 kalon anek yawori egipni.

14 Not kabi, anpak ani
 dosi nandaman unun yan;
 kurak tok amin pi ani do
 tebai yoyini, ae yo tagi dima
 anen yan nandan amin butni
 panjeban ani, ae tapminni
 mini amin panpulugoni. Amin
 kisi do but yaworon da
 kulabik ani do bikbik yomni.

15 Amin da yokwi andaba
 kan, tamoni do kobogi yokwi
 dima anyomni. Bisapmi
 bisapmi disikon ae amin
 kisikon anpak tagisi anyom do
 pi tebaisi ani.

16 Bisapmi bisapmi kisik
 kisik anek egipni. 17 Bisit
 yipman deri mini anek egipni.
 18 Yo nianen di noman tan
 daba kan, ji Pin kop ya yan
 iyini, nido Pin kop da Yesu

Kristokon gadawit amin ji anpak yan ani do nandisak.

¹⁹ Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yan sonban kan dima abi kimotjak. ²⁰ Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kan dima kurak tan imni. ²¹ Mani gen morap gat ae anpak morap gat kokwin tagisi ani. Anek yo tagisi ban timigek ²² yo yokwi morap panpekwozni.

²³ Pinjkop but yawot nimisak unjun da ji panthagap aban egip egipji kisi parek iminek telagisi egipni dosi nandaman. Yan anek wupji ae butji ae giptimji dakon kila anakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobil apjak. ²⁴ Pinjkop ji yan damgut unjun da jikon pi aban unjun yo morap noman tokdan, nido Pinjkop gen yosok unjun dimasi yapmandak.

²⁵ Not kabi, Pinjkop da nin panpulugosak do bisit ani.

²⁶ Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yan dayisat, on papia panmuwukbi kabi kisikon manjij yomni. ²⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandanek pi dima anek jomjom gin anek egipne yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabin yop amin kinda noman tane Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

*Amin Tagi don apdisak
(Kilapmi 1-2)*

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit. ² Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

*Tesalonaika amin jigi
bisapmon tebai akgan*

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkop ya yan iyaman. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap tane teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anan kisak.

⁴ Mibili yan do nin Pinjkop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi andaman ae jigi morap pan unun do yoyinek yan yoman, "Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidane jigi ae tepmiyo morapmi pan."

*Pinjkop anpak kilegikon da
nin kokwinikdak*

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: Pinjkop kokwin kilegin asak. Ji Pinjkop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae Pinjkop da ji panpuluganban kilek tane aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ Pinjkop da gen kokwin

kilegisi asak, do jigi daman amin unun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pan unun panyawot anjakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yan gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi tonj gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon Pinjkop da yo yan akdisak. ⁸ Yesu pinjek Pinjkop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgan amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ Unun amin kobogi yokwisi yan ban pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi tonj unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan. ¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep iminjek madepsi anjisini do anjek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da Pinjkop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Pinjkop da Tesalonaika amin panjeban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tan damdan nin unun do nandanek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin Pinjkop da panpuluganban anpak ani do yan damgut unun aripmi tagi ani do nandan. Nandan gadaron da pi morap ak do nandan, ae anpak tagisi morap ak do nandan unun

Pinjkop da tapmim daban ani do bisit aman. ¹² Yan anjek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Pinjkopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminjakwan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayikdaman. Ji mirak pakyanji yopni do tebai dayaman. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandani kan, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanek, bo ae Pinjkop gen yan tentenanjek, bo ae nin da papia kinda mandanjek Amin Tagi kili abik yan yipguman yan amin da dayinba kan, geni dima nandan yomni. ³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima panjewanli. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anjek Pinjkop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun amin Tipdomon pigisak do parekbi. ⁴ Amin da yo morap gawak yominjek pinjkopnin yan yon unun do uwal akdisak. Unun yo morap

pabin yopmanjek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pin kop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek “Nak naga Pin kop” yan yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipguman bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili intawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopman iminjakwan tepmi dima noman tosok unun disi nandan. Ni bisapmon noman tog i unun bisapmons i noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pin kop da bikbik iminjakwan noman tokdisak. ⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nan anjakban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abin noman tanjek unun dakon tenten i da gen teban yapyap amin obisi anupbal akdisak. ⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanjek Sunduk da tapmimon da amin panjewal do wasok tapmimi ton mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Panjewal yokwisi mibili mibilikon da wagil tasik tokdan amin ban panjewaldisak. Unun wagil tasik tokdan, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da pulugan kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandan gadani do anek

Pin kop da nandak nandakni madepsi panupbal akdisak. ¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandan gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdan.

Pin kop da ji yokwikon ban timit do kili manjigit

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tan damisak. Nin toktogisi ji do nandanek Pin kop ya yan iyinen yan si nandan. Nido Pin kop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji pan telak aban gen bami nandan gadanba unun kosiron da ji yokwikon ban timikgit. ¹⁴ Unun Amin Tagin in Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan do anek Gen Bin Tagisi nin da yan tentenagiman unun da ji kili yan damgut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pin kop dakon gen nin da dayin tentenagiman bo ae papiakon da mandanek dayin degiman unun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Tagin in Yesu Kristo gat ae Pin kop Datnin gat da nin do but dasi galak tan nimamal. Anek nandan yawok nimisak do anek toktogisi butnin pan teban aban tagisi tosok, ae nin pan puluganban nandan gadat anek Pin kop da yo tagisi an

nimjak do jomjom aman.
 17 Uñun da butji panjteban anjek panpuluganban anjak tagisi morap anjek gen tagisi ban yoni dosi nandaman.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan unjun panmilip ani (Kilapmi 3)

3

Pin kop da nin panpulugosak do bisit ani

1 Not kabi, nin mibi genin unjun yan: Ji Pin kop da nin panpulugosak do bisit ani. Anjakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kin iren tanjakwan ji da geni do nandaba wigigit unjuden gin amin da yan gin nandani. 2 Ae Pin kop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban timitjak. Ji disi nandan, amin morapmi Kristo dima nandan gadan iman. 3 Mani Amin Tagi gen yosok unjun dimasi yapmandak. Unjun da ji panjteban anjek kilasi tagisi anjakwan Yokwi Ami da jikon yo kinda aripmi dima asak. 4 Ae Amin Tagi da panjtagap aban anjak morap ani dosi dayigiman unjun an yansi nandaman. Ae don kisi yan gin akdan yansi nandaman. 5 Amin Tagi da nandak nandakji panjtagap aban Pin kop da amin do but dasi galak tosok anjak gat, ae Kristo da tebaisi agek jigi pagit unjun pakyan si nandaba pisosak dosi nandaman.

Amin kisi morap pi anisi

6 Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan dayaman. Panmuwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tanek isalsi egek nin da gen damguman dima guramikgan kan, ji unjun amin da dubagikon egipni. 7 Ji disi nandan, nin dakon anjak yol kimotni kan tagisi. Ji gat egipguman bisapmon, isalsi dima egipguman. 8 Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman. Nin si yumguman. Jigi dima damnen yan do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman. 9 Jikon jap dima timitnen yanon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan dima agiman. Nido, anjak tagisi disi yolek ani, nin unjun dolik do anjek unjun do yan agiman. 10 Disi nandan, ji gat sigin egipguman bisapmon yan dayigiman, pi dima ak do nandisak amin, unjun jap dima nosak.

11 Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan dakon geni nandaman. Pi kinda dima an. Unjun amin diwari da egip egip nian an unjun dakon geni bangin yanek ekwan. 12 Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unjun amin do gen tebaisi yan yomaman, unjun egip egipni panjilek anjek iyi dakon kila ak do pi an kimotni. 13 Not kabi, anjak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on papiakon mandaman unun dima guramitjak kan, unun amin yan amin kinda yan kokwinikba agakwan, ji unun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak.
¹⁵ Unun uwalnin yan nandan imni yan on da dima yoman. Unun notnin yan nandan iminek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji panyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit aman.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papia morap mandisaron gen oden ban mandisat. Unun nak dakon papia dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit aman.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Menji unun Juda miñat kinda, anjakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Pinjkop gen yan tenjenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16–20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganjakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unun yan: Amin diwari da miñat aminyo dakon nandan gadatni panupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njaknjari tawit unun yan: On miñat dakon yo morap unun tagi dima, do miñat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae miñat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Pinjkop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianjen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak

(Kilapmi 1–6)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Pinjkopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal. ²

Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Pinjkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotnej

³ Nak Masadonia miñatimon kinjek gen gayigim unuden aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek miñat aminyo Pinjkop gen yoyin dekan amin di yoyindet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ⁴ Ae babakni dakon binap gen gat ae babakni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unuden da gen emat panalon asak. Unun da Pinjkop dakon pi dima jonjkdak. Nandan

gadat anek Pinjkop dakon pi aripmi tagi anen. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanek gen isali bangin yanek ekwan. ⁷ Unun amin Pinjkop dakon gen teban yoyindet ak do tagisi nandan. Anek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanek yon.

⁸ Nin nandaman, gen teban Pinjkop da ni pi nan asak do nandagit unun asak kan, gen teban unun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima toso. Unun gen teban pabin yopmangan amin, ae kwen wigik an amin unun do toso. Unun Pinjkop manji iminek yokwi an amin, ae Pinjkop gawak im do dima galak tanek Pinjkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do toso. Gen teban unun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do toso. ¹⁰ Gen teban unun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do toso, ae amin kabo panjisibin panji oman monji egipni do monen pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon

da geni panjeban an amin gat unuden amin do toso, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yapmanek anpak yokwi diwari an amin unun kisi do toso. ¹¹ Gen bamisi unun Pinjkop da Gen Bin Tagisi yan tentenok aben do namgut unun. Pinjkop unun tilim madepnikon egisak. Unun ankisin kimotnenji.

Pinjkop dakon bupmini do Pol da ya yan iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim naminek nak pini unun aripmi tagi aben yan nandane. nak manjigit, do ya yan iyisat. ¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak an iminek manji gen yan imgun. Mani Pinjkop da bupmi nandan namgut, nido yo niban agim unun dima nandane. Monji do dima nandan gadan imgun. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandan yawot wagil madepsi an namgut. Anek Yesu Kristokon sanbegim do anek nandan gadat anpak gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak aben do nak antagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen unun bamisi amin kisi da nandane. nandan gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgun. ¹⁶ Mibili yan do anek nak do bupmi nandagit. Minjat aminyo nagon yo agit unun kanek

yaŋsi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandanŋ yawok yomiŋek but tobil ani do bikbik madepsi yomisak. Yaŋ nandanŋek nandanŋ gadanŋ imiŋek egip egip teban abidoni, mibili yaŋ do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Piŋkop uŋun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Uŋun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Uŋun kalonŋin Piŋkop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat taŋ ananŋ kikdisak. Uŋun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabiŋ yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak uŋun do nandanŋek gak da yo abi uŋun do gayikdisat. Kombi gen uŋun da gak anteban anakwan anpak yokwi pabiŋ yop do emat abi. ¹⁹ Emat uŋudon Yesu nandanŋ gadanŋ imiŋ kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi anek egipbi. Amin diwari yokwi amanŋ yaŋ nandanŋ mani yaŋkwok aba Piŋkop da paŋkilek asak do dima nandanŋ. Do nandanŋ gadatni tap wakga da yaŋ tipmon tidanŋek tuwil kwanŋ. ²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yaŋ abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Uŋun nandak nandak kilegi timigeŋek buŋon Piŋkop do gen

yokwi dima yonjil do anek uŋun agim.

2

Piŋkop da amin morap kisi paŋpulugosak do bisit iyinenŋ

¹ Yo madepsi abi do nandisat uŋun yaŋ; gak da miŋat amin morap yoyiŋbi bisit mibili mibili anek Piŋkop ya yaŋ iyineŋ amin morap kisi paŋpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi paŋpulugosak do bisit ani. Yaŋ anek kaŋdo tayanŋok egek butnin yawori tanakwa Piŋkop dakon galaktok morap yolek telagiŋsi egipneŋ.

³ Bisit yaŋ aneŋ kaŋ uŋun tagisi. Piŋkop Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin uŋun da yaŋ aneŋ do tagisi nandisak.

⁴ Uŋun amin morap kisi yokwikon baŋ timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandanŋ, Piŋkop kalonŋi daŋin egisak, ae Piŋkop ae miŋat aminyo dakon binap amin kalonŋi daŋin egisak, uŋun amin Yesu Kristo. ⁶ Kristo miŋat amin morap yumanŋ nok do egip egipni parekgit. Yaŋ anakwan Piŋkop da bisap yipguronsi miŋat amin morap yokwikon baŋ timit do si nandisak yaŋsi noligit. ⁷ Piŋkop da nak iyi dakon geni yaŋ tentenok abeŋ do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwakŋwari Kabikon kiŋ yoyiŋdet abo Kristo nandanŋ gadanŋ imiŋek gen bami

nandani do anjek pi unun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwan unun telagi kisitni paenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da miñat dakon tilimni asak

⁹ Ae gen kinda unun yan: Miñat imal pak do kan, giptimni tagi witjini unun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok ani yanon da imal yuman nogi wukwi ban dima pani. Busun dangwani dima pantilim ani, ae gol kindirinyo ban giptimji dima pantilim ani. ¹⁰ Pinjok yolek gawak imisat yan yon miñat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Miñat iyi do nandaba pinakwa gen dima yanek tayanok egek Pinjok dakon gen timit do pi ani. ¹² Nak miñat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Pinjok dakon gen do yoyindet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanek egipni. ¹³ Nido, Pinjok Adam nan mibiltok wasanek bunon Ip wasagit. ¹⁴ Ae Adam top gen do dima nandan gadagit. Miñat da top gen nandan gadanek yokwi agit. ¹⁵ Mani miñat unun monji tagi panalani. Yan anjek nandan gadat anjek amin do but dasi galak tan yominek ae telagi egek anpak tagisi anjek egipni. Unun anpak

morap yipman deri mini ani kan, Pinjok da yokwikon ban timitdisak.

3

Pañmuwukbi dakon kila amin anpak tagisi ban ani

¹ Gen on bamisi: amin kinda pañmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kan, unun pi tagisi kinda nan abidok do nandisak. ² Kila amin unun anpak kilegisi gin anakwan amin da gulusunni kinda dima koni, ae miñat kaloni dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandan kokwin tagisi anjek anpak tagisi banjin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyindet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monen timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikgan. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kan, Pinjok dakon pañmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yan nandanek kwen wigik aban Pinjok da Sunduk gen pikon yipgut, yan gin gen

pikon di yipban. ⁷ Amin unjun panmuwukbikon dima sanbewit amin da kanba amin tagisi asak unjuden da kila amin man tagi abidosak. Kanba yokwi asak kan, man yokwi panek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi ban yolek ani

⁸ Panmuwukbi dakon pi amin unjunyo kisi amin da kanba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak. ⁹ Unjun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit unjun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjiklik pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Minjatniyo kisi amin da kanba minjat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Unjun iyi dakon kila tagisi anek yo morap asak unjun kilegisi gin asak.

¹² Panmuwukbi dakon pi amin unjun minjat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak. ¹³ Pi amin unjun pi tagisi asak unjun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit unjun do pasoli mini yan tenjenok akdan.

Pinjkop da gen bami no-mansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandaken kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Tepmi dima apben kan, ji gen on kanek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anek egipnen unjun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi ton dakon panmuwukbi kabini ekwaman. Panmuwukbi unjun gen bami jonikban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ Nin pakyanji nandan, nandan gadatnin dakon mibili unjun yo madepsi kinda. Unjun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anroman agit. Gen bami noligit unjun yan; Unjun amin giptimi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unjun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit, ae amin da miktimi miktimi kin geni yan tenjenok awit, ae miktim amin da nandan gadan imgwit, ae unjun Pinjkop da abidan Kwen Kokup awigigit.

4

Top gen da minjat amin dakon nandak nandakni panupbal akdisak

¹ Telagi Wup da yanji yosok, bisap kinda don apdisak, unjun bisapmon amin diwari nandan gadatni witdal kikan, nido unjun wup yokwi amin panjewalgar unjun dakon geni guramidan,

ae konj dakon geni yoldan.
 2 Jamba but amin da top gen ban minjat aminyo yoyindetdan. Unun amin anpak yokwi anek mayagi dimasi nandan. 3 Unun amin da minjat aminyo minjat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pinjkop nandan gadan iminek geni bami nandan amin da unun jap morap timigek ya yan iyinek tagi noni do wasagit. 4 Yo morap Pinjkop da wasagit unun tagisi gin, do Pinjkop do ya yan iyinek timitnekan, pindatno yokwi dima ani. 5 Pinjkop dakon gen gat ae bisitnin gat da unun jap morap panjelak asak.

Timoti unun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

6 Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae gen bami nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman unun da gak tapmim madepsi gamdisak. 7 Mani babak dakon morap gen Pinjkopmon da dima noman tawit, do unun gat ae gen morap amin da isal yon unun gat manji yobi. Anek Pinjkop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. 8 Giptim antagap ak aman unun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman unun da panpulugok madepsi kind

asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman unun kisi do panpulugok akdisak. 9 Gen unun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. 10 Nin pi madepsi aman nido Pinjkop egip egipmi ton da nin panpulugokdisak yan nandan teban tanjek jomjom anek ekwaman. Pinjkop unun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin unun banji timitdisak.

11 Gak gen on minjat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. 12 Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yan gandanek dima nandaba pinban gamni. Anpak tagisi anjaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. 13 Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pinjkop gen minjat aminyo morapmi muwutnikon manjin yobi, ae mibili yan tentenan yobi, ae Pinjkop dakon anpak do yoyin dekgi. 14 Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kind da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gamgut unun yipbi dima yawotjak. 15 Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi.

Pi madepsi anjaki miñat amin morap da pi agakgo si madep tosok yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyin det agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanek sigin abi kan, Pin kop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti miñat aminyo naga dakon yawi diwat yan si pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae men go do anpak nian an yomisal, miñat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, miñatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat unun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pin kop da dabilon anpak madepsi kinda unun nandan pisoni. Unun menji kilani tagisi anek men datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Pin kop da anpak unuden do tagisi nandisak.

⁵ Miñat kinda sakwabat egek panpulugokni minisi egisak kan, unun miñat Pin kop

nandan gadan imin kimagek Pin kop da yo tagisi an imjak do nandanek jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Pin kop da anpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda unun giptim dakon galaktok yoldak kan, miñat unun amin kimakbi yombem. ⁷ Do miñat unun yoyinbi anpak tagisi ban gin anakwa amin da yanba yokwi tok dima anyomni. ⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima panpulugosak kan, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kan, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Pin kop dima nandan iman amin yapmanek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, miñat oden dakon man ban gin mandaki: Miñat bilak 60 yapmandak, ae eni kalonji dakon miñatni egipgut unun dakon man ban gin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini tan yoman unun dakon man ban gin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup njwaknjwarikon da apba kilani anek panpulugagit, ae panmuwukbi dakon kandap pakbi ban sugagit, ae jigikon ekwan amin panpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak miñat unuden dakon man ban gin mandaki.

¹¹ Mani miñatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido giptimni dakon galak-

tok yolek burikon da miñat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman. ¹² Añek yañ teban tok awit unun yapmangan, do gulusunni tañ yomisak. ¹³ Ae unun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an unun dakon geni nandak do galagi nandan. Añek gen morapmi dima yogogi yon. ¹⁴ Do miñatjok sakwabat egipni unun amin panjek monji panalanjek yutni kila ani do nandisat. Yañ ani kan, uwal da anpakni tagisi unun kanjek gen yokwi aripmi dima yañ imni. ¹⁵ Disi nandan, miñatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman degwit da Sunduk yolgan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak miñat kinda da yutgan miñat diwari sakwabat ekwan kan, miñat unun da iyi kilani asak. Yañ anakwan panmuwukbi miñat aminyo diwari da kilani ak do jigi dima pani, ae sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan unun ban kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an unun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yominek tagisi yuman noni. Mibiltoksi yomni amin unun: Pinjkop gen yañ tenjenok an amin gat, ae Pinjkop gen yoyindet an amin.

¹⁸ Yañsi ani, nido Pinjkop gen papia da yañ yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinjikan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Ae kinda yañ yosok:

“Pi amin yuman nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amin kinda da kila amin kinda do sun kinda ak yañ yosak kan, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen unuden yanba kan, geni tagi nandaki. ²⁰ Ae kila amin kinda yokwi asak kan, panmuwukbi morap da dabilon anmilip abi, anaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kan kimotjak

²¹ Pinjkop ae Yesu Kristo ae Pinjkop dakon anelo kabi da dabilon noman yañsi gayisat, gen morap on gayisat unun yol kimagek pi abi. Añek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Pinjkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di teğanbam. Gak gaga do kila tagisi anjek Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulugosak ae sot unun toktogi noman tañ gamisak unun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unun nomansi tonj.

Ae amin da nandan, Pinjkop da unjun amin gen pikon yopmanjek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili ton, ae don noman tokdan. ²⁵Unjuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin ton. Mani, amin diwari anpakni tagisi unjun noman dima ton, unjun don noman tokdan.

6

Oman monji anpak tagisi banjin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madepni man madep yominek pinjini egipni. Yanj aba amin da Pinjkop dakon man ae panmuwukbi nin dakon nandan gadat do yanba yokwi tok dima ani. ² Ae oman amin kinda dakon madepni unjun nandan gadat amin kinda kan, oman amin unjun "notno gin do geni tagi abin yipben" yanj di nandaban. Dima, unjun yanji nandisak, "Amin unjun Yesu yolyol amin kinda, do pini an iminek but dasi galak tan iben" yanj nandisak. Anjakwan nandak nandak unjuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Monej dakon galagi unjun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo anpak kilegi ban ani do yoyin dekgi, anek anpak gayigim unjun ani dosi yoyiki. ³ Amin Taginin

Yesu Kristo dakon gen da Pinjkop dakon anpak do niyin dekdak. Amin kinda gen unjun yipmanjek minjat aminyo gen njaknjari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nanj dima yoyindetjak kan, ⁴ yanj nandanen, unjun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unjun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi asak. Yanj anek yo yanj panalon asak: tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but gimam nandanek nandaba yokwi tok. ⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat anekwan. Amin anpak unjuden an unjun nandak nandakni wagilsu upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandan. Unjun Pinjkop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yanj nandan.

⁶ Mani, amin kinda Pinjkop yolek yo kabini do nandaban aripmi tan naman yanj nandisak kan, unjun amin yo bamisi timikdak. ⁷ Nin nandaman, menj da panalanban miktimon altagiman bisapmon yo kinda dima abidanek apguman. Ae miktim yipman detnen bisapmon yo di dima timigek kikedaman. ⁸ Yanjo, jap imalyonin di tan nimni kan, "unjun aripninon" yanj yonen. ⁹ Mani, monej morapmi timit do nandan amin, kilap da

paron yokwalgan da arip, pan'kewal da altan yominek timitdisak. Unun nandan kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anek unun da obisi panjntok akdisak. Yan anek wagilsi tasik tan mudokdan. ¹⁰ Monej do galagi nandak nandak unun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monej do galak tawit, unun da ilikban nandan gadatni yipman dekgwit anek jigi morapmi panek bupmisi nandan.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Pin'kop dakon amin egisal, do anpak yokwi unuden morap yopman degek pasal kiki. Pi tebai anek yo oden ban timikgi: anpak kilegi, ae Pin'kop dakon anpak, ae nandan gadat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae tebaisi agek jigi imet imet anpak, ae amin do yo yawori an yomyom anpak. ¹² Kristo nandan gadan imisak amin unun napbi gwapbokon kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi unudon tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebai agek nandan gadatgo amin morapmi da dabilon yan ten'jenagil bisapmon, Pin'kop da egip egip abidoki do kili yan gamgut. ¹³ Pin'kop yo morap kisi do egip egip yomisak unun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen

bami yagit unun da dabilon nak tebaisi yan gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil unun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok an gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigi Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak bisapmon wugisak. ¹⁵ Unun Pin'kop da bisap yipgut unudon altokdisak. Pin'kop unun an'kisin kimotnensi. Unun kalon dagin yo morap kila asak. Unun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Unun kalon dagin dima kimokdok, unun ten'jeni madepmon egisak, ae nin unun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni unun bisap dagok dagogi mini tan imdisak teban. Unun asi.

Yoni morapmi amin Pin'kop nandan gadan iminek minjat aminyo diwari pan'pulgoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwan yoyinbi iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandan gadat dima ani. Unun Pin'kop dosi nandan gadan imni. Unun Pin'kop da nin da kisik kisik anen do yo tagisi morapmi nimisak. ¹⁸ Yoyinbi anpak tagisi morapmi anek yo do wadak wadak an amin do

yo morapmi yomni. Yonin bami unun amin do yo tagisi an yomyom anpak unun yan nandani. ¹⁹ Yan ani kan, iyi don panpulugoni dakon yoni morapmi panmuwutdan, ae unun yoni morapmi tebai tokdan. Anjek egip egip bamisi abidokdan.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Pinjkop da pi unun gamgut unun kila tagisi an kimokgi. Gen mibili mibili Pinjkop dakon galaktok dima yolyoli yon amin, unun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin ton yan nandanejek Pinjkop dakon gen bami anupbal anjek gen yon amin, unun da dubagikon egipbi. ²¹ Amin diwari unuden nandak nandak yolek nandan gadatni kili yipman dekgwit.

Pinjkop dakon nandan yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papiia 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papiia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tenjenok pi dima yipmandetjak do mandagit. Ae Pinjkop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pinjkop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigeek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yominek jigi mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pinjkop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da nak

yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ² Timoti monji gimano nak on papiia gak do mandan gamisat. Pinjkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayak-tok dima panen

³ Babikno Pinjkop da dabilon gulusunin mini yanji nandanek Pinjkop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pinjkop ya yan iyisat. ⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyo kisi yan gin Kristo nandan gadan imin kimokdol yanji nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek, ⁶ nandak nandakgo abo pisanban Pinjkop da but galak do wup dakon yo unun gangut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim bisapmon Pinjkop

da but galak do tapmim gamgut unun do yosot. ⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol aneŋ do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin paŋpulugaŋban amin do but dasi galak taŋ yomamaŋ, ae nin do kila aŋek aŋpak kalipmi pabiŋ yopmaŋgamaŋ.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yaŋ tenŋeŋok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayaktok dima pabi. Piŋkop dakon tapmim abidaŋbi Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋeŋok pikon nak gat kisi jigi pandeŋ. ⁹ Piŋkop da nin yokwikon baŋ timigek telagisi egipneŋ do yaŋ nimgut. Nin da aŋpak tagi kinda agimaŋ do aŋek dima, nandaŋ yawotni do aŋek yaŋ nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasaŋban noman taŋakwan, Yesu Kristo do aŋek nandaŋ yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yokwikon baŋ timit timit aminin noman kili altaŋ tenŋeŋaŋban Piŋkop dakon nandaŋ yawotni kisi noman altaŋ tenŋeŋagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasilgit, aŋek Gen Bin Tagisi da paŋtagap aban miŋat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹ Piŋkop da nak unun Gen Bin Tagisi dakon yaŋ tenŋeŋok aŋek yabekbi pi aŋek yoyiŋdet pi abeŋ do manjigit.

¹² Mibili yaŋ do jigi unun guramikdat. Mani unun do mayagi dima pasat, nido amin unun nandaŋ gadaŋ imisat unun kili nandaŋ imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unun kilani tagisi aŋakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yaŋsi nandaŋ kimokdot.

¹³ Gen tagisi gamgum unun tebaisi abidaŋek miŋat aminyo yoyiŋ dekgi. Aŋek Yesu Kristokon gadaŋek nandaŋ gadat bamisi aŋek amin do but dasi galak taŋ yobi. ¹⁴ Piŋkop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unun kilani tagisi aŋ kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unun da gak pi unun do tagi aŋpulugosak.

¹⁵ Gak nandisal, Esia provinskon amin morap nak kili nepmaŋ dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepmaŋ dekgimal.

¹⁶ Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandaŋ yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but aŋteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unun do mayagi dima pagit. ¹⁷ Unun Rom abiŋek nak nandak do pi madepsi aŋek wisigit aŋek don nak nandagit. ¹⁸ Ae kokup pap Epesaskon unun da nak madepsi aŋpulugagit unun gaga pakyaŋsi nandisal. Gen kokwin bisap madepmon

Amin Tagi da bupmi nandan injak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

¹ Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anakwan tebaisi akgi. ² Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tentenanapbo nandagil, unun Pinjkop gen tebai abidon amin do yobi. Anjaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. ³ Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panen. ⁴ Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da piagakni pindakban kilegisi asak do nandisak. ⁵ Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban tanek tomni abidon, unun dima abidosak. ⁶ Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yominek pigaga jap pasak. ⁷ Geno on yosot unun do nandaki, anjaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

⁸ Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni

pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tentenosot. ⁹ Gen Bin Tagisi unun yan tentenanapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandapyono nap teban ban panjeban abi. Mani Pinjkop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. ¹⁰ Yando, nak Pinjkop dakon minjat aminyo iyi do manjigit panpulugoken do butno anteban anek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

¹¹ Gen on unun bamisi: Nin unun gat kisi kaloni kimakgiman kan, nin unun gat kaloni egipdaman.

¹² Nin tebai agek jigi morap unun guramitnen kan, nin unun gat kisi kila amin madep egipdaman.

Nin manji imnen kan, unun yo kisi manji nimdisak.

¹³ Nin yan teban tok genin yapnen kan, unun geni guramitdisak gin, nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pinjkop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

14 Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo pañpuluganbi gen unun do nandani. Unun gen emat anjek gen dakon mibili do notni pabiñ yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unuden da amin kinda aripmi dima anpulugogi. Unun da amin mirak panjek nandan unun dakon butni pañupbal asak. 15 Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anjaki Pinjkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yan anjek mayaktok dima pakdisal, ae Pinjkop dakon gen bami kilegisi yoyindetdisal. 16 Pinjkop dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unuden da amin ilik pañpañ Pinjkop dakon kosit da dubagikonsi sigin pañkikdan. 17 Gen unuden unun wuda yokwisi amin pañupbal an unun yombem, madepsi akdisak. Gen unuden yon amin bamot unun Imenius gat ae Piletus gat. 18 Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipman dekgimal. Unun yan yomal, “Miñat amin morapyo kimoron da pidokdan dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nan miñat aminyo diwari dakon nandan gadat pañupbal amal. 19 Mani Pinjkop da pañmuwukbi madepni wasok do anjek gwak teban kili magit da gwak unun tebaisi akdak. Ae unun gwagon gen yan mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon miñat amini nandan yomisak,”

ae
 “Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yan yon amin unun anpak yokwi unun manji yomiñ kimotni.”

20 Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili ton. Diwari gol ae silwa ban wasanbi, ae diwari kindap ban wasanbi, ae diwari miktim ban wasanbi. Unun kabikon diwari pi tagisi ak do ton, ae diwari pi isali mibili mibili ak do ton.

21 Amin kinda egip egipnikon anpak yokwi wiririk mudanek Pinjkop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok unun yombem. Unun Pinjkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anpulugosak. Unun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

22 Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman ton unun yopmanek pasal kini. Anjek anpak kilegi gat, ae nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom gat, ae but yawot anpak gat unun timit do pi tebaisi abi. Anjek amin Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit an amin gat on anpak tagisi morap anjek egipni. 23 Gak nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gulusunni do mirak dima yopbi. Gaga

2:15: 1Ti 4.6
 10.14; 1Ko 8.3

2:16: 1Ti 4.7
 2:22: 1Ti 6.11

2:17: 1Ti 1.20
 2:23: 1Ti 4.7

2:19: IDT 16.5; Ais 52.11; Jn

nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo pañalon asak. ²⁴ Amin Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak. ²⁵ Unun pi yaworisi anek geni pabiñ yopmanjan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pin kop da panpuluganban but tobil anek gen bami do nandan pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwan kikan.

3

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

¹ Mani yan si nandaki, mibi bisapmon jigi morapmi yokwisi da noman tokdan. ² Amin da iyi dogin galak tajak moneñ timit do galagi madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep anakwa kwen wigik akdan. Ae butjap ukwayityo anek amin diwari yobipdan. Men datyo dakon gen pabiñ yopdan, ae minjat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan dima yoyikdan. Pin kop dakon anpak manji yomdan. ³ Amin do but dasi galak tan yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi

anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yanba yokwi tok anek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, anek amin dapman panupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an yomdan. ⁴ Iyi dakon notni yokwi an yomdan, anek nandak nandak gulusun morapni tepmisi yoldan. Unun iyi do amin madep yan nandakdan. On miktim dakon anpak kisik kisigi ton mibili mibili unun do galagisi nandanek Pin kop do but dasi dima galaktokdan. ⁵ Pin kop dakon anpak ak do gip dagin akdan. Anek Pin kop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin pankiligek yutnikon wigek minjat pangalak anek unun dakon galak tok yolni do pi an. Minjat unun yokwi morapmi awit dakon jigi madepsi panek ekwan. Ae but sulugik anek yokwi mibili mibili an. ⁷ Minjat unun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bami aripmi dima nandan pisoni. ⁸ Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an ingumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nan uwal an iman. Unun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae Pin kop dimasi nandan gadan iman. ⁹ Mani pini unun madepsi dima iren

tokdisak. Uñun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon ñugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba ñugigisi akdañ.

Timoti Pinƙop gen tebaisi abidosak

¹⁰ Mani gak ni gen bañ yoyinǰetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat uñun nandisal. Nak Pinƙop do tebaisi nandañ gadañek bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anek pi asat, ae amin do but dasi galak tañ yominek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat.

¹¹ Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramigim uñun gak nandisal. Mani Amin Tagi da uñun jigi morapmon nak anpuluganƙwan tagisi egipgum.

¹² Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadañek Pinƙop dakon anpak ak do nandañ, uñun aba amin da yo yokwi an yomdañ. ¹³ Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin anakwa wagil yokwisi akdisak. Uñun miñat aminyo panƙewaldañ, anakwa uñun yo kisi da tamoni do panƙewaldañ.

¹⁴ Mani gak gen uñun abidagil da tebaisi nandañ gadasal, uñun gen tebaisi abidoki, nido gayinǰ dekgiman amin gaga nandañ nimisal.

¹⁵ Gak moninǰisok egipgul bisapmon Pinƙop dakon gen telagi papianikon toñ nandak nandak uñudon wasañek pagil. Papia uñun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi uñun yan: Yesu Kristo nandañ gadañ iminaki Pinƙop da gak yokwikon nañ abidosak.

¹⁶ Pinƙop da papiakon gen morap toñ uñun Telagi Wup da iyi amin pantagap aban mandawit. Gen uñun da gen bami do niyinǰetdak, ae miñat aminyo nandak nandak yokwini panmilip asak, ae kosit agip agipni panmilip asak, ae anpak kilegi do niyinǰetdak. ¹⁷ Gen uñun da panpuluganƙban Pinƙop dakon miñat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman, ae uñun da pantagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman.

4

Timoti uñun Pinƙop gen yan tenƙenok pi anƙimotjak

¹ Yesu Kristo da don altañek kila amin madep egek miñat aminyo morap kalugi ekwan gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yanji akdisak, do nak Pinƙop ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat: ² Gak geni yan tenƙenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an bo ae tagap toñ dima an, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan tenƙenok

dakon pi anj kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil anjek Pinjkop dakon anjak yolni do panjtagap abi. Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo dakon but panjteban anjek yaworikon da Pinjkop da anjak si galak tosok unun do tagisi yoyin dekgi. ³ Nido, don amin gen kilegi sanjenek nandak do dima galak tokdan. Unun da iyi ni gen ban nandak do galakton unun dakon yoyin detni iyi timitdan. ⁴ Unun gen bami manji iminek babikni dakon binap gen do mirak yopdan. ⁵ Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisanjakwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi minjat aminyokon yanj tenjenok dakon pi abi. Minjat aminyo panpulugoki dakon pi Pinjkop da gamgut, pi unun anj kimokgi.

Pol kilisok unun kimotdisak

⁶ Gak yanji abi, nido nak kilisok unun kimotdisat. Anjapbo yawino da Pinjkop do wain paret anj iman unuden tagaldisat. Kiken dakon bisap kili kwan tosok. ⁷ Nak egip egip dakon napbi gwapbo tagisikon timtim yanek kigim, anjek abisok tilagon kili abin aldat. Nak Pinjkop do nandan gadatno tebaisi abidagim. ⁸ Amin da napbi gwapbokon teban tanek tomni timikgan unun kili tagap tak da nak do jomanjek tosok. Tomni unun

yanj: Amin Tagi da amin kilegi yanj nayikdisak. Amin Tagi da anjak kilegi yolek amin dakon anjakni kokwin anjek minjat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni unun namdisak. Ae nak kalon dogin dima namdisak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kindap anj unun do kisi yomdisak.

Timoti unun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit nianon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ Nido, Demas kili nepman dekgit. Unun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unun Galesia provin-skon kinjakwan Taitus unun Dalmesia miktimon kigit. ¹¹ Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidanbi gak gat kisi opjil, nido unun da nak pikon anpulugosak amin tagisi. ¹² Tikikus unun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unudon Kapus da yutnon yipgum unun si abidanek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip ban wasanbi unun banji timikgi.

¹⁴ Aleksanda, unun ain ban yo wasok amin, unun da nak do yo yokwisi agit. Unun anjak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don anj imdisak. ¹⁵ Gakyo kisi

uñun amin do kan kimokgi. Uñun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpuluganban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepman dekgwit. Pin kop da uñun gulusuñni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat. ¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ileñonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Nwakñwari Kabi morap kisi da nandawit. Anapbo Pin kop da nak laion da gen kagakon nan abidagit. ¹⁸ Amin Tagi da nak anpak yokwi morap an namdan unudon nan abidokdisak. Anek anpuluganban tagisi egapbo anan Pin kop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosok unudon ankikdisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani tan anan kikdisak. Uñun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki. ²⁰ Erastas uñun kokup pap Korinon sigin egisak. Anakwan Tropimus uñun sot agit, do kokup pap Miletus unudon yipman dekgim da egisak. ²¹ Gak kosit nianon da tepmisi opbi dakon pini ankimokgi. Jomjom anegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae

panmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayan. ²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandan yawotni da gagon tosak do bisit asat.

Pol da Taitus do Papia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kinda dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpuluganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kinda panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minjat aminyo iyikon iyikon nianon da yoyindet asak unun do iyigit. Minjat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet nianji asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minjat aminyo yoyin degek but kalonji egek notni do anpak tagisi an yomin yomin anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panjeban anek panmuwukbi Krit miktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Pinjok dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minjat

aminyo Pinjok da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni panjeban aben do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanek Pinjok dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit. ² Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pinjok da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pinjok da yo kinda dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan tenjenoni do panroman agit. Yan aban geni noman altan tenjenagit. Pinjok, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pinjok gen yan tenjenok pi on aben dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papi on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pinjok Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpuluganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap andiwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktimon gepgum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶ Gak minjat aminyo da dabilon

gulusuŋni mini amin ban manjiki. Uŋun miŋat kalonji dakon eni egipjak. Ae uŋun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Piŋkop da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek meŋ datyo dakon gen pabiŋ yop anpak yolek dima ani. ⁷ Paŋmuwukbi dakon kila amin uŋun Piŋkop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusuŋni kinda dima koni. Uŋun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Uŋun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae moneŋ morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabiŋ yopmanŋak. ⁹ Uŋun gen bamisi iyin dekgwit uŋun tebaisi abidosak. Anek miŋat aminyo gen bami yoyin degek butni paŋteban asak. Ae gen bami pabiŋ yopmanŋan amin gen tebaisi yoyin akwan gulusuŋni pindatni.

Miktim tim Krit uŋuden amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat paŋupbal an

¹⁰ Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Uŋun gen isali morapmi

yanek amin dakon nandak nandak paŋkewalŋan. Uŋun kabikon, morapmi uŋun Juda amin, uŋun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ Uŋun amin miŋat aminyo dakon moneŋni timit do nandanek yoyin det gulusuŋ anek miŋat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat paŋupbal an. Do gen uŋuden dima yoni do yanŋsop an yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yan yagit, “Krit amin morap uŋun top yogok amin. Uŋun amin yokwisi jon kilap yombem. Uŋun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan.” ¹³ Gen uŋun bami. Do gak anpakni paŋmilip anek Piŋkop nandan gadan imin kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ Yan anaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanbenek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Miŋat aminyo burikon yoni mini uŋun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Piŋkop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin uŋun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Piŋkop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ Gen kaganikon da yan yon, “Piŋkop nandan imisat”, mani anpakni da yan nolinban koman, Piŋkop manji imin ek

ekwan. Pinjop da dimasi galak tan yomisak. Unun gen pabij yop aminsi, ae anjak tagisi kinda aripmi dima ani.

2

Amin pelan anjak Pinjop da si galak tosok ban ani

¹ Mani, gak minjat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyinj dekgi.

² Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anjak tagisi banjin ani. Unun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tan yominjek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyinj dekgi.

³ Ae minjat pelan yo kisi yoyinbi Pinjop da anjak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyinbi amin diwari anjak tagisi do yoyinjetni. ⁴ Minjat pelan da minjat gimoni da eni gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyinjetni. ⁵ Ae yoyinj dekba minjat gimoni nandan kokwin tagisi anek anjak tagisi banjin anek Pinjop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila tagisi ani, ae amin do anjak tagisi anyomni, ae eni dakon pinjini egipni. Anjak unun ani kan, amin da

Pinjop gen do yanba yokwi tok dima akdan.

Taitus anjak tagisi wili gimoni da yolek ani unun ban asak

⁶ Unuden gin, gak wili gimoni panjeban abi ununyo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ Yo morap aki bisapmon, gak gaga anjak tagisi banjin abi, anjaki amin da anjakgo kanek yolni. Minjat aminyokon yoyinjet pi aki bisapmon gen kilegisi yanaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yan gandani. ⁸ Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusun kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ Gak oman amin yoyinbi madepni dakon pinjini egek pi tagisi madepni da galak tosok unun ban ani. Anek madepni da gen yoyinba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anjak ani do but galaksi nandisak unun anakwa pindakban gwaljigi minisi ani. Yan aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yan tenjoman unun do galak

toni. Unun gen unun Pinjkop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Pinjkop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anej

¹¹ Nin nandaman, Pinjkop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak. ¹² Nandan yawotni unun da anpak yan anej do nolisak. Pinjkop da pindakban anpak injani an unun dima anej do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopnej do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Pinjkop yolnej do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban tanek kisik kisik bisap madep do jomjom anej. Unun bisapmon Yesu Kristo Pinjkopnin Wikwisi ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kisiron ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi anej do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi anej do parekgit.

¹⁵ Gak gen on minjat aminyo yoyindekgi. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panthagap abi, ae gen pabij yopmangan amin unun anpakni panmilip ak do gen

tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

3

Pinjkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi anej

¹ Gak minjat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon pinjini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyinbi amin kinda do gen giren kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek minjat amin morap kabikon iyi do nandaba pinjakwa anpak tagisi ban anjomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabij yop agiman. Sunduk da nin pankilikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal anningwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Pinjkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galak tan ningut, anek golgoli nandane nin do anpak tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tentenagit bisapmon, ⁵ nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agiman do anek nin

yokwikon banj dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anjek yokwikon banj timikgit. Nin sugarban monji njaknjak kalugi yombem anapno Telagi Wup da egip egip kalugi nimgut. ⁶ Yesu Kristo Yokwikon Banj Timit Timit Aminin pi agit unun do anjek Pinjkop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan yawok niminek panpuluganban Pinjkop da dabilon amin kilegisi agiman. Anjak unun anjek egip egip teban abidonej do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban tanekjomjom anjek ekwaman. ⁸ Gen morap gayisat unun bamisi.

Nak gen unun do madepsi yanj tenjenjoki do nandisat, anjaki minjat aminyo Pinjkop nandan gadanj iman unun da anjak tagisi ak do pi madepsi ani. Anjak unuden unun yo bamisi, ae unun da amin morapmi tagi panpulugogi. ⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yonj, ae gen emat anj amin, ae babakni dakon man dogin yanjekwanj, ae Moses dakon gen tebanon gen tonj unun dakon mibili do gen emat anj amin dakon geni gulusun do mirak dima yopbi. Gen unuden da nin aripmi dimasi panpulugoni.

¹⁰ Amin kinda panmuwukbi tuwil do anjak di aban kanj, nandak nandakni anmilip ak

do mama gen di iyiki. Kosit kalonj bo kosit bamot gengo dima nandaban kanj, manji iminek wagil yipmanj dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, unuden amin kosit kilegi kili yipmanj dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yanj mudanj ibi.

Taitus kinj Pol kosak

¹² Nak da Atemas bo Tikikus kinda gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat. ¹³ Gak Senas unun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do panpulugoki. Anjaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil. ¹⁴ Minjat aminin da pi tagisi anjek yo do wadak wadak anj amin panpulugoni dakon nandak nandak timitni. Panmuwukbi isal egek Pinjkop dakon anjak dima yolni kanj, unun tagi dima.

¹⁵ Minjat amin morap nak gat ekwaman unun da gak do gildat tagi yanj yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin tagi minjat aminyo Yesu Kristo nandan gadanj iminek nin do but dasi galak tanj niman unun yoyiki.

Pinjkop dakon nandan yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papiia Mandagit

But piso gen

Pilimon unun man bini ton amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipman degek pasal kin kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol analon anek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kin kosak. Mani on papiia mandan Onesimus do iban madepnikon ankgit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kan, madepni da tagi anakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobil ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yodat do anek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papiia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ² Nit papiia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Aki-pus Yesu do anek yokwi pabin

yop do nin gat kalonji emat aman ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak. ³ Nit Pinjkop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandan yawot an daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanek Pinjkopno ya yan iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yan nayan, gak Amin Tagi Yesu nandan gadan imin kimokdol, ae Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yomin kimokdol. ⁶ Pinjkop da gak anpuluganban yipman deri mini minjat aminyokon Yesu do nandan gadat asal unun yan tenjenok abi do Pinjkop bisit iyisat. Yan anaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyansi nandaki. ⁷ Not, gak Pinjkop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tan yomin kimagek butni panjteban asal. Yan anaki unun da kisik kisik madepsi naminakwan butno yaworisi tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yanon da abidosak

⁸ Yo kalonjisi kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai tagi gayiken. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayiken.

Amin do but dasi galak tan yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayiken. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yan tenjenok asat, ae Kristo dakon pi unun do anek dam tebanon egisat. ¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi an ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandan gadan imjak do anpulugagim. Do unun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobil obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yan tenjenok dakon pi do anek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kan, nak unun do tagisi nandaken. ¹⁴ Mani gak dakon yan dagok dima kanek yo kinda dima aben. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisal kan unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayiken. ¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepman deggit. Mani yo unun noman tan imgut, unun gak da yokwikon nan ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani

abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tan ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tan imin kimotdisal. Oman monji pini aban kan galaktokdisal, ae Kristo do anek gak da kanbi notgosi anjakwan but dasi galak tan imin kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonisi ekwamak yan kosol kan, nak opbo but dasi nian abidanbim, Onesimus do yan gin abi. ¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon goman di agit kan, mani kulabik anek unun gomanon nak dakon man mandaki. ¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia on mandisat. Nak da naga goman unun sopben. Mani nandaki! Nak da gen bami gayiko nandan gadat agil, do gak nagon gomango ton. Goman unun gaga dakon egip egipgo. Mani unun do dima yoken. ²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun anpak anek nak dakon but anteban abi.

²¹ Papia on mandanek yansi nandisat, gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak nandisat, Onesimus do anpak akdisal, unun da anpak abi do gayisat unun yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Pinkep da ji dakon bisit nandakdisak, anek nak nepban jikon tobil apdisat yansi nandan gadasat. Do

yutgokon yut buri kinda nak
da pokgen do anoman abi.

Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni tagi yipman iman

²³ Epapras da gildat tagi
yan gayisak. Unun kisi Yesu
Kristo do anek dam tebanon
ekwamak. ²⁴ Nak dakon
pi isalno, unun Mak, ae
Aristakus, ae Demas ae Luk
ununyo kisi da gildat tagi yan
gayan.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo
dakon nandan yawot da ji
dakon wup gat egipjak do
bisit asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namin da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjok gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyanji nandisak amin kinda da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do panpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni panjeban anek Pinjok da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjok dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjok dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagit, yan anek unun kosiron da minjat aminyo dakon panpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjok da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak

do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjok gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bamidon asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minjat aminyo dakon nandan gadat panjeban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyanji sintan kanek anpakni yolek jigi tepmiyo pabih yopni do yosok.

Pinjok dakon Monji da gen niyisak

(Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pinjok dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pinjok da kombi amini panjagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit. ² Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pinjok da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktim gat ae

kundukon yo morap toŋ gat wasaŋ yopgut. ³ Monji da Piŋkop dakon tilim gilgwani gat tenŋesok. Iyi uŋun Piŋkop yombemsi asak. Geni tapmimi toŋ uŋun da miŋtim gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Uŋun da amin dakon yokwini sugaŋ paŋmilip aban kilegisi awit, aŋakwa Kwen Kokupmon Piŋkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yikgit.

Piŋkop Monji da aŋelo yapmanɗak

⁴ Dat da Monji do man imgut uŋun wukwisi, uŋun da aŋelo dakon mani yapmaŋ mudosok, do Monji uŋun da aŋelo dakon wukwisini egisak. ⁵ Uŋun yaŋsi nandamaŋ, nido Piŋkop da Monji yaŋ iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yaŋ iyigit:

“Nak da Datni egapbo uŋun da Monjino egipjak.”

Piŋkop da aŋelo kinda do gen yaŋ dimasi iyigit. ⁶ Ae Piŋkop da Monji mibiltogɗi miŋtimon yabegek yaŋ yagit:

“Piŋkop dakon aŋelo kisi morap da gawak imiŋ kimotni.”

⁷ Piŋkop da aŋelo do gen kinda yaŋ yagit:

“Uŋun da aŋeloni aban mirim dagonɗ.

Uŋun da oman amini aban milenjasip dagonɗ.”

⁸ Mani Monji do yaŋ yagit:

“Piŋkop, gak kila amin madep toktok teban egi aŋaŋ kikdisal.

Gak da aŋpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak aŋpak kilegi do galak taneŋ aŋpak yokwi do dima galak tosol.

Yaŋ asal do nak Piŋkopgo da man madep gamiŋek bit nelak soŋ gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapmaŋ mudosok.”

¹⁰ Piŋkop da Monji aeni yaŋ iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altaŋakwa gak da on miŋtim dakon jonitni wasagil da tebaisi tosol.

Ae kundukon yo morap toŋ uŋun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miŋtim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Uŋun imal girani da yaŋ pasildamal.

¹² Uŋun gak da yaliŋ yitnaŋ yaŋ gironitdisal.

Gak da amin da imal kulabik aŋ, uŋuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogɗi mini.”

13 Kalip Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo pinjbiga egipni.”

Mani ni bisapmon anjelo kinda do Pinjkop da gen unjuden kinda yagit? Dimasi!

14 Anjelo unjun oman amin gin. Unjun wup, Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timitdisak unjun panpulugoni do yabekdak.

2

Pinjkop da nin yokwikon ban timikgit unjun yo madepsi

1 Pinjkop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagimar unjun nandak nandaknion da tebai abidanek guramik kimotne. Gen unjun guramit do alek tajak di diwalik pikwam.

2 Kalip babiknin Pinjkop da gen yoyik do anjelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unjun iragek abin yipgwit, unjun anpak yokwi awit unjun da aripmon tomni yokwisi timikgwit.

3 Pinjkop da nin yokwikon ban timit do pi agit unjun yo madepsi, do nin Pinjkop da pi agit unjun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon da yokwi dakon kobogi yapne? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yan tentenagit. Anjakwan geni nandawit amin

da yan niyiwit, “Gen unjun bamisi gin.” 4 Ae Pinjkop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi ton mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unjun agit da Monji dakon gen unjun bamisi yan nolinban koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

5 Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unjun anjelo da kila ani do Pinjkop da dima yan mudan yomgut.

6 Pinjkop da papiakon timi kindakon amin kinda da yan yagit:

“Pinjkop, amin unjun nianen ban unjun do nandak nandak anegisal?

Amin unjun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

7 Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anjelo dakon pinjbi egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

8 Gak da yo morap nin dakon pinjbi egipni do yan mudan nimgul.”

Unjun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima an, yo diwari dakon kilani ban gin an. 9 Mani nin Yesu koman. Pinjkop da bisap pisipmisok yipban anjelo dakon pinjbi

egipgut. Mani Pinjkop da nandan yawotni do anjek Yesu yabekban miñat amin morap dakon tamo abidanek tepmi madepsi panjek kimagkit, do Pinjkop da anenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

10 Pinjkop unun yo morap dakon ami, ae unun da yo morap wasagit. Unun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anjek tepmi unun pagit do anjek unun da miñat aminyo dakon yokwikon ban timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjkop da yan aban kilek tagit. 11 Yesu gat, ae miñat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat unun Datni kaloni kinda gin. Yan do anjek “not” yan yoyik do mayagi dima nandisak. 12 Unun yan yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yan tenjenoken.

Pinjkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unun da binapmon yan anjisiken.”

13 Ae yan yagit:

“Egip egipno Pinjkopmon tosok yansi nandaken.”

Ae kinda gat yan yagit:

“Koki, nak Pinjkop da monji

gwayoni namgut nak unun gat oni ekwanan.”

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

14 Pinjkop dakon monji gwayoni unun giptim ae yawiniyo ton, unun aminsi gin, do Yesu unun kisi amin dagagit. Anjek miñat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tan imisak amin Sunduk, unun anupbal ak do anjek kimagkit. 15 Miñat aminyo kimot do pasolgon, anjek miktimon ekwan bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yan ekwan. Mani Yesu unun dam teban yipman detni do anjek kimagkit.

16 Asisi, Yesu anjelo panpulugok do anjek pi unun dima agit. Unun Abraham dakon babikni panpulugok do anjek pi unun agit. 17 Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi an kimokdok, ae bupmini madepsi. 18 Panjilit noman tan iba iyi tepmi pagit, do miñat aminyo panjilit noman tan yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmandak

*(Kilapmi 3.1–4.13)***3**

¹ Yan̄do, telagi not kabi, Piŋkop Kwen Kokup egisak un̄un da jiyo kisi yan̄ damisak. Ji Yesu do pakyaŋsi nandani. Un̄un Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandan̄ gadan̄ imin̄ek mani do yan̄ ten̄ten̄ok aman̄ amin̄ un̄un.

² Piŋkop da pi un̄un iban kalip Moses da min̄at aminyo Piŋkop dakon yut madep da yan̄ agakwa pini tagisi an̄ek min̄at aminyoni paŋpulgagit, un̄uden̄ gin Yesu yo kisi Piŋkop dakon pi tagisi agit. ³ Mani, nandan̄man̄, yut awaldak amin̄ dakon man da yut dakon man yapman̄dak. Do Piŋkop da Yesu do man madep im̄gut un̄un da Moses dakon man madep yapman̄dak. ⁴ Yut morap kalon̄ kalon̄ amin̄ da awalgwit, mani Piŋkop da yo morap wasagit. ⁵ Moses un̄un Piŋkop dakon oman amini egip̄gut, egek Piŋkop dakon gen guramik̄ kimagek Piŋkop da yutnon pi agit. Un̄un Piŋkop da yo don yan̄ ten̄ten̄osak un̄un dakon yan̄ ten̄ten̄ok amin̄ egip̄gut. ⁶ Mani Kristo Piŋkop dakon Monji da min̄at aminyo Piŋkop dakon yut ekwan̄ un̄un kilani asak dakon pi tan̄ imisak. An̄ek Piŋkop dakon gen guramik̄ kimagek pi un̄un asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandan̄

gadat tebaisi an̄ek Amin̄ Tagi da yo tagisi an̄ nimdisak un̄un do jomjom aneŋ kan̄, ninyo kisi Piŋkop dakon yutni ekwaman̄.

Gen pabin̄ yopman̄gan̄ amin̄ yik yawot dima akdan̄

⁷ Yan̄ do an̄ek Telagi Wup da yan̄ yosok:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandan̄ni kan̄,

⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin̄ yip̄gwit, un̄uden̄ ji but teban dima ani.

⁹ Un̄un miktim amin̄ dima ekwan̄ timon nak an̄kewalgwit.

An̄ek bilak 40 da aripmon pi tapmimi ton̄ agim un̄un kawit.

¹⁰ Yan̄ aba un̄un min̄at aminyo do butjapsi nandan̄ek yan̄ yagim,

‘Butnikon da nak dima nolgan̄.

Bisapmi bisapmi kosit yip̄man̄ yomgum un̄un si yapman̄gan̄.’

¹¹ Do butjap nandan̄ek yan̄ teban tok an̄ek yan̄ yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan̄ dimasi pigini.’”

¹² Not kabi, ji kan̄ kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandan̄ek nandan̄ gadatni yip̄man̄ degek Piŋkop egip̄ egip̄mi ton̄ manji di iban.

¹³ Bisap mini abisok gin̄ ekwaman̄, do gildari gildari ji kalon̄ kalon̄ paŋmuwukbi

diwari do gen tagisi ban yoyini, anek buri panjeban ani. Anpak yokwi da jikon kinda anjekwalban but teban di aban. ¹⁴ Nin Pinjkop wasanek nandan gadan inguman bisapmon, nandan gadat tebaisi agiman. Nandan gadatnin anteban anapano teban tanakwan wigi kimotnej dakon bisapmon wigisak kan, nin Kristo dakon notnisi egipdaman.

¹⁵ Ji mama gen do dima injtoni. Gen unun yan:

“Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kan, kalip babikji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unuden but teban dima ani.”

¹⁶ Namin amin da kalip Pinjkop dakon gen nandanek kwen wigik anek geni abin yipgwit? Minjat aminyo Moses da timikban Isip yipman opgwit unun dagin anpak unun awit. ¹⁷ Ae Pinjkop da namin do bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Minjat aminyo yokwi anek kimakgwit anakwa giptimni miktin kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unun do butjap nandagit. ¹⁸ Pinjkop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yan anteban agit? Minjat aminyo geni abin yipgwit unun dogin agit. ¹⁹ Do nandaman, minjat aminyo unun Pinjkop dima nandan gadan ingwit, mibili yan do

anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Pinjkop dakon minjat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

¹ Pinjkop da nin timik yik yawot kokupmon panjik do yan teban tok agit. Do nin si pasalek kan kimotnej, Pinjkop da jikon amin kinda unun kokupmon aripmi dima kikdisak yan kinda di kanban. ² Kalip Israel amin da nandawit, unuden gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagiman. Mani isal nandawit, anek Pinjkop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unun nandawit da dima panpulgagat. ³ Mani minjat aminyo nin Pinjkop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Pinjkop da kokup unun do nandanek gen yan yagit:

“Do nak butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Pinjkop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudanek yik yawot kokupni kisi anoman agit. ⁴ Pinjkop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Pinjkop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anek unun

gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unun mibiltok kaman unun da yan yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.” ⁶ Unun da yan nolisak, Pin kop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit. ⁷ Yan do anek Pin kop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmanek unun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirijit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unun yan:

“Abisok ji nak Pin kop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Pin kop da bisap kindakon don yom do dima yanban. ⁹ Do nin nandaman, Pin kop dakon minjat aminyo yik yawot tan yomisak. Unun Sabat yik yawot bisap yombem. ¹⁰ Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unun kalip Pin kop da pi wasip anek yik yawot agit, unuden gin pini yipmanek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi anen. Kalip gen pabin yop anpak awit unuden amin kinda gen pabin yop anek yik yawot dima di abidanban.

¹² Nido Pin kop gen unun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unun yapmandak. Gen unun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeke amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyan si nandan mudosok. ¹³ Pin kop da yo morap wasagit, unun kindasok Pin kop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanbisi ae nomansi Pin kop da dabilon ton. Ae Pin kop da yanban nin anpak morap agiman gat pi morap agiman unun dakon mibili iyin mudokdaman.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin (Kilapmi 4.14–10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanbek sanbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin anpak morap agiman unun Pin kop iyin mudokdaman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotnen. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pin kop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenjenok

aman unun tebaisi abidonej.
 15 Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandanek nin tapmimnin madep dima unun nandisak. Nido panjkewal morap ninon noman toj unun Yesu yo kisi noman tanj imgwit, mani yokwi dima agit. 16 Do nin jiginin toj bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Pinjkop da kila amin madep yityit tamonikon kinej. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok niminek nin tagi panpulugosak.

5

1 Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Pinjkop da amin kinda abidan minjat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili imim gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak. 2 Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pinjkop dakon kosit yipman dekgan amin anpak yawori an yomisak. 3 Unun tapmimni madep dima do minjat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

4 Amin kinda da galak toknikon "Nak man madep panek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben" yan aripmi dima yosak. Kalip Pinjkop da Aron yan imgut

unuderj Pinjkop da amin kinda yan iminjakwan pi unun abidosok.

5 Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pinjkop da iyi unun pi asak do manjigit. Pinjkop da yan iyigit:

"Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot."

6 Ae timi kindakon Pinjkop da yan yosok:

"Gak mukwa sogok amin tok-togi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem."

7 Yesu miktimon egipgut bisapmon, Pinjkop do bisit agit. Unun nandagit, Pinjkop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidanek kunam morapmi tagit. Unun iyi do nandaban pinjakwan Pinjkop gawak iminek egipgut, do Pinjkop da bisitni nandan imgut.

8 Yesu unun Pinjkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit. 9 Tepmi panek Pinjkop da pi imgut unun an mudanek amin morap geni guramikgan unun yokwini wiririk yominek egip egip teban yomyom amini dagagit. 10 Ae Pinjkop da Yesu manjinek yan yagit, "Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi."

Nin amin moniŋ da tilagon dima egipneŋ

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi ton. Nin unun do dayik do nandaman. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok aman. ¹² Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Pinƙop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an, do amin di da aeni Pinƙop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kan tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwan. ¹³ Nin nandaman, mum banŋin noŋ amin unun amin moniŋ. Anpak kilegi unun nian unun dima nandan. ¹⁴ Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun pankiligek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandan pisan mudan.

6

Nin si teban taŋ egek Pinƙop da yo tagi anjimjak do jomjom aneŋ

¹⁻² Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yoneŋ. Nin yan gin sigin aneŋ kan, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjamaŋ da yan asak. Do

nin sanbenek gen yan ban gin dima yoneŋ: but tobil anek anpak morap kimot panalon an unun manji yomyom dakon gen, ae Pinƙop nandan gadan imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdan dakon gen, ae nin morap kisi Pinƙop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdaman, unun dakon gen. Unuden gen banŋin dima timik egipneŋ. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet ban aneŋ. ³ Pinƙop da yan tagi aneŋ do nandisak kan, tagi aneŋ.

⁴⁻⁶ Amin diwari Pinƙop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Pinƙop gen ankiligek unun yo tagisi yan kili nandawit, ae Pinƙop da wasanek Amin Kila Asak dakon tapmim kanek unun yo tagisi yan kili nandawit. Unuden amin yokwikon manek Pinƙop manji imni kan, tobil abinek but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Pinƙop dakon Monji tilak kindapmon aeni anakdak. Unun amin da jigilak yan imni yan do tilak kindapmon aeni awigi anakdak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda abeŋ. Bisap morapmi sikak mosok, anakwan miktim da sikak abidanek pi awit

amin panpuluganek jap tagisi panalon an yomjak kan, Pinjkop da on miktim do yo tagisi asak. ⁸ Mani miktim da nap keli tonj ae jonj yokwi banj gin panalon asak kan, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Pinjkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anjakwan kindap da sonban pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin minjat aminyo Pinjkop manji iman amin do yoman, mani nandaman, ji jiggi unuden dima timitdan. Pinjkop da ji panpuluganek yokwikon banj timikgit. ¹⁰ Pinjkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Pinjkop but dasi galak tanj iminek unun da panthagap aban minjat amini panpulugawit. Ae yanj gin sigin anj. ¹¹ Ji morap da pi tebaisi yanj gin sigin ankimagakwa wiggi mibi bisapmon wigisak dosi nandaman. Yanj ani kan, nandan gadatji abidan kimagek Pinjkop da yo tagisi anjim do yagit ae unun do nandan teban tanjek jomjom anj unun abidokdansi. ¹² Dima kurak toni do nandaman. Nandan gadat anj kimagek Pinjkop da yo nim do yanj teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom anj amin dakon anpak banj yol do nandaman.

Pinjkop dakon yanj teban tokni do tebaisi nandan gadanenj

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham yanj teban tok anjimgut bisapmon, amin kinda da Pinjkop yapmanjek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yanj do anjek Pinjkop da iyi da manon da gen yanj anteban anjek yanj yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi anj gaminek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan.”

¹⁵ Iyinjban Abraham butni yawori tanjakwan jomjom anjek don Pinjkop da yo morap im do yanj teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen panjeban agak dakon anpak unun yanj. Amin kinda da manon gen yanj anteban anj kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yanj yolisak. Amin kinda gen yanj anteban ak asak kan, unun da geni anteban anjakwan amin geni abinj yip do nandayinj amin dakon gen kositni sopmanj yomisak.

¹⁷ Kosit yanj tosok do kalip Pinjkop da Abraham dakon minjat amin kabini nin do yo tagisi anj nim do yanj teban tok anj ningut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yanj nomansi nolik do anjek iyi dakon gen anteban ak do gen yanj anteban agit. ¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Pinjkop dakon yanj teban tokni gat, ae gen yanj anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pinjkop da

top dimasi yosak. Do minjat aminyo pasal kin Piŋkop da kapmatjok pasilgiman nin Piŋkop dakon yan teban tokni unun do nandanek butnin panjeban an kimagek Piŋkop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom aneŋ. ¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan nin panpulugok do unjungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek unun man madepni tonj

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Piŋkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Iminjawan Abraham da emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anjpak kilegi dakon kila

amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anjak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Piŋkop dakon Monji da yan egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yanji nandaman, Melkisedek unun man madepni tonj! ⁵ Moses dakon gen teban da yan yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tan yoman unun dakon kabi kinda notni unun do yoman. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Piŋkop dakon yan teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷ Ae nin pakyanji nandaman, gisam yomisak amin unun

amin madep anjakwan gisam timikdak amin unun pinbini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pin kop dakon papia da sigin egisak yan yosok. ⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yan tagi yonen, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yan asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minjat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yan yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minjat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Pin kop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima?

¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Pin kop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi njwakjwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinda kalip

altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unun altak unun Melkisedek yombem, ae yansi nandano pisosak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok. ¹⁶ Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi tonji, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi. ¹⁷ Pin kop gen da unun do yan yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi unun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unun Pin kop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unun tapmimi mini ae unun da nin aripmi dima panpulugogi. ¹⁹ Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yando, Pin kop da kosit njwakjwari kinda witdalban pisagit unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Pin kop da kapmatjok tagi kinen yansi nandan teban tanjek jomjom aman.

20 Ae Pinƙop da unun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unun gen yan anteban anek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yan dima agit. 21 Mani, Pinƙop da gen yan anteban anakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pinƙop dakon papia da yan yosok:

“Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

22 Pinƙop yan yagit, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugi unun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugi unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

23 Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unun kimakgwit, anek mukwa sogok amin toktoƙi aripmi dima egipmi. 24 Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. 25 Do minat aminyo unun da manon Pinƙop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogi mini egisak, anek Pinƙop da panpulugosak do bisit anegisak.

26 Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kinda dima tan imisak, ae Pinƙop

da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pinƙop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak. 27 Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anek don minat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit. 28 Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapminni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pinƙop da gen yan anteban anek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

1 Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. 2 Unun Pinƙop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unun Amin Tagi dakon yut bamisi, unun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pin kop do but galak yo pan ki pan ki an, ae mukwa sogok dakon pi unun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin ununyo kisi mukwa sosaksi.
⁴ Unun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unun gen teban yolek Pin kop do but galak dakon yo mibili mibili iman.
⁵ Unun mukwa sogok pi unun telagi yut miktimon tosok unudon an. Telagi yut unun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nan telagi yut awal do agit bisapmon Pin kop da yan iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyan si kan kimagek wupmi kabapmon goligim unun nan si yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapman mudosok. Nido, unun binap amin egek san bek san bek kalugi anteban asak, ae san bek san bek unun da san bek san bek kalipmi yapmandak. Ae san bek san bek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unun da san bek san bek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unun yapmandak.

San bek san bek kalugi da san bek san bek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. San bek san bek kalipmi unun wagil tagisi tam, Pin kop da san bek san bek kalugi aripmi dima aban.
⁸ Mani, Pin kop da minjat aminyo dakon gulusun ni pindagek yan yagit:

“Amin Tagi da yan yosok,

‘Nandani, bisap kind a pdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat san bek san bek kalugi aben.

⁹ San bek san bek unun kalip Isip miktimon babakni kisitnikon da timik pan jagum bisapmon san bek san bek agim unuden dima aben.

Nido nak da san bek san bek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani san bek san bek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unun yan:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anek geno butnikon mandakdisat.

Anek nak da Pin kopni egapbo, unun nak dakon minjat amin kabi egipdan.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyin degek “Ji Amin Tagi nandan

imni” yan dima yok-
dan.

Nido kisi morap nak nan-
dan namdan gin.

Uñun amin isali bo ae
man madepni ton
uñun nandan namdan
gin.

12 Nak da yokwini wiririk
yominek, ae sanjenek
dima nandakenj.’”

13 Pinjkop da sanjek sanjek
kalugi do yanek, uñun da
yan nolisak, sanjek sanjek
mibiltogi uñun kalipmi dagak.
Ae yo kalipmi daganek si
pasil do an, uñun bisap
pisipmisok gin tokdan, anek
wagil pasildan.

9

*Pinjkop gawak imim dakon
silip dakon gen teban kalipmi*

1 Sanjek sanjek mibiltogi
uñun Pinjkop gawak imim
dakon sip dakon gen tebani
tan imgwit, ae on miktimon
Telagi Yut kinda tagit.

2 Uñun Telagi Yut uñun
imal ban yut kaben kinda
yut buri bamori yan witjiwit.
Yut buri mibiltogikon tetenji
yopyop tamo gat, ae bret
yopyop tamo gat, ae telagi
bret gat uñun da tawit.
Uñun yut buri do Yut Buri
Telagi yan yawit. 3 Anek
Yut Buri Telagi da pomon
imal madepsi kinda abisnja
magit. Anek imal uñun da
manjigwan yut buri kinda
tagit uñun Yut Buri Telagisi

yan yawit. 4 Yo sanja kibanj
tagisi an dakon alta wasawit
uñun gol ban kwenikon
witjiwit uñun yutgwan tagit.
Ae Sanjek Sanjek Kinam
wasanek gol ban kwenikon
wutjiwit uñunyo kisi tagit. Ae
uñun tamo tingwan yo yan
tawit: kwoba monin gol ban
wasanji unjungwan tagit, uñun
kwobagwan mana* tawit, ae
uñun tamogwan Aron dakon
win kirinji kalip gugi wugit,
ae tip bamot Pinjkop da sanjek
sanjek dakon gen mandagit
unjungwan tawit.

5 Ae anelo serabim bamori
dakon wupmi amin da wa-
sawit da uñun Sanjek Sanjek
Kinam uñun da kwenon
yikgimal. Uñun bamot dakon
piri da kinam dakon gapmi
anyongam anjil do wasawit.
Anelo bamot uñun Pinjkop
uñudon egisak dakon tilak.
Mani, abisok uñun yo morap
dakon mibili do aripmi dima
yokenj.

6 Yo morap yan da aripmon
wasanek mukwa sogok amin
gildari gildari telagi yut
dakon yut buri mibiltogi do
wigeek pini awit. 7 Anakwa
mukwa sogok amin dakon
mibiltok amin uñun kalon
dagin Yut Buri Telagisi do
wigigit. Bilagi bilagi kosit
kalon wigi wigi agit. Ae isal
dima wigigit. Uñun yawi timik
pawigigit. Anek uñun yawi
ban iyi dakon yokwini gat ae
minjat aminyo da dima nan-

9:1: TP 25.23–26.30

9:3: TP 26.31–33

9:4: TP 16.33; 25.10–16; 30.1–6; IDT

17.8–11; GT 10.3–5

*

9:4: Mana uñun jap kinda Moses da bisapmon Pinjkop da
yopban pinja Israel amin da nawit.

9:5: TP 25.18–22

9:6: IDT 18.2–6

9:7: MS 16.2–34

danek gulusuŋ awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸Uŋun anpagon Telagi Wup da yaŋ nolisak, telagi yut uŋun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wigineŋ dakon kosit dima pisagit. ⁹Uŋun yo morap da abisok yaŋ nolisak, mukwa sogok amin da Piŋkop do but galak dakon jap iman ae bit kilapyo ban mukwa soŋ iman, mani uŋun da Piŋkop gawak iman amin dakon but aripmi dima paŋmilip asak, ae nin amin kilegisi yaŋ aripmi dima nandakdan. ¹⁰Gen teban uŋun da jap ae pakbi, ae pakbi soŋba Piŋkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Uŋun giptim dakon yo dogin yosok, do yo uŋun da Piŋkop da dabilon nin aripmi dima paŋmilip aban kilek toneŋ. Piŋkop da gen teban on miŋat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nan paret agit

¹¹Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da toŋ uŋun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Uŋun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unjungwan kili wigigit. Amin da yut uŋun dima awalgwit. Uŋun on miktim dakon yo dima. ¹²Ae Kristo meme bo ae bulmakau moniŋ

dakon yawi ban timigek uŋun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Uŋun iyi dakon yawi nan timigek telagi yutgwan bisap kalon kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon ban yuman nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agiman. ¹³Sanbek sanbek kalipmikon miŋat aminyo Piŋkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau miŋat soŋba soŋ pasilgan dakon abilakni uŋun ban timigek uŋun miŋat aminyokon tagal yomgwit. Uŋun Piŋkop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yaŋ awit. ¹⁴Mani Kristo dakon yawi da uŋun yapmandak. Kristo uŋun gulusuŋ kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tan ingut. Ae Wup egip egip teban egisak uŋun da tapmimon iyi dakon egip egipni nan paret agit, do yawini giptimnin banŋin paŋmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani uŋun anpaknin yokwi morap nin kimoron paŋkwan uŋun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yaŋsi nandaman. Do nin Piŋkop egip egipmi toŋ dakon pi tagi aneŋ.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵Mibili yaŋ do anek Yesu uŋun sanbek sanbek

kalugi dakon binap amin egisak. Unun miñat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek miñat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do miñat amin morap Piñkop da yan yomisak, unun da Piñkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namin da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin ingut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimaggit amin da yan nandanakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok. ¹⁸ Unun da tilak Piñkop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹ Moses da gen teban morap miñat aminyo do yoyin mudanek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Anek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumi da Piñkop dakon gen teban papia ae miñat amin morap da kwenon mawit.

²⁰ Anek yan yagit:

“Yawi on Piñkop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anteban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Piñkop gawak imim dakon yo morap ton unudon yawi pawilakwan mawit. ²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Piñkop da miñat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unudon tagalba Piñkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani panjelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yapmandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Piñkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak unungwan dima wigigit. Unun Piñkop da kapmatsisok altan noman tanek nin panpulugok do anek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi

timigeK Yut Buri Telagisi unjungwan wigigit. Ae yawi unjun timikgit unjun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unjun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unjun bisap morapmi dima agit. ²⁶ Yan bisap morapmi asak tam, unjun tepmi morapmi sigin pan anan kisak, unjun Pin kop da yo morap wasanban noman tawiron da wij abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalon si kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalon gin kimagek don gen pikon atdan. ²⁸ Unjuden gin, Kristo minjat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do anek bisap kalon kindagin iyinan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unjun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minjat aminyo unjun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unjun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unjun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minjat aminyo telagi yutnon aban unjun

panmilip aban tagisisi aripmi dima ani. ² Mukwa sogok unjuden da minjat aminyo panmilip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbenjek dima abam. Mukwa sogok da minjat aminyo telagi yutnon apgwit unjun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unjun sigin tan niman yan dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unjun sonjek yokwini do sigin nandan, ⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririti.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan an noman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil sosen gat ae yokwi wiririt dakon mukwa sosen unjun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pin kop, nak gak dakon galak tok yol do kili abit.

Unjun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unjun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa

sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.)

⁹ Ae sanjenek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanjenek sanjenek kalugi anteban ak do anek sanjenek sanjenek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ Yesu Kristo Pinjok dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan anek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanjenek sanjenek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri. ¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kinda gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kikdisak. Yan an mudanek Pinjok da amin tet do yikgit. ¹³ Yigek Pinjok da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anejisak. ¹⁴ Nido unun iyanan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unun da aban

gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kikan.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tenjenok asak. Mibiltok yan yosok:

¹⁶ “Amin Tagi da yan yosok, ‘Sanjenek sanjenek kalugi nak da don unun gat aben unun yan. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

¹⁷ Ae don gen unun sanjenek yan yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil intoken.”

¹⁸ Ae Pinjok da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat an kimagek Pinjok da kapmatjok kinen

¹⁹ Yando, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unungwan tagi wiginen. ²⁰ Nin unun yutgwan kosit kalugi egip egipmi ton unudon da tagi wiginen. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinba magit unun witdalek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak.

Uņun wukwisi ae Piņkop dakon miņat amin kabi morap kilani asak. ²² Uņun da anpak yokwi agiman dakon gulusuņnin wiririkgit, do Piņkop da dabilon gwaljigi mini da ekwaman, yaņsi nandanen do yawini nin dakon buron tagalgit. Aņek giptimnin pakbi jimjimi minisi naņ sugagit. Yaņsi agit do butninon anpak toptopmi morap toņ uņun wiririk mudonen, aņek Piņkop do nandan gadan imiņ kimagek uņun da kapmatsisok kineņ. ²³ Nin nandan gadatnin gat ae yo tagisi do nandan teban taņek jomjom aņek ekwaman uņun do yaņ teņteņok aman do nandan gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi aneņ. Nido, yo morap Piņkop da ak do yaņ teban tok agit, uņun asisi akdisaksi. ²⁴ Nin kalon kalon Piņkop dakon miņat aminyo diwari do nandanek panțagap ano amin do but dasi galak taņ yomni, aņek anpak tagisi aņ yomni. Nin uņun do nandak nandak aneņ. ²⁵ Ae Piņkop dakon miņat aminyo nin amin diwari da aņ uņuden muwut muwutnin dima yipman detneņ. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abiņek kapmat tosok, do nin kalon kalon amin diwari dakon but panțeban ak do pi madepsi aneņ.

Nin Piņkop dakon Monji manji dima imnen

²⁶ Nandani, nin gen bami kili nandan pisagiman, aņek don si nandan mudanek yokwi da anpagon agipneņ kaņ, yokwi uņun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosok. ²⁷ Nin yaņon da egipneņ kaņ, pasol pasol madepsi aņek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Piņkop dakon uwalni wagil soņ yomdisak uņun do jomjom akdaman. ²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anakwan amin bamori bo kapbi da kaņek suņ ak dakon yaņkwok awit kaņ, uņun amin do bupmi dima nandan imgwit. Kila amin da miņat aminyo yoyiņba si anakba kimakgit. ²⁹ Do ji Piņkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niaņsi nandan? Uņun amin jigi madepsi pakdan. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anțeban asak, uņun da panmilib aban uņun amin Piņkop dakon aminsi dagawit aņek telagisi egipgwit. Mani, abisok uņun amin da aba yawi yo isalisi asak. Aņek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi aņ iman.

³⁰ Nin nandaman, Piņkop da yaņ yagit:

“Yokwi dakon kobogi yomyom uņun nak dakon pi.

Nak da kobogi anțyomdisat.”

Ae sanbenek yaņ yagit:

“Amin Tagi da miņat

amini dakon anpakni gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pin kop egip egipmi ton dakon Monji manji imneŋ kaŋ, Pin kop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi aneŋ.

Nin nandan gadaron tebaisi atneŋ

³² Ji aesi kalip Pin kop dakon tenŋeŋi abidawit bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit.

³³ Bisap diwari miŋat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yaŋ damineŋ yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadaŋek paŋpulgawit.

³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yaŋ nandawit, yo bamisi taŋ nimisak gin, unun dagok dagogi mini taŋ aneŋ kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandaŋek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pin kop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yaŋ anek Pin kop dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pin kop da yo tagisi dam do yaŋ teban tok agit unun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi

atni, nido Pin kop gen papia da yaŋ yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kaŋ, tagi dima nandan ibeŋ.”

³⁹ Mani nin duwalik pikek pasilneŋ dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidoneŋ dakon miŋat aminyo da ekwamaŋ.

Nandan gadat dakon mibisi

(Kilapmi 11–13)

11

Pin kop do nandan gadan imineŋ tebaisi atneŋ

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yaŋ. Nin pakyaŋsi yaŋsi nandamaŋ, yo tagi morap Pin kop da nim do yaŋ teban tok agit unun timit do nandan teban taŋek jomjom anek ekwamaŋ unun asi timitdamaŋ yaŋsi nandamaŋ. Ae dabil da yo unun dima pindakgamaŋ, unun yo morap unun ton yaŋsi nandamaŋ. ² Kalip amin nandan gadat awit, aba Pin kop da anpakni do but galaksi nandagit. ³ Nin nandan gadat amaŋ do yaŋsi nandamaŋ, Pin kop miktim gat ae kundukon yo morap ton unun yaŋban

genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindakgaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Pinjkop do nandan gadat awit

⁴ Abel Pinjkop do nandan gadat anek mukwa son imgut. Aban Pinjkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibili yan do anek Pinjkop da but galak dakon yo Abel da imgut unun do galak tanek amin kilegi yan iyigit. Abel kilisi kimagit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yan tentenaj nimisak.

⁵ Enok Pinjkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Pinjkop da abidan anaj Kwen Kokup wigigit. Amin da wisijek dima kawit, nido Pinjkop da kili abidagit. ⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Pinjkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Pinjkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Pinjkop egisak yansi nandan gadaj kimokdok, ae amin Pinjkop wusik do pi an amin unun Pinjkop da yo tagisi an yomisak yan nandan gadaj kimokdok.

⁷ Pinjkop da Noa yo don noman tokdan unun dakon but piso gen iyigit. Iyiban yo unun Noa da dima pindakgit,

mani Pinjkop dakon gen nandan gadajek tap wakga kindi wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap wakgakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktim amin morap diwari gulusun awit unun panjenjen agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Pinjkop do nandan gadat agit, do Pinjkop da yan imgut bisapmon Abraham Pinjkop dakon gen guramikgit. Unun kokupni yipman degek Pinjkop da miktim kindi iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kiken unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit. ⁹ Unun nandan gadat anek kin Pinjkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miktimon wanja amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinjkop da miktim unun yom do yan teban tok agit. ¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Pinjkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudajek wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panalanjil dakon tapmim pagimal. Sara

nandan gadat anek yan nandagit, “Pin kop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok.” ¹² Do amin kalon unun amin pelanji anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun iren tanek kundukon gik ton ae tap kidipmimon niman ton morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Unun minjat amin morap unun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Pin kop da yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miktim nwanjwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit. ¹⁴ Yan yon amin unun iyi dakon miktim wisan yan nandaman. ¹⁵ Miktim yipmanek apgwit unun dogin nandanek egipgwit tam tobil kokup egipgwiron tagi kwam. ¹⁶ Mani miktimni kalipmi unun yapmanek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pin kop do, “Gak nin dakon Pin kop,” yan iyinakwa Pin kop mayagi dima pasak, nido unun amin do kokup pap kinda kili anoman agit da tosok.

¹⁷⁻¹⁸ Pin kop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit: “Aisagon da babikgo altokdan.”

Mani Pin kop da Abraham ankwalek monji anak mukwa sosak do iyinban monji kaloni Pin kop do imgut. ¹⁹ Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Pin kop da tagi aban pidosak.” Yan si nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josepyo da Pin kop nandan gadan imgwit

²⁰ Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

²¹ Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirin ni da diwarikon witjinjek Pin kop gawak imgut.

²² Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanek kikan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ Moses dakon menji datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi ankisibigimal, nido monji unun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban

11:12: WW 15.5; 22.17 **11:13:** WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11

11:17-18: WW 21.12; 22.1-14 **11:19:** Ro 4.17 **11:20:** WW 27.27-29,39-40

11:21: WW 47.31-48.20 **11:22:** WW 50.24-25; TP 13.19 **11:23:** TP 1.22;

kirinjit do pasol pasol dima agimal.

24 Moses nandan gadat anjek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit. 25 Uñun Pinjkop dakon minjat amin kabi gat jigi kalonj panen yan nandagit. Yokwi dakon anpak anjek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. 26 Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unjun da Isip dakon yoni tagisi morap unjun yapmandak. Yan nandagit nido Pinjkop da tomni do yo tagisi imdisak unjun do nandanek egipgut.

27 Moses nandan gadat anjek Isip miktim yipmanek kigit. Kila amin madep da japmi nandan ingut, mani Moses unjun do dima pasalgit. Pinjkop pasili egisak unjun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit. 28 Uñun nandan gadat anjek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anjek anjelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

29 Israel amin nandan gadat anjek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yan

kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anjek pakbi nan kimakgwit.

30 Israel amin nandan gadat anjek Jeriko kokup pap anjwasinjakwa gildat 7 kabi agit. Anjakwa tip dam madep tuwil kigit.

31 Kosit oba minjat Reap nandan gadat anjek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinjkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

32 Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. 33 Uñun amin nandan gadat anjek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Uñun amin anpak kilegikon da amin kila anjek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unjun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sopgwit. 34 Uñun amin da milen asip madepsi sogit unjun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpekwolakwa dima dapgwit. Uñun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Uñun emat amin tebaisi daganek miktim njwaknjwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit.

³⁵ Amin kimakbi aeni pidaanba meni da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panupbal awit. Mani Pin kop manji iminek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotneŋ kaŋ kimoron da pidaanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit. ³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyinek baljawit, ae diwari nap teban baŋ pan teban anek dam tebanon yopgwit. ³⁷ Diwari tipbaŋ dapgwit, ae diwari ilik dagok baŋ giptimi ilik daganba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba baŋ dapba kimakgwit. Unun amin diwari sipsip ae meme gipbaŋ panek agipgwit. Unun giptim dakon yo do wadanakwa amin da jigi yominek anpak yokwi anjomgwit. ³⁸ Yan aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unun nandan gadat amin da miktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unun minat amin morapyo nandan gadat awit do anek Pin kop da minat aminyo tagisi yan nandan yomgut. Mani miktimon egek Pin kop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, ⁴⁰ nido kalip Pin kop da yo wagil tagisi nin

kisi da timitneŋ do nandan kokwin kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipneŋ do nandagit.

12

Nin Yesu pakyanŋsi kaŋek nandan gadan imneŋ

¹ Unun nandan gadat minat aminyo kalip egipgwit unun gikwem da yan nin pangwasineŋ nandan. Yando, nin yo morap pabiŋ nip do an unun yopman mudanek yokwi nin bangaldak unun pan dagonen. Anek timtim yanek dima yawogek Pin kop da napbi gwapbo anen do yagit unudon agipneŋ. ² Yesu unun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanakwan kaŋek egipneŋ. Unun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandanek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima anek tepmi panek kimakgit, da abisok Pin kop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pin kop da nin pan kilek ak do jigi nimisak

³ Ji pakyanŋsi nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an iminakwa tebaisi akgit. Ji unun do nandanek tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak. ⁴ Asi, ji yokwi unun pabik do emat madepsi awit, mani emat anakwa

yawisi kinda dima mawit, don mokdan. ⁵ Ae Pinjkop da ji dakon but panjeban asak do gen yagit unun kili intawit, ma? Ji monjinoni yan dayinjek yan yagit:

“Monjino, Amin Tagi da gak anjkilek ak do jigi gaban kan, unun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayinban unun do tapmimgo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tan yomisak unun panjkilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yan yoyinjek timikdak unun si baljosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Pinjkop da ji panjkilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji anjkilek ak do asak unuden gin Pinjkop da jikon yan gin asak. Namin monji kinda datni da dima anjkilek asak? ⁸ Pinjkop da monjini kisi morap panjkilek asak. Ae dima panjkilek asak kan, monjinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan. ⁹ Ae miktimon datnin do nandani. Unun da nin panjkilek ak do jigi niminjakwa nandano wukwan yomguman. Yan agiman do wupnin dakon Datni da nin panjkilek asak bisapmon unun do madepsi gawak iminjek egip egip abidonensi. ¹⁰ Miktimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da arapmon nin

panjkilek awit. Mani Pinjkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yan gin telagi egipnen do anjek nin panjplugarjek panjkilek asak. ¹¹ Dat da nin panjkilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima aman, nin butjik paman. Mani don panjkilek agit dakon bami koman, unun anpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim panjek tebaisi atnen

¹² Yanjo, kisitji alek tanbi unun panjenagek pi ani, ae njwakji tapmimi mini panjeban anjek

¹³ “kosit kilegikon agipni.” Yan ani kan, kandapji wagil dima yokwi tokdan, aeni kilek tokdan.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unun Amin Tagi dima kokdan. ¹⁵ Pakyanji kan kimotni. Jikon da kinda manjek Pinjkop dakon nandan yawotni di yipman dekban. Ae jikon da kinda kindap isipmi da yan kwanjek yokwi panjalon andaban amin morapmi di panjupbal aban Pinjkop manji di ibam. ¹⁶ Amin kinda yumabi anpak asak do kan kimotni. Bo amin kinda Iso da Pinjkop manji imgut unuden asak do kan kimotni. Unun jap bisap kalon noknogi unun timit dogin anjek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unun

kisi imgut. ¹⁷ Disi nandan, don yo kabini unun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam takgit, mani but tobil anek gisamni timitjak dakon kositni dima tan imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unudon kili obiman

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unuden dima an. Unun kabapmon kinjek yo dabil da pindakgwit, ae mirak panek nandawit. Unudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit. ¹⁹ Anek kwen kinda madepsi yanakwan amin kinda da gen yagit. Yanakwan minjat aminyo pasol pasol madepsi nandanek bisit tebaisi yan yawit, "Gen di gat nandak do pasalgoman!" ²⁰ Pinokop da gen yoyigit unun do pasalgwit. Gen unun yan: "Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kan tipnan anakba kimotjak."

²¹ Yo unun pindakgwit unun do madepsi pasal nimnimigek Moses yan yagit: "Nak nimnimigek madepsi pasoldot."

²² Mani ji yo unudonon dima abin altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinokop egip egipmi ton dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unudon kili

apgwit. Unudon anelo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik an. ²³ Ji Pinokop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinokop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Pinokop da pankelek aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kan kimotni

²⁵ Kan kimotni. Pinokop da gen yosok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pinokop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnanek kigik dakon kosit dima tan yomgut. Do yanji nandani, abisok Pinokop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unun manji imnen kan, nin pankutnanek kigik dakon kosit minisi. ²⁶ Kalip Pinokop da gen yanban miktim wudip agit. Mani abisok yan teban tok anek yan niyisak:

"Bisap kinda gat miktim ankwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima,
kundu yo kisi
pankwakwalitdisat.”

27 Ae “bisap kinda gat”
do yosok, do yan nan-
daman, Pinjkop da miktim
kunduyo kisi pankwakwalitjak
bisapmon yo morap iyi
wasagit unun wiririkban
pasildan. Anjakwan yo aripmi
dima pankwakwaliri unun
dagin tokdan.

28 Pinjkop da kila asak kokup
unun abidagiman unun
aripmi dima kwakwaliri,
yan do anjek ya yan iyinej.
Nin anpak iyi galak toso
unun anjek iyi nangin gawak
iminek pasol pasol anjek mani
anjenotne. 29 Yanji anen, nido
“Pinjkopnin unun kindap
tebaisi,
do yo yokwi morap son
pilik mudokdisak.”

13

*Nin kalon kalon amin do
but dasi galak tanjomne*

1 Ji panmuwukbi notji do but
dasi galak tanjomne anpak
dima yipman detni. 2 Jikon
amin kinda dima nandan
iman amin kinda apban
kan, unun abidok do dima
intoni. Kalip amin diwari da
aminsida ban timikgaman yan
nandawit, mani anjelo ban
timikgwit.

3 Amin dam tebanon
ekwan amin do dima intan
yomni. Nin unun gat kisi
dam tebanon ekwaman yan
nandani. Ae uwal da jigi

yoman amin unun do dima
intan yomni. Ninyo kisi da jigi
unun paman yan nandanek
egipni.

4 Minat eyo anpak unun
yo madepsi kinda, do amin
morap kisi da unun do
nandaba wigakwan kilani
anjakwa gwaljigi minisi tosak.
Nido Pinjkop da yumabi
anpak mibili mibili an amin
unun kobogi yo yokwisi an
yomdisak.

5 Monen dakon galaktok
jikon dima tosak. Yo tan ni-
man unun aripninon ton yan
nandani. Nido Pinjkop da yan
kili niyigit:

“Gepman dekgo gaga
dage aripmi dima
egipdisal.”

6 Yando, nin nandan teban
tanek yan yoman:

“Amin Tagi panpulugokno
egisak,
do yo kinda do dima pa-
solben.
Amin da aripmi dima
abin nepni.”

*Nin Yesu yol do dima
mayak tone*

7 Kila aminji kalip Pinjkop
dakon gen dayiwit unun
dima intan yomni. Anpak
awit dakon bami unun do
nandanek nandan gadat
awit unun yolek yan gin
egipni. 8 Yesu Kristo unun ku-
labigi mini apma, ae abisok,
ae don egi anan kikdisak
teban. 9 Yando, amin da gen
njwaknwari di dayin dekba

nandan gadatji di witdal kwam. Nin Pinjkop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin panjeban aban atnej. Jap noknok dakon gen teban yolyol anjak da amin dakon but aripmi dima panjeban asak. Unun anjak da amin kinda aripmi dimasi anpulugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo dangwi ton altakon dapbi unun ban noj. Mani nin altanin njwakjwari kinda tosok. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanja soson. ¹² Yanjin Yesu dakon yawini da minjat aminyo panjelak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanja tepmi pagit. ¹³ Yando, nin kisi yut yomayo da wanja kinjek unun da mayagi pagit ninyo unuden gin panen. ¹⁴ Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktoji kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unudon kinen dosi nandaman. ¹⁵ Yando, nin yipman deri mini Yesu da manon Pinjkop anjksinj kimotnej. Yan anen unun da gen dulumnin dakon paret asak. ¹⁶ Minjat aminyo do anjak tagisi anyomni, ae notji

panpulugok do yo kabisi ban notji do yomiņ yomiņ ani. Unun anjak do dima injtoni, nido unun paret kinda, Pinjkop da unun do galak tosok.

Pinjkop da nin panpuluganban tagisi egipnen

¹⁷ Kila aminji kilasi an unun don pi awit dakon mibili Pinjkop iyikdan, do gawak yomiņek geni guramitni. Yan ani kan, kisik kisigon da pini akdan. Mani butjik pani kan, unun da ji dima panpulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Pinjkop da dabilon butningwan gwaljigi mini yanji nandaman, ae yo morapmon anjak kilegisi banjin ak do nandaman. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit an kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sip-sip dakon Kila Amin madep, unun da sanbek sanbek dagok dagogi mini unun anteban ak do yawini parekgit. Unun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Abisok Pinjkop but yawot ami da ²¹ ji panjtagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tujan daba iyidakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anek unun da ninon pi aban anjak morap iyidagalak tosok unun an mudonen. Tilimni dagok dagogi mini tan anan kikedisak, do mani anjksinj kimotnej. Unun asi.

Mibi gen

²² Not kabi, nak ji dakon but panṭeban ak do gen on mandanṭ damisat unṭun do mirak pakyanṭsi yopni, nido gen on mandisat unṭun dubagisi dima.

²³ Ji yanṭ nandani, notnin Timoti unṭun dam tebanon nanṭ yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kanṭ, nit ji dandak do apdenṭ.

²⁴ Nin dakon gildat tagi yipno kila aminṭji gat ae Pinṭkop dakon minṭat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktin yipmanṭ apgwit unṭunyo kisi gildatni tagi yipba jikon abisak. ²⁵ Pinṭkop dakon nandanṭ yawotni ji kisikon tosak do bisit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unjungwan Pinjkop dakon minjat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Minjat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pinjkop dakon gen pakyañsi abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomin kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan minjat aminyo yoliban kokdan.

*Nin panjkewalon tebaisi at-
nen, yan anek Pinjkop gat tagisi
egipnen*

(Kilapmi 1.1-18)

¹ Nak Jems, Pinjkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miktin njwaknwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

*Panjkit da nin panjeban
asak*

² Not kabi, panjkit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ Nido ji nandan, yo noman tanek nandan gadatji panjikildak, unun da tebai agek jigi guramitnen dakon anpak panalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anakwa unun anpak da jikon teban tosak. Yan anek Pinjkop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

*Nandan kokwin kilegi do
wadak wadak asak amin unun
bisit asak*

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pinjkop da nandak nandak imjak do bisit asak, anakwan Pinjkop da imdisak. Pinjkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anek Pinjkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Pinjkop da unun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unun yombem. ⁷ Unuden amin Pinjkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unun amin dakon nandak nandakni yo dikon di

yopman yopman asak, anjak morap asak unun kosit nan gin kanjek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pinjkop da dabilon man madepni tonj da egisak. ¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pinjkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jarej da biripmikwan unun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusinek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareji man mudanakwa, tilimni tagisi unun wagil pasilgan. Unuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anjek kimot akdan.

Pinjkop yo tagisi an niminek yokwikon dima panjkisak

¹² Panjkewal morap noman tonon jigi guramigek tebai akdak amin unun kisik kisik tagi asak. Nido panjkilit morapmon tebai atjak kan, Pinjkop da minjat aminyo but dasi galak tan iman unun do egip egip dakon pelit tim tilimi tonj yom do yan teban tok agit, unun imdisak.

¹³ Yokwi ak do panjkilit noman tan iba "Pinjkop da anjkilikban asat" yan amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Pinjkop aripmi dima anjkilitjak, ae Pinjkop da amin kinda yokwi asak do dima anjkilikdak. ¹⁴ Mani, nin kalon

kalon dakon but dakon galaktok yokwi da panjkilikban yokwi agak dakon galaktok noman tosok. ¹⁵ Unun but dakon galaktok yokwi unun minjat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don yokwi analon aban noman tosok. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot analon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di panjkilikban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisisi unun Dat da yopban kwen da pan. Dat, kundukon tenteni morap wasagit amin, unun anjakni kulabik dimasi asak. Unun gildat panopmon yo dakon wupni dubak tonj da ae don pisip tonj unun yombem dima. ¹⁸ Unun yo morap wasagitgwan amin nin da wukwini egipnejen do anjek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban minjat monjini dagagimanj.

**Nin Pinjkop do
bamisi nandan
gadan imaman kan,
anjak tagisi kisi
anen**

(Kilapmi 1.19–5.6)

Nin geni nandanek guramitnejen

¹⁹ Not kabino, pakyansi nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyansi yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani. ²⁰ Nido, amin dakon butjap da Pinjkop dakon anjak kilegi

dima analon asak. ²¹ Yan do anek anpak inani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi iren tosok, unun wiriritni. Anek disi do nandaba pinakwa egek Pinjkop da gen unun butjikon kwaokgit unun nan abidoni. Gen unun da ji yokwikon ban tagi timitjak.

²² Mani gen unun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kan, disi ban panjkewalgan. ²³ Amin kinda Pinjkop gen isal dogin nandanek dima guramikdak kan, unun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok unun yombem. ²⁴ Unun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kinjek tomno dabilni unun nianjen unun tepmisi injosok. ²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi unun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin pulugan nipmandak, do amin kinda da unun gen teban pakyanji kanban pisanakwan geni dima intanjek guramitjak kan, Pinjkop da unun amin anpuluganakwan pi morap asak unun tagisisi noman tokdan.

²⁶ Amin kinda “nak Pinjkop gawak imim silip an kimokdot” yan nandisak, mani gen kagani dakon kila tagi dima anek gen yokwi morapmi yosok kan, unun amin iyi nan top anjkewaldak, ae Pinjkop gawak imim dakon silip asak unun yo isalisi. ²⁷ Pinjkop gawak imim dakon silip Pinjkop Dat da

kanban gwaljigi minisi ae gulusunni mini asak unun yan: Nin minjat monjiyo men datyoni kinakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak anek panpuluganek jigini guramitnen, ae nin dakon anpak kila tagisi anen, anapno miktim on dakon anpak yokwi da panjupbal aban Pinjkop da dabilon inani dima egipnen.

2

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin anen

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, unun nandan gadan iman, do amin kinda do anpak tagi anek ae kinda do manji imni kan unun tagi dima. ² Amin kinda yik imalyo tagisi ban panek ae kisit tamikon sip gol nan wasanbi kinda yipmanek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni daganbi ae yokwisi kinda ununyo kisi wugisak, ³ anjakwal ji da anpak tagi amin yik imalyo tagisi ban pak unun do an iminjek yan iyan, “Gak obin on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yan iyan, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi” yan iyan kan, ⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yan nandan yan asak. Yan anek ji kokwin amin daganek nandak nandak yokwikon da kokwin an.

⁵ Not kabino nandani. Miktin amin da dabilon yoni mini ekwan amin, unun banjin Pinjkop da nandan gadat madepsi tungan yominjakwan egipni do kili manjigit. Kalip yan teban tok yan agit, amin but dasi galak tan iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdan, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit.

⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba pinban yoman. Namin da pabin depmanjek jigi daminek ji timik gen pikon depmanjan? Unun yoni morapmi amin dagin anpak unun an. ⁷ Pinjkop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nandaban pinjakwan jigilak gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pinjkop unun kila amin madepnin, unun da papi-anikon gen teban kindan ingut da yan yosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kinda do anpak tagi anek kinda yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ Amin kinda Pinjkop dakon gen teban morap kisi guramigek kalonji

kinda nanjin kirinjkdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinjkdak da arip gulusunni ton. ¹¹ Nido, Pinjkop da yan yagit:

“Minat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yan kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kinda anakbi kimakgit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kinda dagagil.

¹² Pinjkop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulugan depmandak dakon gen teban unun do nandanek kokwin akdisak. Do ji unun do nandanek amin do bupmi nandanek toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ Nido amin kinda amin do bupmi dima nandagit kan, Pinjkop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kinda dima nandan imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandan gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kinda da “Nak Kristo nandan gadan imisat” yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unun dimasi.

¹⁵ Panmuwukbi notnin kinda

bo ae saminin kinda imalni yokwi gin, anjakwan japni mini kan, ¹⁶ jikon da kinda da yan iyisak, “Butgo yawori tanjakwan panji nanjali egipbi, ae kinj jap nanjek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nianj anpulugosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanjek anpak tagi kinda dima noman tosak kan, unun yo isali.

¹⁸ Mani amin kinda da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anjakwa amin diwari anpak tagi anj.”

Yan yanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anjek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianjon da gak dakon nandan gadat kokenj? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

¹⁹ Gak “Pinjkop kalonji dagin egisak” yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani konj yo kisi yan gin nandan gadanejek madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anjek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki, ²¹ kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanjek Pinjkop do paret aban Pinjkop da yo agit unun kanjek amin

kilegi yan iyigit. ²² Pakyanjsi nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unun kalonji gadagimal, anjakwan unun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit. ²³ Do Pinjkop gen papiakon gen kinda tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Abraham unun Pinjkop do nandan gadat aban, Pinjkop da amin kilegi yan iyigit.”

Ae amin da Abraham do Pinjkop dakon notnisi yan iyiwit. ²⁴ Do yanjsi nandani, amin kinda isal nandan gadat dogin Pinjkop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kinda anpak kilegi asak unun do nandanejek amin kilegi yan iyisak.

²⁵ Yangin kosit oba minjat Reap da amin panman ak amin bamot unun uwal da dapni yan do panjisibinejek yabekban kosit njwakjwat nanj tobil kigimal, do Pinjkop da minjat kilegi yan iyigit. ²⁶ Nin nandaman, amin kinda wupni kili yipman dekgit kan, unun amin kili kimakgit. Yangin, amin kinda nandan gadat anjek anpagon dima yipmandak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi anej

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Pinjkop gen yoyindet pi ak do nandak

nandak dima ani. Nido ji nandan, Pinjop da miñat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon miñat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyanji kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kan, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmanjamañ. Yan anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandanen. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da pisonjakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun moninjisisok. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kan, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak. ⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sojek madepsi anek koron sojek kindap morap tagini sosak. ⁶ Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun

da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anek egip egipnin madepsi panupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kisiron ekwan. ⁸ Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da ton. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin anjiskan. Mani bisap diwari nin da miñat aminyo Pinjop da iyi yombem wasagit unun jobit yomaman. ¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, unun tagi dima. ¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori? ¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yangin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kan, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kan, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kan, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktim dakon yo gin. Unun Pinjkopmon da dima abisak, Sunduk da analon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman tonj.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da bujon amin gat but kalonji ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen

nandanek ekwan, ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonjikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun but kalon anpagon jap da pigaga kwon unun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anpak do galak ton amin unun Pinjkop dakon uwalni

¹ Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman ton unun mibili nido noman ton? Unun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

4 Miñat da eni yipmanjek kin yumabi anpak asak unun da tilak ji Pinjkop kili yipmanjek mudan. Nandani, miñtim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miñtim not animisak amin, unun Pinjkop dakon uwalni dagosok. 5 Pinjkop dakon papia da yan yosok, "Wup unun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotnen do nandisak." Gen unun gen isali yan nandan, ma? 6 Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pinjkop dakon papia da yan yosok: "Pinjkop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak, mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak."

7 Do ji disi do nandaba pinjawan Pinjkop da yongamwan egipni. Sundryk kosit sopman iminakwa depman dek pasal kikedisak. 8 Pinjkop da kapmatjok kini, anakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi ton unun suganba

kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi ton unun wiririk mudoni. 9 But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanakwa egipni. 10 Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anej

11 Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. 12 Pinjkop kalon dagin gen teban panalon agit, unun kalon dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalon dagin miñat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panupbal asak. Do gak namn da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anej

13 Jikon amin diwari da yan yon: "Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin monen ilit pi anek bilak kinda egipnen. Yan anek monen morapmi

timitneŋ.” Yanŋ yoŋ amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ Ji gen unjuden banŋ yoŋ, mani anŋwa yo ni da noman toni unŋun dima nandanŋ. Egip egipji mukwa da yanŋ noman tanek bisap pisipmisok gin tanek wagil pasilganŋ unŋun yombem. ¹⁵ Ji yanŋ gin yoni kanŋ tagi, “Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unŋun ak do nandanŋ unŋun aneŋ.” ¹⁶ Mani disi dakon man pawigek disi pi madep akdanŋ unŋun do yoŋ. Unŋun yokwisi. ¹⁷ Pakyanŋsi nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kanŋ, unŋun amin diwarini tonŋ.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yanŋ tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman tanŋ damdisak. ² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miktanŋ mudanŋ. Ae imal morapji yo moniŋ da kili nanŋ mudanŋ. ³ Golji gat ae silwasi gat unŋun maŋut anŋ mudanŋ. Unŋun maŋut da ji dakon yokwisi paŋnoman aban nomansi tenŋenokdanŋ, anek maŋut da giptimji kindap da yanŋ soŋba sokdanŋ. Mibi bisap kili unjunok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat moneŋ gat paŋmuwukanŋ. ⁴ Nandani.

Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yumanŋ nogini diwari paŋkutnanek diwari gin yomgwit. Moneŋ diwat unŋun da Pinŋkop da anpakji yokwi unŋun dakon kobogi damjak do madepsi yanŋ tidonŋ. Ae pi monji unŋun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kili pigigit. ⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi nanek madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yanŋ yominek kili dapba kimakgwit. Unŋun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

**Nin tebai agek bisit
anek Amin Tagi
dakon abap do
jomjom aneŋ**
(*Kilapmi 5.7-20*)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom aneŋ

⁷ Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unŋun do jomjom ani. Disi nandanŋ, pigagani tonŋ amin unŋun jap tagisi kwokdanŋ unŋun do jomjom anegisak. Unŋun butni anŋteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildatyo da pini anakwal don bami pasak. ⁸ Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman

tañ damañ unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwanj tosok.⁹ Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pinjkop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

¹⁰ Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yanj tenjenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jiggi unun guramikgwit. Ji unun dakon anjak timigek yolni.¹¹ Nandani, nin yanj yomanj, “Amin butni panjteban anjak yawori egek jiggi guramikgan unun Pinjkop da gisamikban kisik kisiksi ekwanj.” Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anjteban anjak yawori egek jiggi morap noman tanj imgwit unun guramikgit. Disi nandanj, don Amin Tagi da anjak tagisi anj imgut. Asi nandamanj, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tanj nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yanj panjteban ak dima ani

¹² Not kabi, gen madepsi kinda unun yanj: Ji Kwen Kokup bo miktim bo ae yo di da manon genji dima yanj panjteban ani. Yo kinda ak do nandanj kanj “Asi” yanj gin yoni. Mani dima ak do nandanj kanj “Dima” yanj gin yoni. Genji yo di da manon

yanj panjteban aba Pinjkop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi tonj

¹³ Jikon da kinda jiggi pasak kanj, Pinjkop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kanj, unun Pinjkop dakon man anjksik do kap yosak.

¹⁴ Jikon da kinda sot asak kanj, panjmuwukbi dakon kila amin yanj yoba opni. Abinjak Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon soñ iminjak Pinjkop da anj puluganban kilek tosok do bisit ani.

¹⁵ Pinjkop do nandanj gadanjek bisit ani kanj, Amin Tagi da sot amin unun anjmilip anjak aban pidokdisak. Ae yokwi agit kanj, Amin Tagi da diwarini wiririk imjak.¹⁶ Yanjdo, ji kalonj kalonj diwarisi Pinjkop dakon minjat aminyokon yanjkwok ani. Anjak ji kalonj kalonj Pinjkop da amin diwari panj pulugosak do bisit ani, anjakwa Pinjkop da ji panjmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kanj, bisitni unun tapmimi tonj, ae amin diwari tagisi panj pulugogi.¹⁷ Elaija miktim amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai anjakwan, sikak dima manjakwan bilak 3 ae kanek 6 agit.¹⁸ Don bisit aeni anjakwan kundu da sikak yipban manjakwan pigaga jap aeni kwawit.

5:11: TP 34.6; Jop 1.21-22; 2.10; Kap 103.8 5:12: Mt 5.34-37 5:14: Mk 6.13

5:15: Mt 17.18-20 5:17: 1KA 17.1; 18.1 5:18: 1KA 18.42-45 5:19: Gal

*Kosit yipman dekgit amin
abidan aņopner*

¹⁹ Not kabino, jikon da kinda Piņkop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni aņopjak kaņ,
²⁰ uņun amin aņpak tagisisi naņ asak. Gen on do pakyaņsi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda aņpulugaņek kosit yokwikon naņ abidan Piņkopmon ae aņopjak kaņ, uņun amin yokwi pakpak amin kimoron naņ abidanakwan kimot dima asak. Ae Piņkop da yokwi pakpak amin dakon yokwini morapmi yopman yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon panjet 12 kabikon nani kinda da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni panjeban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol minjat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan, mani jigi unun nandan gadatni panjilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

**No Rule Pinjok
dakon minjat amin
kabisi agiman, do
anjak tagisi ban
anek, yo tagisi
abidok do nandanek
jomjom aman unun
abidonen**

(Kilapmi 1.1–2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Pinjok dakon

minjat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsigwan Pinjok Dat da ji kili nandan daminek iyi dakon minjat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da panpuluganban egip egipji kisi Pinjok do parek iminek telak tanej Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Pinjok da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Pinjok da nandan yawot madepsi an daminek butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

*Egip egip tagisi da nin do
Kwen Kokupmon jomanek
tosok*

³ Nin Pinjok dakon man anksinenej, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjokni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan nimgut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Pinjok da egip egip kalugi nimgut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anjoman agit unun abidonenji yan nandanek jomjom anek ekwaman. ⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidonen do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Pinjok da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok

mudogi minisi. Egip egip unun Pinjkop gat kisi Kwen Kokup egipnen bisapmon abidonej do Pinjkop da kili manjigit. ⁵ Kristo nandan gadan iminjakwa Pinjkop da tapmim madepnikon da ji panjunosok. Unun da ji yokwikon ban timigek panpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban tenjenjokdisak. ⁶ Pinjkop da yo unun akdisak, ji unun do nandanek kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin panjilit mibili mibili da noman tan daminjakwa tepmi pan.

⁷ Pinjkop da ji dakon nandan gadat anjilik kok do anek panjilit yum pindagakwan aban. Nin nandan, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sonjek anjilik kon. Do nandani, panjilit mibili mibili altan daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kan, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminjek man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima kon, mani nandan gadan iminjek but galaksi nandan. But galak unun

da miktim dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan tenjenan mudogi. Dimasi. ⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Pinjkop da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinjkop da abisok nandan yawok daminjek jikon yo tagisi akdisak unun do yan tenjenok awit. Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak unun dakon mibili nandak do pi madepsi awit. ¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgan yan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anek don man madep pakdisak unun do yanjkwok agit. Anjawan kombi amin da nandawit, "Ni bisapmon nin yokwikon ban timitjak amin apjak?" ae "Unun bisapmon ni yo da noman tokdisak?" ¹² Mani, Pinjkop da yan yoligit, yo morap noman tokdan do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinjkop da Kwen Kokup nan yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan tenjenok anek Pinjkop da yo asak do kili dayiwit. Anjelo kisi Pinjkop da ji do yo tagisi agit unun pindak nandanyo akdo tagisi nandan.

Pinjkop da telagi egipnen do yosok

13 Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si panthagap anjek egipni, anjek disi do kila tagisi anjek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinjkop da nandan yawok daminej jikon yo tagisi unun akdisak unun do nandan gadat tebaisi anjek jomjom ani. 14 Minjat monjiyo da gen guramit an unudej ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anpak unun dima yolni. 15 Pinjkop da jikili yan damgut, unun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. 16 Nido Pinjkop dakon papia da yan yosok: “Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nan nin yuman nagit

17 Pinjkop bisit iyinej “Dat” yan iyan. Dat unun da man timikgaman unun do nandanek kokwin dima asak. Nin kalon kalon da anpak aman unun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unun nin dakon kokupsinin yan dima nandani, ae Pinjkop do pasalek unun da yongamgwan gin egipni. 18 Nido disi nandan, kalip babakji da mibili mini dima nandan pisanek egipgwit jiyo kisi yangin egipgwit, mani Pinjkop da ji yuman nanek unun anpagon ban pulugan depgut.

Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togi silwa bo gol ban dima yuman nagit. 19 Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nan yuman nagit. Kristo unun sipsip monin gwaljigi minisi. 20 Pinjkop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yuman nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinjkop da nin panpulugosak do Kristo yipban kili altan tenjenagit. 21 Unun da ji panpuluganban Pinjkop nandan gadan imgwit. Unun Pinjkop da Kristo kimakbi tamokon nan aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinjkop do nandan gadat anjek yo ak do yan teban tok agit unun do jomjom an.

Nin amin do but dasi galak tan yomner

22 Ji gen bami yolgwit, yan anjek disi Pinjkop da dabilon gwaljigi mini awit. Anjek Pinjkop dakon minjat aminyo diwari but dasi galak tan yoman. Do abisok pi madepsi an kimagek but dasi galak tan yomin kimotni. 23 Ji yan ani, nido egip egip kalugi Pinjkopmon abidawit unun kimot kimori mini. Pinjkop dakon gen dagok dagogi mini unun da egip egip kalugi unun analon asak. 24 Pinjkop da papiakon gen yan tosok: “Minjat amin morap jon da yan bisap dubak dima ekwan,

ae man madepni da jareŋ da yaŋ tepmi biripmigi moŋ.

25 Mani Piŋkop dakon gen toktogisi taŋ anaŋ kisak.”

Gen unun jikon Gen Bin Tagisi yaŋ tenjenawit unun.

2

1 Ji altok altok kalugi kili awit, do anpak yokwi morap yipman mudoni. Top yogok anpak gat, ae jamba but anpak morap gat, ae tagisi ekwaŋ amin do nandaba yokwi tok gat, ae yaŋba yokwi tok morap gat unun kisi yipman mudoni. ² Monji ŋakŋak kalugi mum do galagi madepsi nandaŋ, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima tosoŋ, unun Piŋkopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpuluganban Piŋkop da egip egip kalugi unun damguron tagaŋ madep ani ae tapmim pani, anek Piŋkop gat tagisi egipni. ³ Yaŋ ani, nido Piŋkop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anek Amin Tagi unun tagisi yaŋ kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi toŋ

4 Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi toŋ yombem kinda. Miŋat aminyo da kaŋba yokwi aban maba kigit, mani Piŋkop da

kili manjigit, anek kaŋban tagisisi agit.

⁵ Jiyo kisi gwak egip egipmi toŋ yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Piŋkop da panpuluganban iyi dakon yutni dagoŋ. Yaŋ aban ji Piŋkop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji pan-tagap aban Piŋkop da paret si galak tosoŋ asak. ⁶ Unun do Piŋkop da papiakon gen kinda yaŋ tosoŋ:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindanaŋ tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon tosoŋ.

Unun do nandaŋ gadaŋ imni amin mayaktok aripmi dima pakdaŋ.”

⁷ Ji nandaŋ gadat an miŋat aminyo yaŋsi nandaŋ, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandaŋ gadat dima an amin, unun do Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosoŋ:

“Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yaŋek maba kigit, unun gwak tip kinda naŋ tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yaŋ tosoŋ:

“Unun da tip da yaŋ kosit obanikon tosoŋ, do amin morapmi kan-dapmi tidanek piligi pagek tasik tokdaŋ.”

Uñun Piñkop dakon gen abin yipmanjan, do kandapmi tidanjek piligi pokgon. Kalip Piñkop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Piñkop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Piñkop iyi dakon minjat amin kabini ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tentenok ani do yan damgut. Pili tukyipman degek tentenikon apni do yan damgut. ¹⁰ Kalip Piñkop dakon minjat aminyo dima egipgwit, mani abisok minjat amin kabini ekwan. Kalip Piñkop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minjat amin diwar da binapmon pilik bamok kilegisi anej

(Kilapmi 2.11–3.22)

Nin Piñkop dakon oman monjisi egipner

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup njwakjwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yan si dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² Ji Piñkop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji

kilegi koni do don Piñkop da minjat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Piñkop dakon man anjisikdan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ Piñkop da anpak tagisi banjin ani do nandisak. Yan anek kando nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanek gen dima yan damni. ¹⁶ Ji minjat aminyo puluganjki da yan egipni. Mani “nin puluganbi” yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Piñkop dakon oman monji da yan egipni. ¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Piñkop dakon minjat aminyo diwar do but dasi galak tan yomni. Piñkop do si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi paner

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon pinbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila

2:9: GT 7.6; 14.2; Ais 9.2; Ya 26.18; Ep 5.8

2:10: Os 2.23

2:11: Gal 5.17,24

2:12: Mt 5.16

2:13: Tit 3.1

2:15: 1Pi 3.16

2:17: Ro 12.10

2:18: Ep

amin tagisi ji do yo yawori anđamanj unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi anđamanj unun kisi dakon pinjini egipni. ¹⁹ Pinjkop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi pamanj yan nandani kanj, Pinjkop da unun do tagisi nandakdisak. ²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kanj, Pinjkop da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi banj anakwa dikba unun do tepmi pani kanj, Pinjkop da yan do galak tosok. ²¹ Pinjkop da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unun kili doligit.

²² “Unun yokwi kinda dima agit,
ae top genyo kisi kinda dima yagit.”

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbal ak do dima yagit. Unun iyi nanj Pinjkop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut. ²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anek giptimni nanj nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipmanj mudanek anpak kilegi yol kimotneñ mibili yan do anek agit. Giptimni obisi anagakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit. ²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit

da dima nandanj pisanek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Minjat eyo dakon gen

¹ Unudenj gin, minjat eni tonj unun esi dakon pinji egipni. Ae unun kabikon wili diwari Pinjkop dakon gen dima guramikganj kanj, minjatni ji but tobil ani do gen dima yanakwa anpakji tagisi banjin pindagek but tobil tagi ani. ² Nido, minjat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinjisi ekwanj.

³ Minjat ji amin da dandaba tagisi ani yan do busunji dima panjtilim ani, ae giptimji gol banj dima panjtilim ani, ae imal tagisi banj dima pani. ⁴ Tilim dima tasik togi banj but kagasi panjtilim ani. Tilim unun anpak yaworisi ae tayanjgok egip egip. Anpak unuden Pinjkop da dabilon tagisisi. ⁵ Anpak unuden do galak toni. Nido kalip bisapmon minjat telagi egek Pinjkop da yo tagisi yom do yanj teban tok anyomgut unun do jomjom anek unun tilim pawit. Anek eni dakon pinjini egipgwit. ⁶ Sara unun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yanj iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima

pasolni kaŋ, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ Unuden gin, wili miŋatni ton, ji nandak nandak tagisi baŋ yolek miŋatji gat tagisi yiŋni. Miŋat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yombem dima, unun madep dima, mani miŋatyo kisi egip egip kalugi Piŋkop da butgalak do nimisak unun kili abidawit, do ji miŋatji do nandaba wikwan yomiŋek paŋpuluganeŋ anpak tagisi baŋ anyomiŋ kimotni. Anpak unun yolek ani kaŋ, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi an yomnen

⁸ Gen on paŋdagok do yaŋ yosot. Ji morap kisi but kalon egek amin morap kisi do bupmi nandan yomni. Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari do but dasi galak taŋ yomiŋek nandan yawok yomiŋek disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi an daba kaŋ, kobogi do yokwi dima an yomni. Ae yaŋba yokwi tok an daba kaŋ, kobogi do yaŋba yokwi tok dima an yomni. Kobogi do Piŋkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Piŋkop da ji yaŋ anek disi gisam timitni do yaŋ damgut. ¹⁰ Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Amin kinda egip egipni tagisi noman taŋakwan bisap tagisi kok do nandisak kaŋ, unun amin gen

yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anpak yokwi morap manji yomiŋek, anpak tagisi baŋgin asak.

Unun amin gat but kalon ak do dakon pi an kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anek bisitni do mirak yopmanjak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi taŋ yomisak.”

Anpak tagi aneŋ dakon tepmi tagi panen

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kaŋ, namin da yo yokwi an damjak? ¹⁴ Mani anpak tagisi anek unun do tepmi pani kaŋ, Piŋkop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani. ¹⁵ Butjikon da Kristo kalon naŋgin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kaŋ, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni. ¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da paŋtobil yomni. Ae Piŋkop da dabilon kilegisi egipni. Yaŋ aba Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan. ¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kaŋ, Piŋkop da ji do tagisi nandakdisak. Mani

anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitnej kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban timit do kimot anek ae pidagit

18 Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minjat aminyo dakon tamo abidanek yokwini wiririgek Pinjkopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktim aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak. 19 Unun kin wup dam tebanon egipgwit unun do Pinjkop gen yan tentenaj yomgut. 20 Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pinjkop gen abin yipgwit.

Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pinjkop da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanakwan jomjom anegakwan wigi Noa da tap wakgani wasan mudagit. Anek minjat aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap wakgakan wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pinjkop da yokwikon ban timikban tagisi egipgwit. 21 Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pinjkop da ji yokwikon ban timit do telagi pakbikon ban timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pinjkop da dabilon

gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban timit do Pinjkop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit. 22 Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pinjkop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinjini ekwan.

No Rule Panjilit madepsi da panmuwukbikon noman tan yoba tepmi pan

(Kilapmi 4-5)

4

But kalip dakon anpak yipman mudonej

1 Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit. 2 Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pinjkop dakon galaktok banjin yoldisak. 3 Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pinjkop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi kinda

uñun kokup kidat do gawak yomyom anpak, uñun anpak morap awit. ⁴ Abisok Piñkop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili uñun sanben yoba dima an, anakwa uñun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan. ⁵ Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak uñun awit uñun do yokdan. Piñkop da amin si ekwan gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak. ⁶ Mibili yan do anek minjat aminyo uñun kili kimakgwit uñun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon unuden yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Piñkop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Piñkop da but galak do yo nimisak unun pi tagisi yomnen

⁷ Yo morap pasildan dakon bisap kili kapmat toso. Do bisit ak do diso do kila anek dipmin dima pagek kalugi egipni. ⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Piñkop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yomyom anpak tebaisi abidoni. Yan ani kan, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni. ⁹ Ae Piñkop dakon minjat aminyo diwari apba ji gat egipni kan, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ Piñkop da ji kalon kalon do but galak dakon yo

damgut, do ji kalon kalon Piñkop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmin damgut uñun anek amin diwari panpulugoni. ¹¹ Amin kinda Piñkop gen yan tenjenok pi abidagit kan, Piñkop da iyi yosok yan nandanek gen yosak. Ae amin kinda amin panpulugok pi asak kan, uñun amin Piñkop da tapmin imisak uñun da aripmon pi uñun an kimotjak. Yan anakwa minjat aminyo da yo morap ani uñun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Piñkop dakon man ankisini. Uñun man madepni ae tapminni dagok dagogi mini tan anan kisak. Uñun asi.

Kristo da tepmi pagit unuden, tepmi pak do but galaksi nandanen

¹² Notnonisi, panjilit kinda kindap da yan jikon noman toso. Mani ji wuripdagek yo nwanjwarisi kinda da noman tan nimisak yan dima nandani. ¹³ Uñun panjiliron ji Kristo da tepmi pagit unuden pan, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni altan tenjenosak bisapmon ji kisik kisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, anakwa uñun do amin da gen yokwi dayinba kan, ji uñun do kisik kisik ani. Nido, Piñkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon toso. ¹⁵ Kan kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo

anjapak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi panjupbal ani, anjakwa tepmi pani kanj, unjun tagi dima. ¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwanj do anjek tepmi pani kanj, mayagi dima nandani. Kristo dakon man unjun do but galaksi nandanek Pinjkop anjksini. ¹⁷ Pinjkop da minjat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do minjat aminyo Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timitdanj. ¹⁸ Pinjkop dakon papia da yanj yosok:

“Yokwikon banj amin kilegi timit timit unjun jigisi, do Pinjkop manji iman amin gat yokwi pakpak gat nianj agagi?”

¹⁹ Do Pinjkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kanj, unjun amin egip egipni Pinjkop nin wasagit da kisiron yipmanjek anjapak tagisi banjin ak do. Unjun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi anjkimokdok.

5

Kila amin ji Pinjkop dakon minjat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak panmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kindi. Naga da dabilon Kristo kanjapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep

noman altosak bisapmon Pinjkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit unjun timitdamanj. Kila amin ji pi yanj banj ani do dayisat. ² Ji Pinjkop dakon minjat aminyo kila tagisi ani. Unjun sipsip da yanj ji da kisiron ekwanj. Pinjkop da kisik kisigon da pi unjun ani do nandisak. Do pi yanjon da ani. Amin da tebai dayinba unjun do anjek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi unjun dima ani. Pi unjun ak do galagi nandani. ³ Amin madep daganjek Pinjkop da minjat aminyo unjun kisitjikon yopgut unjun di pabinj yopbam. Ji anjapak tagisi banj anjakwa pindagek yolni. ⁴ Yanj ani kanj, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da altanj tenjenosak bisapmon tomni wagil tagisi unjun abidokdanj. Tomni toktok teban tosak ae dima tasik togi unjun nanj abidokdanj.

Nin egip egipnin Pinjkop da kisiron yipnerj

⁵ Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinji egip egip yol kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandanmanj:

“Pinjkop da minjat aminyo iyi dakon man pawikwan unjun pabinj yopmandak.

Mani amin pinji ekwan unjun nandanj yawok yominek yo tagisi anj yomisak.”

⁶ Do disi dakon galaktok pabij yopmanjek Piŋkop tapmimi toŋ da yonŋamŋwan egipni. Yan ani kaŋ, iyı nandisak bisap unjonon ji paŋenotjak. ⁷ Piŋkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik aŋ unjonon kisitnikon yopni.

⁸ Ji kalugi egek disi do kila tagisi aŋek egipni. Sunduk uwalji unjonon laion yombem, unjonon da madepsi yan tidanek miŋat aminyo nok do wusisak. ⁹ Ji nandan gadaron tebaisi agek paŋkilikban kaŋ geni dimasi nandani. Ji nandan, Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari miktimi miktimi ekwan, unjonon ji da tepmi paŋ yan paŋ paŋ.

¹⁰ Piŋkop, nandan yawot dakon mibili, unjonon da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosok unjonon iyı gat kisi egipni do aŋek Yesu Kristo obakon da ji yan damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pakdan, mani don iyı nandan gadatji paŋteban aban toktogisi tebaisi atdan.

¹¹ Unjonon kalonŋin dagok dagogi mini tapmim morap kisi taŋ imisak. Unjonon asi.

Gen diwari

¹² Sailas, nak da koko unjonon Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unjonon da nak anpulugaŋban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but paŋteban akdo, ae Piŋkop dakon nandan

yawotni bisapmi bisapmi jikon tosok unjonon dolik do aŋek papia on mandisat. Ji unjonon do nandanek tebaisi atni.

¹³ Paŋmuwukbi miŋat aminyo Babilon* ekwan, unjonon miŋat aminyo Piŋkop da ji gat kisi kili manjigıt, unjonon da gildat tagi yan dayan. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi yan dayisak. ¹⁴ Paŋmuwukbi diwari do but dasi galak taŋ yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadaŋbi amin morap butji yawori tosok do bisit asat.

5:7: Mt 6.25-30

5:8: 1Tes 5.6

5:9: Ep 6.11-13; Jem 4.7

5:12: Ya 12.2,25;

13.13; 15.22,37-40

5:13: Ya 12.2; 2Ti 4.11

*

5:13: Amin diwari da Babilon unjonon Rom kokup pap do yosok yan nandan.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papiagwan gen madep ton unun yan. Yesu yolyol minjat aminyo unun yoyindet toptopmi diwari agek minjat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pinkop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba piosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanakwa Yesu da iyi yoyindet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pinkop unun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do minjat aminyo do yawot yawot an yominek jomjom anegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanakwan amin yokwi dakon gen pabin yopnen

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini

ae yabekbini. Nak minjat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pinkopnin ae yokwikon ban timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit. ² Ji abisok Pinkop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yoman. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pinkop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pinkop do tapmim madepnikon da egip egipnin panjeban asak dakon yo morap gat ae Pinkop dakon anpak anej dakon yo morap aripmisi ningut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitnen do anek, nin yan ningut. ⁴ Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktin amin ninon tanej nin madepsi panupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik togi unun yapmanek Pinkop iyi dakon egip egip ae anpak abidonen do anek yo tagisi morap unun ningut.

⁵ Ji unun dosi nandanek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebai tosak unuden anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit

do dakon pi ani, yan aba unun da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak. ⁶ Ae disi do kila anek anpak kalipmi pabij yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jiggi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unuden teban tosak. Ae Pinjkop dakon anpagon agipni, yan aba tebai agek jiggi guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷ Ae Pinjkop dakon minjat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pinjkop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸ Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kan, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami morapmi tokdan. ⁹ Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon ton unun aripmi dima pindakgan ae unun amin dabili mini yombem. Pinjkop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pinjkop da yo tagisi agit unun kili intawit.

¹⁰ Not kabi, Pinjkop da ji kili yan damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjin depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi

egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yan ani kan, aripmi dima man potdan. ¹¹ Anakwa kositji wagil witaldaminakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unudon bisap dagok dagogi mini egipdan.

¹² Asi unun yo morap kili nandan mudawit, anek gen bamikon tebaisi akgan. Mani ji da intoni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³ Nak kalugi sigin egipben bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kan, tagisi yan nandisat. ¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipman degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yan kili noligit. ¹⁵ Yan do anek kimagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi aben.

Yabekbi kabi da Pinjkop dakon tentenji Yesukon tanban kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobil apdisak unun do dayigiman bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unun ban dima dayigiman. Dabilnin da Yesu dakon tentenji ae tapmimni noman tan iban kagiman.

¹⁷ Pinjkop Dat da man madep iminek, tentenji tagisi

uŋun iban noman taŋ iŋgut. Aŋek Piŋkop iyi Kwen Kokup teŋteŋi madepsi tosok uŋudon da Yesu do yaŋ yaŋgit, “On Monjino, but dasi galak taŋ imisat ae but galaksi nandaŋ imisat.”¹⁸ Nin uŋun gat kisi uŋun telagi ileŋon egek gen uŋun Kwen Kokupgwan da apban nandagiŋaŋ.

¹⁹ Uŋun yo dabilnin da pindakgiŋaŋ, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandaŋ gadamaŋ. Ae jiyo kisi geni tebaisi abidoni kaŋ tagisi. Kombi amin dakon gen uŋun kaliŋ da yaŋ pilin tukgwan soŋegakwan wigi Piŋkop da abiŋek wisawisa dakon gik pap da yaŋ Kristo dakon teŋteŋi da butjikon teŋteŋokdisak.²⁰ Mani, yo madep kinda ji da nandaŋ kimotni uŋun yaŋ. Kombi amin dakon gen Piŋkop gen papiakon toŋ uŋun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit.²¹ Nido, kombi amin dakon gen kinda kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin paŋtagap aban Piŋkop gen yomgut uŋun baŋ yaŋ teŋteŋok awit.

2

Amin yokwi da paŋmuwukbi dakon nandak nandak paŋupbal awit

¹ Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Uŋuden gŋn ji

da binapmon amin diwari di kisi noman taŋek topmon da miŋat aminyo Piŋkop dakon gen yoyiŋdet akdaŋ. Aŋek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandaŋ gadat paŋupbal agagi ji da binapmon paŋalon akdaŋ. Ae uŋun gŋn dima, Amin Tagi da yumaŋ nagit, mani uŋun amin da Amin Tagi manji imdaŋ. Aŋek iyi dakon egip egip paŋupbal aŋakwa tepmisi tasik tokdaŋ.² Amin morapmi da uŋun amin dakon yumabi aŋpakni mibili mibili uŋun yoldaŋ. Yaŋ aba amin da aŋpak bami dakon kosit do yaŋba yokwi tok akdaŋ.³ Uŋun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon moneŋ gwayek do top gen morapmi dayikdaŋ. Mani Piŋkop da uŋun amin pasilni do kili yaŋgit. Piŋkop dipmin dima pokdok, amin uŋun paŋtasik akdisak.

⁴ Kalip aŋelo di yokwi aba Piŋkop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi uŋungwan dam tebanon yopgut da ekwaŋ. Egek Piŋkop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom aŋek ekwaŋ.⁵ Kalip miŋat aminyo egipgwit uŋun Piŋkop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abiŋakwan pasilgwit. Mani Noa uŋun aŋpak kilegi do yaŋ teŋteŋok amin, do Piŋkop da Noa gat ae miŋat aminyo 7 kabi gat kisi kila aŋakwan tagisi egipgwit.

6 Piŋkop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yaŋek uŋun kokup bamot sorbal abilakni dagin tanjek wagilsu tasik tagimal. Piŋkop da yaŋ aban miŋat aminyo Piŋkop manji imni amin da uŋun do nandanek yo yokwisi ninon kisi yaŋ gin noman taŋ nimdan yaŋsi nandani. 7 Mani amin kilegi Lot uŋun Sodom kokupmon egek uŋun gen teban pabiŋ yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit uŋun pindagek butjik nandagit, do Piŋkop da Lot abidanakwan dima tasik tagit. 8 Asi, amin kilegi Lot uŋun Sodom amin da binapmon egek gildari gildari anpakni yokwi uŋun pindakgit, ae gen yokwini yaŋakwa nandan yomgut. Uŋun buri kilegisi tanakwan, gen teban pabiŋ yopyop anpak awit uŋun do nandaban yokwi tanban burikon da jigisi nandagit.

9 Nin Amin Tagi da yo uŋun agit uŋun do nandanen, anek nin nandaman, Piŋkop yolgan amin pankewal noman taŋ yomni kaŋ, Amin Tagi da uŋun pankewalon baŋ timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anakwan wigi Piŋkop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak. 10 Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdan. Uŋun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgan, ae kila amin dakon gen

do nandaba yo isalisi an.

Uŋun Piŋkop gen yoyinjet amin toptopmi uŋun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok baŋgin yolgan, do Kwen Kokup anelo mibiltogi tapmimi tonji uŋun ibip do timisok di dima pasolgon. 11 Anelo morap yoyinjet amin toptopmi uŋun yapmangan, mani Amin Tagi da dabilon yaŋba yokwi tok an yominek anelo mibiltogi gen dima yaŋ yoman.

12 Uŋun amin jon bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok baŋgin yolgan. Uŋun amin jon kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit uŋun yombem. Yo mibili dima nandan pison, uŋun do gen yokwi yon. Uŋun jon bit kilapyo da tasik ton uŋuden tasik tokdan. 13 Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari panupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdan. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak uŋun yaŋsi nandan. Ji gat kisi jap non, anek yaŋ aba ji garakji ton daganakwa man binji tagi uŋun panupbal an. Mani anpak toptopmi uŋun an uŋun do kisik kisik an. 14 Bisapmi bisapmi miŋat pindak galak tanek yumabi anpak ak do nandan. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandan gadatni dima teban tanbi

amin unun pangalak anek ilik pangwa yokwi an. Ae pindak galaktok dakon anpak do pakyanji nandan. Pinjkop da unun amin obisi panjasik akdisak. ¹⁵ Unun anpak kilegi do manji yominek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit nan yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ Mani donki kinda da amin da yan gen yanek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yon, mani unun donki da unun aban kombi amin unun njugigi anpak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷ Unun yoyindet toptopmi pakbi dabil da yan wagil kibidan mudan, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun Pinjkop da kokup pilin tuk pilisi unun kili anoman agit, do unudon panji egipdan. ¹⁸ Unun amin gen pap yanek geni isali do giptim pawigik an. Unun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do but sulugik an. Unun anpak anek abisok anpak yokwi yipman amin, unun ilikba kin unun amin yokwi yolgan. ¹⁹ Unun amin yokwi da yan yoyan: "Ji nin nolni kan, napmi mini tagisi egipdan." Mani iyi anpak si tasik toni

dakon oman monji ekwan. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kan, unun amin unun yo dakon oman monji egisak. ²⁰ Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin yan dakon nandak nandak kili timikgwit. Yan aba unun nandak nandak da panpuluganban on miktim dakon anpak injani unun yapgwit. Mani anpak yokwi unudenon aeni kin gadanba unun da dam tebanon egipni kan, unun yokwisi egipdan. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak injani unun da damon aeni yopjak kan, yokwi dakon yokwisi egipdan. ²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jigi. Mani Pinjkop dakon gen telagisi abidanek manji imgwit do wagol jigisi ekwan. ²² Yo unun noman tan yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yan yosok: "Pijan wanditdit anek tobil kin wanditditi nosok." Ae gen kinda yan yosok, "Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kin nejanon ae sosok."

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹ Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamot-gwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap

do nandanek nandak nandakji kilegisi tosak do anek mandisat. ² Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yan tenjenok awit, ae Amin Tagi yokwikon ban timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat.

³ Yo madep ji da si nandan pisoni unun yan: Mibi gildaron yansul amin noman tokdan, anek butni dakon galaktok yokwi unun yoldan. ⁴ Jigalak gen yansi yokdan, “Unun ae tobil apdisat yan teban tok anek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimakgwiron da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktin noman tanakwan tawit yan gin tonj.” ⁵ Unun pakyanji nandanek unun yo do nandak do dima galak tonj. Kalip Pin kop da yanban kundu noman tagit. Anek miktin pakbi binap nan abidan awin yipban noman tagit. ⁶ Ae don Pin kop da yanban pakbi da kulup madep anek on miktin witjanban miktin obisi yokwi tagit. ⁷ Ae abisok Pin kop da yanban kundu gat miktin gat kindap da noman tanek panupbal ani do jomjom an. Unun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pin kop do manji imgwit unun wagilsa tasik tokdan.

⁸ Notnoni, ji yo kalon on do dima in toni: Amin Tagi

da nandak nandagon gildat kalonji unun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalonji yombem gin yan kosok. ⁹ Amin diwari da yon unun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yan teban tagit unun ak do yawot yawot dima asak. Unun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anegisak.

Miktin on gat kundu gat pasildamal

¹⁰ Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unun kabo noknok da but pisoni mini aban unun da tilak noman tokdisak. Unun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanek yo morap kundukon tonj unun kindap da sonban wagil son mudokdan. Ae miktin gat ae yo morap miktimon tonj unun kisi kindap da sonban sanbenek dima tokdan.

¹¹ Nandani, yo morap kosit yanon dasi pasildan, do ji nianen anpak ban yolek ani? Ji telagisi egek Pin kop dakon anpak ban yolek ani. ¹² Anpak unun anek Pin kop da apjak gildat do jomjom ani, anek unun gildat tepmisi noman tosak do antep an kimotni. Unun gildaron gin kundu son pasildisak, anakwan kindap tedepmini madepsi unun da yo monin monin morap

Piŋkop da uŋun baŋ miŋtim wasagiŋ uŋun soŋban pakbi dagokdaŋ. ¹³ Mani, Piŋkop da miŋtim kunduyo kalugi wasok do yaŋ teban tok kili agiŋ, ae amiŋ anŋpak kilegiŋi an uŋun daŋin uŋudon egipdaŋ. Nin yo uŋun da noman tosak do jomjom amaŋ.

Nin kaŋ kiŋmagek Amin Tagi do jomjom aneŋ

¹⁴ Notnoni, ji yo uŋun noman tosak do jomjom an, do Piŋkop da dabilon gwaljigi miniŋi egipneŋ yaŋ dakon pi tebaisi an kimotni. Yaŋ aneŋ yo kindakon gulusunji kindiŋ diŋa tosak. Ae Piŋkop gat but kalonŋi egipni. Yaŋ aneŋkwa Amin Tagi da gildaron Piŋkop da ji dakon anŋpakji tagiŋi uŋun pindatjak. ¹⁵ Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom aneŋ nin do yawori an nimisak. Uŋun yaŋ asak, nido nin yokwikon baŋ timit do nandisak. Piŋkop da notninsi Pol do nandak nandak tagiŋi iban uŋunyo kisi da gen oden baŋ mandan damgut. ¹⁶ Papiia morap mandagitgwan on yo noman tokdaŋ do yagiŋ. Asi, uŋun papiagwan gen diŋi ton uŋun tagiŋi diŋa nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi amaŋ. Do amiŋ nandak nandakni miniŋi ae amiŋ nandan gadatni diŋa teban tanbi da gen uŋun mandagiŋ paŋupbal aneŋ gen ŋwakŋwari yon. Ae Piŋkop da papiakon gen diŋwari ton kisi

yaŋ gin an. Yaŋ an do aneŋ uŋun wagiŋ tasik tokdaŋ.

¹⁷ Notnoni, yo uŋun altokdaŋ uŋun ji kili nandawit. Do ji diŋi do kila tebaisi an kimotni. Gen teban pabiŋ yop amiŋ dakon topni da ji ilik paŋgwa nandan gadatjikon sanbenek tebai diŋa diŋi akbam. ¹⁸ Yesu Kristo Amin Tagiŋin ae Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin, uŋun da ji do nandan yawok daminjakwan pakyansi nandan iman. Yum kaŋakwa Kristo dakon nandan yawotni da jikon paptan madep tosak. Anjakwan uŋun dakon nandak nandak morap sanbenek timitni. Yesu uŋun abisok ae bisap dagok dagogi miniŋi man madepni tan aneŋ kikedisak, do aneŋkisiŋ kimotneŋ. Uŋun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon panjetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin panpuluganban Pinjok Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipnen do yosok. Ae pilin tuk dakon minjat aminyo da panjikilka Pinjok dima yipmandetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yan yon: Kinda unun on miktimon yo ton unun tagi dima, do Yesu unun Pinjok dakon Monji tam, amin daganek minjat aminyo nin da ekwaman unun da aripmon miktimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yon unun Yesu unun asi Pinjok dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima daganban.

Yan yon, amin kinda Pinjok gat tagisi egip do nandisak kan, miktim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun kisi on miktim dakon anpak, do unun do but dima yopni yan yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yan yosok, Yesu Pinjok dakon Monjisi da aminsi dagagit, do minjat

aminyo Yesu nandan gadan iminek Pinjok but dasi galak tan iminek ae amin do but dasi galak tan yomin kimotni do yosok.

Nin tentenikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandan yomnen (Kilapmi 1.1–3.10)

Gen egip egipmi ton unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi ton unun do yan tentenok aman. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmanapno gen yagit, ae dabil da kagiman, ae kisit da kwenikon igayigiman. ² Unun egip egip nomansi altanban kagiman. Nin unun egip egip dagok dagogi mini do yan tentenok an damaman. Unun Dat gat egipgut da nomansi altanban kagiman. ³ Ji nin gat but kalon anek egipnen do anek yo kan nandanjo agiman unun do dayaman. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalon anek ekwaman. ⁴ Kisik kisiknin da madepsi tungan tosak, yan do gen on mandan damaman.

Tentenikon gin egipnen

⁵ Yesu Kristo da gen yanban nandagiman unun nan gin dayaman. Gen unun yan: Pinjok unun tenteni. Unudon pilin tukjok kinda dimasi toso. ⁶ Nin unun gat but kalon ekwaman yan yanek kosit pilin tukgwan agipnen

kañ, nin top yanjek anpak bamisi dima aman. ⁷ Mani iyi tenjenikon egisak unjun da tilagon tenjenikon agipneñ kañ, nin Pinjkop dakon amin kabini gat but kalon aman. Anek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi aman.

⁸ Nin diwarinin mini yan yoman kañ, nin ninban panjkwalgaman. Anek gen bami ninon dima tosok. ⁹ Mani diwarinin yanjkwok aneñ kañ, Pinjkop da yo ak do yagit unjun akdisak, unjun anpak kilegikon da diwarinin yopman nimjak, anek anpak yokwi morap ninon ton unjun wiririkban gwaljigi mini an mudoneñ.

¹⁰ Pinjkop da nin do yokwi pakpak amin yan yanakwan nin diwarinin mini yan yoman kañ, unjun gen yoman unjun da Pinjkop unjun top amin yan iyaman. Anek Pinjkop dakon gen butnininon dima tosok.

2

Kristo unjun panpulgoknin

¹ Minjat monjiyono, yokwi dima ani do anek papia on mandan damisat. Mani amin kinda yokwi asak kañ, amin kilegisi Yesu Kristo da nin panjolgol anek Dat gen iyisak. ² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwan unjun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Pinjkop pakyansi nandan imisak unjun da anpakni yoldak

³ Nin Pinjkop dakon gen teban guramikgaman kañ yanji nandan, nin Pinjkop pakyansi nandan imaman. ⁴ Amin kinda "Nak Pinjkop pakyansi nandan imisat" yan yosok, mani gen tebani dima guramikdak kañ, unjun amin top amin kinda. Gen bami butnikon dima tosok. ⁵ Mani amin kinda gen tebani guramikdak kañ, unjun amin da Pinjkop pakyansi but dasi galak tan imisak. Yan anek egip egipni Pinjkopmonsi tanakwan egisak. ⁶ Nin egip egipnin Pinjkopmonsi tanakwan ekwaman yan yoneñ kañ, Kristo da anpak agit unjun an kimotneñsi.

⁷ Not kabi, on gen teban mandan damisat unjun kalugi dima, unjun kalipmi. Ji unjun gen teban nandan gadat si wasanek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unjun gen teban kalipmi on unjun gin. ⁸ Mani on gen teban mandan damisat unjun da kalugi yan kinda asak. Pili tuk unjun pasil do anakwan tenjenji bamisi unjun kili yamandak, do unjun gen teban dakon bami Kristokon tanban koman, ae jikon yo kisi tanban koman.

⁹ Amin kinda nak tenjenikon egisat yan yosak, mani panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi

1:8: Kap 32.5; YT 28.13

2:1: Ibr 7.25-26

2:2: Jn 1.29; Kol 1.20; 1Jn 4.10

2:5: Jn 14.21,23

2:7: Jn 13.34; 2Jn 5-6

2:8: Jn 1.9; Ro 13.12

2:9: 1Jn

tok anj imisak kan, unjun amin pilin tukgwan sigin egisak. ¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tanj yomisak kan, unjun tenjenikon egisak. Tenjenikon agakwan yo kinda da aripmi dima kelasan anjatjak. ¹¹ Mani amin kinda panmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok anj imisak, unjun amin pilin tukgwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unjungwan agek dukwan agisak unjun buri dima pisosok.

¹² Minjat monjiyono, Kristo dakon man do anjek Pinjkop da yokwisi yopman damgut. Unjun do anjek on papia mandan damisat.

¹³ Dat kabi, amin unjun wasok wasogikon egipgut da egisak unjun nandan iman. Unjun do anjek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji Yokwi Ami kili abinj yipgwit. Unjun do anjek on papia mandan damisat.

¹⁴ Minjat monjiyo, ji Dat pakyanji nandan iman. Unjun do anjek on papia mandan damisat. Dat kabi, amin unjun wasok wasogikon egipgut da egisak unjun nandan iman. Unjun do anjek on papia mandan damisat. Wili gimonji, ji amin tebaisi, ae Pinjkop

dakon gen ji da buron tebaisi toso, ae Yokwi Ami kili abinj yipgwit. Unjun do anjek on papia mandan damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak tonej

¹⁵ On miktim gat ae yo morap miktimon tonj unjun do but dasi dima galak toni. Amin kinda on miktim do but dasi galak tanj imisak amin Dat but dasi dima galak tanj imisak. ¹⁶ On miktim dakon anpak yokwi morap unjun Daron da dima abanj. Anpak unjun yanj: yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi tanj yomanj unjun do pibit tidok anpak. Unjun kisi on miktim dakon anpak. ¹⁷ On miktim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pinjkop dakon galaktok yoljak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Minjat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwamanj. Kristo dakon uwal unjun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman tanj, do nin mibi bisapmon ekwamanj yanj nandanmanj. ¹⁹ Unjun amin kabi kalip nin gat egipgumanj da nipmanj kiwit. Mani unjun nin da kabikon nani dima. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini

kiwit unun da nolisak, unun nin da kabikon nanisi dima.

²⁰ Mani Telagi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandan. ²¹ Gen bami dima nandan yanon da on gen dima mandan damisat. Ji gen bami nandan, ae gen bami da top gen dima panalon asak yan nandan do anek papia on mandan damisat. ²² Top amin unun namin? Yesu unun Kristo, Pinjkop da minjat amin kabiyoni yokwikon ban timitjak do manjikbi amin dima yan yosok amin unun top amin. Unun amin unun Kristo dakon uwalni. Unun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ Amin kinda Monji do wasip yosok unun Dat do kisi yosok. Mani amin kinda Monji nandan gadan imisat yan yosok unun Datyo kisi nandan gadan imisak.

Telagi Wup da gen bami niyinj dekdak

²⁴ Ji nandan gadat wasanek awit bisapmon gen nandawit unun tebaisi abidoni. Yan ani kan, egip egipji Monji gat Dat garon tanakwan egipdan. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yan teban tok agit.

²⁶ Top gen dayinba kosit kilegi yipman detdan amin dakon mibilni nandani do on papia mandan damisat. ²⁷ Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Unun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayindet asak yan

do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayinj dekdak. Ae gen morap dayisak unun top dima, bamisi ban dayisak, do Telagi Wup da dayinj dekdak unun da aripmon Kristokon gadanek egipni.

Nin abisok Pinjkop dakon gwakni kabi ekwaman

²⁸ Minjat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yan anakwa abinj noman tosak bisapmon nin tebaisi agek injamnikon mayaktok dima panen. ²⁹ Kristo unun amin kilegisi yanji nandaman, do ununyo kisi nandaman, amin morap anpak kilegi an unun Pinjkop dakon gwakni kabi ekwan.

3

¹ Mao, Dat da nin do but dasi galak tan nimisak unun madepsi daman. Pinjkop dakon gwakni kabi yanji niyisak. Asi, nin Pinjkop dakon gwakni kabi ekwaman. Miktim amin da Pinjkop dima nandan imgwit, unun do anek ninyo kisi dima nandan niman. ² Not kabi, nin abisok Pinjkop dakon gwakni kabi ekwaman, ae don egip egip nian egipdaman unun dima nandano pisosok. Mani yan nandaman, Kristo da abinj noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdaman, do nin iyi yombemsi da egipdaman. ³ Amin morap unun do nandan teban tanek

ekwan amin unun Pin kop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini an. Yan anek Kristo gwaljigi minisi egisak unun yombem gin ekwan. ⁴ Yokwi an amin unun Pin kop dakon gen teban yapmanan. Yokwi agak unun gen teban yapyap anpak. ⁵ Ji nandan, Kristo unun diwari wiririt do abin noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kan yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kan, unun Kristo bamisi dima nandan imisak.

⁷ Minjat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdan do kan kimotni. Amin kinda anpak kilegi asak unun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak unun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk unun yokwi sanbek sanbek agit da asak. Pin kop dakon Monji unun Sunduk dakon pi tuwil pantasik ak do abin noman tagit. ⁹ Amin kinda Pin kopmon da altosok unun Pin kop dakon egip egipni unun aminon tosok, do yokwi dima an an asak. Pin kopmon da altanbi, do yokwi aripmi dima an an asak. ¹⁰ Pin kop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yanon da kokwinigek nandan. Amin kinda anpak kilegi dima asak, unun Pin kop dakon monji dima. Ae amin kinda

panmuwukbi notni do but dasi dima galak tan yomisak, unun Pin kop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak noligit
(Kilapmi 3.11–5.21)

Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomne

¹¹ Nin Kristo wasanek nandan gadan imguman bisapmon gen kili nandagiman unun yan: Nin kalon kalon panmuwukbi notnin do but dasi galak tan yomin yomin anej. ¹² Ken da agit unuden dima anej. Unun Yokwi Ami dakon amin egek padige anakban kimakgit. Mibili nido anakban kimakgit? Iyi dakon anpak unun yokwi, ae padige dakon anpak unun kilegi, mibili yan do agit. ¹³ Not kabi, miktin amin da nandaba yokwi tok andamni kan, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin panmuwukbi notnin diwari do but dasi galak tan yomaman. Yan aman do anek yan nandan, nin kimot dakon kosit kili yipguman da egip egip dakon kosit nan yolgaman. Amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak unun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kan, unun amin unun amin dapdap amin kinda. Disi nandan, amin dapdap

amin unun egip egip dagok dagogi mini dima timikgan.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak bamisi unun nandaman, nido Yesu unun nin panpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi panmuwukbi notnin panpulugok do egip egipnin paregek kimotnensi. ¹⁷ Mani amin kinda miktim dakon yoni tan iminakwa notni kinda wadak wadak anek egakwan kanek bupmi nandan iminek dima anpulugosak kan, Pinjokop da amin do but dasi galak tan yomisak unun dakon anpak unun aminon dima tosok. ¹⁸ Minjat monjiyono, amin do but dasi galak tan yomnen unun genon dagin dima yonen, anpagon da bamisi anen.

Panmuwukbi Pinjokop da dabilon tebaisi atni

¹⁹⁻²⁰ Nin amin do but dasi galak tan yomaman kan yanji nandaman, gen bami yolgaman. Ae butnin da nin pankiligek gen yan nimisak kan, Pinjokop da dabilon butnin yawori tosok, nido Pinjokop da yo morap kisi nandan mudosok, ae nandak nandakni da butninon nandak nandak ton morap unun yapman mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yanji nandaman kan, Pinjokop da dabilon pasol pasoli mini atnen. ²² Nin gen tebani yolgaman ae anpak anen do

galak tosok unun aman, do bisiron da yo nido iyaman unun nimisak. ²³ Gen tebani unun yan: Monji Yesu Kristo nandan gadan imnensi, ae iyi niyigit unuden gin amin do but dasi galak tan yomnen. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak unun amin Pinjokopmon egisak, ae Pinjokop unun aminon egisak. Pinjokop da Telagi Wupni nimgut, do nin yanji nandaman, Pinjokop ninon egisak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

¹ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwan, do amin da abinek Pinjokop dakon Wup da gen on nimik yan dayinba kan, tepmi dima nandan gadani. Asi, Pinjokop dakon Wup da gen yomik bo dima, yan do pankiligek pindatni. ² Pinjokop dakon Wup da pi asak bo dima yanon da kan nandanyo ani: Amin kinda da Yesu Kristo unun aminsi dagagit yan yosak kan, unun Pinjokop da yabekdak yan nandan imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yan dima yosak kan, unun Pinjokop da dima yabekdak, unun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Unun don apdisak yan kili nandawit. Unun kili abik da miktimon egisak.

3:16: Jn 13.1; Gal 1.4

3:17: GT 15.7

3:18: Jem 2.15-16

3:21: Ibr 4.16

3:23: Jn 6.29; 13.34

3:24: 1Jn 4.13

4:1: Mt 7.15; 1Tes 5.21; 1Jn 2.18; 2Jn 7

4:2: 1Ko 12.3

4:3: 1Jn 2.18

4:4:

Mt 12.29; 1Jn 5.4-5

⁴Minjat monjiyono, ji Pinjkop dakon amin kabi ekwanj. Wup jikon egisak unun da wup yokwi miktim aminon pi asak unun yapmandak, do ji kombi amin toptopmi unun kili pabinj yopgwit. ⁵ Unun amin kabi unun miktimon nani, do gen yon unun miktimon nani ban yanakwa miktim amin da geni nandanj yomanj. ⁶ Nin Pinjkopmon nani. Pinjkop nandanj iman unun da genin nandanj nimanj. Mani amin Pinjkopmon nani dima unun da genin dima nandanj nimanj. Yanon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin amanj.

Pinjkop do but dasi galak tanj imneŋ kan, amin do yanj gin aneŋ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak tanj yomyom anpak unun Pinjkopmon da abisak, do amin do but dasi galak tanj yomneŋ. Amin morap amin do but dasi galak tanj yomanj unun Pinjkopmon da altanbi, ae Pinjkop nandanj iman. ⁸ Pinjkop unun but dasi galak tanj yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak tanj yomisak unun Pinjkop dima nandanj imisak. ⁹ Pinjkop da iyi dakon Monji kalonji nanj nin da egip egip unun obakon da abidoneŋ do yabekban miktimon pigit. Pinjkop yanj anek nin do but dasi galak tanj nimisak unun noligit. ¹⁰ Amin do but dasi galak

tanj yomyom anpak unun yanj: Nin da Pinjkop do galak tanj imgumanj unun da yo bami dima agit, mani Pinjkop da nin do but dasi galak tanj niminek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak tanj niminek yanji agit, do nin kalonj kalonj amin do but dasi galak tanj yomine kimotneŋsi. ¹² Amin kinda da Pinjkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak tanj yomneŋ kan, Pinjkop ninon egisak, ae but dasi galak tanj yomyom anpakni unun ninon bamisi tosok.

¹³ Pinjkop da Wupni ningut, do nin Pinjkopmon ekwamanj ae Pinjkop ninon egisak yanji nandanj. ¹⁴ Ae Dat da yo agit unun kili kagimanj, unun Monji yabekban miktim amin kisisi yokwikon ban timit do pigit. Nin unun dakon yanj tenjtenjok amanj. ¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Pinjkop dakon Monji yanj yosok amin Pinjkop unun aminon egisak, ae unun amin Pinjkopmon egisak. ¹⁶ Nin nandanj, Pinjkop da nin do but dasi galak tanj nimisak, ae nin unun dogin nandanj gadamanj.

Pinjkop unun but dasi galak tanj yomyom anpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak tanj yomyom anpak anek egisak unun amin Pinjkop gat ekwamal, ae Pinjkop unun amin gat egisak. ¹⁷ Nin yanji egipneŋ kan, but dasi galak

taŋ yomyom dakon anpak ninon bamisi tosak. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwamaŋ, do Piŋkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima aneŋ. ¹⁸ Amin kinda amin do pakyaŋsi but dasi galak taŋ yomisak unun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak taŋ yomyom dakon anpak egip egipninon bamisi tosak kaŋ, pasol pasol yolban kiŋ mudosak. Kobogŋ yokwi timitdamaŋ yaŋ do aŋek pasol pasol nandamaŋ. Amin kinda pasol pasol nandisak unun amin but dasi galak taŋ yomyom dakon anpak egip egipnikon bamisi dima tosoke.

¹⁹ Piŋkop da mibiltok nin do but dasi galak taŋ nimgut, do nin amin do but dasi galak taŋ yomamaŋ. ²⁰ Amin kinda “Nak Piŋkop but dasi galak taŋ imisat” yaŋ yosak, mani paŋmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok aŋimisak kaŋ, unun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak unun but dasi dima galak taŋ yomisak, unun amin Piŋkop dima kokogŋ unun but dasi aripmi dima galak taŋ imisak. ²¹ Kristo da gen teban kinda nimgut unun yaŋ: Amin kinda Piŋkop do but dasi galak taŋ imjak kaŋ, paŋmuwukbi notni do yaŋ ginsi asak.

5

Miktim dakon tapmim abiŋ

4:21: Mk 12.29-31 **5:1:** 1Jn 4.15
5:7-8: Jn 15.26 **5:9:** Jn 5.32-37

yipmanŋamaŋ

¹ Amin morap Yesu unun Kristo, Piŋkop da miŋat amin kabini yokwikon baŋ timitjak do manjikbi amin yaŋ nandaŋ gadaŋ unun amin Piŋkopmon da altaŋbi. Amin morap dat kinda do but dasi galak taŋ imanaŋ unun miŋat monjiyoni kisi do yaŋ gin nandaŋ. ² Nin Piŋkop but dasi galak taŋ imamaŋ ae gen tebani guramikgamaŋ kaŋ nin yaŋsi nandaneŋ, nin Piŋkop dakon miŋat monjiyoni but dasi galak taŋ yomamaŋ. ³ Piŋkop but dasi galak taŋ imamaŋ kaŋ, nin gen tebani guramitneŋ. Ae gen tebani unun guramit do jigŋ dima pamaŋ, ⁴ nido amin morap Piŋkopmon da altaŋbi unun da miktim dakon tapmim abiŋ yipmanŋaŋ. Nin nandaŋ gadatnin do aŋek emaron teban taŋek miktim dakon tapmim abiŋ yipmanŋamaŋ. ⁵ Namŋn dasi on miktim dakon tapmim abiŋ yipmanŋak? Amin Yesu do Piŋkop dakon Monji yaŋsi nandaŋ gadaŋ unun da.

Piŋkop Monji dakon gen

⁶ Yesu Kristo unun abiŋek telagŋ pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawini yo kisi tagalgit. Telagŋ Wup, gen bami dakon amisi, unun da Yesu Kristo dakon mibili yaŋ tenjenok asak. ⁷⁻⁸ Telagŋ Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat unun kapbi da Yesu Kristo

5:3: Jn 14.15,23-24 **5:6:** Jn 1.29-34

do yan tenṭenṭanṭa gen kalonṭi asak.

⁹ Amin da gen yoṅ uṅun nandanṭ gadamanṭ, mani Piṅkop da Monji do gen yagit uṅun da amin dakon gen yapmanṭak. ¹⁰ Amin kindā Piṅkop dakon Monji do nandanṭ gadasak uṅun Piṅkop da gen yagit uṅun abidanṭek burikon yipmanṭak. Mani amin kindā Piṅkop da Monji do gen yagit uṅun nandaban bamī dima asak kaṅ, uṅun amin Piṅkop do top amin kindā yanṭ yosok.

¹¹ Piṅkop da Monji do yanṭ yagit: Uṅun da egip egip dagok dagogī mini nimdosi yagit. Uṅun egip egip dagok dagogī mini Monjikon tosok. ¹² Amin kindā egip egipnikon Piṅkop dakon Monji gat kalonṭi ekwamal uṅun amin egip egip dagok dagogī mini kili abidagit. Anṭakwan amin kindā Monji gat kalonṭi dima ekwamal uṅun amin egip egip dagok dagogī mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogī mini kili abidagimanṭ yanṭi nandanṭeṅ

¹³ Piṅkop Monji dakon man do nandanṭ gadanṭ imanṭ amin, ji da egip egip dagok dagogī mini kili abidawit yanṭ nandani do anṭek gen on mandanṭ damisat. ¹⁴ Do but bamorī mini inṭamikon agek yanṭi nandanṭeṅ, nin Piṅkop dakon galaktok yolek

bisit iyineṅ kaṅ, bisitnin nandanṭ nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandanṭ nimisak yanṭ nandamanṭ kaṅ, yo nido bisit iyamanṭ uṅun abidokdamanṭ yanṭi nandanṭeṅ.

¹⁶ Amin kindā da panṭmuwukbi notni kindā kaṅakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kindā asak kaṅ, bisit anṭ iban Piṅkop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi anṭ uṅun do yosot. Yokwi kindā tosok uṅun anṭek wupji wagil kimotdanṭ. Nak uṅun do bisit ani do dima yosot. ¹⁷ Anṭpak morap kilegī dima amanṭ uṅun kisi yokwi. Mani yokwi diwarī uṅun da kimot dima anṭalon anṭ.

¹⁸ Nin nandamanṭ, Piṅkopmon da altanṭbi miṅat amin morap uṅun yokwi dima anṭ anṭ anṭ. Piṅkop dakon Monji da panṭkutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak. ¹⁹ Nin nandamanṭ, nin Piṅkop dakon miṅat monjiyoni ekwamanṭ, mani amin diwarī morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandamanṭ, Piṅkop dakon Monji da abinṭ Piṅkop bamisi nandanṭ imneṅ do butnin paban piṭagimanṭ. Nin Piṅkop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agimanṭ. Yesu Kristo uṅun Piṅkop bamisi, ae egip egip dagok dagogī mini dakon mibilisi.

²¹ Miṅat monjiyono, ji

kokup kidat* da kagikan
egipni.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon pañdetni unun da mani anjisi binjek iyi do 'kila amin kinda' yan yanek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kinda dakon pañmuwukbi do mandagit. Unun pañmuwukbi do tilak anek 'miñat kinda gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun miñat dakon peni dakon gwakni unun pañmuwukbi ae kabi kinda do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanjan.

On papia dakon gen madep ton unun Pinjkop dakon gen pañupbal anek top yon amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Pinjkop gen tebaisi abidanek gen njwaknjwari do pindak kimotnen

¹ Nak pañmuwukbi dakon kila amin da miñat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan damisat. Pinjkop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan damisat, ae nak gin dima, miñat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tan daman. ² Gen bami ninon tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun

do anek but dasi galak tan damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan yomyom anjagon Pinjkop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosok do bisit asat.

Butdasi galak tan yomyom dakon anpak anej

⁴ Dat da aneksi do yagit unun da aripmon miñat gak dakon miñat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagim. ⁵ Ae miñat, gen kinda yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomiñ yomiñ anej. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen teban kili abidawit da abidan anan oban. ⁶ Butdasi galak tan yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Pinjkop dakon gen tebani guramigek agipnen. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban kinda nandawit unun yan: but dasi galak tan yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebaisi abidonej

⁷ Kosit kilegi yipman detni do pañkewaljan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo

* **1:1:** Unjudon 'miñat gak gat ae gwakgo gat' unun pañmuwukbi kinda dakon tilak asak. **1:4:** 3Jn 3 **1:5:** 1Jn 2.7 **1:7:** 1Jn 4.1-3

aminsî dagagît yanj dima nandan teban tonj. Amin unjoden unjun top amin ae Kristo dakon uwalni. ⁸ Do pakyanjî kanj kimotni. Pi teban anjek yo abidawit unjun di yipmanj dekbam. Pakyanjî kanj kimotni kanj, unjun dakon tomni tagi timitdanj. ⁹ Amin kindâ Kristo dakon gen yipmanjek gen njwaknjwarikon kisak kanj, Pinjkop unjun amin gat dima egisak. Mani amin kindâ Kristo dakon gen tebai abidosok amin unjun Dat gat ae Monji gat unjun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kindâ da abinj Kristo dakon gen bami dima dayinjdetjak kanj, unjun amin gildat tagi yanj dima iyini, ae yutjikon dima anjini. ¹¹ Amin kindâ unjoden amin gildat tagi yanj iyisak kanj, anj puluganjban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kinj pindat do nandagît

¹² Gen morapmi tonj, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abinj dandabo gen yanj nandat anej kanj tagisi yanj nandisat. Yanj anej kanj, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pinjkop da iyi do manjigît, unjun da gildat tagi yanj gayanj.

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

2 Jonon mandagit unjudeŋ gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yan yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon paŋdet kinda da mandagit yan nandan.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unjun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari paŋpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unjun kaŋ kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Piŋkop dakon pi amin paŋpulugoneŋ

¹ Nak paŋmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandan gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak taŋ gamisat.

² Not giman, wupgo tagisi tosoŋ, unjudeŋ gin yo morap asal unjun abi tagisi noman toni, ae giptimgo yo kisi tagisi tosoŋ yan do bisit asat. ³ Paŋmuwukbi notnin di da abiŋ gak da gen bami abidan kimagek egisal unjun dakon geni nayiŋba but galak madepsi nandagim. ⁴ Nak dakon miŋat monjiyono gen bami yolgaŋ dakon geni nandisat bisapmon kisik

kisik diwari nandisat unjun yapmanjek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

⁵ Not giman, gak but dasi nandanek paŋmuwukbi not paŋpulugosol. Ae dima nandan yomisal, mani yum pindagek paŋpulugosol, do gak pi tagisi kinda nan asal. ⁶ Diwari da on paŋmuwukbi kabikon abiŋ gak da amin do but dasi galak taŋ yomisal unjun dakon geni yanba nandagiman. Gepman degek kik do ani bisapmon Piŋkop da nandisak unjun da aripmon paŋpulugok abi. ⁷ Yesu dakon pi ak do nandanek kiŋ pi unjun aŋek Piŋkop dima nandan iman amin kabikon paŋpulugok di dima timikgaŋ. ⁸ Nin Piŋkop dakon pi amin unjudeŋ paŋpulugoneŋ kaŋ tagisi. Yan aŋek kaŋdo nin unjun gat pi kaloni aŋek Piŋkop dakon gen bami jonitneŋ.

Diotrepes anpak yokwi agit

⁹ Nak gen diwari paŋmuwukbi do kili mandagim, mani Diotrepes unjun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. ¹⁰ Yan do, opbeŋ kaŋ anpak asak unjun do yan kwok abeŋ. Unjun nin do yanba yok aŋek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima paŋkisak. Ae unjun gin dima, paŋmuwukbi da pi amin iyi da yutnon paŋkik do aba yansop

anyomisak. Ae paṅmuwukbi kabɪ da waŋga egɪpni do yoldak.

Demitius aṅpak tagɪsi agɪt

¹¹ Not gɪmano Gaius, aṅpak yokwi dɪma yolek abi, aṅpak tagɪsi baŋ yolek abi. Amin kinda aṅpak tagɪ asak uṅun Piŋkop dakon amin. Mani amin kinda aṅpak yokwi asak uṅun Piŋkop dɪma kaŋbi.

¹² Amin kisi da Demitius dakon aṅpak tagɪsi uṅun do yoŋ. Ae Piŋkop dakon gen bami uṅunyo kisi aṅpakni tagɪsi uṅun da aṅteŋteŋ asak. Ninyo kisi aṅpakni tagɪsi uṅun do yomaŋ. Disi nandaŋ, gen uṅun bamisi yomaŋ.

Kɪla amin da Gaius kok do nandagɪt

¹³ Gen morapmi toŋ, mani papiakon mandak do dɪma nandisat. ¹⁴ Abiŋ gandabo gen yaŋ nandat andeŋ kaŋ, tagɪsi yaŋ nandisat. ¹⁵ But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwamaŋ uṅun da gildat tagɪ yaŋ gayaŋ. Notnoni uṅudon ekwaŋ amin kalon kalon manikon da gildat tagɪ yaŋ yoyiŋ yoyiŋ aki.

Papia Jut da Mandagit

But piso gen

Gen on papiagwan ton unun 2 Pita kon gen ton unun yombem pali. Unun Pin kop dakon minjat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yon unun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yan yosok, "Pin kop da minjat amin kabini nin nandan gadat kalonji kongin atneñ do yosok. Ae amin kinda da nin da nandan gadat aman unun kulabik aripmi dima asak." (Gagi 3 kon koki.)

Jut da yoyindet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Unun da yan yon, Pin kop dakon nandan yawotni unun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yan yon. Unun topsi yon do kan kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandan gadatji do kila anek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabin yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia unun Pin kop da minjat aminyo yan damgut ji do mandisat. Pin kop Dat da but dasi galak tan damisak, anakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Pin kop da panpuluganban bupmi anpak gat, ae but

yawot anpak gat, ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak da egip egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Pin kop da nin morap yokwikon ban timit do anek pi madepsi agit unun do papia mandan dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandanen yan nandisat unun yan; ji nandan gadatji kilani tebaisi anek uwalji dakon gen pabin yopni. Pin kop da nandan gadat kalonji on minjat amini nin do ningut, do amin kinda da yo nin da nandan gadaman unun kulabik aripmi dimasi asak. ⁴ Nak gen unun dayisat, nido Pin kop manji iman amin di panmuwukbigwan pasilikon da kili abin pigen. Unun amin gen yokwisi yan yon, "Pin kop dakon nandan yawotni madepsi, do yumabi anpak mibili mibili tagi anej." Unun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madepnin kalonji manji iman, do kalipsigwan Pin kop gen papia da yagit unun da aripmon unuden amin pasildan.

⁵ Ji Amin Tagi da kalip yo agit unun kili nandawit, mani butji pabo pisanban unun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kisiron ban timikban Isip yipman kiwit. Anek don nandan gadat dima

awit amin unun panfasik agit. ⁶ Ae anjelo do nandani. Diwari unun Pinjkop da pi yomgut unun ak do dima galak tawit, anek kokupni yipman dekgwit. Yan awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi unun ban panfiban agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwan. Unun Pinjkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom anek ekwan. ⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup unun da kapmatjok tawit unun do nandani. Ununyo kisi anpak yokwisi awit. Wili minjatyo kisi da yumabi anpak mibili mibili awit, do Pinjkop da kindapmon sonban pasilgwit. Unun da mama gen niyinek yan nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini unjungwan kobogi timitdan.

⁸ Ji dakon nandak nandak panupbal ak do pi an amin ununyo kisi yan gin anpak yokwi an. Dipmin mibili mibili pindagek unun da panfagan aban yumabi anpak anek giptim timni panupbal aba inanisi an, ae Pinjkop kwen wigik an iminek anjelo tapmimi ton unun do yanba yokwi tok an. ⁹ Maikel unun anjelo morap dakon mibiltok amini, mani unun yan dima agit. Maikel gat Sunduk gat namin da Moses dakon giptim abidosak yan do

gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yanba yokwi tok an iminek gen yan imdo si pasalgit. Yan gin yagit, "Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat." ¹⁰ Mani unun amin yo morap mibili dima nandan pison unun do yanba yokwi tok an. Unun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgan. Unun anpakni da obisi panupbal an. ¹¹ Awa, kan kimotni. Unun Ken dakon anpak an. Unun Balam da agit unuden monen timit do tek kindap an. Unun Kora da agit unuden Pinjkop kwen wigik an iman, do wagil pasildan.

¹² Ji but kalon anek jap noknok bisap madepmon yikgan bisapmon unun amin ji da binapmon yikgan unun imal kwakwagikon garak an unun yombem. Mani unun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandan. Unun amin iyi bangin panpulugok dogin nandan. Unun gikwem sikak dima yopba manakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwan unun yombem. Unun kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit. ¹³ Unun amin tap madepsi tamalikgan unun yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yan ilenikon noman ton. Unun kundukon gik kositni ban

1:7: WW 19.1-25; 2Pi 2.6,10 **1:9:** Dan 10.13,21; 12.1; Sek 3.2; 2Pi 2.11; PA 12.7

1:10: 2Pi 2.12 **1:11:** WW 4.7-8; IDT 16.1-35; 2Pi 2.15; 1Jn 3.12 **1:12:** 2Pi

dima yolek akwan unun yombem. Do Pin kop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili anoman an yomgut, unudon kin toktok teban egi wigikdan.

¹⁴ Enok unun Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Unun da unun amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, “Koni, Amin Tagi telagi aneloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abinek minat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan imgwit dakon kobogi yomdisak.” ¹⁶ Unun amin yo morap noman tan yoman unun do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Unun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi unun yol do galak ton. Unun gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minat aminyo unun panpulugoni do pangalak an.

Nandan gadatji yipba unun da butji pan teban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altokdan unun do aesi nandani, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tentenan damgwit. ¹⁸ Unun da yan dayiwit, “Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Pin kop manji iminek iyi dakon galaktok yokwi yoldan.” ¹⁹ Unun amin da panmuwukbi panwasan.

Unun mihtim dakon galaktok banjin yolgan. Telagi Wup unun aminon dima egisak.

²⁰ Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Pin kop da iyi ji do damgut unun yipba unun da butji pan teban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani. ²¹ Pin kop da ji do but dasi galak tan damisak, do unun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi analon anakwan egip egip teban abidoni. ²² Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni. ²³ Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Unun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Pin kop da dabilon garagi tagi unun da dubagikon egipni.

Nin Pin kop dakon man awiginen

²⁴ Kili nak Pin kop an kisisat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Unun da timik pan ki depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi tan damdisak. ²⁵ Unun kalon dagin Pin kop egisak. Anek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit unun do anek nin yokwikon ban

timikgit. Do mani awiginej.
Uñun Kila Amin Madep
egisak, ae tapmim madepni
tañ imisak, ae yo morap
dakon busunji egisak. Wasok
wasogikon yan egipgut, ae
abisok kisi yan gin egisak, ae
don bisap morap kisi yan gin
egipdisak teban. Uñun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon An Imgut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Unjun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia unjun amin da Yesu yolyol amin madepsi panjupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin unjun Yesu Kristo do Amin Taginin yansi nandan gadan imgwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panjeban anjakwan jigi madep unjun da dima pabin yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdan unjun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin unjun bisapmon egipgwit unjun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen unjun dakon mibili unjun yan: Yesu Kristo unjun Amin Tagi, ae unjun da kisiron da Pinjkop da uwalni kisi morap pabin yopdisak, anek Sunduk yo kisi abin yipdisak. Anek Yesu pini an mudosak bisapmon Pinjkop da minjat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Pinjkop gat egek ae sanjenek

jigi dima pakdan, nido Pinjkop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

*Yesu Kristo da panmuwukbi
7 kabi do gen yipgut
(Kilapmi 1-3)*

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Pinjkop da imgut. Yo unjun tepmisi altokdan. Yesu da aneloni yabekban abin pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit. ² Yo morap noligit unjun bamisi pindakgim. Pinjkop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen unjun bamisi.

³ Pinjkop yo morap noman toni do yagit unjun dakon bisap kwan tosok, do amin kinda da on kombi gen panmuwukbi do manjin yomjak kan, unjun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi unjun nandanek guramitni amin, unjunyo kisi kisik kisik ani.

*Jon da panmuwukbi 7 kabi
do gen mandagit*

⁴ Nak Jon da panmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Pinjkop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak unjun da nandan yawok damanjawan butji yawori tosok. Ae wup 7 kabi Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan unjunyo kisi da nandan

yawok damanjakwan butji yawori tosak. ⁵ Yesu Kristo, Pinjkop dakon gen bamisi yan tenjenok amin, unjun kimoron da mibiltan pidagit. Ae unjun kila amin madep morap miktimon ekwan unjun dakon Amin Tagini. Unjun kisi da but yawot nandan damanjakwan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ Yan anek nin unjun gat amin kila anej do manjin nipgut, ae iyi dakon Pinjkop ae Datni unjun dakon oman anej do mukwa sogok amini egipnejan do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Unjun asi.

⁷ Koni. Unjun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap kisi da dabil da kokdan. Amin morap Yesu sugawit unjun kisi da kokdan. Anjakwa amin morap miktimon ekwan kisi da unjun do nandanek kunam bupmiyo madepsi akdan. Asi, yo morap unjun altan mudokdan. Unjun asi.

⁸ Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, unjun da yan yosok, “Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat.”

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakan amin kabi,

ae Pinjkop da Amin Kila Asak unjun da kagagwan kalonji ekwaman, do but yaworon da jigi ae tepmiyo kalonji paman. Panjek kisin da dima alek tanek tebai akgan. Nak Pinjkop dakon gen yan tenjenanek, “Nak Yesu nandan gadan imisat” yan yagim, do anek nak abidan tap binap miktim tim Patmos unjudon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandanapbo amin kinda gen madepsi yan tidanek kwen da yan yagit. ¹¹ Unjun amin da yan yagit, “Yo morap pindakdal unjun papiakon mandan yopbi panmuwukbi 7 kabi do kini. Mandan yopbi panmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini.”

¹² Yanban nak gen nayigit amin unjun kok do tobilgim. Tobilek tenjen tamo gol ban wasanji 7 kabi pindakgim.

¹³ Unjun da binapmon “amin dakon monji yombem kinda”

akban kagim. Unjun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anek nap kinda gol ban wasanji nan pibirikon angwasiyek wamgut. ¹⁴ Busunji ae busundan gwani unjun kwakwagisi, sipsip dakon danjwan ae gik

sitnanj yombem. Ae dabilni kindap tebaisi sosonj unjun yombem. ¹⁵ Kandapni unjun tenjtenjisi ain kinda mani bras kindapmon sosonj unjun yombem. Ae tekni nandagim unjun pakbi madepsi pokgonj unjun dakon wiwik yombem. ¹⁶ Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun gen kaganigwan da pawij tagit. Gildat da tebaisi wisisak unjudenj tomno dabilni madepsi tenjtenjagit.

¹⁷ Nak unjun kanjek kandapnikon manj pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjinej yanj yagit, "Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi ananj kisasat. Kimot dakon yoma witdal, ae amin kili kimakgwit unjun dakon kokup dakon yoma witdal kisitnokon tonj. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unjun dakon geni mandaki. Yo abisok tonj, ae yo don noman tokdanj, unjun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi kisitno amin tet do tanja pindal, ae tenjtenj tamo gol banj wasanji 7 kabi yanj pindal, unjun dakon mibili pasili tosok. Mibili unjun yanj; gik 7 kabi unjun panmuwukbi 7 kabi dakon anjeloni. Anakwa tenjtenj tamo 7 kabi unjun panmuwukbi 7 kabi."

2

Epesas panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unjun da sanjenek yanj yagit, "Gak panmuwukbi Epesas kokup papmon ekwanj unjun dakon anjeloni do gen yanj mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjtenj tamo gol banj wasanji 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak.

² Anpak asal ae pi teban asal unjun kili nandanj mudagim. Gak tebaisi agek amin anpakni yokwi do dima galak tanj yomisal. Diwarj da yanj gayiwit, 'Ninyo kisi yabekbi', mani unjun yabekbi dima yanj unjun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi anjamanj. Mani tebaisi agek jigi unjun imegek kuraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Nandanj gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tanj namgul, mani abisok yanj dima asal.

⁵ Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anpak kalip agil unjun do aego nandanj but tobil anjek anpak kalip agil unjudenj abi. Yanj dima abi kanj, abinj lamgo unjun si gwayekenj. ⁶ Mani anpakgo tagisi kinda unjun yanj; Nikolas dakon amin kabi dakon anpak do nandaba

yokwi tok asal. Nagayo kisi unjun amin dakon anpak do nandako yokwi toso.

⁷ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da yan dagan iminapbo egip egip kindap walon jap pan nosak. Kindap unjun Paradais kon Pijkop da pigaga toso.

Smena panmuwukbi do gen yipgut

⁸ Unjun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Smena ekwan unjun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak. ⁹ Gagon jigi ae tepmiyo morapmi noman tan gama, ae yogo minisi da egisal, unjun nandan gama. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yan gama unjun nandisat. Unjun amin da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unjun Juda amin dima, unjun Sunduk dakon amin kabi. ¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani unjun do pasol pasol dima abi. Ji pankewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari ban dam tebanon yopdisak. Yan aban jigi ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdan. Dikba kimotni do yoni

kan, tebaisi agek nandan gadatji dima wital kisak. Anakwa egip egip dakon pelit tilimi tonj daben.

¹¹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosak kan, unjun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima anupbal asak.”

Pegamum panmuwukbi do gen yipgut

¹² Unjun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwan unjun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal unjudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni unjudon toso unjun nandisat. Mani nak dakon man abidan kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yan tenjenok amin tagisi kinda, unjun Sunduk da egisak kokupmon anakba kimakgit. Yan anakwa gak unjun bisapmon nak do wasip dima yagit.

¹⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Gagon amin di da Balam dakon anpak abidan kimokgon. Balam dakon anpak unjun yan. Kalip Balam da Balak Israel amin pankewal dakon mibili iyin

dekgit. Iyinj dekban Balak da Israel amin panjkewalban yokwi anjek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit unjun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Unjuden gin amin di gagon ekwan unjun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikgan. ¹⁶ Gak but tobil abi. Yanj dima abi kan, nak kili unjunjok gagon obinjek gen kaganokon emat agak siba tosok unjun nan unjun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unjun pakyanji nandani. Amin kinda emaron teban tosok kan, nak da mana di abisok pasili tonj unjun iben. Ae tip kwakwagi kinda iben. Unjun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosok. Unjun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak unjun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Unjun da gen sanbenek yagit, “Gak panmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan unjun dakon anjelo do gen yan mandaki:

Nak Pinjok dakon Monji. Dabilno unjun kindap tepmisi sosok unjun yombem, ae kandapno tenjenosok unjun ain kinda mani bras suganba kwakwagisi an unjun yombem.

Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Anpak morap asal unjun nandan mudosot. Gak amin do but dasi galak tan yomisal, ae nak nandan gadan namisal, ae amin diwari panpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil unjun yapmanjek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen tonj. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minjat unjun da nak kombi amin kinda yan yosok, mani pi monjino top panjkewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi unjun noni do yoyinj dekdak. ²¹ But tobil asak do nandanjek bikbik imisat. Mani but tobil anjek yumabi anpakni yipman det do dima nandisak. ²² Do unjun minjat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap unjun minjat gat yumabi awit but tobil anjek unjun minjat dakon anpakni dima yipman mudoni kan, unjunyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat. ²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yan anjapbo panmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalon kalon anpak ani da aripmon tomni damdisat yan nandan namdan. ²⁴ Mani panmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unjun dakon gen dima yol-

gan, ae ‘Sunduk dakon geni pasili’ yan yon, unun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yan dayisat, jigi kindagat dima dabeng. ²⁵ Mani yo morap timikgan unun tebaisi timigakwa wigi nak da opben dakon bisap asak.

²⁶ Emaron teban tanek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unun yan mudan ibo miktim morap kila akdisak.

²⁷ ‘Kila amin pini tapmimi tonji anek ain win kirin nan uwalni pudan moni moni akdisak, amin da miktim kwoba pudan moni moni an unun da tilagon akdisak.’

Datno da yan mudan namgut, unun da tilak unun amin do yan mudan iben.

²⁸ Ae wisawisa do gik wisak unun kisi iben. ²⁹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani.”

3

Sadis panmuwukbi do gen yipgut

¹ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pinjok dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anjak morap asal unun kisi

nandan mudosot. Amin da gak do yan yon, ‘Sadis panmuwukbi kabi unun egip egipmi tonji.’ Mani kili kimakgil. ² Dipmingo yopbi kit! Anjakgo diwari dima kimakgwit unun panjeban abi. Nido anjakgo kinda Pinjokpo da dabilon kilegisi yan kinda dimasi kat. ³ Gen bami kalip nandanek abidagil, unun do aego nandabi. Nandanek guramigek but tobi abi. Dipmin dima yipbi kisak kan, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anjakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnenj.

⁵ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgenj. Datno da inamon ae aneloni da inamon mani yan tenjenokenj. ⁶ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani.”

Piladelpia panmuwukbi do gen yipgut

⁷ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Piladelpia kokup papmon

ekwan dakon anjeloni do gen yan mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma wital abidosot. Nak da yoma witaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witali. Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ Anpak morap asal unun kili nandan mudagim. Koki! Inangokon yoma kinda witalbo pisolok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagil. ⁹ Sunduk dakon amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Pin kop dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon njakben anek nak da ji but dasi galak tan damisat yansi nandani. ¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altan gangwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin pankewal do noman tokdisak bisapmon kilago anapbo jigi unun dima altan gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di

gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pin kopno dakon telagi yut anteban asak. Anek Pin kop dakon yut yipmanek aeni wanga dima pigisak. Unun aminon Pin kopno dakon man, ae Pin kopno dakon kokup pap dakon man mandaken. Kokup pap unun Jerusalem kalugi, unun Kwen Kokup yipmanek Pin kopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi unun aminon mandakdisat. ¹³ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani.”

Laodisia panmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwan unun dakon anjeloni do gen yan mandaki:

Nak Pin kop dakon geni gat ae yan teban tok geni gat do gen unun asisi yan yogok amin. Nak Pin kop dakon gen bamisi yan tentenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yan tentenosot. Pin kop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Nak

nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yangkok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yan do anek gen kaganokon da gak wanditdisat. ¹⁷ Gak 'Monejno morapmi ae yo kabino morapmi toj. Yo kinda do wadak wadak dima asat' yan yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandan gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molan molan agisal. Anek gaga dima nandabi pisosok. ¹⁸ Yan do anek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sonba gwaljigi minisi an unun gol ban yubi kan, monejno morapmisi tan gamdan. Ae giptingo wam do imal kwakwagi ban yubi kan, amin da gandaba molan dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanek dabilgokon yopbi kan, tagisi sintokdisal. ¹⁹ But dasi galak tan yomisat amin unun tebai yoyinek anpakni panjkilek ani do jigi yomisat. Do anpakgo panjkilek ak do pi tebai anek but tobil abi.

²⁰ Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanek yan yosot: Nak yutnon tagi wiken? Amin kinda tekno nan-

daneq yoma witdaljak kan, nak wigiko unun gat egek jap nonden.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin do yan dagan ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitden. Kalip nak da emaron teban tanek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgim unuden yitden. ²² Amin mirakni toj da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyanji nandani."

**Sipsip Moniŋ da
Kwen Kokupmon
Papia Kinda
Witdalakwan
Miktim Aminon Yo
Yokwisi Noman
Tokdan**

(Kilapmi 4-11)

4

*Kwen Kokupmon Pinjop
gawak iman*

¹ Unun da kwenon aeno kanapbo Kwen Kokupmon yoma kinda witdal kigit da tanban kagim. Kanapbo amin unun kalip nak do kwen da yan tebaisi yan tidanek yan namgut unun da yan yagit, "Idon winaki yo morap don altokdan goliko." ² Nayinban unudon gin Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tu-gagit. Anakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo

kinda tanĵan kagim. Uĵun tamokon amin kinda yikban kagim. ³ Uĵun amin tip jaspae ae tip gami konilian da yanĵ tenĵenĵagit. Kilap banĵ kinda da kila amin madep yityit tamo uĵun anĵwasigif. Kilap banĵ kildani uĵun tip kalikaligi emeral yanĵ. ⁴ Kila amin madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo uĵun anĵwasinĵek tanĵba pindakgim. Uĵun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Uĵun kila amin imalni kwakwagi banĵ pawit, ae busunĵikon pelit kildani tonĵ gol banĵ wasanĵbi banĵ pawit. ⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenĵenĵi da yangwit. Anĵakwa nandanĵapbo wuwik madepsi noman tanĵakwa kiririnĵ agit. Kila amin madep yityit tamo noman da kalinĵ 7 kabi sowit. Kalinĵ uĵun Pinĵkop dakon wupni 7 kabi. ⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kindae tagit, uĵun tap idap daman glas banĵ wasanĵbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi tonĵ uĵun kila amin madep yityit tamo dakon ilenĵi 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi uĵun burikon ae manĵikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit. ⁷ Yo egip egipmi tonĵ kindae uĵun laion yombem. Ae kindae uĵun bulmakau wili yombem. Ae

kindae uĵun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kindae uĵun sinĵinĵ madep kwen agegisak yombem. ⁸ Yo 4 kabi egip egipmi tonĵ kalonĵ kalonĵ uĵun kisi piri 6 kabi tanĵ yominĵ yominĵ awit. Anĵakwa giptimi kalonĵ dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da mibilĵwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yanĵ tonĵ,

“Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pinĵkop
Tapmim Ami kalipsi
egipgut,
ae abisok egisak,
ae don apdisak,
uĵun telagisi” yanĵ tonĵ.

⁹ Yo egip egipmi tonĵ kabi uĵun da Amin uĵun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak uĵun do kisik kisik madepsi anĵek mani awigek ya yanĵ iyanĵ. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi tonĵ uĵun yanĵ anĵakwa ¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin uĵun kila amin madep yityit tamokon yikdak uĵun da buron manĵ pokgonĵ. Manĵ pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin uĵun gawak imanĵ. Ae pelitni kildani tonĵ gol banĵ wasanĵbi uĵun kila amin madep yityit tamo tosok uĵudon noman ilik yopmanĵek kap yanĵ tonĵ,

¹¹ “Amin Tagi Pinĵkopnin,
gak da yo morap galak-
tokgokon wasagil da
abisok tonĵ.

4:3: Esi 1.28 **4:4:** PA 3.18 * **4:4:** Uĵun kila amin uĵun anĵelo man madepni tonĵ kabi kindae do yosok. **4:5:** Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 **4:6:** Esi 1.5-10,22; 10.14 **4:8:** Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12 **4:10:** PA 19.4

Yañ agil do miñat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anjek mango awigini, ae tapmingo madepsi da yongamgwan piñbi egipni kañ tagisi.”

5

Jon da papia kindā kili sopgwiť kagiť

¹ Amin uñun kila amin madep yityit tamokon yikgit uñun kisitni amin tet do papia gironjikbi kindā tañban kagim. Papia uñun teri teri kildani ton, ae kendol pakbi bañ kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anelo tapmimi tonji kindā kañapbo gen papmon da yañ tidanek yañ yagit, “Namin amin kilegisi kindā dasi kendol pakbi bañ panteban abi pakdegek papia tagi witaljak?” ³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktim da mibiligwan ekwan kindā da papia uñun aripmi dima witaljak bo ae aripmi dima kosak. ⁴ Nak papia uñun amin kindā da aripmi dimasi witaljak bo ae kosak yañ kañek kunam madepsi sanbek sanbek morapmi takgim. ⁵ Yañ anapbo kila amin kabikon da kila amin kindā da yañ nayigit, “Gak kunam dima takgi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, uñun Dewit dakon babinikon gugi uñun da don noman tañ wigit. On Laion

emaron teban tagit. Yañ agit do uñun da papia kendol pakbi bañ kosiri 7 kabi panteban abi uñun pakdegek tagi witaljak.”

Jon da Sipsip Moniñ kagiť

⁶ Yañ nayinakwan Sipsip Moniñ kindā akban kagim. Uñun paret ak do si anakba kimakgit yombem. Uñun kila amin madep yityit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi ton gat ae kila amin gat da angwasiwit. Sipsip Moniñ uñun jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni uñun Pinjkop dakon wupni 7 kabi. Uñun Pinjkop da yabekban miktimi miktimi kiñ mudawit. ⁷ Kili Sipsip Moniñ da kila amin madep yityit tamokon kiñ Amin yikgit da kisiri amin tet do papia tagit uñun abidagit. ⁸ Papia uñun abidanakwan yo 4 kabi egip egipmi ton, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Moniñ da kapmatjok mañ pakgwiť. Kisisi kalon kalon gita moniñni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibanji tagisi tugawit, uñun Pinjkop dakon miñat amin kabiyō dakon bisitni.

⁹ Yañ anek kap kalugisi kindā yañ yawit, “Gak da papia gironjikbi abidanek kendol pakbi bañ panteban abi uñun aripmi tagi pakdegi.

Nido gikba kimagek yawigo nañ miñat aminyo

Piņkop do im do anek
yuman nagil.

Asi, amin mibili mibili ek-
wan,

ae geni mibili mibili,

ae giptimni mibili mibili,

ae miktimi miktimi ek-
wan kisi yuman nagil.

¹⁰ Yuman nanek amin kila ani
do manjij yopgul,

ae nin dakon Piņkop
dakon oman ani do
mukwa sogok amini
manjij yopgul.

Unun da kila amin madep
egek miktimon amin
kilani akdan.”

*Sipsip Monij dakon man
anjisiwit*

¹¹ Kili aeno kan egapbo
anjelo morapmisi dakon geni
nandagim. Unun anjelo dakon
tilakni milion morapmisi ae
tausen morapmisi da arip.
Unun anjelo kila amin madep
yityit tamo ae yo egip egipmi
ton ae kila amin kabi ban
pangwasiņek akgwit. ¹² Yan
tidanek kap kinda yan yawit,
“Sipsip Monij on kalip anakba
kimakgit.

Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi
gat,

ae tapmimi wukwisi
unun kisi tagi timitjak.

Amin morap kisi da mani
anjenagek kisik kisik an
imiņek ya yan iyini kan
unun kilegisi.”

¹³ Ae yo morap Piņkop da
wasagit unun dakon geni kisi
nandagim. Yo morap Kwen

Kokup ekwan, ae miktimon
ekwan, ae miktim kagagwan
ekwan, ae tap kaga ekwan
kisi dakon geni nandagim.

Unun da yan yawit,

“Amin unun kila amin madep
yityit tamonikon
yikdak,

ae Sipsip Monij gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae
tapmim gat pindagek
kisik kisik anek dagok
dagogi mini man
madep damaman.”

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip
egipmi ton unun da yan yawit,
“Unun asi.” Yan yanakwa
kila amin kabi da man pagek
gawak yomgwit.

6

*Sipsip Monij da kendol
ban papia soj anteban awit
unun pakdekgit*

¹ Nak kanapbo Sipsip Monij
da papia gironjki abidanek
kendol pakbi ban kosiri
7 kabi panjeban abi unun
mibiltok nani pakdekgit.
Pakdegakwan yo egip egipmi
ton 4 kabikon da kinda gen
yagit. Geni unun kiririn da
yan yagit, “Gak op.” ² Aeno
kanek os kwakwagi kinda
kagim. Unun da kwenon
amin kinda obipni abidanek
yikgit. Unun amin do kila
amin madep dakon pelit
kinda ingwit. Iba emaron
teban tagit da tilagon kigit.
Kinjek emat morapmi sigin
anek teban token yanon da
nandanek kigit.

³ Sipsip Moniņ da kendol pakbi ban papia anġteban abi 2 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi toņ 2 unun da yagit, “Gak op.”
⁴ Yanġakwan os gami kinda apban kagim. Unun da kwenon amin yikgit unun do tapmim ibi. Unun tapmim unun on miktimon yawori tosok unun panġagosak dakon tapmim. Panġaganban amin da notni dapman dapman anġek kimotdan. Unun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Moniņ da kendol pakbi ban papia anġteban abi 3 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi toņ 3 unun da yagit, “Gak op.” Yanġakwan os pilisi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda yikgit, unun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit. ⁶ Anġakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi toņ 4 kabikon da yan yagit, “Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitġak unun wit yigi moniņisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitġak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima panġasik abi.”

⁷ Sipsip Moniņ da kendol pakbi ban papia anġteban abi 4 unun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi toņ 4 da yan yagit, “Gak op.” ⁸ Yanġakwan os kilonkiloni kinda kagim.

Unun da kwenon amin kinda yikgit unun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unun kapmatġok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anġek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba ban dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anġek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitġak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Moniņ da kendol pakbi ban papia anġteban abi 5 unun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilġwan pindakgim. Kalip unun amin da Pinġkop dakon gen tebaisi abidanġek unun dakon yan tenġenok anġakwa uwal da dapba kimakgwit. ¹⁰ Amin wup unun da tebaisi yan tidanġek yan yawit, “Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anġpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianġdasi gak do jomjom anġapno miktim amin gen pikon yopmanġek yawinin dakon kobogi yobi?” ¹¹ Yanba unun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalon kalon yomineġek yan yoyiwit, “Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nianġ da dapdan unun Pinġkop da kili manġigit. Uwal da unun kisisi dapman mudanġakwa

don Pinjop da yawisi dakon kobogi yomdisak.”

¹² Sipsip Moniņ da kendol pakbi 6 papia anjeban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit. ¹³ Anjakwan gik kundukon toņ miktimon mawit. Gik mawit unun pik kindap dakon sopmi dima pek tanakwa mirim da pisonakwa moņ unun da tilak mawit. ¹⁴ Anjakwa papia gironjik yopmanġaman, unun da tilagon kundu si kiņ pasilgit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim toņ unun tamoni yopmanġ degek duwalik kiwit. ¹⁵ Anjakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni toņ gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi toņ gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan, unun kisisi pasal kiņ tip gobpatgwan ae kabapgwan tip madep toņ unun da mibiligwan pasil do kiwit. ¹⁶ Anjek kabap gat ae tip gat do yanġ tidanġek yawit, “Ji nin da kwenon manġ witjiņ niminakwa pasili egipneņ. Pasili egapno Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak unun dima nindasak, ae Sipsip Moniņ butjap damani nandanġek kobogi yokwi dima nimjak.

¹⁷ Amin do butjap madepsi nandanġek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unun abik. Namin amin dasi tapmimni unun abinġ yipmanġek tagi egipjak?”

7

Israel amin 144 tausen da Pinjop dakon tilak abidawit

¹ Unun da kwenon anġelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yanġ do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit. ² Yanġ anjakwa anġelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjop egip egipmi toņ dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanġek apgut. Abinġek anġelo 4 kabi Pinjop da miktim gat tap gat panġtasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yanġ tidagit. ³ Yanġ tidanġek yanġ yagit, “Ji miktim ae tap ae kindap tepmisi panġtasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjopnin dakon tilak pi monjini da inġamon yopdamanġ. Yanġ anġapno don yo morap tagi panġtasik ani.” ⁴ Ae nandanġapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanġba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12
tausen
ae Gat da kabikon 12
tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12
tausen
ae Manase da kabikon 12
tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12
tausen
ae Liwai da kabikon 12
tausen
ae Isaka da kabikon 12
tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12
tausen
ae Josep da kabikon 12
tausen
ae Benjamin da kabikon
12 tausen.

Unjun amin da Pinjkop dakon
tilak timikgwit.

*Miŋat amin morapmi da
Pinjkop gawak imgwit*

⁹ Ae unjun da kwenon amin
morapmisi pindakgim, unjun
manjiri mini. Amin unjun
amin kabi kabi egi egi an
unjun morap kisi dakon. Ae
miktim morap kisi, ae giptim
mibili mibili, ae gen mibili
mibili unjun kisi kila amin
madep yityit tamo, ae Sipsip
Monji da inamon akgwit.
Unjun ilikba pigik kwakwagisi
ae dubagi ban pawit. Ae
kisirikon joban tam ban
timikgwit. ¹⁰ Unjun amin kabi
madep tebaisi yan tidanek
yan yawit,

“Pinjkopnin kila amin madep
yityit tamonikon
yikdak, ae Sipsip
Monin kisi unjun dagin
nin yokwikon ban

timikbal tagisi ekwa-
man.”

¹¹ Anjakwa anjelo morap kila
amin madep yityit tamo, ae
kila amin, ae yo 4 kabi egip
egipmi ton unjun panjwasinjek
akgwit. Agek kila amin
madep yityit tamo kanek
man pagak tomno dabilni
miktimgwan yopmanek
Pinjkop gawak imgwit. ¹² Anjek
yan yawit,

“Unjun asi! Nin dagok dagogi
mini Pinjkopnin do
ya yan iyinjek kisik
kisik madepsi anek
man madepni do yan
tenjenonej.

Dagok dagogi mini nan-
dan kokwini tagisi, ae
tapmim madepni tan
imdisak. Unjun asi!”

*Unjun amin kabi dakon
tepmi kili unjun mudosok*

¹³ Kila amin kabikon da
kanda da yan nayigit, “On
amin ilikba pigik dubak
kwakwagi payin unjun
namin? Ae dukwan da
abenj?”

¹⁴ Yanban iyigim, “Amin
tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yan nayigit, “On
amin uwal da kisiron jigi
tepmiyo madepsi pawit da
abisok tagi ekwan. Imalni
Sipsip Monin dakon yawi
ban suganba kwakwagisi
awit. ¹⁵ Yan awit do anek
Pinjkop dakon kila amin
madep yityit tamokon no-
man akgan. Gildari ae
kalbiyo Telagi Yut Madep-
nikon egek omani an iman.

Piņkop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyi unun gat egek panjunosak. ¹⁶ Jap do ae dima akdan, ae pakbi do dima akdan. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdan. ¹⁷ Nido, Sipsip Moniņ kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anjek pakbi egip egipmi tonj da dabilikon unudon panjikdisak. Anjakwan Piņkop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanbenjek dima tatdan.”

8

Sipsip Moniņ da kendol pakbi ban panjaban abi 7 unun pakdekgit

¹ Sipsip Moniņ da kendol pakbi 7 papia anjaban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayiņi minisi tagit. Yanj tanjakwan wigi 30 minit da tilak agit. ² Ae koko anjelo 7 kabi Piņkop da inamon akgan unun do kwenj 7 yanj yoba timikgwit.

³ Anjakwa ae anjelo kinda alta da kapmatjok panji akgit. Unun anjelo gol idap kinda yo kibani tagisi unudon idawik mukwa kibani tagisi sok do abidagit. Anjakwan yo kibani tagisi morapmisi imgwit. Iba Piņkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanjek alta gol ban wasanji Piņkop dakon kila

amin madep yityit tamokon noman tosok, unudon mukwa sonj imgut. ⁴ Yanj anjakwan mukwa kibani tagisi gat, ae Piņkop dakon amin dakon bisitni gat, anjelo da kisiron da Piņkop da inamon wigiwit. ⁵ Anjakwa anjelo da kindap altakon tagit unun abidan mukwa sok sok idapgan yopban tujanba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tenteni da yangwit. Anjakwa nandanapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririņ agit, ae miktim wudip agit.

Anjelo 4 kabi da kwen pisowit

⁶ Anjakwan anjelo 7 kabi unun kwenj 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ Anjelo mibiltok akgit unun da kweni pisonjakwan ais ae kindap ae yawi gat panjokolop abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anjakwa miktim kabi kinda sogit, ae kindap dakon kabi kinda sogit. Ae jonj kaluk kalugi kisisi sonj mudawit.

⁸ Ae anjelo unun da bunjon nani kweni pisogit. Anjakwan yo kinda kabap madepsi yombem si sonjakwan, maba tap kaga pigi magit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi anjakwa kabi kinda yawi dagagit. ⁹ Ae yo egip egipmi tonj tap kagagwan ekwan unun kokwin aba kabi

kapbi anakwa kabi kinda si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anakwa tap wakga kabi kinda wagilsu tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kwenjini pisogit. Anakwan gik madepsi kinda kalinj da yan sojek kundu yipman abinj magit. Unjun pakbi madep madep pokgon unjun kabi kapbi yan kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit.

¹¹ Gik unjun dakon mani unjun Yo Isipmi ae Emari Tonj. Unjun abinj pakbi kabi kindakon manakwan pakbi unjun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unjun nanjek kimakgwit.

¹² Ae anjelo 4 kwenjini pisogit. Anakwan gildat ae kanek ae gikyo unjun kokwin aba kabi kapbi anakwa gildat kabi kinda ae kanek kabi kinda ae gik morap dakon kabi kinda panupbal anakwan pilin tuk awit. Yan awit do gildari dakon ae kalbi dakon tenjenti tagi dima tenjentaawit.

¹³ Unjun da kwenon singinj madepsi kinda kwen binap akwan kagim. Singinj unjun madepsi yan tidanjek yan yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwan amin. Anjelo kapbi kwenjini pisokdan, anakwa miktimon amin jiggi madepsi pakdan.”

9

Anjelo 5 kwenjini pisogit

¹ Anjelo 5 unjun kwenjini pisonakwan gik kinda kundukon da abinj miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unjun dakon yoma witdal unjun gik do imgwit. ² Anakwa gik da gapma unjun witdalakwan unjun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unjun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanakwan pilin tuk agit. ³ Anakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unjun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ Pilak pilak unjun yan yoyiwit, “Ji jonj gat, ae yo mibili mibili miktimon kwoj gat, ae kindap gat unjun dima panupbal ani. Ji amin Pinjkop dakon tilakni injamikon mini unjun banj gin panupbal ani. ⁵ Ji unjun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butgwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni.” Tepmi pi yomni unjun skopion da amin injinj yoba tepmi madepsi pan unjun da tilagon yomdan. ⁶ Unjun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unjun os amin da emat do panjagap anj yombem pindakgim. Busunjikon pelit gol banj wasanji yombem da tanj

yomgwit. Tomno dabilni unun amin dakon yombem. ⁸ Busun dan gwani unun dubagisi minjat dakon yombem, ae geni unun laion dakon yombem. ⁹ Paba pigik ain yombem ban pibiri witjiwit. Piri unun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unuder awit. ¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman. ¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon aneloni da kila amin madepni egi yomgut. Ibru genon da unun anelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit. Unun gen dakon mibili: Yo Morap Pantasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anelo 6 kweni pisogit

¹³ Anelo 6 kweni pisonakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanbi, Pinjop da inamon tosok, unun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unudon da yagit. ¹⁴ Gen unun altagit da anelo kwen abidagit unun yan iyigit, "Anelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon panjeban awit da ekwan unun witald yoppi

kini." ¹⁵ Yanban anelo 4 kabi unun kin amin morap miktimon ekwan unun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do witald yopgut. Anelo kabi unun kili noman tawit da pi unun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit. ¹⁷ Unun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unun yan pindakgim: amin unun emat dakon yik imalyo pawit. Paba pigik unun gami, ae pili, ae kilonkiloni ban pawit. Os dakon busuni unun laion dakon busuni yombem. Anakwa os da gen kagagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sojek wawit. ¹⁸ Unun amin kokwin kabi kapbi anek, yo yokwi kapbi unun os da gen kagagwan da altawit da minjat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit. ¹⁹ Os unun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unun tunon amin emari ton yombem. Paljigi diwarikon tunon amin dakon busuni ton, do unun ban amin panjupbal awit. ²⁰ Amin diwari unun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Kon gat ae kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yomgwit. Kokup kidat unun gol ae silwa

ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap ban wasawit, unun dima sin-ton ae gen dima nandan ae kosit dima akwan.
²¹ Unun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anek yo tapmimi-ton diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi panjisibiwit. Mani but tobil anek yo unun yop do dima nandawit.

10

Anjelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanjapbo anjelo tapmimi-ton kinda Kwen Kokup da pigit. Unun giptimi gikwem nan wangut, ae busunji da kwenon kilap ban kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yan tenjenagit. Anjakwan kandap bamotni milen asip yombem. ² Unun anjelo papia gironjki monin kinda kisirikon abidagit, ae papia unun wital kwi da tagit. Unun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anek kandapmi teri kinda miktimon bamagit. ³ Anek laion da madepsi yan tidon, unuden madepsi yan tidanjawan kiririn 7 kabi da madepsi yawit. ⁴ Kiririn 7 kabi yanakwa gen yawit unun mandak do agim, mani Kwen Kokupgan da tek kinda yan noman tagit, "Kiririn 7 kabi dakon gen unun nandak nandagokon gin toni. Dima mandabi."

⁵ Kanjapbo anjelo tap idapmon ae miktimon baman akgit, unun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakgit. ⁶ Anenagek gen yan anteban agit. Pinjkop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon-ton, ae miktimon gat ae yo morap miktimon-ton, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan-ton unun wasagit Amin da manon gen yan anteban anek yan yagit, "Bisap kili unun mudokdisak. Pinjkop ae sanjenek jomjom dima akdisak. ⁷ Anjelo 7 kweni pisonakwan Pinjkop da yo ak do yagit da pasili-ton, unun panjalon aban bami-ton akdisak. Unun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut."

⁸ Anjelo yan yanakwan tek unun Kwen Kokup da aeni noman tanej nayigit, "Gak kin anjelo unun tap idapmon ae miktimon baman akdak da kisiron papia tosok unun abida." ⁹ Nayinban kin anjelo yan iyigim, "Papia monin unun nak do nam." Iyiko yan nayigit, "Abidanek na. Gen kagagokon kaban dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagogwan emat akdisak." ¹⁰ Yanakwan papia unun kisirikon nan abidanek nagim. Nanek gen kaganokon kaban pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si nan mudanjek butnogwan emat

aban nandagim.

¹¹ Ae yan nayigit, “Gak aego minjat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yonon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdan, unun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Pinjkop gen yan tenjenajimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kirin kinda naminek yan nayigit, “Gak pidanek Pinjkop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopman. Yan anek amin unun yutgwan Pinjkop gawak iman unun manjiki. ² Mani tamo wanga da tosok unun Amin Nwakanwari Kabi da egipni do parekbi, do unun tilak dima yipbi. Unun amin kabi da abin Pinjkop dakon telagi kokup pap pabin yopmanek kila tebaisi anek bamanakwa kanek 42 yan akdisak. ³ Anakwa nak da amin bamori unun geno yan tenjenonjil do tapmim yoben. Amin bamot unun bupmi dakon yik imalyo ban pakdamal. Anek nak dakon gen yan tenjenajakwal gildat 1,260 yan akdisak.”

⁴ Amin bamot unun miktim daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unun mani. ⁵ Uwalni da yo yokwi

an yomni kan, kindap gen kaganikon da noman tarjek sonba mini an. Asi, amin di unun amin bamot yo yokwi an yomni kan, kosit yanon da si kimotdan. ⁶ Unun amin bamot kundu kosit sopman ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim tan yoman. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi tan yoman. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi tan yoman. Yo unuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Pinjkop dakon gen yan tenjenan anki wasip anakwal, jon kilap yokwisi kinda unun gapma kidagi mini yipman degek kwen wikdisak. Win amin bamot gat emat wamanek amin bamot pabin yopmanek dapban kimotdamal. ⁸ Anakwan bumjotni unun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unun tilak anek mani Sodom ae Isip yan yon. Unun kokup pap unudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwanon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdan. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdan. ¹⁰ Miktim amin da

11:1: Esi 40.3; Sek 2.1-2

11:2: Lk 21.24; PA 13.5

11:4: Sek 4.3,11-14

11:5: 2Sa 22.9; Kap 97.3

11:6: TP 7.17-20; 1Sa 4.8; 1KA 17.1

11:7: Dan

7.21; PA 12.17; 13.7; 17.8

11:8: Lk 13.34

amin bamot unun kili wagil kunwamal yan pindagek, but kwaktok nandanek notni do but galak yo yomdan, nido kombi amin bamot unun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kin mudanakwa, Pinjkop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidan akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwit amin unun madepsi pasalgwit. ¹² Anakwa amin bamot unun nandanakwal amin kinda da Kwen Kokupgwan da tebai yan tidanek yan yoyigit, "Jil idon winjil." Yanakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigeKwen Kokup wigigimal. ¹³ Wugakwal unudon gin wudip madepsi kinda anakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unun wudip da amin 7 tausen yan dapban kimakgwit. Anakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pinjkop dakon man yan anjisiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kweni pisogit. Anakwan nandanapbo Kwen Kokupgwan

da madepsi yan tidanek yawit, "Pinjkop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak." ¹⁶ Anakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pinjkop da inamon yikgan, unun njwakben anek tomni dabilni miktimon yopmanek Pinjkop gawak imgwit. ¹⁷ Anek yan yawit,

"Amin Tagi Pinjkop Tapmim
Ami,
gak abisok egisal,
ae kalipsigwan egipgul.
Tapmim madeppo
abidanek kila amin
madep pigo wasanek
asal,
do nin ya yan gayaman.

¹⁸ Pinjkop do kuraktok an amin unun Pinjkop do butjap madepsi nandawit,
mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unun noman tosok.
Abisok amin kimakgwit gen pigokon opni dakon bisap.
Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwan amin, unun

amin mani toŋ ae mani
mini kisi do tomni
tagisi yomdisal.

Abisok miŋat aminyo
paŋupbal awit amin,
uŋun paŋtasik aki
dakon bisap.”

¹⁹ Kila amin da yaŋ mu-
daŋakwa, aŋelo da Piŋkop
dakon Telagi Yut Madep
Kwen Kokup tosok uŋun
witdalgwit. Anakwa Piŋkop
dakon Sanbek Sanbek Kinam
Telagi Yut Madepmon taŋban
kawit. Mal da dukwan
dukwan yamaŋakwan kiririŋ
uŋun wuwik madepsi yagit.
Anakwan miŋtim wudip
aŋakwan ais morapmi sikak
da yaŋ mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagilsi tasik tawit

(Kilapmi 12–20)

12

*Jon da miŋat gat ae nugim
yokwisi madep gat pindakgit*

¹ Kili kundukon tilak
ŋwakŋwarisi kinda noman
tagit. Tilak uŋun yaŋ: Miŋat
kinda gildat dabil naŋ imali
do wamgut. Anakwan kanek
kandapni da mukgwan tagit,
ae gik 12 kabi da busuŋikon
peliri do taŋ imgwit. ² Miŋat
uŋun monji kwapni toŋ.
Monji altok do aŋakwan
tepmi nandaŋek madepsi yaŋ
tidagit. ³ Ae kundukon tilak
kinda gat noman tagit. Tilak
uŋun yaŋ: nugim yokwisi
giptimi gami madepsi kinda

noman tagit. Uŋun nugim
yokwisi uŋun busuŋni 7
kabi. Anakwan jomi 10 yaŋ
busuŋikon kwawit. Anakwan
kila amin madep pelit 7 kabi
da busuŋikon tawit.

⁴ Uŋun dakon paljigi da
kundukon gik morapmi
wiririkban miŋtimon mawit.
Uŋun gik kokwin kabi kapbi
aŋek, uŋun dakon kabi kinda
kisisi miŋtimon mawit.

Nugim yokwisi uŋun miŋat
uŋun da monji aŋalak do agit
uŋun da iŋamon akgit. Miŋat
uŋun da monji aŋalaŋban
monji uŋun si nok do jomjom
aŋek akgit. ⁵ Anakwan miŋat
uŋun monji wili aŋalagit.
Uŋun wili da kila agak
dakon ain teban abidaŋek
miŋat amin morap miŋtimon
ekwan uŋun kila tebaisi
akdisak. Miŋat monji al-
taŋban uŋudon giŋ aŋaŋ kwen
Piŋkop ae Piŋkop da kila amin
madep yityit tamo uŋudon
awigiwit. ⁶ Anakwa miŋat
uŋun pasal kiŋ miŋtim amini
minikon kigit. Uŋudon Piŋkop
da tamoni kili aŋnoman
agit. Uŋudon kilani aŋek jap
imiŋakwa wigi gildat 1,260 yaŋ
asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat
madepsi kinda noman tagit.
Maikel gat aŋelo kabini
gat nugim yokwisi madep
uŋun gat emat wamgwit.
Ae nugim yokwisi madep
gat ae aŋelo kabini kisi
emat kobogi awit. ⁸ Mani
emaron teban toni dakon
tapmim dima taŋ yomgut,

do Kwen Kokup ae sanbenek dima egipgwit. ⁹ Pinjkop dakon anjelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unjun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwiani do panjewardak. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yon. Unjun maba miktimon pigit, ae anjeloni kisi unjun gat maba piwit.

¹⁰ Kili unjun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgan da amin kinda da madepsi yan tidanek yan yagit,

“Abisok Pinjkopnin da minjat amin kabini yokwikon ban timikdak. Tapminni alatan tenjenganakwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapminni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anjelo da kili maba pigik. Unjun gildat kalba ae kalbiyo Pinjkopnin da injamon gen yan yomgut.

¹¹ Notnin egip egipni panjutnok do dima nandawit. Sipsip Moni da yawikon, ae Pinjkop dakon gen yan tenjawaniron da tapmin panjek emaron teban tanej uwal abin yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit. ¹² Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktimon gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik.

Pik da bisap pisipmisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi unjun nak maba miktimon pigim yan kanek, minjat unjun monji wili anjalagit unjun ansopgut.

¹⁴ Mani nugim yipmanek dubagikon miktimon amini minikon tagi pidan kisak do sinjin madepsi dakon piri bamori unjun minjat do imgwit. Unjudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anjupbal asak.

¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unjun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unjun pakbi madepsi da yan pak abigek minjat unjun yolgit.

Nugim yokwisi unjun pakbi pak abigek minjat unjun anjan abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktimon da minjat anpuluganek gen kagani antan kinakwan nugim yokwisi madep da pakbi unjun wandikgit unjun miktimon da si nan mudagit. ¹⁷ Anjakwan nugim yokwisi madep unjun minjat do butjap madepsi nandagit, do minjat unjun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Minjat dakon monji unjun Pinjkop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tenjanejek Yesu yolgan amin unjun. ¹⁸ Nugim yokwisi unjun tap idap da ilenikon agkit.

13

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

1 Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tan wigit. Unjun busunji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 kabi da busunikon kwawit. Anakwa kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunikon man tan tan awit. Man unjun Pinjkop jigilak mibili mibili yan imim dakon man da tawit. 2 Jon kilap yokwisi unjun kagim unjun jon pusiket madep lepat yan yon, unjun yombem. Mani kandapmi unjun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unjun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unjun jon kilap yokwisi do imgut. 3 Unjun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minjat amin morap kisi unjun kan nimnimigek yolgwit. 4 Nugim yokwisi madep unjun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unjun gawak imgwit. Ae jon kilap yokwiyo kisi gawak iminek yan yawit, "Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae

namin amin gat emat aripmi tagi wamjil?"

5 Pinjkop da yum kanjakwan jon kilap yokwisi unjun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unjun asak dakon yan dagok Pinjkop da imgut. 6 Unjun gen kagani witdalek Pinjkop jigilak yan imgut. Yan iminek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwan kisi do manji gen yagit. 7 Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon emat agit. Emat anek dapmanek pabin yopgut. Unjun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yon kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yan dagok an ibi. 8 Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit, unjun amin da jon kilap yokwisi gawak imdan. Papia unjun Sipsip Monin kalip anakba kimakgit, unjun dakon.

9 Amin mirakni ton da gen on pakyansi nandani! 10 Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi kan, unjun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda emat agak sibakon kimotjak do manjikbi kan, emat agak sibakon kimotdisak. Yo unjuden noman tanba, Pinjkop

dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa tebai agek nandan gadatni tebaisi abidoni.

Jon kilap yokwisi 2 unun da miktim amin panjkewalgit

¹¹ Aeno jon kilap yokwisi kinda gat kanjapbo miktim kagagwan da wigit. Unun jomi bamori sipsip monin dakon jom yombem. Ae gen yogokni unun nugim yokwisi madep kinda egisak dakon yombem. ¹² Jon kilap yokwisi 2 unun da jon kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yan dagok an ingut. Unun tapmim nan jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon pi agit. Unun tebaisi yoyinjakwan miktim gat ae minjat aminyoni gat da jon kilap yokwisi mibiltok nani gawak ingwit. Jon kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tan ingut mani wudani aeni kibidagit. ¹³ Jon kilap yokwisi 2 unun da wasok tapmimi ton madep madep ban agit. Wasok tapmimi ton kinda agit unun yan: Amin da dabilon wasok aban kindap si sonjek Kwen Kokup yipmanjek miktimon piwit. ¹⁴ Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi ton morap jon kilap yokwisi mibiltok nani da inamon anjek miktim amin panjkewalgit. Anjek jon kilap yokwisi unun kalip emat agak siba da anjakgit, mani abisok egisak gin, unun dakon man yan anjistik do kindap

ban wupni pasini do tebaisi yoyigit. ¹⁵ Pinjkop da tapmim iminjakwan egip egip dakon mirim jon kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap jon kilap yokwisi dakon wupmi wasanbi do dima gawak imni unun da si dapban kimotdan.

¹⁶ Jon kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyinban amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae injamnikon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani ton, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dima ekwan amin, ae oman amin ekwan amin kisi tilak yopman yomgwit. ¹⁷ Do amin kinda unun jon kilap yokwisi dakon tilakni mini kan, aminon yuman nok dima asak, ae unudon yuman nok dima ani. Jon kilap yokwisi dakon tilakni unun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da jon kilap yokwisi dakon namba pakyanji manjin nandisak. On unun amin dakon namba. Nambani unun 666.

14

Sipsip Monin dakon minjat amini kap kalugi yawit

¹ Nak aeno kanjapbo, Sipsip Monin Saion Kabap unudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unun gat kisi akgwit. Sipsip Monin dakon man gat ae Datni

dakon man gat injamnikon mandabi. ² Ae nandanapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgwan da apgut. Unun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririn madep da yan agit. Wuwik nandagim unun amin da gita tidanakwa gen yon unun dakon wuwik yombem. ³ Kap kalugi kinda Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi tonj da inamon ae kila amin da inamon yawit. Amin 144 tausen yan Pinjkop da miktimon minjat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unun kabi dagin kap unun tagi nandaba pisosak. ⁴ Unun amin kabi minjat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Monin da kik do agit, unun yol awilgan gin. Unun Pinjkop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unun Pinjkop da minjat amin kabini mibiltoksi timikgit da yansi egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Monin gat dakon minjat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusunni mini egipgwit.

Anjelo kapbi da yan tenjerjok awit

⁶ Nak aeno kanapbo ae anjelo kinda kwen binap kwan kagim. Unun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi

mini amin miktimon ekwan yoyin tenjerosak do yabekbi. Miktimi miktimi minjat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unun kisi do yabekbi. ⁷ Unun da abin gen papmon da yan yagit, "Pinjkop do pasal iminek man madepni yan anenotni, nido Pinjkop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pinjkop kundu ae miktim ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unun gawak imni."

⁸ Ae anjelo kinda bunon yolgit unun da yan yagit, "Kokup madep Babilon unun kili tuwil kigit. Asi, unun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae minjat amin kabi morap miktimon ekwan unun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyin dekgwit. Unun awit unun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit."

⁹ Unun anjelo bamot da bunon ae kinda da abin gen papmon da yan yagit, "Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni injamikon ae kisirikon abidosak kan ¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unun Pinjkop dakon butjap nan nokdisak. Wain unun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unun amin Pinjkop

dakon telagi anjelo kabi da injamon, ae Sipsip Moniŋ da injamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unjodon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ Kindap unjun sonjakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unjun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak.”

¹² Unjun bisapmon Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unjun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandanapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit, “Gen yan mandaki, ‘Abisok minjat amin kabi Amin Tagi nandan gadan iminek kimokgon ae don kimotni unjun kisik kisik tagi ani.’” Ae Telagi Wup da yanji yosok, “Asisi, amin unjun oman pi madepsi awit unjun yipmanek yik yawot pani. Yan anakwa anpak kilegisi awit unjun mandabi da ton unjun da yolba kisi kini.”

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unjun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unjun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinda kagim. Unjun gikwemon

“amin dakon monji yombem kinda”

yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi kinda tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kinda abidagit. ¹⁵ Ae anjelo kinda Pinjkop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unjun gikwemon yikgit unjun tebaisi yan tidanek yan iyigit, “Sibago abidanek jap bami tan balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tan, do abisok jap unjun baljoki dakon bisap.”

¹⁶ Yanjakwan amin unjun gikwemon yikgit unjun sibani abidanek miktimon jap pik tawit unjun baljagit.

¹⁷ Ae anjelo kinda gat Pinjkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unjun yipmanek wanja pigit. Unjunyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kinda abidagit. ¹⁸ Ae anjelo kinda alta yipmanek apgut. Anjelo unjun kindap sosok dakon kila agak dakon tapmim tan imgut. Unjun da anjelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanek yan iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tan mudan, do gak sibago geni tepmisi unjun abidanek miktimon dakon wain sop unjun mandanek timi kindakon gin panmuwukgi.” ¹⁹ Yanjakwan anjelo sibani abidanek miktimon dakon wain sop mandanek panmuwuk yopgut. Yopmanek wain sop unjun baman

til do bamanj til tamo madep kindagwan similgit. Bamanj til tamo madep unjun Pinjkop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unjun wain sop bamanj til tamo madep kokup pap da wanja tagit, wain sop unjudon bamanj tilgwit. Anjakwa unjungwan da yawi madepsi pak abigek miktim kisi witjiban 300 kilomita da arip agit. Anjakwan yawi winjan winj os da gen kagakon ain tim tosok unjun da aripmon wigigit.

15

Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi tonji kinda noman tanjan kagim. Anjelo 7 kabi pindakgim. Unjun da amin panjupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unjun da mudanakwa ae yo kinda dima noman tosak, Pinjkop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinda tap idap madep yombem kagim. Unjun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unjun da kidipminjon amin morapmi akgwit. Unjun amin kabi emaron teban tanjek jon kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abinj yipgwit amin. Unjun gita Pinjkop da yomgut unjun timikgwit. ³ Anjek Pinjkop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Moninj gat

dakon kap yawit. Kap unjun yanj:

“Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami,

pi masi masimi tapmimi tonji asal.

Amin kabi morap dakon Kila Amin Madepni, anpakgo unjun kilegisi ae bamisi.

⁴ Amin Tagi, gak kalon dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yan anjisak?

Anpakgo kilegisi unjun kili altan noman tawit, do miktim morap dakon amin da abinek gawak gamdan.”

⁵ Unjun da kwenon aeno sintoko Pinjkop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unjun witalgwit. ⁶ Anjelo 7 kabi unjun amin panjupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unjun Pinjkop dakon yut yipmanjek wanja piwit. Unjun imal gwaljigi minisi tenjenini tonj ban pawit. Ae pibirikon imal dak gol ban wasanji ban pangwasinjek wangwit. ⁷ Yo 4 kabi egip egipmi tonj da kabikon kinda da idap madep gol ban wasanji 7 kabi anjelo 7 kabi do yomgut. Pinjkop, dagok dagogi mini egi anjan kisak teban, unjun dakon butjapni unjun idap madepmon tujan tawit. ⁸ Ae Pinjkop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut

Madepmon tujan tawit. Amin kinda da unjungwan aripmi dima wigisak. Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi ban pini aba daganakwa don wigigi.

16

Idap madep 7 kabi Pinjkop dakon butjapni ton unjun tagalgwit

¹ Nandanapbo Pinjkop da Telagi Yut Madepgwan tek madepsi kinda nandagim. Unjun anjelo 7 kabi tebai yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon butjap unjun idap madep 7 kabikon ton unjun pabidan panji miktimon tagalni.”

² Yoyinban anjelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yan anjakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin jon kilap yokwisi dakon tilakni tan yomgwit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit, unjun da giptim timon yikgwit.

³ Ae anjelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Anjakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi ton unjun kimakgwit.

⁴ Ae anjelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit. ⁵ Anjakwan nandanapbo anjelo pakbi

kila agit unjun da yan yagit, “Pinjkop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Anjakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anek yo yokwisi altan yomni do yagit. ⁶ Unjun amin kabi da kombi amingo gat, ae minjat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unjun awit do gak da yawi kolen yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.” ⁷ Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unjun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anjelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pinjkop da gildat do tapmim iminjakwan gildat da madep tanek amin son yomgut. ⁹ Gildat tepmisi sonjek, amin unjun obisi son yomgut. Anjakwan Pinjkop ibipgwit. Pinjkop da nandanakwan yo yokwisi unjun altan yomgwit, mani but tobil anek mani dima yan anjisiwit.

¹⁰ Kili anjelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unjun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli injiwit.

11 Tepmi madepsi pawit, ae giptinnikon wuda tawit, unjun do nandanek Kwen Kokup dakon Pinjkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unjun but tobil anek manji yom do dima nandawit.

12 Ae anelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidankwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anjoman agit. 13 Ae kon kapbi mengak yombem pindakim. Kinda unjun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unjun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit. 14 Unjun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili mibili awit. Unjun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unjun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Pinjkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pinjkop gat emat wam do muwutdan.

15 "Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iyi da kapmatjok toni kan, unjun amin kisik kisik asak. Nido, unjun amin molan molan dima agipjak, anjkwam amin da mayagini aripmi dima

kokdan."

16 Kili kon da kila amin madep gat emat amini gat timik panjabin miktim tim kinda Ibru genon da Amegedon yan yon unjudon panmuwukgwit.

17 Kili anelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anjkwam Pinjkop da Telagi Yut Madepgwan, kila amin madep yityit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da yan tidanek yan yagit, "Kili unjun mudosok."

18 Yanjkwam mal da dukwan dukwan kisi yangwit. Anjkwam wuwik madepsi noman tanjkwam kiririn anjkwam wudip madepsi agit. Wudip unjun madepsi daman agit. Miktimon amin egi anan oban bisapmon wudip madep unjuden kinda kalip dima noman tagit. 19 Kili kokup pap Babilon pudan ki timi kapbi awit. Anjkwam minjat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tan mudawit. Pinjkop da kokup pap Babilon dakon anpak yokwisi do nandanek, wain kapmon iban nagit. Wain unjun Pinjkop dakon butjap damani. 20 Wudip daman anjkwam miktim tim morap tap binap tawit unjun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit. 21 Anjkwam ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalon kalon mawit dakon jigini unjun 50 kilo da

arip. Unjun ais sikak kundukon da amin da kwenon manjek, amin wagilsi dapman panjasik awit. Pinjkop da ais sikak unjun yipban man obisi panjupbal aban unjun do Pinjkop ibipgwit.

17

Yumabi minjat madep tomni yokwisi timikgit

¹ Unjun anjelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abinj yan nayigit, “Gak apbi yumabi minjat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi ban timitdisak unjun goliko. ² Miktim dakon kila amin madepni unjun minjat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi minjat unjun gat yumabi awit unjun but upbal anjek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

³ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anjelo unjun da nak anjan miktim amin dima ekwan timon anki nepgut. Unjudon minjat kinda jon kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unjun jon kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unjun man morap unjun Pinjkop do manji gen mibili mibili tawit. Jon kilap yokwisi unjun busunni 7 kabi, ae jomi 10 kabi yan busunikon kwawit.

⁴ Minjat unjun imal pagit unjun gami ae pili yombem

ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirinj yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pinjkop da dabilon anpak injan injani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unjun kisisi unjun kapmon tujan tawit.

⁵ Minjat unjun injamnikon mani mandawit. Mani unjun tilak gen yombem kinda. Mani unjun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unjun Yumabi Minjat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unjun dakon Menji.” ⁶ Unjun minjat da Pinjkop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan iminek mani yan tentenjawit amin dapban kimakgwit. Unjun minjat kanapbo amin unjun dakon yawini nanjek but upbal amin yombem agit. Unjun kan wiripdagek but morap nandagim.

⁷ Kili anjelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Minjat jon kilap yokwisi busunni 7 kabi ae jomi 10 kabi unjun da kwenon yikban kwamal, unjun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unjun do golikdisat.

⁸ Jon kilap yokwisi kagil, unjun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanjek kwen wikdisak. Winjek Pinjkop da anakban wagil pasildisak. Miktim

amin, Pinjop da mihtim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unun da jon kilap yokwisi kanjek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹ “Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unun ilej 7 kabi dakon tilak asak. Hej 7 kabikon minjat unudon yikdak. ¹⁰ Ae busun 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosak bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹ Jon kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

¹² “Ae jom 10 kabi unun jon kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tanj. Mani jon kilap yokwisi unun gat yan dagok kalonj panjek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdan. ¹³ Kila amin madep unun nandak nandakni kalonj dagin tokdisak. Anek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jon

kilap yokwisi dogin imdan. ¹⁴ Yan aba Sipsip Monij gat emat wamdan. Wamanjek Sipsip Monij da wagilsi pabinj yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yomgut anek iyi do manij yopgut da geni tagisi guramikganj. Unun amin kabi gat Sipsip Monij gat da emaron teban tokdan.”

¹⁵ Anelo da sanjenek yan nayigit, “Pakbi madep unun kanjaki yumabi minjat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi ananj kwanj unun dakon tilak asak. ¹⁶ Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minjat do nandaba yokwi tok anjmdanj. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririkba molanj atdisak. Yan anek giptimni dakon sabamni nanjek kindapmon wagil sokdan. ¹⁷ Pinjop da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdan. Unun but kalonj anek kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdan. Yan anjakwa wigij Pinjop da yo morap altanj mudoni do yagit unun altanj mudokdan.

18 Minjat unjun kal, kokup pap madep unjun kila amin madep morap miktimi miktimi egi anjan kwan unjun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

1 Unjun da kwenon kanjapbo anjelo kinda gat Kwen Kokup yipman pigit. Unjun man bini ton, ae tilimni tagisi do anjek miktim madepsi tentenagit. 2-3 Tebaisi yan tidanek yan yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unjun dakon waini tebaisi ban yan nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unjun gat awit. Babilon amin unjun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi moner ilit pi an amin unjun yoni morapmi amin dagawit. Anpak yokwisi unjun agit do kokup pap madep Babilon unjun kili tasik tak! Unjun kili tasik tak! Unjun abisok kon da egipni dakon tamo dagak. Kon yokwisi gat, ae minam injani yokwisi mibili mibili gat kisi unjudon ekwan.”

4 Ae Kwen Kokupgan da amin kinda da yan yagit, “Minjat amin kabino, ji kokup pap unjun yipmanjek abigini. Anpak yokwi asak, do unjun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogit

timitdisak, do jiyo kisi di timikbam. 5 Yokwini panjabin kakwanjakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinjkop da yokwi morapni agit unjun pakyanji nandan kimokdok. 6 Ji unjun yumabi minjat da amin do anpak yokwisi nian anyomgut, unjun anpak yan gin an imni. Unjun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. 7 Unjun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unjun agit, unjun da aripmansi tepmi madepsi iminjakwa kunam morapmisi tatjak. Unjun iyi dakon man awigek yan yosok, ‘Nak minjat madep egisat, do minjat madep da yityit tamo madepmon nak unjudon yikdat. Nak minjat sakwabat da yan isal dima egisat. Jigi abisok dima altan namni anjakwa kunam aripmi dima takgen. Aripmi dimasi.’

8 “Yan yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altan imdan. Sot yokwisi noman tokdan, ae amin morapmi kunam tatdan, ae jap do madepsi akdan. Anjakwa kindap da Babilon sonban pasildisak. Pinjkop Amin Tagi, unjun tapmimni madepsi, unjun da Babilon dakon anpak kili kokwinigkit, do si tasik tosak do yagit.

9 “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unjun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do

kokup pap unun sosak dakon mukwani pidañban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹⁰ Kanba tepmi yokwisi unun paban kanek, madepsi pasoldan. Anek dubagikon da agek yan yokdan, 'Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kalonji dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!'

¹¹ "Amin da sanbenek yo kabini dima yumdan, do monen ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. ¹² Yuman nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirin tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka imal, ae kindap kibani tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. ¹³ Ae yoman nok dakon yoni diwari kisi tan yomgwit, unun sinamon, ae jap pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibani tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibani tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip,

ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unun yo morap amin di da sanbenek yumyumi mini. ¹⁴ Monen ilit ilit amin unun da yan yokdan, 'Yo tagisi morap unun butgo dasi timikgen yan nandagil, unun yo morap gak da dubagisikon ton. Yo tagisi morapgo yuman nogi wukwisi gat, ae tilimgo tagi tagi morapgo unun kisisi pasil mudan. Ae sanbenek dima pindatdisal.'

¹⁵ "Ae amin monen ilit pi unun yo morap ban awit, anek unun kokup papmon monen morapmisi timikgwit, unun amin da kokup pap unun da tepmi yokwisi pakdisak unun kanek madepsi pasoldan. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdan. ¹⁶ Anek yan yokdan, 'Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anek giptimgo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirin yuman nogi wukwisi ban panlim agil. ¹⁷ Bisap awa kalonji dogin monen morap unun gat ae tilim gat unun wagil tasik tan mudan.'

"Tap wakga pawilgan amin morap gat, ae tap waggakon da miktim njwaknwarikon kwan amin morap gat, ae tap waggakon pi an amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monen ilit pi an

amin, unun kisi Babilon da dubagikon agek¹⁸ kindap son injak dakon mukwa kanjek, yansi yan tidokdan, 'Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.'¹⁹ Yan yanek miktimon kimbaban timik busunikon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdan. Yan anek yan tidanek yan yokdan, 'Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwan unun kokup pap dakon monej morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kalonj dogin unun kokup pap wagilsi tasik toso!'

²⁰ "Kwen Kokup gat, ae Pinjkop dakon minjat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unun kokup papmon abisok yo noman toso unun do kisik kisik ani. Pinjkop da unun kokup pap da jikon anpak yokwi andamgut unun kokwinigek unun dakon kobogi imisak."

²¹ Gen unun yan mudanakwan anelo tapmimi ton kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unun wit misinjigan dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unun anenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, "On asat yan gin unun kokup pap madep Babilon abidan tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan

amin da ae sanbenek dima kokdan.²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirin dakon gen, bo kwen, ae sanbenek gak da nagalgwan dimasi yokdan. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili an unun sanbenek gagon dima egipdan. Ae tip madep da wit misinjigan dakon wuwigi gagon sanbenek dima tosak.²³ Ae lam dakon tenjenj ae sanbenek dima tenjenj gamjak. Ae minjat eyo anek sonok an dakon wuwigi gagwan ae sanbenek dima noman tokdan. Kalip monej ilit amingo miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top panjewalgi."

²⁴ Pinjkop da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunni madepsi tan imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunni kisi Babilon dogin toso.

19

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

¹ Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidon dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, "Pinjkop anjisino! Nin dakon Pinjkop unun dagin

18:20: GT 32.43; Ais 44.23; Jer 51.48

Ais 24.8; Esi 26.13

18:23: Jer 7.34; 16.9; 25.10

18:21: Jer 51.63-64; Esi 26.21

18:22:

18:24: Jer 51.49; PA 17.6

nin yokwikon banj timikgit. Unjun man madepni tonj ae tapmimni tonj. ² Asisi, Pinjkop gen kokwini unjun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unjun da miktim amin morap gat yumabi anjak anjek panjupbal agit. Yanj agit do Pinjkop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unjun Pinjkop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak.”

³ Ae yanj tidanjek yawit, “Pinjkop anjisinino! Kindap da unjun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!”

⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj njwakbenj anjek Pinjkop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anjek yanj yawit, “Unjun asi. Pinjkop anjisinino!”

⁵ Ae Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yanj tidanjek yanj yagit, “Pinjkop dakon pi monji, Pinjkop do pasalek ekwanj amin, ji amin mani mini ae mani tonj, ji Pinjkop anjisinino!”

Sipsip Moninj minjat panjakwan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yanj, gen yanba nandagim. Wuwikni unjun pakbi madepsi pokdok unjun dakon wuwik yombem. Ae unjun kiririnj da yanj madepsi yawit. Unjun da yanj tidanjek yanj yawit, “Pinjkop anjisinino!

Amin Taginin Pinjkop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ Kili Sipsip Moninj da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anjakwa kisik kisik madepsi anjek mani yanj anjisinenej. ⁸ Pinjkop da imal kwakwagisi tagisi, tenteneni madepsi, ae gwaljigi mini unjun minjat do imgut.” (Unjun imal kwakwagisi ae tagisi unjun Pinjkop dakon amin da anjak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anjelo da yanj nayigit, “Gen yanj mandaki: ‘Amin unjun Pinjkop da Sipsip Moninj da minjat pakdisak da sonnok madepmon kini do yanj yomisak unjun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanjenek yanj nayigit, “Gen on Pinjkop dakon gen bamisi.” ¹⁰ Kili nak anjelo dakon kandap da kapmatjok njwakbenj anjek gawak im do agim. Mani yanj nayigit, “Yanj dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yanj tentenagit unjun nandan gadanj amin kabi, ji da Pinjkop oman anjimanj, unjudenj gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop nanj gawak ibi. Nin nandamanj, Yesu Kristo da gen yanj tentenagit, unjun dagin amin panjtagap aban kombi gen yonj.”

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

11 Nak kanjapbo Kwen Kokup witdal kigit. Anjakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unjun oskon amin kinda yikgit, mani unjun yan: Pini Do Butdasi Nandanek Anjesisak Amin, ae Anpak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unjun anpakni kilegisi nan yolek asak. 12 Dabilni unjun kindap dakon milen asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi tan ingwit. Giptimikon man kinda mandawit. Iyi gin kalon da man unjun nandisak, amin diwari dima nandan. 13 Imal dubak pagit unjun yawi madepsikon anjibim abi nan pagit. Mani unjun Pinjkop Dakon Gen. 14 Kwen Kokup dakon emat amin unjun osni kwakwagi unjudon yigek yol anjan kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban pawit. 15 Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unjun emat agak siba nan amin kabi morap miktimi miktimi egi anjan kwan unjun pabin yopdisak.

“Ain kirin nan abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yan anek wain sop pinjtil tip gapmakon wain sop baman tildisak. Unjun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak. 16 Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yan mandabi: “Kila

Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

17 Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwan do yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon jap noknok madep do abin muwutni.

18 Anek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani ton kisi dakon giptim tim noni.”

19 Ae jon kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abin muwukgwit. Unjun amin unjun oskon yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anek muwukgwit.

20 Mani jon kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jon kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi ton morapmi anek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak ingwit. Jon kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok

unjunwan maba pigigimal.
²¹ Anakwa amin unjun oskon
 yikgit, unjun da emat agak siba
 gen kaganikon tagit unjun nan
 jon kilap yokwisi dakon emat
 amini kisi morap dapban
 kimakgwit. Anakwan minam
 morap da unjun emat amin
 dakon giptimni nanek buri
 tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yan dam tebanon egipgut

¹ Kili kanjapbo anjelo kinda
 Kwen Kokup yipman pigit.
 Kisirikon gapma kidagi mini
 dakon yoma wital abidagit,
 ae nap teban madepsi
 kinda kisi abidagit. ² Unjun
 da nugim yokwisi madep
 kalipsigwan egipgut unjun
 abidagit. Mani kinda Kon,
 ae mani kinda Sunduk yan
 yon. Anjelo da nap teban
 nan waman anteban aban
 bilak 1 tausen egipgut. ³ Kili
 anjelo da maban gapma kidagi
 minikon pigigit. Pigakwan
 gapma unjun dakon yoma
 sopmanek tebaisi anteban
 agit. Miktim amin morap
 aripmi dima panjkewaljak, yan
 do agit. Unjun bilak 1 tausen
 mudanakwan don yipman
 dekba bisap pisipmisok
 galaktoknikon egipdisak.

⁴ Ae kila amin madep yityit
 tamo pindakgim. Unjun ta-
 mokon amin unjudon yikgwit.
 Pinjkop da gen kokwin ani do
 yan mudan yomgut. Ae amin
 uwal da tegi mandan daganek

dapba kimakgwit, unjun
 dakon wupni pindakgim.
 Kalip unjun amin da Pinjkop
 dakon gen tebaisi abidanek,
 Yesu do yan tenjenok anakwa
 uwal da dapba kimakgwit.
 Unjun amin jon kilap yokwisi
 gat ae wupni wasanbi gat do
 dima gawak imgwit, ae unjun
 dakon tilakni inamnikon ae
 kisitnikon dima timikgwit.
 Unjun amin egip egip aeni
 abidanek Kristo gat kila amin
 madep egakwa bilak 1 tausen
 agit. ⁵ Unjun wasok wasok
 amin kimoron da pidon amin.
 (Amin diwari kimakgwit
 unjun bisapmon egip egip
 dima abidawit. Unjun bilak 1
 tausen mudanakwan don egip
 egip abidokdan.) ⁶ Amin unjun
 wasok wasoksi aeni pidoni
 amin unjun kisik kisik tagi
 ani. Pinjkop da unjun amin iyi
 do manjigit, do kosiri kinda
 gat aripmi dima kimotdan.
 Unjun Pinjkop ae Kristo dakon
 mukwa sogok amin egek
 Kristo gat bilak 1 tausen kila
 amin madep egipdan.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unjun mu-
 danakwan, gapma kidagi mini
 dakon yoma witalakwa
 Sunduk dam tebani yipman
 abigikdisak. ⁸ Unjun wanja
 abigek minjat aminyo
 miktimi miktimi ekwan unjun
 panjkewaldisak. Unjun amin
 kabi mani Gok ae Megok yan
 yon. Sunduk da emat ani do
 panmuwutdisak. Emat amin
 kabini dakon tilakni unjun

20:1: PA 9.1 20:2: WW 3.1; PA 12.9

20:6: PA 1.6 20:8: Esi 38.2,9,15-16

20:4: Dan 7.9,22,27; 1Ko 6.2; PA 13.17

20:9: 2KA 1.10

tap kidipmijon niman ton yombem morapmisi. ⁹ Ujun miktimi miktimi da apgwit. Abij Pinjkop dakon mijat amin kabi gat ae kokup pap Pinjkop da si galak tan imisak unjun gat angwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pij emat amin unjun soj yoban mini awit. ¹⁰ Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjkop da Sunduk maban gapma madep tip salfa tepmisi sosoj unjudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unjun bamot unjun gapmakon kili egipgumal. Unjun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi madepsi bisap mudok mudogi mini panjegipdan teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Ujun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kinda tanban kagim. Ae unjun tamokon amin kinda yikban kagim. Anjakwan miktim gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanjenek dima tagimal. ¹² Amin kimakbi pindakgim. Unjun amin mani ton, ae mani mini, unjun kila amin madep yityit tamokon noman agwit. Kili anjelo da papia di kwinikgwit. Ae papia kinda kisi kwinikgwit, unjun egip egip dakon papia. Anjakwan Pinjkop da unjun papiakon gen tawit unjun pindagek

amin kimakgwit unjun dakon anjak kalip awit unjun kokwin agit. ¹³ Ae amin kalip tap idapgwian kimakgwit unjun kisi Pinjkopmon kwa anjak morap kalip awit unjun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unjun Pinjkopmon kwa amin kalon kalon da anjak kalip awit unjun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun maban pakbi idap kindap sosok unjudon pigigimal. Pakbi idap unjun kindap sosok unjun amin kosiri kinda gat kimokgon dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima ton unjun kisi maba pakbi idap kindap sosok unjudon pigiwit.

Pinjkop da yo morap panjaluk akdisak
(Kilapmi 21–22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Ujun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim. Kundu mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unjun kili wagil kin pasilgimal. Ae tap idap sanjenek dima tagit. ² Ae Pinjkop dakon telagi kokup pap unjun kagim. Unjun Jerusalem kalugi. Unjun koko

20:10: Kap 11.6; PA 19.20; 21.8 **20:12:** Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 **20:13:** Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 **21:1:** Ais 65.17; 2Pi 3.13
21:2: Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12

Piŋkop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pigit. Unun tilimni tagisi, miŋat da amin pak do tagap tanek tilimni tagisi pasak unuden. ³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yan tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Piŋkop dakon yut amin da binapmon tanakwan iyi dakon miŋat amin kabini egipni. Asi, Piŋkop iyi unun gat egipdan. Anek unun dakon Piŋkopni egipdisak. ⁴ Unun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni unun kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan. Ae amin sanbenek dima kimotdan, ae but yokwi anek sanbenek kunam dima tatdan, ae tepmi sanbenek dima pakdan. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat unun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit, unun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanbenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi.” ⁶ Yanek yan nayigit, “Pi unun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat unun wasip anan asat. Amin kinda tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman

nogi mini unun nosak. ⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da unun yo morap iben. Anek nak da Piŋkopni egapbo unun da monjino egipjak. ⁸ Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yon, unun iyi da kokupmon pigikdan. Unun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da soson unun. Unun amin kimot kosiri kinda gat an unun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo unun anelo 7 kabi idap madepmon Piŋkop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit unun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monin dakon miŋatni abisok pakdisak unun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tunganakwan anelo unun da nak bedan anki ilen madepsi ae kwensi kinda unuden nepgut. Anki nepmanek Piŋkop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Unun koko Piŋkop gat egipgumal, da

21:3: MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16 21:4: Ais 35.10; 65.19; PA 7.17

21:5: 2Ko 5.17 21:6: Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8,17; 22.17 21:7: 2Sa

7.14; 1KAG 17.13; Kap 89.26-27 21:8: Mt 25.41; PA 20.15; 22.15 21:10: Esi

40.2 21:11: Ais 60.1-2,19

Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ Pin kop dakon tilimi madepni unun kokup papmon tenjenagit. Tenjenini unun njaknjwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tenjenini yombem. Unun tip jaspas yombem da yan tenjenagit. Unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² Kokup pap yoma nagalni unun kwensi. Unun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi unun yoma kagakon akgan. Anakwa Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal unun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap unun dakon nagal tebaisi tosak do kwinjiri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monij dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unun tipmon tawit.

¹⁵ Anelo gen nayigit unun da kalin kirin gol ban wasanbi kindas abidagit. Unun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unun gat, ae nagal unun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni unun kalonji gin. Dubagini ae madepni unun kisi aripginsi. Anelo da kokup pap kalin

kirin ni nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon tilakni unun aripginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unun amin da tilak yopmangan unun nanjin anelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unun tip jaspas ban wasanbi. Anek kokup pap unun gol jimjimi minisi ban wasanbi. Kokup pap unun dakon gol unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unun Pin kop da tip yuman nogi wukwisi mibili mibili unun ban panlim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unun tip jaspas. Ae tip 2 unun tip pili unun tip sapaia. Ae tip 3 unun tip aget. Ae tip 4 unun kalikaligi, unun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unun tip sadonikis, unun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unun tip giman konilian. Ae tip 7 unun kilonkilonji, unun krisolait. Ae tip 8 unun tip kalikaligi njaknjwari kindas unun beril. Ae tip 9 unun tip kilonkilonji njaknjwari kindas unun topas. Ae tip 10 unun tip krisopres. Tip 11 unun tip aiasin. Ae tip 12 unun tip gami njaknjwari kindas tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unun pel 12 kabi, unun kindirin yuman

nogi wukwisi. Yoma kalon kalon pel madep kalon kalon ban wasanbi. Kokup dakon kosit pap unun gol banjin wasanbi. Gol unun gwaljigi minisi glas yombem.

22 Unun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tarban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami gat ae Sipsip Monin gat da iyi Telagi Yut Madep da yan egipgumal. 23 Unun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjop dakon tilimni da kokup pap tenjenan imisak. Anjakwan Sipsip Monin unun kokup pap dakon lamni da yan egisak. 24 Amin miktimi miktimi egi anan kwan da unun kokup pap dakon tenjenikon agipdan. Anakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unun yuman nogi wukwisi unudon panopdan. 25 Unun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdan. 26 Amin miktimi miktimi egi anan kwan unun yoni tilimi tagisi ton gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unudon panopdan. 27 Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili an gat, ae top yon amin unun kokup papmon dima pigini. Minjat aminyo Sipsip Monin dakon egip egip

papiakon mani ton, unun dagin unun kokup papmon pigikdan.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

1 Kili anelo unun da pakbi madep kinda noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Pinjop gat ae Sipsip Monin gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. 2 Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nan pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kinda da butgwan bami pot do kosiri 12 yan an an asak. Kanek morap kisi bami tan tan asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi anan kwan unun sotni panmilib ak do ton. 3 Yo morap jobit pabi unun yo morap sanbenek ae dima tokdan. Pinjop gat ae Sipsip Monin gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Pinjop dakon oman amin da gawak imdan. 4 Gawak iminjek tomno dabilni kokdan, ae Pinjop dakon mani oman amini da inamnikon tokdisak. 5 Pilin ae sanbenek dima tokdisak. Anjakwan lam gat

ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pinjop da iyi minjat amin tenjtenj yomdisak. Anjakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdan.

⁶ Anjelo unun da yan nayigit, “Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi. Pinjop Amin Tagi da kombi amin dakon wup pantagap aban geni yan tenjtenj. Unun anjloni yabekban abin yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minjat aminyo kombi gen on papiakon ton unun guramikgan, unun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandanek yo unun pindakim. Yo unun nandan pindakyo an mudanek anjelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon njwakben anjek gawak im do agim.

⁹ Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen ton unun guramikgan amin unun dakon pi isalni. Pinjop kalon nanjin gawak ibi.”

¹⁰ Yan nayinek sigin yan yagit, “Kombi gen on papiakon ton unun dima sopman anteban

abi. Nido, Pinjop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwan tak. ¹¹ Amin anpak yokwi an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anpak injan inani an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin anpak kilegisi an, unun yum pindagakwa sanjenek ani. Ae amin telagi ekwan, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yan yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minjat amin morap tomni yom do apdisat. Anpak awit dakon kobogi do tomni anpak awit da aripmon yomdisat. ¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bunjonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip an an asat.”

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugon unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon bami tagi pan noni, ae unun da kokup pap da yoma kaga nan tagi pigini. ¹⁵ Anjakra amin anpak yokwisi an amin gat, ae amin sot wamwam anjek yo tapmimi ton pawilgan amin gat, ae yumabi an amin gat, ae amin dapba kimokgon amin gat, ae kokup kidat gawak iman amin gat, ae amin anpak toptopmi do galak tanek yolgan, unun amin morap Pinjop dakon kokup pap da wanja egipdan.

16 “Nak Yesu, nak da anelono yabekgo jikon obik da panmuwukbi jikon gen on yan tenjenosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugi wugit unun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tenjenosok unun.”

17 Telagi Wup gat ae minjat unun Sipsip Monin pakdisak gat da yan yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yan yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kan tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kan, unun amin abinek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Unun Pin kop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon ton unun nandani amin do gen tebaisi yipgut

18 Nak da on papiakon kombi gen ton unun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosgon amin kinda gen kinda gat sanbesak kan, amin panupbal ak yo yokwisi on papiakon ton, unun Pin kop da sanbenban unun aminon noman tan imdan. 19 Ae amin kinda da kombi gen on papiakon ton di wiriritjak kan, Pin kop da yo tagisi on papiakon ton unun wiririk imjak. Anjakwan unun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima pan nosak, ae Pin kop da telagi kokup papmon unudon dima egipjak. On papiakon unun dakon geni ton.

20 On yo morap do yan tenjenok asak amin da abisok yan yosok, “Asisi, nak kilisok unun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. 21 Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni unun Pin kop dakon minjat amin kabikon tosak.